

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
 חֵלֶק כ"ד

וְהוּא קִבֵּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנוֹבֵעַ
 מִקּוֹר חֲכָמָה יְסֻדְתָּם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
 הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרוֹרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּרָגָה
 וּדְרָגָה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יְהִי מִי שִׁיְהִי.

* * *

בְּנוֵי וּמֵיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי
 רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן
 בּוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵי
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
 הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים, וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
 חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
 יְבִנְאֵל
 עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגַלִּיל
 שְׁנַת תשע"ו

ספר
אֶשֶׁר בְּנַחֵל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
 יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פְּתַח דְּבָר

הִנֵּה חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחָל", נִדְפְּסוּ כְּכַר כְּמָה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמֵחִיִּים וּמְחַזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חַיּוֹתָם וְהִתְמַדְּתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לְוָקָחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאָב אֶל בְּנוֹ, וְהָרֵב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֹדֵר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְךָ מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמֵנוּ לְסֹדֵר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחָל", מִהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שְׁנִדְפָּס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתֵּכֶם בְּיֹתֵר מְעַשְׂרִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֹדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי-כֵן מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וְכַמוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִיפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מְרָאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ו"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֵנִינִים עַל כָּל מְכַתֵּב וּמְכַתֵּב, הַמְּבִיא תְּמֻצִית הַנוֹשָׂאִים שֶׁמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם בְּמְכַתֵּב.

וּלְאַחַר עֲמַל וּיְגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּיִסִים עֵתָה אֶת כְּרֶךְ
כַּד, וּמְקוּיִם לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכְּרָכִים
כְּפִי סֵדֶר הַשָּׁנִים, כְּרֶךְ אַחֵר כְּרֶךְ, וּבִלְבָנוּ תִקְנָה, שְׂכַל מִי
שִׁיקָרָא בְּזֶה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְּתָבִים אֱלוֹ
הֵם אוֹצֵר כְּלֵי חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים
נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא
וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
אַלְקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכֹמָה לְבוּשִׁים מְלַבּוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר
אִפְלוּ הַיְרֹוד וְהַנְּמֹךְ בְּיוֹתֵר, יוֹכֵל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
הַשְׁגוֹת אַלְקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּאִפְן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׂכָּל עֲלִיוֹן
לְשָׂכָל תַּחְתּוֹן, מַעֲיֵלָא לְעֵלּוּל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׂרַגִּיל בְּהֵם.

וְכָל הַמְּכַתְּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד עַל כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבֵרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְמִיד בָּהֶם, וְאִזּוּ יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אַלְקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אִמְתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִ'בְּלִים נִפְלוּ לְנוֹ
בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא רָאִתָּה
אֲלֵקִים זִוְלָתֶיךָ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שְׁלִמָּה, אֲמֵן וְאֲמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבואר בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א: על-ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור.

הינו מכל הלמודים שאדם לומד, צריך שיקבל ויוציא מהם משפטי אמת, שלא יהיה משפט מעקל, שיקבל וילמד מכל הלמודים שלומד משפטי הנהגות, שידע איך להתנהג – הן לעצמו והן לאחרים, שמתנהגים לפי דעתו כל אחד ואחד כפי בחינתו, וכפי הממשלה והרבנות שיש לו, הן לרב או למעט, וכך זה זוכים על-ידי אמונת חכמים וכו'.

והנה עקר שלמות אמונת חכמים הוא, כשיזכה לסלק את דעת עצמו לגמרי, וידע ויבין באמת באיזה מעמד ומצב אני נמצא, ועל-כן עלי לסלק את דעתי לגמרי, וכל מה שאומר לי החכם הרב האמת, אני צריך לקבל עלי כל אשר יאמר כהוא זה – דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, שופטים יא): אפלו אומר לה על ימין שהוא שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו פאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשא אצלו שכל עצמו, הוא אינו בשלמות ואינו מקשר ומקרב לצדיק, אבל כשזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל הצדיק והרב האמת, אז יכול לקבל ממנו עצות על כל דבר, הן לו והן לאחרים – החפצים לשמע בקולו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), וגם יזכה לצאת משגעונו ומשטיותו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-הר"ן, סימן סז).

הקדמה

כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק כפשוטם ולהלבישם בכלים מכלים שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות כרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, וכשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו הרבה ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הכולל כל העולמות וכל הדרגות וכו'.

ואמר רבנו ו"ל: יש כמה ספרים עכשו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם כמטחוי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאור ויותר ויותר וכו' וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרך התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בנדאי מצוה גדולה להדפיסם להרבות ספרים בחול הים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשט, או דרוש, או רמז, או סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלים בתורה ובמצוות, ובנדאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה בשואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת

הַקְדָּמָה

ג, א, כי מי יכריח אותם ללמד זה הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמד זה הספר החדש, רק יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול להתעורר כי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכך נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר חי על פני האדמה לעין ולהביט בספרים הרבה מאד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו בקיאים בכמה ספרים הרבה מאד, ולמה לא נלמד קל וחמר מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם בעסקי העולם הזה, שהוא הבל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאד, ובכל מדינה ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאד בכל שנה וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארץ ימינו בעולם הזה ובעולם הבא, לעולם שכלו ארץ טוב לעולמי עד ולנצח נצחים?! והלא כמה תחבולות עושים וכמה ספרים לאלפים ולרבבות מחברים בשביל עסקי העולם הזה, קל וחמר בן בנו של קל וחמר כמה אלפי אלפים ורב רבי רבבות רבבות וכו' ספרים עד אין קץ, אנו צריכים לחבר ולהדפיס בשביל התכלית האחרונה לעולם הבא, כי אנו צריכים להכין לעצמנו צידה לדרכנו הרחוקה מאד מאד, וכבר נלכדו רבים מאד מאד בתאוות העולם הזה ובהבליו ובטעיותיו וכו', וכמה ספרים ותחבולות אין מספר אנו צריכים לחדש בכל יום, כדי למצא עצה ותחבולה להציל את נפשותינו ונפש בנינו ובנותינו והתלויים בנו להציל כלם מני שחת, ולהחיותם על פני האדמה בחיים נצחיים, לקרבם אל התורה ואל העבודה, וגם כי העולם אומרים בשם הבעל-שם-טוב הקדוש, כי תורת ה' תמימה, כי לא נגעו בה עדין.

הַקְדָּמָה

נִמְצָא, שְׁכַל הַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכָּבַר נִמְצָאִים בְּעוֹלָם, עֲדִין לֹא נִגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהִבֵּן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שְׁנֵתְחִיל לַגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שָׁבֶן וְכָל שָׁבֶן לָבוֹא לַחֲדָרֶיהָ וְלִירֵד לְעִמְקָהּ, עַל־כֵּן כָּל הַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים שֶׁחִבְרוּ עַד הַנֵּה, עֲדִין אֵינָם חֹלְקִים אֶחָד מֵאַלְף מַעֲמָק רַבּוּי הַסְפָּרִים שֶׁיִּתְגַּלוּ עוֹד, בְּעַת שֶׁיִּתְגַּלוּ סִתְרֵי וְרָזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזְהָר לֹא לְלַעַג וּלְבִזּוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא וְהַמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזֵּהָר הַקְדוּשׁ וְהָאֲרִיז״ל, כִּי כָּל־סְפָרִים צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מְדִינּוֹת וְעִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבְמִקּוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְפָּרִים וְהֵם מַחִיין אֶת עֲצֻמָּן בָּהֶם, וּבְמִקּוֹמוֹת אֲחֵרִים מַחִיין אֶת עֲצֻמָּן בְּסִפְרִים אֲחֵרִים דִּיקָא וְכוּ׳.

וְהִנֵּה תִּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לְמִקְרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לְאֵל, בָּאִים וּמִתְקַרְבִּים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעְלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל, וּמְרִיצִים מִכְתָּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לְרֵאוֹת אוֹר וּלְצִאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרַע שֶׁנִּלְכְּדוּ בוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמְּכַתְּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתָּבֵיהֶם.

וּבִאֲמֶת לֹא נִתְחַדַּשׁ בוֹ שׁוּם דְּבָר, כִּאֲשֶׁר יֵרָאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל בְּכֻלָּם מִכָּלִים שׁוֹנִים, וּכְדֶרֶךְ הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מַעְרֵב כַּמָּה סַמִּים יַחַד (עֵין לְקוּטִי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נוז), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הִרְכָּבוֹת, דִּהְיִנוּ שְׁלוֹקָחִים סָם פְּלוּנִי וְעֵשֶׂב פְּלוּנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּף וְכָף, וְכֵן עֵשֶׂב אַחַר, שֶׁמֶשְׁקָלוֹ כָּף וְכָף, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִיָּנִים, וְכָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ כַּח אַחַר, וּמַעְרְבִין אֵלּוּ הַמִּיָּנִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הִרְכָּבָה, וְזֹאת הִרְכָּבָה יֵשׁ לָהּ כַּח לְרֵפָא הַחֹלְאָת, כִּי עֵקֶר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי הִרְכָּבָה דִּיקָא, שֶׁנַּעֲשֶׂה לָהּ כַּח אַחַר חֲדָשׁ, עַל־יְדֵי הַכַּח שֶׁקִּבְּלָהּ מִכָּל אֵלּוּ הָעֵשֶׂבִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ, וּבְזֶה הַכַּח הַחֲדָשׁ שֶׁל הִרְכָּבָה דִּיקָא מִרְפָּאִין כָּל מִיָּנֵי חוֹלְאוֹת וְכוּ׳, עֵין שָׁם; וְדַבָּר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמַחֲבִיב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצִּדִּיק הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, וְלְהַצִּיל נַפְשׁוֹת מִרְדַּת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל

הקדמה

אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקוהו בעונה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה – כשזוכין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות פאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, פי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשך, פי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, פי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנות כל בית ישראל, ותקנות כל הדורות ותקנות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר

הקדמה

לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתני ונצחתי, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר
עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאולה **שלמה**,
אמן בן יהי רצון!

סֵפֶר
אֲשֶׁר בִּנְחַל
כָּרֶךְ כַּד

ג' תרעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהַבְחֹר הַיְקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק בְּחַל גִּיּוֹבֵעַ מִקּוֹר
ח'כְּמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי. וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע כָּלֵל זֶה, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כָּפִי
שֶׁמְסוֹר בְּלֵב וְנִפְשׁ אֶל רַבְּנוֹ ו"ל, וּמְקַיֵּם אֶת עֲצוּתָיו הַקְּדוּשׁוֹת בְּאֵמֶת
וּבְתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, הוּא
בְּכָלֵל בֵּן וְתִלְמִיד לְרַבְּנוֹ ו"ל, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (סְנֵהֲדָרִין י"ט): כָּל הַמְּלַמֵּד
אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תוֹרָה, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ יְלָדוֹ, עַיִן שָׁם.

וַיְדוּעַ הַסְּפוּר, שֶׁפַּעַם אַחַת שָׁאַל אִישׁ אֶחָד אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ: אֵיךְ אַתָּה קוֹרָא אֶת עֲצָמְךָ תִּלְמִיד רַבְּנוֹ ו"ל, הֲלֹא רַבְּנוֹ ו"ל
הִיָּה לְפָנָי כְּמֵאָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה? וְהַשִּׁיב לוֹ, הֲלֹא זוֹ מְשֻׁנָּה מִפְּרִשְׁת
(אֲבוֹת, פָּרָק א'), שֶׁאֲמָרוּ: הֵנּוּ מִתְּלַמִּידָיו שֶׁל אֶהְרֹן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף
שְׁלוֹם וְכוּ'; הֲרִי שָׂאֵם מְקַיְיִמִים וּמְתַנַּהֲגִים בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל אֶהְרֹן —
נִחְשָׁב מִתְּלַמִּידָיו, וְדַבְּרִי פִי חֲכָם חֵן. וּמִכָּל שְׂכָן, כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ יוֹדֵעַ אֶת עֲצָם הַטּוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁקִּבַּל מִרַבְּנוֹ

יד אשר ג' תרעז — ג' תרעח בנחל

ז"ל, אשר על-ידי-זוה בודאי נחשב מתלמידיו.

הדורש שלומך...

ג' תרעז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

אהובי, ידידי היקר! שמר את פרמך, כי היא שלך... מה לך
עם אחרים?! ולמה תאמר אחר-כך ותתחרט "שמני נטרה את
הכרמים, וכרמי שלי לא נטרתי"... (שיר השירים א, ו); אף צריך אלה
לידע ידיעה זו, אשר הוא יתברך מנהיג את עולמו, והכל ממנו
יתברך, ועל-כן לא תחגיף את שום בריה, כי מדת חנפה היא מגנה
מאד. ורבנו ז"ל אמר: מי שיש לו חנפה, יש לו פחד (עין בספר
המדות, אות חנפה, סימן ג'); כי על-ידי חנפה בא פחד, כי תמיד חושב
פן ואולי לא חנף את חברו היטב, ועל-כן לא יתן לי... ועל-כן (שם,
סימן ו): מי שבטחוננו על אחרים, בא לידי חנפה וכנ"ל, אבל
תכף-ומיד פשמיכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, לא יחנף
את שום בריה, וכן לא יראה סבות מפני שום בריה, כי הכל ממנו
יתברך, ומה שצריך לו יבוא אליו ממילא, והשם יתברך יצילנו
ממדה המגנה הזו.

הדורש שלומך...

ג' תרעח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב להאברך ... נרו יאיר.

אודות שאלתך... כל שאלה בדיני נדה, תשאל לרב מכהן,

אָשֶׁר ג' תרעט בַּנְחָל טו

אַתָּה בְּעֶצְמְךָ וְלֹא אֶשְׁתָּךְ, וְצָרִיךְ לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד בְּעֲנִינִים אֱלֹהִים, רַק לְשֵׁאל רַב פּוֹסֵק, וְאִיךְ שְׂיִפְסֵק — כֵּן תִּקְבַּל.

וְאֶשְׁרֵי וְאֶשְׁרֵי אֱלֹהֵי הַרְבָּנִים הַגְּאוּנִים שְׂלִיטֵ"א, שְׂמַתְעִסְקִים בְּעֶסֶק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא זֶה — לְהִשְׁיב שְׂאֵלוֹת בְּעֲנִינֵי נְדָה וּכְתָמִים לְכָל הַבָּאִים אֶצְלָם, וּשְׂכָרָם גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד מִן הַשָּׁמַיִם.

הַכֶּפֶל הַדְּבָר, כָּל מִינֵי שְׂאֵלוֹת שְׂיִשׁ לָכֶם, הָעֵקֶר לִילְךָ רַק אֶל רַב יִרָא שְׁמַיִם, "וְעַל בִּינְתָךְ אֵל תִּשְׁעֵן" (מְשַׁלֵּי ג, ה), וְאַפְלוּ כְּשֵׁאתָה יוֹדֵעַ הַהֲלָכָה, צָרִיךְ לְשֵׁאל לְרַב, כִּי בְּעֶצְמוֹ יְכוּלִים לְטָעוֹת, מֵאַחַר שֶׁהוּא נוֹגֵעַ בְּדְבָר, וְדִי לְחַכְמָא.

וְהַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תרעט.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם שְׂלִישֵׁי לְסִדְר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל הָאֲבֵרָךְ הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה הַרַב ר' ... גְּרוֹ יֵאִיר.

פֹּה תִּקְבְּלוּ רְצוּף כַּמָּה סְפָרִים מְסַפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, שְׂמִדְבָרִים מְעֲנִינִים אֱלֹהִים, וְהָיָה טוֹב מְאֹד, שְׂתַעֲיֵנוּ בָהֶם.

וְהִנֵּה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַחֲטָא הַחֲמוֹר הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאת זְרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, נִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּדוֹר הַזֶּה. וּמוּכָא, שְׂלַפְנֵי הַתְּגַלוֹת הַמְּשִׁיחַ יַחְזוֹר וְיִהְיֶה וְיִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם דּוֹר הַמְּבוּל — שֶׁהוּא נְאוּף, וְדוֹר הַהִפְלָגָה — שֶׁהוּא כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אָנוּ רוֹאִים אִיךְ שְׂנִתְקִים בְּמֵלָא מוּכָן הַמְּלָה. וְרַבְנוּ ז"ל יֵרַד אֶל זֶה הָעוֹלָם לְטַהַר אֶת גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׁנֵי פְגָמִים אֱלֹהִים: נְאוּף וּכְפִירוֹת, וְעַל-כֵּן כָּל סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל מְלֵאִים מִשְׁנֵי עֲנִינִים אֱלֹהִים. וְנוֹתֵן עֲצוֹת וְהַדְּרָכוֹת אִיךְ לְהִנְצֵל מִזֶּה. וְהָיָה טוֹב לָכֶם, שְׂיִהְיֶה אֶצְלָכֶם סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, וּבְכַרְטִיּוֹת, כִּי אַתֶּם עוֹסְקִים בְּעֲנִינִים אֱלֹהִים,

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלֵינוּ, וְנִזְכָּה לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה בְּתוֹךְ כָּלֵל נְשָׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תרפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נַפְשִׁי, חֲקוּק בַּפְּנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים,
הַיֶּקֶר וְהַנֶּעְלָה, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ-נֹצְחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְטָרָם שֶׁהִסְפַּקְתִּי לְהַשִּׁיב לָךְ, קַבְּלָתִי
עַכְשָׁיו אֶת מִכְתָּבְךָ בַּפֶּעַם שְׁנֵי־הָיָה, וְהִנֵּה תִמְחַל לִי מְאֹד עַל שְׁלֵא עָנִיתִי
לָךְ תַּכְף-וּמִידָה, כִּי טְרֵדוֹתַי בְּעֶסֶק הַרְבֵּים רַבּוּ עַד מְאֹד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם,
וְקָשָׁה עָלַי עַכְשָׁיו הַכְּתִיבָה.

אוֹדוֹת מֵה שֶׁשָּׂאֵלְתָּ כַּמָּה שְׁאֵלוֹת וְכוּ', וּבֵינֵן כָּךְ נִתְיַשְׁבָּה
שְׁאֵלְתְּךָ, וְאַתָּה רוֹאֶה שְׁאִין קָשָׁה כָּלֵל; דַּע לָךְ, אַחֵי הַיֶּקֶר! אֲשֶׁר
בְּדַרְךָ כָּלֵל עִקַּר תְּשׁוּבָתִי הוּא רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית
וְהַתְּחַזְּקוֹת לְתוֹרָה וּלְקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּפִי שֶׁהוֹרְנוּ
רַבְּנֵינוּ ז"ל. וּבְאֵמַת בְּדָבָר זֶה, לְדַעְתִּי, אִין שׁוֹם חִלּוּקֵי דַעוֹת בֵּין שׁוֹם
בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּלֵם אֶהוּבִים, כָּלֵם בְּרוּרִים, וְכָלֵם מְאֲמִינִים כְּגִי
מְאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. אַךְ עִקַּר חִלּוּקֵי הַדַּעוֹת וְהַסְּפָקוֹת הוּא רַק
כְּשֶׁנוֹפְלִים וַיּוֹרְדִים וְכוּ' וְכוּ', כָּל אֶחָד כְּפִי נְפִילָתוֹ וַיְרִידָתוֹ, כְּאֲשֶׁר
כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּעֲצָמוֹ מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו וְכוּ'. וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל מִינֵי
מַחְלָקוֹת וְסִפְּקוֹת וּבִלְבוּלִים אֲצֵל בְּנֵי-אָדָם וְכוּ', וּמִשָּׁם נִמְשָׁכַת הַגְּלוּת
הַמְּרָה וְהָאֲרָכָה הַזֹּו, שֶׁהַכָּל בָּא מִחֲמַת חֲסֵרוֹן אֲמוּנָה.

וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָנוּ לְהַפְּגֵם בְּחִקִּירוֹת וְעִיּוּנִים, וְקָשִׁיוֹת
וְסִפְּקוֹת, יוֹתֵר טוֹב לִילֵךְ לְכַתְּחֵלָה אֶל הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְלְהַמְּשִׁיךְ
אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה.

חסדי השם יתברך, שיש לנו שלחן ערוך, ועלינו לקיים כל מה שכתוב בשלחן ערוך ולא יותר. כי יהודי אמתי נקרא רק מי שמקיים את השלחן ערוך.

מה אמר לך, ידידי הנקר! בודאי ראוי לנו לתן תודה והודאה להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, שזכינו להתודע מרבי אמת כזה, אף גם צריך שתדע, שהבעל-דבר יעשה כל מיני פעולות שבעולם להרחיק מרבנו ז"ל, כי כל הענין הוא עצם בגרונו. רבנו ז"ל מאיר בנו את האמונה הפשוטה בו יתברך, ואיך שאין עצה אחרת, רק לדבר עמו יתברך, שזו שלמות האמונה הקדושה, ושנתמיד בתורה הקדושה, ונטיל בכל חלקיה. ותהלה לאל, אנו רואים בחוש, דמי שמרגיל עצמו לילך בדרך הנפלא והנעים שגלה לנו רבנו ז"ל, זוכה להתמיד בתורה הקדושה, וזוכה להתבודד בכל יום ויום, ולדבק עצמו בו יתברך בדבקות אמת.

והנה כתיב (שמואל-א' טו, ז): "אל תביט אל מראהו ואל גבה קומתו וגו', כי האדם יראה לעינים וה' יראה לל לב" וגו'; ועל-כן צריך שתדע, כי רק השם יתברך האמת יודע — מי מדבר על רבנו ז"ל ועל אנשיו האמתיים; ועל-כן אל תחלש דעתך כלל, ואף שנדמה לך, כאלו איזה ראש ישיבה מדבר, הוא כבר תורה מן השמים וכו'...

ויש להאריך בזה, אף בא ברגע זה השליח לילך אל הדאר, על-כן אקצר.

הדורש שלומך...

בענין משלוח הספרים, זה לוקח ששה שבועות, ועל-כן תכתב לי כתבת בצפת איפה לשלח לך, ואשלח לך כמה שתרצה, כי תהלה לאל, יש לנו ספרי רבנו ז"ל בשפע, ובכל פעם אנו מדפיסים וחוזרים ומדפיסים.

ג' תרפא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויחי, עשרה בטבת ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך — יקצרו המון יריעות. והנה ספרי רבנו ז"ל בידך — הפך בהם, ושם תמצא מרגוע לנפשך. והנה ראוי לך, שתלמד בכל יום תורה מ"לקוטי-מוהר"ן", ותאמר עליה התפלה מ"לקוטי-תפלות", ולעין ב"לקוטי-הלכות" על התורה ההיא. תאמין לי, אחי! כי אז תרגיש חיים נעימים, חיים בטוחים וכו'. אשרינו, שאנו יודעים מרבי אמת כזה, ומתלמיד נפלא כזה! ואנשי שלומנו היו רגילים לומר: "ולא נתן" למוט רגלינו" — אם לא היה לנו ר' נתן, היה חס ושלום, למוט רגלינו, כי הוא אשר הסביר את דעת רבנו ז"ל באפן קל ובאפן נפלא כזה, עד אשר יכול להוריד את למודו הטוב של רבנו ז"ל גם לירודים ופחותים ומגשמים כמונו היום. תאמין לי, שזה עקר חייתי, שאני יודע מרבי ותלמיד כזה.

וחסדי השם יתברך, זה לי יותר מעשרים וארבע שנים, שאני עוסק בספרי רבנו ז"ל. ותהלה לאל, יש לי חלק גדול מאד מאד בהתפתחות חסידות ברסלב בעולם — ביודעים ובלא יודעים. חסדי השם יתברך, השלכתי נפשי מנגד, והדפסתי את כל ספרי רבנו ז"ל פעמים ושלש, ועוד העמדתי תלמידים, שגם-בן מדפיסים את ספרי רבנו ז"ל, וכך מה שהדפיסו בירושלים, הכל היה מהתעוררותי, כי האברך שהדפיס את הספרים בירושלים, הסתובב אצלי כמה שנים רצופות, וכן הבחורים בבני-ברק שמדפיסים, הם גם-בן מהתעוררותנו.

והעולה על הכל, שזפני השם יתברך להדפיס בשנים אלו ספרים חדשים, שעשו, תהלה לאל, פרות ופרי פרות בעולם, ומקרבם מאות מקרבים ובעלי תשובה.

אֲשֶׁר ג' תרפב בַּנְחַל יט

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל כָּל הַחֲסִד חַנּוּם שֶׁעָשָׂה עִמִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
וְלוֹא עַל-יְדֵי כַּמָּה בְּעָלֵי קִנְיָאָה וּבְעָלֵי מַחְלָקָת, הֵייוֹנוּ יְכוּלִים לְהַבְיֵא
אֶת הַגְּאֻלָּה הַתְּלוּיָה אִךְ וְרַק בְּהַפְצַת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם. אִךְ מַה
לַעֲשׂוֹת?! הַתְּקַנָּא עֲצָמוּ הַכָּלֵב הַשְּׁחוּר, וְעָשָׂה מַה שֶׁעָשָׂה, וְהַפֶּךְ מַה
שֶׁהַפֶּךְ (וְהַכָּלֵב הַשְּׁחוּר זֶה הַסֵּמ"ך-מ"ם בְּעֲצָמוּ, כַּמוּבָא בְּסִפְרֵים
הַקְּדוּשִׁים). מַה לַעֲשׂוֹת?! הַכֹּל לְמַעַן הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן. בְּחֲסִדוֹ
הַגָּדוֹל לֹא אֶפְסִיק מְלֵהֲדַפִּיס, אֲדַרְבֵּה! אֲנִי מְקַבֵּל עָלַי מֵהַיּוֹם —
עֲשֵׂרָה בְּטַבַּת, הַלּוּלָא דְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שְׁנָה זו, עַד שְׁנָה הַבָּאָה עָלֵינוּ
לְטוֹבָה, לְחַבֵּר לְכָל הַפְּחוֹת עוֹד עֲשֵׂרָה סִפְרֵים חֲדָשִׁים, וּמְלַבֵּד —
לְהַדְפִּיס עוֹד כַּמָּה חֲלָקִים "אֲשֶׁר בַּנְחַל" ו"שֵׁפֶת הַנְּחַל", וְיִרְחוּנֵים
עַל הַחֲדָשִׁים הַבָּאִים.

וּמֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲבַקֵּשׁ: אֵלַי, עֲזֹר לִי, וְאֲזַכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אֶת
הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּעוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תרפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִשְׁיגוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נַפְשֵׁי, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבַע
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְנִצְטַעְרְתִּי מְאֹד לְשִׁמְעַ צַעֲרְךָ הַקָּשָׁה מְכֹל
מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

אֹדוֹת שְׁאֵלְתְּךָ וְכו', בְּעֵנִין הַסֶּבֶל שֶׁסָּבְלוּ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
וְכו'.

חֲמַדַּת לְבָבִי! עָלֶיךָ לְזַכּוֹר, אֲשֶׁר עַל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָבַר מַה
שֶׁעָבַר, סָבַל רַב מְאֹד. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֵינַן בְּרֵאשִׁית רַבָּה,
פְּרָשָׁה מ"ב): לָמָּה נִקְרָא אַבְרָהָם הָעֵבֶרִי? אֵלָּא שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ עִמְדוֹ
בְּעָבֵר אֶחָד, וְאַבְרָהָם אָבִינוּ עָמַד בְּעָבֵר הַשְּׁנִי; הֵינּוּ כָּל הָעוֹלָם עָמַד

נגד אברהם אבינו, וכמו שכתוב (יחזקאל לג, כד): "אחד היתה אברהם", שהיה יחידי שהפיר את הבורא, ויצא והכריז לבדו, שיש בורא עולם! ואם לא די בזה, עבר עשרה נסיונות קשים ומרים: השליכוהו באור פשדים וכו', ושאר הנסיונות שעברו עליו, והוא היה אז יחידי נגד כל העולם כולו, כי היה היהודי הראשון שהפיר את הקדוש-ברוך-הוא. וכמאמרם ו"ל (סוטה י): הקריא אברהם שמו של הקדוש-ברוך-הוא בפה כל עובר ושב; כי עד אברהם לא ידעו כלל שיש בורא לעולם, ואלו שפן ידעו שישנו אלקים חיים ומלך עולם, סברו שהוא נמצא רק בשמים, אבל אבינו אברהם הוריד את הקדוש-ברוך-הוא לעולם, כמאמרם ו"ל (ספרי האזינו שיג): עד שלא בא אברהם אבינו לעולם, כפיכול לא היה הקדוש-ברוך-הוא מלך אלא על השמים, אבינו אברהם המליכו על השמים ועל הארץ, אפלו בקש המקום מאבינו אברהם לגלג עינו ואף נפשו — היה נותן לו; אברהם אבינו מסר נפשו בשבילו יתברך. הן אמת שהיה הראשון שגלה את הקדוש-ברוך-הוא ופרסמו יתברך בכל העולם כולו, אבל בכחו החדיר עד סוף כל הדורות, שכל עם ישראל יהיו מוכנים למסור נפשם בשביל בוראם.

ואודות ששאלת, למה בדור הזה אנו סובלים סבל יותר מכל הדורות וכו'. ההכרח לי לומר לך, שהדור הזה הוא הדור היפה ביותר שהיה לעם ישראל, מאז שקבלנו את התורה בסיני, ואף שנראים לך הדברים תמוהים, כבר אסבירם; כשהקדוש-ברוך-הוא שלח את אברהם אבינו, אשר גלה ופרסם לכל העולם את הבורא יתברך שמו, ומסר נפשו בעבור זה, היה לנו לכל הפחות אברהם אבינו, ושלח הקדוש-ברוך-הוא את יצחק אבינו, שהלך בדרכי אביו, וגלה ופרסם את הקדוש-ברוך-הוא לכל באי עולם, אזי היה לנו לכל הפחות את יצחק, ושלח הקדוש-ברוך-הוא את יעקב אבינו עם י"ב שבטי י"ה, וגלו ופרסמו אותו יתברך, היה לנו לכל הפחות יעקב אבינו עם השבטים הקדושים, עד שחמל הקדוש-ברוך-הוא על עם ישראל, ושלח את משה רבנו, שהוציא את ישראל ממצרים באותות ובמופתים, בנסים ובנפלאות, וקרע את היס לפנינו, ובאנו

לְהַר סִינִי, וְקִבְּלֵנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וּמֵאֵז קִבַּלְתָּ הַתּוֹרָה שֶׁלַח הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל שׁוֹפְטִים, וְכֵן אֶת שְׁמוֹאֵל הַנְּבִיא וְדוֹד הַמֶּלֶךְ,
וְכָל הַנְּבִיאִים הַקְּדוֹשִׁים, וְאַחֲר־כֵּן כָּל מִינֵי מְנַהֲיָגִים, תְּנָאִים
וְאַמוֹרָאִים, גְּאוּנִים, מְקַבְּלִים, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה וּגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן בְּכָל
דוֹר וְדוֹר הָיוּ גְלוּיִים כְּאֵלוֹ, וְעַם יִשְׂרָאֵל הִתְחַזְּקוּ. אֵךְ לְצַעֲרֵנוּ הֵרַב,
הַדּוֹר שֶׁלָּנוּ עֶבֶר שׁוֹאֵה כְּזוֹ — הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, שֶׁעוֹד
לֹא הִיָּתָה מֵאֵז בְּרָא הַשֵּׁם אֶת אָדָם הַרְּאִשׁוֹן, עוֹד לֹא הָיָה רוֹצֵחַ כְּזֶה,
שֶׁהֵרַג מְלִיוּנֵי אֲנָשִׁים חֲפִים מִפֶּשַׁע, וְאַפְלוּ מֵאַמּוֹת הָעוֹלָם הַכַּחֲדִיד
יוֹתֵר מִחֲמָשִׁים מְלִיוֹן אִישׁ, וְלְעַם יִשְׂרָאֵל הֵרַג שֶׁשָּׂה מְלִיוֹן וְיוֹתֵר
בְּמִיתוֹת מְשֻׁנוֹת, מִיתוֹת אַכְזָרִיּוֹת, עַל לֹא דְבָר, רַק עַל דְּבַר הַיּוֹתֵם
יְהוּדִים הַמֵּאַמִּינִים בְּאֵל אֶחָד, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְעַם יִשְׂרָאֵל סָבְלוּ
אֶת הַשׁוֹאֵה עַל בְּשָׂרָם, וְעַד הַיּוֹם מְסֻתוֹכְבִּים בִּיגִינוֹ אֲנָשִׁים, שֶׁחֲקוּק
עַל יָדָם מְסַפֵּר שֶׁקְּעַקַע בְּיַדֵּי הַעֲמֻלָקִים, יִמַּח שְׁמָם. וְלֹא עֶבֶר דְּבַר
כְּזֶה, מֵאֵז שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל לְגוֹי קְדוֹשׁ. וְכָל זֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁהֵרַגוּ
בְּאַכְזָרִיּוֹת כָּל-כָּף הֵרַבָּה נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, בְּכָל מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת,
מִיתוֹת אַכְזָרִיּוֹת וְכוּ'. וְכֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, עוֹד לֹא הָיָה דוֹר כְּזֶה עִם שְׂמֵד
הַמוּנֵי כְּפִי שֵׁישׁ בְּשֻׁלְשִׁים שָׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת. תִּשְׁעַר בְּנִפְשָׁךְ, שֶׁכִּיּוֹם
מְלִיוֹן יְלָדִים, יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, אֵינָם יוֹדְעִים מֶה זֶה "שְׂמַע יִשְׂרָאֵל הַיְוִי"ה
אֶלְקֵינוּ הַיְוִי"ה אֶחָד", כִּי הֵם מְקַבְּלִים חֲנוּךְ בְּפָרְנֵי, חֲנוּךְ לְמַרְדּ בּוֹ
יִתְבַּרֵךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. מְלִיוּנֵי אֲנָשִׁים מֵאַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִתְקוּ
מִהֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַם כָּל זֹאת, אַחַר כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלוֹ, שֶׁעֲבָרְנוּ
בְּגִשְׁמִיּוֹת — שׁוֹאֵה גִשְׁמִית, וּבְרוּחַנִיּוֹת — שׁוֹאֵה רוּחַנִיּוֹת, וְתִסְתַּכַּל
וְתִתְבּוֹנֵן בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֵיךְ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל לֹא הִתְיַאֲשׁוּ, וְלֹא
נִשְׁבְּרוּ, אֲלֹא הִתְחַזְּקוּ לְהִתְחַיֵּל מְחַדָּשׁ, וְאֵינָם מְהַרְהָרִים אַחֲרָיו
יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל. וְתִרְאֶה שֶׁבָנוּ בְּתֵי כְּנַסִּיּוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, אֲשֶׁר עָרַב
וּבְקֶר וּצְהָרִים מְלֵאִים עִם יְהוּדִים קְדוֹשִׁים וּטְהוּרִים, הַמְתַּפְּלָלִים
לְקוֹנָם, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בָּנוּ מְקַנְאוֹת, בְּעֵבֹר טְהַרְת
הַמְשַׁפָּחָה, בָּנוּ בְּתֵי חֲנוּךְ, שֶׁמִּתְחַנְּכִים שָׁם מֵאוֹת, אֲלָפִים וּרְכָבוֹת
צֵאן קְדָשִׁים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲזִי הָאֵם הַדּוֹר הַזֶּה, אֵינָנו הַדּוֹר הַיְּפֵה
בְּיוֹתֵר! אַחַר כָּל מֶה שֶׁעֲבַר עָלֵינוּ, וְאַחַר כָּל הַחֲשָׁךְ שֶׁהִחֲשִׁיכּוּ אֶת
עֵינֵינוּ, וְהִנֵּה קָם דוֹר חֲדָשׁ, שֶׁחֲזוּרִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֶל הַקְּדוֹשׁ-

ברוך-הוא, ואין לנו — לא מִלֵּךְ וְלֹא נָבִיא וְלֹא אֶף אֶחָד בְּעוֹלָם, רק אָנוּ נִשְׁאַרְנוּ לְבַד, אֵין לָנוּ בְּדוֹר הַזֶּה אֶפְלוּ מְנַהֵג אֶחָד עִם שְׁעוֹר קוֹמָה, שְׂיֹלֵיךְ אֶת עִם יִשְׂרָאֵל, וְעַם כָּל זֹאת חָזְרוּ וּבָנוּ וְשָׁקְמוּ עֲצָמָם, וּמִמְשִׁיכִים אֶת שְׂרָשְׁרַת הַזֶּהָב מְדוֹר דוֹר, הָרִי כָּל זֶה הַשְּׁעִשׂוֹעַ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אַחַר שֶׁעָבַר עָלֵינוּ מַה שֶּׁעָבַר, אֲשֶׁר עָמִים אֲחֵרִים מִזְּמַן נִכְחָדוּ מִהָעוֹלָם, וְנִשְׁפַּח זָכָרָם, וְעַם יִשְׂרָאֵל חֵי וְקַיָּם, נִרְ יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּבֵה לְעוֹלָם, וְעוֹד יָדוּ נְטוּיָהּ, וּבּוֹנִים תִּלְמוּדֵי תוֹרָה וְיִשִּׁיבוֹת שְׁלוֹמֵימִים בָּהֶם תוֹרָה וְאַמוּנָה וְקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת, וּבְדוֹר הַזֶּה, שֶׁהִנְאוּךְ כָּל-כָּךְ פְּרוּץ, הַתְּמוֹנוֹת תּוֹעֵבָה, שְׁקוּץ, תְּעוּב וְזוֹהוֹם מִתְנוֹסְסִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, מְדַבְּרִים כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת בְּרִישׁ גְּלִי, נוֹבְחִים כָּל הַיּוֹם וְלִרְבּוֹת הַלֵּילָה נִגְדַּ כָּל הַקְּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְנִגְדַּ כָּל יְהוּדֵי הַחֲרָד לְדַבֵּר ה', וְאַף-עַל-פִּי-כֵן נִמְצְאִים יְהוּדִים לְמֵאוֹת, אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת וְצוֹחֲקִים מִכָּלֵם, וּמְנִיחִים תְּפִלִּין בְּרִישׁ-גְּלִי, שׁוֹמְרִים שְׁבֵת בְּפִרְהֶסְיָהּ, אוֹכְלִים רַק כֶּשֶׁר וְכוּ' וְכוּ', הָאֵין זֶה הַדּוֹר הַיָּפֵה בְּיוֹתֵר? ! וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִמוֹ!

עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! הָעֵקֶר רָאָה לְשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִשְׁמוֹר עֲצָמָךְ מִהָעֲרֵב-רַב הָרוֹצִים לְבוֹלֵל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּינֵיהֶם, וּמִיָּבֵאִים מִכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ אוֹקְרָאִינִים, פִּילִפִּינִים וְשָׂאֵר גּוֹיִים מִמְקוֹמוֹת נִדְחִים, וְכֵן עוֹשִׂים פְּעֻלוֹת, שֶׁהָעֲרֵבִים, יִמַּח שְׁמָם, יִתְבוֹלְלוּ עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ בָּהֶם. וְלָכֵן חֲמַל עַל עֲצָמָךְ, וְתַחֲזִיק עֲצָמָךְ תַּחַת צַל כַּנְּפִיו יִתְבַּרַךְ, וּבְזֶה תִּנְצַל מִהַכּל, וְתַעֲלֶה שְׁעִשׂוֹעִים גְּדוֹלִים כָּל-כָּךְ לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ, שֶׁשׁוֹם מִלְּאֻךְ וְשָׂרָף אֵינָם יְכוֹלִים לְהִרְאוֹתָם; אֲשֶׁרִינוּ מַה טוֹב חָלַקְנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ!

הַדּוֹרֶשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תרפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

אֹדוֹת שְׁאֵלְתְּךָ וְכוּ'. עֲלִיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר עַל הַעֲנִיָּן שֶׁל תְּפִלָּה
וְהַתְּבוּדָּדוֹת, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה):
הַהֲתְבוּדָּדוֹת הֵיא מַעֲלָה עֲלֵינוֹנָה מֵהַכֵּל; הֵינּוּ שְׁאֵדָם יִרְגִיל עֲצָמוֹ בְּכָל
יוֹם וַיּוֹם לְבוֹא אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִדְבַר אֱלֹוֹ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ. הִנֵּה
רָאָה, אֲשֶׁר עַל בְּנֵי-אָדָם עוֹבֵר כָּל מִינֵי מְרִירוֹת, וְתָרִים וּמְחַפְּשִׁים
לְמִי לְשַׁפֵּךְ אֶת הַלֵּב, וְאֵינן לָהֶם לְמִי, לֵב הַזּוֹלַת מְאֹבָן... וּמְחַפְּשִׁים
פְּסִיכוֹלוֹג, הַעֲקָר שִׁישְׁמַע מַה מִּצִּיק לָהֶם וְכוּ'. וְשׁוֹכְחִים שִׁישׁ לָהֶם
אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיְכוּלִים לְדַבֵּר אֱלֹוֹ בְּכָל יַעַת וּבְכָל שְׁעָה, וְהוּא
חֶפֶץ מְאֹד לְשַׁמְעֵם, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֱלֹוֹ יִתְבָּרַךְ —
נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל. וְכִמְאֵמָרָם ז"ל (פְּנִיחֻמָּא וַיֵּרָא א): אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֵוּוּ זְהִירִים בְּתִפְלָה, שְׁאֵינן מִדָּה אַחֲרַת יָפָה
הַיִּמְנָה, וְהֵיא גְדוּלָּה מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת, וְאֶפְלוֹ אֵינן אָדָם כְּדָאֵי לְעֵנּוֹת
בְּתִפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, כִּינֵן שְׁמִתְפַּלֵּל וּמְרַבֵּה בְּתַחֲנוּנִים, אָנִי
עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמוֹ; אִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר
אֶצְלוֹ חֲשׁוּבָה תְּפִלָּה יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת, לְמָה, אִם-כֵּן מִתְרַשְׁלִים
כְּזֶה? אֶלָּא אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), מִחֲמַת
שְׁאֵינן לְאָדָם אֲמוּנָה; כִּי אִם הֵיטָה לוֹ אֲמוּנָה, הֵיטָה מְאָמִין, שֶׁהוּא
יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵינן בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, וְאִז תְּמִיד הֵיטָה מְדַבֵּר אֱלֹוֹ, אֲשֶׁר
אֵינן נֵעִם וְעִרְבוֹת יוֹתֵר מִזֶּה, שְׁאֵדָם בּוֹרַח לְאֵיזָה מְקוֹם, וַיְגוּבֵב
לְעֲצָמוֹ חֲמֵשׁ דְּקוֹת, עֲשֶׂר דְּקוֹת וְכוּ', וּמִתְבוּדָּד עִם קוּנוֹ, וּמִסְפָּר לוֹ
כָּל אֲשֶׁר מִעִיק לוֹ, וְשׁוֹפֵךְ לְפָנָיו צְקוֹן לַחֲשׁוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל רָצָה שְׁאֵדָם
יִתְבוּדָּד כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ, מִהַרְגַּע שְׁפוּקַח עֵינָיו, וְעַד שֶׁהוֹלֵךְ לִישָׁן

ועוצמן, כל היום ידבר אליו יתברך, ובאמצע תפלל התפלות הקבועות: שחרית, מנחה, ערבית, באמצע ילמד תורה, באמצע יאכל, באמצע יעשה עסקים, אבל כל היום ידבר להשם יתברך. אשר זו מדרגת הצדיקים, שכל-כך דבוקים בבורא יתברך שמו, שאינם יכולים להפרד ממנו יתברך כרגע, ואפלו בשעה שהם מדברים עם בני-אדם, מדברים אז עמו יתברך, ואף כשאומרים תורה, מלבישים בזה תפלה להשם יתברך, אשר לאנשים פחותי ערך כמונו, אין משג בזה, אבל הצדיקים קדושים כל-כך במעלה נוראה ונפלאה מאד, שמדברים כל הזמן אליו יתברך וממנו יתברך, אשר מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל.

אך אנו, מחמת פחיתותנו, על-כל-פנים אמר לנו רבנו ז"ל, להתבודד שעה אחת ביום, ואנו כל-כך ירודים שאפלו שעה איננו יכולים לשבת על מקום אחד, ולישב דעתנו, ולשיח בינינו לבין קוננו, אזי העצה היא — לחלק את השעה לשלשה חלקים: עשרים דקות להתבודד בבקר, עשרים דקות בצהרים ועשרים דקות בערב. וכמו שהוא הדין (שלחן ערוך יורה דעה, סימן סט, סעיף ו') על מליחת הבשר, הינו כדי להוציא את הדם מהבשר ולהכשירו, צריכים להמליחו שעה במלח, ובשעת הדחק מספיק עשרים דקות. כמו-כן מלכתחלה רצה רבנו ז"ל שנתבודד כל היום, ואם איננו מסגלים אזי לכל הפחות נתבודד שעה ביום, אבל אם זו שעת הדחק, הינו שאתה כל-כך שבור ורצוץ, ואין לך סבלנות אפלו שעה אחת רצופה לשבת ולהתבודד, אזי העצה כמו שממליחים את הבשר, כדי להוציא את הדם הרע, שאסור באכילה, כך כשאדם רוצה להוציא ממנו את הדם הרע הבוער בו בנאוף, וזו שעת הדחק, שאינו יכול לישוב עצמו שעה, אזי יחלקה לעשרים דקות, כאמור: בבקר, בצהרים ובערב. ואם גם זאת איננו יכול, יתבודד חמש דקות, ואם אינו יכול, אזי אפלו דבור אחד שאדם מדבר, יקר מאד בשמים, כמו שאמר רבנו ז"ל, ואם היינו יודעים מה זו תפלה, היינו כל היום מתפללים להקדוש-ברוך-הוא.

ואורות ששאלת, איך יאיר בנו אור רבנו ז"ל וכו'; זאת עליך

אָשֶׁר ג' תרפד בַּנְחָל כה

לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּפִי שְׁלוּמָדִים סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, כֶּף מְאִיר בּוֹ אֹרֹךְ הַקְּדוּשׁ. כִּי רַק בְּזֶה תְּלוּיָהּ הַהִתְקַרְבוּת אֵלָיו ז"ל, וְכַמוּכָא (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצב), שֶׁפָּנִיו, שֶׁכָּלוּ וְחִכְמָתוֹ טְמוּנִים בְּסִפְרוֹ, וּמִי שְׁרוּצָה לְרֹאוֹת אֶת הַרְבֵּי, יִלְמַד הַרְבֵּה בְּסִפְרוֹ. וְכֵן הוּא אֹמֵר (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קעג), שֶׁהִנָּפֵשׁ וּפְנִימִיּוֹת הִנָּפֵשׁ נִמְצְאִים בְּתוֹךְ הַבְּתָב. וְלִכֵּן מִי שִׁיּוֹתֵר לֹמֵד אֶת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, הוּא יוֹתֵר מְקַרֵּב אֵלָיו ז"ל, כִּי הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנֵי ז"ל תְּלוּיָהּ אַף וְרַק כָּפִי הַלְמוּד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְלִכֵּן, יְדִידֵי הַיְקָר, אִם רְצוֹנְךָ שְׂאוֹר רַבְּנֵי ז"ל יִבְעֵר וְיֵאִיר בְּךָ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר, שֶׁאֲשׁוּ תוֹקֵד עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ, רְאֵה לְהִתְמַיֵּד וְלִלְמַד הַרְבֵּה הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי ז"ל. אֲנִינָה שֶׁתְּבִין לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תרפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִשְׁיגוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵידֵי נַפְשִׁי, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחָל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֹצֶחַ נְצָחִים.

מְכַתְּבְּךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, עִם הַמַּעֲוֹת לְהַדְּפָסָה, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה.

חֲמֻדַּת לְכַבִּי! הֲלֹא תִדַע, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל-כֵּן הַעֲצָה הַכִּי יִקְרָה בְּשַׁעַת שְׁעוֹבְרָ עָלֶיךָ מֵה שְׁעוֹבֵר, שֶׁתִּסְפָּר לוֹ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל. וְיֹתֵר טוֹב לִילֵךְ בְּמִקּוֹם פְּנוּי, שֶׁאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם, כִּי אִזּוֹ יוֹתֵר קָל לְשַׁפֵּף אֶת כָּל הַלֵּב לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּשַׁפְּתַי הָאֵם שְׁלוֹ וְכוּ'. כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יִלְקוּט וְאַתְחַנֵּן חֲתֻכָּה): "בְּכָל קְרֹאָנוּ אֵלָיו" — בְּכָל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן שִׁישְׂרָאֵל קוֹרְאִין לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — עוֹנֶה אוֹתָם; וְזֶה יִתְקַוֶּה בְּעֵת בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ, שִׁיתְּגַלֶּה לְעֵינַי כָּל אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה יא, ט): "וּמְלֶאכֶת הָאָרֶץ דַּעַה אֶת ה' כַּמִּים לִים מְכֻסִּים", וְכֵן אָמַר הַנְּבִיא (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אִזּוֹ אֶהְפֵּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'"; הֵינּוּ שֶׁכָּלֵם

יִדְבְּרוּ אֶז אֵל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלֹא תִהְיֶה אֶז בְּחִירָה אַחֲרֵת וְכוּ'.
 וְלִכֵּן רָאָה כָּכֵר עֲכָשׁוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּעֵצָה הַנִּפְלְאָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהִיא
 עֵצַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן ב'), אֲשֶׁר עָקַר חֲרָבוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ תִּהְיֶה תְּפִלָּה, וּבְזֶה יִכְבֹּשׁ אֶת
 כָּל הָעוֹלָם. וְלִכֵּן רָאָה לְקַיֵּם זֹאת, וְלִילֵךְ וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 וְתַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמָךְ גְּאֻלָּה פְּרָטִית, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתְּנוּ,
 עִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ וְשׁוֹקֵד עַל שְׁפָתֵינוּ, וּבּוֹדָאי אִם אָדָם מִתְמִיד בְּתְּפִלָּה,
 כָּל אֲשֶׁר מִבְּקָשׁ — נִתְקַבֵּל.

וּבְקִאֻמַּת עֵינֵי הַתְּפִלָּה שֶׁנִּתֵּן לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, זֶה הַמְּתָנָה הַכִּי
 נִפְלְאָה, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלל בְּגֵי-אָדָם סוֹבְלִים סָבַל רַב, וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה
 יוֹצְאִים מִכָּל צְרוּתֵיהֶם, כִּי רוֹצִים לְפָרֵק אֶת אֲשֶׁר לוֹחֵץ עַל לִבָּם, אִךְ
 אֵינֶם מוֹצְאִים אָדָם רְאוּי לְשִׁיחַ בְּפָנָיו דְּאִגוּתֵיהֶם, כִּי אִךְ אֶחָד אֵינּוּ
 רוֹצֶה לְשִׁמְעַע וְלְהַטוֹת אֶזן קְשָׁבֶת לְסִבְלוֹת הַזּוּלָּת, וְהִנֵּה הוּא בָּא אֵל
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה וּמַחֲכֶה וּמַצְפֶּה שֶׁנִּפְנָה אֵלָיו
 וּנְדַבֵּר אֵלָיו, וְתַמִּיד יְכוּלִים לְהַפְּנֵס אֶצְלוֹ, וְלִכֵּן אֵין לָךְ תְּרוּפָה טוֹבָה
 יוֹתֵר לְהַתְחַזֵּק מִכָּל הַמְּשַׁבְּרִים וְהַגְּלִים, וְלְדַלֵּג עַל הַכָּל בְּנִקְלָה, אֶלֹא
 עַל-יְדֵי שִׁיחָה וְתְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אֲבָל אִם אָדָם אֵינְנוּ מְשַׁתְּמֵשׁ
 בְּעֵצַת הַתְּפִלָּה, אֲזִי נוֹתְנִים לוֹ מַכּוֹת מְלַמְעֵלָה, כְּדֵי לְעוֹרְרוֹ לְדַבֵּר
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְיִלָּד שֶׁהִתְעַלֵּף, וְאֵין יוֹדְעִים אִם חֵי הוּא אִם לֹאוּ, אֲזִי
 מַפִּים אוֹתוֹ, וּבְרַגַע שֶׁהוּא בּוֹכָה, יוֹדְעִים, שֶׁבְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ
 רוּחַ חַיִּים מַפְעֵמֶת בּוֹ, כְּמוֹ-כֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ה.):
 כָּל שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תִּפְּץ בּוֹ — מְדַכָּאוּ בִּיסוּרִים; הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מַכֶּה אֶת הָאָדָם, מִחֲמַת גְּדֹל אֲהַבְתּוֹ אֵלָיו, לְרִאוֹת אִם
 זוֹכֵר מִמֶּנּוּ אִם לֹאוּ, לְבַחֵן אִם הַנִּשְׁמָה עֵדִין זוֹכֵרֶת, אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
 הָאֶצִּילוֹת מְקוּרָה, וְאִם אָדָם מִתְעוֹרֵר תַּכְּף-וּמִיָּד, וְצוּעֵק: "אָבֹא, אָנִי
 חוֹלָה, תִּשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה", "אָבֹא, אֵין לִי יְלָדִים", "אָבֹא, אֵין
 לִי פְרִנְסָה", "אָבֹא, אָנֹא הוֹשִׁיעֵנִי מִהֲרָה" וְכוּ' וְכוּ', אֲזִי זוֹכֶה וְנִעֲנֶה.
 אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְהַתְּבוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֵל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר לְרַב
 טוֹב הַגְּנוּז יְזַכֶּה. "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב הַנִּזְ"ה" (תְּהִלִּים לֵד, ט).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תרפה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב אל הבחור היקר לי מאד, שוטה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות ששאלת, איך זוכים לקום מקדם? עקר העצה לזה — לילך לישן מקדם. ובאמת, אם תתבונן תראה, אשר דיקא בלילה היצר הרע בא לאדם בכל מיני נכלי ערמומיות, ונותן לו כל מיני עסקים. דיקא בלילה הקלפות מסתוכבות בעולם, וכל משחקי העפונים דיקא בלילה, פי הסמ"ך-מ"ם יודע, שאם יתפס לבני-אדם את הלילה, בבקר לא יוכלו לקום, ולכן עושה כל מיני מאמצים ותחבולות 'לגנב' לאדם את לילותיו, עד שאינו רוצה לילך לישן, אף שביום הזה עיף כל-כף, ואין אדם קולט, שזו מלכדת הסמ"ך-מ"ם, כדי שלמחרת לא יוכל לקום לתפלה, ולא יקרא קריאת שמע בזמנה, ויתרשל לגמרי בעבודת הבורא יתברך שמו. ועל זה אמר החכם מפל האדם (משלי ו, י): "מעט שנות, מעט תנומות, מעט חבק ידים לשכב". ולכן העצה לקום מקדם — לילך לישן מקדם.

ומפאת טרדותי הרבות — אקצר.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תרפו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב אל ידיד נפשי, שוטה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי עִם הַמְּעוֹת לְפִדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוא, שְׁיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדִּינִים עַל-יְדֵי פְּלֵא עֲלִיוֹן.

אודות שְׁאַלְתָּךְ בְּעִנְיַן חֲנוּךְ הַיְלָדִים וְכוּ', הֲלֵא זֶה אֲשֶׁר קוֹרֵה
הַיּוֹם, שְׁפַל-כֶּף הַרְבֵּה יְלָדִים יוֹצְאִים לְתַרְבוֹת רְעָה, חֵס וְשְׁלוֹם, הַכֹּל
מִחֲמַת שְׂאִינָם מִקְּבָלִים מִסְּפִיק תְּשׁוּמַת-לֵב; הָאֵב טְרוּד בְּעִסְקֵי
הַפְּרָנְסָה, וְהָאֵם עֲסוּקָה בְּצָרְכֵי הַבַּיִת וּבַגְּדוּל הַיְלָדִים וְטְפוּלָם הַגִּשְׁמִי
וְכוּ', אָבֵל צְרִיף לַעֲצֹר לְרַגַע מִשְׁטָף הַחַיִּים, וְלַעֲרֹף חֲשָׁבוֹן: הֲלֵא יְמֵי
שְׁנוֹתֵינוּ שְׂבָעִים שָׁנָה, וְכַמָּה חָלְפוּ מִהַשְּׂבָעִים שָׁנָה?! וּמָה מְצַפִּים
מִהַיְלָדִים?! הֲלֵא שְׂאִיפַת כָּל הוֹרֵה לְזָכוֹת לְנַחַת מִיְלָדְיוֹ, אֲזִי הָאֵם
זוֹ תְּכַלִּית — לַעֲבֹד וּלְהַתְיַגֵּעַ כָּל הַחַיִּים, לְשֵׁם מָה?! הֲלֵא הִנֵּה
מַגִּיעִים לְגִיל הַעֲמִידָה, וְאוֹזֵל הַכֹּחַ לְרוּץ וּלְהַתְרוֹצֵץ, וְצָרִיכִים לְתַת
מְנוּחָה לַגּוּף, וְהִנֵּה מַגִּיעִים לְגִיל זְקֵנָה, וְחַדְלִים לְגַמְרֵי לַעֲבֹד, וּמָה
נִשְׂאָר אֲזִי לְאָדָם? רַק הַיְלָדִים. אָבֵל אֲזִי כָּבֵר מְאֹד מִדְּאִי לְהִשְׁקִיעַ
בָּהֶם, וּלְהַתְחִיל לְתַת לָהֶם תְּשׁוּמַת-לֵב, וּלְהַתְעַנֵּן בָּהֶם וּלְחַנּוּכָם
וּלְהַעֲלוֹתָם עַל נְתִיב הַמְּלָךְ.

וְלִכֵּן זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר עָקַר הַהִשְׁקָעָה בְּחַיִּים, כְּדָאִי
לְהִשְׁקִיעַ בַּיְלָדִים, וְכִמּוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת — כְּפִי שְׁמִשְׁקִיעִים כֶּף מוֹצִיאִים,
כְּמוֹ-כֵן עִם הַיְלָדִים, כְּפִי שְׁמִשְׁקִיעִים בָּהֶם — כֶּף קוֹצְרִים, וְזוֹכִים
לְרוֹת מֵהֶם רַב נַחַת וְאֲשֶׁר. וְלִכֵּן עַל הַהוֹרִים לְדַאֵג שִׁיְהִיָּה לָהֶם פְּנְאִי
בְּעִבוּר יְלָדֵיהֶם, וּלְתַת לָהֶם חֵס וְאַהֲבָה וַיְחַס, לְשִׂאֵלָם בְּשְׁלוֹמָם,
וּלְהַתְעַנֵּן בְּמַצָּבָם מְכֹל הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶם וְכוּ'. וּמִלְבָּד זֹאת, הֲלֵא רוֹאִים
אֶת הַמְּצִיאוֹת, אֲשֶׁר הַהוֹרִים בְּאֵמַת טְרוּדִים בְּבַעֲיוֹתֵיהֶם הֵם, עַל-כֵּן
יִרְאוּ לְכֹל הַפְּחוֹת לְמִסֵּר אֶת הַיְלָדִים לְבִתֵּי חֲנוּךְ טוֹבִים, שְׁלוֹמֵדִים
עִמָּהֶם תּוֹרָה וְאַמוּנָה, יִרְאֵת שְׂמִים וּמַדּוֹת טוֹבוֹת. וְדַעַת לְנִכּוֹן, אֲשֶׁר
עֲבוּדַת הַמְּחַנְכִים קָשָׁה מְאֹד, פִּי צְרִיכִים לְהַעֲנִיק לְכֹל יֶלֶד יְחַס אִישִׁי,
וּלְטַפֵּל בְּכֹל אֶחָד כְּפִי דְרָכּוֹ וְטַבְּעוֹ וְכוּ', מְלַבֵּד אֲשֶׁר עוֹסְקִים
בְּעֲבוּדַת הַקְּדָשׁ, לְגַדֵּל תַּלְמִידִים יִרְאֵי ה' וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. וְלִכֵּן מְעַלְתָּם
גְּדוּלָה מְאֹד, וַיֵּשׁ לִיקְרָם וּלְכַבְּדָם, וּלְהַזְהִיר לֹא לְזַלְזֵל בְּכַבּוּדָם,
חֲלִילָה, וְכֹאֲשֶׁר יִשְׁנוּ אִיזָה מְחַדֵּל עִם הַיְלָד, אֵין לְתַלוֹת אֶת הַקּוֹלֵר
בְּצוּאָרָם, אֲלֵא לְדוֹנָם לְכַף זְכוֹת, וּלְכַחֵן וּלְכַדֵּק אוֹלֵי הַהוֹרִים אֲשֶׁמִּים

בְּזֶה, וּמָה אָב וְאִם לַעֲשׂוֹת יְלָדִים, אֵינָם יְכוּלִים לְהִסְתַּדֵּר עִמָּהֶם, וְלִגְדֹלָם וְלַחֲנֻכָּם כְּרֵאוּי, אֲזִי מָה יַעֲשֶׂה מְלַמֵּד שְׂיֵשׁ לוֹ שְׁלֹשִׁים יְלָדִים בְּכֵתֶה וְכוּ'?! וְכֵן לְגַבֵּי הַבְּנוֹת. וְלִכֵּן צְרִיךְ לִיָּקֵר מְאֹד אֶת הַמְּלַמְדִים וְהַמּוֹרוֹת, וְלִידַע שְׂחֻבִים לָהֶם תּוֹדָה רַבָּה, כִּי עֲבוּדָתָם הִיא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. וּבְנוֹדָאֵי כָּל מוֹסֵד חֲנוּכִי, צְרִיךְ לְבַחֵר אֶת הַמְּחַנְכִים וְהַמְּחַנְכוֹת הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר. וּמָה נִקְרָא "טוֹב"? שְׂמִסּוּרִים לְתַלְמִידֵיהֶם, שֶׁהַתְּלַמִּידִים חֹשִׁים שְׂאוֹהֲבִים אוֹתָם בְּאַמֶּת, וְאִף שְׂקוּרָה לְעֵתִים, שְׂצוּעֵקִים עֲלֵיהֶם, הֵם מְבִינִים, שְׂטוֹב לְשִׁמְעַ גְּעֵרַת חֶכֶם מֵאִישׁ שִׁמְעַ שִׁיר כְּסִילִים (עַן קֵהֶלֶת ז, ה); כִּי הַמְּחַנֵּךְ וְהַמְּחַנְכֵת אֵין פּוֹנְתָם לְהַשְׁפִּיל אֶת הַתְּלַמִּידִים, וְאִם הֵם צוּעֵקִים, זֶה רַק כְּדִי לְחַנְכֶם, שְׂיִזְכּוּ לְחֲנוּךְ טוֹב יוֹתֵר. וְלִכֵּן אָסוּר בְּאָסוּר חֲמוּר לְדַבֵּר סָרָה עַל הַמְּלַמְדִים וְהַמּוֹרוֹת, וְלִהְקַל בְּכַבּוּדָם, וּבַפֶּרֶט לֹא בְּאֲזְנֵי הַיְלָדִים, כִּי עַל-יְדֵי כֶּף מוֹרִידִים אֶת עַרְפָּם בְּעֵינֵיהֶם, וְלֹא יוּכְלוּ אַחֲרֵי-כֵּן לְקַבֵּל מֵהֶם.

וְלִכֵּן, לְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, אִם אֵין לְךָ פְּנָאֵי בְּעִבּוּר יְלָדֶיךָ, מַחֲמַת עֲסוּקֶיךָ, עַל-כָּל-פְּנִיִם תִּמְסַרְם לְבֵתִי חֲנוּךְ שְׂלוֹמִידִים שֵׁם תּוֹרָה וְאַמוּנָה, צְנִיעוּת וְאַהֲבַת ה', וְתַכְבֵּד אֶת הַמְּחַנְכִים, וּמַפְעֵם לְפַעֵם תִּתֵּן לָהֶם מַתָּנַת יָד, כִּי אֵלוֹ יְלָדֶיךָ, וּמָה לֹא רוּצָה אָב לַעֲשׂוֹת לְטוֹבַת יְלָדָיו?! וּבַפֶּרֶט שֶׁהַמְּלַמְדִים וְהַמּוֹרוֹת אֵינָם מְקַבְּלִים מִשְׂכָּרְתָם בְּזַמַּן, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן עוֹבְדִים עֲבוּדָתָם בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ. לִכֵּן רְאֵה לְצִיַּת אוֹתִי בְּכָל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ, וְאֲזוּ תִהְיֶה מְבֹטָח שְׂיִהְיוּ לְךָ יְלָדִים בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם, וּמְצַלְחִים בְּדַרְכָּם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׂלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תרפז.

בְּעֵזֶרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׂלוֹם רַב יִשְׂיֵגוּ וַיְרַדְפוּ לִידֵיד נֶפֶשִׁי, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֶכְמָה, זְכוּתוֹ גָּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ זָאִיר וַיִּזְרַח לְנַצַּח נְצָחִים.

מכתבך לנכון קבלתי.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר זְכוּי הֶרְבִּים זו הַמְצִוָּה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וּבִפְרָט בְּדוֹר הַזֶּה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלִקוּט הוֹשַׁע, רַמְזו חֲקֵכֵב): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חָבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתֶם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה יוֹתֵר מִכֹּל הַזֵּבַח שְׂזֹבַח שְׁלֵמָה לְפָנָי; שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ הַקָּרִיב אֶלְךָ קָרְבָּנוֹת בְּכָל יוֹם, וְאוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂפָשְׁמֵרְבִים בְּחֶסֶד וּבְזֵכוּי הֶרְבִּים, זֶה חָשׁוּב יוֹתֵר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ. כִּי מִדַּת הַחֶסֶד הִיא הַיְפָה בְּיוֹתֵר מִכֹּל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת שְׂבַע־עוֹלָם, כִּי "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" (תְּהִלִּים פֶּט, ג), וְכָל הָעוֹלָם עוֹמֵד רַק עַל מִדַּת הַחֶסֶד, וּמְחַיִּבִים בָּזֶה הֵן הַגְּבֵר וְהֵן הָאִשָּׁה, וְכָל אֶחָד וְתַפְקִידוֹ הוּא. יִשְׁנֵם דְּבָרִים הַמֵּיַעֲדִים רַק לוֹ, וְיִשְׁנֵם הַשְּׂיָכִים דִּיקָא לָהּ. וּכְמֵאֲמָרָם ו'ל (תַּעֲנִית כֹּא), שְׂתַפְּלַת הָאִשָּׁה מִקְּבֵלַת יוֹתֵר מֵהָאִישׁ, כִּי הָאִישׁ נוֹתֵן כֶּסֶף לְעַנִּי, וְהָעַנִּי צָרִיךְ לְטָרַח וְלִילֵךְ לְקַנּוֹת אֶכְל, וְעַד שִׁישְׁבֵר רַעֲבוֹנוֹ וְכוּ', יְכוּלָה לְפָרַח נִשְׁמָתוֹ, לֹא-כֵן הָאִשָּׁה נוֹתֵנָת מֵאֶכְל לְעַנִּי, וּמְחַיָּה תַכְּף אֶת נַפְשׁוֹ הָרַעֲבָה. וְלָכֵן הִיא יְכוּלָה לְהֶרְבּוֹת יוֹתֵר בְּחֶסֶד, בְּבַחֲנִינָה שְׁלֵה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, לֹא אֶלְמָן יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁנֵן נָשִׁים צְדָקְנִיּוֹת הַמוֹסְרֹת נַפְשָׁן לְעוֹזֵר לְנִצְרָכִים, וְלַהֲקֵל סְבִלוֹת נְדָכָאִים, אֲשֶׁר לְדַאֲבוּנָנוּ הֶרֶב, יִשְׁנֵם אֶלְמָנוֹת וִיתוּמִים רַבִּים, וְיֵשׁ לָאִשָּׁה חֵלֶק גְּדוֹל בְּחִיּוֹתָם, וְלַהֲפִיחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה, יִשְׁנֵם גְּלַמּוּדִים, אֲשֶׁר אֵין זְכוּי הֶרְבִּים גְּדוֹל יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹתָם. כְּמוֹ-כֵן לְגַבִּי הָאֲנָשִׁים; עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהַחֲדִיר אֱמוּנָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְלַצָּאֵת וּלְקַרֵב יְהוּדִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּלֵם צְמָאִים כָּל-כָּף לְדַבֵּר ה', וּבִפְרָט שְׂגְדוֹלָה מִכַּת הַדּוֹר, וְאֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְחֻבָּשָׁה וּלְזִכּוֹת אֶת הֶרְבִּים. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, שׁוֹלַח לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ צְדִיקִים גְּדוֹלִים — יִרְבוּ כְּמוֹתָם, שְׂמַחֲזִירִים יְהוּדִים לְמוֹטָב. אֲבָל הַחֹב מְנַח עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְעַסֵּק בָּזֶה, וּמְצוֹת זְכוּי הֶרְבִּים שִׁיכַת הֵן לְגַבִּרִים, הֵן לְנָשִׁים וְהֵן לִילְדִים, לְקַרֵב כָּל יְהוּדֵי אֶל צוֹר מַחְצָבָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

אָשֶׁר ג' תרפח בַּנְחָל לֹא

ג' תרפח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִשְׁגוּ וְיִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל
נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנֶכוֹן קִבְּלָתִּי.

אודות שְׁאַלְתָּךְ וְכוּ', הֲלֹא לַמּוֹד מְשָׁנִיּוֹת הוּא הַלְמוּד הַעוֹלָה
עַל כָּל הַלְמוּדִים, וּמִדּוּעַ? כִּי בַלְמוּד זֶה כְּלוּלָה כָּל תּוֹרָה שְׁפַעֲל־פָּה.
וְלִכֵּן חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים כָּל־כָּף הַפְּלִיגוּ בְּמַעֲלַת לַמּוֹד הַמְּשָׁנָה, עַד
שְׁאוּמְרִים (סִנְהֶדְרִין מ.ב.): בְּמִי אָתָּה מוֹצֵא מְלַחֲמָתָה שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי
שֵׁשׁ בִּידוֹ חֲבִילוֹת שֶׁל מְשָׁנָה. וְכֵן אוּמְרִים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ז', סִימָן
ג'): אֵין כָּל הַגְּלִיּוֹת הַלְלוּ מִתְּכַנְסוֹת, אֶלָּא בְּזְכוּת מְשָׁנִיּוֹת; וְכַתּוּב
בְּמִדְרָשׁ תְּלִפְיּוֹת, שְׁאַשֶׁר בֵּן יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פֶּתַחוֹ שֶׁל גִּיהֵנוֹם, וְכָל
מִי שֶׁלּוֹמַד מְשָׁנָה, אֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ לְהַכְנִס, וּמוֹנֵעַ בְּעַדוֹ. וּמוֹצֵא הַחֵיד"א
ז"ל, בְּסִפְרוֹ "דְּבַשׁ לְפִי", רָמַז לְזֶה, שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית מ.ט, כ): "מֵאֲשֶׁר
שְׁמְנָה לְחֶמוֹ", 'שְׁמְנָה' אוֹתִיּוֹת 'מְשָׁנָה', הֵינוּ כְּשֶׁאָדָם לוֹמַד מְשָׁנָה,
יִהְיֶה מְבֹטָח שֶׁיִּנְצַל מִגִּיהֵנוֹם.

עַל־כֵּן, לְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנְּצַחִית, רְאֵה לְהִיּוֹת רְגִיל בַּלְמוּד
מְשָׁנִיּוֹת, כִּי אֵין דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה. וְכָף אוּמְרִים בְּתַפְלָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם
(תְּהִלִּים ל, ד): "הַעֲלִיתָ מִן שְׁאוֹל נְפֹשִׁי", רֵאשִׁי תְּבוּת: מִשְׁנֵינָה',
כִּי כְּשִׁיְהוּדִי לוֹמַד מְשָׁנָה, נִתְקַיֵּם אֲצֵלוֹ: "הַעֲלִיתָ מִן שְׁאוֹל נְפֹשִׁי".
כִּי מִי שֶׁנִּפְּלַ בְּשְׁאוֹל — יִזְכֶּה עַל־יְדֵי מְשָׁנִיּוֹת לְצֵאת מִשָּׁם. וְלִכֵּן
אָמַר הָאֲר"י ז"ל: 'מְשָׁנָה' אוֹתִיּוֹת 'נְשָׁמָה', כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְזַכֵּךְ אֶת
נְשָׁמָתוֹ וּלְכַבְּסָהּ, טוֹב מְאֹד בְּעִבּוּרוֹ לְלַמַּד הַרְבֵּה מְשָׁנִיּוֹת. וְלִכֵּן נֹא
וְנֹא רְאֵה לְהִתְמַיד הַרְבֵּה בַּלְמוּד מְשָׁנִיּוֹת, וּבְזֶה תִּזְכֶּךְ אֶת נְשָׁמָתְךָ
מִכָּל רִבְב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תרפ"ט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה לְ... הַמְדַפְּסִים "אֲשֶׁר בַּנְחָל".

פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּעֵינַי זֶה יוֹתֵר מִשְׁמוֹנֵה שָׁבוּעוֹת, שִׁשְׁלַחְתִּי לָךְ
עַל-יְדֵי חֶכֶם תִּימְנִי מֵאֵה דוֹלָר, וְגַם אֶת הַהֶגְהוֹת, וְכַתְּבִי לָךְ שָׁם,
שִׁתְּכַתֵּב לִי תְּשׁוּבָה וְקִבְלָה עַל קִבְלַת הַמְּעוֹת, וְעַד הַיּוֹם לֹא קִבַּלְתִּי.
וּבְאֵמֶת זֶה חֻבַּל מְאֹד, כִּי מִהֲזִמֵּן הֵהוּא עַד עַכְשָׁו הֵייתִי יְכוּל לְשַׁלֵּם
לָךְ עַל כָּל הַסֵּפֶר, וְגַם הֵייתִי מוֹסֵר לָךְ בְּכָל חֹדֶשׁ חֵלֶק חֹדֶשׁ, כְּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי עִמָּךְ בְּהִיוֹתִי אֶצְלָךְ. וְחֻבַּל מְאֹד, שֶׁעָבְרוּ כְּבָר יוֹתֵר מִשְׁנֵי
חֹדָשִׁים, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה, וְאִינִי יוֹדֵעַ מֵה לְחַשֵּׁב. תִּשְׁלַח לִי
הֶגְהוֹת, וְאֲשַׁלַּח לָךְ מְעוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תרצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה יִרְדְּפוּ וַיִּגְיעוּ אֶל יְדֵי נַפְשִׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֶכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה — לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי, וְתִשׁוּאוֹת חֵן
לָךְ עַל זֶה.

מָה אָמַר לָךְ? ! אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֵלְקֵנוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהַתְּנוּעַ מִרְבֵּנוּ
ו"ל, מִי שְׁזוּכָה לְגַדֵּב לְהַדְפָּסָה וְלְהַפְצַת דְּעָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, זֶהוּ
עֵקֶר הַצְּדָקָה שְׂאִין לְמַעַלָּה מִצְּדָקָה זוּ; כִּי צְדָקָה בְּגִשְׁמִיּוֹת, אַחֲרֵי
יוֹם אוֹ אַחֲרֵי שָׁעָה — כְּבָר נִשְׁכַּח, אֲבָל צְדָקָה לְהַדְפָּסַת הַסֵּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים — זֶה נִשְׁאַר לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. וְעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת נ.): "עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל יְעַת" — זֶה הַכּוֹתֵב סֵפָרִים
וּמִשְׂאֵילָן לְאַחֲרִים; וּפְרֵשׁ מוֹהֲרָנ"ת ו"ל (לְקוּטִי-הֶלְכוֹת, בְּרַפְתִּי הַשְּׁחֵר,

אֲשֶׁר ג' תרצ בְּנַחֵל לַג

הִלְכָה ה'), שְׁעַל-כֵּן זֶה בְּכָל עֵת, כִּי סִפֵּר נִשְׁאָר לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וּבְכָל פַּעַם מִי שִׁיִּסְתַּכֵּל בּוֹ — יִתְעוֹרָר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָטִיּוֹת כְּפִי שְׁאֵנוּ יוֹדְעִים, אֲשֶׁר סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מְזוֹן וְתִרּוּפָה לְכָל הַיְּהוּדִים וְהַנְּפֹלִים שְׂבָעוּלָם, וְאֶפְלוּ לְאֵלוֹ שֶׁנִּפְלוּ בַּעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוֹתָא וְכוּ'. וְעַל-כֵּן, אָחִי! שְׂכַרְךָ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וְזֶה עָקָר תְּקוּנָךְ עַל הָעֵבֶר — לְזִכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּשׁוּבוּ גַם-כֵּן בְּתִשׁוּבָה. כִּי מִי שֶׁפָּגַם וְעָבַר מֵה שֶׁעָבַר וְכוּ', גוֹרֵם שְׁגָם אַחֲרָיִם יִפְגְּמוּ וְיִפְלוּ, וּכְשֶׁרוּצָה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, אֵינּוּ יוֹדְעֵ לְמִי גָרַם עוֹד לְפַל עַל יָדוֹ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן תְּקוּנוֹ — שֶׁיַּעֲסֹק בְּצַרְכֵי רַבִּים, וּבְזִכּוֹת זֶה יִתְקַן אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרָיִם (עֵינֵי לְקוּטִי-הַלְכוֹת, גּוֹלָה, הִלְכָה ה').

חֲמִדַת לְבָבִי! הָעֵקֶר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמְּצָבִים, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר, כָּל מִינֵי מַשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְאֵינּוּ מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל. וְזֶה כָּל לְמוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל — שֶׁנִּזְנָפָה לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד וּמְרֻבָּה לְהִיטִיב, וְעַל-כֵּן אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן, רַק תְּחַזַּק וְאֲמִץ מְאֹד מְאֹד, יִהְיֶה אִיךָ שֶׁיְהִיָּה, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

וְהַרְגֵּל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבֹר וְדְבֹר שֶׁמְדַבְּרִים עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה שְׁעוֹלָה עַל כָּל הַהַצְּלָחוֹת; כִּי כָּל דְּבֹר שֶׁמְדַבְּרִים עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מְנַתְּקִים אֶת עֲצָמוֹ מִן הָרַע, וּמְדַבְּקִים עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְכֵן הַתְּמִד בְּאַמִּירַת מִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא, שֶׁאֶפְלוּ הָאֲמִירָה בְּעֵלְמָא הִיא סְגָלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וּבְיֹתֵר — לְתִקּוּן הַבְּרִית. וְעַל-כֵּן אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן! וּבְכָל יוֹם רְאֵה לְוֹמֵר הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת, בְּלִי שׁוּם פְּרוּשִׁים, כִּסְדָּרֵן דִּיקָא, לְהִתְחַלֵּל מִבְּרָכוֹת עַד שֶׁתְּסִים אֶת כָּל הַש"ס, וְאִז תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ צָלָם אֱלֹקִים. רַק תְּחַזַּק וְאֲמִץ מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי שִׂמְחָה הִיא רְפוּאָה — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת. וְלִמְעַן טוֹבֶתְךָ הַנְּצַחִית, הִרְחַק מִמֶּךָ הַדְּאָגוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁכָּבַר זְכִיתָ לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן

לד אשר ג' תרצא — ג' תרצב **בנחל**

רבנו ז"ל בעיר אומן, ראוי לך להחיות את עצמך בזה מאד.

הדורש שלומך...

פה תקבל רצוף ירחון חדש כסלו, ובקרוב יצא על חדש טבת.

ג' תרצא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך לנכון קבלתי.

רק חזק מאד מאד, ואל תמשיך עצמך אל הצער, וראוי לך
להיות איש חיל, ולהמשיך את עצמך אל המלכות, ואז תהיה לך
פרנסה בהרחבה, כמוכא (בלקוטי-מיהר"ן, חלק ב', סימן ז'), ואשר רבנו
ז"ל גלה את עצה זו לכלל אנשי שלומנו, שלא נהיה 'שלימזלניקס'.

תראה לדבר עם בני-אדם ביראת שמים, ותדפיס את הספרים,
להפיץ מעינות החכמה חוצה, שכל זה בחינת מלכות, ועל-ידי-זה
ימשך לך גם פרנסה בהשפעה רבה. העקר הוא רק שמחה.

ומחמת טרדות השבת-קדש ונחיצת הדאר, והשליח עומד על
ידי — אקצר.

הדורש שלומך...

ג' תרצב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי הנקר ... נרו יאיר.

אֲשֶׁר ג' תרצג בְּנַחַל לה

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי, וְשִׁלַּחְתִּי לְךָ מִכְתָּב, וְהִחְזֹר לִי מֵהַדָּאָר, וְשִׁלַּחְתִּי אוֹתוֹ עוֹד פַּעַם, אֲקַנְהָ שְׂיִגִיעַ אֵלַיךָ.

הַעֲקָר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַרְגֵּל עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְכֵן הַתְּמִד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶה עֲקָר חַיּוּתֵנוּ.

אִוֹרוֹת מִשְׁלוֹחַ סְפָרִים אֵלַיךָ, זֶה לֹקֵחַ בְּדַרְךָ כָּלֵל בֵּין שְׂשָׂה לְשִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת, וַיַּעַן שְׁכַתְּכָה לִי, שְׂאֵתָה רוּצָה לְצֵאת לְגוּר בְּמִקּוֹם אַחֵר, עַל-כֵּן אֲנִי מְכַרַח שְׁתַּכְּתֵב לִי אֶת הַכְּתָבָת, וְאִם יִרְצָה הַשֵּׁם, אֲשַׁלַּח כַּמָּה שְׁתַּרְצָה לְחֻלְקָם בְּיַעֲקֹב וְלְהַפִּיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל. וּבִפְרָטִיּוֹת "לְקוּטֵי-מוֹהַר" עִם פְּרוּשׁ "שְׂפַת הַנַּחַל" וְשָׂאֵר הַסְּפָרִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַצְלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד, וַיִּשְׁפַּע עָלֶיךָ שְׁפַע פְּרִנְסָה וְהַצְּלָחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תרצג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְכֵּ-שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסִדְרַת וַיְחִי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִידֵי הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן עֵתָה קִבְּלֹתִי, אֲכַל פְּלִיאָה בְּעֵינַי, שְׂאֵמְרוּ לְךָ, שֶׁהִבְחֹר מִסְתּוֹכֵב בְּבֵית מְדֻרְשָׁנוּ. אִף פַּעַם לֹא שְׂמַעְתִּי אֲפִלוּ אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאֵינִי מַכִּיר אוֹתוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים, וְעַל-כֵּן לְדַעְתִּי, אִם יֵשׁ לְךָ הַכְּתָבָת שֶׁל אָבִיו, תִּרְאֶה לְכַתֵּב תִּכְף-וּמְיָד מִכְתָּב לְאָבִיו בְּצִרוּף צִלוּם שֶׁל הַטְּשָׁעַק שְׁחֹזֵר, וְאוּלַי תּוּכַל לְהַצִּיל אֶת מְעוֹתֶיךָ.

וּבְעֵינַי שְׁכַתְּכָה, שְׂמִשְׁלָמִים לְךָ רְעָה תַּחַת טוֹבָה; דַּע לְךָ, אַחֵי הַיָּקָר! כֵּן הוּא בְּקִבְעוֹת, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְאֲנִי רְגִיל בְּזֶה וְכוּ', אִף מֵה לְעֵשׂוֹת?! אֵין עֵצָה אַחֲרֵת, רַק לְכַרַח אֵלַי יִתְבָּרֵךְ, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְסַפֵּר לוֹ הַכֵּל. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת יְשׁוּעָה, סִמָּן ט'): קֹדֶם שְׂעוֹשָׂה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גַם לְאָדָם, הָאָדָם

לו אֲשֶׁר ג' תרצד בנחל

הזה נופל לרעה, והכל לפי גדל הנס. ואני רגיל לראות את זה בכל פעם עין בעין.

ועל-כן, חמדת לבכי! ראה תכף ומיד לכתב לאביו, ואקנה להשם יתברך, שתקבל את מעותיך בחזרה, ובנדאי מלמעלה רוצים ממך תפלות ובקשות, ועל-כן נתלבשה לך צרה באפן כזה וכו', אף פונתו יתברך היא רק שתחזר אליו.

ידידי היקר! חדש ימיה בקדם, וראה להתמיד בלמוד התורה הקדושה כסדרן דיקא, שתעשה לך סדר בתנ"ך, משניות, גמרא, ושלחן ערוך, וספרי רבנו ז"ל. וראוי לך לעבר ולטיל בכל חלקי התורה הקדושה.

הדורש שלומך באהבה רבה, ומאחל לך הצלחה...

תכתב לי, אם ירצה השם, כשיחזיר לך המעות, וממש תחייני, כי אני מצטער מאד בצערך.

ג' תרצד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה, שותה מימי הנחל נובע מקור ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח-נצחים.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד להיות בשמחה עצומה, שתהלה לאל, אנו יודעים מרבי אמת כזה. וראוי לנו להיות תמיד בשמחה על נעם חלקנו, שזכינו להיות בחלקו הקדוש, מה שעדין נסתר אורו הגנוז מכל העולם, ויתגלה בקרוב על-ידי משיח צדקנו, שיהיה מיוצאי חלציו (ת"י-מוהר"ן, סימן רעד).

העקר אל תהיה בטלן, וראה לחטף בכל יום ויום איזה טוב, ובפרטיות לדבר קצת עם השם יתברך, ולא יעבר לך יום בלי

אָשֶׁר ג' תרצה בַּנְחַל לז

דבורים עמו יתברך. ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות ב.): איערב שמשא ואדפי יומא, וכתיב (קהלת יב, ב): "עד אשר לא תחשך השמש" וגו', ואמרו בזהר הקדוש (פרשת קדושים פ"ז) על פסוק: "מפני שיבה תקום", עקר התשובה — כשהוא עדין בצעירותו; ועל-כן ראה תכף-ומיד להתעורר אליו יתברך, ולך ותפרש שיחתך לפניו יתברך, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך...

ג' תרצה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת והקל שגלה לנו רבנו ז"ל, והיא לנו זכות גדולה, שאנו זוכים לידע ממנו, ועל-כן ראוי לנו לצית אותו באמת ובתמימות ובפשיטות גמורה, ובפרטיות להרגיל את עצמנו לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, אשר אין לך עוד דבר גדול מזה. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), שגדולי הצדיקים לא הגיעו למדרגתם הנשגבה, כי אם על-ידי עבודה הקדושה הזו. ועל-כן חזק ואמץ לדבר עמו יתברך בכל יום, ולפרש כל שיחתך אליו יתברך. וצריך שתדע, אהובי, אחי! כי כל יום שמתבודדים עמו יתברך, ומפרשים היטב שיחתו וכל מה שעובר עליו, אזי נתקיים בו מאמר ז"ל (ברכות ב.): טהר גברא וטהר יומא; כי מעלת התפלה וההתבודדות עולה עד אין סוף, ומטהרת את היום וכן מטהרת את האדם; אשרי שיאחז בהנהגה טובה זו.

הדורש שלומך...

ג' תרצו.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל היקר והנעלה,
שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר
וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ-נְצָחִים.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד להיות תמיד בשמחה עצומה,
אֲשֶׁר רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כד), שֶׁהִיא רְפוּאָה
גְּדוּלָּה. וְכֵן רָאָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשִׁיךְ
בְּעֶצְמְךָ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַכְּפִישִׁיטוֹת
גְּמוּרָה. וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּדָבָר זֶה בְּרִיָּה גְּדוּלָּה, הֵינּוּ לְהַתְּבוּנָה כִּי אֵין
הַיּוֹם עוֹמֵד כְּרָגַע, הֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה. כְּעֵין שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ב.) בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּהֵרֶף עֵינַי, זֶה נִכְנָס וְזֶה יוֹצֵא, וְאֵי
אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עָלָיו; כִּי מִי שֶׁמְתַבּוּנָן, רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת
פּוֹרְחִים, וְאֵי אֶפְשָׁר לְתַפְסֵם, כִּי אִם עַל-יְדֵי מַעַט שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין
קוֹנּוֹ. וּמִכָּל שֶׁכֵּן מַה יֵּשׁ לְדַאֵג וְלְהִיּוֹת עֹצֵב עַל עוֹלָם שְׁאֵינוֹ שָׁלוֹ? !
הַיּוֹם יַעֲבֹר בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף. וְעַל-כֵּן כְּדַאי שְׁעַל-כָּל-פָּנִים יַעֲבֹר עִם
שְׂמִחָה, וְאִזּוֹ יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי הַעוֹלָמוֹת יַחַד.

הדורש שלומך...

ג' תרצז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויחי ה'תשמ"א.

שלום רב לירידי נפשי, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ נְצָחִים.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד, וְחַדֵּשׁ יְמִיךָ כְּקֶדֶם, אֵל תַּפֵּל
בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל. וְאִם הָיוּ לְךָ אֵילוֹ סִכְסוּכִים עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים,
אֲסוּר לְךָ לְבָרַח מִרַבְּנוּ ו"ל, אֲדַרְבָּה, רָאָה אֶתָּה בְּעֶצְמְךָ לְבָנוֹת
בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ עַל שֵׁם רַבְּנוּ ו"ל, וְתֵאִיר אֶת אוֹר רַבְּנוּ ו"ל בְּאֶפֶן

וּבְדַרְךְ שְׁתַּרְצָה, וְלֹא, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, תִּכְרַח אֶל שְׁלַחֲנוֹת אַחֲרֵי. וְדַבֵּר
 זֶה מְאֹד נִצְרָף לְכָלֵל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִידַע מַה שְּׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נח.), שְׂאִין דַּעְתָּם דּוֹמָה זֶה לְזֶה, וְאִין פְּרָצוּפֵיהֶם
 דּוֹמִים זֶה לְזֶה. וְעַל-כֵּן אִין אֶחָד יָכוֹל לְמַשֵּׁל וּלְהַשְׁתַּלֵּט עַל חֲבֵרוֹ.
 וְאִם אִין נִרְאָה לְאֶחָד אֵיזָה דְבַר-מָה שְׁנַעֲשֶׂה בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ, יִלָּךְ
 וַיַּעֲשֶׂה בֵּית-מְדֻרָשׁ חֲדָשׁ. אַדְרָבָה, יִגְדִיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר! וּמִי יִתֵּן,
 שְׁכַל אֶחָד מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַעֲשֶׂה בֵּית-מְדֻרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל,
 וַיִּקְרַב אַנְשִׁים אֶל דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְאִין צְרִיכִים לְשַׂאֵל אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה,
 רַק כָּל אֶחָד מְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִלָּךְ וַיִּפְרָסֶם אֶת דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
 רַבֵּנוּ ז"ל כְּפִי שְׂמֵאִיר בּוֹ, וְהַעֲקֵר — שְׂיִכְנִים אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל
 בְּאַמְתָּ, בְּבַחֲיִנַת: 'לֹא כַחַל וְלֹא שְׂרָק וְלֹא פִיִּרְכוּס וַיַּעֲלֵת חֵן' (עֵין
 קַמְבוֹת יז.); הֵינּוּ הַעֲקֵר לְהֵאִיר בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל עֲנִין
 תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׁכַל אֶחָד מְאֲנָשֵׁי הַבֵּית-הַמְּדֻרָשׁ, תִּהְיֶה לוֹ
 הַתְּבוּדוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי דַבֵּר זֶה צְרִיכִים לִידַע, אֲשֶׁר בְּלִי
 הַתְּבוּדוֹת, הוּא רְחוּק מִרַבֵּנוּ ז"ל, וְאִין לוֹ שְׂיִכּוֹת אֵלָיו ז"ל. וְכֵן
 צְרִיכִים לְעוֹרֵר עַל הַתְּמִדַת הַלְמוּד — לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן; כִּי הַעֲקֵר הוּא
 תּוֹרָה וְתְפִלָּה, וּבְלִי זֶה הַכֹּל דִּמְיוֹן.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר! לְמָה לְבָרַח אֶל שְׁלַחֲנוֹת אַחֲרֵי?!
 רְאֵה לְבָנוֹת בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ לָךְ
 כַּחוֹת עֲצוּמִים עַל זֶה, זֵי נִישְׁט קִיין בְּטָלָן, וְחַדֵּשׁ יְמִיךָ כְּקָדָם,
 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִידוֹת' שְׂטִיט נִישְׁט אִיין בִּי אִיין יְחִיד, אִז דוּ וְוַעֲסֵט
 טוֹן פֶּאָרִין הַיִּילִיגְעֵן רַבִּין וְוַעֲסֵטוּ זֵיין דַּעַר בְּרִסְלָבֵר חֲסִידֵי. וַיִּזְכֹּר
 מְאֲמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת ג.): אֵיכָא מְשֻׁמְרוֹת בְּרַקִּיעַ, וְאֵיכָא מְשֻׁמְרוֹת
 בְּאַרְעָא, וּכְפִי שְׁתַּעֲשֶׂה וְתַתְּנֶהג בְּזֶה הָעוֹלָם, כֵּן תַּעוֹרֵר לְמַעְלָה.
 וְעַל-כֵּן כְּשֶׁתְּבַנֶּה בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּנִגְדוֹ
 תְּפַתַּח בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְכַמְּאֵר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִז מַעַן
 עֲפָנְט אוֹיף אַ טִיר צוּ דִי גַאס עֲפָנְט מַעַן אַ פֶּעֲנִסְטֵטֶער אִין הַיִּמֶל;
 כְּשֶׁפּוֹתְחִים דָּלַת אֶל הָרְחוּב, הֵינּוּ שְׂמִנִּיחִים אַנְשִׁים לְהַכְּנִס אֲצִלוֹ,

(א) אל תהיה בטלן! וחדש ימך כקדם, חסידות ברסלב אינה 'מתאכסנת' אצל יחיד, אם
 אמה תפעל בשביל רבנו ז"ל, אמה תהיה ה'חסיד ברסלב'.

מ אֲשֶׁר ג' תרחצ בנחל

אֲזִי יֵשׁ לּוֹ כַח לַעֲשׂוֹת חֲלוֹן בְּרָקִיעַ לַפֶּעַל יְשׁוּעוֹת וְהַמְתַקוֹת הַדִּינִים.
וְעַל-כֵּן רָאָה לְהִתְעוֹרֵר וּתְקִים אֶת כָּל הַנִּלְוֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תרחצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וְיַחֲסֵי הַתַּשְׁמִ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיָּקָר וְהַנְעֻלָּה, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

אֲחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל
אָמַר (לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), כִּי שִׁמְחָה הִיא רְפוּאָה גְדוּלָּה.
וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׁמְחָה, חֶלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא
שֹׁמֵחַ תָּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְצַלִּיחַ, עֵינָיו שָׁם; וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָה
יִתְרַחֵב לִבּוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי
כְּשֶׁאָדָם שֹׁמֵחַ כָּל הַיּוֹם, בְּנִקְלָלוֹ לֹא לִיחַד שְׁעָה וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵינָיו
שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כ'); וְיֵמָּה טוֹב וְיֵמָּה נָעִים, אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמָךְ לֹאמַר
בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה מִשְׁנִיּוֹת, אֲשֶׁר הָאֲמִירָה בְּעֵלְמָא מְסַגְּלָת לְהַנְשִׁמָּה,
וְהִיא בְּחִינַת הַמַּקֵּל הַמְכֻנֵּיעַ אֶת הַשְּׂגָעוֹן מֵהָאָדָם (עֵינָיו בְּלָקוּיֵי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן א'), כִּי הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת ו'. וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂוָה
סוֹבֵב עַל שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה.

וְעַל כָּלֵם תִּרְאֶה לְהִזְהַר עַל נִקְדַּת חֲצוֹת, כִּי אִזּוֹ הוּא עַת רְצוֹן
לְמַעַלָּה מְאֹד, כִּי אִזּוֹ הוּא אֲמֻצְעִיתָא דְאֲמֻצְעִיתָא שֶׁל כָּל הַמְשֻׁמְרוֹת,
כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת ג.); וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְדַבֵּר אִזּוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וְיָכוֹל לַפְּעַל אִזּוֹ אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

אֲשֶׁר ג' תרצט בְּנַחֵל מֵא
ג' תרצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר שְׁמוֹת א' דְּשׁוֹבְבֵי"ם ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נִפְשֵׁי ... נֵרוֹ יֵאִיר.

אֲחֵי הַיְקָר! חֹזֵק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּכָל הָעֲנִינִים.

חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁשָׁם נִפְשָׁךְ בַּחַיִּים, וְאַתָּה זֹכָה לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּהַפְצַת מַעֲנִינֹתָיו חוּצָה. וְהִיָּה רְאוּי שְׁתַּזְהַר בְּאֵלוֹ הָאֲרָבָעִים יְמֵי שׁוֹבְבֵי"ם, שְׁתַּפִּיץ בְּיוֹתֵר סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הֵם יְמֵי רַחֲמִים וְרַצוֹן לְתַקֵּן פְּגָמֵי הַבְּרִית — הוּצָאת זֶרַע לְבִטְלָה לְפִי דַעַת רַבְּנוּ הָאֲרִיז"ל.

וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים, אִם תִּזְכָּה לְהַפִּיץ סִפְרֵי "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שֶׁהֵם מְסַגְּלִים לְהוֹלִדָּה וְלַפְקֹד עֲקָרוֹת. וְיִדְוַע אֲשֶׁר קָלַפְתָּ פָּרְעָה אֲמָרָה: "פֶּן יִרְבֶּה", וְרוּח־הַקֹּדֶשׁ צְוָחָה: "כֵּן יִרְבֶּה" (עֵין בְּפִרוּשׁ רַש"י); וַיַּעַן שְׁבֻזָּה מִתְחִילִים יְמֵי הַשׁוֹבְבֵי"ם, הֵינּוּ מִפְּרִשְׁת שְׁמוֹת, וְעַל-כֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים לִילָךְ מִבֵּית לְבֵית וּלְהַפִּיץ סֵפֶר "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה מְסַגֵּל לְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה, וְלְהַמְשִׁיךְ הָאֲרֵת הַפְּנִים הָעֲלִיּוֹנִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן. חֶלֶק א', סִימָן ס'); וְעַל-כֵּן הִיָּה טוֹב מְאֹד מְאֹד בְּכָל הָעֲנִינִים, שְׁתַּעֲסֵק בְּיָמֵים אֵלּוֹ לְהַפִּיץ סִפְרֵי "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר גִּאֲלַתְנוּ תְלוּיָהּ בְּזֶה.

אַלְקִים בְּאַחֲזָרִים כְּזֶה: א' א"ל אל"ק אלק"י אלקי"ם — עוֹלָה רִי"ש, וְהוּא הַמְתַקֵּת הַדִּינִים, תְּהַפֵּךְ רִי"ש וְיִהְיֶה שִׁי"ר; שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמָּךְ לְשִׁיר אֲפִלוֹ בִּינְךָ לְבֵין עֲצֻמָּךְ (עֵין בְּשִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן רַעג); וְכַן חֹזֵק!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תש.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות א' דשוכבי"ם ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה, גר להצדיק נ'חל נ'ובע מ'קור
ח'כמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח-נצחים.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד. וראוי לנו לשמח, שאנו
יודעים מרבי אמת כזה, המחזק ומאמץ אותנו כל-כף. וצריך שתדע,
אשר אין שום יאוש בעולם כלל. ויכולים לתקן הכל, כי כל זמן
שאדם חי על פני האדמה, יש בידו לתקן הכל, ומה טוב ומה נעים
שתזהר ללכת בכל יום למקוה, אשר מוהרנ"ת ז"ל הבטיח, שכל מי
שילך בכל יום למקוה בשביל תשובה, יש לו תקוה לתקן הכל. וכן
תראה להזהר להפגס בכל יום לבית-הפגסת, אשר אמרו חכמינו
הקדושים (ברכות ג'): בשעה שישאל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי
מדרשות, ועונין "אמן יהא שמיה רבא מברך", הקדוש-ברוך-הוא
מנענע ראשו ואומר: "אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו". ועל-כן
כזה שתעשה, כפיכול, להשם יתברך נחת רוח כזה, ימחל לך.
ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קיט): כל העונה 'אמן יהא שמיה רבא'
בכל כחו, אפלו יש בו שמץ של עבודה זרה — מוחלין לו וקורעין
לו גזר דין של שבעים שנה, עין שם. ועל-כן ראה להזהר בשני
דברים אלו כל יום — לילך למקוה, ולהפגס לבית-הפגסת ולומר
'אמן יהא שמיה רבא'.

ועל כלם — ראה לדבר עמו יתברך בכל יום בלשון שאמה
רגיל בה, שזו נקראת התבודדות, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך...

ג' תשא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות א' דשוכבי"ם ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו לידיד נפשי, גר

אֲשֶׁר ג' תשב בנחל מג

להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד להיות בשמחה עצומה על נעם חלקנו שזכינו להיות בחלקו של רבנו ז"ל. טוב להודות להשם יתברך על גדל נפלאות החסד הגדול הזה, כי רבנו ז"ל זכה לחמשים שערי בינה, כי הוא מ'ח' ג'ן', ומשם יורד למודו הטוב. ועל-כן כל ענינו הוא רק תפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן צג). ועין בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן קטו), שאם אין בינה — אין תפלה, עין שם; וכבר האריך האיש האלקי ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, חכמה ובינה התקשרות רבנו ז"ל אל ספירת הבינה. ובמקום אחר הארכתי בענין המשכת אור השבת, שהוא אור הבינה אל ששת ימי החל. ועל-כן במוצאי-שבת צריכין בשמים, יין, ג'ר, ה'בדלה (ראשי תבות בינ"ה), ואין פאן מקומו להאריך בזה. איך שהוא, תאמין לי, ידידי היקר! כל מה שמרגילים את עצמו לדבר עמו יתברך, יותר ממשיכים על עצמו אור הבינה, שהוא שער החמשים, אורו הגנוז, התבודדות, וממש חיות חדשה תרגיש בכל פעם, כי מעלת ההתבודדות אי אפשר להסבירו בשום דבורים כלל, כי על זה נאמרה שיחת רבנו ז"ל על פסוק: "כי אני ידעתי כי גדול ה'" (שיחות-הר"ן, סימן א'), אשר רוחניות אלקות אי אפשר להסביר אחד לשני כלל, וכל ענין ההתבודדות הוא המשכת רוחניות אלקות אל זה העולם.

הדורש שלומך...

ג' תשב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר שמות א' דשובבי"ם ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וינדפו אל ידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד, ואל תמשיך את עצמך אל הצער, כי גדול אדוננו ורב להושיע.

חסידי השם יתברך, שאנו יודעים מרבי כזה, ועל-כן ראוי לנו להכניס את כל מחנו ונדעתנו בספרו הקדוש "לקוטי-מוהר"ן", שבפרוש אמו, שהספר הזה הוא 'אתחלתא דגא'לה'. ולמען השם לטובתך הנצחית, אל תבלבל עצמך מאחרים כלל, כי מה לך ולאחרים?! הרגל עצמך לילה עם הגלוי שגלה רבנו ו"ל על פסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם", שאברהם עבד את השם יתברך, שהיה בבחינת 'אחד', ולא הסתפל על שום מונע ומעכב.

וראה לחטף בכל יום שעורים קבועים בתורה הקדושה: מקרא, משנה, גמרא, מדרש, שלחן ערוך, ותלמד מכל למוד שעור כסדרן, מעט או הרבה. וכן הרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל לבך וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, כי אין לך גדול מהתבודדות.

הדורש שלומך...

ג' תשג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד בעסקיך הקדושים, שאתה עוסק להפיץ דעת רבנו ו"ל. אשריך, שזכית להיות שמש אצל רבנו ו"ל בהפצת ספריו הקדושים. וצריך שתדע, כי גם בין אנשי שלומנו היקרים, זעירין אינון שזוכים לזה. ועל-כן מאחר שסבב עמך השם יתברך בזכות נוראה ונפלאה כזו, ראוי לך לשמח מאוד מאוד, ולהחיות עצמך בזה בקביעות.

ומה טוב ומה נעים אם היית מדפיס איזה חלק מספר "אשר בנחל", ולהפיצו בין בני הנעורים, כי רק השם יתברך יודע מה שעובר על בני הנעורים בדור הזה, ואיך אלו הספרים המדברים

אֲשֶׁר ג' תשד — ג' תשה בַּנְחַל מה

בְּפֶרְטֵי פֶרְטִיּוֹת אֲלֵיהֶם, מְחִיִּים אוֹתָם מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרֵי הַזֹּכֶה
לְהַדְפִּים אֵיזָה חֶלֶק מִסֵּפֶר "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְזִכּוֹתוֹ תִּגְדֵּל מְאֹד, אוֹ
עַל-כָּל-פָּנִים שְׂרָאָה לְהַפִּיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל וּלְחַלְקֵם בְּיַעֲקֹב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְיָדִיד נְפֹשִׁי, צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים,
נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זִכּוֹתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ ... נָרוּ יָאִיר
וְיִזְרַח לְנִצְחָ-נִצְחִים.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתִמְשִׁיךְ בְּעֶצְמָךְ
תָּמִיד אֶת אַמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה, וְנָא וְנָא אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר,
כִּי הַכֹּל מִלְמַעְלָה. וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ נִפְלְאוֹת בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
א', סִימָן ר"נ, בָּאֵם שְׂיַדַע הָאָדָם בִּידִיעָה בְּרוּרָה, כִּי הַכֹּל מִמְּנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, הִנֵּה יָכוֹל לְסַבֵּל הַכֹּל. וְעַקֵּר הַגְּלוּת, כִּי נִתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
מִעֲשֵׂיהֶם (עֵין תְּהֵלִים קו), וְחַס וְשְׁלוֹם, תּוֹלִים הַכֹּל בְּסִבָּה וּבְמִזְל
וּבְטָבַע. אָחִי, אָחִי! אֵין שׁוּם מְקָרָה כָּלֵל, וְכָל מָה שְׁנֹאֲרַע בְּעוֹלָם,
הַכֹּל בְּהִשְׁגָּחָה מִיַּחְדָּת, וְצָרִיכִים לְקַבֵּל רְמִזִּים מִזֶּה אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ קוֹרָא אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם בְּמַחְשָׁבָה,
דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה אַחֲרָיִם (עֵין לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד); אֲשֶׁרֵי הַנוּטָה
אֵינֶן קֹשְׁבַת אֵל זֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל יָדִיד נְפֹשִׁי, נָר

לְהַצְדִּיק נַחַל נֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מֵאֵלֶיךָ תִּבְיֵן אֶת גְּדֹל הַהִשְׁתַּוְקוּת וְהַכְּסוּפִין שֵׁשׁ לִי אֵלֶיךָ,
וְאִם כִּי רְחוּק הַמָּקוֹם בִּינֵינוּ, זֶה רַק מִצַּד הַגְּשָׁמִיּוֹת, אַךְ בְּרוּחָנִיּוֹת
אֲנוּ תָּמִיד בְּיַחַד.

אָחִי! חֹזֵק וְאַמֵץ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכָל יוֹם בְּקִבְעוֹת, וְתִסְפֹּר
לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִּרְטֵיּוֹת.

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, שְׂתַהֲלֶה לְאֵל, אֲתָה
יֹדֵעַ מֵרַבִּי אֲמַת כְּזָה, רַבִּי הַמְּחִיָּה וּמְחִזֵּק אוֹתָנוּ כָּל־כָּף, וְרֹאֵה
לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדָיו
יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְהַכֵּל מְשַׁח בְּהִשְׁגָּחָה גּוֹרְאָה וְנִפְלְאָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תְּשׁוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁנֵי לְסִדֵּר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְיַדִּיד נַפְשִׁי, שְׂאֵר בְּשָׂרִי, הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר
לְהַצְדִּיק נַחַל נֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

אָחִי הַיָּקָר! רַק חֹזֵק וְאַמֵץ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה,
וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. וְתַהֲלֶה
לְאֵל, יֵשׁ וְיֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְשִׂמְחָה, שְׂאֲנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֲמַת כְּזָה, הַמְּחִיָּה
וּמְחִזֵּק אוֹתָנוּ.

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכָל יוֹם, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו
אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִּרְטֵיּוֹת, וּמַעֲלַת הַשִּׁיחָה
וְהַדְּבוּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, זֶה אֵין לְשַׁעַר וּלְסִפּוֹר כָּלֵל. וְאִם הִיָּה הָאֵדָם
יֹדֵעַ בְּחִיּוֹ מַעֲלַת זֶה הָעֲנָנִין, אֲזִי הִיָּה מְזַדְרֵז בְּזָה מְאֹד מְאֹד. וְרַבֵּנוּ
ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קנ"ד), כִּי הָעֵקֶר שֶׁהִגִּיעַ אֶל מְדַרְגָּתוֹ הִיָּה
רַק עַל־יַדִּי בְּחִינָה זֹה, שֶׁהִיָּה תָּמִיד פְּרָאֶסְטִיק, שְׂדֵבֵר הַרְבֵּה עִמּוֹ

אֲשֶׁר ג' תשז בנחל מז

יתברך. ועל-כן אל תהיה בטלן, וראה לדבר עמו יתברך, כי זה חלקך לנצח-נצחים.

הדורש שלומך...

ג' תשז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שמות ב' דשוכבי"ם ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָאֲמֵתִיִּים ר' ...
נרו יאיר ויזרח לנצח-נצחים.

אחי היקר! אתה יודע שכל ענין רבנו ז"ל הוא גלוי אמונה הקדושה בתכלית מדרגה העליונה, ובשלמות שאין שלמות אחריו, כי רבנו ז"ל מגלה לנו שאין כחינו אלא בפה וזה חרבנו. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא): פיהם של ישראל חרבם; ועל-כן ראה לעזר לנו להפיץ את ספרי רבנו ז"ל, כי בעוונותינו הרבים, אי אפשר להכניע את טמאת קלפת הערב-רב, שהוא אבי אבות הטמאה, כאב ומכאוב נגע ממאיר, רחמנא לצלן, העושים עקר עם "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח, יז), אשר זו מרידה במלכות שמים. ודעת רבנו ז"ל היא תכלית ההפוך, כי הוא מגלה שלישראל אין שום עצה רק לדבר עמו יתברך, ולבקש ממנו יתברך כל מה שצריך ברוחני ובגשמי.

ועל-כן חמדת לבבי! ראה אתה בעצמך לחדש עצמך מחדש לדבר בכל יום אליו יתברך, ועזר לנו להפיץ את הספרים בעולם בכל מיני אפנים, כי ההכרח לקרב את גאלתנו על-ידי הפצת דעת רבנו ז"ל בעולם.

הדורש שלומך...

ג' תשח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שמות ב' דשוכבי"ם ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה ... גרו יאיר.

אחי היקר! מכתבך קבלתי כבר הרבה פעמים, אך מרב טרדותי לא היה בידי לכתב לך. אך יען שעכשו אני שולח לכל אחד מאנשי שלומנו כמה ספרים מספרי רבנו ז"ל, על-כן אמרתי לבא לכל אחד בפתובים על כל פנים שורתים.

מה אמר לך?! אסור לפל בדעתך כלל מכל מה שעובר עליך, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וחסדי השם יתברך, שאנו יודעים מרבי אמת כזה, ועל-כן ראוי לנו לשמח מאד מאד על נעם חלקנו, שזכינו להתודע ממנו.

ולמען השם, ראה להתבודד בכל יום עמו יתברך, וצריך שתדע, כי רק זה עקר בית מנוס לאיש הישראלי בזה העולם — להיות רגיל להתחבא אצלו יתברך. ומי יתן, שתרגיל עצמך הרבה באמירת משניות, אשר גם האמירה בעצמה מסגלת מאד מאד.

הדורש שלומך...

ג' תשט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה ... גרו יאיר.

אחי היקר! רק חזק להתבודד בכל יום ויום עמו יתברך, כי אין לך טוב מזה. והרחק מליצנות, אשר היא אבי אבות הטמאה. ובאמת מי שמרגיל את עצמו בעבודת התפלה, אזי מרגיש חיים חדשים בכל יום ויום, כי התפלה היא התגלות הרצון, ונעשה צנור להמשכת ערכות נעימות זיו אור וחיות אלקותו יתברך. ועל-כן אל תהיה בטלן, מאחר שזכותך כבר להיות בציון רבנו ז"ל, ראוי לך

אָשֶׁר ג' תשי בְּנַחֵל מַט

לְשִׁמַח בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְלַעֲשׂוֹת הַתְּחִדָּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

נָא וְנָא אַל תְּהִיָּה בְּכַעַס וּבְרָגֶז עָלַי, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי לֹא עָשִׂיתִי
לְךָ מְאוּמָה. אֲדַרְבֶּה כָּל תְּפִלָּתִי וּבִקְשָׁתִי הוּא, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר
לְךָ לְגִלוֹת דַּעַת רַבָּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה מֵנַח עַל כָּל אֶחָד
מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כְּאֲשֶׁר אָמַר לָנוּ רַבָּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רט):
אֵייעָרַע קִינְדָּעֵר זָאָלֵט אִיהֵר מוֹדִיעַ זַיִן, וְוַאֵס דָּא הָאֵט זִיף גִּטְהוּן;²
וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְקַיִם צְוֹאת רַבָּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר שְׁמוֹת ב' דְּשׁוֹבְבֵי"ם ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחֶסֶד ר' ... גְּרוּ יְאִיר.

מִרְחוֹק אֶקְרָא לְשָׁלוֹם לִידִיד עֲלִיּוֹן. הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לְךָ לְרוֹת
נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצִיךָ, וּבִנְךָ יִמְצָא אֶת זְוִיגוֹ הַהֲגוֹן לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם,
וְכָל הַצָּעֵר וְהַעֲגַמַת נַפְשׁ שְׁסֻבְלָתָ, בְּוֹדָאֵי יֵשׁ בְּזֶה כְּוִנָּה עֲמָקָה מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר שְׁיִהְיֶה לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת וְכוּ'.

הַעֲקָר, חֲמֻדַת לְבָבִי, הוּא רַק תְּפִלָּה, כִּי רַק זֶה כָּל כַּחֲנוּ. וְהַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ עוֹמֵד וּמְצַפֶּה לְתַפְלַת יִשְׂרָאֵל, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים
מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם, הָיוּ עוֹסְקִים בְּזֶה בְּקִבְיּוֹת.
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לוֹמְרִ: אֲלֵמְלֵא לֹא זָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבָּנוּ
ז"ל, אֶלָּא לְהַתּוֹדֵעַ מַעֲבֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוֹדוֹת, הִנֵּה גַם-כֵּן כְּוֹדָאֵי,
כִּי בְּלִי הַתְּבוּדוֹת, הָאָדָם הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
כִּי עַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמֻדְבָּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, מִמָּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ
עֲרֻבוֹת נַעַם זִיו הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרִי שְׁיֵאֲחִז בְּזֶה!

הַכֶּפֶל הַדְּבָר, יְדִידִי הַיְקָר! אַל תִּדְאָג אוֹדוֹת בְּנֵךְ, כִּי בְּוֹדָאֵי

(ב) לְיֻלְדִים שְׁלָכֶם תּוֹדִיעוּ מֵה שְׁהֲלֵךְ פּוּה.

יושע בקרוב בזכות רבנו ז"ל שהוא נכדו, וצריכים להרחיק את הדאגה, כמאמרם ז"ל (סנהדרין ק:): לא תעיל דוּיא בלבך דגברי גברי קטל דוּיא, עין שם; חזק ואמץ להפך את כל היגון והאנחה לשמחה, ובקרוב תראה נפלאות רבות.

הדורש שלומך...

ג' תשיא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר שמות, כ' דשו"כ"ים ה'תשמ"א.

שלום רב לכבוד הרב החסיד היקר והנעלה, הרב ... גרו יאיר.

פה תקבלו רצוף כמה ספרים חדשים שאף יצאו לאור עולם, והשם יתברך ישלח לכם בריאות הגוף, ולרוות נחת מהילדים. העקר ראוי לזרז את אחינו בני ישראל בעת דרשותיו הנפלאות שדורש ברבים, שיעסקו בתפלה והתבודדות, כי באמת בלי תפלה והתבודדות, לשיח ולדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, אזי נחסר מהאמונה הקדושה. כי עקר בנין המלכות שהוא האמונה הקדושה בו יתברך הוא דיקא פשמדברים עמו יתברך בלשון שרגילים בה באידיש וכדומה, וכך מה שאדם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ומבקש ממנו את כל הצטרכותו, בזה נתקרב יותר אליו יתברך, ומאירה בו האמונה הקדושה יותר ויותר. וענין הנורא הזה של תפלה והתבודדות, שהדגיש על זה רבנו ז"ל, בזה תלוייה כל הגאולה; כי כלליות העבודה זרה, רחמנא לצלן, ובפרטיות קלפת הציונות הוא ענין של כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה, רחמנא לצלן. ובתפלה והתבודדות מגלים, שאין כחנו — לא בפה לבד ולא בנשק ובטנקים וכו' וכו'. ומאחר שזכה אתכם השם יתברך לדורש ברבים זה שלשים שנה, הנה ראוי שתדברו הרבה מענין זה, כי בלא תפלה והתבודדות, האדם הוא מבהל ומבלבל ממש, כי עדין חסרה אצלו האמונה הקדושה, אבל תכף-ומיד פשאדם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ממשיך על

אֲשֶׁר ג' תשיב בנחל נא

עצמו ערכות נעם זיו שכּינת עזו יתברך. "הלא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה" (שמואל-א טו, יז), אל תחשב כי לא יועיל, כי עם ישראל שומעים ומקבלים כל מה שמדברים אליהם, ובפרט מאיש מפרסם כמותכם, והשם יתברך יתן לכם אריכות ימים ושנים, וכן וחסד בעיני הכלל.

הדורש שלומך...

ג' תשיב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה מאנשי שלומנו האמתיים, הרב
החסיד ר' ... נרו יאיר.

חסדי השם יתברך, אשר טוב גמלנו, וזכיתי ככר לראות יוצא
לאור עולם חלק י"ב מספרי "אשר בנחל", אשר תהלה לאל,
נתפשט בכל קצוי תבל.

מה אמר ומה אדבר?! אחי היקר! ראוי לך לשוב בתשובה
אמתית על אשר חתמת עלי, ובפרטיות כי השם יתברך האמת יודע,
שהייתי חף מפשע, רק קנאת מרעים אכלתני, ושועלים קטנים
מחבלי פרמים חבלו וכו'. עבר עליכם בחייכם מה שעבר, "כל
משברייך וגלייך עלייך עברו" וכו' (עין תהלים מב, ח), ולמה יהיה לכם
דבר זה לקטרוג וכו'?! הלא כל בני הנעורים שבאו מהכא להתם
נתקרכו על ידי אל דעת רבנו ז"ל, ותהלה לאל, הם זרע ברך השם,
ומעולם לא נטיתי, חס ושלום, כהוא זה מדרכי התמימות
והפשיטות.

נא ונא קדם שעולה לעולם העליון, שתשובו על ענין זה, כי
חבל מאד מאד כחם זה. אני מקווה להשם יתברך, שתקבלו את דברי
ברצינות, ונזכה לשוב יחד בתשובה אמתית.

הדורש שלומך...

ג' תשיג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי ג' לסדר שמות ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶקְרָא אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֵלָה ר' ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח
לְנִצְחֵ-נִצְחִים.

פֶּה תִקְבְּלוּ מִתְּנָה מִמְּנֵי שְׁנֵי כְּרָכִים חֲדָשִׁים שֶׁל סֵפֶר שְׁאֵלוֹת
וּתְשׁוּבוֹת "אָשֶׁר בְּנַחֵל".

חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אָשֶׁר טוֹב גָּמְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּי
אֲמַת כְּזָה, וְרֵאוּי לָךְ, אָחִי, לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שְׁיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין
אֲנֹשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים, וּתְבַטֵּל כָּל מִינֵי פְּרוּדִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר:
כְּשֶׁתֵּאֱחָזוּ עֲצָמְכֶם יַחַד, אֲזִי אֶהְיֶה עִמָּכֶם. וְעַל-כֵּן אִם אָנוּ רוֹצִים
שְׁרַבְּנוּ ז"ל יִהְיֶה בֵּינֵינוּ, רֵאוּי לָנוּ שְׁתִּהְיֶה אֲהָבָה וְאַחֲוָה בֵּינֵינוּ.
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָכֶם, שְׁתִּרְאוּ לַעֲשׂוֹת תְּמִיד שְׁלוֹם בֵּין אֲנֹשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים, אָשֶׁר כָּלֵם אֲהוּבִים, כָּלֵם בְּרוּרִים וְכוּ'. וְהַעֲקָר
עַל-יְדֵי רְבוּי תְּפִלָּה — לְבַקֵּשׁ הַרְּבֵה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּלֹא תְּפִלָּה
לְשׂוֹא כָּל הַיְּגִיעָה, וְעַם תְּפִלָּה יֵשׁ הַצְּלָחָה בְּכָל הַעֲנִינִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשיד.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר שמות ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהַיָּקָר וְהַנְּעֵלָה ... גְּרוּ יְאִיר.

חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת. וְצָרִיף
שְׁתַּדַּע, כִּי בְּלֹא הַתְּבּוּדוֹת, אֵין לָנוּ שְׂיָכוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל כָּלֵל! וְכָל
מֵה שְׁמֵרְבֵה בְּהַתְּבּוּדוֹת, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר שְׂיָכוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל.
וְעַקֵּר הָאֶרֶת רַבְּנוּ ז"ל הוּא, שְׁנֹזְכֵר תְּמִיד אֶת תְּכִלִּיתֵנוּ הַנִּצְחִית,
לְחֶשֶׁב תְּמִיד בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְלִזְכֹּר שְׁנֵהְיֶה פַעַם מֵת וְכוּ', וְאִזּוּ בְּאִפְּן

הַזֶּה כְּשֶׁזֹכֵר דְּבַר זֶה, אָזִי כָּל הַחַיִּים שֶׁלוֹ הוֹלְכִים כְּכֹר בְּאֶפֶן אַחֵר. וְאוֹלֵי יֵשׁ לְהַמְלִיץ בְּזֶה מְאֹמֶרם ז"ל (בְּרִכּוֹת ג'): אֵין אוֹמְרִים בְּפָנֵי הַמֵּת אֶלָּא דְּבָרָיו שֶׁל מֵת, לֹא אֶמְרָן אֶלָּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה, אֶלָּא אֶפְלוּ בְּמַלְי דְּעֵלְמָא; הֵינּוּ כְּשֶׁאָדָם זֹכֵר בְּכָל פַּעַם, כִּי סוּף כָּל סוּף אֶהְיָה מֵת, אָזִי כָּל לַמּוֹד תּוֹרָתוֹ הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ וּבְאֶפֶן אַחֵר, כִּי לוֹמֵד לְשִׁמָּה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, בְּלִי שׁוּם פְּנִיּוֹת, רַק בְּעֵבֹר נִשְׁמָתוֹ, וְלֹא רַק לַמּוֹדוֹ, אֶלָּא אֶפְלוּ מְלֵי דְּעֵלְמָא שֶׁלוֹ, גַּם-כֵּן הוֹלְכִים כְּכֹר בְּאֶפֶן אַחֵר, כִּי תָמִיד חוֹשֵׁב, שְׂאוֹלֵי אֲנִי כְּכֹר מֵת, רַק נִתְּנּוּ לִי רְשׁוֹת לְהִסְתּוֹכֵב בְּזֶה הָעוֹלָם יוֹם אֶחָד, וְאִזּוֹ כְּשֶׁחוֹשֵׁב מִחֻשְׁבָּה כְּזוֹ, אָזִי הַתּוֹרָה שֶׁלוֹ הִיא כְּכֹר בְּאֶפֶן אַחֵר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן הַמְלֵי דְּעֵלְמָא שֶׁלוֹ גַּם-כֵּן כְּכֹר בְּאֶפֶן אַחֵר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ג' דְּשׁוֹכְבֵי"ם ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַרַב ... נָרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנֶצַח.

אֲחֵי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד לַעֲשׂוֹת נִפְשׁוֹת לַתּוֹרָה, וְחִלְּךָ לְאוֹרֵתָא! וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁתֵּאִיר בְּמִקְרָבִים שְׁלָךְ לַמּוֹדוֹ הַטּוֹב וְהַנְּעִים וְהַנִּפְלָא שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר מֵאִיר בִּישְׂרָאֵל אֶת הָאָמוּנָה הַפְּשׁוּטָה כְּמוֹ שֶׁהִיא מֵאִיר לְאַבּוֹתֶיךָ, וְלְאַבּוֹת אֲבוֹתֶיךָ בְּמִדֵּינַת תִּימָן. כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְבַקֵּשׁ הָעֵקֶר, שְׂיִרְגִּילוּ אֶת עֲצָמָם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם, שְׂזוֹ נִקְרָאת: 'הַתְּבוּדוֹת', הֵינּוּ לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְכָל מָה שֶׁמְתַמִּידִים בְּעִנְיָן הַנִּשְׁגָּב וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, כְּמוֹ-כֵן נִבְנִית וְנִתְחַזְּקַת הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְזֹכֵר, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר עַל פְּסוּק: "אִם תּוֹצִיא יְקָר מִזּוֹלָל" (יִרְמְיָה טו, יט), אִם מְקַרְבִּים בְּנֵי-אָדָם בְּתִשׁוּבָה, אָזִי הוּא תְּקוּן לְעֲצָמוֹ עַל הָעֵבֶר שֶׁלוֹ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יד); וְעַל-כֵּן חֲזַק וְאַמֵץ

מֵאֵד מְאֵד בְּעִבּוּדְתְּךָ עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, וְתִרְבֶּה תִּלְמִידִים בִּיְהוּדוֹת, וְהֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ יִצְלִיחַ דְּרַכְּךָ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשטז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִוֵּר לְיוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת, ג' דְּשׁוּבְכֵי"ם ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְיָדִיד נִפְשֵׁי, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אֲחֵי הַיְקָר! חִזּוּק וְאַמֶּץ מְאֵד מְאֵד, וְאַל תִּנְיַח אֶצְלְךָ הַעֲצָבוֹן
כְּרָגַע. חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂזוּכֵיךָ לְהַתְּוֹדֵעַ מֵרַבֵּי אֲמַת כְּזָה, וְעַל-כֵּן
רְאוּי לָךְ לְצִיַּת אוֹתוֹ, וְלִסְלַק אֶת דַּעְתְּךָ לְגַמְרֵי, וְעַל כָּל אֲשֶׁר יֵאמֵר
כִּהְיָא זֶה תִּקְוָיִם, אֲשֶׁר רַק זֶה נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוֹת (עֵינִי
לְקוֹטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכג).

נָא וְנָא לְדוֹן אוֹתִי לְכַף זְכוּת, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, טְרָדוֹתֵי
רְבוֹת מְאֵד מְאֵד. וְתִדַּע כִּי בְּהִיּוֹתִי אַחֵר סְפוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, זְכִיתִי
לְהִיּוֹת בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ צְפַת, וְחִפְשֵׁתִי אוֹתְךָ וְלֹא מְצֵאתִיךָ, וּבְיָדֵי הַכֹּל
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה, כִּי אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמִטָּה
אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה (חֶלֶן ז').

חֲמַדַּת לְבָבִי! מֵאַחֵר שְׂזוּכָה אוֹתְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אִתָּה נֵר
בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ צְפַת, רְאוּי לָךְ לְנַצֵּל אֶת הַמְּקוֹם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, וְלְהִיּוֹת
רְגִיל תָּמִיד לְבַקֵּר בְּצִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הָאָרֶז"ל וְהַבֵּית יוֹסֵף וְכוּ'
וְכוּ', וְלִשְׁפֹךְ שֵׁיחַ וּתְפִלָּה וּלְבַקֵּשׁ כָּל עֲנִינֶיךָ, כִּי הַמְּקוֹם הַזֶּה הוּא קֹדֶשׁ
קְדוּשִׁים, וְעַל הַהֵר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה מוֹל בֵּיתְךָ טְמוּנִים צְדִיקִים נוֹרְאִים
וְנִשְׁגָּבִים עַד מְאֵד מְאֵד, שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל. וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת
רְגִיל שָׁם, וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים גַּם עָלַי, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, יִשְׁמַע
אֶת תְּפִלָּתְךָ בְּתוֹךְ שְׁאֵר תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל. רַק חִזּוּק וְאַמֶּץ מְאֵד מְאֵד
לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשיז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר שמות, ג' דשוֹבְכֵי"ם ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהַבְחֹר ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

אחי היקר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מְשׁוּם קִטְנוֹת וִירִידָה וְכוּ', כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּיךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, "אִם אֶסֶק שָׁמַיִם שָׁם אֲתָה, וְאַצִּיעָה שָׁאוֹל הַגֶּנֶךְ" (תהלים קלט, ז); וְעַל-כֵּן מֵה שִׂיכַת אֵיזוֹ הַתְּרַחֲקוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ? ! רַק בְּמִקְוֵמָךְ רַבּוֹ הַהִסְתָּרוֹת וְהַלְבוּשִׁים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"ג); הֶעֱקַר הַרְגֵּל עֲצָמָךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׁאֲתָה רְגִיל בָּהּ, שְׁזוֹ נִקְרָאת 'הַתְּבוּדָדוֹת'. וְצָרִיכִים לִהְיוֹת עַל דְּבַר זֶה עֵקֶשׁן גְּדוֹל, וְלֹא לְהַנִּיחַ מְקוֹמוֹ בְּשׁוּם אִפֵּן שְׁבַעוּלָם. וּמֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, אִם תִּזְכֶּה לְקוּם עַל-כָּל-פְּנִיָּם קֶדֶם אֹר הַיּוֹם, אֲשֶׁר אִזּוֹ הוּא הַזְּמַן וְהַעֵת הַכִּי מִכְּשֶׁר לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ג'): לְמִקְרֵי קְרִיאַת שְׁמַע, וְלִמָּאן דְּגָנִי בְּבֵית אָפֶל, וְלֹא יִדַע זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, כִּינּוֹן דְּאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעֲלָהּ וְכוּ', לִיקוּם וְלִקְרִי; הֵינּוּ כִּי קְרִיאַת שְׁמַע הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, וּמִי שֶׁנִּשְׁמָתוֹ שׁוֹכְבַת בְּגוֹפּוֹ בְּחִשְׁכוֹת, בְּחִינַת בֵּית אָפֶל, כִּי הַגּוֹף בֵּיתָהּ שֶׁל הַנְּשָׁמָה, וְאֵינּוּ יוֹדַע אֵיךְ וּמִתִּי לְהֵאִיר בּוֹ הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא הַקְּרִיאַת שְׁמַע, עֲצָתוֹ — שִׁיקוּם קֶדֶם אֹר הַיּוֹם, בְּשַׁעַת שְׁמִתִּיחַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכֵנִתִּיהָ, וּמְסַפְּרִים זֶה עִם זֶה קֶדֶם תְּפִלַּת הַוְּתִיקִין; אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחִזוּ בְּזֶה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשיח.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שמות ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַרְבֵּ הַיֵּקָר וְהַנְּעִלָה, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, הַרְבֵּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּנַכְם הַיֵּקָר לִי מְאֹד, מוֹדִיעַ לִי בְּכֹל פַּעַם

דְּרִישַׁת שְׁלוֹם כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ, וּמְסַפֵּר לִי אֵיךְ שְׁאַתֶּם מְשַׁתְּקִים מְאֹד
אַחַר דַּעַת וְסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וּבִיּוֹתֵר מֵהַכֵּל שְׁמַחְתִּי שְׁאַתֶּם עוֹסְקִים
לְהַפְיֵץ אֶת הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים בְּמַחְנֶכֶם.

מָה אָמַר לָךְ, אֵינְךָ לְמַעַלְהָ מִזֶּה! וּמִי יִתֵּן שְׁנֹזְכָה לְהַפְיֵץ מַעֲיָנוֹת
הַחֲכָמָה חוּצָה בְּקִבְעוֹת. וְשַׁלַּחְתִּי לָכֶם זֶה מִכְּבָר אֲרַגֵּז סִפְרִים, וּבוֹ
שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם סִפְרֵי "פְּרָנְסָה טוֹבָה", וְאִם תִּקְבְּלוּ, תִּרְאוּ לְכַתֵּב לָנוּ,
וְאִזּוּ נִשְׁלַח לָכֶם עוֹד הַרְבֵּה סִפְרִים, לְחַלְקֵם וְלְהַפִּיצֵם בְּעִירְכֶם, וְהֵשֵׁם
תִּתְבַּרֵךְ יִתֵּן לָכֶם אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים וּבְרִיאוֹת הַגּוּף וּנְהוּרָא מְעֻלְיָא,
וְתִזְכֶּה לְהַרְבּוֹת חֲטָלִים בַּתּוֹרָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נַפְשִׁי, גֵּר לְהַצְדִּיק גֵּיחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חַ'כְּמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הֵרֵב ... גֵּרוֹ זָאִיר וְיִזְרַח לְנֶפְשׁוֹ.

אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יְסוּכְבוּ אוֹתְךָ תְּמִיד עַל רוּם מְעֻלְתְּךָ בְּשָׁמַיִם. אַחֲרֵי
הַיָּקָר! עֲמַד בְּכָל לַיְלָה בְּחִצּוֹת, וּרְאֵה לִיחַד יְחוּדִים קְדוּשִׁים,
וְתַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ עֲרֵבוֹת זִיו וְנֵעֵם אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּחִיּוֹת
וּבְדַבְּקוֹת כּוֹז, שְׁלֵא תִרְגִּישׁ כָּל הַיּוֹם, כִּי עֵסֶק הַיְחוּדִים בְּיּוֹתֵר מוֹעִיל
בְּשַׁעַת חִצּוֹת. וְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ יִזְכְּנֵי לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי הַיְחוּדִים שְׁיִישׁ
תַּחַת יָדֶיךָ, מְסַבֵּר וּמְפָרֵשׁ עַל-פִּי יְסוּד דַּעַתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

וּמַחְמַת טְרֵדוֹתֵי עֲכָשׁוֹ — אֶקְצֵר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, הָרַב ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחֵי-נִצְחִים.

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ג.): רַבִּי זִירָא אָמַר: עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, הָיָה דָּוִד מִתְנַמְנֵם כְּסוּס, מִכָּאֵן וְאֵילָף הָיָה מִתְגַּבֵּר כְּאָרִי. רַב אָשִׁי אָמַר: עַד חֲצוֹת הָיָה עוֹסֵק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, מִכָּאֵן וְאֵילָף — בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת; וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שְׁשִׁנְיָהֶם אוֹמְרִים דָּבָר אֶחָד; כִּי מוּכָא בְּקַהֲלַת יַעֲקֹב, עֶרְךָ 'סוּס', אָשֶׁר הוּא גִימְטְרִיָּה אֲדוֹנָי בְּרַבּוּעַ: א' א"ד אד"נ אדנ"י, וְהוּא דִּין קָשָׁה. וּבְעֶרְךָ 'אֲרִיָּה' מוּכָא שָׁם, שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת; וְעַל-כֵּן עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה הִרְאִישׁוֹנָה, שְׁאֵז הַתְּגַבְרוֹת הַדִּינִים, צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִחֲצוֹת וְאֵילָף, שְׁאֵז הוּא עֵת רַחֲמִים וְרִצּוֹן, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בַּתְּפִלָּה וַיְחוּדִים, וּלְקַשֵּׁר אֶת כָּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת. וְזֶה כָּלֵל לִמּוּד רַבְּנוּ ז"ל: 'תּוֹרָה וְתַפְלָה', 'שְׁלֵחַן עֲרוּף וְהַתְּבוּדָּה', לִמּוּד שְׁלֵחַן עֲרוּף לְבָרֵךְ הַטּוֹב מִהֲרַע, וּלְהַפְרִיד הַדִּינִים, שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְּצוּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵי יְחוּד הַחִיצוֹנִי, לִמּוּד שְׁלֵחַן עֲרוּף, וְהַתְּבוּדָּה הוּא סוּד יְחוּד הַפְּנִימִי, לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת נֵעַם זִיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְרֵאיוּי לָךְ אֶהוּבִי, אָחִי! לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִשְׁנֵי יְסוּדוֹת אֵלּוֹ תָּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּיְחָל גִּבּוֹעַ מִקּוֹר ח'כְּמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחֵי נִצְחִים.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ וּמָה נַעֲמִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מִרְבִּי אֱמֶת כְּזֶה, וְרֵאיוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נֵעַם חֲלָקְנוּ.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה לְהַתְּבוּדָּה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם

עמו יתברך, אשר זהו עקר הצנור והכלי לקבל מרבנו ו"ל. וכל מה שמרבים בתפלה, כמו-כן מקבלים ממנו. כי אור רבנו ו"ל הוא אור נורא ונפלא מאד, אשר אי אפשר לקבל ממנו, כי אם על-ידי שקיפה בתפלה והתבודדות.

הדורש שלומך...

ג' תשכב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי ר' ... גרו יאיר.

אקווה להשם יתברך, שאתה נזהר בכל יום בטבילת מקווה, ואז תראה נסים נגלים על כל פסיעה ופסיעה.

רק חזק ואמץ מאד, כי השם יתברך הוא אתך, עמך ואצלך, אל תניח את העצבון אצלך כרגע. תהלה לאל, יש לך לשמח שאתה גר בעיר האבות, אשר רבים לא זכו אל זה, ומה טוב ומה נעים, שתהיה רגיל לבקר בהיכל האבות הקדושים, ולשפף שיח ותפלה שם לפניו יתברך. והשם יתברך השומע תפלות ישראל, ישמע תפלתך, ותצליח בכל אשר תפנה, ותהיה לך פרנסה בהרחבה, ונחת מכל הילדים.

הדורש שלומך...

ג' תשכג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל הבחור הקר, הרוצה להאיר נפשו באור האורות של הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

וּפֹה תִקְבַּל רְצוֹף כַּמָּה מִסְפָּרֵי רַבָּנוּ ז"ל, וּמֵהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ אֲבִיךָ, שְׂתִזְכֶּה לְטַעַם טַעַם אֹר הַגְּנוּז וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים. הָעֵקֶר תְּתַמִּיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹכָא בְּאַרְיִכוֹת בְּקוֹנְטֵרַס "סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלְמוּד", וְכֵן תִּרְבֶּה בְּתַפְלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵיךָ הַנֶּקֶר לִי מְאֹד, שׂוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִרַבָּנוּ ז"ל מִתְּנָה הַכִּי יָפָה, וְהִיא: תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוּת. וְצָרִיכִים לְהַרְגִּיל עֲצָמָם לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא תְּמִיד, וְלֹא צָרִיכִים לְחַכּוֹת עַד שֶׁמִּקְבָּלִים מִכּוֹת, וְאִזּוּ בָּאִים לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא וְצוֹעֲקִים. וְרִאִיתִי מִרַבָּנוּ הַכְּתָב סוֹפֵר, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁמִּכֵּיָא עַל מְאֲמָרָם ז"ל (סְנֵהֲדִין מִד:): לְעוֹלָם יִקְדִּים אָדָם תְּפִלָּה לְצָרָה; כְּאֲשֶׁר אָדָם מִתְּפַלֵּל וְצוֹעֵק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתּוֹךְ צָרָתוֹ אוֹ יְסוּרָיו, אֵין זֶה תְּפִלָּה כְּרְאוּי, כִּי אֵין זֶה חֲדוּשׁ שְׁמִתּוֹךְ צְרוּתָיו צוֹפָה לְהַשֵּׁם, כִּי אֵין מְנוּס וְצָר לוֹ וְכו', עַל־כֵּן טוֹב מְאֹד לְבּוֹא אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא בְּעֵת שְׁלֹא צָר וּמָר לוֹ, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן.

וְלָכֵן רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ, וְתַמִּיד תִּבְקֶשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא בֵּין בְּטִיבוֹ וּבֵין בְּעִיקּוֹ. וְאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאוֹרְעוּתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מְעִין עוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן צָרִיכִים תְּמִיד לְבַקֵּשׁוּ יִתְבָּרֵךְ בֵּין כְּשֶׁטוֹב וּבֵין כְּשֶׁלְּאוֹ, וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, רַק תְּמִיד לְזַכֵּר אֶת הַחֲסֵד וְהַרְחָמִים שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ, וּבְצוּרָה כְּזוֹ תִחְזִיק מְעַמְד.

אודות שְׁבוּי אוֹתָךְ וְכוּ', אֵל תְּשִׁים לִב לְכָל זֶה; כִּי בְּאֵמַת דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל אֵינָנוּ מְצַמְצָם אֲצֵל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, רַבְּנוּ ז"ל הוּא מִתְּנָה לְכָל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן מֵה יֵשׁ לָךְ לְלַכֵּת לְבֵית-הַמְּדַרְשׁ הַהוּא וְכוּ'?! שֶׁשָּׁם מְקוּם מוֹשֵׁב לְצִיִּים, וְאֵין לָהֶם שׁוּם שְׂיָכוּת לְרַבְּנוּ ז"ל, וְאֵף שְׁמִתְפָּאֲרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם הַכֶּסֶּא שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל — מֵה בְּכַף?! הַכֶּסֶּא מִנַּח מִמִּילָא בַּחֲלוּן רְאֹה וְסִגוּר בְּמִפְתַּח, וְאֵיזָה פְּרָחַח אוֹחֵז אֶת הַמִּפְתָּח, הֵינּוּ לְפִי דַעְתָּם הַמְשַׁבְּשֵׁת, רַבְּנוּ ז"ל נִמְצָא בַּחֲלוּן רְאֹה, וְעַד שֶׁהִפְרָחַח לֹא יִפְתַּח, לֹא יִכּוּלִים לְהַכְנִס לְרַבְּנוּ ז"ל, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם שֶׁל הַשׁוֹטִים הַלְלוּ! כִּי רַבְּנוּ ז"ל נִשְׁלַח לְזֶה הָעוֹלָם לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן בַּל תִּהְיֶה לָךְ שׁוּם חִלְשׁוֹת הַדַּעַת.

הַתְּקַרְבוּת לְרַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָה רַק כְּפִי שְׁלוּמָדִים סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כָּל מִי שְׁלוּמֵד יוֹתֵר סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל — הוּא מְצַלִּיחַ בְּיוֹתֵר.

תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ קְבִיעוֹת לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּמִשְׁנֵיּוֹת, תִּתְחִיל מִבְּרָכוֹת עַד שְׁתַּזְכָּה לְסִיִּים אֶת כָּל שְׁשֵׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, וְתִתְחִיל עוֹד פַּעַם. וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ שְׁעוֹר בְּש"ס כְּסִדְרָן מִהַתְחִלַּת בְּרָכוֹת עַד שְׁתַּזְכָּה לְסִיִּים אֶת כָּל הַש"ס, וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ סְדֵר בְּשִׁלְחַן עָרוּף, וְתִתְחִיל מִהַתְחִלַּת הָאֲרַח חַיִּים, עַד שְׁתַּזְכָּה לְסִיִּים יוֹרָה דְּעָה, עַד שְׁתַּזְכָּה לְסִיִּים כָּל אַרְבַּעַת חֲלָקֵי שִׁלְחַן עָרוּף, כִּי זֶה הִיָּה רְצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כְּמוּבָא בְּדַבְּרֵי ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו); וְכִדְאִי לָךְ לְעֵיִן בְּשִׁיחָה הַנִּפְלְאָה הַזֹּה, וְזֶה סְדֵר-דְּרָף-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. נָא וְנָא אֵל תִּבְלָבֵל אֶת עֲצָמְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי מֵה יֵשׁ לָךְ עִם אַחֲרִים?! הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, וְאֵין לָנוּ אֵלָא דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְרַק זֶה נִקְרָא הַתְּקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה בְּכָל מַעֲשֵׂיךָ...

ג' תשכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר,
שׁוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אודות הַחֲצוּף וְכו', שְׁאָמַר לְךָ, שְׁאָסוּר לְלַמֵּד בְּסִפְרִים וְכו',
תִּשְׁאַל אוֹתוֹ כִּמָּה צוֹאָה וְטִנוּף יֵשׁ בְּרֵאשׁוֹ? ! כִּי כִּף מוֹבָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׁמִי שְׁלוֹעֵג עַל סִפְרִים,
סִימָן שֵׁשׁ לוֹ טִנוּף וְצוֹאָה בְּרֵאשׁוֹ. כִּמְאֶמְרָם ז"ל (עֲרוּבִין כא): הַלּוֹעֵג
עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים, נִדּוּן בְּצוֹאָה רוֹתַחַת. וְהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר יֵשׁ
סִפְרִים וְעֵתִידִים לְהִיּוֹת סִפְרִים, וְכֻלָּם צָרִיכִים לְעוֹלָם.

רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, לִילֵךְ בְּדַרְכֵי אַבּוֹתֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ דְּרַפְּךָ, אֲשֶׁר הֵם תְּמִיד לְמַדּוֹ תוֹרָה
לְשִׁמָּה, וְלֹא הַתְּבַלְבְּלוּ מִשׁוּם בֶּן-אָדָם. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם הַחֲזוֹק בְּזֶה!

וְרֵאִיתִי בְּסִפֵּר "מְקוֹר חַיִּים": בְּרֵאשִׁי"ת נוֹטְרִיקוֹן: בְּדַרְכֵי
אַבּוֹת שֶׁהִלְכוּ רֵאשׁוּנִים — יִלְךְ תְּמִיד. כִּי לָנוּ אֵין אֲלָא דַרְכֵי
אַבּוֹתֵינוּ, שְׁתְּמִיד הַסְּתַכְּלוּ עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה אֲשֶׁר
בְּרֵאשִׁי"ת נוֹטְרִיקוֹן: שְׁוִיתִי יְיָ תְּמִיד רֵוָאָה בְּמַעֲשֵׂה אָדָם. אֲשֶׁרִי
מִי שְׁאִינוּ מְטַעָה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלָל! וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ
(שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא), אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי שְׁלֹא יִטַּעָה אֶתְכֶם הָעוֹלָם,
כִּי הָעוֹלָם מְטַעָה מְאֹד. וְאֶפְלוּ שְׁרוּאִים שְׁאֵלוּ הַרְשָׁעִים, רִשְׁעֵי
הָעַרְב־רַב מִצְּלִיחִים עַכְשָׁו — אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל, וְזֶה בְּרֵאשִׁי"ת
נוֹטְרִיקוֹן: "שִׁמְאָלוּ תִּחַת רֵ'אשִׁי, יְמִינוּ אֱלֻקִּים תִּחְבַּקְנִי".

נָא וְנָא אֶל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וְהִתְמַד בְּכָל
הַסִּפְרִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל בְּפִירוּשׁ גָּלָה לָנוּ (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כח), שְׁרָאוּי
לְאָדָם שְׁיַעֲבֹר וְיִלְךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים, וְלְלַמֵּד
כָּלָם, כְּדֵי שְׁיִהְיֶה בְּכָל מְקוֹם, וְאִיךָ יָכוֹל הָעוֹ פָּנִים הַזֶּה וְכו' לוֹמַר,
אֲשֶׁר אָסוּר לְהִסְתַּכְּלַל בְּסִפֵּר הַמְּגַלָּה אִמְתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ? ! אֵין

זאת אלא שהוא מגלה שראשו ומחו מלא טנוף. אשרי מי שמתרחק מהטמא הזה.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תשכו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו ויירדפו אל אהובי, ידידי יקירי מאד, הרוצה להאיר נפשו באור האורות, צח צחצחות, הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך.

העקר ראה לבטל עצמך לגמרי לאין סוף ברוך הוא. עליך לזכור, כשהיו עם ישראל במצרים, הם היו משעבדים לפרעה, שנה פה-רע, ועל-ידי-זה סבלו גלות גדולה מאד; כי באמת במצרים היה נאוף גדול מאד מאד. פ"ה בגימטריה מיל"ה, כשאדם פוגם בדבור, ממילא מוכיח שהוא פגם בברית, כי ברית הלשון מכון לברית המעור, וכשזכו לצאת ממצרים, זכו לאור נורא ונפלא מאד, בבחינת 'רצוא' — שרצו בחפזון גדול לצאת ממצרים, ועל-ידי-זה נכללו לגמרי באין סוף ברוך הוא. וכן יציאת מצרים היא הארה ממטה למעלה, שנקנסה בהם תשוקה עצומה לחזור בתשובה שלמה, ולצאת מה שיותר מהר מזהמת מצרים, ולהכליל באין סוף ברוך הוא. שכל זה סוד פסח, הארת האין סוף ברוך הוא, שמאיר בלבו של האדם ממטה למעלה, שהוא רוצה ברצון חזק לצאת מהטמא. לא-כן שבועות, אז זכו לבחינת 'ישוב', כבכול הקדוש-ברוך-הוא ירד להר סיני, והביא לנו את התורה, שזו הארה ממעלה למטה, ואז זכו לצמצום. "כי לא בחפזון תצאו" (ישעיה נב, יב), שזו המדרגה של 'ישוב'. נמצא, כשאדם שב בתשובה שלמה, זה בחינת פסח, שרוצה לרוץ ולצאת בחפזון מאד, וכשנקנסים אל הקדשה, שנה קבלת התורה, אז נאמר: "כי לא בחפזון תצאו", וצריכים סבלנות גדולה לא לדחק את השעה. ולכן איני מבין אותך, מצד אחד —

אתה רוצה להגיע לכל המדרגות שבעולם, ומאיך גיטא — אתה דוחק את השעה. ולכן ראה מה לפניך! אל תשבר משום דבר, כי גדול אדוננו ורב להושיע. אם תתבודד בכל יום להקדוש-ברוך-הוא, ותספר את ימיה, ותדע אשר כל יום ניוס מנוי וספור, אז תזכה לצמצום אמתי, שנה סוד פסח, שאז הוא הארת יציאת מצרים בתשוקה עצומה ובזריזות, והאור ממטה למעלה, ואחר-כך באים ימי הספירה, שיש לאדם עליות וירידות, קטנות וגדלות, אבל סופר את הימים, עד שזוכה להגיע אל שער החמשים, שהוא קבלת התורה, שאז ההארה ממעלה למטה, שזוכה להגיע לשלמות הצמצום והסבלנות.

יש הרבה להאריך בדבר זה, אך ההכרח לקצר.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תשכז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל האברך הנקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו גגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לשמר מאד מאד על שלום-בית וכו', אל תציק לאשתך, אף שאני יודע שהצדק עמך וכו', עם כל זאת שתק, שתק, שתק, אהובי, בני, ידידי! ואז תצליח דרכך. ידוע הפתגם בעולם: "יותר טוב להיות חכם מלהיות צודק". לכן כדאי לך להבליג ולדם, ועל-ידי-זה תצליח, והכל יסתדר על הצד הנכון ביותר.

למה לך להצדיק עצמך, ובזה יוצאת מריבה, ואחר-כך היא תברח לך, עד שתצטרך שליחים להתזירה אליך אל ביתך, ויעשה מזה ספור גדול ובזיונות ושפיכות דמים ועגמת נפש — לך ולכל המשפחה. טוב יותר לשתק, ואז מצליחים מאד.

שָׁמַעְתִּי בְּשֵׁם צַדִּיק אֶחָד, שָׁאָמַר לְבָנוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "צְרִיכִים
 לְשֵׁתֵךְ, לְשֵׁתֵךְ, לְשֵׁתֵךְ וְלְשֵׁתֵךְ, וְכִשְׁמַתְעִיפִים מְלִשְׁתֵּךְ צְרִיכִים לְנוּחַ,
 וְאַחֲר־כֵּן שׁוּב: לְשֵׁתֵךְ, לְשֵׁתֵךְ, לְשֵׁתֵךְ וְלְשֵׁתֵךְ". יֵשׁ בְּדַבְרֵי אֱלֹהֵי
 יְסוֹד גְּדוֹל בְּחַיִּים, חֲכָמָה עֲמָקָה לְעֵבֶר אֶת זֶה הָעוֹלָם, כִּי מִי שֶׁשׁוֹתֵךְ,
 אִף פֶּעַם לֹא מִפְסִיד, אִךְ מִי שֶׁמְדַבֵּר, מְבִיא עַל עַצְמוֹ רַק צָרוֹת.
 וְכִמְאֹר הֶחָכֵם מְכַל הָאָדָם (מְשַׁלֵּי כֹא, כג): "שִׁמְרֵנוּ פִּי וְלִשְׁנוֹ שִׁמְרֵנוּ
 מִצָּרוֹת נִפְשׁוֹ". וְלִכֵּן לָמָּה לָךְ כָּל זֹאת?! רְאֵה לְשֵׁתֵךְ וְלְשֵׁתֵךְ וְלְשֵׁתֵךְ
 וְלְשֵׁתֵךְ, וְאִז תַּחֲיֶה חַיִּים טוֹבִים.

הָעֶקֶר הַדְּבֵק עֲצָמָךְ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, תְּמִיד תִּצְיֵר בְּדַעְתְּךָ
 אִיךָ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ זֶה אֱלֻקוֹת, 'אַתָּה קֹדֶם שֶׁבְּרָאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה
 מְשַׁבְּרָאתָ הָעוֹלָם', וְהַכֵּל זֶה אֱלֻקוֹת. וְלִכֵּן לָמָּה לָךְ לְבַלְבֵּל עֲצָמָךְ
 מִבְּנֵי-אָדָם?! אֵין כָּאֵין בְּרִיאָה, אֵין כָּאֵין כְּלוּם, רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּעַצְמוֹ! וְאִם תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ יְדִיעוֹת אֱלֹהֵי — תַּהֲיֶה הַכִּי מְאֹשֵׁר! כִּי
 אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמַדַּת הַשְּׁתִיקָה אֲלֵא עַל-יְדֵי אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא וְאֵין בְּלִעְדֵּיו נִמְצָא. לָמָּה לָךְ כָּל
 הַבְּלָבוּלִים וְהַוּפּוּחִים הַלָּלוּ, שֶׁרַק מְנַתְקִים אוֹתְךָ מִשְׂרָשֶׁף.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נִפְשִׁי ... נִרוּ יְאִיר.

הִנֵּה מִכְתָּבְךָ בְּאֵרִיכוֹת גְּדוֹלָה — לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי, וְלִהְשִׁיבְךָ
 יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרֻטִּיּוֹת כִּי בִּיְרַחוּן "אוֹר הַצַּדִּיק", חוֹבְרַת ד',
 כְּתִבְתִּי דְרוֹשׁ גְּדוֹל עַל דְּבוּר — מִמְעַלְתּוֹ, וְאִיךָ שֶׁהַדְּבוּר יָכוֹל לְקַשֵּׁר
 אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. וְלִהְפוּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, יָכוֹל לְנַתְקוֹ מִמֶּנּוּ
 יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְפִּילוֹ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. וְעֵצָה הַיְעוּצָה לָזֶה —
 לְעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ גֶּדֶר לֹא לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְזֶה
 יִצִּילְךָ מִכָּל רָע וְכוּ'.

אֲשֶׁר ג' תשכט בנחל סה

תְּמַדַּת לְכַבִּי! צָרִיךְ שֶׁתִּחַקֵּק בְּדַעְתָּךְ, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעַדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּמֵה שֵׁיִשׁ בְּכַחֲנוּ לַעֲשׂוֹת הוּא רַק תְּפִלָּה
וּבִקְשָׁה, לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת
גְּמוּנָה בְּלִי שׁוּם תְּכַמוֹת, וְכֹל מֵה שֶׁצָּרִיךְ יִבְקֹשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כִּי
אֵין כַּחֲנוּ אֶלָּא בִּפְהָ.

הדורש שלומך...

ג' תשכט.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נֶפֶשִׁי, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי.

תְּמַדַּת לְכַבִּי! כְּדָאִי לָךְ לַעֲיֵן בְּסִפְר "שְׁמִירַת הַזְּמַן", אֲשֶׁר
מְבַאֲרִים בּוֹ עֲנִינִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מִמַּעַלַת הַזְּוֹכָה לְשָׁמַר אֶת זְמַנּוֹ
הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין לָזֶה שׁוּם חִלּוּף וְשׁוּם שְׂכָר בְּעוֹלָם, כִּי "אֵין לָךְ יָקָר
מִזְּמַן", וְאֲשֶׁר בְּכֹל מַעוֹת שְׂבָעוֹלָם אֵי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִירוֹ כְּשֶׁנֶּאֱבָד
מִמֶּנּוּ. וְעַל-כֵּן אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן! וְחֻזְקָתָ וְהֵייתָ לְאִישׁ חֵיל, וְהַשֵּׁם
יִתְבַּרֵךְ יֵאָרִיךְ יָמֶיךָ וְשָׁנוֹתֶיךָ, וְתִרְאֶה לְהַשְׁלִים מֵה שֶׁחָסַרְתָּ עַד
עַכְשָׁו. הַעֲקָר לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה תְּדַשֶּׁה מַעֲתָה — הֵן לְלַמֵּד וְהֵן לְדַבֵּר
עִם מִיִּדְעֶיךָ דְבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַתְּחַזְּקוֹת. וְעַל כָּלֵם — לְהִיּוֹת רַגִּיל
בְּתְפִלָּה, וּלְהַרְבּוֹת בְּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר תָּמִיד עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ
בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ.

הדורש שלומך...

ג' תשל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.
ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לַיִדִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִיק נִחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ זָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְלָתִי.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! הָעֶקֶר בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַבְּרִית הוּא לְלַכֵּת בְּכָל יוֹם
לְמַקְנָה, וְלוֹמַר 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְלִשְׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִינֵי
כַּעַס וּקְפִידוֹת, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, וְתִרְבֶּה בְּצִדְקָה (וְעֶקֶר הַצְּדָקָה צְרִיף
שְׂיִהְיֶה לְהַפְצַת דַּעַת רַבְּנוֹ ז"ל).

וְעַל כָּלֵם — לְהִיּוֹת תָּמִיד שְׂמֵחַ, וּלְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת
וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. וְאִז אִם תִּהְיֶה חֲזֹק בְּכָל יוֹם מִימֵי חַיֶּיךָ עִם
כָּל זֶה, וְשָׁב וּרְפָא לְךָ, בְּלִי שׁוּם סָפֵק, בְּזִכּוֹת הָאֵשׁל הַגְּדוֹל שְׁאֵנִי
חוֹסִים בְּצִלוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

מַקְנָה, תְּקוּן הַכְּלָלִי, שְׂמִירָה מִכַּעַס, צְדָקָה, שְׂמִחָה, הַתְּבוּדוֹת
— אֵלוֹ הֵם הַיְסוּדוֹת לְתְּקוּן הַבְּרִית.

ג' תשלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לַיִדִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִיק נִחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ זָאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבְךָ — יִקְצְרוּ
הַמוֹן זְרִיעוֹת, וְהַזְמַן שְׁלִי הוּא עֹכָשׁוֹ מִגְּבַל מְאֹד.

נא ונא, ידידי הקר! ראה ללמד שעורים קבועים בספרי רבנו ו"ל: הן ב"לקוטי-מוהר"ן", והן ב"ספורי-מעשיות", והן ב"ספר-המדות" ובשיחותיו הקדושות שב"חי-מוהר"ן" וב"שיחות-הר"ן", ואז תרגיש חיים חדשים בכל פעם, ומכל שכן כשתעסק גם בספרי מוהר"ן ת' ו"ל בה"לקוטי-הלכות" וב"לקוטי-תפלות" וה"עלים לתרופה", כבר לא תצטרך דבורים והתחזקות מאחרים כלל.

ראה להזהר מאד מאד לילך בכל יום במקוה, כי מקוה הוא יסוד גדול, ותכף-ומיד כשמתחיל לילך במקוה — יש לו תקון, ויש מאנשי שלומנו ההולכים כמה פעמים ביום למקוה. והשם יתברך ירחם עליך, וימתקו ממך כל הדינים, ותעשה התחלה חדשה מעכשו.

הדורש שלומך...

ג' תּשׁלֵב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר שמות ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך — יקצרו המון יריעות.

מה אמר לך? ! העקר הוא אמירת תהלים בתמימות ובפשיטות גמורה, ולשפך שיח ותפלה אליו יתברך. ואשרי הזוכה ליחד יחודים קדושים תמיד לפניו יתברך!

אהובי, אחי! איך עוברים עליך הימים והלילות בלי תורה, בלי תפלה וכו', מדוע לא תחשב על אחריתך?! ראה להיות תמיד בהתעוררות גדולה אליו יתברך, והרחק מן הכעור והדומה לו. רבנו ו"ל שבח את הרב הקדוש רבי זושא זי"ע, שהלך עם תבערת לכבו כ"ב שנים רצופות. מה לך להסתפל על אחרים?! הלא אם לא תרחם על עצמך, שום בריה לא תרחם.

לְכֵן, אָחִי הַיְקָר! בְּרַח לְךָ אֲלֵינוּ יִתְבָּרֵךְ בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים
וְהַתְּבוּדָּוֹת, וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ, וְתִשְׁפֹּךְ שִׁיחַ וְתַפְלָה לְפָנֵינוּ
יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד, וְרֵאָה לְיַחַד יְחִידִים קְדוֹשִׁים, וְאִז טוֹב לְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי־שֵׁבֶת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה לְהַיְקָר וְהַנְּעֻלָּה, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת שֶׁשְּׂאֵלָתָּ ... תִּדְעַ כִּי אֲסוּר לְלַעַג עַל שׁוֹם בַּר
יִשְׂרָאֵל, אִיזוֹ עֲבוּדָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אִם זֶה רַק בְּלִב אֲמַת, הוּא חָשׁוּב
אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמַעֲלָה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים לְמַעֲלָה. וּמוֹבָא בְּסִפְרֵי זֶקֶן
בֵּיתוֹ (עַל אֲבוֹת), שֶׁאִיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁאַרְע בִּימֵי הָאֲרִיז"ל,
שֶׁאִישׁ אֶחָד פָּשׁוּט בְּלִי שׁוֹם תּוֹרָה, הִיָּה שׁוֹמֵעַ, שֶׁבְּזִמְנֵי שְׁבִית־
הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה קָזָם, הָיוּ מְבִיאִין שְׁתֵּי הַלְחָם, וְלֹא הִיָּה יוֹדֵעַ יוֹתֵר.
לְזִמִּים, בָּא הוּא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת עָרַב שְׁבֵת אַחַר חֲצוֹת, וְהִיָּה מְבִיא
שְׁתֵּי הַלְחָם מִקְמַח סֵלֶת נִקְיָה, וּמְנִיחַ אוֹתָם בְּאֲרוֹן־קֹדֶשׁ, וְהִיָּה
מִתְפַּלֵּל בְּעֵת נְתִינָתוֹ, שֶׁיְהִיוּ לְרִצּוֹן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַקְּרֵבַת
שְׁתֵּי הַלְחָם הַלְלוֹ. וְאַחַר־כֵּן הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵיתוֹ. וּכְשֶׁבָּא לְעֵת עָרַב
לְהַתְּפַלֵּל שֵׁם בְּקַבְּלַת שְׁבֵת, הִיָּה פּוֹתֵחַ אֶת אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא הִיָּה
מוֹצֵא שֵׁם שְׁתֵּי הַלְחָם, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ בְּקֹדֶשׁ שֶׁהִיָּה שֵׁם, כְּשֶׁרָאָה שְׁתֵּי
הַלְחָם, בְּשַׁעַת שֶׁהִיָּה רוֹצֵה לְעַמֵּד הַסִּפְרֵי תּוֹרָה, לְמָקוֹם שֶׁצְּרִיכִים
לְקָרוֹת לְמַחֵר בְּיוֹם הַשְּׁבֵת בְּתַפְלַת שְׁחִרִית, כְּמִנְהַג כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל
בְּתֵי מְדֻרָּשׁוֹת וּכְנִסְיוֹת, אֲזִי הִיָּה הַשֶּׁמֶשׁ דָּשָׁם לּוֹקֵחַ שְׁתֵּי הַלְחָם
בְּעִבּוּרוֹ לְצַרְךָ שְׁבֵת, וְלֹא הִיָּה יוֹדֵעַ שׁוֹם אָדָם מִזֶּה, וּכְשֶׁרָאָה הָאִישׁ
הַכָּשֶׁר, בַּעַל שְׁתֵּי הַלְחָם (הַנּוֹזֵפֵר לְעִיל), שֶׁאֵינִם נִמְצָאִים בְּאֲרוֹן־
הַקֹּדֶשׁ, הִיָּה סוֹבֵר שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּבִיכּוֹל, הִיָּה אוֹכֵל אוֹתָם,

והיזה שְׁמַח שְׂמֵחָה גְדוֹלָה. לְכֹךְ הִיזָה מִתְנַהֵג בְּכָל עָרֵב שַׁבָּת —
 לְהִבִּיא שְׂתֵי לַחֵם עוֹד יוֹתֵר נָקִי וְנֹאֶה וּמִשְׁבַּח בְּבִהִירוֹת גְּדוֹלָה
 לְאַרְוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְהַשְׁמֵשׁ דְּשָׁם הִיזָה לּוֹקְחֵם בְּכָל עָרֵב שַׁבָּת, וְהִיזָה
 מִתְנַהֵג בֶּן הָאִישׁ הַכָּשֵׁר (הַנּוֹזֵכֵר לְעִיל) כַּמָּה עֵתִים רַבִּים. לְיָמִים, הִיזָה
 צָרִיף הָרַב אַבְיֵת־דִּין דְּשָׁם לּוֹמֵר הַדְּרָשָׁה לְפָנֵי הַקְּהָל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,
 וְהִיזָה הוֹלֵף לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, שְׁשָׁם תְּהִיזָה לוֹ מְנוּחָה, כְּדִי שְׂיֻכַּל לְסַדֵּר
 הַיֵּטֵב הַדְּרוּשׁ שְׁלוֹ. וּלְפִתְעַ רְאָה הָרַב אִישׁ אֶחָד בָּא בְּבִהִילוֹת גְּדוֹלָה,
 עַד שְׂאִינוּ רוֹאֶה שְׂיֵשׁ שָׁם אִישׁ אֶחָד, וְרָאָה הָרַב הִלּוֹ, שְׂאִישׁ הִיזָה
 בָּא וְשְׂתֵי הַלָּחֵם בְּיָדוֹ, וְהוּא בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְנִתְּן שְׂתֵי הַלָּחֵם
 בְּאַרְוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם וְאָמַר: "רַבּוֹנוּ שְׁל עוֹלָם, תִּקַּח מִיָּדִי
 הַשְׂתֵי הַלָּחֵם הַלְלוֹ" וְכוּ'. וּמִיָּד כְּשִׁרְאָה וְשָׁמַע הָרַב הַעֲנִין הִיזָה, מִיָּד
 גָּעַר בּוֹ בְּקוֹל גְּדוֹל וְאָמַר לוֹ: "שׁוּטָה, אִישׁ מִשְׁגָּע אֶתָּה, וְעַם הָאָרֶץ
 אֶתָּה, לָמָּה וְעַל מָה הִנְךָ עוֹשֶׂה כֵּן, כִּי אֵין הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא צָרִיף
 לְשְׂתֵי הַלָּחֵם, וְאִינוּ מְקַבֵּל מִמֶּךָ, אֶלְא אִישׁ אַחֵר מִסְתַּמָּא לְקַחֵן
 מִשָּׁם". מִיָּד נִשְׂאָר הָאִישׁ הַכָּשֵׁר (הַנִּ"ל) עוֹמֵד שָׁם בְּבוֹשָׁה גְּדוֹלָה,
 וְתִכְף־וּמִיָּד בְּרַגְעַ זֶה שָׁמַע הָרַב הָאֱלֹקִי רַבְּנוּ יִצְחָק לּוֹרֵא, וְזָכְרוֹנוּ
 לְבִרְכָה, לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, כְּרוּז מִן הַשָּׁמַיִם, שְׂרַב אַבְיֵת־דִּין יִלֵּף
 לְעוֹלָמוֹ תִּכְף אַחֵר שַׁבָּת, לְפִי שְׂבִטֵל שְׂמֵחָה שְׁל הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא,
 כְּבִיכּוֹל, שְׂהִיזָה לוֹ מִן הָאִישׁ הַכָּשֵׁר (הַנִּ"ל), בְּמָה שְׂהִבִּיא בְּבִהִירוֹת
 וּבְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּבְאִמּוּנָה וּבְשִׂחוֹן שְׂתֵי הַלָּחֵם, וְלֹא הִיזָה לְהַקְּדוּשׁ־
 בְּרוּךְ־הוּא, כְּבִיכּוֹל, שְׂמֵחָה כְּזוֹ מִיּוֹם שְׂחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. מִיָּד שְׁלַח
 הָאָר"י ז"ל אַחֵר הָרַב אַבְיֵת־דִּין הִיזָה, וְאָמַר לוֹ כֹּךְ וְכֹךְ, וְאִמְנָם
 כְּעֵבֶר שְׂלִשָּׁה יָמִים, הִלֵּךְ הָרַב הִיזָה לְעוֹלָמוֹ, עֵין שָׁם.

וְעַל־כֵּן רְאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי! מֵהַיּוֹם אֵל תַּעֲשֶׂה שׁוּם לִיצְנוּת
 מִשׁוּם עֲבוּדָה שְׂתִרְאָה אֶצֶל אִישׁ אַחֵר, כִּי רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי, וְהַכֵּל
 אַחֵר כְּוֹנֵת הַלֵּב — הֵן הֵן הַדְּבָרִים, וְאִם הֵייתָ יוֹדֵעַ מְעַלֵּת כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה, אִם עוֹשֶׂה עֲבוּדָתוֹ בְּלֵב אִמֵּת וּבְלֵב תְּמִים, הֵייתָ
 מַחֲפֵעַל.

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְבוּת — אֶקְצֹר.

הַדְּרוּשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ג' תשלד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך עם הפסך להדפסה. יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתמיד תהיה לי לעזר להדפיס ולהפיץ ספרי רבנו ו"ל, כי רק בשביל זה אני מוסר נפשי, ולא אכפת לי שום דבר, העקר שאור רבנו ו"ל יתגלה בכל העולם כלו.

מה אמר לך, ידידי היקר! הנסיונות קשים ומרים מאד, עוברים על כל אחד ואחד משברים וגלים, עליות וירידות, עד שיש בני-אדם ששוכחים לגמרי למה באו לזה העולם. ולכן הזהירנו רבנו ו"ל מאד להתבודד בכל יום אל הקדוש-ברוך-הוא, ואמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה): הנהתבודדות היא מעלה גדולה ועליונה מהכל; הינו שאדם ירגיל עצמו לילך במקום פנוי שאין שם בני-אדם, וידבר וישיח ויספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ואין דבר גדול יותר מזה; כי סוף כל סוף יגיע היום שניצא מזה העולם, ומה ישאר מאתנו? רק אלו הדבורים שדברנו להקדוש-ברוך-הוא. ולכן אבקשך מאד, אל תהיה בטלן, תנצל כל רגע ורגע, כל דקה ודקה, אימתי שאתה הולך בדרך יחידי, או שאתה נמצא לבד בחדר — תדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אל תסתכל וכו', אם-כן שומעים אותך אם לאו וכו', בודאי שומעים אותך, הקדוש-ברוך-הוא מלא כל הארץ כבודו. וכבר אמר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב): ובאמת מי שיש לו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, יודע ועד אשר הוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, ושוקד על שפתיך ושומע בתפלתך, תמיד ידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אלא אדם נכנס בו כפירות

אָשֶׁר ג' תשלד בנחל עא

ואפיקורסות, על-ידי שחטא, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של האדם מכניס כפינה לאדם; וזה מה שעוצר אותו לא לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. כי המאמין האמתי שמאמין אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, הוא אף פעם לא יתאש מן הרחמים, ותמיד ידבר אליו יתברך. ולכן, אל תהיה בטלן, ותדבר אל הקדוש-ברוך-הוא!

מאד מאד אבקש אותך, שתעשה לעצמך שעור בשלחן ערוך בסדרן, שעור אחד מחבר רמ"א מכל ארבעה חלקי שלחן ערוך, כדי שתהיה בקי בכל סימן וסימן היכן שנמצא. ושעור אחד תלמד לאט טור בית יוסף עם הב"ח ושלחן ערוך עם המגנינים, הטורי זהב והמגן אברהם וכו', אפלו שיקח לך ימים ושנים — מה אכפת לך?! אתה צריך לסים את כל הד' חלקי שלחן ערוך בעיון. וכדאי לרשם לך סכומים בהלכה, אפלו לא על מנת להדפיסם, רק בשביל עצמך. וזה יועיל לך מאד.

מאד מאד אבקש אותך, שתעשה כל מיני מאמצים שבעולם להתחבר עם אנשי שלומנו היקרים, חסידי ברסלב, אשר הם צדיקי הדור, ותברח מבעלי מחלקת. כי את הכל רבנו ז"ל יכול לקבל, אבל לא את בעלי המחלקת. ובאמת אנו רואים, אשר השנאת חנם הורסת את האדם, וזה נמצא גם בין אנשי שלומנו, לצערנו הרב הסמ"ך-מ"ם אורב מאד על כל אחד מאנשי שלומנו, שיהיו שם מריכות, אי הבנות, וכוחים וכו' וכו', והכל נובע מהבליים, כי מי שמדביק נשמתו בו יתברך, ולא רוצה שום דבר — רק את הקדוש-ברוך-הוא, הוא לא יחלק על הזולת, ומכל שפן וכל שפן אחד שזכה אותך להתקרב אל רבנו ז"ל, איך אתה יכול לדבר עליו?! הלא האדם הזה הוא אשר גלה לך מרבנו ז"ל, ולפתע פתאם אתה נהפך ומדבר עליו כל דבר אסור, היכן האנושיות שלך?! איה איפה הפרת הטוב שלך?! כף משלמים חזרה למי שקרב אותך אל רבנו ז"ל?! הרי רשע מרשע אתה, אם אתה מביה את מי שקרב אותך אל רבנו ז"ל! אני מאד מבקש אותך שלא

תקפיד עלי, שאני מדבר וכותב לך בלשון חריפה, כי אני אוהב אותך מאד, אבל כואב לי למה תעשה כזאת?! הרי זה שקרב אותך אל רבנו ז"ל, הוא אשר העמיד אותך על רגליך, ועתה כבר שכחת?! ידוע, אשר רבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, רחמנות, סימן ז'): מי שמשלם טובה תחת רעה — מאריך ימים ושנים; אדרבה, אם אתה מרגיש שעשו לך רעה — תשלם בחזרה טובה. וזה נאמר על כל אדם, וכל שכן כשאדם עשה לך רק טובות, ומסר נפשו בשבילך, כדי שתתקרב אל רבנו ז"ל, למה אתה צריך לדבר עליו?! הלא תקבל ענש גדול מאד, ואני בעיני ראיתי, שכל אלו ששלמו רעה תחת טובה, רחמנא לישזבן, שלמו מחיר גבה על כך. וכבר אמר החכם מכל האדם (משלי יז, יג): "משיב רעה תחת טובה לא תמיש רעה מביתו", לכן, למה לך להפגס בדברים כאלו?! אם אהד קרב אותך אל רבנו ז"ל, תמיד תזכר לו טובה!

לדעתי, לך תבקש ממנו סליחה, והקדוש-ברוך-הוא יסלח לך.

זכור תזכר שאין לי שום פגנה צדדית, אלא מחמת רב אהבתי אליך, לכן אני מוכיחך. ורבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות תוכחה, סימן טו): על-ידי תוכחה — נמתק הדין. יען שכתבת לי, שעובר עליך מה שעובר — צרות ויסורים, אמרתי אולי זה העון שלך, שאתה כל-כך מדבר על מי שקרב אותך אל רבנו ז"ל. ושכחת לגמרי את הטובות שעשה לך, כמה ימים ולילות בלית אצלו בביתו וכו', ועלית על עצביו וכו', ולו הייתה סבלנות בעבורך, ועתה אתה משלם לו רעה תחת טובה?! ולכן כלך לך מדרך זו, וחזר בתשובה שלמה, ותראה איך הקדוש-ברוך-הוא ימתיק ממך כל הדינים, ויהיה לך אף טוב כל החיים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

אָשֶׁר ג' תשלה בַּנְחַל עג
ג' תשלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר
לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָאֲבִרְךָ הַשׁוֹתֶה מִמִּי
הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הַתְּכָלִית הַנּוֹצְחִית, לְזִכֹּר אֲשֶׁר יָבֹא הַיּוֹם
שְׁנֻצְטֶרְךָ לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דְּבָר. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הָאָדָם
הַחוֹשֵׁב בְּכָל יוֹם עַל תְּכָלִיתוֹ הַנּוֹצְחִית!

שְׁמַעְתִּי מִר' לױ יִצְחָק (גֵּרוֹ יְאִיר) [ז"ל], שֶׁהִיָּה בֵּין אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ אֶחָד בְּשֵׁם ר' אַבְאֵלָה, שְׁמוֹ הַמְּלֵא הָיָה: ר' אַבְרָהָם אַבָּא
רַבִּינְאוּוֹיטְשׁ. הוּא הָיָה תַלְמִיד שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וְהָיָה עֲשִׂיר גְּדוֹל,
וְהָיָה עוֹזֵר הַרְבֵּה לְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ. פַּעַם חָתַן אֶת אֶחָד מִילְדִיּוֹ, וּבִעַת
שְׂמֻחָה וּרְקִידָה לְקַח כְּלֵי עִם מִים וְשִׁפְף בְּאֶמְצַע הָאוֹלָם. וּבְתוֹךְ
שְׂמֻחָתוֹ הִתְחִיל לֹמַר: אָט אִיז מְעַן מְטֵהר אַבְאֵלְעֵן, שְׂרָצָה בֵּעַת
שְׂמֻחָתוֹ לְהַזְכִּיר לְעֲצָמוֹ אֶת יוֹם מִיתָתוֹ, וְאִיךָ שְׂמֻטְהָרִים אוֹתוֹ. וְכֵן
פַּעַם מְצֵאוּהוּ בְּאֶמְצַע הַחֲרָף, כְּשֶׁהָיָה בֵּעַת הַהִתְבּוֹדָדוֹת שׁוֹכֵב עַל
הַשֶּׁלֶג, וּמְדַבֵּר לְעֲצָמוֹ: "הִנֵּה אַבְאֵלָה, אֲתָה כְּבָר מִנַּח מֵת, מַה יִּהְיֶה
אַתָּה?!" כָּל-כֶּף נִזְהָרוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְחֻשָׁב מֵהַתְּכָלִית הַנּוֹצְחִית, וְלֹא
לְשִׁכַח כְּרַגַּע, שֶׁיָּבֹא הַיּוֹם וְנֻצְטֶרְךָ לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹעִיל
לָנוּ שׁוּם דְּבָר. וְלִכֵּן אֶף שְׂאֲתָה טְרוּד בְּפִרְנִסְתָּךְ, רֵאָה לְגַנֵּב עֵתִים
לְתוֹרָה, כִּי רַק זֶה מַה שִׁישָׂאָר מֵאַתָּה. כְּמֵאֵמֶר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אֲבוֹת,
פֶּרֶק ו'): רַבִּי יוֹסִי בֶּן קֶסְמָא אוֹמֵר: אֵינְן מְלִוִּין לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא
זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
בְּלִבָּךְ. וְרַק זֶה יִשָּׂאָר מֵאַתָּה. הִנֵּה אָנוּ עֹשִׂי מְדַבְּרִים יַחַד, כּוֹתְבִים
מִכְתָּבִים זֶה לָזֶה, מְחַזְקִים זֶה אֶת זֶה, וְעוֹד מְעַט נִהְיֶה כְּבָר שֵׁם

ג) הִנֵּה עֹשִׂי מְטֵהָרִים אֶת אַבְאֵלָה.

למעלה בשמים, ואיך נתביש, שהיינו יכולים לעשות כל-כף הרבה טוב, ולא עשינו.

ולכן איעצף ויהי אלקים עמך, עשה לעצמך קביעות ללמד בכל יום לפני שאתה יוצא לחנות, ואחר-כך בערב כשאתה חוזר מהחנות, וכן בתוך החנות, כמנהג אנשי שלומנו, שבתוך חנותם היתה ערמה עם ספרים, ובין קונה לקונה תפסו שעור כסדרן: זה במשניות, זה בעין יעקב, זה בזהר, זה בתקונים, זה בתהלים, כל חד כפום דרגתו. ואנשי שלומנו היו אומרים בדרך צחה, שזו סגלה לפרנסה, כי הלא הסמ"ך-מ"ם אינו רוצה שילמדו, אזי מביא תמיד קונה, כדי שיפריע לו באמצע הלמוד.

היה בין אנשי שלומנו יהודי סוחר בשם ר' חיים בנו של ר' שבתאי ברסלבר ז"ל, והיתה לו חנות של חליפות בשוק אומן. והיתה דרכו לקום קדם אור היום, והלך למקנה, ומשם הלך לציון רבנו ז"ל, ושפך לבו אל הקדוש-ברוך-הוא, והתבודד בדמעות שלישי, ואחר-כך הלך אל הקלויז להתפלל ותיקין, ואחר התפלה ישב כמה שעות, ולמד את השעורים שלו: שלחן ערוך, משניות, עין יעקב, זהר, לקוטי-מוהר"ן, לקוטי-הלכות, שמות הצדיקים, ולא קם ממקומו עד שגמר את שעוריו. ואחר-כך הלך אל חנותו, וכבר היה מאחר בבקר, ועמדו בתור אנשים לפני חנותו, שרצו לקנות אצלו חליפות, והיו מתרעמים עליו: "איפה הייתם?! ולא רחוק מחנותו היתה חנות נוספת של חליפות, ובעת שהוא היה בבית-הכנסת ולמד, החנות השניה היתה כבר פתוחה, וכא בעל החנות ההיא אל הקונים שהמתינו ליד חנותו של ר' חיים, ואמר להם: "למה תחכו לו?! באו תכנסו אצלי, לי יש גם-כן חליפות, ויותר בזול ויותר טוב" וכו', ונסה לשכנעם. והיו אומרים לו: "לא, לא, אנחנו מחפים לר' חיים, הוא לא ירמה אותנו" וכו'. ור' חיים היה אדם פשוט, בעל-הבית פשוט, עם כל זאת הרבה בתורה ובתפלה, כי ידע שזה התכלית. ואלו היו אנשי שלומנו היקרים!

ולכן אבקש אותך, ידידי היקר! קח את עצמך בידיך, ואל

אָשֶׁר ג' תּשׁלוּ בַּנְחַל עה

תְּרַמָּה וְאֵל תִּטְעֶה אֶת עֲצֻמָּךְ, כִּי חָבַל מְאֹד עַל כָּל יוֹם וַיּוֹם שְׂאִינְךָ לֹמֵד תּוֹרָה. רְאֵה מַה לְפָנֶיךָ, עֵבֶר עֲלֶיךָ בַּחַיִּים כָּל־כֶּף הַרְבֵּה צְרוֹת וַיִּסּוּרִים, כָּל־כֶּף הַרְבֵּה עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, מִדּוּעַ לֹא תִקַּח עֲצֻמָּךְ בְּיַדְךָ?! מִדּוּעַ לֹא תִתְחַיל לַחֲשֹׁב עַל הַתְּכָלִית הַנִּצְחִית?! שְׂיָבוֹא הַיּוֹם, וְתִצְטָרֶךְ לַעֲזוֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹעִיל לְךָ שׁוֹם דְּבָר; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינִי מִטְעֶה אֶת עֲצֻמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֲזוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תּשׁלוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וְאֶרָא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעֵקֶר רְאֵה לְחִזּוֹק עֲצֻמָּךְ בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּבְאַמֶּת רַבְּנוּ ו'ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ר'), שְׂאָדָם צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ בְּעֲצֻמוֹ הַיֵּכָן אוֹחֵז בְּאַמוּנָה. כִּי צָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְכַמוּכָא בְּדִבְרֵי ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד), שְׂצָרִיכִים לְשֹׁמֵר עַל הַזְּכָרוֹן, וְעַקֵּר הַזְּכָרוֹן — לַחֲשֹׁב תָּמִיד בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַת פְּרֻטִית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ דְּבָר קָטָן וְדְבָר גָּדוֹל אֵינּוּ נַעֲשֶׂה מִעֲצֻמוֹ, אֲלֵא בְּהַשְׁגָּחַת הַמְּאַצִּיל הָעֲלִיוֹן. וְאָדָם צָרִיךְ לְבַטֵּל עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְלִכֵּן אֵל תְּהִיָּה בְּצַעַר וּבְעִגְמַת נַפְשׁ, שִׁישׁ לְךָ עֲכָשׁוּ דַחְקוֹת בְּפִרְנִסָּה, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. וְאִם תִּזְכֶּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזוֹ תִרְאֶה אֶת הַנְּסִים נְגָלִים, שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן רְאֵה, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים

שְׁבַע עוֹלָם בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשִׁיף עַל עֲצָמְךָ שִׁפְע בְּרָכוֹת, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (מְשָׁלִי כח, כ): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת"; עַל-יְדֵי אֱמוּנָה מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמוֹ הִרְבֵּה בְּרָכוֹת וּפְרָנְסָה בְּשִׁפְע.

נָא וְנָא אֵל תִּחְלֵשׁ דְּעֵתְךָ כְּרַגַע, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ — מִי יְבוֹא אֵלֶיךָ וּמִי לֹא? ! וּמִתִּי יְבוֹאוּ אֵלֶיךָ? ! עֲלֶיךָ רַק לְהִסְתַּפֵּל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֵּהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן עו), בְּסוּד (תְּהִלִּים קמ"ה, טו): "עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ", אִם אָדָם מִסְתַּכֵּל רַק עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִזּו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁפִּיעַ לוֹ פְּרָנְסָה בְּעֵתוֹ דִּיקָא; כִּי לְפַעֲמִים נִגְזַר עַל הָאָדָם, שִׁתְּהִיָּה לוֹ פְּרָנְסָה, אָבֵל זֶה בָּא מֵאַחֵר, לֹא בְּזִמָּן שֶׁהוּא צְרִיךְ, אָבֵל אִם אָדָם בּוֹרַח אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִסְתַּפֵּל רַק עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא עוֹשֶׂה לְעֲצָמוֹ כְּלִי שִׁיגִיעַ לוֹ בְּזִמָּן שֶׁהוּא צְרִיךְ. לְכֵן רְאֵה לְבַטָּח רַק בּו יִתְבַּרֵךְ, וּבְיָדָיו הוּא יִתְבַּרֵךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

אֵל תִּחְלֵשׁ דְּעֵתְךָ בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, כִּי גְדוֹל אֲדוּנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאִזּו תִּרְאֶה אֶת הַנְּסִים נִגְלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

מָה עָשׂוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּמִשְׁךָ כָּל הַדּוֹרוֹת, שֶׁהָיוּ עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הִחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד וְלֹא נִשְׁבְּרוּ, תְּמִיד הָיוּ שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים כְּאֵלוֹ הֵם עֲשִׂירִים גְּדוֹלִים, אִף שֶׁכָּל מֵאֲכָלָם הָיָה מְרַק חֵם עִם תְּפוּחֵי אֲדָמָה וְלֶחֶם. וְזֹאת אָכְלוּ כְּאֵלוֹ הָיָה זֶה כָּל מִינֵי מַעֲדָנִים וְכוּ'. וְלָכֵן גַּם אֶתָּה קַח אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְאַל תִּמְשִׁף אַחֵר הַצַּעַר, כִּי כָּל הַנִּמְשָׁף אַחֵר הַצַּעַר — הַצַּעַר נִמְשָׁף אַחֲרָיו (מִדְּרַשׁ אֲנָה); בְּרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵךְ נֶאֱמַר (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א טו, יז): "עַז וְחֲדָוָה בְּמִקוּמוֹ", כִּי יִתְבַּרֵךְ מִקּוֹר הַשְּׂמֵחָה; אֲשֶׁרִי הַשְּׂמֵחַ תְּמִיד!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה...

אָשֶׁר ג' תשלז בַּנְחַל עז
ג' תשלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שני לסדר וארא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבֵרֶךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ
יָאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רָאָה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוּלָם, כִּי אֵין זֶה עֲצָה לִפְלֵ
בְּכָל פֶּעַם בְּדַעְתְּךָ, וְלִהְיוֹת בְּחַלְשׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ'. הֵן אָמַת שְׁאֵנִי יוֹדַע
שְׁעוֹבָרֶת עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ מְרִירוֹת דְּמִרְירוֹת, אָבָל עָלֶיךָ לְדַעַת, שְׁכָל
הַדְּאָגוֹת הַלְלוּ שְׁבָאוֹת עָלֶיךָ, הֵן רַק מַחֲמַת חֲטָאִיךָ, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב
(תְּהִלִּים לַח, יט): "אֲדַאֵג מַחֲטָאֵתִי", וְכֵן אָמַר רַבְּנּוּ ו"ל (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת
עֲצוּבוֹת, סִמָּן א'): מִי שֶׁלֹּא תִקֵּן חֲטָאוֹת נְעוּרָיו, עַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים לוֹ
דְּאָגוֹת; וְלִכֵּן כָּל הַדְּאָגוֹת שְׁנוּפְלוֹת עָלֶיךָ בְּכָל פֶּעַם, הֵן רַק מַחֲמַת
פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, שְׁנִכְשֵׁלֶת בִּימֵי נְעוּרֶיךָ, וְזֶה
מַכְנִיִס בְּךָ כַּעֵס וּרְצִיחָה, שְׁאֵתָה מִתְפָּרֵץ בְּבֵית, וְאֵין לְךָ שְׁמָץ
רַחֲמָנוֹת עַל אֲשֵׁתְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹבֵר עָלֶיךָ מֵה שְׁעוֹבֵר. וְלִכֵּן עָקַר
עֲצָתִי לְךָ, שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמָּה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל צְרָכֶיךָ
תִּבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. אָבָל אֵי אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֶלֶּא
כְּשֶׁמִּתְמַיִדִים בְּסִפְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל. וְעָלֶיךָ לִהְיוֹת בְּקִי בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן,
"סְפוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת", "סְפָר־הַמִּדּוֹת", "שִׁיחֹת-הַרְ"ן", וְ"תֵי-מוֹהֲרָן,
שִׁיחֵי שְׁגוּרִים עַל לְשׁוֹנֶךָ. וּמְכָל שְׁכָן אִם תִּזְכֶּה לְהִתְמַיֵּד גַּם בְּסִפְרֵי
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", אֲזִי לֹא תִצְטָרֶךְ שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְתוֹכֵל לְהַחֲיוֹת
אֶת כָּל הָעוֹלָם. כִּי הַדְּבוּרִים שֵׁשׁ שֵׁם לֹא תִמְצָא בְּשׁוּם סֵפֶר בְּעוֹלָם.
וּבְאָמַת מוֹהֲרָנֵי ו"ל הִיָּה חֲדוּשׁ בְּחֲדוּשִׁים, וְהִיָּה גָאוֹן נִפְלָא, וְעָקַר
גְּדֻלָּתוֹ, תִּכְרַף-וּמִיָּד כְּשֶׁהִתְקַרַּב אֶל רַבְּנּוּ ו"ל, סִלַּק אֶת דַּעַתוֹ
וּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְקִבֵּל דְּבָרֵי רַבְּנּוּ ו"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת. וְלִכֵּן
זְכָה לִהְיוֹת הַכְּלִי לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ רַבְּנּוּ ו"ל בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרֵינוּ, מֵה טוֹב
חֲלָקָנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שֵׁשׁ לָנוּ חֲלָק בְּצַדִּיקִים כְּאֵלוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשלח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, והנה להשיבך יקצרו המון יריעות.

אתה צריך לרחם על עצמך, כי אם לא תרחם על עצמך שום
בריה לא תרחם עליך. ראוי לך לחשב תמיד על תכליתך, ותמיד
תסתכל על השעון, כמו שעשה מוהרנ"ת ז"ל, ותראה שבכל שעה
תחטף איזה טוב, ולא תעבר לך שעה, שלא תעשה בה איזה טוב:
או למוד התורה הקדושה, או תפלה והתבודדות, או תפלות
הקבועות: שחרית, מנחה, מעריב, חצות, או מצוה וכו' וכו'. ואם
תהיה חזק בזה, אזי תזכה לחטף בכל יום טוב הרבה מאד. ורבנו
ז"ל גלה לנו ההתגלות של (תהלים צה): "היום אם בקלו תשמעו",
שמי שרוצה לשמע בקולו יתברך, צריך לחשב שאין לו רק היום
הזה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רעב); ואנשי שלומנו אומרים,
שמוהרנ"ת ז"ל חדש בכחו של רבנו ז"ל, שגם את היום צריכים
לחלק לשעות, על-פל-פנים לראות, שבכל שעה יהיה לו איזה סדר,
איזה למוד, ולא תעבר השעה הזו, חס ושלום, לבטלה, ואפלו אם
צריך לדבר עם בני-אדם, יראה לדבר עמהם דבורי אמונה והשגחה
פרטית, שזו גם-כן מצוה גדולה — לגלות ולפרסם אמתת מציאותו
יתברך גם לאחרים.

על-פל-פנים עליך להיות קבוע בכל יום במקרא, משנה, גמרא,
מדרש, רמב"ם, טור ושלחן ערוך, זהר ותקונים, לקוטי-מוהר"ן,
לקוטי-תפלות, עין יעקב ולקוטי-הלכות וכו' וכו' — מה שתבחר.
וצריך אתה לראות, שלא יחסר לך יום בלי השעורים האלו. ואתה
צריך לרחם על נשמתך, כי זה מזונך. וכמו בגשמיות, אם לא תאכל
— תשאר רעב, רחמנא לצלן, ואף אחד לא יכול לאכל בשבילך,

אָשׁר ג' תשלט — ג' תשמ בנחל עט

על אחת כמה וכמה ברוחניות, אם לא תלמד ותעסק בעבודת השם יתברך, תשאיר לתרפה ולכלימה וכו' וכו' לגנח-נצחים. על-כן אל תהיה בטלן! והשם יתברך ירחם עליך, שעל-כל-פנים מעכשו תתישב מה לעשות.

ולמען השם אל תדאג דאגת חנם, כי מה שאתה צריך — יבוא לך לביתך, רק בטח בה'.

הדורש שלומך...

ג' תשלט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר ... גרו יאיר.

חמדת לבבי! מכתבך עם המעות לנכון קבלתי, והשם יתברך יצליח דרכך. אודות הספרים ... יש דבור מהרב מטשעהרין ז"ל: מ'דארף אליין שרייבען, אליין דרוקען, אליין פארשפרייטין, און אליין לענגען. ועל-כן פלך מאחרים, והשם יתברך ירחם עליך, וישפיע עליך חן בעיני כל רואיך, ותזכה להפיץ את הספרים בכל קצוי תבל.

הדורש שלומך...

ג' תשמ.

בעזרת השם יתברך, אור יום שלישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע, מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

ד) צריך לכתב לבד, להדפיס לבד, לבד להפיץ ולבד ללמד.

מכתבך לנכון קבלתי, ותאמין לי שלא פדאי להצטער על עולם שאינו שלך. היום אתה פאן ומחר תהיה בקבר. ועל-כן ראה לצית את רבנו ז"ל, ותפרש שיחתך תמיד רק עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, פאשר ידבר איש עם רעהו. וכן ראה להתמיד בלמוד שלחן ערוך בהתמדה ובתשוקה רבה, ואל תצא מהשלחן ערוך כלל.

חמדת לבבי! העקר צריכים לשמר את עצמו מפעם וגדלות, ולא יצא הארור והטמא מדת ישראל, רק על-ידי מדות רעות אלו: פעם וגדלות. ועל-כן תעשה כל מיני פעלות שבעולם לא לכעס, ותהיה שפל בעיני עצמך, והשם יתברך ירחם עליך, וימתיק ממך כל הדינים.

הדורש שלומך...

ג' תשמא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי הנקר ... גרו יאיר.

מכתבך בצרוף עם המעות להדפסה — לנכון קבלתי. אשריך שיש לך חלק גדול בזה בהפצת מעינות החכמה חוצה, אשר אין ערך לזכות גדולה כזו. ולמען השם יתברך, לטובתך הנצחית הרחק ממך העצבות המכלה את האדם. ברח לך יותר טוב אליו יתברך, ותפרש שיחתך לפניו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז תרגיש טעם נפלא בחיך.

הדורש שלומך...

ג' תשמב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה מאנשי שלומנו היקרים ... גרו יאיר.

הנה מכתבך קבלתי עוד קדם ראש השנה, ונאכד ממני, ועתה בדרך פלא מצאתיו.

חמדת לכבי! אשריך ואשרי חלקך, ששם נפשך בחיים, ואתה יודע מרבנו ז"ל. בדבר שאלתו בענין תפלה והתבודדות, צריך שתדע אהובי, אחי היקר! אשר זוהי שלמות האמונה הקדושה, לידע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, וכשתתברר לך ידיעה זו, אזי תדבר עמו יתברך תמיד, כי הלא הוא יתברך אתי, עמי, ואצלי. וכשמאמין באמונה אמיתית שמלא כל הארץ כבודו, אזי תמיד ידבר עמו כאשר ידבר איש אל רעהו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב); ואודות התבודדות בשדה, צריך שתדע, כי קדם שמכניסים את המקיפים לפנימים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), זאת אומרת לידע בידיעה ברורה הידיעה הנ"ל, צריכים הרבה לצעק אליו יתברך, והיות שקשה לצעק בין אנשים, פדאי לצאת בשדה, אכל תכה-ומיד פשאדם חזק כבר באמונה ברורה, אזי בכל מקום שרק ילך, ידבר עמו יתברך. אכל בשדה — שם יכולים להכלל בו יתברך בקל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב).

ואודות שאלתו על הקבוץ של ראש השנה, האם זה שיק גם היום? כן הדבר! רבנו ז"ל הוא נמצא בין אנשיו הקדושים גם היום, וכודאי להתקבץ בעיר אומן, שם עקר השלמות. אף בעוונותינו הרבים, יען כי סגור ומסגר הציון, אזי עלינו להתקבץ יחד בכל מקום שהוא, ולהתפלל יחד בהתקשרות לרבנו ז"ל, כי בכל מקום שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו, ומתקשרים אל רבנו ז"ל — שם הוא ממש; כי עקר הצדיק הוא רוחניות הצדיק. ויש להאריך בנקדה זו, אף ההכרח לקצר, מרב טרדותי עכשו.

העקר, אהובי, אחי! אל תהיה בטלן, וראה לזרו עצמך

פב אָשֶׁר ג' תשמג בנחל

בְּשִׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן תִּתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלוֹת
הַקְּבוּעוֹת: שְׁחִרִית, מְנַחָה, מְעַרִיב, חֲצוֹת בְּנִעִימוֹת, מְלָה בְּמָלָה,
בְּשִׂמְחָה וּבְחֵיווֹת וּבְדַבְּקוֹת אֲמִתִּית.

וְעַל כָּלֵם רְאֵה לְהִתְמַיֵּד בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה
מִזֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

וְעַמְךָ הַסְּלִיחָה, אֲשֶׁר נִתְאַחֲרָה הַתְּשׁוּבָה, וְהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ.

ג' תשמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדְרָן נִאֲרָא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי ה', גֵּר
לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הָרֵב ר' ... גֵּרוֹ
יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי כָּבֵר שְׁלֵשׁ פְּעָמִים, וְגַם בְּנִכְסֵי כּוֹתֵב לִי
כְּמַעֲט בְּכָל יוֹם מִכְתָּב, וּבּוֹ מִתְחַנֵּן בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ וּבְכָל מִינֵי בְקָשׁוֹת
וְהַפְּצָרוֹת שְׁיֻכַּל לְבֹא לְכָאן. וְהִנֵּה אֲנִי כְּשֶׁלְעֶצְמִי אֵינִי יוֹדֵעַ מַה
לְהַשִּׁיב לוֹ. חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מִבֵּית מִדְרָשְׁנוּ יֵצְאוּ תְלַמִּידִים
מִפְּאָרִים, וְכֹלֵם אֲהוּבִים, כָּלֵם עוֹבְדֵי ה', בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְגַם עִם
שְׁנֵי הָאֲבָרְכִים שְׁדַבְּרָתֵם, שְׁהֵם ר' ... גֵּרוֹ יֵאִיר, וְר' ... גֵּרוֹ יֵאִיר, הֵם
חֲנִיכֵי בֵּית מִדְרָשְׁנוּ, וְחֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֲנַחְנוּ מְעוֹרְרִים רַק עַל
אַהֲבַת הַתּוֹרָה וְלְהִתְמַיֵּד בָּהּ. וְתִהְיֶה לְאֵל, שְׁכַמְעֵט כָּל אֶחָד שְׁעֹבֵר
אֶת בֵּית מִדְרָשְׁנוּ, זָכָה לְסִיִּם ש"ס וְשִׁלְחָן עָרוּף וּמִשְׁנִיּוֹת וּמִדְרָשִׁים
וְכוֹ' וְכוֹ'. וּמַה שְׁשׁוֹפְכִים גַּם אֲשַׁפֶּה וְכוֹ' — מַה בְּכֶךָ?! הָאֲמַת עַד
לְעֶצְמוֹ. וְהַמְחַנְכִים אֶחָד בְּאֶחָד יְעִידוּ עַל מַעֲשֵׂינּוּ. וְכִמוֹ שְׁפָרֵשׁ רַבֵּנוּ
ז"ל עַל פְּסוּק (אִיּוֹב לו, ז): "בְּיַד כָּל אָדָם יִחַתֵּם לְדַעַת כָּל אֲנָשִׁי
מַעֲשֵׂהוּ" וְכוֹ', עֵינֵי הַיֵּטֵב בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן (חֶלֶק א', סִימָן קמ), עֵינֵי שָׁם

היטב הדק. ואם פי מוציאים שם רע עלינו, נו, מה בכך?!
 על-ידי-זה חסדי השם יתברך, אזי גדלים ומצליחים. ועקר ההצלחה
 יסתכל רק על חניכי בית מדרשנו, ואז ידע ויבין את אשר לפניו.
 והם הנ"ל, ועוד הרבה אברכים שגרים כעת בארץ ישראל.

מה אומר לכם?! יש רחמנות גדולה על בנכם, שתהלה לאל,
 הוא יכול להשתלם במשך שתי שנים בתורה ויראה ובדרך ארץ
 ובכל המדות טובות. אך כבר אמרו חכמינו הקדושים, שגדול הוא
 הלשון-הרע, אשר נכנס אפלו בלב הגדולים... מה לעשות?! עלינו
 לשים יד לפה.

אודות שאמר לכם האברך ר' ... גרו יאיר, שאיני רוצה לקבל
 אחריות עליו, כפי שאני רואה את תכונת נפשו וכסופיו והעצומים,
 אני יכול להבטיח לכם, שיהיה בעזרתו יתברך, כל הזמן על-פי
 השגחתי הפרטית, ומפתי יאכל. ומה גם, שאני מקנה להשם יתברך,
 שיהיה לו במשך השנים גם שדוף טוב והגון, ודי לחכימא. כי הוא
 בחור נחמד וטוב ראי, ויכול להתעלות בעבודת השם יתברך (ויכול
 לומר לאברך הנ"ל, שאז פשאמרתי לו שאיני יכול לקחת עליו
 האחריות, כי לא הפרתי את תכונת נפשו, ועכשו אני מקבל עלי
 לשמר עליו כמו על בני, בעזרתו יתברך). וגם מה שאמר לו האברך
 ר' ... גרו יאיר, כי אני שולח את כלם לארץ ישראל, זהו נכון! כי
 אני שולח מפאן את כל האברכים לארץ ישראל, וגם שני האברכים
 הנ"ל נסעו על-ידי התעוררותי, על-כל-פנים אני מקנה להשם
 יתברך, שבנה יצליח פאן מאד מאד. ולדעתי, איני רואה למה לכם
 לעכב, ובפרט שאני מקבל עלי כל האחריות, ואם, חס ושלום, חס
 ושלום, אראה אחר כמה שבועות, שלא הולך, אשלח אותו
 תכף-ומיד חזרה לארץ ישראל, בלי שום ספק ספיקא כלל. תאמינו
 לי ר' ... מי יתן שיהיה לי בן כזה, שישתוקק כל-כף ללמד כמו
 בנכם. ואף שאתם מכירים אותו בטוב יותר וכו', אבל על-פי-רב
 פשהבן מרחוק — מצליח יותר. וכמאמרם ו"ל (אבות ד, יד): הוי גולה
 למקום תורה. ויותר מזה איני יודע מה לכתב לכם, ואיני רוצה
 לעשות שום מחלקת ביניכם, אבל לדעתי, אתם עושים עולה גדולה.

וְרֹאיוֹ לָכֶם לְהִכָּנֵס אֶל הָרֵב ... אוֹ הָרֵב ... וְלִשְׁאֹל חֲנוּת דַּעְתָּם. אִךְ צְרִיךְ לִשְׁאֹל בְּלִי שׁוּם נְגִיעוֹת, הֵינּוּ לוֹמְרֵי שֶׁבָּנוּ חֲפִץ לְלַמֵּד תּוֹרָה רְחוֹק מִבֵּיתוֹ וְכוּ'. וְסִפְרוּ אֶת כָּל תְּכוּנַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל בְּנֵיכֶם, אֲבָל אֵל יַעֲבִיר שׁוּם לְשׁוֹן-הָרַע שֶׁקָּבַל עָלֵינוּ.

עִם כָּל זֹאת, יְדִידֵי הַיִּקָּר! תִּאֲמִינוּ לִי, שֶׁרַק בְּשִׁבִיל הַלְּשׁוֹן-הָרַע וְהַמְחַלְקֵת וְהָאִשְׁפָּה שֶׁמְשַׁלְיִכִים עָלַי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר לִי כָּל-כֶּף — הֵן לְחִבֵּר וְלְהַדְפִּיס כָּל-כֶּף סִפְרִים, אֲשֶׁר זֶה דְּבַר שֶׁלֹּמְעָלָה מִהֻטָּבַע — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, וְהֵן בְּשִׁאֵר כָּל הַעֲנֻגִים. הָעֵקֶר לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה רַחֲמִים, שִׁי־צְלִיחַ עִם בָּנוּ, כִּי עַל דְּבַר זֶה צְרִיכִים לְבַכּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד. וּפְעַם סִפֵּר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לוֹ בְּנִים טוֹבִים, וְאָמַר לִי בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: וְאוּס מִיִּינְסְטוּ? עִם אִיס גְּעֻקוּמְעֵן פּוֹן זִיף, יַעֲדֵעֵן טָאג הָאב אִיף אָנְגְּעֵפִילֵט א פּוֹלְעֵן קֶאפֶּל מִיט טְרַעֲרִין פֶּאָר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיף זָאל הָאבִּין הַצְּלַחַה מִיט מִיִּנְע קִינְדֵּעֵר^ה.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹלִיף אֶתְכֶם עַל הַרְף הַנְּכוּנָה. אֵין לִי עוֹד בְּמָה לְהַתְנוּפֵחַ עִמָּכֶם, רַק מִהֵיוֹם וְהִלָּאָה כָּל מִכְתָּב שִׁי־שְׁלַח בְּנֵיכֶם אֵלַי, אֲשַׁלַּח אֶת זֶה חֲזָרָה אֵלֵיכֶם, וְתִקְרְאוּ אֶת זֶה בְּעֵצְמָכֶם, וְאַתֶּם תַּעֲשׂוּ כְּרָצוֹנְכֶם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד, מְכַבְּדוֹ וּמוֹקִירוֹ...

הַכֹּפֵל הַדְּבַר, אֲנִי מְקַבֵּל עָלַי אֶת כָּל הָאַחֲרִיּוֹת מִתְחִלָּה וְעַד הַסּוֹף, וְלֹא יִסַּע וְלֹא יִלֵּךְ בְּשׁוּם מְקוֹם בְּלִי הַשְּׁגָחָתִי הַפְּרָטִית, וְאַשְׁגִּיחַ עָלָיו — בֵּין עַל הַגִּשְׁמִיּוֹת וּבֵין עַל הַרוּחָנִיּוֹת, וְאִם חֵס וְשְׁלוֹם, אֶרְאֶה שְׁלֵא הוֹלֵךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲשַׁלַּח אוֹתוֹ חֲזָרָה עַל הוֹצְאוֹתֵי.

(ה) מָה אִתָּה חוֹשֵׁב, שְׁזֶה בָּא מֵעֲצָמוֹ?! בְּכָל יוֹם מְלֹאתִי כֶּפֶה מְלֹאָה עִם דְּמַעוֹת לְפָנַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁתְּהִיָּה לִי הַצְּלַחַה עִם הַיְלָדִים שְׁלִי.

אֲשֶׁר ג' תשדמ בְּנַחֵל פה

ג' תשדמ.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב יגיעו ויירדפו לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור
חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

חמדת לבכי! אודות שאלתך וכו', עליך לדעת, אשר חכמינו
הקדושים אומרים: אין יום, שאין קללתו מרבה מחברו (עין סוטה
מח.), כל היום ולרבות הלילה מתדפקים על פתח ביתי אנשים
שבורים ורצוצים, ואינם נוהגים מנוח, ומבקשים רחמי שמים, וכל
הבתי חולים מלאים, רחמנא לצלן, מאנשים סובלי חלאים, אנשים,
נשים וטף, שומעים מקרים מוזעזעים, נפטרים אברכים צעירים,
נשים צעירות, ילדים, רחמנא לישזבן, המחלה הממארת אוכלת כל
חלקה טובה מעם ישראל, ואתה שואל, מה זה ועל מה זה
הקדוש-ברוך-הוא מכה אותנו? אלא השם יתברך רוצה שפלנו נחזר
בתשובה שלמה, עם ישראל קדושים וטהורים, עם ישראל רוצים
לעשות רצון הבורא יתברך שמו, והיצר הרע מתגבר. אף על הכל
הקדוש-ברוך-הוא מוכן למחל, אף עקר הקטרוג למעלה, הוא העון
החמור של שנאת חנם. לדאבוננו, אנשים שונאים את זולתם על
לא דבר, רק מחמת שנדמה להם כאלו ההוא התפון לפגע בהם או
דבר עליהם, וכבר יש להם עילה לשנאו. בעשרות השנים
האחרונות, אנו עדים, שישנן הסתות נוראות, שלא היו מעולם, כל
יום ויום מסיתים ומדיחים זה נגד זה בכל מיני הצטדקיות, ומורים
לעצמם התר להסית ולהדיח נגד כל הקדוש לעם ישראל, מפלגים
את העם, לועגים משומרי תורה ומצוות. הערב-רב עושים 'עבודה
טובה', רחמנא לצלן. ואת השנאת חנם הזו יש לעקר, ישנה גזענות
ארוהה המתפשטת בכל חלקי הצבור, אלו אינם סובלים את אלו
וכו', היתכן?! פלנו יהודים בני אברהם, יצחק ויעקב, וצריכים
לרחם זה על זה, והנה אשפנזים שונאים ספרדים, וממילא ספרדים
שונאים אשפנזים, וכן בין הספרדים ישנן עדות עדות, שאחת אינה

סוֹכְלֵת אֶת זוּלְתָהּ, וּבֵין הָאֲשֶׁכְּנֻזִים יִשְׁנֶם חֲסִידִים וְלִיטָאִים, וּכְתוּבָה
הַחֲסִידִים יִשְׁנֶן חֲסִידִיּוֹת חֲסִידִיּוֹת, וְאֵלּוּ שׁוֹנְאוֹת אֶת אֵלּוּ וְכוּ' וְכוּ',
וְיִשְׁנֶם אִף כָּאֵלּוּ בְּתוֹךְ הָעַם, שְׂאִינָם מְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה, רַחֲמָנָא
לִישׁוֹכֵן. הִנֵּה עוֹשִׂים רַעַשׁ גָּדוֹל עַל שְׁפוֹתַחִים חֲנִיּוֹת חֲזִיר, אֲשֶׁר זֶהוּ
לְאוֹ חֲמוֹר מְאֹד אֲכִילַת טְרָפוֹת וּנְבִלוֹת. וְאִמְתִּי עוֹבְרִים עַל לְאוֹ
חֲמוֹר זֶה? בְּשַׁעַה שְׁעוֹבְרֵת הַחֲתִיכָה שֶׁל 'דְּבַר אַחֵר' בְּתוֹךְ בֵּית
הַבְּלִיעָה שֶׁל הָאָדָם, וּמִשְׁבְּלַעוֹ — עָבַר עַל לְאוֹ אֶחָד. אֲבָל הֲלָאוּ
שֶׁל: "לֹא תִשָּׂא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְכֶךָ", כְּשִׂיהוּדֵי שׁוֹנֵא אֶת זוּלְתוֹ, עוֹבֵר
עַל לְאוֹ תְּמִידִי, כָּל רִגַע וְדָקָה שְׁשׁוֹנֵאוֹ, וְאִם הַשְּׁנֵאָה נִמְצְאָת בְּלִבּוֹ
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, תִּתְאַר לְעֲצָמָךְ כְּמָה לְאוֹיֵן אָדָם עוֹבֵר בִּימְמָה
אַחַת?! וְהִנֵּה אֵין פּוֹצֵה פֶּה וּמְצַפְצֵף, אֵין שׁוֹם רַעַשׁ לְהַתְרִיעַ עַל
חֲמֵרַת הָעוֹן.

וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲרִין כו:): מַה נִּקְרָא שׁוֹנֵא? כָּל
שֶׁלֹּא דִבֵּר עִמּוֹ שְׁלִשָּׁה יָמִים מִחֲמַת שׁוֹנֵא, וְהַתְּנָאִים וְהָאֲמוֹרָאִים לֹא
יָכְלוּ לְתַאֵר לְעֲצָמָם שִׂיְהִיָּה דְּבַר כְּזֶה, שִׂיְהוּדֵי יַעֲיד יַעֲדוֹת שְׁקַר עַל
חֲבֵרוֹ עֵקֶב שׁוֹנֵא, שְׂסִימְנָה הוּא שְׂאִינּוֹ מְדַבֵּר עִם זוּלְתוֹ. וְלִכֵּן אָמְרוּ:
לֹא נִחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל כֶּף. וְהִנֵּה אָנוּ עֲדִים לְמִפְלָגוֹת, מִפְּלָגוֹת, פְּלָג,
פְּלָג, דוֹר הַהִפְלָגָה, מִפְּלָגִים אֶת הָעַם, וְהַגְזַעְנוֹת הָאֲרוּרָה מִתְּפִשְׁטָת
מְאֹד, וְזֶה גוֹרֵם לְכָל הַצָּרוֹת, וְאִם לֹא נִשְׁלִים בִּינֵינוּ, לֹא תִקּוּם צָרָה
פְּעַמִּים, חֵס וְשְׁלוֹם, הַגּוֹיִים יִאֲחַדוּ אוֹתָנוּ וְכוּ', כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ בְּעֵבֶר
הֵלֵא כָל-כֶּף רְחוּק, וְעַדִּין הֵם שׁוֹנֵאִים אוֹתָנוּ בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, אֵל
נָא נִשְׁטָה עֲצָמָנוּ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַגּוֹיִים שׁוֹנֵאִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל,
וְזֶהוּ חֵק שְׂאִין עֲלֵיו עוֹרְרִין. וּכְבָר אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי: הֲלֹכָה
הִיא בְּדוּעַ, שְׁעָשׂוּ שׁוֹנֵא לְעֵקֶב (סְפָרֵי בְּהַעֲלוֹתָהּ ט. י); הַגּוֹיִים רוֹצִים
לְכוּלְלָם וְלְהַעֲבִירָם עַל הַדַּת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הַמְּסִיוֹן עֵמֶל קִשׁוֹת,
וְלוֹכֵד נִשְׁמוֹת טְהוֹרוֹת, הַשֵּׁם יִשְׁמַר, בְּכָל יוֹם וְיוֹם יְלָדִים קְדוּשִׁים
וְטְהוֹרִים מְלִיוֹן וְחֲצִי בְּמִסְפָּר מְקַבְּלִים חַנוּךְ כְּפָרְנִי, וְאִינָם יוֹדְעִים
מִ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ הַיְהוָה אֶחָד", וְאֵין אִישׁ פּוֹצֵה פֶּה,
וְכָל זֶה מִחֲמַת הַשְּׁנֵאָת חֲנָם, שְׂאִין יְכוּלִים לְסַבֵּל זֶה אֶת זֶה, אֲשֶׁר
זוֹ הִיְתָה עֲבוּדַת הַמֶּן-עַמְלָק, שְׂאֵמַר (אֶסְתֵּר ג, ח): "יִשְׁנֵנוּ עִם אֶחָד

מפְּנֵי וּמִפְּנֵי בֵּין הַעַמִּים, "לֹא־כֵן אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אָמְרָה (שם ד): "לִךְ כָּנֵס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים"; וּבִזְזָה הַבִּיאָה לְגֹאֲלֹת עִם יִשְׂרָאֵל. כִּי כִּי־צַד נֹכַח לְהִסִּיר אֶת כָּל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת שֶׁנִּגְזְרוּ עָלֵינוּ? רַק עַל־יְדֵי שֶׁנַּעֲקֹר מֵאִתְּנוּ אֶת הַשְּׂנֵאת חֲנָם, וְנִרְבְּהָ בַעֲשֵׂית חֶסֶד אִישׁ לְרַעְהוּ, וְנִתְחִיל לְאֹהֵב זֶה אֶת זֶה, וְנִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל בְּצוֹתָא, וְלֹא לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים: אֵלּוּ אֲשֶׁכְּנֹזִים, אֵלּוּ סִפְרֵדִים, אֵלּוּ עֵדָה זו, אֵלּוּ בְּנֵי עֵדָה אַחֶרֶת, אֵין כְּדָבָר הַזֶּה, בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁם יְהִי כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצוֹתָא, כִּי זֶה נִקְרָא 'תַּל תַּלְפִּיּוֹת', תַּל שֶׁכָּל פִּיּוֹת יִשְׂרָאֵל בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל שָׁם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ (בְּרִכּוֹת ל.). כִּשְׁתַּגְּלָה הַשְּׂכִינָה לְכָל עִם יִשְׂרָאֵל, לֹא יְהִי הַבָּלִים הַלְלוּ שֶׁל פְּרוּדִים וְגִזְעָנוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָלֵם יָבֹאוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כִּי מְדוּעַ יְהִי חִלּוּקֵי דַעוֹת בֵּין הַבְּרִיּוֹת? כִּי כָּל אֶחָד נִדְמָה לוֹ, שֶׁהוּא עוֹבֵד ה' גָּדוֹל יוֹתֵר מִזּוֹלָתוֹ! אוֹ לְקַבּוּצָה זוֹ נִדְמָה שֶׁהִיא טוֹבָה יוֹתֵר מִזּוֹלָתָהּ וְכוּ', וְכֵן בֵּין קְבוּצוֹת הַשְּׂבִים בְּתִשׁוּבָה יִשְׁנֶן חִלּוּקֵי דַעוֹת וְכוּ', זוֹ טְעוֹת חֲמוּרָה, כִּי שְׂבִים בְּתִשׁוּבָה רַק אֵל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְלֹא אֵל שׁוֹם גּוֹרָם אַחֵר, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵם תִּשׁוּבִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לַהוְיָ" אֱלֹקֵיכֶם", הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל.

וְלָכֵן, חֲמִדַּת לְכַבֵּי! לְשִׂאֲלָתָךְ, כִּי־צַד נֹכַח לְפַעַל שֶׁהַמְּלֶאךָ הַמְּזִיק, מְלֶאךָ הַמְּנוֹת יֵרֵד מֵאִתְּנוּ? הַעֲקָר הוּא לְהִתְאַחַד יַחַד בְּאַחֲדוֹת גְּדוּלָּה, אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין יִלְקוּט עֲמוּס תְּקַמַּח): אִם עִם יִשְׂרָאֵל יִתְאַחַדוּ יַחַד, שׁוֹם אִמָּה וְלִשׁוֹן לֹא יוֹכְלוּ לָהֶם; יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכָּה לְהַגִּיעַ לַמְּדָה הַיְקָרָה הַזֹּאת שֶׁל חֶסֶד, לְחִיוֹת בְּאַחֲדוֹת וּבְשָׁלוֹם, לְקָרֵב אֶת הַזּוֹלָת, לְאֹהֵב אוֹתוֹ וּלְעֲזָרוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יֹאמֵר לְמֶלֶךְ הַמְּשַׁחִית: "הֲרָף, עֹזֵב אֶת בְּנֵי הַיְקָרִים הָאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה", וְכִמְאֲמָרָם ו' (פְּרָקִי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק יב): אֲמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמֶלֶךְ הַשֶּׁרֶת: בֵּאוּ וְנִגְמַל חֶסֶד לְאָדָם הָרָאוּשׁוֹן, שֶׁעַל מִדַּת גְּמִילוֹת חֶסֶד הָעוֹלָם עוֹמֵד. וְכֵן אוֹמְרִים (עֵין שֶׁם): אֲלֵמָּלָא גְּמִילוֹת חֶסֶד, אֵין כָּל הָעוֹלָם מְתַקֵּים אִפְלוּ שְׁעָה

אחת. ובזכות החסד והאהבה נזכה לראות בישועתן ובנחמתן של עם ישראל.

הדורש שלומך...

ג' תשמה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב יגיעו וירדפו לידיך נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך וכו'. ראשית, עליך לדעת, שלילדים צריכים סבלנות של ברזל, ילד המתרוצץ ומשתולל, זה מעיד על טבעו הבריא, כי כשילד יושב בשקט ללא נייע, זה מעיד על פגם כלשהו. אף יש להתאזר בסבלנות רבה, וללמד פיצד להתמודד עם הילד. הילד חפץ תשומת-לב, וצריכים לתת לו, ומדוע לא?! סוף כל סוף זהו בנה, ומה לא יעשה הורה בעבור בנו?! ולכן אסור לצעק ולצרח על הילדים, זה רק יעצבן אותם יותר, וכשיתפסו את נקדת התרפה אצל הוריהם, ימשיכו הלאה והלאה להכעיסם, כי הילדים פקחים מאד, וקולטים היטב את הנעשה סביבם. ולכן אם הולכים עמם בקור רוח, הם מקבלים את זאת ברוח טובה. בודאי אסור להתיר לילד לעשות הפל, ישנם דברים אשר אסור לתתם לו, והוא צריך לידע, שיש גם משג של "לא". כי לדאבוננו, רב ההורים נשברים, בראותם את הילד בוכה, ונשכב על הארץ, ודופק ראשו בקיר וכו', ומיד נותנים לו מבקשו, אשר אין זה חנוף נאות כלל, כי הילד צריך לידע, שכשאומרים לו "לא" הרי עומדים בדבור. ולכן אף שהילד מתפרע בעת שמסרבים לו, אין להתפעל מכה, אלא להעלים עין, והילד בין כך יחדל מהשתוללותו. אף בודאי צריכים לידע על מה לומר "לא", ולא על כל שטות לסרב וכו', ועל-ידי שהורים עומדים על עקרונותיהם החיוביים, הילד גדל בריא

פּט בְּנַחַל ג' תּשׁמו אֲשֶׁר

בְּנִפְשׁוֹ; כִּי יְלָדִים שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַמָּסָר שֶׁל הַמֶּלֶךְ: "לֹא", גְּדָלִים
בְּעִיִּתָיִים, כִּי כְּשִׁיּוּצָאִים לְעוֹלָם הֶרְחַב, וְשׁוֹמְעִים מִהֶסְבִּיכָה: "לֹאוּ",
הֵם מִתְּאַכְזָבִים, וְעוֹמְדִים מִשְׁתוֹמָמִים מוֹל סְרוּבּוֹ שֶׁל הַזּוּלָּת,
וְנִשְׁפָּרִים וְנִכְנָסִים בְּתוֹךְ עֲצָמָם, כִּי אִף פֶּעַם לֹא נִתְקְלוּ בְּסְרוּב לְמֵלֶּא
מְבַקֵּשׁ, וְהִנֵּה עֲתָה עוֹנִים לָהֶם בְּשִׁלְיָהּ, קָשָׁה לָהֶם לְקַבֵּל אֶת זֹאת.
אָבֵל אִם מְגִיל צָעִיר שֶׁמְעוֹ עַל דְּבָרִים מְסִימִים: "'לֹא', אֵינְךָ רֵשָׁאִי"
וְכוּ, "'לֹא', אֵינְנִי מְסִפִּים לָזֶה" וְכוּ, אֲזַי כְּשֶׁגְּדָלִים וְשׁוֹמְעִים
מְסִבִּיכְתָם "לֹאוּ", יוֹדְעִים לְהִתְמוּדָד עִם זֶה, וְגְדָלִים פְּרִי הַלּוּלָיִם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תּשׁמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תּשׁמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נְפִשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

מְכַתְּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְנִצְטַעְרָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַ בְּצַעְרְךָ הַקָּשָׁה,
מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

בְּאֵמֶת זֶה בְּעֵינָה רְצִינִית, וּבּוֹדָאִי אֶתָּה שְׁבוֹר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁפָּר, מְרַב
כָּאֵב וְצָעַר עֲצוּם, אֲשֶׁר קוֹרֵעַ אֶת הַלֵּב, שֶׁלֹּא גִדַּע מִצָּעַר זֶה, וְאִף
אָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְהִבִּין אֶת הַצָּעַר, עַד שֶׁאֵינוֹ מִתְנַסֵּה, הַשֵּׁם יִשְׁמַר,
וְהִלּוֹאִי שֶׁאִף אֶחָד לֹא יִתְנַסֵּה. אִף, לְצָעַרְנוּ הָרַב, יִשָּׁנָם בְּתִים רַבִּים
בָּהֶם יִשָּׁנָם יְלָדִים הַזְּקוּקִים לְטְפוֹל מִיָּחָד, וְזֶה שׁוֹרֵף אֶת לֵב הַהוֹרִים,
וּבְכֹרֶט כְּשֶׁהֵילָד מִתְעַקֵּשׁ לְלַמֵּד כְּשֶׁאֵר אָחִיו בְּתִלְמוּד תּוֹרָה רְגִיל,
וְאֵינוֹ מִבִּין, מִדּוּעַ הוּא צָרִיךְ חֲנוּךְ מִיָּחָד?! כִּי אֵינוֹ מִבִּין נְפִשִׁית
וְשִׁכְּלִית, שֶׁהִרְמָה שָׁם אֵינָה בְּעִבּוּר. עַל-פֶּן עַקֵּר הָעֲצָה לִילֵךְ עִמוֹ
בְּעִדְיוֹנוֹת רַבָּה, לֹא לְהִשְׁפִּילוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, לֹא לְשִׁכְּרוֹ, אֶלֶּא לְעוֹדְדוֹ
וְלְשִׁמְחוֹ, לְהַגְבִּיהוּ וְלְהַחֲמִיא לוֹ, וְלוֹמַר לְאָחִיו, שִׁיבְטִיחוּ לוֹ
הַכְּטָחוֹת טוֹבוֹת, וּבּוֹדָאִי בְּעִתִּיד עוֹד יִזְכֶּה לְהַכְּנֵס לְחֹדֶר רְגִיל כְּשֶׁאֵר
אָחִיו, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל לְנַחֲמוֹ מְאֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תשמז.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברהם היקר לי מאד,
גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה — לנכון קבלתי, חן, חן לך על
כך.

אודות שאלתך וכו', עליך לידע, אשר רבנו ז"ל אמר, שמי
שזוכה להיות אצלו בראש השנה, ראוי לו לשמח כל השנה, "אכלו
מעדנים ושתו ממתקים, כי חדות ה' הוא מעונכם"; רבנו ז"ל הבטיח
לגבי כל השנה, שמי שיבא לציונו הקדוש, ויתן שם פרוטה לצדקה,
ויאמר העשרה מזמורי תהלים, הנקראים 'תקון הפללי', אפלו אם
עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו, הוא יוציא מהשאול תחתית ומתחתיו,
ולקח על כך שני עדים כשרים, שיקים הבטחתו. ולכן אשרי מי
שבא אל ציון רבנו ז"ל לכל הפחות פעם אחת בחייו, אשר יזכה
לקבל תקון נצחי מרבנו ז"ל.

מלבד זאת רבנו ז"ל הבטיח, שמי שיבא אליו לראש השנה,
הוא יהיה לו לעורף-דין ביום הדין. ואמר, שאפלו אותם האנשים
שאינו יכול לתקנם כל השנה, (אשר בודאי היו צריכים לעבור על
כל התורה פלה מאות פעמים), עם כל זאת בראש השנה הוא יכול
גם אנשים פאלו לתקנם, ולכן אשרי הזוכה לבוא לרבנו ז"ל לראש
השנה.

וכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיז): בפשעה
שאדם נכנס לקדשה גבוהה מאד, רואים שהיצר הרע מתלבש עליו,
והקלפות מנסות להתאחז בו. ומביא רבנו ז"ל ראיה מהכהן גדול,
שאומרים חכמינו הקדושים (יומא ב.), שהיו צריכים לשמרו שבועה
ימים קדם יום הכפורים, והיה צריך גם גדול שלא יקרה לו מקרה

אָשֶׁר ג' תשמז בְּנַחֵל צא

לילה, וכיצד יתכן? הלא כהן גדול שנכנס לפני ולפנים לכמה דקות, צריך שמירה כזו? אלא מפני שנכנס בקדשה כל-כך עליונה, אזי התגברות הקלפות עזה מאד.

ולכן, שמחתי מאד לשמע, שזכית להיות אצל רבנו ז"ל בראש השנה, בהקבוצת הקדוש שלנו שמתקבצים אנשי שלומנו יחד — אשריך ואשרי חלקך! ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, ויתן לנו את החיים, שנוזקת כל חיינו להיות אצל רבנו ז"ל בראש השנה.

אבל אודות שאלתך, שאתה חש נפילה וירידה בעבודת השם, ומה גם שאינך יכול לקום בבקר, לילה להתפלל במנין וכו', עקר העצה בעבורך — לילה לישן מקדם. הנה אנו רואים, שהסמ"ך מ"ם עובד על האדם בלילה, ורוצה למשכו העקר שלא ילך לישן, כי הוא יודע מראש, מה שיקרה בסוף, אם לא הולכים לישן מקדם, לא יכולים לקום, ועוברים על זמן קריאת שמע, שהוא דאורייתא, ועל זמן תפלה, וכל היום כבד מתבלבל אצלו וכו'.

וימה שהצדיקים הקדושים אינם הולכים לישן מקדם, זה מחמת שחושבים, אולי היום הזה הוא יומם האחרון, ולכן מרבים בלמוד ובעבודת הבורא יתברך שמו, עד שנופלים בשנה תוך כדי למוד, ומנמנמים על הגמרא, על המדרש, על הזהר וכו' וכו', אבל לגבי כל יהודי, שאינו הולך לישן מקדם, אין זאת אלא מעשה שטן להכשילו בעברות, וכן שיתרשל למחרת בעבודת השם.

כי הנה אנו רואים שהסטרך אחרא מתגברת בלילה מאד, וכל המסעדות פתוחות בלילה, כל משחקי העפומ"ם בלילה וכו', כי בלילה הקלפות מתגברות על האדם, העקר שלא ילך לישן, אדם ציף באמצע היום, והנה מגיע הלילה, והוא עירני, הכיצד? אלא הסמ"ך-מ"ם יודע, שאם יתפס בחור זה או אברך זה לדבר עם פלוני, ולבלות את הזמן וכו', בבקר לא יוכל לקום, ויאחר זמן קריאת שמע, שזה דאורייתא וכו'. ולכן העצה הכי טובה לילה לישן מקדם, ועל-ידי-זה תוכל לקום בזמן.

ואם כבר קמת מאחר, אין זו עצה להתפלל ביחידות, ברוך

השם, לא אלמן ישראל, לא חסרים בתי כנסיות ובתי מדרשות, ויש מנינים עד מאחר, וישנם עוד אברכים, שקשה להם לקום, ולכן אסור להתנאש כלל, אלא לילך להתפלל במנין דיקא, פי אין דבר יותר גדול מלהתפלל עם הצבור. וכמאמרם ו"ל (ברכות ת.): אימתי את רצון? בשעה שהצבור מתפללים; ועל-כן הכפל הדבר; ראשית, ראה לקיים את העצה הזו — שתלך לישן מקדם, ואז תוכל לקום אפלו לתפלת התיקין, אשר אין למעלה מזה. אבל אם ארע, וקמתי מאחר, תלך להתפלל במנין, ואל תדלג על שום חלק מהתפלה, כי האר"י ו"ל אומר, שהתפלות הן כפי סדר העולמות, ובכל מזמור ומזמור ישנם יחודים קדושים. והתבונן נא וראה בסדור הרש"ש, אשר בכל ברכה וברכה יש שמות ויחודים, ולכן אסור לדלג על שום מזמור, אלא ראה להתחיל מהתחלה בסדרן, ותסיים את כל התפלה, ובזה תמשיך על עצמך נעם וערכות וזיו שכינת עזו יתברך.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תשמח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וארא ה'תשמ"א.

שלום רב יגיעו וירדפו לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות 'תקון הפללי' וכו', הלא רבנו ו"ל גלה לנו את העשרה מזמורי תהלים, ואמר, שמי שיבוא על ציונו הקדוש, ויתן פרוטה לצדקה ויאמר עשרה מזמורי תהלים אלו, אפלו אם גבהו ועצמו חטאיו ופשעיו, הוא מבטיח שיהיה לו תקון. וזה, אגב, תקון בכל יום יום, אם אדם זוכה ל'תקון הפללי' אומר רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כט), שזהו תקון לכלל החטאים: לפרנסה, לכריאות וכו', ובנדאי בציון רבנו ו"ל אין למעלה מזה — מלאמך. אבל גם בכל יום נזהגים אנשי שלומנו לאמך אחר

הַתְּפִלָּה.

בְּעֵינֵי הַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֵי-כֵן — תִּקְנָה מוֹהֲרֵנִי וְ"ל, אֲשֶׁר כִּידוּעַ, בִּקְשׁוּ רַבְּנוּ וְ"ל, שְׁמַכֵּל תּוֹרָה וְתוֹרָה בְּ"לִקוּטֵי-מוֹהֲרֵי"ן — יַעֲשֶׂה תְּפִלָּה, אֲשֶׁר מִזֶּה יֵשׁ לָנוּ אֶת הַסֵּפֶר: "לִקְוֵי-תְּפִלוֹת", וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת שְׁמוּבָאֵת אַחֲרֵי ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי, חֲבֵרָה מוֹהֲרֵנִי וְ"ל עַל הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵי"ן (חֵלֶק א', סִימָן רה), שְׁשֵׁם מְגִלָּה רַבְּנוּ וְ"ל אֶת עֵינֵי ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי, וְעַל-כֵּן אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹמְרִים גַּם-כֵּן אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, לְאַחֲרֵי ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי, אֲבָל עֵקֶר הַתְּקוּן הוּא רַק הַעֲשֵׂרָה מְזוֹמְרֵי תְּהִלִּים. אִךְ כָּפִי שְׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לוֹמֵר, הַעֲשֵׂרָה מְזוֹמְרֵי תְּהִלִּים הֵם בְּבַחֲיַנֵּת הַנְּתוּחַ, וְאַחֲרֵי הַנְּתוּחַ צְרִיף לְנִקּוֹת וְלִשְׁטֵף אֶת הַמְּקוֹם, אֲזִי הַתְּפִלָּה אַחֲרֵי-כֵן הִיא בְּבַחֲיַנֵּת הַנִּקּוּי וְהַשְׁטִיפָה.

וְעַל-כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְזָכוֹת לְתְּקוּן — יְכוּל לוֹמֵר רַק אֶת הַעֲשֵׂרָה מְזוֹמְרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי'. וּמִי שְׁרוּצָה גַּם לְשַׁפֵּף לְבוֹ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יֹאמֵר גַּם אֶת הַתְּפִלָּה שְׁחֵבֵר מוֹהֲרֵנִי וְ"ל, וְאֲזִי מַעֲלָתוֹ גְּדוּלָּה מְאֹד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשמט.

בְּעֵזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וְאַרְאֵה ה'תְּשַׁמֵּ"א.

שְׁלוֹם רַב יִגִּיעַ וְיִרְדֹּף אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי, הָאֲבֵרָךְ הַיֵּקֶר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִּי.

מָה אֵמַר לָךְ? ! בְּעֵינֵי פְּרָנְסָה, אֵמַר רַבְּנוּ וְ"ל, הַעֵקֶר הוּא בְּטַחֲוֹן — "נִאֲהָר בְּטַחֲוֹן". וְאַף שֶׁהִיא בְּרִצּוֹנוֹ, שִׁיהִיָּה לְכֹל אֶחָד אֵיזָה מַעֲמַד פְּרָנְסָה (עֵין חֵי-מוֹהֲרֵי"ן, אוֹת עֲבוּדַת הַשֵּׁם, סִימָן נה), אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם לָזֶה צְרִיכִין בְּטַחֲוֹן. וְכֵן מוּבָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרֵי"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב),

שלא לעשות מהסבות עקר, הינו מהסבה של משא ומתן, כי השם יתברך הוא סובב כל הסבות וכו', עין שם; וצריך לידע, כי גם הכלי של פרנסה, הוא ממנו יתברך, כי כמה וכמה יש להם כלי, ואף-על-פי-כן אין להם פרנסה, וכמה וכמה אין להם כלי בכלל, ומסתובבים, ורחמנא לצלן, כלי פרנסה לגמרי. ועל-כן העקר הוא בטחון, להתחזק בעבודת הבטחון.

ולך נא וראה מה שפכת בספר "חובות הלכות" (בפרק ג', משער הבטחון): ונהקדמה החמישית. וזו לשונו שם: הדברים המתחדשים בעולם הזה לאחר היצירה הוא בשני דברים, אחד מהם: גזרות הבורא יתעלה וחספו ביציאתם אל גבול ההויה. והשני: סבות ומצועים, מהם קרובים ומהם רחוקים, ומהם נגלים ומהם נסתרים. וכלם רצים להשלים מה שנגזר הויתו והראותו בעזר האלקים להם על זה. ודמיון הסבות הקרובות כהוצאת המים ממעמקי הארץ בגלגל בכלים המעלים את המים מן הבאר, וסבתו הרחוקה — האדם, שהוא קושר הבהמה אל הגלגל ומניעתו להעלות המים מתחתיות הבאר אל פני הארץ. אף הסבות אשר בין האדם והכלים מצועים בין שני הדברים, והם הבהמה והעגולים, שמניע קצתם את קצתם והחבל. ואם יקרה פגע לאחת מן הסבות הנזכרות, לא יגמר הענין המכוון בהם. וכן שאר המעשים היוצאים אל גבול ההויה, לא יתקבצו מן האדם וזולתו, כי אם בגזרת האלקים והזמתנו, והסבות אשר בהם הגמך, כמו שאמר (שמואל-א' ב, ג): "ולו נתכנו עלילות", ואמר (ירמיה לב, יט): "גדל העצה ורב העלילה". ואמר (מלכים-א' יב, טו): "כי היתה סבה מעם ה'". ואם תהיינה הסבות נעדרות בכלל, לא תגמר יציאת דבר מן הפעלות הטבעיות אל גדר ההויה. וכאשר נסתכל בצרף האדם לסבב ולהתגלגל לגמר עניינו, נמצאהו בראות העין, כי הצרף אל המזון, כשיושם לפניו המאכל כראוי לו, אם לא יתגלגל לאכלו בהגבתו אל פיו ולעסו, לא ישבר רעבונו. וכן הצמא בצרכו אל המים, וכל שכן אם ימנע המאכל ממנו, עד שיתגלגל לתקנו בטחינה ולישה ואפיה והדומה לזה, ויותר גלגול מזה וקשה, אם יצטרף לקנותו ולתקנו ויותר מזה, אם

אָשֶׁר ג' תשנ בְּנַחֵל צה

לא יִזְדַּמְנוּ לוֹ הַדְּמִים שִׁיקְנָה אוֹתוֹ בָּהֶם, וְיִצְטָרֵף לְגִלְגוּל וּלְסָבוּב גְּדוּל מַמָּה שֶׁזְכַּרְנוּ קִדְם, שִׁישְׁתַּפֵּר בְּדַמִּים, אוֹ שִׁימְכֹר מַה שֶׁהוּא צָרִיף לוֹ מִחֻפְצִים וְקִנְיָנִים וְכִיּוֹצֵא בָּהֶם. וְהֵעֵלָה, אֲשֶׁר בְּעִבּוּרָה חִיב הַבוּרָא אֶת הָאֵדָם לְחִזּוֹר וּלְסַבֵּב עַל סְבוֹת הַטָּרֵף, וּשְׁאָר מַה שֶׁהוּא צָרִיף אֵלָיו לְשָׁנֵי פָּנִים, אֶחָד מֵהֶם: מִפְּנֵי שְׁחִיבָה הַחֻכְמָה בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ בְּעִבּוּדַת הָאֱלֹקִים וּבְהַמְרוּתוֹ, בְּחֵן אוֹתָהּ בְּמָה שֶׁמְרָאָה זֶה מִמְּנָה, וְהוּא הַצָּרֵף וְהַחֲסָרוֹן אֶל מַה שֶׁהוּא חוּץ לָהּ מִמְּאֹכֵל וּמִשְׁתָּהּ וּמִלְבוּשׁ וּמִעוֹן וּמִשְׁגָּל, וְצִוָּה אוֹתָם לְחִזּוֹר עֲלֵיהֶם, לְהַבִּיאֵם בְּסְבוֹת הַמוֹכְנוֹת לָהֶם עַל פָּנִים מִיַּחַדִּים וְעֵתִים יְדוּעִים, וּמַה שֶׁגִּזַּר הַבוּרָא, שִׁיגְמֹר לְאֵדָם מֵהֶם, יִגְמֹר וְיִשְׁלַם בְּהַשְׁלַמַת הַזְּדַמְנוֹת הַסְּבוֹת, וְאֲשֶׁר לֹא גִזַּר לוֹ לְהַגְמֹר בָּהֶם, לֹא יִגְמֹר, וְיִמְנְעוּ מִמְּנוֹ הַסְּבוֹת. הַרִי שְׁלֵף לְפָנֶיךָ, כִּי גַם הַסְּבוֹת מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן, אַחֵי הַיְקָר! הֵעָקֵר לְחִזּוֹר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיף לְהַכְנִים בְּדַעְתּוֹ, כִּי בַלְעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ אֵין לָנוּ שׁוּם בְּרִיָּה שִׁיכּוּלָה לְעִזּוֹר לָנוּ, אֲדַרְבָּה, הַנְּבִיא אָמַר (יְרֵמְיָה יז, ה): "אֲרוּר הַגָּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאֵדָם, וְשׁוּם בְּשׁוֹר זְרוּעוֹ, וּמִן ה' יְסוּר לְבוֹ", עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבֵּי! רֵאֵה לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לִבֵּךְ, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵז תְּרָאָה נִפְלְאוֹת בְּפִרְנָסְתֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

ג' תשנ.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר בֵּא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נִפְשִׁי, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבַע מְקוֹר חֻכְמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבֶךָ לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי.

אוֹדוֹת פְּגָמִיךָ הַרְבִּים בְּפָגַם הַבְּרִית, הֵעָקֵר לְהִיּוֹת רָגִיל בְּטְבִילַת
מְקוּנָה, שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ הַקְּדוּשָׁה וְעָקֵר הַכֹּל, כִּי בְּזֶה שֶׁנִּכְנַס בְּתוֹךְ הַמְקוּנָה,

על-ידי-זה מתחבר עצמו באין סוף ברוך הוא, והוא בדברי חכמינו הקדושים (הובא בילקוט בראשית): מתחלת בריתו של עולם, לא היה קלוסו של הקדוש-ברוך-הוא עולה אלא מן המים, עין שם; ואמרו חכמינו הקדושים (יומא פה.): מה מקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש-ברוך-הוא מטהר את ישראל. ושמעתי מאחד מאנשי שלומנו, שהינו הך, בזמן שמקנה מטהר את הטמאים, אז דיקא הקדוש-ברוך-הוא מטהר את הישראל הטובל במקנה, ודברי פי חכם חן.

ועל-כן, חמדת לכבי! העקר ראה להזהר מאד מאד להיות רגיל מדי יום ביומו בטבילת מקנה על-כל-פנים פעם אחת ביום. וצריך שתדע, כי אז כשאתה נכנס במקנה וטובל בו, אז נכללת גם נשמתך באור האין סוף ברוך הוא. ולך נא וראה מה שמוכא בספר "עמוד העבודה" (בסימן קסו): ענין טבילת הטמא במקנה, הוא גם כן בדרך דגמא; דבאמת אין המים הגשמיים שבמקנה מגרשים את הטמא מן האדם, אלא בהיות האדם טובל ורוחץ את גופו במים הגשמיים שבעולם הזה, גם נשמתו למעלה טובלת ורוחצת במים קדושים הרוחניים שלמעלה נטהרת מטמאותיה וגלוליה הרוחניים. כי כמו שיש רחיצה גשמית, כמו-כן יש רחיצה רוחנית, כמו שאמר הכתוב (ישעיה א, טו): "רחצו הזכו, הסירו רע מעלליכם מנגד עיני", שבודאי לא כוון הנביא לרחיצה הגשמית, כי אם לרחיצה רוחנית של הנשמה, דהינו שינקו את עצמן ממדות המגנות כמו הגאון ואכזריות והעצלנות, ותאוות הגופניות. וקורא הנביא את הענין הזה בשם רחיצה, מפני שכשם שהרחיצה הגשמית מנקה בגד גשמי מכללוף גשמי שיש עליו, מרפש וטיט. נמצא, על-ידי רחיצתו את הבגד הגשמי במים הגשמיים, מגיע נקיון גשמי לבגדים, שהטיט והרפש מסתלקים מן הבגד, כמו-כן הנקוי הרוחני, שמנקה את נשמתו ממדות המגנות, שהם גם-כן כחות רוחניים: הכעס וההתנשאות והאכזריות, הם כלם כחות רוחניים. והנה הנקיון הרוחני הזה נקרא גם-כן בשם רחיצה, ואף-על-פי שרחיצה גשמית אין לה דמיון כלל לרחיצה רוחנית, מכל מקום נקראו שניהם בשם:

רְחִיצָה, לְפִי שֵׁשׁ דְּגָמָא בִּינִיהֶם בְּעִנְיַן הַנְּקִיּוֹן, שְׁשֻׁנֵיהֶם הֵם עִנְיַן
 נְקִיּוֹן, אֲלֵא שְׁזֵה נְקִיּוֹן גְּשָׁמִי וְזֵה נְקִיּוֹן רוּחָנִי. וְהַרְחִיצָה גְּשָׁמִית הִיא
 מְשָׁל וְדְגָמָא שְׁנוּכַל לְהַבִּין עַל יְדֵה עִנְיַן רְחִיצָה רוּחָנִית. כִּי אִם לֹא
 הָיָה בְּעוֹלָם עִנְיַן רְחִיצָה גְּשָׁמִית בְּמַצִּיאוֹת, מִמִּילָא לֹא הָיִינוּ מְשִׁיגִים
 כָּלֵל מֵהוֹת הַנְּקִיּוֹן, וְלֹא הָיִינוּ יְכוּלִים לְהַשִּׁיג הַבְּנֵת מֵהוֹת הַרְחִיצָה
 הַרוּחָנִית. מֵה שְׁאִין כֵּן עֲתָה רְחִיצָה הַגְּשָׁמִית הִיא מְשָׁל וְדְגָמָא וְזָכַר
 וְאוֹת וְסִימָן לְהַבְּנֵת רְחִיצָה רוּחָנִית. וְנִחְזֹר לְעִנְיַן הַרְאִשׁוֹן, כִּי עַל-יְדֵי
 מֵה שְׁטוּבָל הָאָדָם אֵת גּוּפוֹ לְמַטָּה בְּמִים הַגְּשָׁמִיִּים, גַּם שָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ
 לְמַעְלָה טוּבָל בְּמִים הָעֲלִיוֹנִים הַרוּחָנִיִּים לְמַעְלָה, וְנִטְהַר מִטְּמֵאָתָהּ
 הַרוּחָנִית. וְהִנֵּה עַל-יְדֵי טְהַרְתְּ הָעֲנָף — נִטְהַר הַשָּׂרֵשׁ, שְׁלִפִי שְׁהָעֲנָף
 שֶׁהוּא בְּחִינַת נִשְׁמָה שְׁבַגּוּפוֹ, נִטְבָּל בְּמִי הַגְּשָׁמִים שְׁבַמְקוּהָ, שְׁהָרִי
 כְּשֶׁטוּבָל כָּל גּוּפוֹ בְּמִים, הָרִי גַם הַנִּשְׁמָה שְׁבַגּוּף, גַּם-כֵּן נִטְבָּלַת
 בְּמִים, שְׁהָרִי גּוּף בְּלִי נִשְׁמָה הוּא כְּדוּמָם, וְאִין לוֹ יְכָלֵת לְהַטְבִּיל אֵת
 עֲצָמוֹ. נִמְצָא, שְׁטְבִילַת הַמִּים הַגְּשָׁמִיִּים, יֵשׁ לָהּ קִצְתַּת שְׁיָכוּת גַּם
 לְנִשְׁמָה שְׁבַתוּף הַגּוּף, כִּי עַל-יְדֵי טְבִילַת הַגּוּף בְּמִים הַגְּשָׁמִיִּים,
 נִטְבָּלַת גַּם חֵלֶק הַנִּשְׁמָה שְׁבַתוּף הַגּוּף, וְעַל-יְדֵי כֵּן נִטְהַר גַּם קִצְתָּהּ
 הָעֲלִיוֹן שֶׁל נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, נִטְהַר בְּמִים הַרוּחָנִיִּים
 הַטְּהוּרִים שְׁלִמַעְלָה, וְנִשְׁפָּע עָלָיו רוּחַ טְהָרָה דְרָף חוּט נִשְׁמָתוֹ מִקְצָה
 הָעֲלִיוֹן שֶׁל נִשְׁמָתוֹ הַדְּבוּקָה בְּשָׂרָשָׁה, לְקִצְתָּהּ הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַנִּשְׁמָה,
 דְּהִינוּ אוֹתוֹ הַקִּצְתָּה שְׁבַגּוּפוֹ. וְלָכֵן תִּמְצָא בְּמִי שְׁטוּבָל לְקִרְיוֹ, אַחַר
 הַטְּבִילָה יִרְגִישׁ הָאָדָם תּוֹסֶפֶת רוּחַ טְהָרָה וּמוֹכֵנַת בְּחֻשֶׁק לְעַבּוּדַת
 הַבוּרָא יִתְבַּרֵּךְ. וְקִדְּם הַטְּבִילָה נִפְשׁוֹ עֲצָבָה וְעֲצָלָה לְעַבּוּדַת הַבוּרָא,
 וְהַפֵּל הוּא כְּפִי עֲכִירוֹת אוֹ בְּהִירוֹת שָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה, כֵּן הוּא
 בְּעִנְיַן לְמַטָּה. וְכֵן כְּשֶׁאָדָם נִטְמָא בְּמַת אוֹ בְּשָׂרָץ, אִין הֵמַת אוֹ הַשָּׂרָץ
 הֵהוּא הַגְּשָׁמִיִּים יְכוּלִין לְקַלְקֵל הַגּוּף כָּלֵל וְעַקֵּר, אֲלֵא לְפִי שְׁהַדְּבָרִים
 אֵלוֹ רּוּמְזִים לְקַלְפוֹת, כִּי הֵמַת הוּא דְגַמַּת הַקְּלָפָה, שֶׁהֵם נִקְרָאִים
 מֵתִים גְּמוּרִים בְּעֲצָמָם, כִּי כְּשֶׁאִין בְּקַלְפָּה שׁוּם נְצוּץ מִסְטָרָא אַחְרָא,
 אִין לָהֶם שׁוּם חַיּוּת. וְכֵאִין יְכָלוּ וְהָיוּ כְּלֹא הָיוּ. וְכֵן הַשָּׂרָצִים הֵם
 מְשַׁתְּלִשְׁלִים מִסְטָרָא דְקַלְפָּה, וְלָכֵן כְּשֶׁגּוּף הָאָדָם נִטְמָא בְּמַת אוֹ
 בְּשָׂרָץ, מִמִּילָא יֵשׁ שְׁיָכוּת טְמֵאָה לְחֵלֶק הַנִּשְׁמָה שְׁבַתוּף הַגּוּף,
 וְעַל-יְדֵי כֵּן נִטְמָא לְמַעְלָה שָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהוּא הַקִּצְתָּה הָעֲלִיוֹן שֶׁל

צח אָשֶׁר ג' תשנא בנחל

נשמתו, כָּלֵלָא דְמִילְתָא רָאוּי לְבִרְחַת מְאֹד מִשּׁוּם טְמֵאָה וְלְרַדְף מְאֹד אַחַר טְהָרָה, שְׁלֵא לְשִׁהוּת בְּטְמֵאָה כָּלֵל, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׁהִטְמֵאָה אֵינָה מְזַקֶּת מְאֹד לְגוֹפּוֹ, מִכָּל מְקוֹם מְזַקֶּת מְאֹד לְנִשְׁמָתוֹ. כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יומא לט.): אָדָם מְטַמֵּא לְמִטָּה מְעַט, מְטַמֵּאִין אוֹתוֹ הַרְבֵּה מְלַמְעָלָה, אָדָם מְקַדְּשׁ עֲצָמוֹ לְמִטָּה בְּמַצּוֹת, מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ לְמַעְלָה הַרְבֵּה; וְזֶה שְׂאֲנוּ אוֹמְרִים: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמַצּוֹתָיו", כִּי עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמַּצּוֹת נִתְקַדְּשֵׁת נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה מְאֹד, וְאַחַר-כֵּן חוֹזְרֵת וְנִשְׁפָּעֶת הַקְּדוּשָׁה הַהִיא עַל הָעֲנָף, שֶׁהוּא חֵלֶק הַנִּשְׁמָה שֶׁבְּתוֹךְ הַגּוּף.

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי! כִּי אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים טְבִילַת מְקֻנָּה בְּכָל יוֹם הוּא מִיִּסוּד הַיְסוּדוֹת, וְאֵת הָאָדָם מְכִירִים הַיֵּטֵב מִי הוּא, אִם רוֹאִים שֶׁהוֹלֵךְ בְּקַבִּיעוֹת לְמַקְוֵה, סִימָן טְהָרָה יֵשׁ בוֹ, וְלִהְפֹךְ — סִימָן טְמֵאָה יֵשׁ בוֹ. וְדָבָר זֶה הַנְּהִיג הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, וְגַם אָמַר פְּעַם אַחַת, שֶׁהַעֲקָר שְׂזָכָה לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגוֹתָיו, הָיָה עַל-יְדֵי רַבּוּי טְבִילָה בְּמַקְוֵה. וְעַל-כֵּן קוּם מֵהַר וּבְרַח לָךְ עֲכָשׁוּ אֶל מַקְוֵה טְהָרָה, וְטַבֵּל עֲצָמְךָ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן, לְסֵדֶר בַּא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נִפְשֵׁי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נִחַל נְיֻבֵעַ מ'קוֹר ח'כְּמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נָרוּ יְאִיר.

מְכַתְּבֶךָ עִם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה — לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי. וְתַהֲלֵה לְאֵל, יֵשׁ לָךְ עִם מָה לְשִׂמְחָה, כִּי מִי שֶׁעוֹזֵר לָנוּ לְהַדְפָּסֵת וְהַפְצַת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים — שְׂכָרוֹ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד. כִּי יְדוּעַ לָנוּ אֵיךְ שֶׁהַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים הַבְּנוּיִים עַל יְסוּד דְּעֵתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֵיךְ שֶׁהֵם מְקַרְבִּים נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים.

ואודות מה שִׁמְבַקֵּשׁ אוֹתִי לְצֵאת בְּכוֹתֶכֶת הַגָּסָה נֶגֶד הַשָּׂרֵשׁ
 פּוֹרָה ראש וְלַעֲנָה, אַבְרָהָם טָמָא, שְׁעוֹשֶׂה רַעַשׁ עַל הַסְּפָרִים מִחַמַּת
 קִנְיָה וְשִׁנְיָה. מָה אָמַר לָךְ? ! אֵין לִי מָה לֹאמַר לָךְ, רַק לְהַעֲתִיק לָךְ
 דְּבָרָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ ר' אֶלְחָנָן וּוּאֶסְרָמֶן ז"ל, שְׁאָמַר פַּעַם אַחַת בְּאַחַת
 הַשִּׁיחוֹת שָׁלוֹ: "כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא לְשׁוֹק, וּפּוֹגֵשׁ בְּרוֹכֵל שְׁעוֹמֵד וּמוֹצִיא
 שֵׁם רַע עַל סְחוּרְתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, סִימֵן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ מְבַקֵּשׁ לְהַפְיֵן
 סְחוּרָה גְרוּעָה, אָבֵל אֹמֵר בְּלִבּוֹ לְחַפּוֹת כָּכָה עַל קְלוֹנוֹ, עַל-כֵּן
 מוֹצִיא לַעֲזוֹ עַל סְחוּרְתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְסוֹבֵר שְׁאֵם יִזְעַק כִּי פְלוֹנִי מוֹכֵר
 סְחוּרָה מְזִיפֶת וּפְסוּלָה, הַקּוֹנִים כָּכָר לֹא יְשִׁימוּ לֵב לְבַדֵּק סְחוּרְתוֹ...
 אָבֵל הַטָּפֵשׁ הַזֶּה לֹא יוֹדֵעַ, כִּי מִי שֵׁיִשׁ בְּיָדוֹ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת,
 שְׂאִין לְפַקֵּק בִּיקְרַת הָעֶרְבָה שְׁלָהֶם, אֵינּוּ זְקוּק לְלַעַג עַל מוֹכְרִים
 וְסוֹחְרִים אֲחֵרִים, כְּדֵי לִיפּוֹת סְחוּרְתוֹ. וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה כְּדָאִי
 לְהַשִּׁיב עַל דְּבָרֵי בָּלַע שֶׁל רַשָּׁע נוֹאֵף כְּזֶה? ! וְאֵף שְׁלוֹמֵד בְּרַבִּים —
 מָה בְּכָף? ! רַבֵּנוּ ז"ל כָּכָר אָמַר בְּפִרוּשׁ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימֵן יח),
 כִּי בְּהִנְהַגַּת הָעוֹלָם וּבְחֻדוֹשֵׁי תוֹרָה, יְכוּלִים לְהִיּוֹת גָּנָב, נוֹאֵף וְרוֹצֵחַ
 גַּם יַחַד, וְזֶה מִתְאִים לְהַרוֹכֵל הַזֶּה; כִּי הֵלֵא סוֹף כָּל סוֹף הַסְּפָרִים
 הֵם עֲדִים בְּפָנָי עֲצָמָם, אֵיךְ שֶׁבְּכָל עֲמוּד מְדַבֵּר רַק מִדְּבוּרֵי יִרְאַת
 שָׁמַיִם וְאַמוּנָה טְהוֹרָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹזֵר לְבַחּוּרִים אֲמֻלָּיִם שֶׁנִּפְגְּמוּ
 בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אֲשֶׁר הוּא חֲלֵי רַע, וְאוֹי לוֹ
 לְמִי שֶׁנּוֹפֵל בְּזֶה, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, אֲשֶׁר אִז חֲזִיו מְרוֹרִים מִמֶּנּוּ מִמֶּשׁ,
 וְהוֹלֵךְ בְּגִיּהוֹנוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם מִמֶּשׁ. וְחֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, סָבֵב סְבוֹת
 לְטוֹבָה, שְׁזָכִיתִי בְּכַחוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל לְחַבֵּר הַמּוֹן הַסְּפָרִים עַל קֵטֵב
 זֶה, אֲשֶׁר הִצִּילוֹ הַמּוֹן בְּנֵי הַנְּעוּרִים לְמֵאוֹת בְּיּוֹדְעִים, וְלֹאֲלָפִים וְאוֹלֵי
 לְרַבְּבוֹת בְּלֹא יוֹדְעִים, מִמְּרִירוֹת הַחֲטָא הַזֶּה. וְעַכְשָׁו בָּא אַבְרָהָם
 בְּשִׁבִיל גְּזִיד עֲדָשִׁים, כְּפָה לִירוֹת שֶׁמְקַבֵּל, כְּדָאִי לוֹ לְצֵאת וּלְהוֹצִיא
 שֵׁם רַע עַל הַסְּפָרִים, כְּאֵלוֹ מִי יוֹדֵעַ מָה שֶׁכְּתוּב שָׁם, וְאֲשֶׁר הַכֶּסֶל
 הַטָּמָא הַזֶּה יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ, שֶׁהַכֵּל בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל.
 וּפְלֵא גְדוֹל אֲשֶׁר עַד שֶׁלֹּא הִתְחִיל לְקַבֵּל מְעוֹת, שֶׁהוּא שָׂחַד, הַפְּלִיא
 וְהַפְּלִיג בְּהַסְּפָרִים, שֵׁיִשׁ תַּחַת יָדֵי מַכְתָּבִים מִמֶּנּוּ שְׁכוּתָב, שֶׁהַסְּפָרִים
 הָאֵלוֹ הֵם "אוֹרוֹת רוּחָנִיּוֹת", "גְּלוּיִים נִפְלְאִים בְּתוֹרַת רַבֵּנוּ ז"ל",
 וְכַדוּמָה לְשׁוֹנוֹת כְּאֵלוֹ, וְעַכְשָׁו בְּשִׁבִיל שֶׁמְקַבֵּל מְעוֹת, נִתְקַיֵּם אֲצִלוֹ

(דברים טז, יט): "וְהִשְׁחֵד יַעֲזֹר עֵינֵי חֲכָמִים". וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (כתבות קה.), קל וְחִמְר לטפֿשִׁין, וְתַרְוִייהוּ אִיתְנִייהוּ בַּהּ.

וּבְאֵמֶת לֹא הֵייתִי צָרִיף אֶפְלוּ לְדַבֵּר מְזֵה, כִּי עֲנִינְנוּ הוּא רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה, אִף רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שיחות-ה"ן, סימן פ'): בְּנֵי-אָדָם יֵשׁ לָהֶם כַּח לְמַנַּע וּלְהִסִּית אֶת הָאָדָם, לְרַחֲקוֹ מֵעֲבוּדַת הַבּוֹרָא וּמִצְדִּיקֵי אֵמֶת יוֹתֵר מִן הַיָּצָר הָרַע וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְאֲנִי רוֹאֶה שְׂאוֹתֵם הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵיוּ מְלַלְכִים עַד אֲזַנְיָהֶם בְּתַאֲוֹת נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְתַהֲלָה לְאֵל, רַק עַל-יְדֵי סִפְרִים אֱלוּ יֵצְאוּ מִמְקוֹמָם הַמְּגַנָּה, וְזָכוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ו"ל, וְלִנְסַע אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְדוּשׁ, גַּם הֵם כָּבֵר הִתְחִילוּ לְחַלֵּק עֲלֵי, וּלְדַבֵּר עֲלֵי כָל מִינֵי לְשׁוֹן-הָרַע. וְעַל-כֵּן הִהְכַּרַח מְדֵי פַעַם בְּפַעַם לְכַתֵּב מְזֵה. אוֹי לְעִינַיִם שְׂרוּאוֹת, וְאִינָן יוֹדְעוֹת מָה רוֹאוֹת, אוֹי לְאֲזַנַיִם הַשׁוֹמְעוֹת, וְאִינָן יוֹדְעוֹת מָה שׁוֹמְעוֹת. הֲלֹא כָּל אֱלוּ הַחוֹלְקִים עַל הַסִּפְרִים הַקְדוּשִׁים הָאֱלוּ. וּבִפְרָטִיּוֹת שְׂכוֹתְבִים שֶׁהֵם סִפְרֵי פְּסוּלִים, הֵם בְּעֲצָמָם טְמֵאִים, וְנוֹלְדוּ בְּאִפְסוֹן פְּסוּל, בְּלֵי שׁוֹם סִפְק, וְאִף שֵׁישׁ לָהֶם שָׁם וְכוּ', מָה בְּכַף? ! כָּל זֶה עֲבוּדַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַגְדִּיל וּלְפָרְסָם שָׁם הַשֶּׁקֶר, כְּדֵי לְהַסְתִּיר וּלְכַסּוֹת אֶת הָאֵמֶת.

"וְאֵלֵיכֶם, אֲבָרְכִים יְקָרִים, שֶׁהִסְתּוֹבְבֶתֶם בְּבֵיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה, אֲקָרָא: זְכוּרוּ הֵיטֵב בְּאֵיזָה מַצֵּב הֵייתֶם כְּשֶׁבִּאתֶם אֵלַי, מְלַבֵּד זֹאת, מָה שֶׁסִּפְרְתֶם לִי. יְדַעְתִּי וְגַם יְדַעְתִּי מָה מַעֲשֵׂיכֶם, וּבְמָה בְּלִיתֶם יְמֵי נְעוּרֵיכֶם, וְחִסְדֵי הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, זְכִיתִי לְהִיּוֹת בְּעֲזָרְכֶם, לְצֵאת מִהָרַע' הַפּוֹלֵל. וְתַהֲלָה לְאֵל, כְּלַכֶּם זְכִיתֶם לְסֵיִם ש"ס, וְד' חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף, וְשֵׁשׁ סִדְרֵי מְשָׁנָה עַל יְדֵי, וְעַכְשָׁו תִּקְבְּלוּ לְשׁוֹן הָרַע עֲלֵי, אֶתְמַהה" ? !

וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיף בְּזֵה, אִף תֵּאֱמִין לִי, כִּי לִי אֵין יוֹצֵא מְזֵה שׁוֹם נִזְק כָּלָל, אֲדַרְבֵּה כָּל הַצְּלָחוֹתֵי הֵן רַק בְּזָכוֹת אֱלוּ הַמְדַבְּרִים, כִּי הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ עוֹזֵר לִי, שְׂאֲנִי זוֹכֵה לְהַדְפִּיס סִפֵּר אַחַר סִפֵּר, וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם, וְנִדְפָּס וְנִחְזָר וְנִדְפָּס, וּמִצָּב פְּרִנְסָתִי אֶתָּה לְבַד יוֹדַע, אִף-עַל-פִּי-כֵן הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ עוֹזֵר לִי, וְהַכֵּל בְּזָכוֹת הַלְשׁוֹן-הָרַע. וַיְבוֹא הַיּוֹם שֶׁיִּתְחַרְטוּ, וּמוֹטָב שֶׁיִּתְחַרְטוּ עוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֵׁישׁ עוֹד תִּקְנָה וְכוּ'.

אָשֶׁר ג' תשנב בנחל קא

העָקֵר, חֲמַדַּת לְבָבִי! כִּלְךָ מִהַבְּלִים אֱלוֹ, עֲנִינֵנוּ הוּא רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. אַךְ יַעַן שֶׁסַּחֲבֵת מִמֶּנִּי דְבָרִים אֱלוֹ — כְּתַבְתִּי לְךָ.

הדורש שלומך...

ג' תשנב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר בא' התשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְאַהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, צְמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים וְכוּ' ... גִּרוּ יְאִיר.

מכתבך לנכון קבלתי עם הסף אלפים דולר לפרנסת ביתי.

מָה אָמַר לְךָ, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר! רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדָקָה, סִימָן יג): צָרִיךְ לְהַחְזִיק טוֹבָה לְהַנּוֹתֵן, וְאֵל יֹאמֶר שְׁלֹא נָתַן לְךָ מְשָׁלוֹ, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן הַנְּנִי שׁוֹלַח לְךָ אֶת בְּרַכְתִּי, שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּעֶסֶק, וְתַעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה, וְיִהְיֶה תּוֹרָה וּגְדֻלָּה שׁוֹרִים אֶצְלָךְ בְּמִקּוֹם אֶחָד; מִצַּד אֶחָד — הַעֲסֵק שְׁלָךְ יְצַלִּיחַ כָּפֹל כְּפָלִים, וּמִצַּד אֶחָד — רְאֵה לְגַנֵּב עֵתִים לְתוֹרָה, כִּי אֲשֶׁר פָּרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפד) מֵאִמְרָם ז"ל (שְׁבַת לֵא): קִבְּעַת עֵתִים לְתוֹרָה? ! שֶׁהוּא לְשׁוֹן גִּזְלָה — לְגֹזֵל מִן הָעֵת, וְלַעֲסֵק בְּתוֹרָה, עֵינֵי שָׁם.

מָה אָמַר לְךָ?! לְעוֹלָם לֹא בְקִשְׁתִּי עֲבוּרֵי וְעֲבוּר פְּרִנְסַתִּי, תָּמִיד הִיָּה בְּמַחְשַׁבְתִּי רַק עֲסֵק הַהֲדַפְּסָה, וְגַם עֲכָשׁוּ כָּל כְּוִנָּתִי — עֲסֵק הַדְּפָסָה, לְהַדְפִּים וּלְחַזֵּר וּלְהַדְפִּים אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

אֵךְ מָה שֶׁבְקִשְׁתָּ לְהַאַרִיךְ לְךָ בְּנִקְדָּה זוֹ, וְלִרְשֵׁם לְךָ עַל פְּנֵי הַכֶּתֶב, אֲמַרְתִּי לִרְשֵׁם רַק שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה גְּוָגְרִים מִמַּעֲלַת הַנּוֹתֵן צְדָקָה לְלוּמְדֵי תּוֹרָה. מוּבָא בְּסֵפֶר-הַמִּדּוֹת (אוֹת צְדָקָה, סִימָן ט'): מִצְוָה לְזוֹנֵן אֱלוֹ שֶׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה, יוֹתֵר מֵאֱלוֹ שֶׁאֵינֶן עוֹסְקִין וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּרִכּוֹת הַשְּׁמַר, הַלְכָה ה', אוֹת לו'): עַל-יְדֵי צְדָקָה זוֹכִין לְהַכְנִיעַ מִצַּח הַנְּחָשׁ, שֶׁרֶשׁ חֲכַמַּת הַטְּבַע, וּלְחַזֵּק אֱמוּנַת הָרַצּוֹן בְּעוֹלָם, שֶׁיִּדְעוּ הַכָּל שֶׁהַכָּל מִתְּנַהֵג רַק בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכִין לְבַטֵּל

כָּל הַסְּפָקוֹת שֵׁישׁ בְּאִמוּנַת הַרְצוֹן, וְעַל-יְדֵי-זוֹה מִמִּילָא מִתְחַזֵּק הַרְצוֹן
 שֶׁל אָדָם, שִׁירְצָה וַיִּכְסֶּף רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף
 מִה יִהְיֶה הַתְּכִלִּית מִמֶּנּוּ וְכוּ'?! וְעַקֵּר הַצְּדָקָה הוּא לִתֵּן לַעֲנִיִּים
 הַגּוֹנִים הַמְּקַרְבִּים וְנִכְלָלִים בְּהַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְזָנִים דְּקִדְשָׁה,
 הַמוֹסִיפִים קִדְשָׁה וְדַעַת בְּכָל עֵת. בְּפֶרֶט כְּשִׁזּוֹכִין לִתֵּן צְדָקָה בְּשִׁבִיל
 שְׂיִדְפְּסוּ וַיִּתְרַבּוּ וַיִּתְפַּשְׁטוּ סְפָרִים קְדוֹשִׁים, הַמְּבֹאֲרִים כָּל הַדְּרָכִים
 וְהַעֲצוֹת שֵׁישׁ בְּהַתּוֹרָה, אֶפְלוּ בְּנִגְלָה בְּהוֹרָאת אֲסוּר וְהִתֵּר וְכִיּוֹצֵא.
 וּבְפֶרֶט סְפָרִים קְדוֹשִׁים כְּאֵלוֹ, הַמְּבִיאִים לְיַד קִיּוֹם הַתּוֹרָה, וְלִחְזֵק
 אֶת הָאָדָם תָּמִיד בְּכָל מָה שִׁיַּעֲבֹר עָלָיו, וְלִבְטֹל כָּל הַסְּפָקוֹת וְחִלְשׁוֹת
 הַדַּעַת שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, וּמְחַזְּקִין אִמוּנַת הַרְצוֹן, וְלִהְיוֹת הָאָדָם
 חָזֵק בְּרְצוֹנוֹת וּבְכִסּוּפֵין קְדוֹשִׁים תָּמִיד. בְּיִדְאֵי הַצְּדָקָה שְׁנוֹתָנִין
 בְּשִׁבִיל סְפָרִים כְּאֵלוֹ — יִקְרָה מְכַל, כִּי עַל-יְדֵי-זוֹה נִתְבְּטַל בְּיוֹתֵר
 מִצַּח הַנְּחָשׁ, וְדַעַת חֲכָמֵי הַטֵּבַע הַכּוֹפְרִים, אוֹ מִטְּוִלֵין סִפְק בְּרְצוֹן,
 שְׂיָה עַקֵּר תְּקוּן הַצְּדָקָה בְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן בְּיִדְאֵי אֵין קָץ לְשַׁכְּרוֹ. וְעַל
 זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים קי"א, ג): "וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד", וְהוּא מְבַחֲנֵת (שֵׁם
 קו, ג): "עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת" — עַל-יְדֵי שְׁלוֹמְדִין עַל יְדוֹ בְּכָל עֵת
 הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁמְכַנְיִסִין קִיּוֹם הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם. וְעִין בְּלִקּוּטֵי-
 הַלְכוֹת (תְּפִלַּת הַמְּנַחֵה, הַלְכָה ו', אוֹת ד'): מַעֲלַת מַצּוֹת צְדָקָה הוּא בְּלֹא
 שְׁעוֹר, וְכָל הַתּוֹרָה וְכָל תְּקוּן הָעוֹלָמוֹת תְּלוּי בְּזוֹה, כִּי הַכֹּל נִבְרָא
 בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ, וְכָל כְּבוֹדוֹ נִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה, שֶׁעַל יְדָה נַעֲשֵׂה
 כְּלֵי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת הַנֶּעֱם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי-זוֹה נַעֲשֵׂה הוֹלָדָה,
 וְנִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ, וְעַל-כֵּן 'שְׁקוּלָה צְדָקָה כְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה', כְּמוֹ
 שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֹא בְּתָרָא י'): אֲבָל צְרִיכִין לְהִרְבּוֹת
 בְּצְדָקָה מְאֹד, וְלִבְקֹשׁ מִהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיִּזְכֶּה לְקַיֵּם מַצּוֹת הַצְּדָקָה
 כְּרָאוּי, שִׁיתֵן הַצְּדָקָה בְּלֵב שְׁלֵם לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֲמֵת, וְשִׁיִּזְמִין
 לוֹ הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עֲנִיִּים הַגּוֹנִים לְזִכּוֹת בְּהֵם. כִּי עַקֵּר תְּקוּן הַצְּדָקָה —
 שִׁיתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי-זוֹה, עַל-כֵּן צְרִיךְ לְכַוֵּן בְּצְדָקָתוֹ רַק
 בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם. וְלֹא
 כְּמַצּוּי בְּכַמָּה אֲנָשִׁים, שְׁנוֹתָנִים צְדָקָה רַק לְמִי שֵׁישׁ לָהֶם מְמַשְׁלָה
 וְכָבוֹד בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הַצְּדָקָה גַּם לָהֶם לְכָבוֹד. וְעַל עֲנִיִּים הַגּוֹנִים
 וְכַשְׂרִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְעַבּוֹדַת הֵשֵׁם בְּאֲמֵת, אֵינָם מְשַׁגְּיחִים כָּלֵל,

וּמְעַלְמִיּוֹן עֵינֵיהֶם מֵהֶם. נִמְצָא, שֶׁהַצְדָקָה שְׁנוֹתְנִין הוּא רַק בְּשָׂבִיל כְּבוֹד עֲצָמָן. וְאֶף-עַל-פִּי שְׂבוּדָאֵי גַם בְּזֹאת הַצְדָקָה יֵשׁ נִקְדוּת טוֹבוֹת, אָבֵל עַל-יְדֵי צְדָקָה כְּזֹאת, אֵין נַעֲשֶׂה הַכְּלִי בְּשִׁלְמוֹת, לְקַבֵּל עַל יְדֵה שְׁפַע נַעַם הַעֲלִיּוֹן בְּשִׁלְמוֹת. וְעַל-כֵּן עָקַר תְּקוּן הַצְדָקָה, שֶׁתְּהִיָּה בְּכַחֲנִית מְנַחָה, שֶׁהִיא קָרְבַּן עֲנִי, שֶׁנִּתְּנָתוּ מוּעָטָת. וְעַל-כֵּן אֵינוֹ מִתְפָּאֵר בָּהּ, רַק כּוֹנֵנָתוֹ בְּקָרְבָנוֹ רַק לְשָׁמַיִם לְבַד. כְּמוֹ-כֵן הָעֲשִׂיר, אֶף-עַל-פִּי שְׁנוֹתָן הִרְבֵּה לְצְדָקָה, חֲלִילָה לּוֹ לְהַתְּנָאוֹת בְּנִתְּנִית הַצְדָקָה, וְלִהְתְּפַנּוֹן בָּהּ לְכְבוֹד עֲצָמוֹ, רַק אֶף-עַל-פִּי שִׁיתֵן לְצְדָקָה הוֹן רַב, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה בְּעֵינָיו כְּעֲנִי; כִּי בְּאַמַּת נִגְדוֹ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל עֲנִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיּוֹב מֵא, ג): "מִי הִקְדִּימֵנִי וְאַשְׁלִם"; כִּי הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א' כט, יד): "מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ"; וְעַל-כֵּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בָּעֵת שֶׁנָּתַן הוֹן רַב לְנִדְבַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אָמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א כב, יד): "וְאַנִּי בְּעֵנָי הַכִּינוּתִי" וְגו', כִּי הַחֲזִיק כָּל נִתְּנָתוֹ לְעֲנִיּוֹת וְצְדָקָה כְּזֹאת יִקְרָה מְאֹד, אֲשֶׁר הִיא בְּכַחֲנִית מְנַחַת עֲנִי, שֶׁחֲבִיבָהּ מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁכּוֹנֵנָתוֹ רַק לְשָׁמַיִם, בְּלִי שׁוּם הַתְּפָאֵרוֹת עֲצָמוֹ כָּלֵל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאת צְדָקָה כְּזֹאת בְּשֵׁם מְנַחָה, בְּכַחֲנִית (מִלְאֲכֵי ג, ג): 'מְגִישֵׁי מְנַחָה בְּצְדָקָה'.

וְעַיִן בְּסֵפֶר הַחַיִּים (לְאַחֵי הַמֶּהַר"ל מִפְּרָאג), (בְּחֵלֶק א', פָּרָק ד'), זֶו לְשׁוֹנוֹ שֵׁם: מְזוֹנוּתֵיהֶם שֶׁל תַּלְמִידֵי חֻכְמִים מְטַלְת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ בְּכֹלֵל הַצְדָקָה, רַק הוּא מִתְּנַת שְׂכָרָם חֲלָף עֲבוּדָתָם, עֲבוּדַת הַלְמוּד, הַמְטַלְת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתוֹ. וְכֵן בְּשִׁלָּל מִדָּגֵן נִצְטוּוּ לְתַת אֶת תְּרוּמַת ה' לְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלְלוּוִיִּים שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת ה'. וְרַבּוֹתֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (פְּתוּחוֹת קה:): כָּל הַמְּבִיא דוֹרוֹן לְתַלְמִיד חֻכָּם, כְּאִלוֹ מְבִיא בְּכוֹרִים, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלַכִּים-ב ד, מב): "וַיְבִיאוּ לְאִישׁ הָאֱלֹקִים לְחֵם בְּכוֹרִים", וְהַפְּנִיָּה — לְפִי שֶׁהַבְּכוֹרִים אֵינוֹ רַק מִן הַחֲטִיָּן, וְלֹא זָכוּ לָהּ יִשְׂרָאֵל עַד עֲצָרָת, שֶׁכָּבֵד קָבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, אָבֵל בְּפֶסֶח שֶׁלֹּא קָבְלוּ עֲדִין אֶת הַתּוֹרָה, לֹא הָיָה קָרְבָנָם רַק מְנַחַת עֹמֵר שְׁעוֹרִים, שֶׁהוּא מְאֹכֵל בְּהֵמָה. וְאַדָּם זֶה הַמְּכַבֵּד אֶת הַתַּלְמִיד חֻכָּם, אֶפְלוֹ הוּא עִם הָאָרֶץ, רְאוּי לְאוֹתוֹ קָרְבָּן, שֶׁזָּכוּ עָלָיו גַּם-כֵּן יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁקָּבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְאֶף עֲנִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

תמיד להשגיח השגחה יתרה על כל העוסק בתורה, כדי להמציא להם פרנסתם, וזהו שנאמר (בראשית כז, כח): "ויתן לה האלקים מטל השמים" וגומר. כלומר מזונות איש כמוך בנדאי מנחים הם לפני הקדוש-ברוך-הוא, כי אם אין קמח אין תורה (אבות ג, יז); וכך זמן שלא היו השבטים בטוחים בפרנסתם ובפרנסת בני ביתם, לא הצריך יעקב להזהירם שלא יתעסקו בהלכה. והטעם — לפי שאם אין קמח אין תורה, ופשיטא, שלא יתעסקו בדבר הלכה. אבל לאחר שהבטיחם יוסף על המזון ועל הכלכלה, אז הצריך להזהיר על זה. וגם טבע היצירה מחכים אותנו על זה, ממה שאנו רואים, שהלב מנח בפנים. וכדאיאתא בירושלמי (תרומות סוף פרק ח'): רבי שמעון אול לקריתא, קמו עליה ליסטן ובזון מה דיליה, בעון מיניה תלת מלי ולא מגיד להו. אמרו ליה: בדיל דאפסידת ממון אפסידת לבך. אמר להו: כל האברים תלויים בלב, והלב תולה בפנים ואפשר, שזה גם-כן לשון "חכם לב" שכתוב בתורה (שמות לו, א), ואנו קורין גם-כן גנב לאותה אונאה התלויה בפנים. וגם זה מבאר, ורבותינו הקדושים הלעיגו על הני טפשי דקנימי קמי ספר תורה, ולא קמי גברא רבא (מכות כב:); ואם-כן כל שכן שיש להלעיג על בני דורנו, שרואים בכל יום את לומדי התורה הסובכים מעיר לעיר ולא יחננו, והם בגיון ובדאגת הפרנסה, ולית דמשגיח בהון. ונמצא שהם משליכים בזה את הוד התורה ארצה. ואם היו רואים, חס ושלום, ספר תורה מנח על גבי קרקע, כמה היה אבל גדול וצום וכבי ומספד ליהודים?! ואם בשביל ספר תורה אחד — כן, בשביל כמה גברי רבנותא — על אחת כמה וכמה?! ורבותינו הקדושים כתבו בספר הזהר (ח"א קעא.), כי השר של עשו לא היה יכול ליעקב, עד שמצא מקום לקטרג על ישראל, שאינם מחזיקים את ידי העוסקים בתורה. והנה שני עמודים יש, אשר כל בית ישראל נכון עליהם, והם: זכין ובעז, הנקראים למודי ה', על שהלומדים צריכים הכנסה ואמץ רב לצרף הלמוד, וזהו זכין ובעז. ובזמן שישראל מחזיקים את ידי העוסקים בתורה, היו שני העמודים הללו עומדים על תקפם, והנחש והאמה המשפעת ממנו, הן קצוצי רגלים, ואין להם תקומה, אבל בזמן שאין ישראל

אֲשֶׁר ג' תשנ"ג בְּנַחֵל קה

מְכַבְּדִים אֶת הַתּוֹרָה, וְאֵין מַחְזִיקִים בְּיַד לּוֹמְדֶיהָ, הִנֵּה הִנָּחֵשׁ וְהֵאָמַה שְׁלוֹ יוֹסִיפוּ תְּקוּמָהּ, לְפִי שְׁהֵאֲמוֹת מְכַבְּדִים אֶת הַתּוֹרָה. כְּדֹאֵיתָא בְּפֶרֶק גִּיד הַנְּשֵׂה, וְכֵן מְעִידָה עֲלֵיהֶם הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית מו, כב כו): "רַק אֲדַמַּת הַכֹּהֲנִים" וְגו', וְלֹא שֶׁמְכַבְּדִים תּוֹרַת אֱמֶת, רַק מֵה שֶׁמַּחְזִיקִים בְּיַד לּוֹמְדֵיהֶם. נִמְצָא, שֶׁמְכַבְּדִים אֶת הַתּוֹרָה לְפִי דַעְתָּם, וְעַל־יְדֵי כֶּף נִגַע שֶׁר שֶׁל עֲשׂו בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב. וְזֶהוּ גַם־כֵּן מֵה שֶׁקְּרָאוּ רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים לְרֵאשֵׁה שֶׁל לְמִ"ד: מְגִדֵּל עוֹז זֶה, עַל־כֵּן הוּא פּוֹרֵחַ בְּאֹוִיר, עֲמוּדֵי הַתּוֹרָה יִתְרוֹפְפוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים. וְשֵׁנִי עֲמוּדִים אֱלוֹי נַעֲשִׂים כְּקִנִּים בְּעֶלְמָא, אֲשֶׁר סִכַּת דָּוִד, דִּירַת עֲרָאִי, עוֹמְדַת עֲלֵיהֶם, וּבְכָל יוֹם חוֹשֶׁבֶת לְפָל. לוֹלִי הַשֵּׁם שֶׁהִיָּה לָנוּ, אֲשֶׁר בְּרַחֲמֵיו מְקִים סִכַּת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת.

וְתֵאֱמִין לִי, אַחֵי הַיְקָר! אֲשֶׁר יְכוּלִים עוֹד לְהֶאָרִיךְ בְּאַלְפֵי עֲמוּדִים מִמַּעַלֶּת הַנוֹתֵן צְדָקָה, וּבְפֶרֶט לְתַלְמִיד חֶכֶם הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, אֶף טְרִדוֹתֵי רַבּוֹ, וְגַם זֶה רֶשֶׁמְתִי לָךְ בַּחֲפוּזוֹן נוֹרָא. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תשנ"ג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בֵּא, רֵאשׁ חֲדָשׁ שְׁבֹט ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נְפֹשִׁי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד, נֵר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֶכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מְכַתְּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי מְזֶה כַּמָּה שְׁבוּעוֹת, אֶף מְרַב טְרִדוֹתִי, לֹא הִיָּה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ.

מֵה אִמַּר לָךְ?! רְאוּי לָנוּ לְתַן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁזְּכִינוּ לְהַתּוֹדֵעַ מְרַבֵּי אֱמֶת כְּזֶה.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אִם הָאָדָם מְרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הוּא מְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכָה שֶׁנִּטְהָר לְבוֹ, וְאֵין לוֹ כְּבֹר שׁוֹם קְשִׁוֹת וְסִפְקוֹת כָּלָל. כִּי הַתְּפִלָּה

וְהַתְּבוּדוֹת מְזַכֶּכֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמְטַהֶרֶת אֶת לְבָבוֹ לְגַמְרֵי.
וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר תָּמִיד עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִז טוֹב
לוֹ לְנַצַּח-נְצָחִים; כִּי כָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂזוּכִים לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא
הַצְּלָחָה נְצִיחִית שָׁאִין כְּמוֹהָ.

וְכֵן צָרִיךְ אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי לְהִסְתַּפֵּל בְּכָל דְּבָר בְּהִשְׁכָּל שֵׁשׁ בְּכָל
דְּבָר, וְלִמְסָר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבַּרֵךְ. וְכָל מָה שֶׁמְתַנַּהֵג עִמוֹ
— בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, יִדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְחֻלָּטָה, כִּי הַכֹּל
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי בִידִיעָה זֹה,
לִידַע כִּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא מְסַתֵּר וּמְתַחַבֵּא בְּמִקוּמוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה
תִּכְנַס שִׂמְחָה עֲצוּמָה בְּלָבוֹ. וּכְשֶׁנֶּחְקַקֶת יְדִיעָה זֹה בְּלָבוֹ, אֲזִי תָמִיד
יִדְבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ.

וְכֵן יִהְיֶה רַגִּיל בְּבִרְכוֹת, לְבָרֵךְ אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְיִהְיֶה
צְנוּר הַמְשַׁפִּיעַ שְׁפַע וְרַב טוֹב לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל. וְצָרִיךְ לְהִזְהָר מְאֹד
מְאֹד מִכַּעַס וּמִמְקַפִּידוֹת וּמִקְלָלוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, הַעוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ.

וְאוֹדוֹת לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּכֹר מְבֹאָר בְּאַרְיִכוֹת בְּקוֹנְטֵרַס
"סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד" — קַחְהוּ מִשֵּׁם. וְעַכְשָׁו, תְּהִלָּה לְאֵל, נִדְפָס כְּאֵן
אַרְבַּעַת אֲלָפִים קוֹנְטֵרַסִים קִטְנִים וַחֲמִשָּׁת אֲלָפִים קוֹנְטֵרַסִים קִצָּת
יֹוֹתֵר גְּדוֹלִים מִסֵּדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יִזְכְּנֵי, שִׁיתְפֹּשֵׁט בְּכָל
קְצוֹי תֵּבֵל, וּבְכָל מְקוֹם שִׁיְהוּדִים גָּרִים שָׁם — יִגִּיעַ אֲלֵיהֶם.

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי, כִּי הִגִּיעַ זְמַן מְעַרִיב — אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

אוֹדוֹת בִּיאָתְךָ לְכָאן, הֵייתִי מְאֹד מְאֹד שְׂמֵחַ, אִם הֵייתִי מוֹצִיא
הַדְּבָר מִכַּחַ אֶל הַפֶּעַל.

ג' תשנ"ד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בא, ראש חודש שבט ה'תשמ"א.

שלום רב להבחור ... גרו יאיר.

באתי לקיים הבטחתי אליך ולכתב לך.

ראה לזרק ממך כבר כל השטיות והדמיונות. שלם היום את חובתך, וכך תפטר מהעל הקשה שהורס אותך לגמרי, שהוא כלליות כל החלאים, והוא מה שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי, פק יד, הלכה ג): "והסיר ממך כל חלי" — זה הרעיון, עין שם; כי מה שהרעיונות של האדם רודפים אותו, מזה עקר כלליות כל המחלות, רחמנא לצלן. כי האדם צריך להרגיל עצמו להכלל בו יתברך, ויהיה שקט ומישב בדעתו, ויהיה שאנן ובטוח, ואינו מתפחד משום דבר. ואל כל זה יכולים לזכות על-ידי בטולו לאין סוף ברוך הוא. וכפי ערך בטולו, כמו-כן ימשיך על עצמו מהאור הזה — להיות שאנן ובטוח מכל.

וראה גם ראה להיות זהיר בכל יום בלמוד משניות ובאמירת תהלים ובאספת צדקה, ובזכות זה תזכה שיתהפך לך הכל לטובה. ואל יחסר לך יום שלא תביא אלי צדקה להדפסה, וכן אל יחסר לך יום בלי אמירת תהלים ולמוד משניות. ואם פה תעשה, אכתב לך, בלי גדר, בכל יום מכתב. העקר בקש מהשם יתברך, שתצא מחבובתיך הרוחניים והגשמיים.

הדורש שלומך...

ג' תשנ"ה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר בשלח ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח נצחים.

מכתבך הארוך והדחוף ברגע זה קבלתי, ומאד מאד נתעוררתי ממנו, ועל-כן אמרתי לעשות כל מיני פעולות, ולברח מכל הטרדות, ולכתב לך תכף-ומיד. ואף שיותר ממאה מכתבים מחכים על תשובה, בלי שום גזמא, ואין בידי להשיב אפלו לאחוז אחד כפי שיש לי לכתב, מרב טרדותי הרבות. ובפרטיות, כי אני מדפיס עכשו כמה וכמה ספרים חדשים — קטנים וגדולים וכו' וכו', אף-על-פי-כן אמרתי ויהי מה, ארוצה דברי אליך, אולי אוכל לנחם ולשמח אותך, ולדבר על לבך.

קדם — במה שאתה שבור, שלא נכנסתי אצלך בהיותי בעיר הקדש צפת, כְּאֲשֶׁר הִבְטַחְתִּי לְךָ בְּמִכְתָּב. האמת אגיד לך, כי תכף-ומיד אחרי שגמרתי את תפילתי והשתטחותי על ציוני הצדיקים הקדושים והנוֹרָאִים: הָאֲרִיז״ל וכו' וכו', ורבי פינחס בן יאיר, זכותם תגן עלינו, אמרתי לנסע אל ביתך, אֲשֶׁר הוּא מוֹל בֵּית הַחַיִּים מִמָּשׁ, והיה נראה חשף בבנינים, ואמר לי האברך... שמשתמא אתה נמצא בישיבה. ואמרתי: בסדר, נסע אל הישיבה, אף היה אתנו בני הקטן, שלקחתי אותו ביום ההוא למרון, לגזז שערוֹתָיו, ולעשות לו פאות, וגם זוגתי ובתי היו עמי, ובני הקטן כבר היה עיף ויגע מאד מאד מהנסיעה של כל היום, ועל-כן התחיל לכבות הרבה דלקא על הדרך שֶׁכָּבַר נִסְעָנוּ לְכוּוֹן הַיְשִׁיבָה, ומחמת בכנותו, וגם היה ערב וחשף בחוץ, בקשה ממני מאד זוגתי, שֶׁנִּחְזַר לִירוּשָׁלַיִם. ואמרתי אז, שחבל חבל, בודאי יהיה לך צער, שהייתי בארץ ישראל, ולא התראיתי עמך וכו', אף מה לעשות?! וכבר אמר המלך דוד (תהלים לו, כג): "מהוֹנִי"ה מִצְעָדֵי גִבּוֹר כּוֹנְנֵנוּ וְדַרְכּוֹ יַחְפֹּץ", ואמר הפעל-שם-טוב הקדוש זי"ע: "יהודי אינו הולך, יהודי — מוליכים אותו". והכל משגח ממנו יתברך בהשגחה פרטי פרטית, להיכן שילך ולהיכן שיהיה וכו'. על-כל-פנים העבר אין, ואני מקנה שתבין אותי, ותדין אותי לכף זכות, כי אין לי בלב על שום בר ישראל (מלבד על אלו קלי העולם, המסתירים את דעת רבנו ז"ל מבפנים, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם הֶעֱנַשׁ יוֹתֵר חֲמוּר, מֵאלֹו הַמִּסְתִּירִים מִבְּחוּץ).

חַמֶּדֶת לְכַבִּי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּכָל עֲנִינְךָ, וּבִפְרֵט שְׁעֲרֶךָ

אֲשֶׁר ג' תשנה בנחל קט

השם יתברך בזכות האשל הגדול שאנו חוסים בצלו, שתזכה להתישב בעיר הקדש צפת, שהוא מקום שקט ובלי רעש מהעיר, וביתך ממש מול החר הקדוש והנורא, ששם ספונים וטמונים אדירי ארץ, קדושים עליונים, ואתה יכול לטייל שם בכל עת מצוא, ולפרש שיחתך אליו יתברך כרצונך הטוב. וראוי לך להחיות את עצמך בשיבתך בעיר הקדש צפת מאד מאד. ובפרט עכשו אחר חתנתך, אם לא תהיה בטלן, ותבלה את היום בטוב ובנעימים, אזי לרב טוב הצפון לך תזכה, ויתגלה לך כי באמת אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קיב:): לומד תורה בטרה — נושא אשה תחלה. ועל-כן מאחר שזכה אותך השם יתברך, ומצאת את בת זוגך, ראוי לך לתן תודה והודאה להשם יתברך, ואתה צריך להתזיק אותה בחשיבות גדולה, פאשר הזהירנו רבנו ז"ל על זה מאד מאד (עין שיחות-הר"ן, סימן רסד), ותקבע לעצמך שעורים קבועים במקרא, משנה, גמרא, מדרש, שלחן ערוך, ספרי רבנו ז"ל, בכל יום יום כסדרן דיקא, כל יום מעט או הרבה, כפי היום שאתה עומד בו, כי אצל כל אחד משנה היום בכל יום. והעקר שלא להתפחד כלל, ולא להיות מבהל ומבלבל, אשר יש כל-כך הרבה לעשות וכו'. ולזכות לישוב הדעת הוא — על-ידי רבוי תפלה והתבודדות, להיות רגיל לברח בכל יום אליו יתברך, ובפרט בצפת הוא מקום מסגל מאד מאד, כי הוא מקום הרים וגבעות, ואשרי ואשרי הזוכה לטייל עליהם בשיחה — זו תפלה. ומה טוב ומה נעים באם שתזכירני לפניו יתברך בתפלתך.

ידידי היקר! חבלים נפלו לנו בנעימים, וראוי לנו לשמח מאד מאד על נעם חלקנו, אשר בנחל שם גורלנו ונחלתנו. ועל-כן ראה להיות תמיד בשמחה, ולעולם אל תבלבל עצמך מאחרים כלל, יהיה איך שיהיה, אתה צריך לרחם על עצמך. והעקר בדעת רבנו ז"ל הוא לא להטעות את עצמו, פאשר אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נא): את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד מאד. ועקר ההטעה הוא כשהולכים עם דמיונות וכו'. וכשאדם מישב עצמו בכל יום יום — האם כבר למדתי היום קצת

משניות?! האם למדתי כבר היום קצת גמרא?! האם למדתי כבר היום קצת מדרש?! האם למדתי כבר היום קצת שלחן ערוך?! האם למדתי היום איזו תורה ב"לקוטי מוהר"ן", ואמרתי את התפלה אחריה?! ואז פשישאל את עצמו שאלות אלו בשעת התבודדות, אז יראה תכף ומיד היכן הוא בעולם, ומי חי בדמיונות, ומי מטעה את עצמו — מי שחולק על זה, או מי שמקיים את זה.

מה אמר לך?! ראוי לנו לחזור ולומר: אשרינו, שאנו לומדים בחדר רבנו ז"ל באפן ובדרך אחרת לגמרי, חסדי השם יתברך. וצריך שתדע, אשר בכל חדר יש כמה וכמה פתות, והעקר הוא הכתה המבחרת, שהוא כת הבעל תפלה, שעסקו תמיד בתפלה, שירות ותשבחות להשם יתברך. וכן עוסקים בתורה ובתפלה. ועל-כן ראה לטפס ולהכנס גם-כן בכתה זו, והשם יתברך יעזר לך תמיד, ובכל אשר תפנה תצליח. העקר שיהיה בלב אמת, לב שלם, ולהמשיך את עצמך אליו יתברך, ולהאיר על נפשך הארת נעם זיו שכינת עזו יתברך, אשר כנגד דבקות אחת אליו יתברך כדאי הכל וכו', כל החרופין והגדופין והחלישות הדעת שבעולם.

מה אמר לך, ידידי היקר! אין לך עוד טוב ונעם בעולם כמו הדבקות בו יתברך, אשר מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין. פי הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו, שנתלבש עצמו בלבוש הזה שלמראה עינינו: דומם, צומח, חי, מדבר. ומה טוב ומה נעים אם תזכה ללמד בכל יום ב"לקוטי מוהר"ן" עם פרוש "שפת הנחל", ותראה נוראות נפלאות אורו יתברך, אשר מגלה רבנו ז"ל בכל תורה ותורה שגלה לעם סגלה. ורבנו ז"ל אמר פעם לאנשי שלומנו: אם הייתם זוכים לשמע איך שאני אומר תורה עם הנגון והרקוד שלה, הייתם יוצאים מפליכם. ואם העולם היו שומעים איך שהוא אומר תורה עם הנגון והרקוד שלה, היו הכל מתבטלים ממציאות לגמרי וכו'. והנגון והרקוד הוא בחינת התגלות אלקות שיש בכל תורה ותורה מה שנעלם ונסתר בתורתו, אשר אי אפשר להשיגה, פי אם על-ידי מחלקת ושפיכת דמים וכו'. שנעשה האדם אין ממש. פי על-ידי

אֲשֶׁר ג' תשנה בַּנְחַל קיא

שֶׁמְבַזִּין וּמְחַרְפִּים אוֹתוֹ, וּמְדַבְּרִים עָלָיו, שֶׁכֵּל זֶה הוּא בְּכֹלל מְסִירוֹת
נִפְשׁ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רס), וְכֹל מֵה שֶׁמְכַתְּשִׁין וּמְכִים
אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ-כֵן נִתְבַטְּלַת גְּאוּתוֹ וַיִּשְׁוֹתוּ וְכוּ'. וְכְמוֹ-כֵן מְאִירָה לּוֹ
תּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, וְזוֹכָה לְשִׁמְעַ הַנְּגוּן וְהַרְקוּד שֶׁבְּכֹל תּוֹרָה. וְעֵינִי
בִּ"שְׁפַת הַנְּחַל", וְתִרְאֶה נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת. וְאֵל כֹּל זֶה זְכִיתִי דִּיקָא
עַל-יְדֵי רַבּוּי בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמִים שֶׁעוֹבֵר עָלַי וְעֹבֵר עָלַי, וְהֵשֵׁם
יִתְבָּרֵךְ יְאִיר עֵינַיִנו בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

אָחִי הַיְקָר! חוּס וְרַחֵם עָלַיךְ, וּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי חֲלִישוֹת
הַדַּעַת וִירִידוֹת וְנִפְלִאוֹת וְקִטְנוֹת וְדַחְקוֹת, וְרוּץ אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְתִלְמַד בְּסִדְרֵ-דִרְךָ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הֲלֹא רַק זֶה
יִשְׂאֵר מִמֶּךָ סוּף כָּל סוּף, וְאֵין מִי שְׁיִרְחֵם עָלַיךְ אֹז. וְחֲכַמֵּינוּ
הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרֻחוֹת ה.): כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה — יִסּוּרִין בְּדַלִּין
מִמֶּנּוּ. וְעֵינִי בְּלְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סה, עֵינִי שָׁם; וְעַל-כֵּן,
חֲמַדַּת לְבָבִי! אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, רַק חֲזֹר חֲזֹר בְּכֹל יוֹם דְּפִים גְּמָרָא
כְּסִדְרָן, פְּרָקִים מְשֻׁנוֹת וְסִימָנִים שְׁלַחַן עֲרוּךְ וּמִזְמוֹרֵי תְהִלִּים,
וְתַצְלִיחַ דִּרְכָךְ תָּמִיד.

הַנ"ל.

אוֹדוֹת הַסְּפָרִים, אֲשֶׁלַח לְךָ בְּקִרְוֹב הַרְבֵּה סְפָרִים לְהַפִּיץ. אֲבָל
הָיָה טוֹב מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוֹר תְּקוּן נִפְשֶׁךְ, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְהַדְפִּיס בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל דִּיקָא אֶת סֵפֶר "שְׁמִירַת הַבְּרִית", וְזוֹ לֹא הוֹצָאָה רַבָּה, כִּי יֵשׁ
כָּבֵד הַפְּלֵאטֵעַס וְהַפִּילִים, רַק צְרִיכִים נִיר. תִּקְשֹׁר עֲצָמְךָ עִם הָאֲבָרָךְ
... אוֹ רְאֵה לְהַדְפִּיס סֵפֶר "אֲשֶׁר בַּנְחַל", אֵיזָה חֶלֶק שֶׁכָּבֵר אֲזַל מִמֶּנּוּ.
וּמַעֲלַת הָעוֹזֵר בְּהַדְפַּסְתָּ וּבַהֲפַצְתָּ סְפָרִים אֵלּוֹ — אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר
כָּלל, כִּי עוֹשֶׂה נִפְשׁוֹת אֵל דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וַיְבֹא הַיּוֹם פְּשִׁיטְגָלָה לְכֹל
אֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ מַעֲלַת אֵלּוֹ הַסְּפָרִים, וְאֹז יִדְפֵס וַיַּחֲזֹר וַיִּדְפֵס. וְאֲשֶׁרִי
מִי שְׁעוֹזֵר לְזֶה, כִּי שְׁכָרוּ הַרְבֵּה מְאֹד עַל-פִּי פִּעְלוֹ. הֵינּוּ כִּפִּי פִּעְלוֹ
— כֵּן שְׁכָרוּ גְדוֹל.

קִיב אֲשֶׁר ג' תשנה בְּנַחֵל

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחִי! בְּאִפֵּן שְׂתַהֲיֶה לְאָדָם הַרְגֵּשָׁה בְּסִפְּר
"אֲשֶׁר בְּנַחֵל", הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת שְׂבוּר כְּחֶרֶס הַנְּשֻׁבֵר, נִכְזָה בְּעֵינָיו
נִמְאָס וְכוּ' וְכוּ', כִּי עִם יִשׁוּת וְגֵאוּת אֵין לְאָדָם בְּזָה שׁוּם הִבְנָה
וְהַרְגֵּשָׁה. וְעַל-כֵּן מִתְלוּצְצִים מְזֵה הַלְצִים, אֲשֶׁר לִיצְנוּת בָּאָה מִגֵּאוּת,
כִּי מֵרַב גֵּאוּת מִתְלוּצֵץ מֵאַחַר, כִּי אִם הָיָה אָדָם בְּטָל וּמִבְטָל בּו
יְתַבְרָךְ, וְהָיָה בְּעֵצְמוֹ כְּתוֹלַעַת הַרוּחַשֵׁת עַל הָאָרֶץ מִמֶּשׁ, אֲזַי לֹא הָיָה
מִתְלוּצֵץ מִשׁוּם בְּרִיָּה, וּמְכַל שְׂפָן מִסִּפְּר (וְעַיֵן בְּהַקְדַּמַּת לְקוּטִי-הַלְכוּת, מֵה
שְׂכַתֵּב שֵׁם מוֹהֲרַנְ"ת ו'ל, מַעֲנֵשׁ הַמִּתְלוּצֵץ מִסִּפְּר, עַיֵן שֵׁם בְּאַרִיכוּת). עַל-כֵּל-
פָּנִים עַל מִי שְׂעוּבֵר מֵה שְׂעוּבֵר, וְהוּא שְׂבוּר כְּחֶרֶס הַנְּשֻׁבֵר, וְצָרִיךְ
הַתְחַזְקוּת, הַסִּפְּרִים הָאֵלוֹ וּבִפְרָטִיּוֹת סִפְּר "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", יִהְיֶה לוֹ
לְחִזּוּק גָּדוֹל. וְעַל-כֵּן רָאָה מֵה לְפָנֶיךָ, אִם יֵשׁ לְךָ פְּנָאִי לְאַסְף כֶּסֶף
וּלְהַדְפִּיסוֹ, אֲזַי שְׂכָרְךָ גָּדוֹל מִן הַשְּׂמִים, וְהוּא תִקּוֹן גָּדוֹל, כִּי אֵין לְךָ
עוֹד תִּקּוֹן לְפָנֶם הַבְּרִית כְּמוֹ צְדָקָה (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', סִימָן רִסד).
וְאֵין לְךָ צְדָקָה גָּדוֹלָה שְׁנִשְׁאַרְתָּ לְאָדָם כְּמוֹ צְדָקָה לְהַדְפֹּסָה (עַיֵן
לְקוּטִי-הַלְכוּת, בְּרַכַּת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ה'), עַיֵן שֵׁם.

וּמֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, שְׂתַמְצָא לְעֵצְמָךְ חֵבֵר טוֹב לְדַבֵּר עִמוֹ "רַק"
מִעֲבוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ, וְחַס וְשְׁלוֹם, אֵל תִּכְנַס בְּשׁוּם וְכוּחִים, כִּי
הַנְּצַחוֹן אֵינוֹ סוֹבֵל אֶת הָאֵמֶת (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', סִימָן קכ"ב);
וְעַל-כֵּן חָבַל מְאֹד מְאֹד עַל הַזְּמַן הַיָּקָר מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר בְּשׁוּם מְמוֹן
אֵי אֲפָשֶׁר לְקַנּוּתוֹ, וּבְזָה שְׂמִדְבָרִים עִם חֵבְרִיו דְּבוּרֵי אֲמוּנָה, מְקִימִים
אֶת כָּל הַמְצוּוֹת הַתְּדִירוֹת, כְּגוֹן: יְחוּד ה' וְזִכִּירַת ה'. כִּי בְּזָה
שְׂמִדְבָרִים מִמֶּנּוּ יְתַבְרָךְ, מִיְחַדִּים אוֹתוֹ וְזוֹכְרִים אוֹתוֹ, וְהַשֵּׁם יְתַבְרָךְ
יַעֲזְרֵנוּ לְהַפְלִיל בּוֹ תְּמִיד.

אַחִי, אַחִי! רַק תְּהַפֵּךְ הַכֵּל לְשִׂמְחָה, וְאֵל יִהְיֶה בְּלִבְךָ, חַס
וְשְׁלוֹם, שׁוּם טִינָה, כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה אֲנִי טְרוּד, וּמִי יִתֵּן וְהָיָה אַחַד
כּוֹתֵב אֵלַי מִכְּתָב כְּזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

רָאָה לְכַתֵּב לִי תְּכַף-וּמְיָד מִכְּתָב אִם קִבַּלְתָּ מִכְּתָבִי זֶה.

ג' תשנו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי ... גרו יאיר.

מכתבך עם המעות לפדיון לנכון קבלתי.

אודות הערל שמצער אותך, ויש ספק שיוליך אותך לערפאות, חס ושלום, ועל-ידי-זה יביא אותך לדלות וכו', נוא! אויב עם איז תלוי נאהר אין א גוי, רבונז של עולם, זעה עם זאל זיין ווינציגער מיט איין גוי, והשם יתברך יעזר לך, שתתפטר ממנו לגמרי, ויהיה כפרה לכלל ישראל. ואתה מצדך ראה לנדה על הדפסה פאָשר דברת וקבלת על עצמך.

אך ליתר שאת מהיום והלאה ראה וגם ראה לברח מעסקים עם עכו"ם, כי אסור להתלוות עמָהם, כי הם חשודים על שפיכת דמים. דמים — תרתי משמע. וברח לך אליו יתברך, ותפרש כל שיחתך עמו יתברך בכל יום, וגם עשה לעצמך שעורים קבועים בתורה הקדושה בכל יום ויום חק ולא יעבר. והשם יתברך ישמע את תפלתנו, ויעמד הערל (שימות תכף-ומיד), ותפטר מהמשפט, ויתהפך השפיע אליך.

הדורש שלומך...

ג' תשנז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר בשלח ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, נר להצדיק נחל גובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

(ו) נו! אם זה תלוי רק בגוי, רבונז של עולם, ראה שיהיה פחות בגוי אחר.

מכתבך לנכון קבלתי ולהשיבך יקצרו המון יריעות. העקר אל תהיה בטלן, רק חזק ואמץ מאד בלמוד גמרא, אשר היא החרב לבטל את הקלפה הידועה המחטאת את האדם בפגם הברית. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ריד): תלמו"ד בגימטריה כמנין שמה מכון ממש, להורות שעל-ידי למוד תלמו"ד מבטלין אותה. וראוי לה שתעין גם בפרוש רש"י ז"ל, אשר רבנו ז"ל אמר (עין שיחות-הר"ן, סימן רכג), שרש"י הקדוש הוא אחיה של התורה. ושמעתי מאחד מאנשי שלומנו, שאמר לפרש בזה מאמרם ז"ל (בבא בתרא קי:): הנושא אשה, צריך שיבדק באחיה. והתורה משולה לאשה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קמו); ועל-פן הנושא אשה שהיא התורה, צריך לבדק באחיה שהוא רש"י הקדוש, ודברי פי חכם חן.

ואודות שבקשת לשלח מאתים ספרי "ארך אפים" להפיץ בעירך, אעשה בעזרתו יתברך מחר רצונך, ואשלח לה, וראה להפיצו.

מה אמר לה, הספר הזה כבר נדפס שמונה פעמים, וכמעט אזלו לגמרי. ואף שבפעם השישית היתה ההדפסה עשרים אלף טפסים, אף-על-פי-כן כמעט שאין לי יותר. ומאריך ישראל קבלתי אתמול מכתב, שמאד מאד רוצים שאשלח להם ספר "ארך אפים", העקר להסתפל בספר הזה בעין האמת, ואז יראו בו נפלאות.

היה רב אחד שבקש מאבי מורי ורבי שליט"א, שימציא לו ספר "ארך אפים", כי אמר לו, יען שהיה אצלו דין תורה בין איש לאשה, והחזתן צעק על חתנו לפני הרב: למה אתה רוצה לגרש את בתי, הלא אמרתי לה כמה וכמה פעמים, שתעשה לעצמה שעור בספר: "ארך אפים", ואז היית משתנה. וכך צעק מסיח לפי תמו. ועל-פן בקש הרב מאבי, מורי ורבי שליט"א, שימציא לו ספר הנ"ל. וכשהביא לו הספר ועין בו, נתפעל ממנו מאד. אף כשהגיע למקום שונכתב, שצדיקי הדור הם ה'ברסלבר חסידים' — חיד... ואתמול שמעתי שהרב הנ"ל שבק חיים לכל חי, ואז נזכרתי בחיובו שחידך

אֲשֶׁר ג' תשנז בְּנַחֵל קטו

לפני כמה שנים, וחסבתי בעצמי — עתה מי מחיך... כי באמת מי שזוכה לצית את רבנו ז"ל באמת ובתמימות גמורה, ומקיים כל מה שנאמר בספר ההוא אודות אריכות אפים והתחזקות בכל המצבים, והתמדה בלמוד התורה הקדושה בסדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל, וענין תפלה והתבודדות, לדבר בכל יום עמו יתברך, ולבלות היום בדבקות עמו יתברך, אזי כשפא יבא היום והשעה האחרונה מחיו, אז נראה מי מחיך... — מי שמקיים את כל הנאמר בספר הזה, או מי שמתלוצץ ומחיך מספר זה. ובאמת דבר זה אי אפשר להסביר לאחר, כי אין שום ברירה שמה על לבה, אשר תבוא גם שעתה פעם. וכעין שאמר התנא הקדוש (אבות פרק ד'): הילודים למות, ופרש המדרש-שמואל, שתכף-ומיד כשהתינוק נולד, נכתב בספרו של מלאך המות. וידוע, אשר ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, אמר פעם: אין נדאות כיום המיתה, ואין העלמה כיום המיתה, הכל יודעים שימותו ומדברים מזה, אבל אין אדם שם על לבו היטב, אשר באמת יקרה את זה לו, ויכול להיות בכל יום ובכל שעה ובכל רגע ממש. כי אם היה האדם יודע זאת, אזי היה מבלה את ימיו ולילותיו באפן אחר לגמרי, והיה לומד ושוקד על דלתות התורה בשקידה עצומה, ולא היה מתערב בשום מחלוקות ומריבות, והיה בורח מזה כמו שבורחים מאש לוהט, אף מועטים שחושבים בזה, ומכניסים דעתם בזה, ועל-כן עובר עליהם מה שעובר.

ואודות שבקשת עצה להרהורים רעים שבאים עליך קדם השנה. האמת אניד לך, שנתתי לאחד עצה, שקדם שישן, יעין בשנים או שלשה מכתבים מספר "אשר בנחל" בסדרן, וינצל מזה. ותהלה לאל, הועיל לו, כי בכל מכתב ומכתב מדבר מאמונה ומגלוי השכינה, וזה בעצמו שומר את האדם, והבן.

והשם יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו, ונזכה לשוב אליו יתברך באמת ובתמים כל הימים, עד בא עד דברו להחזיר את פקדונו יתברך שהוא נשמותינו.

הדורש שלומך...

ג' תשנח.

בעזרת השם ותברך, אור ליום רביעי לסדר בשלח ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי זה פעמים, ומאד מאד שמחתי על
שתהלה לאל, נפקדה אשתך, והשם ותברך יעזור, שתלד בנקל, ויהיה
הכל על נכון, בריאות והולדה בנקל וגדול קל. אך ראה לבקש בכל
יום ויום להשם ותברך על דבר זה, כי תכף-ומיד פשהרתה האשה,
צריך הבעל להרבות בתפלה לפניו ותברך, שהכל יצא בשלום ויעבר
בשלום וכו' וכו'. וכן ראה לקיים את הבטחתך שהבטחת לי בעבור
הריון, שתדפיס את ספר "פעלת הצדיק", ותהלה לאל, אתה רואה
חסדו ותברך שגבר עלינו, ועל-כן תשתדל בכל מיני אפנים לקנות
גיר בעבור הדפסת ספר "פעלת הצדיק", אפלו רק לאלף ספרים
ותדפיסו, כי אמר לי... שיש כבר הפלאטיס והפילים, והשם ותברך
יעזר לך לאסף את כל המעות, ותזכה להדפיסו שם בארץ ישראל.
גם תדע, שזכיתי להדפיס עכשו מחדש פעמים את "סדר-דרך-
הלמוד" בשתי מהדורות, ובאותיות חדשות, סף הכל י"א אלף
עתקים, ואשלח לך לארץ ישראל, וגם הדפסתי את ספר "אילן
החיים", וספר חדש המדבר ממדת התמימות קטן בכמות ורב
באיכות: "תמים תהיה", גם הדפסתי עכשו קונטרס "קול קורא",
וכן קונטרס "העין רואה", וכן הירחון חוברת ד' — כורכים עכשו,
ומכל אלו הספרים אשלח לך וכן לאחייך וכן ל... שפל אחד מכם
פיץ אותם שם בארץ ישראל בזול גדול דיקא, ולא לדקדק בעבור
מעות, כי הכסף והמעות בידו ותברך, ועלינו לעזור להפיץ את דעת
רבנו ז"ל בעולם.

אודות שכתבת, שהעקר הוא לאחינו בני ישראל הספרדים, בן
ונכון הדבר, ואתה צודק, אך גם רב רבם של אנשי שלומנו חפצים
בהספרים, אך יש הרבה אשר מרב התמורות וההסתרה מתבישים

אֲשֶׁר ג' תשנח בְּנַחֵל קיז

לקחת בפרהסייה ובגלוי, ועל-כן כשָׁבָא אֶל בֵּיתוֹ עַל-יְדֵי הַדָּאָר, הוּא מְחִיָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה. וְעַל-כֵּן יֵשׁ פֶּה בְּחֹר אֶחָד שְׁמַתְעֵסֵק בְּעֵסֵק זֶה, וְהַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה, וּמָה שְׁעוֹשִׂים וְאִיךָ שְׁעוֹשִׂים אֲזִי טוֹב מְאֹד מְאֹד. הַעֲקָר — רַחֲמָנָא לִיבָא בְּעִי, וְנִזְכָּה לְהַפִּיץ אֶת דַּעַת רַבְּנֵנוּ וְ"ל בְּעוֹלָם. וְגַם כִּי אָמַר רַבְּנֵנוּ וְ"ל פַּעַם אַחַת, שְׁגַם אֶת הַצְּדִיקִים צְרִיכִים לְהַחְזִיר לְמוֹטָב, וְהִבֵּן.

עַקֵּר דַּעַת רַבְּנֵנוּ וְ"ל הוּא רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה, לְהַרְבּוֹת בְּשִׁקְיָה נִפְלְאָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְיוֹת וּלְטַיִל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן לְהַתְמִיד מְאֹד בְּהַתְּבוּדָּדוּת, לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפָרְטֵי פְּרִטְיוֹת, וְכֵן לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמְצוּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה עַד אֵין סוּף, וְיִוְתֵר מְזֶה הַכָּל הַכָּל וּרְעוֹת רוּחַ, וְאֵין כְּדָאֵי אֶפְלוּ לְחַשֵּׁב מְזֶה, כִּי בְּרַסְלָבֵר חֲסִידוֹת הִיא רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה וְעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית — מָה יֵלֵד יוֹם וְכוּ'.

וְתִהְיֶה לְאֵל, סְפָרֵינוּ בְּנוּיִים עַל נְקֻדוֹת אֵלוּ, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַפִּיצֵם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, וְהַחֲפִץ יַחֲפִץ וְהַחֲדַל יַחֲדַל, וְאַנְחֵנוּ אֶת נַפְשֵׁנוּ הַצְּלָנוּ; אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֻלְקָה, שְׁשֵׁם חֻלְקָה בְּחַיִּים.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

הִנֵּה הַמִּכְתָּב הַזֶּה נִתְעַכֵּב בְּיַדִּי עַד כַּעַת, וּבֵין כֶּךָ הַדְּפִסְתִּי עֲכָשׁוּ סֵפֶר חֲדָשׁ: "תּוֹרַח הַשְּׁמַשׁ", וְהוּא בְּעֵבֹר בְּרַכְּת הַחֲמָה שְׁיִהְיֶה בְּיוֹם ד' בְּנִיֶּסֶן הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה, וְהַסֵּפֶר הוּא סֵף הַכָּל שְׁנֵי גְלִיוֹנוֹת — ס"ד עֲמוּדִים, וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַדְּפִיסוֹ אֶפְלוּ בְּעֵשְׂרַת אֲלָפִים עֲתָקִים, כִּי שֵׁם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל יִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַדְּפִיסוֹ קֹדֶם סֵפֶר "פְּעֻלַת הַצְּדִיק". וְתִאֲמִין לִי, אַחִי, שְׁכַדָּאֵי אֶפְלוּ לְלוֹת מְעוֹת בְּעֵבֹר זֶה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִמְלֵא חֲסְרוֹנְךָ, וְהַסֵּפֶר הַזֶּה כְּשִׁיצָא לְאוּר, יִהְיֶה קְדוֹשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד וּפְרָסוּם שֵׁם רַבְּנֵנוּ וְ"ל בְּעוֹלָם עַד מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא דָּבָר בְּעַתּוֹ. וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַזְדַּרֵּז עִם הַהַדְּפָסָה, וְאִם קָשָׁה לָךְ — תִּמְסַר לְהַאֲבָרְךָ... גְּרוּ יְאִיר, וְיַעַן שֶׁהוּא

קיח אָשֶׁר ג' תשנט בַּנְחָל

בעל חוב, תמסר ל... גרו יאיר. העקר שידפס ויופץ בארץ ישראל, ולמען השם, לא לשנות בהספר כלל.

הנ"ל...

ג' תשנט.

בעזרת השם ותברך, אור ליום חמישי לסדר בשלח ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות.

מה אמר לך, ראוי לנו לשמח על נעם חלקנו וגורלנו, שזכינו להתודע מרבנו ו"ל בזה הצל עובר, בזה הבלי העולם הזה וכו' וכו'. חסדי ה' פי גבר עלינו. הלא בשביל קצת התבודדות ודבורים לדבר עמו ותברך, פדאי וכדאי לירד אל זה העולם וכו', כי פשאדם בזה העולם המלא גשמיות, מלא הסתרות, מלא פסויים, וזוהה לפתח פיו, ולדבר עמו ותברך, אין לך עוד נעימות וערכות מזה בכל העולמות, כי המלאכים, פשהם משבחים ומפארים את השם ותברך, אין בזה כל-כף מעלה כמו פשהשבח עולה מזה העולם. ועל-כן אמר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיא): אם היו מניחין מת לעולם הזה להתפלל, בודאי היתה מתפלל יפה יפה בכל כחו, עין שם. כי כשכבר הפריד והפשיט מאתו לבוש גופו הגשמי, ונעשה פלו רוחני, אז מתחילים לראות מעלת המדבר עמו ותברך.

מה אמר לך?! ראוי שיהיה חשוב אצלך כל דבור שאתה מדבר עמו ותברך, פי כל דבור ודבור הוא הצלחה נצחית, הצלחה כזו, אשר אי אפשר להשיג כלל, כל זמן שהוא בזה העולם.

ולמען השם ותברך, לטובתך הנצחית, אל תדחק את עצמך, כי אל תעש תפלתך קבע, שהוא לשון גזלה ודחק, כמו שפרש רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כ', ובסימן קצו), רק לידע שאפלו דבור

אֲשֶׁר ג' תשס בְּנַחַל קיט

אָתָּד חֲשׂוֹב מְאֹד מְאֹד אֶצְלוֹ יִתְבַּרְךָ, מִכָּל שָׁכֵן עוֹד דְּבוּר וְעוֹד דְּבוּר וְכוּ' וְכוּ'. וְאִם תִּהְיֶה חֲזָק בְּזֶה הָאִפֶּן, הֵינּוּ לֹא לְדַחֵק אֶת עֲצָמוֹ, רַק כָּל דְּבוּר יִהְיֶה חֲשׂוֹב בְּעֵינֶיךָ, אִזּוּ תִּצְלִיחַ דְּרַבְּךָ. מָה אָמַר לָךְ?! הַחַיִּים מְלֵאִים עִם גְּסִיּוֹנוֹת, וְאִין מְקוּם לְכַרַח מֵהֶם, כִּי אִם אֶלְיוּ יִתְבַּרְךָ, שְׂיִהְיֶה רְגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּישִׁיטוֹת כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר דְּבַר זֶה נִקְרָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוֹ ו"ל הַתְּבוּדוֹת. וְרַבְּנוֹ ו"ל הַפְּלִיג מְאֹד מְאֹד בְּמַעֲלַת הַנְּהַגָּה זוֹ, וְאָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן קעב), אֲשֶׁר בְּוִדְאֵי גְּמֻצָאִים כְּשֵׁרִים בְּלֵי הַתְּבוּדוֹת, אֲבָל אֲנִי קוֹרָא אוֹתָם (פְּלִיטִים) מְבַהֲלִים, כִּי בְּלֹא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, הָאָדָם הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, וְאִינוּ יוֹדְעֵי לְמִי לְפָנוֹת בְּעַת צָרְתוֹ. אֲבָל כְּשֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכָל אֲשֶׁר עִם לְכַבּוֹ מְדַבֵּר וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, חַיֵּיו חַיִּים רוּחָנִיִּים, וּמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְחִיוֹת עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא מִמֶּשׁ. כִּי הוּא מְסַבֵּב עִם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ. הָעֵקֶר רְאֵה לְהִיוֹת סִבְלָן עַל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאִזּוּ תִּרְאֶה וְתִרְגִּישׁ נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תשס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי־שְׁבֵת־קֹדֶשׁ לְסַדֵּר בְּשִׁלְחַ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְאַהוּבֵי, יָדִיד וְנֶפְשֵׁי, הַשּׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְגַם הַמַּעוֹת לְהַדְפָּסָה וְהַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל.

מָה אָמַר לָךְ?! שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וּזְעִירוֹן אֵינוֹן שְׁזוּכִים לְתַן צְדָקָה לְמְקוֹם הָרְאוּי, כִּי בְּוִדְאֵי צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ תָּמִיד, שְׂיִזְכֶּה לְתַן צְדָקָה לְעַנְיִים מְהֻנְנִים, וְשְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִהַצְדָּקָה שְׁלוֹ כָּל הַתְּקוּנִים שְׁנַעֲשִׂים עַל־יָדֵי הַצְדָּקָה. וְכַבֵּר דְּבַרְנוֹ הִרְבֵּה, שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַצְדָּקָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת הוּא — כְּשֶׁעוֹזְרִים לְאִישׁ

הישראלי לחזור בתשובה אליו יתברך, ואזי ממילא תהיה לו כְּבָר גְּשָׁמִיּוֹת גַּם-כֵּן. ואם על-ידי צְדָקָה שְׁלוֹ נִתְרַחַק הָאָדָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, מה תועלת לצְדָקָה כְּזוֹ וְכוּ'?! ועל-כֵּן עָקַר שְׁלֵמוֹת הַצְּדָקָה צָרִיךְ להיות — להדפיס ולהפיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם. וְאִסּוּר לַעֲשׂוֹת מַעֲסָק הַדְּפָסָה אִיזוֹ פְּרִנְסָה, הַדְּפָסַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל צְרִיכָה לְהִיֹּת קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וְלֹא לְכַוֵּןתּוּ פְּרִנְסָתוֹ (אם חָפֵץ פְּרִנְסָה, יַעֲשֶׂה מִשְׂאֵוִמֶתָן בְּמָה שְׂרוּצָה, או שִׁילָף לַעֲבֹד וְכוּ'). סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל צְרִיכִין לְהַדְפִּיס בְּתַכְלִית הַהֲדוּר, וְלְהַפִּיצֵם בְּזוּל גְּדוּל, מִמָּשׁ בְּכַמָּה פְּרוּטוֹת. כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הִבְאִישׁוּ אֶת הָאוֹר וְכוּ', עַד שֶׁקָּשָׁה וְכַבֵּד לְהַכְנִיס דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם. וְכֵן גַּם הָעֲנִיּוֹת בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִתְפַּשְׁטָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאֵין לְכָל אֶחָד לְשֵׁלֵם סְכּוּם גְּדוּל בְּעֵבֹר סֵפֶר. וּבִפְרָטִיּוֹת אַחֲרֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרָדִים, הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת אֲצֻלָּם גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד פְּיֻדוּעַ. וְעַלֵּיהֶם דְּבָרֵי וְסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, הֵם כְּמִים קָרִים עַל גֶּפֶשׁ עֵינָהּ. אֵךְ אֵין לָהֶם לְשֵׁלֵם סְכּוּם גְּבִיָּה שְׂמִבְקָשִׁים אֱלוֹ שְׂמִדְפִּיסִים סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעֵבֹר פְּרִנְסָה, וְעַל-כֵּן עֲלִינוּ לַעֲקֹר דְּבַר זֶה, רַק כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, מִי שְׂרוּצָה לְנִדָּב לְהַדְפָּסָה, יִרְאֶה לְהַדְפִּיס בְּעֲצָמוֹ סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְיִמְכֹר אֶת זֶה בְּזוּל גְּדוּל, מִמָּשׁ בְּעֵבֹר כְּמָה פְּרוּטוֹת, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל הַמַּעוֹת, כִּי מַעוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן. וּבְזֶה יִהְיֶה מִמְּזִכֵּי הָרַבִּים. וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַדְפִּיס בְּעֲצָמוֹ, כִּי הִיא עֲבוּדָה וְעֵסֶק קָשָׁה וְכַבֵּד מְאֹד, לִילָף אֶל הַמְּדַפְּסִים וְהַפּוֹרָף וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן יִרְאֶה לְנִדָּב צְדָקָתוֹ אֶל אֱלוֹ שְׂעוּסָקִים בְּזֶה לְשֵׁם שְׂמִים, בְּלִי שׁוּם פְּנוּת עֲצָמָם, וּבְלִי שׁוּם פְּנוּת פְּרִנְסָה, וּבְזֶה יִהְיֶה נִחְשָׁב כְּאֱלוֹ הַדְּפִיס בְּעֲצָמוֹ. וְהִיא רְאוּי כְּבָר מִזְמַן רַב לְבַטֵּל אֶת הַשְּׁטוֹת הַזֹּאת לְקִיחַת הַרְבֵּה מַעוֹת בְּעֵבֹר כָּל סֵפֶר, אֲשֶׁר מְלַבֵּד שֶׁהִיא רְשָׁעוֹת וְכוּ', עוֹד זֹאת זֶהוּ "גְּזוּל הָרַבִּים", כִּי אֲנָשִׁים מְנַדְּבִים מַעוֹת בְּעֵבֹר סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, בְּאִפְּן שִׁיתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם וְיוֹפֵץ בְּכָל קְצוּי תַּבַּל, וְלֹא לַעֲשׂוֹת מְזֶה אִיזָה מִסְחָר וּפְרִנְסָה. עַל-כָּל-פָּנִים מֵאֲחַר שְׂזָפָה אוֹתָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְנִדָּב אֲצֻלֵינוּ צְדָקוֹתֶיךָ, אֲשֶׁר זֶה לָנוּ כְּבָר יוֹתֵר מִשְׁבַּע-עֶשְׂרֵה שָׁנִים, שְׁאֲנוּ מְדִפְּסִים וּמְפִיצִים סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם בְּזוּל גְּדוּל בְּעֵבֹר כְּמָה פְּרוּטוֹת מִמָּשׁ, כְּפִדּוּעַ וּמְפָרָסֵם דְּבַר זֶה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאֲשֶׁר כָּל

אָשֶׁר ג' תשס בְּנַחֵל קכא

הַרְעַשׁ מִכַּפָּה יַחֲידִים עָלֵינוּ הִיָּה גַם-כֵּן כְּנֹנֶת עֲצָמָם בְּזֶה, כִּי אוֹמְרִים שְׁמַקְפָּחִים פְּרַנְסֶתֶם וְכוּ'. אָבֵל בְּאַמַּת צְרִיכִים לִידַע, כִּי סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל הֵם נִכְסֵי הַצְּדִיק, וְאֵין לְשׁוֹם בְּרָיָה רְשׁוּת לְאַסֹּר הַדְּפֻסֶתָם מֵאִיזוֹ סִבָּה שֶׁרַק תְּהִיָּה: הֵן שֶׁסֵּדֵר אוֹתֵיזוֹת חֲדָשׁוֹת, הֵן שֶׁעָשָׂה נִקְדוּת וְכוּ' וְכוּ', אָסוּר לְכַתֵּב עַל שׁוֹם סֵפֶר מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל: "כָּל הַזְּכִיּוֹת שְׁמׁוּרוֹת. וְדַעַת לְנִבּוֹן, אֲשֶׁר מִי שֶׁרַק רוֹצֶה — יִדְפִּסֶם, וְלֹא יִשְׁאַל שׁוֹם שְׁאֵלוֹת כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה, כָּל הַזְּרִיזוֹ הָרִי זֶה מְשַׁבַּח. וּמִי יִתֵּן שֶׁכָּלֵל אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים יַעֲסִקוּ בְּהַדְפָּסָה וּבַהֲפָצָה, וְתַתְּרֵבָה הַדַּעַת בְּעוֹלָם, וְיִחַזְרִירוּ בַתְּשׁוּבָה אֶת הַרְחוּקִים. וְיִדוּעַ, אֲשֶׁר עֲנִין הַדְּפָסָה הוּא צְנוּאֵת מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל קִדְּם הַסְּתַלְקוֹתוֹ. וְעַל דְּבָר זֶה אָנוּ צְרִיכִים לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֵוֹלָם. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמַדְפִּיס סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, אוֹ עַל כָּל פְּנִים עוֹזֵר לְהַדְפִּיס וְלַהֲפִיץ, שֶׁהוּא גַם-כֵּן בְּכָלֵל מִדְפִּיס, כִּי צְרִיכִים לְהִיּוֹת חֲזָק בְּמִמּוֹן וּבְרִצּוֹן וּבְטָרְחָה. אַחַד יְכוּל לְנַדֵּב מִמּוֹן, וְאַחַד יְכוּל לְהַכְנִיס טָרְחָה, לִילֵךְ אֶל הַמְדְפִּיס וְכוּ', וְלִסְחֹב אֶת הַסִּפְרִים וְכוּ', וְאַחַד יֵשׁ לוֹ רְצוֹנוֹת לְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, אֲשֶׁר כָּל זֶה בְּכָלֵל מִזְכִּי הַרְבִּים בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁנוּטֵל חֵלֶק בְּזֶה, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכֹא.

וְתֹאמַר לְהֶאֱבָרְכִים ... גַּרְם יְאִיר, אֲשֶׁר חֲפָצִים לְהַפִּיץ סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, שְׂיִכְתְּבוּ אֵלַי וְאֲשַׁלַּח לְהֵם כָּל מִינֵי סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּזוֹל גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, הֵן "לְקוּטִי-מוֹהֲרַנְ"ן" וְהֵן "סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, וְהֵן "סִפְרֵי-הַמְדוּת" וְכוּ' וְכוּ', כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל וְתַלְמִידָיו אֲפָשָׁר לְהַשִּׁיג אֲצֵלָנוּ בְּזוֹל גְּדוֹל עַד מְאֹד מְאֹד, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְנַדֵּב לָנוּ צְדָקָה לְהַדְפָּסָה וְלַהֲפָצָה וְכוּ'. אִךְ בּוֹדְאֵי צְרִיכִים לָזֶה זְכִיָּה מִן הַשָּׁמַיִם, שְׂיִזְכָּה לִידַע לְהִיכֵן שְׁתַּלֵּךְ הַצְּדָקָה שְׁלוֹ, וְלֹא כָּל אַחַד זוֹכָה לָזֶה.

וּמַחֲמַת טְרֻדוֹתֵי הַרְבּוֹת — אֲקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל אָמַר פַּעַם אַחַת לְעֶשְׂרִי אַחַד שְׁהִיָּה מְנַכְדֵי רַבְּנוּ

קכב אָשֶׁר ג' תשסא בְּנַחֵל

ז"ל: "דעם רבינ'ס זאך וועט זיך אויס פירען אן דיר אויף גאר שענער און בעסער אז דו וועסט צו לייגן איין האנד".

ג' תשסא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לַיְדִיד נַפְשִׁי ... גְרוּ יְאִיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך — יקצרו המון יריעות. ובפרטיות שספרי רבנו ז"ל בנדיך, היה טוב מאד בעבורך, שתקבע את עצמך בהם. אשרינו שאנו יודעים מרבי אמת כזה, המלמדנו עצות נוראות ונפלאות. טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, וראוי לנו לשמח מאד עם רבנו ז"ל: "בך רבנו נגילה ונשמחה נגילה ונשמחה" וכו' (מיט'ן נגון).

אודות הדבור, צריך שתדע, שזהו העקר לשמר, כמובא מזה הרבה בספרים הקדושים. והעקר מהיום והלאה עקר תקון הדבור שדבר רע, רחמנא לצלן, הוא לשקד בלמוד התורה הקדושה, ולבקש תמיד רחמים על כלל נשמות ישראל, כי כנגד זה שפגם ודבר רע עליהם, יראה מהיום והלאה רק להתפלל בעבורם, וכן להוסיף הרבה בלמוד התורה הקדושה, אשר היא תיינו וארך ימינו.

אחי, אחי! אל תהיה בטלן, ראה מהיום והלאה להרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ותבקש רחמים על כל בר ישראל, ותשקד על דלתות התורה הקדושה, ואז ושב ורפא לך. ובלבד אשר מהיום והלאה שמר פיה, וחס ושלום, אל תדבר שום רע על שום בר ישראל, יהיה איה שיהיה, אמה, אחי! הדבק נפשך בו יתברך בתמימות ובפשיטות, ותראה נוראות ונפלאות, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל

ז) דבר רבנו ז"ל יצא מהכח אל הפעל גם בלעדיך, אבל מה טוב ויפה שאמה תתן יד ותעזר לזה.

אָשֶׁר ג' תשסב בַּנְחָל קכג

תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְעַל-כֵּן עָקַר הָעֵצָה הִיא רַק לְמַסַּר נַפְשׁוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכִמּוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה – כֵּן יִהְיֶה. עֲלֵינוּ רַק לְמַסַּר אֶת נַפְשֵׁנוּ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

”רְאֵה לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ קִבְלָה חֲזָקָה לֹא לְדַבֵּר מְאַחֲרִים כָּלֵל”, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה נִזְקָר מִלְּשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת וְכוּ' וְכוּ'. ”רְאֵה לְדַבֵּר תָּמִיד רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְתַחֲזֵק אֶת נַפְשׁ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, שָׁגַם-כֵּן יִמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ”.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

אוֹדוֹת שְׁאֵלְתְךָ וְכוּ', בְּדַרְךָ כָּלֵל נוֹהֲגִים לֹא לַעֲלוֹת בַּשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה, כִּי זֶה שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם, וְכֵן אֵין זֹו טוֹבָה לְנַפְטָר, כִּי כִּדּוּעַ בַּשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה הַנְּשָׁמָה עֲסוּקָה עִם עֲצָמָה. וְלִכֵּן אוֹמְרִים קַדִּישׁ. וּבִמְקוֹם לַעֲלוֹת בַּשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה עַל הַקָּבֵר, כְּדַאי לְהַרְבוֹת בְּמִצְוֹת. וּבַפֶּרֶט בְּנִתְיִנֵּת צְדָקָה לְעֵלוּי נְשָׁמַת הַנַּפְטָר. וְאֵין יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַזְּכוּת לְנְשָׁמָה זֹו, כְּשֶׁעוֹשִׂים מִצְוָה בְּעִבּוּרָה, לוֹמְדִים מְשָׁנִיּוֹת לְזְכוּתָהּ, נוֹתְנִים צְדָקָה לְזְכוּתָהּ וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלִים אוֹתָהּ בְּעֵלוּי אַחַר עֵלוּי. וּבַפֶּרֶט כְּשֶׁנוֹתְנִים צְדָקָה לְתִינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, לְתַלְמוּד תּוֹרָה שְׁלוֹמְדִים שָׁם תּוֹרָה, וּמְזַכְרִים שְׁזְכוּת הַלְמוּד תּוֹרָה זֶה לְזְכוּת הַנְּשָׁמָה, וְכֵן כְּשֶׁעוֹזְרִים לְכוּלֵל שֶׁל אַבְרָכִים שְׁלוֹמְדִים שָׁם תּוֹרָה, וְאוֹמְרִים, שְׁזְכוּת הַלְמוּד הוּא לְזְכוּת נְשָׁמָה זֹו, אֵין יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר גְּדֵל הַטּוֹבָה שְׁעוֹשִׂים לְנַפְטָר. לִכֵּן בַּשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה אֵין הוֹלְכִים בְּקַבִּיעוֹת אֶל הַקָּבֵר, כִּי הַנְּשָׁמָה מְסַכְנָה וְעִסּוּקָה עִם עֲצָמָה, וְאֵינָה מְעַנִּינָת שְׁיָבוֹאוּ אֵלֶיהָ, אֲבָל יֵשׁ לְהַקְפִּיד

קכד אָשֶׁר ג' תשסג בנחל

לעשות מצוות לעלוי נשמתה.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תשסג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך — לנכון קבלתי.

מה אמר לך? ! כשאדם היה רחוק מתורה ומצוות, עבר עברות, והנה חוזר בתשובה שלמה, וחושב לעזוב את אשתו וכו', זו טעות חמורה, כי צריך להמשיך תיזו עמה, ולהשיבה בתשובה שלמה אט אט. ומה שהיה חי עמה באסור, אומרים חכמינו הקדושים (מנחות מד.): אותן מצעות שהציעה לו באסור הציעה לו בהתר. לכן מי ששב בתשובה שלמה, צריך לידע, שלא לעזוב את אשתו ולגרשנה, אלא ילך עמה בנחת ובהבנה הודית וכבדה מאד. כי בחזרה בתשובה צריכים לקחת הכלל הזה, שאמר החכם מכל האדם (משלי ג, ז): "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום", עם אהבה והבנה, ובדרך שלום, יכולים לשבור אפלו קיר של ברזל. כי אם אדם הולך ראש בראש — הוא סובל מאד, כי אז גם היא תנהג עמו בדרך קא.

לכן עקר העצה — לא להכנס בוכוחים, כי אין מצליחים בזה כלל, כי אין אדם רוצה להיות מנצח בזה העולם, וזהו טבע הבריאה של האדם, לכן אין כדאי להכנס בוכוח, כי גם היא תשיב מלחמה וכו', אלא ראה תמיד לדבר מבורא עולם, מהקדוש-ברוך-הוא, ואף שבהתחלה תעשה מזה ליצנות וכו', כי, בעוונותינו הרבים, השקר והחשך מתפשטים ומתגברים מאד מאד, עד שקשה מאד לקבל את האמונה. אבל כאשר מטפטים דבורים בכל יום מבורא עולם, מאהבת השם יתברך, זה אט אט יחדר לתוך הלב. וצריכים רק סבלנות. כדגמת אבן, שנוטפות עליה טפות מים, טפוף אחר

אֲשֶׁר ג' תשסד בְּנַחֵל קכה

טפֿטוף, אף שְׁתֵּהֶיָה אָבֵן קָשָׁה, לְבִסוּף הַמַּיִם מְנַקְבִים בָּהּ חוֹר עֵמֶק. כְּמוֹ-כֵן אף שֵׁישׁ לֵה לֵב אָבֵן, וְאֵינָה יוֹדַעַת מְבוֹרָא עוֹלָם, אֵינָה יוֹדַעַת מַה זֶה שְׂבֵת, מַה זֶה כְּשֵׁרוֹת וְכוּ', וּבְנֹדָא זֶה כּוֹאֵב, כְּשֵׁרוֹאִים אוֹתָהּ וְכֵן אֶת הַיְלָדִים, שֶׁהֵם בְּשָׂר מִבְּשָׂרֵינוּ, עוֹבְרִים עַל רְצוֹנוֹ יְתִבְרָךְ, וְכִמָּה דוֹאֵב לְרֵאוֹתָם כָּה. אֲבָל צְרִיף לְהִתְאַזֵּר בְּמַדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְלִגְלוֹת וְלִפְרָסֵם לְכֻלָּם אֶת הַבוֹרָא יְתִבְרָךְ שְׁמוֹ, וּבְנֹדָא לְבִסוּף מִצְּלִיחִים, כִּי מַעֲט מִן הָאוֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִן הַחֲשֵׁף. וְאֵט אֵט הִיא תְּשׁוּב גַּם-בֵּן וְתִחְיוּ חַיִּים טְהוֹרִים עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וּבְעֵינַי בְּשֵׁרוֹת הַמְּלוֹן, אַתֶּם יְכוֹלִים לְהַזְמִין מְנוֹת כְּשֵׁרוֹת שֶׁל בֵּית דִּין צְדָק מְהֻדָּר, וְאֵין לְהַשְׁבֵּר כָּלֵל וְכָלֵל, וְרֵאָה לְהִתְחַזֵּק לְהַמְשִׁיף לְדַבֵּר מֵאֲמוּנָה, וְלְהִרְאוֹת מַה זֶה קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת וְכוּ', וְלְבִסוּף כָּל הַמְּשַׁפְּחָה תְּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וּמְצַפֶּה לְשִׁמְעַת הַטּוֹב מִמֶּךָ...

ג' תשסד.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבֵרָךְ הַזְּקֵר לִי מְאֹד ... יָרוּ וְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלֵתִי.

אוֹדוֹת שְׁאַלְתָּךְ וְכוּ', הִהְכַרְח לְגִלוֹתָךְ, שְׁבוֹדָאֵי עַד כַּה חֵיִיתָ בְּדַמְיוֹנוֹת גְּדוֹלִים, כִּי כְּשֵׁאָדָם רְחוּק מְבוֹרָא עוֹלָם, נִדְמָה לוֹ הָאוֹר לְחֲשֵׁף, הַמָּר לְמַתֵּק, וּמְסַתּוֹבֵב כָּה בְּמִרְרוֹת וְאִפְּל, וְחוֹשֵׁב שְׁטוֹב וְאוֹר לוֹ. כְּדָגְמַת תּוֹלַעַת הַרוֹחֶשֶׁת בְּצִנּוֹן חֲרִיף, וְחוֹשֶׁבֶת שְׁטוֹב וְעָרֵב לָהּ, כִּי עֲדִין לֹא הִרְגִּישָׁה תְּעִנוּג הַרְחִישָׁה בְּתוֹךְ תְּפִיחַת מַתֵּק. לְכֵן צוּעֵק הַנְּבִיא יִשְׁעִיָה אֶל הַנְּשָׁמוֹת הָאֲמֻלָּלוֹת (יִשְׁעִיָה ה, כ): "הוֹי, הָאֲמָרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע, שְׁמַיִם חֲשֵׁף לְאוֹר וְאוֹר לְחֲשֵׁף, שְׁמַיִם מֵר לְמַתֵּק וּמַתֵּק לְמֵר, הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, וְנִגְד פְּנֵיהֶם נְבוֹנִים." וְלֹא בֵּן רַגַע כְּשֵׁאָדָם זוֹכָה וְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְפִתַע פִּתְאֵם

קבו אָשֶׁר ג' תשסה בנחל

נעלם ממנו הדמיון, שהיה לתולעת כשהיתה בצנון, וחשבה שטוב לה, ואין מקום טוב יותר מזה, והנה נמצאת בתוך תפוח ערב וחשה בהבדל. כי אורך זמן עד שחשים בטוב.

לכן עקר עצתי בעבורך להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ותקפיד להניח בכל יום תפלין, שאומר הקדוש-ברוך-הוא: "והיו לטוטפות בין עיניך", התפלין צריכים להיות בין העינים, ולזכור תמיד מה כתוב בתפלין: "שמע ישראל ה' ה' אלקינו ה' אחד". איזה נעם הוא זה שאדם מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, וממשיך על עצמו נעם וזיו וחיות ודבקות הבורא ותברך שמו. איזו שמחה שאדם מאמין בו ותברך! לכן אומרים חכמינו הקדושים (מנחות מד:): כל המניח תפלין — זוכה לחיים. ואין חיים טובים יותר מאמונה בו ותברך. וכודאי עד שיוצאים מהצנון ונכנסים לתפוח — אורך זמן. לכן נא ונא ראה להתקרב אל הצדיק האמת, שהוא ידריךך בדרך הנכונה, ותרגיש טעם אחר בחיים.

הדורש שלומך...

ג' תשסה.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ונצטערת מאד בצערך הקשה ממה שעובר עליך.

חמדת לבכי! מצד אחד זהו צער גדול מאד כשהודי נשפט, אבל מצד שני זו שמחה גדולה מאד; כי אשריך רבי עקיבא, שנתפסת על דברי תורה, עקיב"א אומרים דרשי רשומות, ראשי תבות: "יש קונה עולמו בשעה אחת"; חכמינו הקדושים מספרים על רבי עקיבא (ברכות סא:), שמסר את נפשו בשביל הקדוש-ברוך-הוא, כי אין מסירות נפש יותר גדולה מלגלותו ותברך

אָשֶׁר ג' תשסה בְּנֵחֶל קכז

בְּעוֹלָם. וּכְמֵאמָרָם ו'ל (תַּנְחוּמָא גִישָׁא ג'): מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שְׁיִהְיֶה לוֹ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְגוֹר בְּיַגְיָנוּ, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה שְׁנַכִּיר אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב בְּזֵהָר (בא מב:): תְּכַלִּית הַבְּרִיאָה הַיְתֵה בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיָּה; שְׁנַזְכָּה לְהַכִּיר אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סְפָרֵי הָאֲזִינוּ שִׁיג): עַד שֶׁלֹּא בָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְעוֹלָם, לֹא הָיָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֵךְ אֶלָּא עַל הַשָּׁמַיִם, וְנִקְרָא 'אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם', אֲבִינוּ אַבְרָהָם הוֹרִיד אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְזֶה הָעוֹלָם, וְנִקְרָא: 'אֱלֹהֵי הָאָרֶץ'. כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא פֶה אֲתָנוּ, עֲמָנוּ וְאֶצְלָנוּ, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, זֶה לְכוּשׁ לְגַבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְהַכֵּל זֶה דְמִיוֹן אֶחָד גָּדוֹל. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כה), שֶׁהֵיכָל הָרַע נִקְרָא כַח הַמְדַמָּה, הֵינּוּ שְׁאֲדָם חוֹשֵׁב שֵׁישׁ דְּבָר נִפְרָד מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֲזוּ יוֹרִיד אֶת הַמְדַמָּה וְיָבֵא אֶל הַשֶּׁכֶל. מַה זֶה שֶׁכֵּל? שֶׁכֵּל — רֵאשֵׁי תַבּוֹת (אֵיכָה ג'): "שׁוֹפְכֵי כַּמִּים לִיבֶךְ נִכַח פְּנֵי ה'". וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס'): יֵשׁ בְּגֵי-אָדָם הַיִּשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, אֲנָשִׁים נְרַדְמִים, יִשְׁנִים, וְכִיצַד יִתְכַּן? הֲלֹא הֵם מְסֻתוֹבְכִים, עוֹבְדִים, נוֹסְעִים, טְסִים, מְעַסִּיקִים פּוֹעֲלִים, יֵשׁ לָהֶם בְּתֵי חֲרָשֶׁת וּמִפְּעֻלִים לְרַב, אֲבָל הֵם יִשְׁנִים, וּמֵדוּעַ? כִּי בְּרַגַע שְׁאֲדָם אֵינוּ מְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינוּ מְכִירוּ יִתְבָּרֵךְ, וְחוֹשֵׁב שֶׁהַכֵּל מְקַרָּה וּמְזַל, אֲזִי סִימָן שְׁמַחוּ יָשָׁן. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל, שֶׁהֵצְדִיק מְעוֹרָר מֵהַשְּׁנָה, שְׁאֲדָם יִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּלְפָרְסָמוּ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִיךְ שְׁזָכִיתָ לְדַבֵּר דְּבוּרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, אֵף שְׁאֲתָה נִמְצָא בְּמַצָּב הַכִּי קָשָׁה, לְפָנֵי גְזֵר-דִּין גּוֹרָא וְכוּ', וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָךְ הַכַּח לְגַלוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֵלְקָךְ! אֲשֶׁרִיךְ שְׁנַתְּפִסְתָּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה! וְאֲתָה זוֹכָה בְּמַצָּבִים כְּאֵלוֹ לֹא לְאֶבֶד עֲשִׂתוֹנוֹתֶיךָ וְרוּחְךָ, אֵין עוֹד דְּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה!

וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוֹטָה ג'): בְּתַחֲלָה קָדָם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הַיְתֵה הַשְּׁכִינָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ — סִלְקוּ

קכח אֲשֶׁר ג' תשסה בנחל

מהם את השכינה. ומהי השכינה? הקדוש-ברוך-הוא השפין אלקותו יתברך בזה העולם, שאנחנו נזכה להפירו ולדבר אליו. והנה שלח לנו ברחמי בדור הזה מתנה לכל עם ישראל את רבנו נחמן מברסלב זי"ע, אשר הוא הכניס בכל העולם בלו, אשר אין שום יאוש בעולם כלל! והגם שקל מאד לומר, שאין שום יאוש כלל, אבל רבנו ז"ל הוריש לנו ספרים קדושים כאלו המגלים את הקדוש-ברוך-הוא, המורים לנו דרך איך להתקרב אליו יתברך. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד): היכן הדלת והפתח להכנס אליו יתברך? הלא כל אחד מאתנו רוצה לחזר בתשובה שלמה, תפץ להיות מקרב אליו יתברך ולהשיגו יתברך, אבל אין יודעים היכן השער, כי נתקנים אצלנו הפסוק (בראשית יט, יא): "ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים מקטן ועד גדול, וילאו למצא הפתח". אבל הפה של האדם זה הדלת והפתח להכנס אצלו יתברך. אם אדם זוכה ומשיח בינו לבין קונו, ומדבר אליו יתברך, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), הנהתבודדות היא מעלה עליונה מהכל, הינו אדם שקובע לעצמו מקום מסוים ומדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, ומבקשו יתברך כל צרכיו, בזה הוא נדבק באלקותו יתברך. ואומרים חכמינו הקדושים (תנחומא ברא א): אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל, הוו זהירים בתפלה, שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות. ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו, ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד עמו. אם נתבונן בדבורים אלו, נוכח — שהקדוש-ברוך-הוא מבקש מאתנו שרק נדבר אליו, וכבר יקבלנו ברצון, וכיצד נתעלם מזה?! הלא סוף כל סוף על מי לא עוברות צרות ויסורים ומרירות, דחקות ועניות, ומתרוצצים אל פסיכולוגים ופסיכיאטרים לפתר סבלם, ובאמת גם הפסיכולוגים מסכנים, כי אינם יודעים בין ימינם לשמאלם. והנה גלה לנו רבנו ז"ל עצה קלה — לפתח את הפה ולדבר אליו יתברך, שזו נקראת התבודדות. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ק), שכל הצדיקים לא זכו להגיע למדרגתם, אלא על-ידי התבודדות, לדבר אליו יתברך, ולשיח ולספר לפניו יתברך כל צרכם, ודיקא

על-ידי-זה הגיעו למדרגתם הגבוהה.

ולכן אשריך ואשרי חלקך, שאתה זוכה לגלות את הבורא יתברך במצבים הקשים ביותר; יש קוֹנָה עוֹלָמו ב'שָׁעָה אַחַת — ראשי תבות עֲקִיב"א; כי זו היתה עבודתו של רבי עקיבא, שאומרים חכמינו הקדושים (ברכות סא:), כְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַן שֶׁהוֹצִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, וְסָרְקוּ אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרָקוֹת שֶׁל בְּרוֹזַל, הָיָה עֵת קְרִיאַת שְׁמַע, וְקָרָא "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ הַיְהוָה אֶחָד", וּבָזָה יִצְאָה נִשְׁמָתוֹ. לְמִדֵּים מִכָּאן, שִׁיהוּדֵי הַזּוֹכָה לְגָלוּת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִקְדֹשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּרַבִּים — זו השְׁעָה שְׁלוֹ. וכְּדָגְמַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּשָׁעָה שֶׁהִכְנִיסוּהוּ לְבֵית-הַסֵּהַר, כְּתוּב (בראשית לט, ב): "וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף, וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ". הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הָיָה עִם יוֹסֵף. וְכֵן כְּתוּב (שם פסוק ג): "וַיִּרָא אֲדוֹנָיו כִּי הַיְהוָה עִמּוֹ". אִיךָ יִתְכַּן שְׁמַצְרֵי מוֹזֵהם וּפְגוּם יִכִּיר שֶׁה' עִם יוֹסֵף? אוֹמֵר רַש"י הַקְּדוּשׁ: שֵׁם שְׁמִים שְׂגוּר בְּפִיו. הַמְצְרֵי רָאָה שִׁיוֹסֵף הַצַּדִּיק אֵינוֹ מְאֻבָּד עֲשֵׂתוֹנוֹתָיו, אֲלֵא מְדַבֵּר תָּמִיד מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תנחומא וישב): בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה יוֹסֵף בְּמַצְרַיִם, תָּמִיד הִתְבּוֹדַד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָפְלוּ כְּשֶׁהִכְנִיסוּהוּ לְבֵית-הַסֵּהַר, שִׁמַּח אֶת כָּל הָאֲסִירִים, וְדַבֵּר בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, עַד שֶׁלֹּא אָרַךְ זְמַן רַב (בראשית לט, כא-כג) "וַיִּתֵּן חֲנוּ בְעֵינָיו שֵׁר בֵּית-הַסֵּהַר, וַיִּתֵּן שֵׁר בֵּית הַסֵּהַר בְּיַד יוֹסֵף אֶת כָּל הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֵּהַר, וְכָל אֲשֶׁר עוֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עוֹשֶׂה, אֵין שֵׁר בֵּית-הַסֵּהַר רוֹאֶה אֶת כָּל מְאוּמָה בְּיָדוֹ, בְּאֲשֶׁר הַיְהוָה אִתּוֹ, בְּאֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה הַיְהוָה מְצַלִּיחַ". אֲשֶׁרֵי הַמְּגַלָּה וּמְפָרְסֵם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל.

הגיע הזמן שעם ישראל יתאחד יחד, ויעזבו את המפלגות שהן לשון פֶּלֶג, כְּדוֹר הַהַפְּלָגָה, שֶׁהָיוּ אֹז הַרְבֵּה מְפֻלְגוֹת. עִם יִשְׂרָאֵל הֵם עִם אֶחָד רַק עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כְּלָנוּ הָיִינוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה בְּהַר סִינַי, כְּלָנוּ שְׁמַעְנוּ (שְׁמוֹת כ, ב): "אֲנֹכִי הַיְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם", "לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי", זֶה מֵה שֶׁמְּאֻחַד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן, הַגִּיעָה הַשְׁעָה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וַיִּתְחַדְּלוּ מִהַהֲבָלִים וְהַשְּׂנָאָה וְהַקְּנָאָה, וַיִּגְלוּ לְכֻלָּם שֶׁהֵם עִם רַק עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְרַק אֶל חֻקֶּיהָ אָנוּ מְצוּיִם לְשִׁמְעָה. וְלָנוּ יֵשׁ שְׁלִחָן

קל אשר ג' תשסו בנחל

ערוף, אשר רבנו ו"ל הקפיד מאד על למוד שלחן ערוף, ואמר (שיחות ה"ז, סימן כט), שכל יהודי ויהודי מחיב ללמד בכל יום שלחן ערוף, ולא יחסר יום מבלי זה, כי רק השלחן ערוף מאחד את עם ישראל. כי מה אנו רואים? השלחן ערוף זה השלחן אשר לפני ה', ועליו יש מפה, שהוא הרמ"א, ובשלחן ערוף מתאחדים ספרדים ואשכנזים, כי כלנו קבלנו על עצמנו את השלחן ערוף. מרן היה ספרדי והרמ"א היה אשכנזי, ויהודים חיו משך מאות שנים רק עם השלחן ערוף. וכתוב בספר מגיד מישרים, שהמגיד בא מן השמים, וגלה לבית יוסף שיזכה לחבר ספר שיקבל בין כלל נשמות ישראל. ולכן חקי התורה הם רק כפי השלחן ערוף, ואנו מצוים לשמע רק בקול חכמי ישראל, חכמי התורה, צדיקי הדור, ההולכים על-פי דרך השלחן ערוף; אשרי הזוכה להיות אצל רבנו ו"ל, אשר מלמד את האמונה הברורה והמוכחת, לא להתיאש במצבים הכי קשים. ואשרי הזוכה לעשות התעוררות בין שאר נשמות ישראל, שיזכו לבוא אל ציון רבנו ו"ל, ובפרטיות על ראש השנה, אשריו ואשרינו, הזוכים להאמין בהקדוש-ברוך-הוא, והולכים רק כפי דרך השלחן ערוף; יעזר הקדוש-ברוך-הוא שיזכה לחנך בנינו ובנותינו רק על-פי דרך התורה והאמונה המסורה לנו מדור דור, ואז נצליח בזה ובכא ולנצח נצחים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תשסו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו התשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי, עליך לשאל שאלת רב בענין אשתך וכו', כי אין זה

אָשֶׁר ג' תשסז בְּנַחַל קלא

פֿשוּט כּל־כּף. כּי אַשֶׁת אִישׁ אָסוּר לָהּ לְהִתְיַחַד עִם גּוֹי וְכוּ'. וְכֵן כְּתוּב בְּתַרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סימן רמב) עַל אִשֶׁת אִישׁ שְׁנֵיתֵיחַדָּה עִם גּוֹי, דִּהְיִי עוֹבְרַת עַל דַּת מֹשֶׁה, מִשּׁוּם דִּיחּוּד אִשֶׁת אִישׁ דְּאוֹרֵיחָא. וְכֵן פֿסק הַרַ"א בְּאָבֵן הַעֲזָר (סימן קטו, סעיף ד'), עֵינֵן שָׁם. וְלִכֵּן אֵין זֶה כֹּה פֿשוּט, שְׁאִשְׁתָּךְ עוֹבְרַת אֶצֶל גּוֹי וְהִדְלַת סְגוּרָה. וְהֵייתִי אוֹמֵר לָךְ: לָךְ לֶךְ אֲמַרְיֵנן לְגוֹזֵרָא וְכוּ'. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׁשׁוּמֵר הֵיכֵן עוֹבְרַת אִשְׁתּוֹ, וְכָל שְׂפָן שְׁלֵא אֶצֶל גּוֹי. שְׁהֵם חֲשׁוּדִים גַּם עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְלִכֵּן רְאֵה לְשֵׁאל רַב בְּעֵינֵיךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנְּהַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְרוּ יְאִיר.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ הָאָרֶץ.

עֲלִיךָ לְזַכֵּר, שְׁפָל דְבַר הָעֵבֶר — אָסוּר לְהַצְטַעַר עֲלֵיו וְכוּ', יִהְיֶה מֵה שְׁיִהְיֶה וְיִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, כִּי צָרִיכִים לְדַעַת, שְׁיִישׁ פֹּה יַד הַגּוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ וְכוּ'. וְלִכֵּן אָסוּר לְהִתְיַאֵשׁ, וּמִכָּל שְׂפָן שְׁלֵא לְהַשְׁבֵּר, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, כִּי דְבַר גְּדוּל וְדְבַר קֶטַן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֶלָּא מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבְאַמַּת טְעוֹת לְעוֹלָם חוֹזְרֵת. וּפְרַשְׁתִּי פַעַם, שֶׁהוּא עַל דְּרָךְ אֲשֶׁר כְּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פט): "לְעוֹלָם הַגּוֹי"ה דְּבָרְךָ נֶצֶב בְּשָׁמַיִם". שְׁפָרֵשׁ הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוּשׁ זִי"ע, שְׁדָבַר הַגּוֹי"ה עֲדִין נֶצֶב בְּשָׁמַיִם לְעוֹלָם, וְאֵינְנוּ יְכוּלִים לְהַפְרֹד. וְזֶהוּ: 'טְעוֹת לְעוֹלָם חוֹזְרֵת'. אִם אָדָם עֹשֶׂה טְעוֹת, תְּמִיד שְׁיִחֲזוּר אֶל: "לְעוֹלָם הַגּוֹי"ה דְּבָרְךָ נֶצֶב בְּשָׁמַיִם", וְדו"ק כִּי נִכוּן הוּא.

אָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דְבַר בְּעוֹלָם, צָרִיךְ לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לִילָךְ

קלב אָשר ג' תשסח בנחל

בישוב הדעת. וְכַל פֶּרֶט שְׁעוֹשָׁה עָלָיו לְיִשָּׁב דַּעַתוֹ, כְּמוֹ שְׁגִלָּה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'): מֵה שְׁהָעוֹלָם רְחוּקִים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — מִפְּנֵי שְׂאִין לָהֶם יִשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין לָהֶם יִשׁוּב הַדַּעַת? כִּי אֵינָם בְּשִׂמְחָה, כִּי אִם הֵיוּ בְּשִׂמְחָה, הֵיוּ זוֹכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת. וְצָרִיכִים לְמַצָּא בְּעַצְמוֹ תְּמִיד נִקְדָּה טוֹבָה. וְלִכֵּן אֵל תְּבַלְּבֵל אֶת עַצְמָךְ, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבּוֹדָאי מֵה שְׁעֵבֵר — הִיָּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלִכֵּן אֵל תִּצְטַעֵר כָּלֵל.

מִכָּאֵן לְהֵבֵא כָּל דְּבָר בְּעוֹלָם, תִּתְיַשֵּׁב בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ, שְׁוֵה הָאֵמֶת שֶׁל רַבְנוּ ז"ל. כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת אֲמֵרְתִי כָּבֵר לְהִרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֵׁישׁ שְׁמִדְבָרִים בְּאֵמֶת, וְאֵין הָאֵמֶת נִפְסָק מִפִּיָּהֶם, וְכֵן אֶחָד כָּל-כָּף בְּטוֹחַ שָׂרָק אֲצִלוֹ הָאֵמֶת וְכוּ', וְהַזּוֹלָת בְּשִׂקָר וְכוּ'. וּבְאֵמֶת "אֵמֶת" זֶה רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (יְרֵמְיָהּ י, י'): "וְהִנֵּי" אֱלֹקִים אֵמֶת", וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא), שְׂאֵמֶת זֶה אֶחָד, רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵמֶת! וְלִכֵּן כָּל מִי שְׂמֵתְבוּדָד יוֹתֵר אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יוֹתֵר אֵמֶת נִכְנָסֶת בּוֹ, כְּמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים ט, טיב): כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבִפְרֵט כְּשֶׁבֵא וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֵמֶת, אָז מֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ.

בְּכָל דוֹר וְדוֹר הַצַּדִּיקִים סוֹבְלִים חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וּבְזִיווּנוֹת וְעֵלְבוֹנוֹת, וְלִכֵּן אֵינָךְ צָרִיךְ לְהַתְּבַלְּבֵל מִשׁוּם דְּבָר, רַק הַדְּבֵק עַצְמָךְ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְתִרְגִּיל אֶת עַצְמָךְ לְדַבֵּר אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָז תִּרְאֶה אֶת הַנְּסִים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשסח.

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֵן טוֹב סְלָה נִגְיָעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי

אָשֶׁר ג' תשסח בַּנְחַל קלג

מאד, שוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ עִם הַגְּלִיּוֹנוֹת שְׂאֵתָה מְדַפִּיס וְכוּ'.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! זֶה יָפָה בְּמָאֵד מְאֹד. אֲבָל עָלֶיךָ לְדַעַת, שְׁכָל דְּבַר שְׁכוּתָבִים, צְרִיכִים לְהַחְזִיק בְּזֶה וְכוּ'. וְכִמוֹ שְׂאֵתָה מֵאָרִיךְ בְּעֵנִין לְמִוֹד זְכוּת וְכוּ', שְׂצָרִיכִים לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְכַף זְכוּת, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה מֶה שְׂיִהְיֶה וְכוּ', וְאֵתָה מֵאָרִיךְ לְאָרְכָּה וּלְרַחֲבָהּ בְּנִקְדָּה זוֹ, בְּשַׁעָה שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׂיֵשׁ כְּאֵלוֹ שְׂאֵתָה שׁוֹנָא אוֹתָם בְּתַכְלִית הַשְּׂנָאָה, וְאִינְךָ רוֹצֵה לְדַבֵּר אִתָּם וְכוּ', הֵיחֲכִין לְכַתֵּב סֵפֶר וְלֹא לְהַחְזִיק בְּזֶה?! סִהְדִי בְּמִרוּמִים, שְׁכָל אֵלוֹ הַשׁוֹנָאִים שְׁלִי, שְׂזֶה בּוֹדָאִי שְׂנָאֵת חֲנָם, כִּי לֹא עֲשִׂיתִי לְאֵף אֶחָד שׁוֹם דְּבַר, אֲלֹא אֲנִי מְגַן בְּעַדֵי וְכוּ', אֲבָל לֹא הִתְחַלְתִּי עִם אֵף אֶחָד, וְאִין לִי שׁוֹם שְׂנָאָה לְאֵף אֶחָד, אִם יְבוֹאוּ אֲצָלִי — אֲכַבֵּד אוֹתָם בְּכָל הַכְּבוֹד שְׂרַק יֵשׁ וְכוּ'. אֲבָל לְצַעְרֵי הָרַב, אִינָם רוֹצִים לְדַבֵּר אִתִּי וְכוּ', הֵם אֲשֶׁר מִתְרַחֲקִים מִמֶּנִּי וְכוּ', וְהֵם אֲשֶׁר עוֹבְרִים אֶת הַלְּאוּ בְּתַמִּידוֹת: "לֹא תִשָּׂא אֶת אַחֶיךָ בְּלִבְכֶךָ", שְׂזֶהוּ לֹאוֹ שְׂעוֹבְרִים בְּכָל דְּקָה וּשְׂנִיָּה שְׂשׁוֹנָאִים בְּרִי שְׂרָאֵל. וְלִכֵּן אֲנִי מְצַדִּי בְּשְׁלוֹם עִם כָּלֵם, אֲלֹא אִינִי רוֹצֵה לְלַכֵּת אֲלֵיהֶם, כְּדִי לֹא לְעוֹרֵר מֵהוּמוֹת, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאִם הֵייתִי נִכְנָס בֵּינֵיהֶם, בּוֹדָאִי יֵשׁ לִי אֲנָשִׁים אֲלִימִים וְחִמוּמֵי מַח וְכוּ', שְׂהִיוּ נוֹתְנִים לָהֶם מַכּוֹת רַצַּח וְכוּ'. לִכֵּן כְּדִי לְמַנַּע אֶת זֹאת, אֲנִי מִתְפַּלֵּל בְּנִפְרָד, אִינְנִי רוֹצֵה לְלַכֵּת בֵּינֵיהֶם. וּמֵה גַם, שְׂאִם הֵם כָּל-כָּף שׁוֹנָאִים אוֹתִי, אִם בְּעַל תְּפִלָּה אוֹ בְּעַל תּוֹקֵעַ יֵשׁ לוֹ שׁוֹנָא אֶחָד, אֵף אֶחָד לֹא יוֹצֵא מֵהַתְּפִלוֹת וְהַתְּקִיעוֹת וְכוּ', וְלִכֵּן עַדִּיךָ לִי לְשִׁבְתָּ וּלְהַתְּפַלֵּל בְּנִפְרָד עִם קְבוּץ גְּדוֹל שֶׁל תְּלַמִּידֵי וִידִידֵי, וְזֶה הַבְּטוּחַ בְּיֹתֵר וְהַמִּישָׁב בְּיֹתֵר.

עָלֶיךָ לְזַכֵּר, שְׂרַבְנוּ ז"ל גִּמְצָא רַק בְּמִקּוֹם שְׂמִדְבָרִים מִמֵּנוּ, כִּי בְּמִקּוֹם שְׂלֹא מִדְבָרִים מִמֵּנוּ — אִינְנוּ גִמְצָא, וְלִכֵּן הַכָּלֵל הַזֶּה תִּקַּח בְּיַדֶּיךָ — צְרִיכִים לְדוֹן כָּל יְהוּדֵי לְכַף זְכוּת בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלֵל, אֲפִלוֹ שְׂאִין מִשְׂתוּיִם עִמוֹ.

קלד אֲשֶׁר ג' תשסט בנחל

באומן הִיָּה עוֹבֵד ה' גְּדוֹל בְּשֵׁם ר' גְּעֶצֶל ז"ל, וְהָיָה מִתְפַּלֵּל בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְהִפְרִיעַ בְּזֶה לְהִרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּקִלּוּזוֹ, כִּי בִלְבֵל אוֹתָם, וְלִכֵּן הִצִּיקוּ לוֹ וְכוּ', וְכַמָּה פְּעָמִים גַּם בָּזוּ אוֹתוֹ בְּרַבִּים וְכוּ', וְהָיוּ לוֹ הִרְבֵּה שׁוֹנְאִים. וּפְעַם אַחַת כָּבַר לֹא הָיָה יָכוֹל לְסַבֵּל, וְעָלָה עַל הַבִּמָּה וְנָתַן דְּפִיקָה בְּאִמְצַע הַתְּפִלָּה, וְהִכְרִיז בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר, שְׂצָרִיכִים לְדוֹן לְכַף זְכוּת אֶת כָּל אֶחָד, רַק לֹא אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ?!"... כְּאוֹמֵר, לָמָּה לֹא דָּנִים אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, עַל כֶּף שְׂצוּעָק בַּתְּפִלָּה?! וַיֵּשׁ עוֹד הִרְבֵּה סְפוּרִים כְּאֵלוֹ, אַךְ לְקַצֵּר אֲנִי בָּא.

רק הוריתי לך, אם אתה כותב משהו או מדפיסו, עליך להחזיק בזה בשלמות.

הַכֹּפֵל הַדָּבָר — אִם אֵלוֹ שְׂמִדְבָּרִים עָלַי וְכוּ' וְשׁוֹנְאִים אוֹתִי, אִם הָיוּ בָּאִים לְבֵית הַמְּדַרְשׁ שְׁלִי, הַיִּיתִי נוֹתֵן לָהֶם כָּל הַכְּבוֹד בְּעוֹלָם, כִּי אֵין לִי שׁוֹם דְּבָר נֶגֶד שׁוֹם בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְאִף שְׂכּוֹאֵב לִי מְאֹד מְאֹד, שְׂאֲנִי רוֹאֶה בְּשִׁבִיל הַמַּחְלָקַת מִתְרַחֲקִים כָּל־כֶּף הִרְבֵּה נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, שְׁהָיוּ יָכוֹלוֹת לְהִתְקַרֵּב לְרַבֵּנוּ ז"ל וְכוּ'. מַה לַעֲשׂוֹת?! זֶה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן. עָלִינוּ לְהַפִּיעַ אוֹר רַבֵּנוּ ז"ל. וְהַחֲפֵץ יַחֲפֵץ, וְהַחֲדַל — יַחֲדַל.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תשסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

הַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם זֶה יֵשׁוּב הַדַּעַת, אִם אָדָם זוֹכֶה וּמֵיִשֵׁב דַּעַתוֹ מִכָּל מַה שְׂעוֹבֵר עָלָיו, וּבּוֹרַח רַק אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲזִי הוּא

אָשֶׁר ג' תשע בְּנַחֵל קלה

הַכִּי מִצְלַח, לֹא-כֵן כְּשֵׁאִין לְאָדָם יָשׁוּב הַדַּעַת, זֶה הַצַּעַר הַכִּי גָדוֹל.
לְכֵן לֹא בַחֲנָם שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, לְהַתְּבוּדָה
בְּכָל יוֹם אֱלֹיו יִתְבַּרְךָ, וְלִשְׁמֵי וּלְסִפְּרָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל
אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, כִּי הֶעָקֵר הוּא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, הֶעָקֵר לְדַבֵּר אֱלֹיו
יִתְבַּרְךָ, הֶעָקֵר לְשַׁפֵּף שֵׁיחַ וּתְפִלָּה אֱלֹיו יִתְבַּרְךָ, וְזֶה יִכְנִיֵס בּוֹ יָשׁוּב
הַדַּעַת.

כְּדָאֵי לְהֵיּוֹת 'גָּנֹב', לְגַנֹּב בְּכָל יוֹם קִצָּת פְּסוּקֵי חֲמֵשׁ וּרְשׁ"י, קִצָּת
מִשְׁנֵיּוֹת, קִצָּת גְּמָרָא, קִצָּת מִדְּרָשׁ, קִצָּת שְׁלַחַן עָרוּף, קִצָּת זֹהַר, קִצָּת
תְּקוּנִים, קִצָּת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעוֹד נִקְדוּת טוֹבוֹת. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר
לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל: מַעַט גַּם-כֵּן טוֹב — 'אֲבִיסְעַל אִיזוֹ אוּיָף גוּט'. כִּי
בְּדֶרֶךְ כָּל בְּנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים — מַה יִּהְיֶה כְּבָר אִם אֶלְמַד קִצָּת, מַה
שָׁוֶה לְמוֹד מוּעָט. וּבְאֵמַת זֹו טְעוּת, כִּי אִם אָדָם הוֹלֵךְ לְלַמֵּד עַל
דַּעַת וּבִאֲפֹן שִׁילְמַד רַק מִשְׁנָה אַחַת, לְבִסוּף יִלְמַד פֶּרֶק שְׁלֵם, וְכֵן
אִם יֵלֵךְ לְלַמֵּד עַל דַּעַת וּבִאֲפֹן שִׁילְמַד כְּמַה שׁוֹרוֹת גְּמָרָא, יִלְמַד כְּמַה
דְּפִים, וְכֵן כְּשִׁיאֲמַר לְעֲצֵמוֹ שֶׁהוֹלֵךְ לְלַמֵּד כְּמַה סְעִיפִים, יִלְמַד כְּמַה
סִימָנִים, כִּי כֶּף דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה, הַהִתְחַלָּה קִשָּׁה, אֲבָל כִּיּוֹן שִׁיּוֹשְׁבִים עַל
מְקוֹם, נִמְשָׁכִים לְלַמֵּד עוֹד וְעוֹד. כְּמוֹ-כֵן עִם הַדְּבָר לְדַבֵּר אֶל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהִתְחַלֵּל כְּמַה מְלִים, עַד שִׁיִּזְכֶּה אַחֲרֵי-כֵן לְדַבֵּר
הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיָדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ, וְתִזְכֹּר שֶׁפְּרַנְסְתָךְ
תְּלוּיָה אַךְ וְרַק בִּיּוֹדֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵל תִּתְּבַלְּבֵל מִשׁוּם דְּבָר
שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי גָדוֹל אֲדוּנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, הַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ,
רַק תִּבְטַח בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי

מָאד, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אודות שאתה מתלונן שעליך להתנגע מאד מאד בשביל פרננסתך וכו', מה אמר לך, ידידי הנקר! חכמינו הקדושים אמרו (קדושין פב.): הרעותי את מעשי וקפחתי את פרננסתי. כשאדם חוטא, הוא צריך להתנגע ולטרח מאד. ופרש המקנה, כי שרש אכילה ושתיה, למען ילך האדם בכח האכילה והיא, ויעבד את הבורא יתברך שמו, וכוזה יעלה נצוצות קדושים שבאותו דבר מאכל ומשתה למקור שרש קדשתן, וכל חלק משתוקק לשרשו, ומהראוי שהפרנסה, המאכל והמשקה ירדפו אחר בני-אדם לאכלם ולהעלותם, ומה שאינו כן, אלא האדם צריך לטרח להשיג לחם חקו, הוא מפני שאינו מכון באכילתו רק למלא תאוותו, ואין מעלה הנצוצות הקדושות שבו לשרשן, על-כן הפרנסה בורחת, עד שצריך לחזור ולטרח אחריה להשיגה, וזה שאמרו חכמינו הקדושים: הרעותי את מעשי וקפחתי את פרננסתי, רצה לומר שקפחתי את רגלי עד שצריך לרדה אחריה, עין שם.

נמצא, לפי דברי ה'מקנה', אם אדם מכון בעת שאוכל — להעלות הנצוצות הקדושים שבתוך המאכל, פי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובתוך המאכל יש אלקות, ובשעה שאדם אוכל, מדבק עצמו לאין סוף ברוך הוא, המלבש במאכל הזה. כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב), שדיקא על-ידי אכילה יכול להיות יחוד בין קדשא בריך הוא ושכינתא, אז אדם אינו צריך להתנגע לפרנסה, והפרנסה באה לתוך ביתו. לכן הייתי אומר לך, ידידי הנקר! תתחיל להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ותברח רק אליו יתברך, ותחיה עם חשבון הנפש, ואז תראה איך שהכל יתהפך לטובה, שירוצו אחריך, ויתנו לך פרנסה בשפע, ולא תצטרך להתנגע. ולכן אל תחיה באשליית כאלו בשביל זה אין לך פרנסה וכו', או בשביל ההוא אין לך פרנסה וכו'. פי כבר אמרו

אָשֶׁר ג' תשעא בְּנַחֵל קלז

חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יומא לח.): בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ וּבְמִקוּמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכֵן לְחַבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חַבְרֹתָהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא, אַתָּה אֵל תְּבַלְבֵּל עֲצָמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעְוֹלָם, וְתִרְאֶה אִם תִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, תִּבְאֵ לָךְ פְּרִנְסָה בְּנִקְלָה. הָעֵקֶר רַק לְדַבֵּר אֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְשֶׁבָּאִים אֵלֶיךָ בְּגִי-אָדָם, תְּדַבֵּר עִמָּהֶם רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תִּפְחַד, כִּי מָה יֵשׁ לָךְ לְאַבֵּד כְּבָר?! כִּי מִמֵּילָא אַתָּה אוֹמֵר שְׂאֵין לָךְ פְּרִנְסָה, וְלִכֵּן תִּתְחִיל לְדַבֵּר פְּתוּחַ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵז תִּרְאֶה אֵיךְ שְׁכַלְס יִתְבַּטְּלוּ אֵלֶיךָ וְיַעֲזְרוּ לָךְ, הָעֵקֶר לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא תִרְצֶה שׁוּם רְצוֹן אַחַר מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵז תִּרְאֶה אֵיךְ הַכֹּל יָבוֹא אֵלֶיךָ לְבִיתְךָ, וְלֹא תִצְטָרֵךְ לְהִתְיַגֵּעַ בְּשׁוּם יַגִּיעָה וְטִרְחָה. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַכְנִים דְּבוּרִים אֵלוֹ לְתוֹךְ לְבוֹ, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יַגֵּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעְוֹלָם, שְׁשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, וְרְאֵה לְהִיּוֹת שְׂמִחַ מְאֹד, כִּי הָעֵקֶר וְהַיְסוּד אֲצִל רַבְּנוּ ו"ל — לְהִיּוֹת רַק בְּשִׁמְחָה, וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשּׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם, כִּי הַנְּסִיווֹנוֹת מְאֹד מְאֹד קָשִׁים וּמְרִים, וְעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרוֹת וּמְכַאוּבִים וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, קִטְנוֹת וִירִידוֹת, וְעָקֵר גְּדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׁיִכּוֹל לְהַחְזִיק מִעֲמָד, וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשּׁוּם דְּבָר. וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ — אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן! תִּתְחִיל לְלַמֵּד סְפָרֵי רַבְּנוּ ו"ל, כִּי רַק שָׁם תִּמְצָא אֶת הַדַּעַת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי ו"ל

קלח אֲשֶׁר ג' תשעב בַּנְחַל

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חלק א', סימן קצב), אֲשֶׁר פָּנִיו, שְׁכָלוֹ וְחַכְמָתוֹ הֵם בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, וְלִכְּנֵן אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַשְׁיֵג אֶת רַבְּנוֹ ז"ל, תַּתְּמִיד בְּסֵפֶרוֹ הַקָּדוֹשׁ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", כִּי רַק בְּזֶה תְלוּיָהּ הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוֹ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תשעב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל הַיְקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי מִכְּתָבְךָ, וְהַזְדַּרְזוֹתִי לְהַשִּׁיבָךְ תַּכְף-וּמְדָד.

חֲמַדַּת לְבָבִי! עַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר (מְשָׁלִי ג, יז): "דַּרְכֵיהָ דַּרְכֵי נֵעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם", אִי אֶפְשֶׁר לְהַכְרִיחַ בֶּן אָדָם לַחֲשֹׁב כְּמַהוּ וְלַעֲשׂוֹת כְּמַהוּ, אֶלָּא צְרִיכִים לְהִיּוֹת דְּגָמָא חַיָּה, לְהַתְנַהֵג כְּפִי שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַוֶּה אוֹתָנוּ, וְלִקְיָם אֶת הַמְצֻוֹת בְּשִׂמְחָה, לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה בְּדַבְּקוּת, וְאִז אֲשַׁתֵּף תִּרְאֶה אֶת הַיָּפִי וְהַנֵּעַם בְּזֶה, וְשֵׁלֵא כָּל-כָּף נוֹרָא לְקַיָּם אֶת הַמְצֻוֹת, וְלַהֲפֹךְ, הִיא תִנְכַח, שְׂמָאז שְׂשִׁבְתָּ בְּתִשׁוּבָה, אַתָּה תִּמְיֵד שְׂמַח, וּמְחֻזַּק עֲצָמְךָ בְּכָל הַמְצַבִּים, מְקַיָּם אֶת הַמְצֻוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב, וּכְאֵלוֹ אַתָּה רוֹאֶה לְפָנֶיךָ עֲשִׁירוֹת נִפְלְאוֹת. כְּאֲשֶׁר הָאִשָּׁה תִּרְאֶה הַשְׂתַּנּוֹת לְטוֹבָה מְצַד בְּעֻלָּה — כְּלַפֵּיָהּ, גַּם הִיא תִּמְשָׁךְ וְתִשְׁפַּע לְטוֹבָה, וְתַחֲפֹץ לְשׁוֹב לְמִקּוּרוֹתֶיהָ.

אַבְל, בְּעִזּוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מָה אָנוּ רוֹאִים? כְּשֶׁאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה, וְאִין לוֹ מְנַהֵיג אֲמַתִּי שְׂיִדְרִיכְנוּ כְּדָבְעִי — הוּא מְסַבֵּן הַעֲלִיּוֹת וְהַיְרִידוֹת מְשַׁבְּשׁוֹת מִצַּב רִחוּוֹ, וְהוּא מוֹצִיא עֲצָבִיו וְכַעֲסוֹ עַל אִשְׁתּוֹ. וְהָאִשָּׁה מְשִׁיבָה מְנַה אַחַת אֶפְיָם, וְאוֹמְרַת: "אַתָּה מְשַׁפֵּיל אוֹתִי, מִתְּפָרֵץ עָלֵי וְכוּ'?! לֹא אַתָּן לָךְ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה וְכוּ', וְכֵן לֹא

אָשֶׁר ג' תשעג בְּנַחֵל קִלֵּט

אָרְצָה בְּעֶצְמִי לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה". אָכֵל אִם אָדָם לֹמֵד סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, רַבְּנֵי ו"ל מְכַנִּים בּוֹ אֶהְיֶה, אֵיךְ לְאַהֲבֵה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵיךְ לְאַהֲבֵה אֶת הַבְּרִיּוֹת, אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בַּחַיִּים, אֵיךְ לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ, אֲשֶׁר הִזְהִיר רַבְּנֵי ו"ל עַל כֶּף מְאֹד (שיחות-הַר"ן, סִימָנִים: רסג, רסד), וְאָמַר: שְׁהִסְמַ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְשִׁבְרֵי לְאָדָם אֶת הַשְּׁלוֹם-בֵּית; וְלִכְן צָרִיךְ לִיָּקֵר וּלְכַבֵּד מְאֹד אֶת הָאִשָּׁה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (סִנְהֶדְרִין עו:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפוֹ וְהִמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוֹפוֹ, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (איוב ה, כד): "וְיִדְעֶתָ כִּי שְׁלוֹם אֹהֶלְךָ". וְאִם הַתּוֹרָה בְּתִשׁוּבָה תְּבִיאֶךָ לִיָּדֵי יִקְרַת הָאִשָּׁה, הִיא גַם-בֵּן תִּרְצָה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. כִּי סוּף כָּל סוּף הִיא גַם בֵּת שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָכֵל כְּפִי הַנִּרְאָה, אֵינֶךָ נֹזֶהֶר בְּכַבּוּדָהּ, וְעוֹד מְדַכְּאָהּ וּמוֹלִיז לָהּ, אֲזִי מִתְחִילָה לְחַשֵּׁב: "זֶה לְמִדַּתְּ מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה?! אֵינֶנִּי רוֹצֶה כְּזֹאת בְּשׁוֹם אִפְּן".

וְלִכְן עָקֵר עֲצָתִי, שֶׁתְּתַחֵל לִיָּקֵר אוֹתָהּ מְאֹד, וְתִרְאָה לָהּ מַה זֶה תּוֹרָה, מְצוּוֹת, הִלְכוֹת, מַה זֶה הַדְּלֶקֶת גְּרוּת, אֵיזָה אֲשֶׁר נְאוֹר זֶה מְכִיָּא בְּבֵית! וְכוֹדְאֵי גַם הִיא תִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלֹא זֶה בְּלִבְד, אֲלֵא עוֹד תִּשְׁיֵב גַם אַחֲרַיִם, וְהִבֵּן לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ, וּמְצַפֶּה לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ...

ג' תשעג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדֵּר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֹהֲבָי, אַחֵי הַיָּקֵר, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ מְשֻׁבָּע שְׁעֵבֵר — לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

אוֹדוֹת שְׁאֵלְתְךָ נְכוֹי, הֵלֵא רַבְּנֵי ו"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), שֶׁהָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַחַיּוֹת אֲלֵקוֹת שְׁיִשׁ בְּכָל דְּבַר, וְאִם מְרַגִּיל עֲצָמוֹ לְרִאוֹת בְּכָל דְּבַר רַק אֶת הָאֲלֵקוֹת שְׁבוּ,

על-ידי-זה שום דָּבָר בְּעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ; כִּי בְּאֵמֶת אִם אָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְהִתְבּוֹנֵן רַק עָלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי אֶפְלוּ כְּשִׁמְסֵתוֹכֵב בֵּין נָשִׁים, אֵינוֹ רוֹאֶה אֶלָּא אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ. וְזוֹ הַמְדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוְנָה שְׁאָדָם צָרִיף לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ — לְרֹאוֹת עִם עֵינָיו רַק אֶת הָאֱלֹקוֹת שֵׁישׁ בְּבְרִיאָהּ. וּבְאֵמֶת אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לו'), שְׁמוּבָא בְּזִהַר (קְדוּשִׁים פּד:), שְׂרָבִי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי, כְּשֶׁהֲלַף בְּרַחוּב עִם תַּלְמִידָיו, וּבָאוּ לְעַמְתָּם נָשִׁים יָפוֹת, עָנָה וְאָמַר לְתַלְמִידָיו: "אֵל תִּפְנּוּ אֶל אֱלִילִים, וְאֵלֶּי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם". שׂוֹאֵל רַבְּנוּ ו"ל: מַה הַקָּשֶׁר בֵּין הַסְּתַכְּלוֹת עַל נָשִׁים לְעִבּוּדָה זָרָה?! אֶלָּא אִם אָדָם דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִסְתַּפַּל עַל כָּל דְּבָר רַק עַל רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹת, עֵינָיו מִסְתַּכְּלוֹת רַק עָלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי לֹא יִבְלָלוּ שׁוּם דְּבָר. אִף בְּרַגַע שְׁמַנְתָּק עֲצָמוֹ מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמִסְתַּפַּל עַל נָשִׁים, הֲרִי זֶה עוֹשֶׂה מִהֵן עִבּוּדָה זָרָה, כְּאִלוּ הֵן מַשְׁהוּ גִפְרִד מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה מְזִיק לוֹ. וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל (סְנֵהֲדִין מַה:): אֵין הֵיִצְר הָרַע שׁוֹלֵט, אֶלָּא בְּמָה שְׁעֵינָיו רוֹאוֹת.

וְלִכֵּן עָקֵר הָעֲצָה שְׁלֹא יִזִּיק לוֹ, אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמב), שֵׁישׁ אָרִיף אֲנִפִּין דְּקַדְשָׁה וְאָרִיף אֲנִפִּין דְּקַלְפָּה. אָרִיף אֲנִפִּין דְּקַדְשָׁה זֶה הַכֶּתֶר, הַמְדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוְנָה, שְׁאָדָם מְבַטֵּל לְגַמְרֵי לְאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינוֹ רוֹאֶה כְּלוּם רַק אֱלֹקוֹת. וְזֶה יִגְלֶה מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שְׁלֹא נִרְאָה גְּשָׁמִי רַק רוּחַנִי, שְׁכָל הַבְּרִיאָה כְּלָה זֶה אֱלֹקוֹת. אָבֵל לִפְנֵי שְׁנִזְכָּה לְאָרִיף אֲנִפִּין דְּקַדְשָׁה, מִתְגַּבְּרַת וּמִתְפַּשְׁטַת אָרִיף אֲנִפִּין דְּקַלְפָּה, שְׁהִיכֵן שְׁאָדָם הוֹלֵף — רוֹאֶה נָשִׁים חֲצוּפוֹת וּפְרוּצוֹת, וְזֶה מְגַבִּיר אֶת הֵיִצְר הָרַע, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּמַהִי הָעֲצָה? לְהַרְבוֹת בְּצַדְקָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל וְלֹא יִתְבַּלְבַּל. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְקַדְשׁ אֶת עֵינָיו לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹת, וְאִזּוֹ שׁוּם דְּבָר לֹא יִבְלָלוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

אֲשֶׁר ג' תשעד — ג' תשעה בַּנְחַל קמא

ג' תשעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל הַיְקָר וְהַנְּעֻלָּה, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! רַבְּנוּ ו'ל אֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן סו), שְׁכָפִי גִדְּל הַדְּבָר הַנִּחְשָׁק, כִּן מְעַמִּידִים לוֹ מְנִיעוֹת, כְּדִי
שְׁיִתְרַבֶּה לוֹ הַחֲשָׁק. וְלִכֵּן, אִם רוּאָה אָדָם, שְׁכָל דְּבָר בְּקִדְשָׁה בָּא לוֹ
מְאֹד קָשָׁה, וַיֵּשׁ לוֹ מְנִיעוֹת, עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בְּיִתְרָה שְׂאֵת וּבְיִתְרָה עֹז,
וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר, וְאִזּוֹ יִתְהַפְּכוּ לוֹ הָאוֹתִיּוֹת: 'מְנִיעוֹת' —
ל'נְעִימוֹת'. וּמִי שְׁמַתְגַּבְּרוֹת עָלָיו מְנִיעוֹת, עָלָיו לִידַע, שְׁבִינְדָאֵי הוּא
נִמְצָא בְּקִדְשָׁה מְאֹד גְּבוּהָה, וּכְכֹל שְׁהַמְנִיעוֹת גְּדוּלוֹת, בֵּן הַקִּדְשָׁה
גְּבוּהָה וְעֵלְיוֹנָה. וְהַעֲקָר — לֹא לְשִׁים לֵב לְכָל הַמְנִיעוֹת, אֶלֶּא
לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְחַזֵּק וּלְהַמְשִׁיךְ הַלְּאָה, וְאִזּוֹ יִתְהַפְּכוּ הַמְנִיעוֹת'
ל'נְעִימוֹת'.

וּמִפְּאֵת טְרִדוֹתֵי הַרְבוּת — הַהֲכָרַח לְקֶצֶר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִירָךְ הַיְקָר,
שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר
וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְּפָסָה — לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וּתְשׁוּאוֹת חֵן
לְךָ עַל זֶה.

קמב אשר ג' תשעה בנחל

עליך לדעת, אשר עקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל היא על-ידי
למוד ספריו הקדושים שהנחיל לנו, ובפרט הספר הקדוש: "לקוטי-
מוהר"ן", שרבנו ז"ל רצה מאד מאד שנלמד בו, עד שנהיה בקיאים
בו מאד, ונדע אותו בעל-פה, ואמר, שהספר הזה יחזיר אתכם
בתשובה שלמה, הספר הזה יעורר אתכם בתשובה, הספר הזה
יפתח לכם את קשיות הגידים, והספר הזה הוא אתחלתא דגאולה.
וכן מובא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), אשר פניו,
שכלו וחקמתו, נמצאים בתוך הספר. ומי שרוצה לראות את רבנו
ז"ל — שילמד הרבה ספרי רבנו ז"ל.

עם כל זאת, כדי להבין את דברי רבנו ז"ל, צריכים להתקרב
אל אחד מתלמידיו. כי כף אומר מוהר"ן ז"ל (לקוטי-הלכות, שלוחין,
הלכה ה'), שהצדיק אינו מסתלק מזה העולם, עד שמניח תלמידים,
שהם ממשיכים את האור שלו בעולם, והם המלמדים את נשמות
ישראל את התורה שלו. ולכן כדאי מאד להתקרב אל אחד
מתלמידי רבנו ז"ל, כמו שמצינו, שמוהר"ן ז"ל, הוא הוא אשר
שרת את רבנו ז"ל בחייו, והוא אשר שרת את רבנו ז"ל אחר
ההסתלקות, וכתב ספרים והדפיסם, ומלא את העולם עם ספרי רבנו
ז"ל, ולמד אנשים וגלה להם דברי רבנו ז"ל וכו', וכן הלאה תלמידי
מוהר"ן ז"ל ותלמידי תלמידי מוהר"ן ז"ל, עד דורותינו אלו,
שבודאי גם עכשו יש בין אנשי שלומנו צדיקים קדושים, הבקיאים
בספרי רבנו ז"ל אשר והפוף, וכדאי מאד להתקרב אליהם, והם
ילמדו אותך איך להתקרב לרבנו ז"ל באמת, וכיצד להתחזק בכל
המצבים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

אָשֶׁר ג' תשעו בַּנְּחַל קמג
ג' תשעו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַמְּלֵא מְרִירוֹת — לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְחֲשָׁתִי וְלֵא
הַתְּמַהֲמַהֲתִי לְהַשִּׁיבֶךָ.

אודות בקשתך וכו', העצה הטובה ביותר שתתקרב אל רבנו
ו"ל, אֲשֶׁר אֹמֵר בְּסִפְרוֹ (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן פט), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא
הַשְּׂדֵדָן, וְיָכוֹל לְשַׁדְּךָ שְׂדוּכִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָאכֵי ב, ז): "כִּי שֶׁפְּתִי
כִּי־הֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ" — רַאשֵׁי תְבוּת: שִׁדוּךְ.
וְלִכֵּן עָלֶיךָ לְבוֹא אֶל רַבְּנוּ ו"ל. וְאִם הֵייתָ יָכוֹל לְנַסֵּעַ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל
בְּעִיר אֹמֵן, וּבִפְרֻט לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁאֲזוּ הוּא זְמַן הַקְּבוּץ לְכָל —
אֲשֶׁרִי לָךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלֻקָּךְ. כִּי כְּשֶׁגִּלְהָ רַבְּנוּ ו"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אַתָּה
הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי־מֹהֲרָ"ן, חֲלֻקָּךְ ב', סִימָן א', שֶׁם מְדַבֵּר, שֶׁיֵּשׁ כֶּסֶף,
אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יוֹצְאִים כָּל הַזּוּוּגִים, וּמִי שֶׁבָּא אֶל הַכֶּסֶף — מוֹצֵא זּוּוּגוֹ.
וְהַכֶּסֶף זֶהוּ כֶּסֶף הַכְּבוֹד, שֶׁמִּשָּׁם שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהַכֶּסֶף נִמְצָא
בְּאֹמֵן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע לְתַלְמִידוֹ רַבִּי נַחֲמָן
מֵהוֹרֹדְעֵנְקָא ו"ל, סְבוּ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל: אַתָּה רוֹצֵה לְעֵלוֹת אֶל אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל?! אֲבָל הָאֶרֶץ נִמְצָא בְּמַעַן־בוֹז! וּמִנֵּעַ עֲצָמוֹ וְלֹא נִסַּע רַק
אֲחֵר הַסְּתַלְקוֹת רַבּוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְעַכְשָׁיו עָלֵינוּ לְדַעַת, כִּי הַיּוֹם הָאֶרֶץ
נִמְצָא בְּאֹמֵן, וְזֶה בְּרוּר כְּשֶׁמֶשׁ. וְלִכֵּן אִם בְּרִצּוֹנְךָ לְמִצְרָא זּוּוּגָךְ, רֵאָה
לְעֵשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמָצִים שֶׁבְּעוֹלָם לְבוֹא לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וּבִפְרֻט
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ שֶׁתּוֹשַׁע בְּקָרוֹב. וְכֵן כָּל
רִיב וְרִיבָה הַרוֹצִים לְמִצְרָא זּוּוּגִים, עָלֵיהֶם לְהִתְקַרֵּב לְרַבְּנוּ ו"ל, וְלְבוֹא
לְצִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ, וּבְנֻדָּאֵי יִרְאוּ נִפְלְאוֹת שֶׁרַבְּנוּ ו"ל יַעֲשֶׂה לָהֶם, וְכֹאֲשֶׁר
יֵשׁ אֵין סִפּוֹר סִפּוּרֵי נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שֶׁקָּרוּ עִם אֲנָשִׁים שֶׁזָּכוּ לְהִגִּיעַ
לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְרְאוּ נִפְלְאוֹת, שְׂדוּד הַטֶּבַע מִמֶּשׁ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשעז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב וכל טוב סלה נגיעו ויירדפו אל היקר והנעלה, שותה
ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... נרו זאיר.

מכתבך הארוך — לנכון קבלתי, ולהשיבך — יקצרו המון
יריעות.

מה אמר לך, ידידי היקר! הלא פידוע אמרו דורשי רשומות:
תמוז — ראשי תבות: ז'מני ת'שובה מ'תקרחים ו'באים. מראש
חדש תמוז, כבר מתחילים לשמע את ההתעוררות בעולם של אלול.
כי כך כתוב בספר "בני יששכר", אשר חדשי תמוז-אב הם נגד
העינים, כך מובא בספר היצירה. ולכן בשני חדשים אלו צריך
לשמר מאד על העינים, כי היצר הרע עמל קשות להכשיל את
נשמות ישראל בראיות אסורות, כי מסתובבות פרוצות וכו', געל
נפש, הסמ"ך-מ"ם מתפשט מאד להכשיל את הבריות בפגם
העינים. ולכן כתוב בזהר, ששני חדשים אלו — תפסם הסמ"ך-
מ"ם. אבל זה לעמת זה — ז'מני ת'שובה מ'תקרחים ו'באים —
ראשי תבות תמוז. כי דיקא בחדשים אלו אדם כבר יכול לעורר
עצמו מהשנה, ולהכין עצמו לחדש אלול, שהוא חדש הרחמים,
כדי שיקבל את ראש השנה כדבעי.

והנה עזרנו הקדוש-ברוך-הוא בתלמידי אמת של רבנו ז"ל,
צדיקים וקדושים, שהם הקול שופר של רבנו ז"ל, המיעד לדבר
אחד — להשמיע קול רבנו ז"ל לעם ישראל. ולכן הצדקה שנותנים
בשביל התלמיד הכי גדול של רבנו ז"ל, זו הצדקה הגדולה ביותר,
כי בזה מסייעים להשמעת קול רבנו ז"ל לעם ישראל. ותתארו
לעצמכם, אם למוהרנ"ת ז"ל היו כל האמצעים הללו, לא היה
מפסיק עשרים וארבע שעות לפרסם דבר רבנו ז"ל בעולם, אבל אז
הטכנולוגיה לא הייתה מפתחת, ועד שכתב, עד שהדפיס ועד
שהפיץ, עברו עליו הרבה משברים. והנה זכנו הקדוש-ברוך-הוא,

אֲשֶׁר ג' תשעז בְּנַחֵל קמה

שֵׁישׁ לָנוּ קוֹל שׁוֹפֵר בְּזֶה, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל צָפָה בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ, וְאָמַר, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יוֹתֵר וְיוֹתֵר יָפֵה. אָדָם יְכוּל לְשַׁבֵּת בְּחִדְרוֹ, וּלְגַלוֹת וּלְפָרְסָם לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת רַבְּנוּ ז"ל, עַל־יְדֵי קוֹלוֹ כְּשׁוֹפֵר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מִוֶּהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁהַצְּדִיק הַמְּעוֹרָר מֵהַשָּׁנָה, קוֹלוֹ כְּקוֹל הַשׁוֹפֵר, אֲשֶׁר זֶה מֵה שִׁכְתוּב (יִשְׁעִיָּה נח, א): "כְּשׁוֹפֵר הָרֶם קוֹלֶךָ".

וְלָכֵן, אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ מְאֹד, הֲלֹא מִי אֵינוֹ רוֹצֶה לְתֵת צְדָקָה לְרַבְּנוּ ז"ל?! כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתְּלֵהָב מִלְּמוּדוֹ הַקְּדוֹשׁ, וּמִי שָׂרָק זָכָה לְהִסְתַּכֵּל בְּאֵיזֶה סֵפֶר אוֹ חוֹבֶרֶת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, מִתְּעוֹרֵר מְאֹד בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה לְשׁוּב אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְחוֹשֵׁב: "מִי יִתֵּן שֶׁאֲזַכֶּה לְבוֹא לְרַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ, וְלִתֵּן לוֹ צְדָקָה וְלַעֲזֹר לוֹ". וְאֵינָנוּ שֹׁם עַל לֵב, שֶׁבְּזֶה שֶׁיַּעֲזֹר לְתַלְמִיד הַכִּי גְדוֹל שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, בְּזֶה נוֹתֵן לְרַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ. וְכַמְּאִמְרָם ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה לֵד, סִימָן ח'): כָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם אֶחָד מִגְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, מַעֲלֶה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִלוֹ עָשָׂה חֶסֶד עִם כָּל עַם יִשְׂרָאֵל; וּמִי עוֹד גְּדוֹל הַדּוֹר כְּרַבְּנוּ ז"ל?! שֶׁנִּשְׁלַח בְּדוֹר הַזֶּה מִתְּנָה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאֵינָנוּ מְצַמְצֵם בְּשׁוּם מְקוֹם, אֲלֵא בְּכָל מְקוֹם שֶׁמְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ ז"ל — שֹׁם הוּא נִמְצָא. וְרַבְּנוּ ז"ל בִּקְשׁ, שֶׁנִּבּוֹא אֵלָיו לְאוֹמֵן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאָמַר לְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: מִי שֶׁמְאָמִין בִּי וְיוֹדֵעַ מִגְּדֻלְתִּי, שֶׁיִּלְךָ וּיְפָרְסֵם, שֶׁכָּל הַעֲנִיָּן שְׁלִי הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִז אֲנִי יְכוּל לְתַקֵּן אֶת כָּל הַנִּשְׁמוֹת. וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה קִבְּלִתִּי מִתְּנָה מֵהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְלֹא בִּירֵשָׁה מֵאֲבוֹתַי, אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֲצָמוֹ נִתֵּן לִי אֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ תְּלוּי וְעוֹמֵד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלִי.

אֲזִי אֲשָׂאֵל אוֹתָךְ, אֵיךְ יְכוּלִים לְגַלוֹת אֶת הַפְּרוּז הַזֶּה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, אִם לֹא דַרְךָ קוֹל הַשׁוֹפֵר הַזֶּה, הַתַּלְמִיד הַכִּי גְדוֹל שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הַמְּגַלֶּה אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה, וּמְחַבֵּר סִפְרִים חֲדָשִׁים עַל־פִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל, כְּדֵי לְקַרֵּב אֶת כָּלל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל רַבְּנוּ ז"ל. וְלָכֵן אֲשַׁרִּי מִי שְׁנוֹתֵן לוֹ אֶת כָּל הַצְּדָקוֹת, כְּמוֹכָא (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, בְּרַפְת׃ הַשְּׁחַר, הִלְכָה ה'); וְהִנֵּה עֲתָה מִתְּפַשֵּׁט יוֹתֵר וְיוֹתֵר דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁיַּדְעוּ וְיִלְמְדוּ לְמוֹדוֹ הַקְּדוֹשׁ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד

קמו אֲשֶׁר ג' תשעז בְּנַחֵל

סופה, ממטולה עד אילת, לארקה ולרחבה של ארץ ישראל. ומי יתן, שיתפרסם בכל העולם כלו. לכן נא ונא ראה להיות שתף לרבנו ו"ל, ולעזר ככל יכלתך לתלמידו הגדול ביותר בדור הזה, המחבר ספרים וחוכרות וקונטרסים המגלים את הלמוד העמק של רבנו ו"ל, המקרבים נשמות אל רבנו ו"ל; כי כל צדקה וצדקה בעבורו, מסייעת בפרסום שם רבנו ו"ל, ועל-פן צדקה כזו מאד מרצה ומקבלת, ובזה אתה בונה את הבמה של רבנו ו"ל, בזה אתה מקרב אלפי אלפים ורבבות רבבות נשמות קדושות מעם ישראל. כי הרי רבנו ו"ל רצה מאד, שיותר ויותר אנשים יבואו אליו בראש השנה לאומן, ואמר, שנעשה מזה צרופים בכל העולמות; כי כל יהודי הוא בית שלם, וכשבא — נתרבים הבתים, וכפי רבוי הבתים, כן הצדיק בונה מזה היכלות למעלה בשמים, ופועל ישועות לעם ישראל. ואיך עוד יכולים לעשות התעוררות בין נשמות ישראל שיבואו לרבנו ו"ל, אם לא על-ידי הפצת ספריו ודעתו הקדושה?!

לכן אבקשך מאד, למען השם לטובתך הנצחית, נא ונא ראה לעזר לתלמיד הכי גדול של רבנו ו"ל שבדור הזה, המחדש חדושים חדשים כדי לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, כפידוע דבר זה. ותרבה בצדקה להדפסת והפצת ספריו הקדושים, וכל המרבה הרי זה משבח. ואין עוד גדול מן הצדקה. וכמאמרם ו"ל (בבא בתרא ט:): מה השריון הזה, כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לשריון גדול, אף צדקה, כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול; אל תאמר: "מה תעזרנה כמה פרוטות שאתן?! וכי יש בזה כדי לסייע להדפסת ספרי רבנו ו"ל ולהפצתם?! אף לא ולא! כי כל פרוטה עושה פעולה גדולה, ואשרי המסייע בזה, אשר שכרו — מי ישורנו?! ובזכות הצדקה הזו — נזכה לגאולה. וכמאמרם ו"ל (שם י.): גדולה צדקה, שמקרבת את הגאולה.

הכפל הדבר — ראה להיות מן המסייעים להתפשטות הקדושה, ויהי אלקים עמך, ולא תפסיד — לא בזה ולא בבא לנצח נצחים, ובנדאי תקבל בחזרה מתנה מרבנו ו"ל — ישועה, אשר צפית לה.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תשעח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה ... גרו יאיר.

הנה מכתבך לנכון קבלתי, וגם פתבתי לך מכתב ארוך לביתך בבת ים, אך עכשו חברך ... גרו יאיר, עומד על ידי, שאכתב לך, אמרתי לבוא בשורותים אלו.

אודות התחזקות והתעוררות, הלא ספרי רבנו ז"ל בנדיף, ראוי לך לשקד בהם מאד. וכן, תהלה לאל, כבר נדפסו י"ב חלקי "אשר בנחל", אשר שם תמצא הרבה התחזקות, ומה יש להוסיף?! אם אמנם בכל יום ויום עוברות על האדם ירידות וקטנות וחלישות הדעת חדשות וכו', אבל כנגד זה יש לנו נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה, אשר מחיה את הכל. אשרי שישתה בכל יום מהנחל הזה.

והנה מאד מאד רציתי, שגם אתה תבא לכאן, ותהיה חבורה שלמה של בחורי חמד, עובדי השם יתברך, ותזכו לסיים בה כל התורה כלה, ולהתחיל עוד פעם ועוד פעם: תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, רמב"ם, טור ושלחן ערוך וכו' וכו'. ועל-כן תראה לעשות כל מיני פעולות שתגיע לכאן, ובניחד נתחזק, אבל לעת עתה ראה וגם ראה לשקד כסדרן בלמוד התורה הקדושה, וכן תתמיד מאד בהתבודדות לדבר הרבה עמו יתברך, אשר זה העקר, כי כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, זוהי הצלחה נצחית.

ומחמת שטרדוטי בעתים הללו הן גדולות, על-כן אקצר. ואקווה שתברך... יכתב לך כל מה ששמע אצלנו ב"היכל-הקדש".

הדורש שלומך...

ג' תשעט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר ... גרו יאיר.

מכתבך קבלתי וכו'. כבר כתבתי לך כמה פעמים, כי עקר ירידת ונפילת האדם הוא על-ידי קלקול דבורו, ובפגטיות מי שרגיל בהתבודדות, וכבר זכה לאיזו בחינה של דבקות וכו', הוא צריך להזהר מאד מאד, שכל דבור ודבור שלו יהיה מנוי וספור וכו', וידבר לאט ובנעם, ולא יצעק. ומכל שכן שלא ידבר כל מה שעולה על רוחו.

ההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ג' תשפ.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי ערב-שבת-קדוש לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך — יקצרו המון יריעות.

אשרינו, שאנו יודעים מרבי אמת כזה. נא ונא לא להטעות את עצמנו, ולשקד בכל יום ב"לקוטי-מוהר"ן", ולומר על כל תורה התפלה מ"לקוטי-תפלות", חבלים נפלו לנו בנעימים, שיש לנו ספרים קדושים כאלו.

וצריך שתדע, שמי שבאים אליו בני-אדם לדרש את ה', חוב גדול יש עליו לעוררם על למוד התורה הקדושה על-פי דעת רבנו ז"ל, וכן להתמיד בהתבודדות, כי לא בחנם באים אצלך דיקא לבקש את האמת, וזוהי האמת היחידה — תורה ותפלה. ואז תצליח בדרךך.

הדורש שלומך...

ג' תשפ"א.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר יתרו ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי ... גרו יאיר.

מכתביך קבלתי הרבה פעמים, ולא היה לי הפנאי להשיבך מרב התרדות כל יום ויום כְּאֲשֶׁר אָתָּה רואה בעצמך, וכן כי אָתָּה סמוך וקרוב אלי. אף עָתָּה אֲמַרְתִּי ויהי מָה אַרְוָצָה דְּכָרִי אֵלֶיךָ.

תדע, כי מאחר שחנן אותך השם יתברך בלשון למודיים באנגלית, וזכית לתרגם את קונטרס "קול קורא" ועצות טובות באנגלית, עליך למסור נפשך ולתרגם עוד ספרים מספרי רבנו ז"ל "דיקא" באנגלית, כי הוא נצרך מאד מאד במדינתנו זו, ובשאר מקומות, לאלו אשר אינם מבינים לשון הקדש.

חזק ואמץ מאד מאד לשקד בלמוד שלחן ערוך, ואל תצא משום הלכה, חס ושלום. והוי דן את כל אדם לכף זכות, ובפרט אותי, כי יש לי עסק עם רבים, ועלי להסביר פנים לכל אחד ואחד בפני דעתו ורצונו וכו'.

ולמען טובתך הנצחית, ראה להתבודד הרבה עמו יתברך, וללמד משניות הרבה, שמטהרות את הנשמה, וראה לשמש את רבנו ז"ל בכל בחינה ובחינה, והשם יתברך יצליח תמיד בך.

הדורש שלומך...

ג' תשפ"ב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר משפטים ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות הישיבה וכו', שמעתי מאחד מאנשי שלומנו, כי בהדפסת והפצת ספרי רבנו ז"ל בונים ישיבה בכל העולם כלו, בחינת "היכל-הקדוש" (המובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נט), כי הספרים נתפשטים בכל העולם כלו, ומי שרק מוצא ספר ומעיין בו ונתעורר בתשובה, ומכל שכן כשנתעורר ועושה איזו עבדה על-ידי זה הספר, על-ידי-זה הוא נכלל באותה הישיבה. ועל-כן עלינו העקר להדפיס ולהפיץ ספרים, ומי שישתפל ויעיין בהם בעין האמת, יהיה נכלל בהישיבה הקדושה, ויהיה מבני הישיבה, ודברי פי חכם חן. וזה עקר עבודתי זה כמה ימים ושנים, ועל פונה זו הולכות כל המגביות שאנו עושים. ובאמת אין לה עוד ישיבה גדולה כמו ישיבתנו, שיש לנו תלמידים בכל העולם כלו על-ידי ספרינו הקדושים, והבן.

ומחמת שבקרוב נתראה — על-כן אקצר.

הדורש שלומך...

ג' תשפג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר משפטים ה'תשמ"א.

שלום רב להבחור הקר לי מאד, שותה ממני הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

ומה ששאלת אודות הדרוש שאמרת, ובתוך השיחות אמרתי, שפרות הם המצוות שאדם עושה בזה העולם, מאין לי דבר זה? עין בגמרא סוטה מ"ו. מאי פרות וכו'? מצוות, הינו שלא הניחו אותו לעשות מצוות, עין שם; כי באמת צריך שתדע, כי כתיב (דברים כ, יט): "כי האדם עץ השדה" וגו', והוא צריך להוציא פרות זפים, שהם המצוות ומעשים טובים, תורה ותפלה, שצריך לעשות ולקיים, והבן.

אֲשֶׁר ג' תשפד בְּנַחֵל קנא

הַעֲקָר אֶל תְּהִיָּה בְּטָלָן, וּבְרַח לָךְ מִכָּל מִינֵי דְמִיּוֹנוֹת וְקִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת, וְקַבֵּל הָאֱמֶת מִמִּי שְׁאַמְרָהּ. וְאֶסוּר לְדַקְדֵּק בְּדַקְדוּקֵי הַבַּל וְכוּ'. הַעֲקָר — לְשִׁמְעַת אֶת הַתַּכְּן וְלִהְתְּעוֹרֵר וְלִהְתְּחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְצָרִיכִין לְקַבֵּל הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת מִכָּל בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְצַמֵּצִם עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מֵאִין סוּף וְעַד אִין תְּכִלִּית לְכָל אָדָם בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, לְרַמֵּז לוֹ רְמָזִים, וּלְקַרֵּב אוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד); וְיִדְוַע אֲשֶׁר מוֹהֲרָנ"ת וְ"ל הִיָּה נִזְהָר בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כְּאֲשֶׁר כָּתַב בְּעֲצָמוֹ בְּ"יָמֵי מוֹהֲרָנ"ת": וְדַרְכֵי הוּא לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד אַחַר הַרְמָזִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַמֵּז לִי, וְכֵן צָרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְנַהֵג — לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּהַרְמָזִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַמֵּז לוֹ, וְלִהְגַּדִּיל דַּעְתּוֹ וְלִזְכֹּר תָּמִיד בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאֵז דִּיקָא יִרְגִישׁ חַיִּים רוּחָנִיִּים. וּמוּבָא שָׁם בְּלְקוּטִי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד, שְׁלִזְכוֹת לְזֶה צָרִיכִין לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מִהַמְדָּמָה, שְׂבָא עַל-יְדֵי לְשׁוֹן הָרַע. וְעַל-כֵּן הַעֲקָר לְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂלֵא יִדְבַר שׁוּם רַע עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְיַעֲשֵׂה לְעֲצָמוֹ הַרְגֵּל לֹא לְדַבֵּר מֵאַחַר כָּלֵל, וְאֵז יִהְיֶה שְׁמוֹר מִלְשׁוֹן הָרַע שְׂמִכְנִיס מְדָמָה בְּאָדָם וּמְבַלְבְּלוֹ. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תשפד.

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עַרְכֵּי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִרְדְּפוּ וְיִגִּיעוּ לִידֵיד נְפִשֵׁי, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבֵי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גְּרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמָּךְ.

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחִי, כִּי אֶתְמוּל שְׁלַחְתִּי לָךְ חֲבִילָה, וּבָהּ יוֹתֵר מִמֵּאֲתָיִם סְפָרִים מִכָּל הַמִּינִים. אֶקְוֶה שְׂתַּפְּיִצֵם בְּצַפְתָּ, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶשְׁלַח לָךְ עוֹד, כִּי אִין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְהַפְּיֵן סְפָרֵי רַבָּנוּ וְ"ל, וּבְפִרְטִיּוֹת אֶצֶל אַחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסְּפָרָדִים, אֲשֶׁר, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עָקְרוּ אוֹתָם רְשָׁעֵי דְסִטְרָא דְעַרְכֵּי-רַב לְגַמְרֵי.

קנב אָשֶׁר ג' תשפד בַּנְחָל

וְעַכְשָׁו, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הֵם מְסֻתּוֹכְבִּים אַבּוּדִים לְגַמְרֵי בְרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ', וְהֵם שְׂבוּרִים מְאֹד מְאֹד וְכוּ'. כִּי בְּלֹא אֲמוּנָה, הָאָדָם אַבּוּד, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְהַזְרִים אֵלֵיהֶם אֶת זֶרֶם הַיְהִדּוּת, זֶרֶם הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, הַיּוֹצֵא וְזוֹרֵם מִהַנְחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ. וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שִׁיתֵּן יָד וְכַתֵּף לְעֹזֵר לְזֶה, וְזְכוּתוֹ תִּגְדֹּל עַד מְאֹד מְאֹד.

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, כִּי מִדַּת הַקְּנָאָה וְהַתְּנַגְּדוּת זֶה כָּבֵר חֲלֵי רַע עוֹד מִימֵי קִיּוֹן, שֶׁהַתְּקַנָּא עַל אָחִיו הֶבֶל, עַד שֶׁהֲרִגוּ בַּמַּחְלָקָתוֹ, וּמֵאֲזוּ נִשְׁתַּלְּשַׁל עֲנִין הַקְּנָאָה וְהַמַּחְלָקָת וְהַמְרִיבוּת בֵּין בְּנֵי-אָדָם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְעַל-כֵּן מָה עָלֶיךָ לְשִׁמְעַע וּלְהַטּוֹת אֶזְנֵן אֶל כַּמָּה לְצִים וְכוּ', עֲנִינֵנוּ צָרִיךְ לְהִיּוֹת רַק לְגַלוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל, וּלְהַפִּיץ דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל. וְהַעֲקָר — בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה.

אָהוּבֵי, אָחִי! אֵיֶעֱצָךְ וַיְהִי אֱלֹקִים עִמָּךְ. לָמָּה לָךְ לְרִדְף אַחֵר הַהֶבֶל וְכוּ'? ! וְלָמָּה לָךְ לְנַסֵּעַ בְּכָל פֶּעַם לִירוּשָׁלַיִם וְכוּ'? ! אִם הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ סַבֵּב עִמָּךְ סְבוּת לְטוֹבָה, שְׂאֵתָה תִּגּוּר בְּעִיר הַקְּדוֹשׁ צְפַת, עָלֶיךָ לְהַפִּיץ דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל מִשָּׁם, וְאֲנִי אֲשַׁלַּח לָךְ בְּכָל פֶּעַם סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל רַבִּים, וְאֵתָה תִּרְאֶה לְלַקֵּט סְבִיבוֹתֶיךָ בַּחוּרִים וְאַבְרָכִים תְּמִימִים, וְתִדְבֹר עִמָּהֶם מִדַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפד): כְּשֶׁאֲחַד מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שְׂמִים, נַעֲשֶׂה אֹר יִשָּׁר וְאֹר חוֹזֵר. הֵינּוּ בְּזֶה שֶׁתִּדְבֹר עִם אַחֲרִים, תִּהְיֶה גַם לָךְ הַתְּחִזְקוֹת. וְיִדּוּעַ לָנוּ, אֵיךְ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל הִזְהִיר עַל זֶה בְּיֹתֵר — לְדַבֵּר עִם חֲבֵרִים מְעֻזּוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת. וְהַעֲקָר — לְהֵאִיר בָּהֶם הָאֵמֶת — שֶׁהִיא תוֹרָה וְתַפְלָה; כִּי מִלְּבַד זֹאת הַכֹּל הֶבֶל, הֶבֶל הַבָּלִים, וְיִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר.

תֵּאִיר לְכָל בַּחּוּר וְאַבְרָךְ אֶת עֲצַת רַבֵּנוּ ז"ל בְּסִדְרֵי-דְרָךְ-הַלְמוּד שִׁישְׁקֵדוּ בַּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּסִדְרָן דִּיקָא בְּמַקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ וְכוּ' וְכוּ'. וְכֵן שִׁינְגִּילוּ אֶת עֲצָמָם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה שְׂזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדָּה. וְהַמְרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה נִבְנִית אֶצְלוֹ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה.

אֲשֶׁר ג' תשפה בְּנַחַל קנג

בְּכָל הַדּוֹרוֹת עֲבָרָה מִחֻלְקֵת עַל אֱלוֹהֵי שְׁעָסְקוּ לְקַרְבַּי רְחוּקִים.
רַבְּנּוּ ו"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רַכַּח), שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג
כֶּהָ שֶׁתְּהִיָּה מִחֻלְקֵת עַל מִי שְׁמֻקְרָב רְחוּקִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן
מָה וְלָמָּה לָךְ לְהִיּוֹת בְּחֵלִישׁוֹת הַדַּעַת?! הַרְגֵּל עֲצָמָךְ לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם, וּתְדַבֵּר מִרַבְּנּוּ ו"ל, וְאִזּוּ טוֹב לָךְ לְנִצָּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תשפה.

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי — עֲרֵכֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסַדֵּר מִשְׁפָּטִים ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גַּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַי בְּשׁוֹרָה טוֹבָה
מְדַשְׁנֵת עֵצָם, אֲשֶׁר תְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ בְּמַחְנֵיכֶם יוֹתֵר מִמִּנֵּי אֲנָשִׁים
הַמְשַׁתְּוֹקְקִים לִילָךְ בְּדַרְךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט, שְׁגָלָה רַבְּנּוּ ו"ל, אֲשֶׁרֵינוּ
וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָנוּ!

אֲנִי שְׁלַחְתִּי לָךְ כָּבֶר מְזֻמָּן רַב סְפָרִים, וְלִפְלֵא שְׁלֵא הִגִּיעַ אֵלַיךְ
עַד כּוּה. גַּם הַיּוֹם שְׁלַחְתִּי לָךְ יוֹתֵר מִמְּאֵתִים סְפָרִים מְכֹל הַמִּינִים,
שֶׁתִּרְאֶה לְחֻלְקָם בֵּין הַמְּקַרְבִּים הַחֲדָשִׁים, וְזְכוּתְךָ תִּגְדֹּל עַד מְאֹד.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר! כֹּל מָה שְׁמַכְנִיסִים אֶת עֲצָמוֹ בְּעַבֹדֶת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר מְתִיקוֹת וְעֲרֻבוֹת וְנֵעָם מְרַגְּשִׁים. וּבְכַפְרֵי מִי
שֶׁמְרַגְּלֵי אֶת עֲצָמוֹ לְלַמֵּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי סֶדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד
שֶׁל רַבְּנּוּ ו"ל, אֵינֶן לָךְ עוֹד נֵעָם וְתַעֲנוּג מְזוּה, וְכֵן הַמְרַגְּלֵי עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדָה, מְנַקֶּה וּמְזַכֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי,
וּמְאִיר בּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאֱרָה וּבְזִיו נּוֹרָא וְנִפְלֵא מְאֹד; אֲשֶׁרֵי שִׂיאֲחוֹ
בְּזוֹה תְּמִיד!

אֵיךְ שֶׁהוּא, יְדִידֵי הַיָּקָר! תַּעֲשֶׂה כֹּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת
תְּמִיד אֵיךְ שֶׁמַּח, כִּי הַשְּׂמֵחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹלָה עַל הַכֹּל. וּבְזוֹה מְגָלָה

קנר אָשֶׁר ג' תשפו בנחל

את טהר לבבו, שאוהב את עצמו עמו יתברך. וכן קיום המצוות צריכה להיות בשמחה עצומה, וכן את אשתו צריכים לשמח תמיד, כמאמרם ז"ל (ראש השנה ו:): אשה — בעלה משמחה; ובית שהיא תמיד בשמחה, השכינה מצויה שם. וכדאי לשמע כלי זמר בבית באפן שתהיה אוירה של שמחה בבית, אוירה של אהבה בבית. ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש פנחומא, פרשת פזריע): אמר הקדוש-ברוך-הוא, אם אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה, עין שם; והשם יתברך יעזר לך תמיד, ותצליח בתורה ועבודת השם יתברך, ותמצא חן וחסד בעיני כל רואיך וישמע דבורך, ותצליח להכניס יראת שמים בלב חבריך.

הדורש שלומך...

ג' תשפו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר תרומה ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח.

מאד מאד אני מצטער בצערך הקשה, שאתה מושך את עצמך כל-כך אל הצער, הלא בפרוש אמר לנו רבנו ז"ל, שגם בתוך הצער צריכים למצא הרחבות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצה). ונחמינו הקדושים אמרו (מדרש שוחר טוב, תהלים כ'): אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל: אם ראיתם שהצרות מכסות אתכם, באותה שעה אתם נגאליים, עין שם; וכן אמרו (שם כא): מתוך צרה רוחה, שנאמר (ירמיה ל, ז): "ועת צרה היא ליעקב, וממנה יושע", עין שם; בודאי צרתך צרה, אבל לדעתי, אתה ממשיך את עצמך אל הצער יותר מדי. תדע פי, תהלה לאל, נכנסת עכשו בגיל כ"ב, ואתה צריך לבקש הרבה ממנו יתברך, שתזכה למצא את בת זוגך, ואולי בת זוגך היא פה בחוץ לארץ?! ובפרט כי מכאן אתה יכול לנסע אל ציונו הקדוש של רבנו ז"ל. ועל-פן מה ולמה לך לדחק את השעה?! לעת עתה אתה נמצא כאן, ראה להשליך את כל הרעיונות

אֲשֶׁר ג' תשפו בנחל קנה

והמחשבות מדעתך, ולרפז את מחשבתך רק אל תוך האמונה הקדושה, ותמיד תחקק בדעתך, אשר מלא כל הארץ כבודו, והוא יתברך נמצא כאן בודאי. ועל-כן הרגל עצמך לדבר עמו יתברך בקביעות ובהתמדה רבה, ותצק אליו יתברך "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע". ותאריך הרבה בתפלה, כי מה שתפלה פועלת שום דבר שבעולם אינו פועל. ואני זוכר אחד מאנשי שלומנו, שנסתבר פעם אחת במסחר ועסק גדול למעלה מכחותיו, והיו לו הרבה צרות, והתישב עצמו פעם בבית המדרש באיזו זווית, ובכה הרבה לפניו יתברך, והתפלל לפניו יתברך שיעזרהו. וחזר פסוק זה: "ועת צרה היא ליעקב", הרבה פעמים בנעימות ובכביה רבה, וסיים בכל פעם: "וממנה יושע". ומי ששמע את זה, היה לבכו נמס מרב צער לראות איה שהוא מצטער וכו'. ותהלה לאל, השם יתברך עשה עמו נסים ונפלאות.

הכלל, אהובי, אחי! אין זו עצה לילך במרירות. אתה נמצא כאן, ראה להיות רק שמח על נעם ערבות חלקך, ועשה לעצמך שעורים כסדרן במשניות ובגמרא ובשלחן ערוך קצת בכל יום ויום, וכן תתפלל התפלות בנעימות ובדבקות ובחיות ובזיו, ואל תסתכל על אחרים. אתה תתפלל כמו שמאיר לך — מלה במלה, ותאמר בכל לילה חצות, שאז הוא עת רצון מאד מאד בכל העולמות. וזכר מאמרם ז"ל (מדרש תנחומא, פרשת בהר): בן-אדם, כיון שמגיעה לו צרה ועושה תשובה — הקדוש-ברוך-הוא מצילו, ואם לאו — הקדוש-ברוך-הוא מביא עליו עוד צרה.

על-כן ראה לחזר אליו יתברך, ולהרגיל את עצמך לדבר תמיד עמו יתברך בקביעות עצומה, והשליך ממך הילדות והקטנות. אתה כבר בן כ"ב, ועוד מעט תמצא את בת זוגך, ותהיה אדם השלם. אל תפחד כל-כך פחדים של הבל. אדרבה, אביך ואמך ישלימו אתך. וחכמינו הקדושים אמרו (מדרש תנחומא, פרשת עקב): כל המצטער בתחלתו — נוח לו בסופו וכו', עין שם. ועל-כן מה ולמה לך לברח למקום אחר? ! תקים: "פה אשב כי אויטיה", והשם יתברך יתפך לך את כל היגון והאנחה לשמחה עצומה. הדבק עצמך

קנו אָשֶׁר ג' תשפז בנחל

רק בו יתברך, ואז תראה נפלאות. רק חזק ואמץ להיות בשמחה עצומה.

והנה אף שדברתי עמך, אמרתי על-כל-פנים לרשם לך שורותים אלו, למען שיהיה אצלך תמיד. העקר אל תפחד כל-כף, אביר ואמך לא יעשו לך שום דבר, ואם תבקש את השם יתברך — תקבל כל מה שתחפץ.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תשפז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר תרומה ה'תשמ"א.

שלום רב להאברהם ... גרו יאיר.

אודות מופתים, תדע שרובנו ו"ל היה אסור במופתים, כי אם היה מתר במופתים היה בטול הבחירה. וכן מוהרנ"ת ו"ל וכן כל גדולי אנשי שלומנו. כי ענין רבנו ו"ל הוא גלוי אלקות במדרגה הכי גבוהה עד מאד. ועל זה צריכים בחירה. ואם תגלה מופת, יהיה בטול הבחירה, והבן. מה שאין בן אצל אחרים אין גלוי אלקות, ועל-כן אפלו שעושה מופת, אבל אחר המופת שוכח וכו'. ומכל שכן שלא התקרב יותר אליו יתברך, ויש הרבה לדבר בזה, אף ההכרח לקצור. ובכלל, טוב לך לעיין בזהר הקדוש (פרשת פי תשא קצא), שהערכ-רב קרבו את עצמם אליו יתברך, עיין שם בנצוצי אורות מהחיד"א. ועל-כן אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה, שלא יקרבם, ומשה טען להקדוש-ברוך-הוא: מה אכפת לך שיתגירו על-ידי המופתים?! ובאמת ראו מה היה הסוף — שעשו את העגל. וכן הוא לעניננו; העקר צריך להיות הכרה בו יתברך על-ידי הבחירה ולא על-ידי מופתים, ואז נשארים (עיין היטב במאמר הזהר שם, ותבין את אשר אני מרמז לך).

הדורש שלומך...

ג' תשפח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר תרומה ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי ... גרו יאיר.

באתי לבקש אותך מאד מאד, נא ונא אל תחניף את שום ברִיָּה, כי לא יועיל כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה, עוד יקלקל. וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות חנפה, חלק ב', סימן א'): על-ידי חנפה בא לידי כפירה; כי המאמין בו יתברך, שהכל בידו יתברך, לא יחניף את שום ברִיָּה. אֲדַרְבֵּה, יהיה רגיל תמיד רק לבקש ממנו יתברך בלב אמת, ושופך את נפשו לפניו יתברך ברחמים ובתחנונים, וכן אמר רבנו ז"ל (שם אות אמת, סימן ד'): על-ידי חנפה בא לשקר; כי מי שמאמין בו יתברך, לא יפחד כָּלֵל, כמו שכתוב (ישעיה יב, א): "אֲבַטַח וְלֹא אֶפְחַד", ועל-כן לא ישקר, כי אינו בוטח בשום אדם רק בו יתברך.

ועל-כן, חמדת לבבי! נא ונא ברח לך מבני אדם, אשר "שוא תשועת אדם" (תהלים ס, כא). ותהיה רגיל לברח רק אליו יתברך תמיד, ובקש ממנו יתברך רחמים ותחנונים, ואז תראה נפלאות רבות. העקר לב אמת.

הדורש שלומך...

ג' תשפט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תרומה ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות. ובפרטיות אני צמל בתלאה בעסקי הרבים, אך תאמין לי, כי כל זה חיותי, שאני זוכה לדבר מרבנו ז"ל, ומה הייתי עושה אם היו התלאות שלי, חס ושלום, חס ושלום, בעסקי עולם הזה, עסקי הבל וכו'?! כדאי יותר לעמל בעסקי רבנו ז"ל: הן לדבר מעצותיו הקדושות

קנח אשר ג' תשצ בנחל

עם אחרים, והן להדפיס את הספרים והן להפיצם.

ועל-כן, חמדת לבכי! ראה לזרק את עצמך גם-כן בעבודת הכלל. וחכמינו הקדושים אמרו (אבות, פרק ג'): כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות. ובפרטיות מי שמקבל על עצמו את העל הקדוש הזה — להפיץ דעת רבנו ז"ל בעולם, בודאי יעבירו ממנו כל מיני על של עסקי העולם הזה, וימשך עליו שפע רוחני ושפע גשמי.

תאמין לי, ידידי היקר! לא כדאי לרוץ אחר ההבל, יותר טוב לברח אליו יתברך, ותהיה רגיל לדבר עמו יתברך תמיד, כי כשאדם נחלש או נעשה חולה, חס ושלום, או שנוזקן וכו' וכו', אז רואה כי כל העולם הזה והכליו וטרדותיו הכל המה, מעשה תעתועים. אשרי מי שמציית את רבנו ז"ל, ובורח מהעמל של העולם הזה, ובורח אל תוך עמל התורה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיט); והשם יתברך יעזר לך לצאת מחובותיך, ותנצל מכל מיני שעבודים רעים. ובפרטיות אל תהיה משעבד אל שום ברִיה שבעולם. ולמען השם, אל תחניף את שום ברִיה. מה שאמה צריך — בקש רק ממנו יתברך, וראה להכניס בדעתך תמיד רק אמתת מציאותו יתברך, ואז טוב לך לנצח נצחים.

הדורש שלומך...

ג' תשצ.

בעזרת השם יתברך, ליל ששי לסדר תרומה ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ומאד כואב לי לבי על חלישות דעתך ועל העצבון שבו אמה נמצא. מדוע לא תזכר את דברי רבנו ז"ל בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצה, על הפסוק: "בצר הרחבת לי", שצריכין למצא הרחבות בתוך הצרות. וכן בלקוטי-מוהר"ן,

אָשֶׁר ג' תשצא בַּנְחָל קנט

חֶלֶק א', סימן רפב, מְגֵלָה רַבְנוּ ז"ל נִפְלְאוֹת לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְמִצְא בְּעֲצֻמוֹ נִקְדוֹת טוֹבוֹת, עֵינַי שָׁם בְּאַרְיכוֹת.

מדוע אֵתָּה מְמַשִּׁיף אֶת עֲצֻמְךָ בְּכֹל פֶּעַם אֶל הַצֶּעֶר, מַה וְלָמָּה לָךְ לְהִיּוֹת בְּטָלָן?! הֲלֹא כָּל הַעֶסֶק הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל הוּא — לְגַלוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַּרְךָ. רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִזּוֹ מִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּרְגִּישׁ בְּעֲצֻמְךָ, וְכֹל מַה שֶׁתְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, יוֹתֵר אוֹר יֵאִיר בְּךָ. כִּלְיָ מִהַשְׁטִיּוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּךָ, אֵתָּה הַדְּבֵק עֲצֻמְךָ רַק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִרְגִּיל עֲצֻמְךָ רַק לְסַפֵּר לוֹ יִתְבַּרְךָ כֹּל מַה שֶׁמַּעִיק לָךְ, וְאִזּוֹ תִרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת.

וְצָרִיךָ שֶׁתַּדַּע, כִּי הָאָדָם הוּא בְּסִפְנֵה גְדוּלָה בְּזֵה הָעוֹלָם, שְׁלֹא יִטְעוּ אוֹתוֹ אַחֲרַיִם עִם דְּעוֹתֵיהֶם הַמְהַפְּכוֹת מִן הָאֱמֶת וְכוּ'; כִּי בְּגִי-אָדָם הֵם מוֹנְעִים גְּדוּלִים לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וְכוּ' (כְּאֲשֶׁר גָּלָה רַבְנוּ ז"ל, [עֵינַי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סימן פ"ז], בְּרַח לָךְ כְּבָר מֵעֲצָבוֹן אֲשֶׁר מִמִּית אוֹתְךָ לְגַמְרֵי בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּמֵאוּמָה אֵינִי בְּיָדֶיךָ. רְאֵה וְגַם רְאֵה אֶת הַחֲסָדִים הַגְּדוּלִים שֶׁכְּבָר עָשָׂה עִמְךָ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לְמַעֲלָה מִדְּרָךְ הַטָּבַע, וְעוֹד תִּזְכֶּה לְרֵאוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת, אִם תֵּאָחַז אֶת עֲצֻמְךָ בּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצֵאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, יְנִיק וְחַפִּים, שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי מְזֵה אַרְבַּע פְּעָמִים, וְתִמְחַל לִי מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא עֲנִיתִי לָךְ, פְּשׁוּט טְרַדוּתִי רַבּוֹ כְּמוֹ שָׂרְבוּ, וּבְפִרְטִיּוֹת בְּאֵלוֹ יְמֵי הַשׁוֹכְבִּים זְכִיתִי לְהַדְפִּיס יוֹתֵר מִשְׁבָּעִים אֶלְף סְפָרִים חֲדָשִׁים בְּחֲסָדֵי

השם יתברך, וזה לקח ממני כל הזמן.

מה אמר לך, ידידי היקר! הִיָּה לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֲלָקְנוּ שְׂזָכִינוּ לְהִתְנַדֵּעַ מֵרַבִּי אֲמֵת כְּזֶה, וְלִהְיוֹת בְּחֻלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ, וְלִלְמַד בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים וְלִהְשָׁתוֹקֵק לְקִיָּמָם. וְשִׁמְעָתִי פַעַם אַחַת מֵר' לִוִי יִצְחָק (גְּרוֹ יָאִיר) [ז"ל], שְׁבַעִיר אוֹמֵן הִיָּה לְמִדָּן גְּדוֹל, וְהִתְפָּאֵר בְּמָה רְגָעִים לְפָנַי מוֹתוֹ: בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֵיךְ הָאֵב נִישָׁט אֵיבָעַר גִּיטְרַעֲטֵן דִּי שְׂוֹוֵעַל פּוֹן דִּי בְּרִסְלָכֵר קְלוֹיז". וְסִיִּים ר' לִוִי יִצְחָק: וְעַל-כֵּן אָנוּ צְרִיכִים לְשִׂמְחָה בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל אָנוּ אֵין אוֹמְרִים זֹאת. וְכִמוֹ-כֵּן בְּעֵנִין הַסְּפָרִים שְׂזָכִיתִי לְהִדְפִּיס וְלַחְזֹק אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הֵרַבִּים, רַבָּה עַל זֶה הַהִתְנַגְּדוֹת מִכְּמָה לְצִים וְכוּ', עַד שֶׁמִּתְפָּאֲרִים, שְׂאִין לָהֶם שְׂיָכוֹת עִם זֶה, וְאֵינָם מְסַתְּפְלִים בְּזֶה כָּלֵל, עֲלֵיהֶם גַּם נִסְבוּ הַדְּבוּרִים הַנִּלְ, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, אֵין אָנוּ אוֹמְרִים זֹאת, אֲדַרְבָּה אָנוּ מְחִיִּים וּמְחַזְּקִים אֶת עֲצָמֵנוּ בְּהַסְּפָרִים הָאֵלוּ.

וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחִי! כִּי כֵּן הִיָּה בִימֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שְׂזָלְזְלוּ מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, עַד שֶׁהָיוּ אֲנָשִׁים שֶׁהִתְלוֹצְצוּ הֵרַבָּה מִמֶּנּוּ, וְהִתְבַּטְּאוּ: "בְּרוּךְ אֱלֹקֵינוּ שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְלֹא נִתַּן... וְכֵן אָמְרוּ: אִם נִתַּן לֹא עָכָב... כִּדוּמָה בְּטוֹיִים כְּאֵלוּ, עִפְרָא לְפוּמִיָּהוּ, תַּפַּח רוּחָם, וּבְחֻסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַה נַּעֲשֶׂה לְבִסוּף... מִהֶם לֹא נִשְׂאָר זָכֵר, וְתְהִלָּה לְאֵל, מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הַשְּׂאִיר סְפָרִים כְּאֵלוּ הַמְּחִיִּים וּמְחַזְּקִים לְאֵלְפִים וְלִרְבּוֹת, כְּמוֹ-כֵּן יִהְיֶה עִמִּי, בְּחֻסְדוֹ הַגְּדוֹל (רְשָׁמְתִי אֶת זֹאת עַל-פְּנֵי הַכֶּתֶב, כִּי נִצְטָרַךְ לְיָמִים הַבָּאִים).

חֲמִדַת לְבָבִי! מַה אָמַר לְךָ?! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְּׁגָחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, מֵאַחַר שֶׁסָּבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵתָה נוֹלְדַת בְּבֵית בְּרִסְלָכֵר, אֵתָה צָרִיךְ לְהִתְעוֹרֵר מִתְּדַשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — הֵן בְּתַפְלָה וְהִתְבוּדוֹת, וְלִהְרַגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמוֹ

(ח) ברוך השם שלא דררתי על המפתן של הקלויז (בית-הכנסת) ברסלבי.

אָשׁר ג' תשצב בנחל קסא

יתברך, והן בהתמדת הלמוד לשקד על דלתות התורה, ומלבד סדרי הישיבה, תעשה לעצמך סדר בתנ"ך, משניות, גמרא ושלחן ערוך ומדרש רבה. וטוב מאד שאתה מדבר עם חבריך מהתכלית הנצחית, כי רק זה ישאר ממך.

העקר הוא אמונה הקדושה, להכניס היטב בדעתו פי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואין שום טבע כלל. השם יתברך משגיח על עולמו בהשגחה פרטי פרטית, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם מכריזין עליו מלמעלה (חליו ז.); ואפלו צפרא כלילא מבלעדי שמיא לא מתצדא (ירושלמי שביעית); ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו (יומא לת.); ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מוקמינן ליה (ברכות נח.); וצריכין לחזור תמיד מאמרים אלו באפן שיתחזק באמונת ההשגחה, וידע בידיעה ברורה, כי אין שום דבר תלוי ביד בעל בחירה, עקר עסקנו הוא רק תפלה, וזוהי חרבו של משיח (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), אשר בזה יכבש את העולם.

ומחמת טרדותי — אקצר, ועוד חזון למועד.

פה תקבל שלשה טייפס מ"לקוטי-מוהר"ן". אקנה להשם יתברך שיהיה על כל ה"לקוטי-מוהר"ן" בעזרתו יתברך.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תכתב לי אם קבלת מכתבי זה.

ג' תשצב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום רב אל הבחור היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

קסב אֲשֶׁר ג' תשצג בְּנַחֵל

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וּמִפְּאֵת טְרֹדוֹתֵי הַרְבוּת, לֹא הִיָּה לִי עַד
כֹּה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁשֵׁאלָתְךָ וְכו', הֶעֱקַר עֲלֶיךָ לְדַעַת, שְׁבָכַל דְּבַר צְרִיכִים
לְהִתְחַשֵּׁב בַּהוֹרִים, כִּי מִצּוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם הִיא הַחֲמוּנָה בְיוֹתֵר,
כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ו', סִימָן כ'): חֲמוּנָה שְׁבַחֲמוֹרוֹת הִיא
כְּבוֹד אָב וְאִם. וְכֵן אֶסוּר לְנַתֵּק קֶשֶׁר עִם הוֹרִים, מִשּׁוּם סִבָּה
שְׁבַעוּלָם, וּבִפְרָט בְּדַבָּר כְּזֶה, שֶׁהַהוֹרִים מְבִינִים טוֹב יוֹתֵר. וְלִכֵּן
צְרִיכִים לְהִתְיַעֵץ עִמָּהֶם וְכו', יְלָדִים בְּגִיל צְעִיר אֵינָם מְבִינִים רְגִישוֹת
שֶׁל הוֹרִים, וְלִכֵּן יֵשׁ סְבוּכִים בִּינֵיהֶם, כְּשֶׁהֵלְדִים יִהְיוּ הוֹרִים, וְלָהֶם
יִהְיוּ יְלָדִים, אֲזִי יְבִינּוּ רְגִישוֹת הוֹרֵיהֶם. וְלִכֵּן יְלָדִים הַרוֹצִים לְהַנְשֵׂא
נֶגֶד רְצוֹן הוֹרֵיהֶם, כְּדָאִי שִׁישְׁבוּ עִם הַהוֹרִים בְּנַחַת — לְהַסְבִּירָם
וְכו', וְאֲנִי בְּטוֹחַ שֶׁהוֹרִים הַרוֹצִים בְּטוֹבַת יְלָדֵיהֶם, וַיֵּרְאוּ שֶׁהַכֹּל
כְּשׁוּרָה, וְהֵם בְּשֵׁלִים דַּיִם — יִסְכִּימוּ. וּבְדָאִי אִם הַהוֹרִים מְתַנַּגְדִּים,
כְּנִרְאָה הֵם רוֹאִים שִׁישׁ כָּאֵן אֵיזוֹ סִבָּה שְׁלֹא כְּדָאִי וְכו', כִּי הַהוֹרִים
מְבִינִים טוֹב יוֹתֵר, וַיֵּשׁ לָהֶם נִסְיוֹן, וְצְרִיכִים לְהִזְהֵר לְכַבֵּדָם כְּרְאוּי
בְּמֵאֵד מְאֵד. וְלִכֵּן שָׁמַע בְּקוֹל הַהוֹרִים, וּבֵינֵי כֶּף תְּרֻבָּה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמֵה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת — שׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם אֵינּוּ פּוֹעֵל.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תשצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּצוּהַ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבַע מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

אוֹדוֹת שְׁשֵׁאלָתְךָ שְׁשֵׁאלָתְךָ וְכו', בְּדֶרֶךְ כָּלֵל אִם הֵם עֲצֵמָאִים
וְלוֹמְדִים בִּישִׁיבָה, וְאֵין מִי שִׁיעֵזוֹר לָהֶם, אֲשֶׁר לְדַאֲבוּנֵנוּ הַרַב, יִשְׁנֵם
הַרְבֵּה בַּחוֹרִים, שֶׁהוֹרֵיהֶם בְּמִצַּב דְּחוּק, וְהַבְּחוּרִים בִּישִׁיבָה, וְצְרִיכִים

אָשֶׁר ג' תשצד בנחל קסג

לעתים לקנות צרכים אישיים, והכסף אינו בנמצא, אשר דבר זה שכיח מאד, ולכן מצנה לעזר להם, ובפרט בשלומדים תורה, ואין מי שייסיעם, זו הצדקה האמתית. ולכן גם לבחורי ישיבה יכולים לקיים "מתנות לאביונים", ומצות צדקה שייכת גם להם, ואין עוד צדקה גדולה יותר מזו — לעזר לבחור שיוכל ללמד תורה בהרחבת הדעת ובגדלות המחין, ולא כל אחד זוכה לצדקה כזו.

ומפאת טרדותי הרבות — ההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ג' תשצד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר מצנה ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך המלא מרירות — לנכון קבלתי.

חמדת לבכי! הלא רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שאדם צריך תמיד לחפש ולבקש ולמצא בעצמו נקודות טובות; כי איך יתכן שלא נמצא אצלו איזה טוב? ! ואם אדם בקש ויחפש, יראה שאפלו אצל הרשע הגמור ביותר, שעשה כל הרשעות שבעולם, עדין נמצא בו טוב, וכמאמר ז"ל (ברכות נו): אפלו ריקנין שבה, מלאים מצוות פרמון; אפלו אדם שהוא ריק לגמרי, אבל מלא מצוות פרמון. ומסבירים המקבלים, מדוע דיקא רמון? אלא יש בו תרנג גרעינים, בדיוק כמנין שש מאות ושלוש עשרה מצוות. ואם-כן הפרוש הוא, שאפלו הריקנין ביותר, מלאים מתרנג ג מצוות; הינו פי ישנן מצוות רבות השקולות ככל התורה, כגון (קדושין מ.): כל הכופר בה (בעבודה זרה), כאלו קיים את כל התורה בלה; אדם שמאמין רק בבוא יתברך שמו, עם האמונה הזו כבר קיים את כל התורה בלה. למדים, אם-כן, שאפלו רשעים גמורים

מִמֶּשׁ, שְׁמִדְבָרִים כְּלָפִי מַעֲלָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, וְעוֹשִׁים כָּל מִינֵי
 חֲטָאִים, הַשֵּׁם יִשְׁמַר, אֲבָל אִם יִכְרִיחוּ אוֹתָם לְהַשְׁתַּמֵּד, הֵם מוֹכְנִים
 לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת ה', כַּמּוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן פ'), שְׁדָבַר זֶה רָאִינוּ מִשָּׁף כָּל הַדּוֹרוֹת, אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ רַחוּקִים
 לְגַמְרֵי מִהַדָּת, אֲבָל בַּעַת שְׁמַד, צָעֲקוּ: "שִׁמְעַי יִשְׂרָאֵל", וְלֹא הִמִּירוּ
 דָּתָם, וּבָחֲרוּ יוֹתֵר לְהַשְׁרִיף עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. וְלָכֵן, אֶפְלוּ כָּל יְהוּדֵי,
 שְׁעָשָׂה כָּל הָעֲבֵרוֹת שְׁבַע עוֹלָם — מָלֵא מַצּוֹת כְּרַמּוֹן. וּמַה שִּׁיָּף,
 אִם-כֵּן, שְׂאָדָם יִתְיַאֵשׁ?! אֵף שְׂפָגָם כְּפִי שְׂפָגָם, וְנָפַל וְנִכְשַׁל כְּפִי
 שְׁנִכְשַׁל, אֲבָל תְּשׁוּבָה תָּמִיד מוֹעִילָה, וּכְמֵאמָרָם ז"ל (פְּסִיקְתָּא דְרַב כְּהֵנָּא
 כה) עַל הַפְּסוּק (הוֹשַׁע יד, ב): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַיְיָ אֱלֹהֶיךָ" —
 אֶפְלוּ כִּפְרֵת בְּעַקֵּר; אָדָם עוֹמֵד וּמְחַרֵּף וּמְגַדֵּף בְּשׁוּק, וְאוֹמֵר לוֹ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה בֵּינִי לְבֵינֶךָ וְאֲנִי מְקַבֵּלְךָ; לְמַדִּים
 מִכָּאֵן, אָדָם הִגִּיעַ לְמַדְרַגָּה שְׁפִלָּה כְּזוֹ, שְׁעוֹמֵד בְּרִישׁ-גְּלִי, וּמְדַבֵּר
 כְּלָפִי שְׂמִיָּא, וְאוֹמֵר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִם תַּעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה — אֲנִי
 מוֹחֵל לָךְ. וְכֵן אוֹמְרִים (תָּנָא דְבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה ד'): אִם אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה
 לְפָנָי, אִם חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, הֲרִי אֲנִי עִמּוֹ בְּרַחֲמִים, וְאִין אֲנִי זוֹכֵר
 לוֹ אֶפְלוּ מְקַצֵּת עוֹנוֹתָיו. זוֹ צְרִיכָה לְהִיּוֹת הַשְׂמִחָה הַכִּי גְדוֹלָה, שִׁישׁ
 לָנוּ אָבָא בְּשָׂמַיִם, וְרַק מַחֲפָה שְׁנִשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנָיו. אֵף דָּא
 עָקָא, שְׂאָדָם אִינוּ יוֹדֵעַ מַגְדֵּל רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אַחֲרַת בּוֹדָאי הִיָּה
 שָׁב אֵלָיו תְּכַף-וּמִיד. וְעַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה, אָדָם תָּמִיד בְּשְׂמִיחָה, כִּי אֶצְלוּ
 יִתְבָּרֵךְ שְׂרוּיָה רַק שְׂמִיחָה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז, יז): "עַז
 וְחֲדָוָה בְּמִקוּמוֹ"; וְלָכֵן כָּל אָדָם בְּלִי שׁוּם הַפְּרָשׁ מֶה עֲשֵׂה וְאִימַת
 וְכו', עֲדִין מוֹעִילָה לוֹ תְּשׁוּבָה. וְכִדְאִיתָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח): אִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל; אִין דְּבַר כְּזֶה
 לְהִתְיַאֵשׁ, אֶפְלוּ עֲשֵׂה אָדָם מֶה שְׁעָשָׂה. וְכֵן אִיתָא (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 ב', סִימָן קיב): אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְקַלְקַל, תֵּאֲמִין שְׂיִכּוּלִים
 לְתַתְּנָן. הֲלֹא אַתָּה מֵאֲמִין שְׂקַלְקַלְתָּ וְעָשִׂיתָ עֲבֵרוֹת הַכִּי חַמּוּרוֹת,
 תֵּאֲמִין שְׂכָל זְמַן שְׂאַתָּה חַי, יֵשׁ בִּיכְלַתְּךָ לְתַתְּנָן הַכֵּל. וְאִם מְדַבֵּר עַל
 אָדָם שְׂמְחָרֵף כְּלָפִי מַעֲלָה, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה
 וְאֲנִי מְקַבֵּלְךָ, מְכַל שְׂפָן כְּשְׂאָדָם חֲטָא מַחֲמַת שְׁהַתְּגַבֵּר עָלָיו יִצְרוּ,
 וְעָבַר עַל עֲרִיּוֹת, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבּוֹן, שְׁזֵה בָּא מִהַדָּמִים שְׁלֵא נִזְדַּכְּכוּ,

אָשֶׁר ג' תשצה בנחל קסה

כּמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו'ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עב), בְּיַדַּי יֵשׁ לּוֹ
תְּשׁוּבָה, וְתַקְנָה וְתַקְנָה לְתַקֵּן אֶת כָּל אֲשֶׁר פָּגַם, וּבְרַגַע שֶׁשָּׁב
בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֵין שְׂמִיחָה גְדוּלָה מְזוּ, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה
וּמְצַפֶּה לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ...

ג' תשצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר תְּצִיחַ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ לַיְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד,
שׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מְכַתְּבֶךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וּמְאֹד נִצְטַעַרְתִּי בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִמֶּה
שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

חֲמַדַּת לְכָבִי! בְּעִנְיָן זֶה שֶׁכְּתִבְתָּ וְכו', צְרִיכִים לִידַע אֵיזֶה
בֵּית-דִּין הוּא זֶה, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, נִתְקַיֵּם בְּדוֹרְנוּ מְאֹמְרָם ו'ל
(שְׁבַת קַלֵּט): אִם רְאִיתָ דוֹר, שֶׁצָּרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עָלָיו, צֵא וּבְדַק בְּדִינֵי
יִשְׂרָאֵל; עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר לִילָךְ רַק לְבֵית-דִּין שֶׁל גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה
וְהַהוֹרָאָה וּגְדוּלֵי הַדּוֹר מְפָרְסָמִים לִירְאֵי הַשֵּׁם וּלְחוֹשְׁבֵי שְׂמוֹ, כִּי אִם
לֹא כֵן, גּוֹרְמִים לְכָל הַצָּרוֹת וְהַרְעוֹת. וְאִם הִלַּכְתָּ בְּאַמַּת לְבֵית-דִּין
מִכָּר שֶׁל יִרְאִים וּשְׁלָמִים, הַפּוֹסְקִים עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עָלֶיךָ
לִידַע, שֶׁכִּפִּי הַפֶּסֶק שֶׁל בֵּית-הַדִּין, זֶה בְּעֶצְמוֹ פֶּסֶק הַתּוֹרָה, וְעָלֶיךָ
לְשַׁמַּח מְאֹד שֶׁיִּצְאָה הַגְּזֵלָה מִיָּדְךָ, וְלֹא בָּאֵת לִיְדֵי מְכַשְׁלָה. וְאִם זֶה
כִּפִּי דְבָרֶיךָ, שֶׁאַתָּה בְּטוֹחַ בְּעֶצְמֶךָ, שֶׁבּוֹדָאֵי וּבּוֹדָאֵי נַעֲשֶׂה כָּאֵן עוֹל,
אֵל תְּדַאֵג, כִּי הַכֶּסֶף יִחְזוֹר אֵלֶיךָ, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ
בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁיִּכּוֹל לְגַזֵּל וְלֹא
לְשַׁלֵּם, אֵךְ לֹא וְלֹא! גִּנְבַּת מְשַׁלֵּם כְּפָל כְּפָלִים.

וְלָכֵן, הַכֶּפֶל הַדְּבָר, אִם הִלַּכְתָּ אֵל בֵּית-דִּין שֶׁל רַב מְפָרְסָם לִירָא
ה', [אֲשֶׁר גַּם כָּאֵן צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, לִילָךְ רַק אֵל רַב שׁוֹמֵר תּוֹרָה

קסו אשר ג' תשצו בנחל

ומצוות, ולומד תורה בקדושה ובטהרה, ומפחד מהקדוש-ברוך-הוא, כי ישנם פיוס רבנים מתחזים, בעוונותינו הרבים, רמאים וצבועים ו'עובדים' על המון-עם], אזי כפי שפסקו — כך התורה פוסקת, וצריך לקבל את הפסק, ולדון את זולתך לכף זכות. ואם נדמה לך ש'נעשה לך עול, וחיבוך לשוא, תדע ש'בנדי יושב כספך בדרך כלשהי, ושלם ישלם המבעיר את הבערה, כי העולם הזה אינו הפקר; אדם חושב ש'יעשה עול לזולתו ולא יקבל ענש — לא כך הוא, אלא אם אדם נוגע בכסף הזולת, יקבל במקדש או במקור ענשו, ולפעמים אורך אפלו שבועות וחדשים ושנים עד שמקבל ענש. והנה כשמקבל אדם את המכה, יש לו טענות על השם ותברך: "למה הפסדתי כסף וכו'?! " ושוכח שלפני שנים גנב ממישהו. ועל-כן אם נפסק לחיבוך, ראה לצית, ולדון את בעל דינך לכף זכות, והקדוש-ברוך-הוא בנדי יזכרך ברחמים.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תשצו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר הצוה ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגנח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי מאד לשמע הטוב ממך.

אודות מחצית השקל ששאלת וכו', נותנים בדרך כלל בעבור בית-הכנסת לבדק הבית, ולכל הוצאות בית-הכנסת, שזו מצוה גדולה מאד, להחזיק בית-הכנסת, להחזיק כולל ולומדי תורה, ואין למעלה מזה.

אקוו להתראות עמך פנים אל פנים ולדבר עמך באריכות.

ומפאת טרדותי עתה — ההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ג' תשצז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום רב אל ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

בענין ששאלת וכו', יכולים לקיים את שניהם כאחד; עושים את הסעדה בבית, ושמים עם האשה והילדים, ואחר-כך הולכים לרבו להשתתף בשמחת רבו, אבל גם בזה יכולים להביא את האשה לעזרת הנשים, וגם היא תשמח עם כלם, ותזכה להסתופף באוירה דקדושה, ולראות את פני הרבי וכו'. כי זו עקר השלמות — הן לשמח את ביתו — זו אשתו, וילדיו, והן לשמח עם רבו, ואף בני משפחתו יכולים להשתתף בשמחת רבו, אשריו ואשרי חלקו.

הדורש שלומך...

ג' תשצח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי הנקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור

חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך בענין (ירושלמי מגלה א, ד): כל הפושט יד — נותנים לו; הינו ברוחניות, שכל מי שמבקש אז מהשם יתברך — מקבל ונענה; כי בפורים מתגלה אור בזה, אומר האר"י ו"ל — מחין דאבא, הינו הכל פתוח וגלוי, שמי השמים פתוחים, ומוכן מהתקוני זהר (תקון כא, דף נו:), שפורים יותר גדול מיום הכפורים, כי יום מחילת העוונות נקרא כפורים, הינו שנדמה כפורים, הינו שפורים גבה יותר ממנו, וכיצד יתכן? אלא ביום הכפורים כל עם ישראל צמים, ויושבים בבגדי לבן בבית הכנסת, עטופים בטלית,

קסח אָשׁר ג' תשצח בְּנַחֵל

הולכים יחפים כְּדַגְמַת מְלֹאכִים, יושב כָּל אֶחָד בְּפִנְתּוֹ, וּמִתְבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְדְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין מְסִיחִים דַּעַת כְּרַגְע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. אָבֵל בְּפוּרִים, כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל וְשׁוֹתָה כְּמָה כּוֹסוֹת וְשִׁמְחָה, וַיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק עִם אֲנָשִׁים, שָׂזוּ עֵקֶר מִצְוֹת פּוּרִים: "מְשֻׁלּוֹת מִנּוֹת אִישׁ לְרַעְהוּ", לְהִתְחַבֵּר עִם יְהוּדִים, לֹא לְשִׁבְתָּ לְבָד, וְכֵן לְתַת צְדָקָה לְעֲנִיִּים, "וּמִתְנּוֹת לְאֲבִיוֹנִים", וְאָדָם נִמְצָא בְּגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ שׁוֹכֵחַ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְדְבוּק בּוֹ, וּמְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְשִׁמְחָה בְּשִׁמְחָה אֵין סוֹפִית, וּמִתְאַחַד עִם כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶה חֲשׁוֹב מְאֹד בְּשָׂמִים. נִמְצָא, שְׂאֵין יוֹם בְּשָׁנָה גְדוֹל מְפוּרִים, שְׂאֵזוּ יֵשׁ לְבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ גַּחְת־רוּחַ גְדוֹל מְבִרוּאָיו, וְכָל הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים, וְכָל מָה שְׂאָדָם מְבַקֵּשׁ — מְקַבֵּל.

וְלִכֵּן רְאֵה בְּפוּרִים לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן, פְּעַם בְּשָׁנָה יֵשׁ לָנוּ חַג שֶׁל שִׁמְחָה, יוֹם לְעֶזֶר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִתֵּן צְדָקָה לְאֲבִיוֹנִים, שְׁכָל רַגַע וְרַגַע זוֹ מִצְוָה, וְלִכֵּן הַיּוֹם הַזֶּה מְסַגֵּל מְאֹד מְאֹד, וְרְאֵה לְנִצְלוֹ הַרְבֵּה בְּהִתְבוֹדְדוֹת, וּבְשִׁיחָה בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ. וְכֵן צְרִיכִים לְשִׁתּוֹת בְּפוּרִים, אָבֵל לֹא לְאָבֵד עֲשִׁתּוֹנוֹתָיו, וְלֹא לְהִזְיֵק לְשָׁנִי, אֲדַרְבָּה, לְעֶזֶר לְזוּלָתוֹ, וּמִיָּיִן שֶׁהוּא אִישׁ כָּשֵׁר? שְׂאֶף שֶׁשִּׁתָּה וְהִתְעַרְפְּלוּ חוּשָׁיו, אֵינוֹ מִתְפָּרֵעַ וְכוּ', מִחֲמַת שֶׁהוּא יְהוּדִי הַדְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אֶף בְּעַת שְׁכֻרוֹתוֹ, לֹא יָכֵה אֶת זוּלָתוֹ. אֶף הָעֵקֶר לִידַע מִמְעַלֵּת יוֹם הַפוּרִים, שְׂיִכּוֹל לְפַעֵל בּוֹ שְׂיִמְלְאוּ כָּל מְשָׁלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה, וְאֲשֶׁרִי הַמְנַצֵּל יוֹם זֶה.

וְכֵן רְאֵה לְבַקֵּשׁ אֶז עַל כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל בְּתֵי הַחוּלִים מְלֵאִים סוֹבְלֵי חֲלָאִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְכֵן יִשְׁנֵם אֲלֵמְנוֹת וִיתוּמִים רְבִים, וְאֵין מִי שְׂיִדְאָג לָהֶם, לִכֵּן רְאֵה לְבַקֵּשׁ בֵּימֵי הַפוּרִים הָאֵלוּ, שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, אוֹלֵי הַשָּׁנָה הַזֹּאת עִם יִשְׂרָאֵל יִתְאַחֲדוּ יַחַד, וַיִּשְׁמְחוּ בְּצוֹתָא, וְאֲזִי יִזְכוּ, שְׂיִפְתְּחוּ לְפָנֵיהֶם כָּל הָעוֹלָמוֹת, וַיִּנְשְׁעוּ בִישׁוּעַת עוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תשצט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל היקר והנעלה, נר הרוצה להאיר נפשו באור האורות צח הצחצחות, נחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך וכו', כבר אמר רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כז): למה בני-אדם רחוקים מהשם יתברך? כי אין הדברות ביניהם; כי אם היו מסבירים זה לזה באהבה ובנחת, היו מגיעים אל התכלית האמתית, שהיא — רק לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך. כי מה אנו רוצים בזה העולם? רק לעשות רצון הבורא יתברך שמו, אף מחמת שאין שלום ואהבה בין הבריות, ולכל אחד נדמה, שההוא רוצה לבלעו, לכן אין אחנה ורעות ביניהם. אבל אם היו מכבדים זה את זה, היו רואים שכלנו בני הקדוש-ברוך-הוא, כדכתיב (דברים יד, א): "בנים אתם להו"ה אלקיכם", ואז היה מתגלה שאחד אוהב את זולתו, אשר זו תהיה הגאולה — אהבת השם יתברך ואהבת הבריות. ואודות ששאלת וכו', הלא זה עקר מצות פורים (אסתר ט, כב): "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים", שאחד צריך לתת לזולתו ולעזרו, וזה יסוד המצוה, ומתגלה בכל חדש אדר, אשר הוא חדש השמחה, לשמח בעצמו ולשמח את זולתו. אשרי הזוכה לחיות באחנה ובאחדות עם כל בר ישראל, ואז לרב טוב הצפון יזכה.

הדורש שלומך...

ג' תת.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו לידידי היקר לי מאד,

שוּתה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי לשמע הטוב ממך.

בענין שכרות בפורים, יש מחלוקת בין הפוסקים, אבל רבם אומרים, שאדם ישתה רק למעלה מיכלתו, היינו אם רגיל לשתות כוס אחת, ישתה שתיים או שלש כוסות, וכך מטשטש מחו ותו לא. עקר השלמות בפורים לא לאבד עשתונותיו, וכך מביא בספר הנורא: "יסוד ושרש העבודה", שאדם צריך להיות חכם בפורים, כי בנגל יכול לאבד כמה מצוות; כי אם אדם שותה ונעשה שכור פלוט, לא יכרך "ברכת-המזון", לא יקרא קריאת שמע, שזה דאורייתא, לא יתפלל ערבית וכו', ויכול לאבד הרבה טובות. ולכן 'החכם עיניו בראשו', ישתה שתיים שלש כוסות, וזה יכניס בו שמחה עצומה. והעקר — להגיע לשמחה כזו, להיות בטל לגמרי לאין סוף ברוך הוא, עד שלא יהיה הפרש אצלו בין ארור המן לברוך מרדכי, היינו יגיע לגלוי כזה, שידע, שכל הצרות והיסורים שסובלים מהגויים — זה ממנו יתברך. כמאמרם ז"ל (מגלה יד.): גדולה הסרת טבעת (שהסיר אחשוורוש ונתן להמן) יותר מארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות שנתנבאו לישראל; כי באמת הקדוש-ברוך-הוא שולח בכל דור ודור צדיקים, חכמי ישראל, המעוררים את העם בתשובה שלמה, ואם עם ישראל אינם שומעים בקולם, אלא עושים פאות נפשם, אזי מקים עליהם איזה המן, ורוצה למחקם, חס ושלום, עד שמתעוררים ומתחילים לצעק אליו יתברך בתשובה, ולשמע בקול החכמים. ולכן, יותר טוב לשוב אליו יתברך בעת שחכמי ישראל קוראים ומעוררים בתשובה, לפני שיקים עלינו הקדוש-ברוך-הוא איזה עמלק, שהוא יעוררנו על-ידי גזרותיו. וזהו הפרוש, שאדם צריך להגיע בפורים לבטול אין סוף כזה, לידע שאפלו 'ארור המן' — היינו כשהמן הארור רוצה להציק לו — זה לטובתו, כי אחרת אינו חוזר בתשובה, כי אם אינו זוכה לשמע בקול חכמי ישראל, שהם 'ברוך מרדכי', שזהו הצדיק המעוררו בתשובה, אזי מביא עליו הקדוש-ברוך-הוא את 'ארור המן', שיציק לו ויעוררו. ולכן עקר השלמות בפורים להגיע לבטול

אֲשֶׁר ג' תתא בנחל קעא

כְּזֶה, לְרֵאוֹת שֶׁהַכֹּל יָד ה', וְכֹל מֵה שֶׁנֶּאֱרַע, הַכֹּל בְּחֶשְׁבוֹן גְּדוּל.

יְעוֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים מִכָּלֵל נְשָׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְיָשׁוּבוּ כָּלֵם בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, תִּשׁוּבָה מֵאֲהָבָה. וְאוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבוּעוֹת לט.), שֶׁבְּפוּרִים קִבְּלָנוּ מִתְּדַשׁ אֶת הַתּוֹרָה,
”קִיְמוּ וְקִבְּלוּ”, קִיְמוּ מֵה שֶׁקִּבְּלוּ. וְלוֹאֵי וְנִזְכָּה לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה,
וְנִרְאָה בְּגֻאֲלָתֶם וּבִישׁוּעַתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאֲהָבָה רַבָּה...

ג' תתא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּצִיגָה ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרו
יְאִיר.

מִכְּתִבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְגִדְל הַצֶּעֶר שֵׁישׁ לִי — אֵין לְתֵאָר וְאֵין
לְשִׁיעַר כָּלֵל.

אוֹדוֹת שֶׁאֲלַתְךָ וְכוּ', רֵאשִׁית, צְרִיכִים לְזִכֹּר הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר הַדּוֹר
הַזֶּה זָכָה לָמָה שֶׁתְּרַבֶּה דוֹרוֹת לֹא זָכוּ לָזֶה, אַחַר הַחֲרָבִין הַנּוֹרָא
שֶׁקָּרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁשְׁלִישׁ מִמֶּנּוּ נִכְחַד עַל לֹא דְבָר, רַק מִחֲמַת
שֶׁהָיוּ יְהוּדִים, וְהָרְגוּ וְחָנְקוּ אוֹתָם בְּתֵאֵי הַגִּזְיִים שֶׁשָּׂה מְלִיּוֹן יְהוּדִים
חֲפִים מִפְּשָׁע, יְלָדִים קְטַנִּים, זְקֵנִים, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, בְּכֹל מִינֵי מִיתוֹת
מְשֻׁנוֹת, שֶׁלֹּא נִתֵּן לְתֵאָרָן, וְאִם לֹא דֵי שֶׁבְּגַשְׁמִיּוֹת רָצְחוּ וְטָבְחוּ
וְשָׂרְפוּ אוֹתָם, עוֹד זֹאת, שֶׁבְּרוּחַנִּיּוֹת נַעֲשֶׂה שְׂמֵד כְּזֶה בְּחַמִּישִׁים שֶׁנָּה
הָאֲחֻרוֹנוֹת, שֶׁמְלִיוֹנִים יְהוּדִים הֶעֱבִירוּ עַל הַדַּת, עַד שֶׁפִּיּוֹם מְלִיּוֹן
וְחֻצֵי יְלָדִים אֵינָם מִקִּבְּלִים חֲנוּךְ יְהוּדִי, חֲנוּךְ שֶׁל אֲמוּנָה, יְלָדִים אֵינָם
יּוֹדְעִים מֵה זֶה ”שִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל הַנְּיָ”ה אֶלְקֵינוּ הַנְּיָ”ה אֶחָד”, אֲשֶׁר זֶה
הַיְתָה גְּאוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִלְכוּ לְקִרְאָת מוֹתָם, עִם ”שִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל”
עַל שִׁפְתָם, צִעְדוּ בְּגֵאוֹן עִם אֲמוּנַת יְהוּדוּתָם. וְאִם-כֵּן אַחַר הַשׁוֹאָה

הַגְּשְׁמִית, בָּאָה שׁוֹאָה רוֹחַנִית, אֲכַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָמַל עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְהוֹתִיר לָנוּ צַדִּיקֵי הַדּוֹר, תְּלַמִּידֵי חַכְמִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם חִזְרוּ וּבָנוּ אֶת הַהִרְסוֹת, וְשָׁקְמוּ אֶת הַחֲרָבֹנוֹת, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֵין עִיר שְׁלֵא יִהְיֶה שָׁם תְּלַמּוּדֵי תוֹרָה וּבִתְי-סֵפֶר, שְׁמַחְנֻכִים אֶת הַיְלָדִים לְאַמוּנָה. הָעֶרְב־רַב הַתְּפָאָרוֹ לְפָנַי עֲשֵׂרוֹת שָׁנִים, שֶׁבְּעוֹד עֲשֵׂר חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה שָׁנִים, לֹא יִצְטָרְכוּ תְּפִלִּין וּמְזוּזָה וְיִצִּיצִית, חֵס וְשְׁלוֹם, וּלְבָשֶׁתָם וּלְמַפְלָתָם — הַחֲנוּךְ פּוֹרַח, וְלֹא בְּחֻנָם שְׁעִינָם צָרָה בַּחֲנוּךְ הַתּוֹרְנִי, כִּי רוֹאִים שְׁיִלְדֵיהֶם מִתְּבוּלָלִים בֵּין הַגּוֹיִים, בּוֹרְחִים לְמִזְרַח הַרְחֹק, אוֹ לְמַעְרָב הַפְּרוּעַ, וְלֹא יוֹדְעִים הֵיכָן הֵם, וְזֶה לְצַנִּינִים בְּעִינֵיהֶם, שְׁבִתֵי חֲנוּךְ תּוֹרְנִיִּים מוֹצִיאִים מִשְׁעָרֵיהֶם יְהוּדִים אֲמִתִּיִּים הַמְּסוּרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעַם יִשְׂרָאֵל, תְּהִלָּה לְאַל. יוֹצִאִים בְּעַלְי-בֵּיתִים יִרְאֵי הַשֵּׁם, יוֹצִאִים אֲבָרְכִים תְּלַמִּידֵי חַכְמִים, מוֹרֵי הוֹרָאָה, אֲבָרְכֵי כּוֹלֵל, אֵיזָה נַחַת הוּא זֶה! וְדַבֵּר זֶה פְּקוּצִים בְּעִינֵיהֶם. וְלִכֵּן לְקַחוּ עִצְמָם עַל הַחֲנוּךְ הַתּוֹרְנִי דִּיקָא, וְרוּצִים לְעַקְרוּ לְגַמְרֵי. וּכְמֵאֲמָרָם ו' ל' (תְּנַחֲמָא שְׁמִינִי) עַל אַחְזוּ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ אַחְזוּ? שְׁאַחְזוּ בִּתְּי כְּנִסְיֹת וּבִתְּי מְדַרְשׁוֹת, וְאָמַר: אִם אֵין אֵין גְּדִיִּים — אֵין תִּישִׁים, אִם לֹא יִהְיוּ תְּלַמִּידִים, לֹא יִהְיוּ רַבָּנִים, וְכֵךְ יִגְדַע שֵׁם יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן. וְהִנֵּה לְבָשֶׁתָם פָּשְׁטוּ רַגְלֵי, וְלֹא הִצְלִיחוּ בַּחֲנוּךְ שְׁלֵהֶם, וּבְכַל בֵּית-סֵפֶר שְׁלֵהֶם צְרִיכִים לְהַעֲמִיד שׁוּטֵר, לְשַׁמֵּר אֶת הַמּוֹרִים וְהַמּוֹרוֹת, שֶׁהַתְּלַמִּידִים לֹא יִלְכוּ נִגְדָם בְּאַלִּימוֹת, אֵין תְּלַמִּיד שְׁלֵא יִהְיֶה כְּכִסּוֹ סָמִים אוֹ סָפִין, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן. וְאֵלוֹ בַּחֲנוּךְ הַתּוֹרְנִי, עַל אֵף הָעֲנִי וְתַנְאֵי הַלְמוּד הַבְּלִתִּי נְסֻבָּלִים, בְּמַכְנִים רְעוּעִים וּצְפוּפִים, אֲבָל אֵין אֲלִימוֹת, חֲלִילָה, אֵין סָפִינִים וְכוּ', וְדַבֵּר זֶה שׁוֹרֵף אֶת הָעֶרְב־רַב, וְאֵינוֹ נוֹתֵן לָהֶם מְנוּחַ, לִכֵּן נִרְתְּמוּ לְהִלָּחֵם דִּיקָא בַּחֲנוּךְ הַטְּהוֹר מְדַרְךָ יִשְׂרָאֵל סָבָא, וְנִאֲבָקִים לְהִסִּיר אֶת רֵאשֵׁי הָעַם, אֶת תְּלַמִּידֵי הַחַכְמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, רֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, שְׁבוּנִים תְּלַמּוּדֵי תוֹרָה וְיְשִׁיבוֹת לְהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים יִרְאִים וְשְׁלָמִים, כְּשָׂרִים וְטְהוֹרִים, שֶׁהָאַמוּנָה בְּתוֹךְ דָּמָם, לְהַגְבִּיחַ אֶת קַרְנֵי הַתּוֹרָה, וּלְהַרִים אֶת גְּאוֹת הַיְהוּדוֹת. וְלִכֵּן לֹא בְּחֻנָם שֶׁהָעֶרְב־רַב חוֹרְקִים שְׁנִיָּהֶם עַל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, הַבְּקִיאִים בְּכָל מְכַמְנֵי הַתּוֹרָה וְסוּדוּתֶיהָ, שֶׁשְׁתַּלֵּם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל דּוֹר.

אֲשֶׁר ג' תתב בנחל קעג

ועתה הוא הזמן שעלינו לשוב בתשובה שלמה על בזיון התורה, על בזיון תלמידי חכמים, אנו אשמים בדבר! ומדוע? כי בעצמנו איננו יודעים להעריך את גדלת הצדיקים, את המטנה היקרה ששלח לנו הקדוש-ברוך-הוא בדור הזה, כמאמרם ו"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק ל'): מה אהל זה אי אפשר להתקיים בלא יתדות ובלא מיתרים, כף ישראל אי אפשר להתקיים בלא תלמידי חכמים; אשר אין מקום בתורה שאינם בקיאים בו. והנה באים חבורת ערב-רב, ומבזים ומתחפזים אותם בכלי התקשורת, שזוהי אשפה אחת גדולה, נואפים ככלבים, אינם מתביישים לדבר על גדולי הדור, שהם ספר תורה חי, ואומרים חכמינו הקדושים (עין בגטין נו): כל הנוגע בתלמיד חכם, כאלו נוגע בשכינה; ולכן ראוי לנו לקרע קריעה על צער התורה, על הבושה שמביישים את כבוד התורה. ועקר תפקידנו — להתאחד בצותא, ולצאת בגלוי, ולתת את הכבוד הראוי לגדולי ישראל וחקמיו, ובזה נתקן את הזלזול שהערב-רב מזלזלים בהם, ובזכות זה שנכבד ונחקר את הצדיקים האמתיים, אזי יכפר לנו הקדוש-ברוך-הוא על חטאינו, וישפיע עלינו אור התורה, ונזכה לראות בגאולת ישראל.

הכותב בצער על בזיון התורה,
ודורש שלומך באהבה רבה...

ג' תתב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי
מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו
יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך לנכון קבלתי עם המעות להדפסה, ותשואות חן לך על
זה.

מה אמר לך, ידידי היקר! אודות שאלתך לגבי הספר

קעד אָשר ג' תתג בנחל

"לקוטי-תפלות", הלא הוא נתחבר על-פי בקשתו של רבנו ז"ל. כי כידוע רבנו ז"ל אמר מפעם לפעם תורה, ומוהרנ"ת ז"ל תלמידו — רשמה, ומזה נעשה הספר "לקוטי-מוהר"ן", ורבנו ז"ל בקשו, שמכל תורה ב"לקוטי-מוהר"ן" יעשה תפלה, וכל תורה ותורה מדברת מהרבה ענינים: ממדות רבות — הן טובות, שצריכים לרכושן, והן רעות — שצריכים להתרחק מהן, מסודות המצוות, מרזי דרוזין וסתרי תורה, ובקש כאמור, מתלמידו שייערף על כל תורה — תפלה, וכן עשה. וזה הספר "לקוטי-תפלות". והיות שישנן הרבה תורות ב"לקוטי-מוהר"ן", שהן ארכות מאד, ממילא התפלה עליהן ארפה גם-כן, אבל אם אדם אינו יכול לומר בראציות את כל התפלה, יכול לקחת קטע אחד על איזו מדה שרוצה, כגון: אם הוא עצוב, שיבחר קטע של תפלה המדבר על שמחה, ויתפלל על זה. או אם הוא צריך חזוק באמונה, יקח קטע המדבר על אמונה, ויבקש על כך מלפניו יתברך, וכן בענין שלום-בית, ירבה בתחנונים, כי תפלה מאד חשובה בעיניו יתברך. ואם-כן רצוי לקחת את ה"לקוטי-תפלות", ולבחר משם מדי פעם בפעם תפלות, ולהתפלל אותן לפניו יתברך, כל אחד כפי רצונו, ומה שעובר עליו, וישפך דמעות פנים, ובודאי תקבל תפלתו לרחמים ולרצון.

הדורש שלומך...

ג' תתג.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר לי מאד, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך בענין יחוד וכונת השם: "אל-אלהים" שב'תקון הפלג' וכו'. עליך לדעת, אשר רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה), שפעם אחת צריכים לכונן את השם 'אל-אלהים', וידוע

אֲשֶׁר ג' תתג בנחל קעה

שְׁאֲדָם שְׁחָטָא, הַמַּח־מַחֲשָׁבָה שְׁלוֹ מְנַח בַּפְּסָלֶת, וְאִין לוֹ שְׂיִכּוּת אֶל יַחֲוּדִים, וּבְנֵדָאֵי אִם אָדָם יִזְכֶּה לְהַתְּבוּדָד הַרְבֵּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִלְמַד הַרְבֵּה תוֹרָה, יִזְכֶּךָ אֶת מַחוּ, וַיִּתְחִיל לְחַשֵּׁב בַּק מְשֻׁמוֹת וַיַּחֲוּדִים, אֲבָל לַעֲת עֲתָה הוּא רַחוּק מִזֶּה. וְלִכְּנֵן הָיִית שְׂרַבְנֵוּ ו"ל אָמַר, שְׁפַעֲס אַחַת בִּתְקוּן הַכְּלָלִי צְרִיכִים לְכַוֵּן אֶת הַשֵּׁם 'אֶל-אֱלֹהִים' בְּמַלּוּאוֹ — אֶל"ף לַמ"ד אֶל"ף לַמ"ד ה"י יו"ד מ"ם. הַמְּקוֹם הַטוֹב בְּיֹתֵר לְכַוֵּנוֹ בְּמִזְמוֹר ע"ז: "קוּלִי אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעֲקָה, קוּלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי". וְאִם תִּשְׁאַל אוֹלֵי זֶה לֹא שֵׁם, כִּי זֶה 'אֶל' בְּסִגּוּל, אֲבָל הַמְּדַרְשׁ אוֹמֵר בְּפִרְשַׁת וַיְחִי (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צח, סִימָן ג'), עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית מט, כ): "וַיִּשְׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם", רַבִּי יוֹדֵן אָמַר: שְׁמַעוּ לְאֵל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם, רַבִּי פִּינְחָס אָמַר: אֵל הוּא יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם וְכו', לְמַדִּים מִכָּאן שְׁאֵל' זֶה גַם-כֵּן 'אֶל', וְלִכְּנֵן הַמְּקוֹם הַטוֹב בְּיֹתֵר הוּא בְּמִזְמוֹר ע"ז. וְכִיּוֹם מְדַפְּסִים מְלִיוּגֵי קוּנְטְרָסִים בְּלִי גְזָמָא שְׁל 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְשֵׁם מְדַפְּסֵם שֵׁם זֶה בְּמְקוֹם הַזֶּה, וְטוֹב מְאֹד לְכַוֵּנוֹ.

ובכָּלֵל, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לוֹמֵר 'תְּקוּן הַכְּלָלִי' בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבְּנֵוּ ו"ל (לְקוּיִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כט), שְׁזֶה מְסַגֵּל לְפִרְנָסָה וּלְכַפְרַת עֲוֹנוֹת. וְכֵן אָמַר בְּפִרוּשׁ, שְׁאֵף שְׂיִהְיֶה מְאֹד מְאֹד קָל לוֹמֵר עֲשֶׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים אֱלוֹ, כִּי כַּמָּה זְמַן זֶה אוֹרֶךְ? שְׁבַע אוֹ שְׁמוֹנֶה דְקוֹת וְכו', אֲבָל מַחֲמַת שְׁאֲנִי צוּיִתִי לְאִמְרָם, הַסְּמ"ך-מ"ם יִמְנַע אֶת הָאָדָם שְׁלֹא יֵאמְרָם. אֲבָל אֲשֶׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכָה לְהַתְּגַבֵּר עַל הַכָּל וְלוֹמֵר עֲשֶׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים אֱלוֹ, הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי הָאָדָם הַזּוֹכָה לְבּוֹא לְצִיּוֹן רַבְּנֵוּ ו"ל, וְלַתַּת פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה, וְלוֹמֵר שֵׁם אֶת הַתְּקוּן הַכְּלָלִי, אֲשֶׁר הַבְּטִיחַ רַבְּנֵוּ ו"ל עִם שְׁנֵי עֵדִים כְּשֶׁרִים, שְׁאֲפִלוּ אִם עֲצָמוּ וְגָבְהוּ פִּשְׁעֵיו שְׁל הָאָדָם, אִם יִצִּיתוּ בְּזֶה — לְבּוֹא לְצִיּוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ וְכו' כְּאִמּוֹר, הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נְצַחִית, וַיּוֹצִיאוּ מֵהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, וְהֵבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד, גר להצדיק נחל נובע מקור
חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך בענין סדר־הדרך ה'למוד, הלא כתוב (בשיחות־
הר"ן, סימן עו) — קחהו משם. ומה שאומר שם רבנו ז"ל, שצריכים
לסיים בכל שנה את הש"ס ובכל חדש את הששה סדרי משנה וכו',
שנדמה בעיניך כבלתי אפשרי, עליך לדעת, שיש אנשים שזוכים
לזה, וכן זוכים לסיים רמב"ם, טור ושלחן ערוך, ספרי הזהר
והתקונים והקבלה וכו'. אבל הן אמת, שלא כל אחד זוכה לזה.
ולכן צריך לקיים את אשר אמר פעם רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל:
"אביסעל איז אויף גוט", [מעט גם־כן טוב], הינו מי שיכול ללמד
בכל יום שבעה דפי גמרא — אשרי לו ואשרי חלקו, ומי שיכול
ללמד בכל יום ח"י פרקים משניות — אשרי לו ואשרי חלקו, אבל
מי שאינו מסגל לזה, ילמד לכל הפחות דף אחד גמרא, או פרק
אחד משניות וכו', כי בתורה לא שיף לומר לאדם: "אתה מכרח
ללמד כף וכף", ואם אינו יכול — לא ילמד?! אלא יתמיד כפי
יכלתו, העקר שיעסק בתורה, אשר היא המזון הרוחני שלנו. כמו
שאומר רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'): יש מזונא דנשמתא
ויש מזונא דגופא; הינו כמו שרואים בגשמיות שהגוף צריך לאכל
לקיומו, ואם אין לאדם בשר ודגים, אין לו אפלו לחם טרי, יאכל
לחם מעפוש, או איזה מאכל להשביע רעבונו, העקר שיהיה קיום
לגופו. ורואים במציאות, ישנם אנשים שיש להם כל טוב — כל
מיני מעדנים ומטעמים, וישנם אשר אינם אוכלים, אלא פת קבר
וכו'. כמו־כן הוא במזונא דנשמתא, אחד זוכה ללמד 'כל טוב'
התורה, ואחד אינו זוכה לזה, אזי יראה לכל הפחות ללמד בכל
יום: קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, קצת מדרש, קצת הלכות,
קצת זהר ותקונים וספרי המדרשים כלם וכו' וכו', ואם אדם לומד

אָשֶׁר ג' תתה בַּנְחַל קעז

בְּכָל יוֹם עוֹד מְעֵט וְעוֹד מְעֵט, לְבִסּוּף יִגִּיעַ לְסִיּוֹם אֶת כָּל הַתּוֹרָה. וּכְמֵאֲמָרְךָ ו"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה יֵט, סִימָן ב'): מִי שֶׁטִּפֵּשׁ אֹמֵר: מִי יָכוֹל לְלַמֵּד אֶת כָּל הַתּוֹרָה, מִי שֶׁחָכַם אֹמֵר: הֲרִינִי שׁוֹנֵה ב' הַלְכוֹת הַיּוֹם ב' הַלְכוֹת לְמַחֵר, עַד שֶׁאֲנִי שׁוֹנֵה כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה; וְלִכְּנֵן אִם יֵשׁ בִּיכְלֻתָּךְ, רֵאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְלַמֵּד כְּפִי סְדֵר-דְּרָף-הַלְמוּד שֶׁהוֹרָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל, וְלִסְיָם אֶת הַש"ס בְּכָל שָׁנָה, וְהַשְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנֵה בְּכָל חֹדֶשׁ — אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֻלְקָךְ, וְאִם אֵינְךָ יָכוֹל לְצִיְתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, עַל-כָּל-פְּנִיּוֹת בַּל יַעֲבֹר לְךָ יוֹם אֶחָד בְּלִי לְמוֹד הַתּוֹרָה, כִּי רַק זֶה יִשְׁאָר לְךָ לְנֻצַחַת. וְכִמּוֹ שֶׁאֹמֵר הַתַּנָּא רַבִּי יוֹסִי בֶּן קֶסְמָא (אֲבוֹת ו'): "אֵין מְלוֹיִן לוֹ לְאָדָם, לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב, וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים בְּלָבָד; וְכֵן אֹמְרִים (קֵהֶלֶת רַבָּה, פְּרָשָׁה ו', סִימָן יג): הוֹאִיל וְהִבֵּל הֵם יָמֵיו שֶׁל אָדָם וּכְצֵל הֵם, מַה הַנְּאָה יֵשׁ לוֹ בַּחַיִּים? אֲלֵא יִתְעַסֵּק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שֶׁכֵּלֵן חַיִּים; וְלִכְּנֵן אֲשֶׁרֶי הָאָדָם שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כְּלָל, וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם אֶפְלוֹ מְעֵט.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תתה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תְּצִיָּה ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִיָּמֵי הַנַּחֲל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶׁשְּׂאֵלְתָּ וְכוּ', הֲלֹא כָּבֵר דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה, שֶׁצָּרִיכִים תְּמִיד לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק; הִנֵּה אָנוּ רוֹאִים — יֶלֶד, בְּטָרֵם נִכְנָס לַחֲדָר, אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלוּם, כִּי צָרִיךְ מוֹרָה שֶׁיִּדְרִיף וּיְלַמֵּד אוֹתוֹ, וְכֵאֲשֶׁר נִכְנָס לְמִקּוֹם לְמוֹדוֹ, רוֹכֵשׁ יְדִיעוֹת הַתּוֹרָה, דְּרָף אֶרֶץ וַיִּרְאֵת שָׁמַיִם וְכוּ' וְכוּ', אֵף אִם יַעֲלֶה בְּדַעַת אָבִיו לְהַשְׁאִירוֹ בְּבֵיתוֹ, יִשְׁאָר בּוֹר וְעַם-הָאָרֶץ. כִּי כֹף בְּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָעוֹלָם (אֲבוֹת פָּרָק א'):

קעח אָשֶׁר ג' תתה בַּנְחַל

”מִשֶּׁה קָבַל תּוֹרָה מְסִינֵי וּמְסֻרָה לִיהוֹשֻׁעַ, וַיְהוֹשֻׁעַ לְזַקְנִים וְזַקְנִים לְנִבְיָאִים, וְנִבְיָאִים מְסֻרָה לְאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה.” כִּן הוֹלֵכֵת הַמְסֻרָה מְדוּר דוּר. עַל־כֵּן צָרִיכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק, כִּי הַצַּדִּיק — בְּחִינַת מִשֶּׁה, קָבַל תּוֹרָה מְסִינֵי, וְהוּא מְסֻרָה לִיהוֹשֻׁעַ וְכֵן הִלָּאָה; כִּי כִשֶּׁם שֶׁצָּרִיכִים מוֹרָה שֶׁיִּלְמַד אֶת הַתְּלָמִיד, כִּן צָרִיכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַמְּנַהִיג הָאֱמֵתִי, וְלִידַע שְׂאִינְגֵי יוֹדַע כָּלוּם, עַל־כֵּן אֲנִי זְקוּק לְמוֹרָה־דֶרֶךְ שֶׁיְדַרְכֵנִי אִיךְ חוֹזְרִים אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

וְאוֹדוֹת שֶׁאֲלַתְּךָ כִּיצַד מִתְקַרְבִים אֶל הַצַּדִּיק? עַל־יְדֵי שְׂאָדָם לוֹמַד אֶת תּוֹרַת הַצַּדִּיק, שׁוֹמֵעַ אֶת דְּרָשׁוֹת הַצַּדִּיק, וּמִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, מִתְנַהֵג כְּפִי שֶׁהַצַּדִּיק מְדַרְיָךְ אוֹתוֹ, זֶה נִקְרָאת הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק, הַמְּלַמְּדֵנוּ חֻכְמַת הַחַיִּים, אִיךְ לָלֶכֶת בְּזֶה הָעוֹלָם.

וְאוֹדוֹת שֶׁאֲלַתְּךָ מִיְהוּ הַצַּדִּיק? זֶה שֶׁאֲלָה קָשָׁה מְאֹד, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ עַל זֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְצָרִיכִים לְכַתֵּת רְגְלֵי מֵרֵב לְרֵב וּמְחַכֵּם לְחַכֵּם, עַד שֶׁיִּמְצָא אֶת הָרֵב שְׁלוֹ, אֶת הַמְּנַהִיג שְׁלוֹ, אֶת הַחֻכְמָה שְׁלוֹ, שֶׁיִּכּוֹל לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיֵה וּלְהַדְרִיךְ גַּם אוֹתוֹ. שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֵתִי, הַיְכוֹל לְקַחַת אֶת הַכִּי גְרוּעַ וּלְהַגְבִּיֵהוּ אֶל תְּכֵלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה. וְזֶה הִנֵּה מִשֶּׁה רַבְּנוּ, שֶׁהִנֵּה יְכוֹל לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּמְדַרְגָּה עֲלִיּוֹנָה כְּזוֹ, עַד שֶׁאֲמָרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח): רְאֵתָה שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם, מַה שְּׁלֹא רָאָה יְחִזְקֵאל הַנְּבִיא; סֵתָם שֶׁפָּחָה — זֶה שֶׁפָּחָה כְּנַעֲנִית. יְחִזְקֵאל הַנְּבִיא — יְדוּעַ, אֲשֶׁר נִתְגַּלָּה אֵלָיו כֹּל פְּרָצוֹף הָעוֹלָמוֹת, זָכָה לְרֵאוֹת בְּמִרְכָּבָה הָעֲלִיּוֹנָה, אִף־עַל־פִּי־כֵן מִשֶּׁה רַבְּנוּ פָּתַח אֶת הַשָּׁמַיִם בְּגִלּוּי כְּזֶה, שֶׁשֶׁפָּחָה עַל הַיָּם רְאֵתָה מַה שְּׁלֹא רָאָה יְחִזְקֵאל בֶּן בּוּזִי; וְאִם מוֹצָאִים צַדִּיק כְּזֶה, הַיְכוֹל לְהַחְדִּיר גִּלּוּי אֱלֻקוֹת אֶפְלוֹ בְּהַכִּי רְחוּק — זֶהוּ הַצַּדִּיק הָאֱמֵתִי, וְצָרִיכִים לְחַפְּשׁוֹ, וְאִם מְחַפְּשִׁים — מוֹצָאִים, כְּמֵאֲמַר חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְגִלָּה ו'): יְגַעֲתִי וּמְצָאתִי — תֵּאֲמִין; וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח), וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ מְאֹד מִהֶשֶׁם יִתְבַּרֵּךְ לְזִכְרוֹת לְהִתְקַרֵּב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֵתִי, כִּי אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּתְקַרֵּב אֵלָיו בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, כִּי הַסֵּמ"ךְ־מ"ם עֲרַכְבֵּן אֶת הָעוֹלָם, עַד

אֲשֶׁר ג' תתו בְּנַחַל קַעֲט

שְׁלֵא יוֹדְעִים הֵיכֵן נִמְצָא הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, עַיִן שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תתו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּצִוָּה ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הַיְקָר וְהַנְּעֻלָּה, הַחֶפֶץ לְשִׁתּוֹת מִן הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה ... זְכוּתוֹ נִגַן עֲלֵינוּ, נִרוּ יְאִיר לְנִצְחָ-נִצְחִים.

חֲמַדַּת לְבָבִי! אֵין שִׁיף דְבָר כְּזֶה תְּמִיד לְהִיּוֹת רַק בְּעֻלָּיָה, כִּי
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא אֶת הָעוֹלָם "וַיְהִי עָרֵב בְּקֶרֶב יוֹם אֶחָד",
"וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בְקֶרֶב יוֹם שְׁנִי", וְכֵן הוֹלֵךְ כָּל יוֹם וַיּוֹם, 'בְּרִישָׁא
חֲשׂוּכָא וְהָדָר נְהוּרָא' (שְׁבַת עו:); קִדְּם חֲשֵׁף וְאַחֲרֵ-כֵן אִוֵּר, הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ שְׁתַּעֲנוּג תְּמִידֵי אֵינְנוּ תַעֲנוּג, כִּי אִם אָדָם יִהְיֶה תְּמִיד
בְּאוֹתוֹ מַצְבָּה, אִף פַּעַם לֹא יִתְעַלֶּה עוֹד, כִּי הֲלֹא הִשִּׁיג מֵהַשִּׁיג,
וְאֵין זֶה הַתְּכִלִּית, וְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַּת מְלֶאךָ שְׁנִקְרָא 'עוֹמֵד', לֹא-כֵן אָדָם
נִקְרָא 'הוֹלֵךְ', שִׁיכּוֹל לְלַכֵּת וְלִלְכֵת כְּדֵי לְהַתְעַלּוֹת. כִּי אִם עוֹמְדִים
— נוֹפְלִים. וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה, עָלָיו לִידַע שֶׁהִתְכַרַח לוֹ
לְפָל, וּכְשֶׁיִּפֹּל יִגְבִּיהַ עֲצָמוֹ יוֹתֵר וַיּוֹתֵר. עַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! חֲזֵרָה
בְּתִשׁוּבָה אֵין פְּרוּשָׁה לְחֹזֵר וְתוֹ לֹא, אֲלֵא בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל
רְגַע, מִתְחִיל לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. וְאַשְׁרֵי הָאָדָם הַעוֹשֶׂה בְּכָל רְגַע
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְעַלֶּה מְעַלָּה מְעַלָּה.
עַל-כֵּן אֵין זֶה חֲסְרוֹן שְׁאָדָם נוֹפֵל וְנִחְשֵׁף לוֹ, אֲלֵא זֶה מְעַלָּה גְדוּלָּה
מְאֹד, כִּי יוֹדֵעַ שְׁכָף יָשׁוּב יוֹתֵר אֶל הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר הַתְּצוּהָ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֵּקָר, הַשׁוֹתֵה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמַחֲמַת טְרֵדוֹתֵי הַרְבּוֹת נִתְעַכֵּב וְכו'.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֵּקָר! אֲמוּנָה זֶהוּ לְמוֹד עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ, שְׂאֵדָם צְרִיף לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמוֹ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּרָה-הוּא, עַד שְׂיִפְתְּחוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת לְפָנָיו. וְאָמַר מוֹהַרְנֵ"ת ז"ל, שְׂאֲמוּנָה — רֵאשֵׁי תְבוֹת (יִחְזַקְאֵל א, א): "נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְיֵאָרְאֶה מִיֵּאוֹת אֱלֹקִים"; כְּשִׂיְהוּדֵי חֲזַק בְּאֲמוּנָה נִפְתְּחִים לוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְכֹל זְמַן שְׂעֵדִין אֵין פְּתוּחִים לְפָנָיו כָּל הָעוֹלָמוֹת, אֲלֵא מִסְתּוֹכֵב שְׁבוּר, רְצוּץ, מֵיֵאֵשׁ וּמִדְּכָא, סִימָן שְׂעֵדִין הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי מִהֶאֱמוּנָה. כִּי אִם הֵיטָה לְאָדָם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵיטָה שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה, כִּי אֲצֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּרָה-הוּא נִמְצְאָה רַק שְׂמִחָה, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א טז, כז): "עֹז וְחֵדָּה בְּמִקּוֹמוֹ"; אֵין עוֹד שְׂמִחָה כְּשִׂמְחַת הֶאֱמוּנָה, אֵין עוֹד שְׂמִחָה כְּשִׂמְחַת הַדְּבָקוֹת בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּרָה-הוּא. וְעַל-כֵּן בְּאֲמוּנָה יֵשׁ לְמוֹד "עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ", כְּמוֹכָא (לְקוּטֵי-מוֹהַר ז"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה'), שְׂהַצְדִּיק יֵשׁ לוֹ יִשִּׁיבָה שֶׁשֵׁם לוֹמְדִים אֲמוּנָה, וְהַתְּלַמִּידִים צְרִיכִים לְשִׁמְעַ בְּקוֹל הַצְדִּיק וּלְלַמֵּד אֲצֵלוֹ אֲמוּנָה. וְאִשְׁרֵי הָאָדָם הַתּוֹחֵב רֵאשׁוּ בְּתוֹף יִשִּׁיבַת הֶאֱמוּנָה וְלוֹמֵד אֲמוּנָה. אִשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב לְצְדִיק הָאֱמֵת, שְׂיִשְׁפִיעַ עָלָיו בְּרָכוֹת וַיִּשׁוּעוֹת וַיִּזְכֶּה לְאֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, כְּמֵאֵמֶר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (מְשָׁלִי כ, כח): "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת"; מִי שִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה, יֵשׁ לוֹ הַרְבֵּה בְּרָכוֹת; אִשְׁרֵי וְאִשְׁרֵי חֶלְקוֹ.

וּמִפְּאֵת טְרֵדוֹתֵי הַרְבּוֹת — אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

אֲשֶׁר ג' תתח בְּנַחֵל קפא
ג' תתח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי היקר ... גרו יאיר.

הנה חֲבֵרְךָ ... גרו יאיר, ספר לי, שְׁתִּהְלֶה לָאֵל, זְכִיתָ לְהִתְאַרֵס, וְשִׁמְחִיתִי מְאֹד מְאֹד, כִּי שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי, וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׂדוּף שֶׁסִּפַּרְתָּ לִּי.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! הָאָדָם צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד עַל עֲצוּמוֹ, כִּי אִם לֹא יִרְחֵם עַל עֲצוּמוֹ, מִי יִרְחֵם עָלָיו?! וְכִמוֹ שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת, מִי שֶׁלֹּא יֹאכַל וְלֹא יִשְׁתֶּה, שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תִרְחֵם עָלָיו, וְעַל-כֵּן טוֹב מְאֹד עָשִׂיתָ שֶׁהִתְאַרַסְתָּ עִמָּה.

עֲכָשׁוּ, יְדִידִי הַיָּקָר! הַשְּׁלֵךְ חֲכָמְתְּךָ, וְצִיֵּית אֶת רַבְּנוֹ ז"ל, אֲשֶׁר עָקַר הַהִתְקַרְבוּת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ הוּא רַק עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאָמֵת. וְהִתְמַד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא אֶת הַדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה הַמּוֹלִיכָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

הַעֲקֵר רְאָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְתִסְפֹּר לוֹ אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. מָה אָמַר לְךָ?! אִם הֵייתָ יוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַמַּדְבָּר וּמִשִּׁיחַ אֶת לִבְבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הֵייתָ מְזַדְרֵז בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי כָל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמַּדְבְּרִים עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, שֶׁאֵין לְשַׁעַר וּלְסִפּוֹר כָּלֵל. וְכֵן הַרְגֵּל עֲצֻמְךָ לְלַמֵּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּסִדְרָן דִּיקָא, וְאֵז תִּצְלִיחַ בְּרַבְּךָ.

סֵפֶר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁכַּאֲשֶׁר הִתְחַתֵּן בְּאוּמָן, תַּכְּף־וּמִיד כְּכֹלֹת הַשָּׁבַע בְּרָכוֹת בְּשַׁעַת חֲצוֹת, עֲמַד ר' נָחוּם שׁוֹסְטֵר תַּחַת הַחֲלוֹן שְׁלוֹ, וְדַפַּק וְהַעִירוֹ לְחֲצוֹת, וְכַף אָמַר לוֹ בְּנִגּוֹן הַתְּעוֹרְרוֹת מְאֹד: מִשָּׁה, מִשָּׁה, אָט בִּיסְטוֹ אַ יוֹנְגֶּעַר מֵאָן, אָט וִועֶסְטוֹ זַיִן אַ טאַטע, אָט וִועֶסְטוֹ זַיִן אַ זַיִדֶּע אױן אָט... וִועט מֵעַן דִּיר שׁוִין טְרַאגִּין, שְׁטַיִי אױף צו חֲצוֹת. וְסֵפֶר לִי, שְׁעַד הַיּוֹם, יוֹתֵר מִשְׁשִׁים

קפב אָשׁר ג' תתט בנחל

שָׁנָה, עֲדִין מְצַלְצָלִים בְּאֲזְנֵי אוֹתָם הַדְּבוּרִים וְהַגּוֹן שֶׁל הַהֲתַעֲוֹרוֹת.

מָה אָמַר לָךְ? ! שְׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֲשֶׁר צְרִיכִים לְהַרְגִיל אֶת הַגּוֹף, שְׁיִרְגִישׁ אֲשֶׁר כָּל תַּעֲנוּגוֹ, וְהוּא – הַתְּבוּדוֹת, כְּמוֹ שֶׁהַגּוֹף מְרַגֵּשׁ אַחַר תַּעֲנִית שֶׁל יוֹם שָׁלֵם, טַעַם בְּמֵאֶכֶל, וְיוֹדֵעַ וּמְרַגֵּשׁ אַחֲר־כֵּן, שְׁזָהוּ כָּל חֵיווּתוֹ, כְּמו־כֵּן צְרִיכִים לְהַרְגִיל לְהִטָּעִים אֶת הַגּוֹף בְּהַתְּבוּדוֹת – זֶהוּ כָּל חֵיווּתוֹ.

הַרְגֵל עֲצָמָךְ לְבְרַח מִפַּעַם לְפַעַם אֶל שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר שָׁם הַשְׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, וְשָׁם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְשָׁם תִּפְרָשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְשָׁם תֵּאמַר 'תִּקְוֵן הַכְּלָלִי', וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יַצְלִיחַ דְּרָכְךָ תָּמִיד, אִם תֵּאחַז אֶת עֲצָמָךְ בְּרַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תתט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצוּהָ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיָּקֵר וְהַנְּעִלָה ... נִרוּ יְאִיר.

אֶת דְּרִישַׁת שְׁלוֹמָךְ קִבַּלְתִּי עַל-יְדֵי מוֹסֵר כְּתָב זֶה.

מָה אָמַר לָךְ, חֲמִידָת לְבָבִי! רְאוּנִי לָךְ וְלִנּוּ לְהִתְחַזֵּק עֲצָמָךְ מְאֹד מְאֹד בְּעֶבְדוֹת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כְּפִי שֶׁהוֹרָה אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי תַלְמִידוֹ מוֹהֲרֵן"ת ז"ל, וְאָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא דְבָרֵיהֶם, וְיוֹתֵר מִזֶּה הַכָּל הַכָּל, הַכָּלִי הַכָּלִים. וְכְמו־כֵּן רְאוּנִי לָךְ וְלִנּוּ לְהִתְמַיֵּד מְאֹד מְאֹד בְּדְבוּרֵיהֶם הַמְדַפְּסִים בְּסִפְרֵיהֶם, וְלִקְנִים כָּל הַנְּאָמַר שָׁם בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וּבְפִרְטוּת הָעֲצָה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שֶׁהִיא כְּלָלִיּוֹת הַכָּל. כְּמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהֲרֵן"ת ז"ל: אֵף שֶׁסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מְלֵאִים עֲצוֹת יְקָרוֹת עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט בְּהַחִיִּים, אֲבָל לְזִכּוֹת לְקַיֵּם אֶת הָעֲצוֹת, אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל זֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלִפְרָשׁ כָּל שִׁיחַתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ (עֵין בְּהַקְדַּמַּת ה"לקוטי־תְּפִלוֹת").

אָשֶׁר ג' תתט בְּנַחֵל קפג

וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבִי, אַחִי! כִּי הַדְּבֹר שֶׁל תְּפִלָּה, הוּא בְּחִינַת הַנּוּ"ן שֶׁלִּפְנֵי הַשָּׁמַשׁ, כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'; כִּי הַדְּבֹר הוּא הַצְמָצוּם לְצַמְצָם בְּעֲצֻמוֹ הָאֶרֶת עֲרֻבוֹת נֶעַם זִיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מָה שְׁמֵרְבִים בְּתַפְלָה, יוֹתֵר מִמְּשִׁיךְ אֲצִלוֹ הָאֶרֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְצָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲשֶׁר בְּלִי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת לֹא תִשְׁיַג שׁוּם דְּבָר, וּבִפְרָט לְזֻכוֹת לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הוּא יְסוּד מוֹסֵד בְּדַעַת רַבְּנוּ ז"ל, אִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ אֶל זֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי כִסּוּפִין וְרֻצוֹנוֹת, תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, שִׁיחוֹת וְתַחֲנוּנִים וְכוּ', וְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ שְׁזָכוּ לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל לְנִסְעַ וְלִבֵּא אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ, הִזֵּה רַק בְּזֻכוֹת הַתְּפִלָּה וְהַבִּקְשָׁה שְׁעִסְקוּ בָּזֶה.

אֲךָ מֵאִיִּךְ צָרִיךְ שְׂתַדַּע, כִּי צָרִיכִים לְצַמְצָם אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי בּוֹדָאֵי אֵינן לְמַעְלָה מִזֶּה, מִלְּהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲךָ עֵקֶר רְצוֹנוֹ וְדַעַתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הוּא שְׁנֵהִיָּה אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים, עַד שֶׁהַתְּבִטָּא פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל, שְׁרוּצָה לַעֲשׂוֹת מֵאֲתָנוּ צְדִיקִים נוֹרָאִים כְּאֵלוֹ, שְׁעוּד לְפָנָי כַּמָּה וְכַמָּה דוֹרוֹת לֹא הָיוּ צְדִיקִים כְּאֵלוֹ. וְאָמַר שְׁמִי שְׂיַצִּית אוֹתוֹ בְּאֵמֶת, לֹא תִהְיֶה מִדְּרָגָה בְּעוֹלָם שְׁלֹא אָבִיא אוֹתוֹ אֵלָיָהּ.

וְעַל-כֵּן רְאוּי לָךְ לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת שֶׁל הַכֵּל. עֲשֵׂה לְעֲצֻמָּךְ שְׁעוֹר בְּשִׁלְחַן עֲרוּף כְּסִדְרָן וּבְמִשְׁנֵיּוֹת וּבְגִמְרָא וְכוּ' וְכוּ' (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו); וְכֵן תְּתַפְּלֵל אֶת תְּפִלוֹתֶיךָ הַקְּבוּעוֹת: שְׁחֲרִית, מִנְחָה, מְעֲרִיב, חֲצוֹת, בְּנֶעַם וּבְעֲרֻבוֹת וּבְמִתִּיקוֹת לְאֵט לְאֵט (עֵין לִקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נ'), בְּחִינַת מִיֵּן מִתִּיקִין. וְעַל כָּלֵם רְאֵה לְבָרַח תְּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ תְּמִיד, כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְצָרִיכִים לְשֹׁמֵר אֶת עֲצֻמוֹ מְרַבּוּי אוֹר, הַגּוֹרֵם אַחֲרֵי-כֵן רַבּוּי חֲשָׁף.

וְזֹאת צָרִיךְ שְׂתַדַּע, שְׁדַבֵּר רַבְּנוּ ז"ל הוּא רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה, כְּמוֹ שְׁאָמַר פֶּעַם: וְאִם הָאֵט אֲמַעֲנִיטְשׁ צִו טְהוֹן אוֹיף דְּעַם עוֹלָם, נְאֻהֵר

קפד אֲשֶׁר ג' תתט בַּנְחַל

דאָוונען און לערנען און דאָוונען^ט (עין שיחות-ה"ן, סימן רפז); וְזֶהוּ עקר 'בְּרִסְלָבֵר חֲסִידוֹת', להיות יהודי פשוט, וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יתְבַרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, וְעַל-יְדֵי הַתַּמִּימוֹת וְהַפִּשְׁטוֹת דִּיקָא יְכוּלִים לְהַתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (עין שיחות-ה"ן, סימן קנד), שֶׁמָּה שֶׁזָּכָה לְהַגִּיעַ אֶל מִדְרַגְתּוֹ הֵיךְ רַק עַל-יְדֵי מִדְרַגַּת הַתַּמִּימוֹת וְהַפִּשְׁטוֹת, וְהֵיךְ אִישׁ תָּם פְּרָאסְטִיק מִמֶּשׁ, וְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יתְבַרַךְ, וְאָמַר: אִם הֵייתִי יוֹדֵעַ, מַה שֶּׁהַשֵּׁם יתְבַרַךְ יַעֲשֶׂה מִמְּנֵי עַל-יְדֵי עֲבוּדָתִי הַתַּמִּימָה, הֵייתִי מְזַדְרָז מְאֹד מְאֹד, וְהֵייתִי עוֹשֶׂה בַּיּוֹם אֶחָד מַה שֶּׁעָשִׂיתִי כָּל הַשָּׁנָה, עֵינִי שָׁם.

וּבִקְאֻמַּת רוּאִים, שְׁתּוֹפְסִים אֶת הַטָּפֵל וּמְנִיחִים אֶת הָעֵקֶר, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאָבְדִים מַה שֶּׁמְאָבְדִים, כְּמוֹ שְׂרוּאִים בְּחוּשׁ בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵלּוֹ שְׂאִינָם מְטַעִים אֶת עֲצָמָם, וּמְקִימִים אֶת עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל הַדְּקָדוּקִים, זוֹכִים לְמַה שְׁזוֹכִים, עֵינִי לֹא רָאָתָה — אֲשֶׁרִי לָהֶם. וְאֵלּוֹ אֲשֶׁר כָּל הַחֲסִידוֹת אֶצְלָם כְּמוֹ סְפָאָרְט כְּזֶה (הֵינּוּ אֵיזָה מִשְׁחָק), קוֹפְצִים וְרָצִים עַל טַנְדֵר לְשָׂדֶה, קוֹפְצִים וְרָצִים אֶל זֶה אוֹ אֶל זֶה, וּמְדַבְּרִים מְזָה עַל זֶה וּמְזָה עַל זֶה, וּמְפַלִּיאִים אֶת זֶה אוֹ זֶה וְכוּ' וְכוּ', מַה נִּשְׁאָר מֵהֶם אַחֲרֵי-כֵן... לֹא כְּלוּם...

וְדַבֵּר זֶה רוּאִים בְּחוּשׁ, אוֹתָם שְׁזוֹכִים לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל, יֵשׁ בְּיָדָם כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה: תַּנ"ךְ, מִשְׁנֵיאוֹת, בְּבִלִי, יְרוּשָׁלַיִם, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף וְסִפְרֵי זֵהר הַקְּדוֹשׁ וְהַתְּקוּנִים וְכָל הַמְּדַרְשִׁים כְּלָם וְכָל כַּתְבֵי הָאָרִיז"ל וְכוּ' וְכוּ', וְדַבְּקִים בּוֹ יתְבַרַךְ בְּדַבְּרֵי קוֹת אָמַת וְכוּ' וְכוּ'. וְלְהַפְּךָ הַנ"ל — מְאוּמָה אֵין בְּיָדָם! וְעֵינִי הֵיטֵב בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קעא, וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה...

(ט) מַה יֵשׁ לְאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם? רַק לְהַתְּפַלֵּל, לְלַמֵּד וּלְהַתְּפַלֵּל.

אָשֶׁר ג' תתי בְּנַחֵל קפה

ג' תתי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצִוָּה ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יָדֶיךָ נִפְשֵׁי, גֵר
לְהַצְדִּיק נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, אַךְ טְרַדוֹתֵי רַבּוֹ עַד מְאֹד.

וּבִפְרָטִיּוֹת בְּיָמִים אֵלּוּ, שֶׁבְחַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲנִי מְדַפֵּס הַמוֹן
סְפָרִים חֲדָשִׁים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנֵי שִׁיתְפַּשֵּׁט בְּכָל קֶצְוֵי תִבְל.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שֹׂמַח שֶׁאַתָּה מִתְנוּעַד עִם הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר ... גֵּרוֹ
יֵאִיר, וּבִיחִיד אַתָּם מִתְחַזְּקִים, בֵּן הוּא יָפֵה וְנֶאֱחָה מְאֹד, כִּי בְדַרְכֵי רַבּוֹ
ו"ל נִקְדַּת הַחֶבֶר הוּא עָקָר, כִּי (קִהְלֵת ד, ט): "טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד
אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם, כִּי אִם יִפֹּל, הָאֶחָד יָקִים אֶת חֶבְרוֹ,
וְאֵלּוּ הָאֶחָד שִׁיפֹל וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ".

וְדַבֵּר זֶה יְסוּד מוֹסֵד אֲצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — לְהַתְנוּעַד יַחַד
וּלְדַבֵּר זֶה עִם זֶה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיַחְזֵק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. וְאָמַר
רַבּוֹ ו"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קפד), שֶׁנֶּעֱשֶׂה עַל-יְדֵי-זֶה אוֹר
יָשָׁר וְאוֹר חוֹזֵר, וְאֶפְלוּ אִם חֶבְרוֹ לֹא יִתְעוֹרֵר, עַל-כָּל-פָּנִים הוּא
יִתְעוֹרֵר מִדְּבוּרָיו. כִּי לְפַעֲמִים מִנְּחִים אֲצֶל אֶחָד דְּבוּרִים, וְיִשְׁנִים
אֲצֵלוֹ, אַךְ כְּשֶׁמוֹצִיא אוֹתָם מִפִּיו, וּמְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, עַל-יְדֵי-זֶה
נִתְעוֹרֵר הוּא מִדְּבוּרֵי עֲצָמוֹ. וְאוּלַי יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁזוֹ פְּנוֹת מְאֶמְרָם ו"ל
(בְּרוֹכּוֹת ו:): דְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מֵהֶלֶב נִכְנָסִים אֶל הֶלֶב. הֵינּוּ הַדְּבָרִים
הַיּוֹצְאִים מִלְּבוֹ, חוֹזְרִים וְנִכְנָסִים אֶל לְבוֹ, לְעוֹרְרוֹ וּלְחַזְּקוֹ וּלְאַמְצוֹ.
וְעַל-כֵּן רְאֵה, אַחֵי הַיָּקָר! לְהַתְנוּעַד עִם חֶבְרִיךָ, וּבִיחִיד תְּחַזְּקוּ אֶת
עֲצָמְכֶם מִדְּבָרֵי רַבּוֹ ו"ל. וְאֵל תֹּאמַר שֶׁאִין לָךְ דְּבוּרִים, אֲדַרְבָּה, אַתָּה
תְּדַבֵּר עִם אַחֲרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְעוֹרֵר אַתָּה בְּעֲצָמְךָ.

מָה אָמַר לָךְ, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! אַתָּה נִמְצָא עֹכְשׁוֹ בְּשָׁנָה
הַרְאֵשׁוֹנָה — אֲשֶׁרִיךָ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקְךָ, שֶׁזְּכִיתָ לְהַתְנוּעַד מִרְבֵּי אֲמַת
כְּזֶה, רַבֵּי הַמַּחְיָה וּמְחַזֵּק וְכוּ'. וְרֵאוי לָךְ לְשִׁמְעַ בְּקוּלוֹ, שֶׁהִזְהִירָנוּ

קפו אָשֶׁר ג' תתי בנחל

כָּל-כֶּף עַל עֲנַן הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ טוֹב וְנֹעַם יוֹתֵר מִזֶּה. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂזוּכִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה שְׁאֵין כְּמוֹהָ, הֵיכֵן שְׂאֵתָה רַק הוֹלֵךְ — בְּרַחֲוֹב, בְּשִׂדָּה וְכוּ' וְכוּ', הַרְגֵּל עֲצֻמָּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּבְכָל מְקוֹם יְכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתוֹ. וְצָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּק עֲצֻמוֹ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ כְּמוֹ אוֹיֵר לְנִשְׁמָה. הֵינּוּ כְּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַפְסִיק הַנְּשִׁימָה, כְּמוֹ-כֵן צָרִיךְ לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּק עֲצֻמוֹ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ.

וְכֵן הַרְגֵּל עֲצֻמָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּסִדְרָן דִּיקָא, אֲשֶׁר כָּל פֶּרֶק מִשְׁנֵיּוֹת, וְכָל דָּף גְּמָרָא, וְכָל סִימָן שֶׁלַחֵן עֲרוּף, וְכָל עֲמוּד בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ וְתִקּוּנִים, הֵם הַצְּלָחָה נְצַחִית לְהַנְשָׁמָה. וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְכַבֵּי! עֲכָשׁוּ הוּא הָעֵת לְהַשְׁלִים אֶת עֲצֻמָּה.

לְמַעַן הַשֵּׁם, אַל תִּסְתַּכַּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעֲוֹלָם, אֶפְלוּ עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, הַדְּבִק עֲצֻמָּה בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְכָל מַה שְׂאָמַר רַבְּנֵי ו"ל בְּתוֹרוֹתָיו וּבְשִׁיחוֹתָיו וּבְמַעֲשֵׂיּוֹתָיו וּבְמַדּוּתָיו — תִּקְנִים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי אֲנוּ אֵין לָנוּ אֵלָא דְבַרֵי רַבְּנֵי ו"ל, כְּפִי שְׂפָרְשָׁם תַּלְמִידוֹ הֵיָקַר מוֹהֲרֵי ו"ל. וְעַל-כֵּן מַה וְלָמָּה לָךְ לְבַלְבֵּל דְּעֵתָךְ מַה שְׂאֲחֲרִים אוֹמְרִים! הַתְּמַד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְשֵׁם תִּמְצֵא מַה שְׁנוֹגֵעַ לְשֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ. הָעֵקֶר לְהַתְּמִיד בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵי ו"ל", וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מְ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וְלַעֲיֵן בְּחִדּוּשִׁים שֶׁל מוֹהֲרֵי ו"ל עֲלֵיהֶם בְּ"לְקוּטֵי-הִלְכוֹת". וּמִי יִתֵּן, שְׂאֲזַכֶּה לְהַדְּפִים כְּבָר אֶת "שְׂפַת הַנַּחַל" עַל כָּל הַ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵי ו"ל", וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יְאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ, וּמֵאֲחַל לָךְ הַצְּלָחָה נְצַחִית

נָא וְנָא לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, וּלְבַל יַחְסֹר לָךְ יוֹם בְּלֵי מְקַרָּא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, וְכֵן לְהַתְּפַלֵּל אֶת הַתְּפִלוֹת בְּמַתִּינּוֹת: שְׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, חֲצוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תתיא.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת קדש לסדר תצנה ה'תשמ"א.

שלום רב ירדפו לידיד נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך מיום ראשון תצנה — לנכון קבלתי, וחסתי להשיבך תכף-ומיד. ואף שטרדתי רבו, ומה גם שאני חייב תשובה יותר ממאה מכתבים המחכים לתשובה, אף אמרתי להניח הכל מהצד, ולהשיבך קדם. ועקר הטעם, כי גדול כח זכות הרבים. ויען, שתהלה לאל, נתעוררה בך עכשו תבערה עצומה להאיר בעולם אור רבנו ו"ל, אזי יש לך דין קדימה. תדע, כי בזה שאתה מעורר אותי לחבר ספרים קטנים ובלשון קלה לבעלי תשובה, תדע כי זה כמה עוררו אותי אנשי שלומנו היקרים, ותהלה לאל, כבר נכנסו בדפוס כמה ספרים. ובשובע זה יצא לראשונה ספר "תמים תהיה", המדבר ממעלת התמימות והפשיטות. גם יצא לאור מחדש בפעם השלישית ספר: "פרנסה טובה", וכן ספר "אשר בנחל", חלק ט"ז, וסדר-דבר-הלמוד בהדפסה חדשה, ועתה בעזרתו יתברך אדפיס בכל פעם רק ספרים קטנים, שיהיה נגל להכניסם בפיס.

ואודות מה שאתה מעורר לכתב בעברית דיקא. מה אמר לך! כל דבר שגכתב בשפה ספרותית, אין לו חזן והתכן האמתי. ובפרטיות שהשפה הזו היא שפה טמאה, כי אינה לשון הקדש המובאת בספרים הקדושים. והגם שרבנו ו"ל אמר (לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן יט), שלשון הקדש היא כשמקדשים את הלשון, ואז יכולים לדבר באיזו לשון שהיא. אבל באמת רואים, אם כותבים באותה לשון שמוהרנ"ת ו"ל כתב, אזי יש לזה חזן והתעוררות אחרת.

אקוה להשם יתברך לעשות רצונך, ולרשם ולכתב דברי התחזקות והתעוררות על-פי דעת רבנו ו"ל למען תוכל להפיצם בין

קפח אָשֶׁר ג' תתיא בַּנְחָל

אחינו בני ישראל, שלעת עתה נתרחקו. ובפרטיות שם בארץ ישראל, אשר נתקו אותם מהאמונה הקדושה.

ואודות מה שאמה כותב בענין ירושלים, לא הבנת אותי, אדרבה דעתי היא להיות מערב בין אנשי שלומנו, ואיש את רעהו יאמר חזק. ובפרט לקבל נקדת פל אחד ואחד. אף אתה פתבת לי, שקשה וכבד עליך לנסע בכל פעם לירושלים וכו', על זה פתבתי לך, שמלא כל הארץ כבודו, ויכולים למצא את הקדוש-ברוך-הוא גם בצפת. ואדרבה אם סרב השם יתברך שיהיו לך כלים כאלו, הינו דבורים לדבר ולעורר ולחזק את אחרים, עליך למסר נפשך ולהשאיר בצפת, ולהאיר גם באחרים דעת רבנו ז"ל. ובפרטיות שזכית, שביתך נעשה בית ועד לחכמים, ומתועדים שם בחורים ואברכים — אשריך ואשרי חלקך. ועל-כן ראה לחזקם ולאמצם בכל מיני לשונות, ואפלו אם לא תפעל אצלם כלום, על-כל-פנים ישאר אצלך, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קפד), שיש אור ישר ואור חוזר, וכשמדברים לאחרים, יחזרו אליו הדבורים, שעל-כל-פנים הוא יתעורר. אוילי זו פונת האמרה (ברכות ו:): דברים היוצאים מן הלב — נכנסים אל הלב; הינו פשוטיא הדבורים מלבבו, יחזרו אל לבו. כי כף הדבורים ישנים אצלו, וכשמדברם ומוציאם מפיו, אזי נתעוררים אצלו. ועל-כן ראה לדבר עם אחרים. וצריך שתדע, שדבר רבנו ז"ל אינו מתאכסן אצל אדם פרטי, רבנו ז"ל הוא מתנה לכלל ישראל. ובפרוש אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סח), שאלו התלמידים יעשו תלמידים אחרים וכן להלן; ועל-כן צריכים לדבר באפן כזה, שגם חברו יתעורר, ויוכל אחר-כך גם הוא לדבר עם אחרים, וחס ושלום, שלא יעלה על לבנו ודעתנו לעשות איזו מציאות מעצמנו, שיש לנו מקרבים ותלמידים, כי הפל דמיון, "ימי שנותינו בהם שבעים שנה" (תהלים צ, י), והכל הכל, ונדמה כרבע שעה ממש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא); ועל-כן העקר לחזר בתשובה תמיד אליו יתברך, ולהתמיד בלמוד התורה הקדושה, ולקיים את כל המצוות בשמחה אין סופית, ולדבר עמו יתברך, ולדבק עצמו אליו יתברך. והיות שהמצוה הראשונה היא

אֲשֶׁר ג' תתיא בנחל קפט

להוליד בנים ולקנים: "פרו ורבו", על-פן גלה לנו רבנו ז"ל מצוה זו גם ברוחניות, להכניס בבני-אדם את הדעת האמת, שפלא כל הארץ כבודו, כי אם לא — הוא חיה בדמות אדם וכו', עין שם; וכן מצוה לעורר ולחזק את עצמו. ודבר זה אי אפשר, כי אם כשמדברים עם אחרים, על-ידי-זה יכולים להתעורר גם-פן פנ"ל.

ועל-פן, חמדת לבבי! חזק, חזק! ותעשה מרגע זה התחלה חדשה, ותהיה רגיל לילך אל קברי הצדיקים שפמול ביתך, הינו הארז"ל והבית-יוסף והאלשיך הקדוש וכו' וכו', ותרבה שם בשיחה — זו תפלה, לדבר ולשוח את כל אשר עם לבך עמו יתברך. וצריך שתדע, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך הוא הצלחה נצחית. ואם היה האדם יודע מה נעשה מתפלה והתבודדות, ואיך שכל דבור ודבור הוא כלי להשראת השכינה בעולם, היה מתמיד בזה כל היום וכל הלילה, באיזה מקום שרק הולך, באיזה מקום שרק עומד, ירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך.

והנה ידוע, אשר רבנו ז"ל אמר (עין חיי-מוהר"ן, סימן תלח), שבאמת היו צריכים שיהיה להם כל היום התבודדות, אף אי אפשר לצוות לאנשים שינהגו הנהגה זו, כי אם שעה אחת ביום; ויש לומר בכונה בפשיטות, כי הנה רבנו ז"ל נכלל במקום שנקלל, בשלש ראשונות דעתיק, יחידה דיחידה וכו', ושם הוא גלוי אלקותו יתברך במדרגה הכי נשגבה, ואשר יודעים בברור גמור, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל: דומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש. ואפלו מה שלמראה עינינו רק גשם ועולם, הכל לכל אלקות גמור הוא, רק נתלבש עצמו כביכול בלבוש פנה, שזה בחינת 'עולם' — לשון 'העלם', אשר נעלם אלקותו יתברך בתוך העולם, בחינת (תהלים קד, ב): "עוטה אור כשלמה", כשמלה הזאת, ותכף-ומיד כשנתגלה לאדם ידיעה זו, כבר לא שיף איזה ענין של צמצום ושל מקום ושל זמן, אדרבה בכל מקום שהולכים ובכל זמן, יכולים לדבר עמו יתברך, כמו שאדם נושף אור בכל רגע ודקה, כי הכל אור אין סוף ברוך הוא, כמו-כן מדבר עמו יתברך. אף אנחנו עדין רחוקים מידיעה הנ"ל,

קצ אשר ג' תתיא בנחל

ועל-כן עלינו לקבֵעַ על-כָּל-פְּנִים שְׁעָה בַיּוֹם. אֵךְ בְּאַמַּת, אַחֵי הַיְקָר! רְאוּי לָנוּ לְהִתְבוֹנֵן בְּכָל הַנ"ל, וְאִזּוּ נִזְכֶּה לְהִתְבוֹדֵד כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, הֵיכֵן שָׂרָק גֵּלְךָ — בְּמִדְרָגוֹת, בְּרָחוּב, בְּאוֹטוֹבוֹס, נְסוּבֵב אֶת הַפְּנִים לְקִיר, וְנִדְבֵר עִמוֹ יְתִבְרֵךְ. וְצָרִיךְ לְהִכְנִים יְדִיעָה זֹו בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, וְעַל-כֵּן אָסוּר לְהַפְרִיד אֶת עֲצָמוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מְאִירָה נִקְדָּה טוֹבָה מֵרַבְּנוּ ו"ל.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, לֹא לְהִכְנִס בּוֹכוּחִים, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי כְּלָנוּ בְּנֵי אָב אֶחָד נִחְנוּ. וּמִבְּאֵר וְנַחַל אֶחָד אָנוּ שׁוֹתִים, וּמָה שֵׁיךְ אֵיזָה וּכּוֹחַ?! יֵאָחֵז כָּל אֶחָד דְּרָכּוֹ כְּאֲשֶׁר הָאֲרָכְתִּי בְשֵׁם מוֹהֲרַנ"ת ו"ל בְּסִפְרֵי הַחֲדָשׁ שֶׁאֵךְ יֵצֵא לְאוֹר, וְשֵׁמוֹ: "תְּזַרַח הַשֶּׁמֶשׁ", וְהוּא עַל סֵדֵר קִדּוּשׁ הַחֲמָה בְּתַקּוּפָתָהּ.

וְהִיא רְאוּי לָךְ לְהִדְפִּיסוֹ וְלְהַפִּיצוֹ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, כִּי פֹה נִדְפַס בְּעֵשְׂרֵת אֲלָפִים טְפָסִים. וְכַמְדַּמָּה שְׁגַם הָאֲבָרָךְ ... גֵּרוֹ יְאִיר, מִדְּפִיסוֹ שֵׁם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְרְאוּי לָךְ לְהִתְקַשֵּׁר עִמוֹ, כִּי הִיא זְכוּת הַרְבִּים עַד מְאֹד, וְהוּא סִפְרֵי נִפְלָא, בְּעִזְרָתוֹ יְתִבְרֵךְ.

עַל-כָּל-פְּנִים מֵאַחַר שֶׁאַתָּה גֵּר בְּצַפָּת, רְאוּי לָךְ לְהִכְנִס בְּבֵית מִדְרָשְׁנוּ שֵׁם, שֵׁיֶסֶד הָרַב הַחֲסִיד ... אֲשֶׁר מְסַר נַפְשׁוֹ בְּפְשִׁיטוֹת לְמַעַן הַתִּיִסְדוֹתוֹ שֵׁם, כְּפִדּוּעַ. וְתִהְיֶה לְאֵל, שֶׁמַּעֲתִי שֶׁהוּא בֵּית-מִדְרָשׁ יְפֵה, וּמִדְבָּרִים שֵׁם בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, רְאוּי לָךְ לְהִיּוֹת בְּצוּתָא עִמָּהֶם. וְיִדּוּעַ מָה שֶׁאָמַר אֱלֹהֵי הַנְּבִיא (תְּנָא דְבִי אֱלֹהֵי רַבָּה, פָּרַק ב'): "בְּכָל הָאֲרָץ יֵצֵא קוֹם" — אֵלוּ בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מִדְרָשׁוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְרַבִּים וּמֵאֲזִינִין לְשִׁמְעַי דְּבִרֵי תוֹרָה, עֵינֵי שֵׁם. וּבִיּוֹתֵר סוּבֵב מֵאָמַר זֶה עַל בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מִדְרָשׁוֹת עַל שֵׁם רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁתִּהְיֶה לְאֵל שׁוֹמְעִים שֵׁם חִדּוּשֵׁי תוֹרָה בְּסִפְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא הַ"לְקוּיִטִּי-מוֹהֲרַן". וּלְמַעַן הַשֵּׁם, הִרְחַק מִהַפְּעוּר — שֶׁהוּא הַמַּחְלָקֵת, וּמִן הַדּוּמָה לוֹ. עַלִּינוּ רַק לְדַבֵּר מֵרַבְּנוּ ו"ל. וּמָה שֶׁאֲנִי מְזַכִּיר לְפַעְמִים בְּהַסְפָּרִים, הוּא מִהַטְעַם — כִּי הַבְּעַל-דָּבָר הַבְּאִישׁ רִיחַ, וְתִהְיֶה לְנַפֵּךְ אֶת קְדָקְדוֹ, וְלִגְלוֹת וּלְפָרְסִם אֶת פְּרָצוּפוֹ הָאֲמִתִּי. כִּי בְּאַמַּת לוֹלֵא

אֲשֶׁר ג' תתיא בַּנְחַל קצא

המחלקת, היו כלל ישראל מתקרבים על-ידי הספרים אליו ותברך על-פי דעת רבנו ז"ל, ובפּרטייות למוד התורה הקדושה על-פי סדר-דָרְךָ-הַלְמוּד שגלה לנו רבנו ז"ל. אך מה נעשה? הכל בשביל הבחירה והנסיון, ועלינו לעשות את שלנו.

אחי, אחי! אל תהיה בטלן! על-כל-פנים אתה אברך צעיר, ראה להרגיל את עצמך ללמד בדרך הקל והנעים שהרגיל אותנו רבנו ז"ל (עין שיחות-ה"ן, סימנים: עו, כח; ובקונטרס סדר-דָרְךָ-הַלְמוּד), כי אין לך טוב מזה, ולא ישאר לך רק זה.

ובסעודה שלישית דברנו הרבה על-פי התורה ט"ו, מענין תורה שבנגלה ותורה שבנסתר, שזוכים על-ידי תפלה והתבודדות. והיו, תהלה לאל, דבורים נפלאים, כַּאֲשֶׁר יכתבו לך החברים, כי קשה וכבד לי לחזור על פני הכתב את כל מה שדברנו. ואמר אליהו הנביא (שם): אֲשֶׁרִי אָדָם הָשָׂם עֲצָמוֹ כְּשׁוֹר לְעַל וּכְחִמּוֹר לְמִשָּׂא, וַיֵּשֶׁב וַיְהִיגָה כָּל הַיּוֹם בַּתּוֹרָה, מִיַּד רוּח־הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו, וְתוֹרָתוֹ בַּתּוֹךְ מַעֲיו, שְׁנֹאֲמַר (ישעיה לב, כ): "אֲשֶׁרִיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם". וְאֵין מַיִם אֵלָא תּוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר (שם נה, א): "הוֹי כָּל צֹמֵא לְכוּ לַמַּיִם", "עַל כָּל מַיִם" פִּיצַד? פָּרוּשׁ: אָדָם קוֹרָא תּוֹרָה, גְּבִיאִים וּכְתוּבִים, מִשְׁנָה, הַלְכוֹת, אַגְדוֹת וּמְדָרָשׁ, וַיִּרְבֶּה בִּישִׁיבָה, וַיִּמְעַט בְּסַחֲוֹרָה, מִיַּד רוּח־הַקֹּדֶשׁ בַּתּוֹךְ מַעֲיו וְכוּ'; אֲשֶׁרִי אָדָם שְׁמַשְׁחָק עֲצָמוֹ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, חוֹרֵשׁ בָּהֶם כְּבִהְמָה שְׁחוֹרֶשֶׁת בַּשָּׂדֶה וְכוּ', עֵינֵי שָׂם; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהַתְּוֹדֵעַ מְרַבִּי אֱמֶת כְּזֶה, הַמְּגַלֶּה לָנוּ נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ. וְרֵאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעֲם חֲלָקְנוּ, אֲשֶׁר בַּנְחַל שָׂם גּוֹרְלָנוּ. וּמוֹכָא שָׂם בְּתַנָּא דְּבִי אֱלִיהוּ: בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עוֹשֶׂה הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא גָּסִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד פְּיוּצָאֵי מְצָרִים, וְתִהְלֶה לְאֵל, אָנוּ זוֹכִים לְרֵאוֹת וְלִהְרַגִּישׁ אֶת הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ. קָדָם — מָה הֵינּוּ עוֹשִׂים, אִם, חַס וְשָׁלוֹם, לֹא הֵינּוּ יוֹדְעִים מְאוֹר כְּזֶה!?! וּמִכָּל שְׁפָן אֶתָּה, אֱהוּבִי, אַחִי! מָה הֵייתָ עוֹשֶׂה אִם, חַס וְשָׁלוֹם, גַּם אֶתָּה הֵייתָ מְזוּלָזֵל בְּהַסְפָּרִים וְכוּ' וְכוּ', וּבְזֶה בְּעֲצָמוֹ רֵאוּי לָךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ, וְלִרְקַד בְּכָל יוֹם מְרַב שְׂמִיחָה, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

וההכרח לקצר עכשו.

הפּוֹתבּ בַּחפּוֹזוֹן וְדוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

פּוֹה תִּקְבַּל הַעֲתָקָה מֵאַחַד מֵהַחֲבֵרִים, שְׁאַמְרְתִּי לְהַעֲתִיק לְךָ מִמֶּה שֶׁדַּבַּרְנוּ בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית פְּרִשְׁתָּ תְצַוָּה, עַל־פִּי הַתּוֹרָה ט"ו... (חֲסֵר).

חֲמַדַּת לְבָבִי! מְרַב אֶהְבֵּתִי אֵלֶיךָ אֲמַרְתִּי לְהַעֲתִיק לְךָ כְּמָה שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, לְמַעַן תִּחְזַק אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם מִדַּבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

(א) אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסֻפְּרִים, שֶׁהֵרַב הַקְּדוֹשׁ מְטַשְׁהֵרִין ז"ל, הֵיָה סְגוּר וּמְסוּגָר, וְלֹא דִבֵּר עִם אֶף אֶחָד, כִּי הֵיָה מִתְמַיֵּד עֲצוּם בַּתּוֹרָה וְעַבּוּדָה, כִּידוּעַ. (וְרוֹאִים זֹאת מְסֻפְּרֵי הַיְקָרִים), אֶף־עַל־פִּי־כֵן לֹא אֶחְזוּ מִזֶּה, רַק אָמְרוּ שְׁצָרִיכִים דִּיקָא לְדַבֵּר, וּבִפְרָטִיּוֹת מִי שֶׁחָנְנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָלֵים טוֹבִים, רָאוּי לוֹ לְהֵאִיר גַּם בְּאַחֲרִים. וְכַעֲיִן שְׁאַמַּר רַבְּנוּ ז"ל בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן כ"א): הַיֵּשֶׁר לְהֵאִיר אֶת הַסְּגָלָה לְעַם סְגָלָה; הֵיָנוּ אִם אֶחָד זָכָה לְאַיְזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, רָאוּי וְנִכּוֹן שֶׁיֵּאִירוּ גַם בַּחֲבֵרָיו.

(ב) רַבִּי יִשְׂרָאֵל קֶאֱרֵדוֹנֶעֶר ז"ל, כְּשֶׁבֵּא בַּפֶּעַם הָרֵאשׁוֹנָה בֵּין אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַתּוֹעֵד עִם הָרַב הַקְּדוֹשׁ מְטַשְׁהֵרִין ז"ל, וְדַבֵּר עִמוֹ קָצֵר, וְאַחֲר־כֵּן אָמַר לוֹ: לֵךְ אֶל רַבִּי מֹשֶׁה בְּרֶסְלֵר ז"ל, וְהוּא יְדַבֵּר עִמָּךְ, וְכֵן הֵיָה. וְנִתְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ עִמּוֹ עַד מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהִחֲשִׁיבוּ כְּמוֹ אָבִיו, וְאָמַר קִדִּישׁ אַחֲרָיו כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק; כִּי כָל אֱלוֹהֵי מְקַרְבִּים אֶל מוֹהַרְנ"ת ז"ל, הָיוּ לָהֶם דְּבוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים עַד מְאֹד, כִּי מוֹהַרְנ"ת ז"ל הֵאִיר אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בַּחֵן שֶׁל אֲמַת וּבִתְמִימוֹת אֲמַתִּית לְעַבְדָּה וּלְמַעֲשֵׂה.

(ג) וְסִפַּר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ ז"ל, שֶׁשָּׁמַע מִפִּי הָרַב הַחֲסִיד ר' אַבְרָהָם שְׁטְרִינְהַאָרֶץ ז"ל, כִּי רַבִּי מֹשֶׁה בְּרֶסְלֵר ז"ל הֵיָה בַּתְּחִלָּה מְלַמֵּד עִם גַּעְרִים, וְכִשְׁשָׁמְעוּ אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְטַשְׁהֵרִין אֶת דְּבוּרָיו אֵיךְ שֶׁמְדַבֵּר עִם אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּחֲיוֹת וּבְדַבְּקוֹת וּבְהַתְעוֹרְרוֹת

אָשֶׁר ג' תתיא בנחל קצג

והתחזקות כזו, אָזי אָמרוּ זֶה לָזֶה: אִישׁ כָּזֶה נִיחַ לְבַטֵּל אֶת זְמַנוֹ לְלַמֵּד עִם נְעָרִים בַּחֲדָר? ! אִישׁ כָּזֶה צָרִיף לְהָאִיר אֶת אוֹר רַבְּנוֹ וְ"ל בְּעוֹלָם! וְנִתְּוַעְדוּ יַחַד אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְעָשׂוּ לוֹ מַעֲמַד פְּרָנְסָה, וְעוֹב אֶת הַמְּלַמְּדוֹת, וְדַבֵּר כָּל הַיּוֹם רַק מִרַבְּנוֹ וְ"ל. וְסִיִּים הֵיוּא מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ: רוֹאִים אֶצֶל הָעוֹלָם, כְּשֶׁנִּמְצָא בִּינֵיהֶם אַבְרָף הַמְּכָשֵׁר לְהַפְיֵן אֶת מַעֲיָנוֹת הַחֲקֵמָה חוּצָה, מַחֲזִיקִים אוֹתוֹ וְעוֹזְרִים לוֹ וְכוּ' וְכוּ', אֶבֶל אֶצֶלְנוּ אַדְרָבָה, רוֹדְפִים אוֹתוֹ וְעוֹשִׂים לוֹ כָּל מִינֵי בְּזִיוּנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין וְכוּ'.

ד) בִּימֵי מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל הָיָה אִישׁ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְהָיָה שׁוֹתֵק, וּמוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל לֹא הִחֲזִיק מִזֶּה, וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: דַּעַם רַבִּינִים זֶאֱרָף אִיזוֹ נִישֵׁט שְׁווייגֵן, נָאֵר מֵעַן בְּעַד אֲרָף צוֹ וּויסעֵן וּואס צו רַעֲדֵן'.

ה) מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל תִּכְרַף־וּמִיד אַחַר הַסְּתַלְקוֹת רַבְּנוֹ וְ"ל, הִתְחִיל לְדַבֵּר עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבִתְחִלָּה הִתְחִיל עִם אַבְרָף אֶחָד, שֶׁהָיָה גַם־כֵּן בְּבֵית־הַמְּדֻרָשׁ כְּמוֹתוֹ, וְעוֹרֵר אוֹתוֹ הֲרַבָּה עַל לַמּוּד כְּסֻדְרָן, וְסִפֵּר לוֹ אֵיךְ שָׂרַבְּנוֹ וְ"ל הַכְּנִיס אוֹתוֹ בְּהַתְּמַדַּת הַלְמוּד, וְהֲרַבָּה לְדַבֵּר עִם הָאַבְרָף הַזֶּה עַד שֶׁנֶּעֱשֶׂה לְמַתְמִיד גְּדוֹל, וְזָכָה לְסִיִּים אֶת כָּל ד' חֲלָקֵי שְׁלֵחַן עָרוּף בְּעִיּוֹן רַב, וְאַחַר־כֵּן הִתְחִיל לְדַבֵּר עִם עוֹד אַבְרָכִים, עַד אֲשֶׁר לָאֵט לָאֵט נֶעֱשְׂתָה אֶצְלוֹ חֲבוּרָה שְׁלֵמָה שֶׁל עוֹבְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

ו) אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ מְסַפְּרִים עַל הַרַב הַחֲסִיד רַבִּי אַבְרָהָם שְׁטֵרִינְהָאָרֵץ וְ"ל, שֶׁהָיָה מְדַבֵּר כָּל הַיּוֹם מִדְּבָרֵי רַבְּנוֹ וְ"ל, וּמִי שָׂרַק נִכְנָס אֶל בֵּיתוֹ, תִּכְרַף־וּמִיד דַּבֵּר עִמּוֹ אַרְכוֹת וּקְצוֹת מַעֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוֹ וְ"ל.

ז) וְכֵן מְסַפְּרִים עַל הַרַב הַקְּדוּשׁ ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחְמָן וְ"ל, אֲשֶׁר הָיָה מְדַבֵּר עִם מְקַרְבָּיו שְׁעוֹת שְׁעוֹת מְדַעַת רַבְּנוֹ וְ"ל, וְהָיָה אוֹמֵר: הֲלֹא דַבֵּר רַבְּנוֹ וְ"ל הוּא הַמְּשַׁכֵּת רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, כִּי הוּא דָן

(ו) עֲנֵן רַבְּנוֹ וְ"ל הוּא לֹא לֵהִיּוֹת שׁוֹתֵק, אֶף צָרִיכִים לִידַע מֵה לְדַבֵּר.

קצד אָשֶׁר ג' תתיא בנחל

לכף זכות אָפּלו את הגרוע, ועל-כן כְּדאי לְדַבֵּר תָּמִיד מִרְבֵּנוּ ז"ל, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ רַחֲמִים וְחֲסִדִים עַל כָּל הַשּׁוֹמְעִים.

ח) ר' לוי יצחק (גרו זאיר) [ז"ל] אָמַר לִי פַעַם אַחַת: כְּשֶׁמְדַבְּרִים מִרְבֵּנוּ ז"ל, נִכְנָס בְּאָדָם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְהַבְּעַל-דָּבָר יוֹדֵעַ זֹאת, עַל-כֵּן עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁלֹּא יִתְוַעְדוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יַחַד לְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ז"ל. וְאָמַר: כְּמוֹ שֶׁבְּשָׂמִים כָּל מֵה שֶׁמִּמְשָׁמְשִׁים בָּהֶם, יוֹתֵר רֵיחַ טוֹב יוֹצֵא מִזֶּה, כְּמוֹ-כֵן דְּבוּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, כָּל מֵה שֶׁחוֹזְרִים וּמְדַבְּרִים מֵהֶם, כְּמוֹ-כֵן יוֹצֵא מִזֶּה הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה לְהַשּׁוֹמְעִים דְּבָרָיו.

ט) וְשִׁמְעָתִי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁכָּל אֱלוֹ שֶׁמְסָרוּ נַפְשָׁם לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים מְדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל וּמַעְצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, נִשְׁאַרוּ הֵם קִיָּמִים בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ ז"ל עַד הַסּוֹף, וְאֶפְלוּ אֱלוֹ שֶׁנִּתְקַרְבוּ עַל יָדוֹ, נִתְרַחֲקוּ אַחֲרָיָהּ, עַל-כֵּל-פְּנִיָּם הוּא נִשְׁאַר חֹזֵק עַד הַסּוֹף, וּמִי שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, לְבִסּוֹף נִתְקַרַּר גַּם הוּא, וּמֵאוּמָה לֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ.

י) מִי שֶׁמְרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ הֲרֵבָה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת בְּשִׁיחּוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁבְּ"חֵי-מוֹהַר"ן וּבְ"שִׁיחּוֹת-הַר"ן", יֵשׁ לוֹ דְּבוּרִים הֲרֵבָה לְדַבֵּר, כִּי מוֹהַר"נֵת ז"ל בְּעֲצָמוֹ סִפֵּר, שֶׁהֶעֱקַר מֵה שֶׁקָּבַל מִרְבֵּנוּ ז"ל הִיָּה עַל-יְדֵי הַשִּׁיחּוֹת חֲלִיץ שְׁלוֹ, שֶׁזֶהוּ כָּל הַשִּׁיחּוֹת שֶׁכָּתַב בְּהַסְפָּרִים הַנִּזְכָּרִים, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי כָּל שִׁיחָה וְשִׁיחָה בְּעֲצָמָה, יְכוּלִים כָּבֹר לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֶׁר כָּל יְמֵי חַיָּיו.

יא) הֵרֵב הַקְּדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל, כְּשֶׁהָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנָסַע לְאוּמָן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לֹא חָזַר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁבָּקַר בְּכַמָּה עִירוֹת שֶׁגָּרוּ שֵׁם הַמּוֹן רַב מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כְּמוֹ: בְּרִדִּיטְשׁוֹב וְכוּ', וְהָיָה מְדַבֵּר עִמָּהֶם הֲרֵבָה מְדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְהָיָה מְעוֹרָרָם מְאֹד מְאֹד בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

יב) ר' לוי יצחק (גרו זאיר) [ז"ל] סִפֵּר לִי, כִּי ר' מְרַדְכֵי סוֹקוֹלוֹבֵר, הִיָּה מְדַבֵּר שְׁעוֹת שְׁעוֹת מִר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל

אָשֶׁר ג' תתיא בנחל קצה

ומעבודתו הקדושה, איך שהיה עובד את השם יתברך, והיה נלהב מאד מאד בשעת ספורו.

(יג) וכן ר' ישראל כהן היה חוזר את דבוריו של הרב הקדוש ר' אברהם בר' נחמן ז"ל אחר הסתלקותו, ושמעו זאת הרב החסיד ר' געצי ז"ל, והרב החסיד ר' שמשון ז"ל, ואמרו זה לזה: חבל שלא הטינו און קשבת אליו. ועכשו אנו צריכים לשמע זאת מכלי שני.

(יד) ר' לוי יצחק (נרו יאיר) [ז"ל] ספר לי איזה ענין נפלא וכו', וכשאמרתי לו, שכבר ספר לי דבר זה, ענה ואמר: מה בכך?! גם אני רוצה לשמע זאת עוד פעם, כי בזה שאני מספר לך זאת, גם אני שומע. ואמר אז: הלא הגמרא אומרת: המוצא מציאה, מנערה בכל פעם (ער ליפטירט דאס אויס יעדעס מאהל), שלא תתקלקל, כמו־כן צריכים לנער בכל פעם מחדש את השיחות והדבורים שלנו.

(טו) ר' אבאלע תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל אמר פעם אחת: איפה שנתועדים שנים מאנשי שלומנו, כדאי שיבא שלישי ויכתב, כי כדאי הם מדברים מדבורי רבנו ז"ל, ומחדשים חדושים, אזי כדאי לרשם הכל בכתב.

(טז) וספרו אנשי שלומנו, אשר באמת ראו בחוש, שכל מי שנתקרב אל רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות, וקיים את עצותיו הקדושות כמו שהם, גדל והצליח עד מאד. ואחד מדברי רבנו ז"ל, שהוא עצה להסיר את התרפה השרויה על הלב, הוא — לדבר עם חברים (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן לד); ועל־פן כל מי שקיים עצה זו, ודבר בכל יום עם איזה חבר טוב, גדל והצליח מאד מאד בעבודת השם יתברך.

(יז) בכל הדורות ראו אצל אנשי שלומנו את גדל האהבה שהיתה בין החברים, כל אחד היו לו החברים שלו, וביחד דברו מדברי ועצות רבנו ז"ל בדרך נעים ובדרך ארץ גדול, וכל אחד אחז את עצמו עם החברים שלו, ומעולם לא דברו מזה על זה ומזה על

קצו אשר ג' תתיא בנחל

זה (עד עכשו, שגכנסו ערב-רב, בעוונותינו הרבים, ומדברים זה על זה, וצריכים לברח מהם כמו שבורחים מאש, כי היא שטות ורשעות גדולה. כבר שברו כל-כף הרבה מניעות, עד שזכו להתקרב ולהתודע מרבנו ז"ל, ועכשו בשביל כמה רשעים, נאבד את הכל, חס ושלום?! על-כן כדאי לברח מהם, ולהתחבר רק עם תמימים).

יח) מוהרנ"ת ז"ל אמר פעם אחת: צו זיין איין ערליכען איד איז זייער שווער לאמיר כאטש מקנא זיין איין ערליכען איד, לאמיר כאטש ליב האבין איין ערליכען איד, לאמיר כאטש נישט קריגען אויף איין ערליכען איד²...

יט) אנשי שלומנו אמרו: מי שנתהפך לרדף את מי שקרבו לרבנו ז"ל, זה מורה על גריעות מדותיו ומעשיו ומחשבותיו המלכלכים וטבעו הרע, שיש בו רשעות הטמונה בקרבו. כי איך יתכן, שבשביל טובה כזו שעשה לו, שישלם לו חזרה רעה כזו וכו'?! ומפל שפן כשמדבר רע עליו וכו'.

כ) וספר ר' אליהו חיים, גרו יאיר, [ז"ל], כי הוא קרב את אחד מאנשי שלומנו מעיר זיטאמיר, שעבר אחר-כך לגור בעיר אומן, ונעשה שם דבר בין אנשי שלומנו, כי הוא הקה עובד ה' נפלא מאד מאד — הן בעבודת התפלה וההתבודדות שלו, והקה מבלה שעות שעות בכל יום על ציון רבנו ז"ל, וכן עסק הרבה בצדקה וחסד, שאסף הרבה מעות ולקחם על פני הבתים, והקה מחלקם לעניי אנשי שלומנו. והיתה דרכו לתן בכל יום תודה לר' אליהו חיים, גרו יאיר, [ז"ל], על גדל הטובה שעשיתם לי, שקרבתם אותי אל רבנו ז"ל עם אמת כזו. וכשנולד לו בן, נתן לו סנדקאות. ופעם אחת קנה בעבורו עליה לתורה בראש השנה, שעלתה הון רב, ושאל אותו ר' אליהו חיים: מה אתה?! הלא תצטרך לסבב כמה שבועות על פני הבתים לשלם זאת?! והשיב לו: הכל כדאי, כפי הטובה שגרתם לי, שזכיתם להודיעני מאמת כזו.

כ) להיות איש כשר זה מאד קשה, לפחות הבה ונקנא באיש כשר, הבה ונאהב איש כשר, ולפחות שלא נחלק על איש כשר...

אָשֶׁר ג' תתיא בַּנְחָל קצז

כא) הַרְבּ הַקְדוּשׁ ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל אָמַר פֶּעַם לְר' לִוִי יִצְחָק, גֵּרוֹ יָאִיר [ז"ל]: כְּשֶׁהָיָה עוֹד בְּחֹר: זָעָה וּוִי אֵינְיָעַר רַעְדֻט פּוֹן רַבִּינ'ל, וְזֶה הָיָה ר' פִּינְחָס'ל קוֹבְלִיטְשֶׁעַר, שְׁדַבֵּר פּוֹן רַבִּינ' עִם מְקַרְבּוֹ בְּהַתְלַהְבוֹת כּוֹז יוֹצֵאת מִן הַכֶּלֶל.

כב) אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ רְגִילִים לוֹמַר: אֵין צְרִיכִים לְשַׁבֵּר אֶת הַיִּצֵּר הָרַע שֶׁל אַחֲרִים, רַק צְרִיכִים לְשַׁבֵּר אֶת הַיִּצֵּר הָרַע שֶׁל עֲצָמוֹ (וְעַל-כֵּן זֶה דְּמִיּוֹן גָּדוֹל לוֹמַר מוֹסֵר לְחֻבְרוֹ, כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת יִצְרוֹ, יוֹתֵר טוֹב לְחֻזְקוֹ, וְאִזּוֹ הַטּוֹב יִשְׁאַר וְהָרַע מִמִּילָא יִפֹּל. אָבֵל לֹא לְשַׁבֵּר לוֹ אֶת הַיִּצֵּר הָרַע).

כג) וְכֵן רְגִילִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ לוֹמַר: כְּשִׁשׁוּבְרִים מִקַּל — נַעֲשֶׂה מְזֵה שְׁנִים, כְּמוֹ-כֵן כְּשִׁשׁוּבְרִים תַּאֲוָה, נַעֲשֶׂה לוֹ שְׁתֵּי תַּאֲוֹת. עֲנִינְנוּ לְהַפְּךָ הַכֹּל אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר וְדָבָר. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מֹהַר"ז, חֵלֶק ב', סִימָן פו): כְּשֵׁיט לֹא לְאָדָם אַמוּנָה חֻזְקָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, יְכוֹל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל הַדְּבָרִים שְׁפָעוּלָם, וְאֵין צְרִיף לַעֲבוּדוֹת קָשׁוֹת, עֵין שָׁם.

כד) אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אָמְרוּ: כְּשִׁאֲחַד בָּא לְהַתְנוּכַח עִמָּךְ, תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי אַפְּנִים לְהַתְחַמֵּק מִמֶּנּוּ, כִּי עִם וּכְפוּחִים לֹא תִצְלִיחַ, וְהוּא רַק בְּטוֹל זְמַן הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין לְקַנּוּתוֹ בְּשׁוּם מַעוֹת שְׁפָעוּלָם, אִם רוֹצֵה לְשַׁמֵּעַ דְּבוּרָךְ — דַּבֵּר עִמוֹ אַרְכּוֹת וּקְצָרוֹת, אָבֵל אִם בָּא רַק לְקַנְטֵר, חָבֵל עַל הַזְמַן הַיָּקָר.

כה) וְסִפֵּר לִי ר' לִוִי יִצְחָק, גֵּרוֹ יָאִיר, [ז"ל], כִּי דִרְכוֹ שֶׁל הָאִישׁ הָאֱלֹקִי ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל הָיְתָה, לְדַבֵּר עִם כָּל מִי שֶׁנִּגַּשׁ אֵלָיו, וְדַבֵּר עִמוֹ מִרְבֵּנוּ ז"ל בְּתִשׁוּקָה וּבְהַתְלַהְבוֹת עֲצוּמָה. וְתַכְף-וּמְדִד כְּשֶׁהָלָה הַתְּחִיל לְהַפְּנֵס בְּוּפוּחִים וּבְמַדַּת הַנִּצְחָוִן, עָשָׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת וְהַתְחַמֵּק מִמֶּנּוּ וְנִעְלָם, וְלֹא רָאוּ אוֹתוֹ עַד הַלֵּילָה, שְׁאִזּוֹ כְּשִׁחֹזֵר, הָיָה אָדָם אַחֵר כְּאִלוֹ לֹא הִפִּיר אֶת מִי שְׁדַבֵּר עִמוֹ, רַק שְׁפָתוֹתָיו הָיוּ מְדַבְּרוֹת עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדַבְּקוֹת עֲצוּמָה, וְגַם כְּבָר לֹא

ל) רָאָה אֵיף אַחַד מְדַבֵּר מִהַרְבֵּי.

דבר האיש הזה.

(כו) כי באמת אי אפשר לצאת חובת בני-אדם, כי לכל אחד יש דמיון אחר, והלך מחשבה אחרת, אם רוצה לדבר בתמימות ולקבל האמת — הרי טוב, פדאי וכדאי לדבר עמו, ואם בא עם חכמות וחקירות של הכל, צריכים לברח ממנו כמו שבורחים מאש לוחט.

(כז) ובאמת ראיתי ושמעתי אצל גדולי אנשי שלומנו, שעקר דבוריהם היה עם אמת לאמתה, בלי שום נגיעת עצמם כלל. וכמו ששמעתי פעם אחת מאחד מאנשי שלומנו, כי לדבר עם בני-אדם צריכים רק מפני שרבונו ז"ל הזהירנו לדבר עם בני-אדם דבורי אמונה והשגחה פרטית, ולא משום איזו נגיעה, אז תהיה לדבוריו הצלחה גדולה, אבל אם מכונן אילו נגיעות, שיהיה לו מהם מעות או כבוד וכדומה, לבסוף יתקרר ויהיו נשפכים מהם הדבורים שדבר עמהם. והסימן הוא אם הכונה היא באמת כשאתה מעורר את אחרים לתפלה והתבודדות ולשעורים כסדרן ולקיום המצוות בשמחה ובהדור, זהו סימן שפונתו רצויה, ואף שאחר-כך מכבדים אותו ועוזרים לו וכו', זה כבר אחר-כך לא מעלה ולא מוריד. העקר צריכים לדבר עם כל בר ישראל דבורי אמונה ולעוררו ולחזקו לעבדה ולמעשה דיקא, תורה ותפלה וקיום המצוות בשמחה, קימת חצות וכו' וכו'.

(כח) ופעם אחת אמר לי אחד מאנשי שלומנו: דעם רבינו זאף דארף זיין פארוויקלט מיט תמימות און פשיטות אנדערשט איז דאס גארנישט^מ. ועקר התמימות והפשיטות הוא בקיום עצותיו של רבנו ז"ל, כגון: ללמד הרבה ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ולהתמיד בתפלה והתבודדות, לדבר הרבה עמו יתברך, ולקיים את כל המצוות בשמחה עצומה.

(כט) כל מי שמקיים עצותיו הקדושות של רבנו ז"ל, מאיר בו

(מ) ענן רבנו ז"ל צריך להיות מסבב עם תמימות ופשיטות, אחרת זה אינו כלום.

אָשֶׁר ג' תתיא בנחל קצט

חן של אמת, ודבוריו הם בנעם ובערבות עד מאד. ובכפרטיות מי שרגיל בתפלה והתבודדות בקביעות, דבוריו הם בחרן וכישוב הדעת אמתי, ומושכים את לבו של אדם אליו יתברך. ויותר מהכל מי שמתרגיל את עצמו לדבר בקביעות עמו יתברך, נכנסת בו שפלות הרוח ובשפת פנים, ונחלקת בו עונה יתרה ובטול גשמיותו לגמרי.

ל) אצל אנשי שלומנו היקרים, כשאחד מדבר בגדלות, אומרים לו: דו ביסט נאך גישטאָרבען (עדין אינך מת), הינו שעדין אינך בטוח. וכמאמרם ז"ל (אבות ב, ד): אל תאמין בעצמך עד יום מותך, כי כל זמן שהאדם חי, עדין יש לו בחירה גדולה, ויכול להתרחק לגמרי ממנו יתברך. וראו זאת בחוש, כי רבים רבים התחילו בימי נעוריהם, ולבסוף נתרחקו ונתקררו לגמרי מעבודת השם יתברך.

לא) והוא דבור השגור בפי אנשי שלומנו: "מי יעלה בהר ה' — יש הרבה, אבל מי יקום במקום קדשו" — יש מעוט. ארויף גיין איז דא זייער אסאך, אבער צו דערהאלטן זיך איז דא זייער ווייניג.

לב) ואמרו אנשי שלומנו: בשביל זה נקרא יום ההסתלקות מזה העולם: "יום הלולא", כי עד אז אינו בטוח בעצמו, אם יצא בשלום, ויהיה דבוק בו יתברך כל ימי חייו, אבל כשמגיע יום האחרון, ויוצא בשלום מזה העולם, אזי זוכה שנקרא היום האחרון: יומא דהילולא, יום החתונה שלו.

לג) כל אלו מאנשי שלומנו שזכו להצניע עבודתם מעיני כל, ואדרבה זלזלו בהם וכו', וזכו להתמיד מאד מאד בתפלה והתבודדות, גדלו והצליחו מאד מאד בעבודת השם יתברך, והחזיקו מעמד עד הסוף. וכל אלו שנתפרסמו ונתנו להם כבוד, ולא הרבו בהתבודדות, לבסוף נתקררו לגמרי, ובהצנע כבר לא הייתה להם שום שיכות לרבנו ז"ל.

לד) ופעם אחת אמר לי ר' לוי יצחק, גרו יאיר [ז"ל], שאסור

לְהַכְנִס בְּכּוּחַיִם אֶפְלוּ עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת, אֲשֶׁר אֶצְלוּ
כְּבָה אֹר רַבְּנוּ ז"ל, וְהוּא נִתְקַרֵּר וְכוּ', וְעַכְשָׁו כְּשֶׁאֲנִי אֹדְבֵר עִמּוֹ,
אֲזִי בְּמָקוֹם לְחֻזַּק אוֹתִי, עוֹד יִשְׁבֵּר אוֹתִי. וְעַל-כֵּן אֶסוּר לְהַכְנִס בְּשׁוֹם
וְכוּחַיִם אֶפְלוּ עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ.

לה) וּבְאֵמַת אֲנַחְנוּ קִבְּלֵנוּ אַחֲרַת מְרַבְּנוּ ז"ל, אִף שֶׁאֶצְלֵנוּ, חֵס
וְשְׁלוֹם, נִתְקַרֵּר הָאוֹר, עַל-כָּל-פְּנִיִם עָלֵינוּ לְהָאִיר אֶת הָאוֹר לְאַחֲרִים,
כִּי אִם לֹא, הָרִי הֵם בְּכָל־חֲסִידִים שֶׁנִּפְלוּ, שֶׁהִתְבַּטְּאוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהֵם
גְּרוּעִים מִמְשַׁמְדִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן (עֵינ שִׁתּוֹת-הַרְ"ן, סִימָן קִיט; וּבִהַשְׁמָטוֹת
לְחַיֵּי-מוֹהַר"ן, שְׁנֵדפְסוּ בְּסוּף יְמֵי הַתְּלָאוֹת; וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ז',
אוֹת נב; וּבְשְׁלוּחֵינ, הַלְכָה ה', אוֹת יז; נוּיָקִין, הַלְכָה ד', אוֹת כח, עֵינ שָׁם בְּאַרְיִכוֹת),
אִיךָ שֶׁמְגַנֵּה רַבְּנוּ ז"ל וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל אֶת מִי שֶׁמְקַרֵּר וּמְשַׁלֵּיךְ אֶת
הָאָדָם מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲדַרְבֵּה כְּשֶׁאַתָּה נִתְקַרְרָת וְאַתָּה לֹא
יָכוֹל לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן אֵינְךָ יָכוֹל לָקוּם לְחֻצוֹת
וּלְהַתְּבוֹדֵד, אֵל תַּחֲלִישׁ אֶת הַרְצוֹן שֶׁל זֶה שְׁרוּצָה לְקַיְמוֹ.

לו) וּפְעַם אַחַת אָמַר ר' לְרִי יִצְחָק (גְּרוּ יֵאִיר) [ז"ל]: דָּעַם רַבִּינ'ס
זֶאף אִיז דָּאס וְוֹאס מָעַן זְעָהֻט אִין זַיִנְע סְפָרִים קְעַנְסְט דָּאס נִישְׁט
מְקַיִם זַיִן זָאג אִין קְעַן דָּאס נִישְׁט מְקַיִם זַיִן אָבְעֵר זָאג נִישְׁט דָּאס
עַס אִיז נִישְׁט דָּעַם רַבִּינ'ס זֶאף; דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא כָּל מַה שְׁרוּאִים
בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת: חֻצוֹת, הַתְּבוֹדָדוֹת, שְׁעוּרִים
כְּסֻדְרָן, וּלְטַיִל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַקוּדִין וְהַמְחָאוֹת כִּף,
תְּפִלָּה בְּכַח וְכוּ', אֵינְךָ יָכוֹל לְקַיְמָם, תַּגִּיד שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל לְקַיְמָם, אֲבָל
אֵל תַּגִּיד שֶׁאֵינְךָ זֶה דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל. וְדְבַר זֶה הוּא יְדִיעָה נִשְׁגָּבָה עַד
מָאֵד, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁנִּתְקַרְרוּ לְגַמְרֵי מֵעֲבוֹדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּכְבָר נִפְלוּ מִהַחֲשֵׁק לְחֻצוֹת אוּ לְהַתְּבוֹדָדוֹת אוּ
לְהַתְּמַדַּת הַתּוֹרָה אוּ לְנִסְעֵ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן
מְקַרְרִים גַּם אֶת אַחֲרִים, בְּאֶמְרָם שֶׁאֵינְךָ זֶה דְּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וּמְבִיאִים
עַל דְּבָרֵיהֶם כָּל מִינֵי רְאִיוֹת, וּמְטַעֲמִים דְּבָרֵיהֶם בְּכָל מִינֵי נְכֻלֵי
עֲרֻמוּמִיּוֹת וְכוּ', וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִזְהַר מֵהֶם בְּיוֹתֵר, וְאֵנוּ אֵינְךָ לָנוּ
רַק דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל כְּמוֹ שֶׁהֵם, בְּלִי שׁוֹם זִיז כָּל שֶׁהוּא, וְכָל הַסְּפָרִים
הַחֲדָשִׁים הַנִּדְפָּסִים, הֵם רַק לְחֻזַּק וּלְאַמֵּץ לְקַיֵּם דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל

אֲשֶׁר ג' תתיא בַּנְחַל רא

בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום פשרות כלל, ומראה לדעת, שכל אחד יכול לקיים את דברי רבנו ז"ל בכל הדקדוקים. וזו היתה כונת מוהרנ"ת ז"ל בלקוטי הלכות שלו, לחזק ולאמץ את כל אחד שיזכה לקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה.

לז) אנשי שלומנו אמרו: מי שחולק על מוהרנ"ת ז"ל ומתלוצץ מספריו הקדושים, הוא חולק על רבנו ז"ל ומתלוצץ, רחמנא לצלן, מדבריו הקדושים. פי מוהרנ"ת ז"ל רק מפרש את דברי רבנו ז"ל, ומביא את האדם לקיים ועבדא ולמעשה בתמימות ובפשיטות גמורה, ודבר זה טובב בכל דור ודור, והבן.

לח) הרב הקדוש ר' יודל ז"ל (תלמידו של רבנו ז"ל), ראה פעם אחת את החולק הגדול של מוהרנ"ת ז"ל, והציץ בפניו, ענה ואמר: ער איז דאך אזוי ווייט פון די קדשה וואס רודערט ער אזוי. [נצריך שתדע, אהובי, אחי! כי בעל מחלקת הסטרא אחרא שרויה בו. ועל-כן רוח הטמאה מקשקשת בו, ואינו יכול לסבל איש בשר, כמו ערל, שאי אפשר לו לסבל את בר ישראל, ועל-כן מקללו וזרק בו אבנים, ומבזו ומחרפו, כי אין ברוך מתנדב בארור. לזאת, תראה שכל הצדיקים הקדושים, היתה עליהם מחלקת, והכל מהסבה הנ"ל, כי הטמאה אינה סובלת את הקדשה].

לט) ר' ראובן יוסל מהייסין, שהיה מאנשי רבנו ז"ל, והיה גדול בתורה, כי היה מתמיד עצום, ומספרים נפלאות על גדל התמדתו בתורה, שסיים פעמים אין מספר את כל הש"ס וד' חלקי שלחן ערוך, וזהר ותקונים וכו'. והיה גם בעל מתבודד גדול. ובעת שהיתה המחלקת המרה על מוהרנ"ת ז"ל על לא דבר פידוע, ובזו וחרפו אותו וזרקו את ספריו באשפה ובזבל, ועשו לו כל מיני צרות, והדביקו עליו מודעות וגלוי דעת (עין בספר 'דור דעה', בנסחאות המודעות וגלוי דעת שהדביקו עליו). והוא כבר לא היה יכול לסבל זאת. ועל-כן נתישב שילף ויפנס אל החולק הגדול של

ג) הלא הוא כל-כך רחוק מהקדשה, מה הוא עושה רעש בזה.

מוהרנ"ת ו"ל, וילדבר עמו ולעשות שלום, ונכנס אצלו. ובין כך נתלקטו בחוץ חסידיו, בורים קלים ולצים. וכשיצא, לקחו סדין לכן וכרכו אותו בו, וכל אחד בעט בו והכה אותו, בלי שיראה מי עושה זאת. ואחד זרק בו לייכטערס ונפגע בראשו, והלך לביתו אחר-כך מכה ופצוע, ואחר יום או יומים מת, רחמנא לצלן, מההכאה שקבל בראשו (ואנשי שלומנו הקפידו עליו, למא הוצרך לילך אצל החולק לעשות שלום, כי ידעו שלא יפעל כלל, כי המחלקת היתה בשנאה וברציחה כזו, אשר לא יאמן כי יספר, כי הלכו באכזריות יוצאת מן הכלל. על-כן למא להכנס בגוב האריות?! אף הוא לא ציית, וכונתו היתה לשמים, לעשות שלום).

(מ) אנשי שלומנו אמרו: איך יודעים אם המחלקת היא לשם שמים או להפוך — מצד קנאה ושנאה, רשעות ואכזריות וכו'. אם אחד חולק על השני על מה שאומר או על שיטתו, ויש לו ראיות והוכחות להפוך, וחולק על זה, כי מביא ראיות והוכחות הפוכות. אבל מה ששייך לאדם בעצמו, הם באהבה ואהבה, זהו סימן שפוננתו לשמים, כי כשם שפרצופיהן שונים, כך דעותיהם שונות (עין מדרש תנחומא, פרשת פינחס, סימן י'), לא כל אחד מכרח להחזיק ולומר כמו שאני אומר, אבל מה שנוגע להאדם בעצמו, צריכים לאהב את עצמו. מה שאין כן לא די שאינו משתנה עם דעותיו, אלא גם שונא אותו בפרטיות, ועושה לו כל מיני רשעות ועולות אכזריות, ומחרפו ומבזו וכו', זהו סימן, שכל מחלקתו אינה לשמים; כי מחלקת לשם שמים, זו מחלקת שמאי והלל, ואשר אמרו חכמינו הקדושים (עין יבמות יד:): אף שלא נשתוו ביניהם, אף-על-פי-כן לא נמנעו בית שמאי ובית הלל להנשא ביניהם, כי מה שהיה שיה להם בפרטיות היתה ביניהם אהבה ואהבה ורעות ונשתדכו ביניהם, מה שאין כן, קרח ועדתו, שחלקו על משה, לא היה לשם שמים, כי היה בכל מיני בזיונות, חרופים וגדופים, שחשדוהו באשת איש ובגנבת ממון ישראל, ובכל מיני רע ושקררים, כמוכא במדרש, בזה היתה נראית

בְּנִתּוֹ הַטְּמֵאָה, כִּי מִחֻלְקָתוֹ לֹא הָיְתָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֲלֵא מִצַּד קִנְיָאָה וְשִׁנְיָאָה עַל גְּדֻלַּת מֹשֶׁה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בַּמִּדְבָּר וּבַה פְּרָשָׁה יח), שֶׁקִּרְח מִיַּן הָיָה, כִּי לֹא יִתְכַּן שֶׁהַמְּחֻלְקֵת יְכוּלָה לִהְיוֹת לְשֵׁם שָׁמַיִם, כְּשֵׁישׁ בָּהּ שִׁנְיָאָה כְּבוּשָׁה. וְזֶה מוֹרָה וּמִגְלָה אֶת טְמֵאֵת מִחֻשְׁבָּתוֹ וְרַע מִעֲלָלוֹ.

מא ר' לוי יצחק (נרדו יאיר) [ז"ל] הִתְאוּנֵן פְּעַם לְפָנַי מְאֹד, אִיךָ שֶׁלֹּא חֲרוֹנָה נִתְּהֵי אֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲדָשׁוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד עוֹשֶׂה לְעִצְמוֹ חֲבוּרָה בְּפָנַי עֲצָמָה לְהִנְהִיג כְּפִי דַעְתּוֹ, וְחֲבוּרָה אַחַת חוֹלְקֵת עַל חֲבוּרָה שְׁנִיָּה שְׂאִינָה מִתְּנַהֲגֵת כְּפִי דַעְתּוֹ, מִמֶּשׁ וּוִי בֵּי דֵי וְעֵלְטִ'ס חֲסִידִים^ע. וְאָמַר: רְאִיתִי אֶצֶל הַרְבֵּ הַקְּדוּשׁ ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל, שֶׁהָיָה רְחוֹק לְגַמְרֵי מִכָּל זֶה, וְלֹא עָשָׂה שׁוּם יִשׁוּת מִעֲצָמוֹ, וּבְרַח מִכָּל מִיּוֹנֵי מְנַהֲיגוֹת וּפְרָסוּם שֶׁל שֶׁקֶר, וְאִף פְּעַם לֹא אָמַר אֶת חַוֹת דַּעְתּוֹ, אֶפְלוּ לְאֵלוּ הַסָּרִים לְמִשְׁמַעְתּוֹ, וְאִף שֶׁהָיוּ מִתְּעַקְּשִׁים לְדַעַת חַוֹת דַּעְתּוֹ עַל סִפְקוֹתֵיהֶם — לֹא עָנָה בְּפִרוּשׁ, רַק כָּלֵאחֲרֵי זֶה, וְהִתְחַמַּק מְלוֹמַר בְּפִרוּשׁ וּבְדֶרֶךְ צוּי. וּכְשֶׁרַק רָאָה שֶׁאֶחָד רוֹצֶה לְעִשׂוֹת מִמֶּנּוּ אִיזוֹ יִשׁוּת — בֶּרַח מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִים מֵאֵשׁ. וּמִי שֶׁבָּהָה אוֹתוֹ וְזָלַזַל בּוֹ, כִּבְדוֹ מְאֹד מְאֹד.

מב) וּבִקְאֵמַת צְרִיף שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, אַחִי! כִּי דַעַת רַבְּנוּ ז"ל הִיא מִתְּנָה לְכָלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהַמְּשִׁיחַ בְּדַעְתּוֹ יִלְחֵם וַיִּכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן הוּא הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ לְצַמְצָם אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל בְּמָקוֹם אֶחָד וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְחֻלְקַת עַל מְקוֹם הַשְּׁנִי וְכוּ'. וְדָבָר זֶה בָּא מִשֶׁקֶר וּמִיִּשׁוּת וּגְאוּת וְכוּ', אֲדַרְבֵּה יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר, וּמִי יִתֵּן, שֶׁיִּתְרַבּוּ הַמְּקַרְבִּים אֲשֶׁר הוֹלְכִים עַל-פִּי דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וְרֵאוּי שֶׁאֶחָד יַעֲזוֹר אֶת חֲבֵרוֹ. וּבִקְאֵמַת אִם מְקַרְבִּים אֵל רַבְּנוּ ז"ל עִם אֲמֵת, אֲזִי נוֹפְלִים וְנִתְּבַטְּלִים כָּל אֵלוּ הַבְּלִבּוּלִים וְהַסְּכֻסּוּכִים שֶׁל הֵבֵל, שֶׁבָּאִים בְּדֶרֶךְ כָּלֵל מִקְטָנוֹת הַדַּעַת, וְלַחֲפִץ בְּכַבּוֹד וַיִּשׁוּת, כִּי אַחֲרַת לֹא יִחְלַק אֶחָד עַל הַשְּׁנִי, כִּי הַמְּאֲמִין בּוֹ יִתְבַּרַךְ בְּאֲמֵת וּבְחֵמִים, וַיּוֹדַע וְעַד אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדוֹ יִתְבַּרַךְ כָּלֵל, וְכוּלֵל אֶת עִצְמוֹ תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבַּרַךְ.

(ע) מִמֶּשׁ כְּמוֹ אֶצֶל חֲסִידֵי הָעוֹלָם.

לו כָּבַר לֹא אֲכַפֵּת מִגְדֵּלֶת חֲבֵרו כָּלֵל.

מג) פֶּעַם אַחַת פָּגַשְׁתִּי אֶת אַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנו, וְדַבַּרְתִּי עִמּוֹ מִדְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהִתְחִיל לְגַלוֹת לִפְנֵי נִקְדָּתוֹ הַטּוֹבָה הַמְּשֻׁרֶשֶׁת בְּדַעַת רַבְּנוּ ז"ל, נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁעֲמַדְתִּי מִשְׁתוֹמֵם מְרַב אֹר וְתִשׁוּקָה וְחִיוֹת וְזִיו רִוְחָנִיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ? תִּתְּבַרֵךְ שְׁשׁוּרָה בּוֹ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא דְבוּק בּוֹ יִתְּבַרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֲמַתִּית יוֹצֵאת מִן הַכָּלֵל. וְהוּא כְּשֶׁרָאָה וְהִבִּין וְהִרְגִישׁ שֶׁתְּפַסְתִּי אֶת נִקְדָּתוֹ וְאֵת פְּנִימִיוֹתוֹ, עַל-כֵּן סָבַב אֶת כָּל הַשִּׁיחָה לְשִׁיחָה שֶׁל הֶבֶל מֵהֶבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה, וְתִכְף-וּמְיָד הַבְּנָתִי שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשׁ עֵב וְגִשָּׁם כְּזֶה וְכוּ'. וְאִזּוֹ רָאִיתִי וְהִבְנָתִי, אֲשֶׁר אֶת אִישׁ כָּשֶׁר, הַדְּבוּק בּוֹ יִתְּבַרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֲמַת, אִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִגּוֹ כָּלֵל, וְאֵיךְ שֶׁיְכוֹל לְהַלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשִׁים שׁוֹנִים, וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי הֶבֶל וְהֶבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְהַסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ. וְדַבֵּר זֶה לֹא יְכִילֵהוּ הַרְעִיּוֹן.

מד) כָּל אֵלוֹ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנו, שֶׁלֹּא הִטְעוּ אֶת עֲצָמָם בְּזֶה הָעוֹלָם, גָּדְלוֹ וְהִצְלִיחוֹ עַד מְאֹד בְּעַבְדוֹת הַשָּׁם יִתְּבַרֵךְ, כִּי עַל-יְדֵי עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְעַרְבוֹת נְעִימוֹת זִיו חִיוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל. כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְאִיר בְּמִקְרָבֵיו אֹר וְחִיוֹת נוֹרָא וְנִפְלְאָ כְּזֶה, עַד שֶׁכִּמְעַט מִתְּבַטְּלִים בְּמַצִּיאוֹת מְרַב אֹר וְתִשׁוּקָה. וְתִהְיֶה לְאֵל, וְזִכִּיתִי לְשִׁמֵּשׁ כְּמָה יְחִידֵי סִגְלָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנו הָאֲמַתִּיִּים, שֶׁזָּכּוּ לְכָל זֶה, וְיֹתֵר מִזֶּה מָה שֶׁנִּגְעַלְם וְכוּ', לֹא הָיָה מְקוֹם בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, שֶׁלֹּא הָיוּ בְּקִיָּאִים — בֵּין בְּנִגְלָה וּבֵין בְּנִסְתָּר, רַב הַיּוֹם וּלְרַבּוֹת הַלַּיְלוֹת הַתְּבוּדָדוֹ וּפְרָשׁוֹ מִבְּנֵי-אָדָם, וְהָיוּ דְבוּקִים בּוֹ יִתְּבַרֵךְ בְּדַבְּקוֹת עֲצוּמָה, וְיַחַדוֹ יְחִידִים קְדוּשִׁים בְּכָל עַת וְרִגַע. וְגִדְל הָעֲנִיוּת וְשִׁפְלוֹת הָרוּחַ שֶׁלָּהֶם, זֶה אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל. אָדָם שֶׁזָּכָה כָּל-כֶּף בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּקִי בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, בְּנִגְלָה וּבְנִסְתָּר, בְּכָל עַת וְרִגַע מִיַּחַד יְחִיד אַחַר וְכוּ' וְכוּ', מְטִיל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּמִטְיֵל בְּגֵן נֶהְדָּר, וְיִסְבַּל בְּזִיוֹנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִים וְכוּ', וְיִהְיֶה בְּעֲנָוָה וּבְשִׁפְלוֹת הָרוּחַ כְּזוֹ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִחְשָׁב לְשׁוֹם דְּבָר כָּלֵל, מִמֶּשׁ חֲתִיכַת אֲדָמָה, עֶפֶר וְאֶפֶר, זֶהוּ הַחֲדוּשׁ הַגְּדוֹל בְּיֹתֵר, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל יְכוֹל לְעַשׂוֹת מֵאַנְשֵׁיו; אֲשֶׁרֵי הַמִּתְדַבֵּק עֲצָמוֹ לְאַנְשִׁים

כאלו. ואם תחפש בעין האמת בין אנשי שלומנו — תמצאם.

מה) שמעתי מאנשי שלומנו, שמוהרנ"ת ז"ל, אף שהיה גדול פל-פך פל-פך בתורה ועבודת השם יתברך, וזכה בכחו של רבנו ז"ל למה שזכה בנראה קצת כמצוין מן התרפים בספריו הקדושים, את עצם גדל נפלאות ההשגות שזכה להשיג בזה העולם, אף-על-פי-כן היה בעיני עצמו כלא כלום, והיתה דרכו לחזק את עצמו עם פל נקדה ונקדה מקדשת יהדותו. והעקר — בזה שזכה להתודע מרבי אמת בזה, רבי רחמן בזה. וזו היתה פל חיותו. וכל ימיו עסק להכניס דבר זה בעולם, על אף עצם גדל התגברות והתפשטות המחלקת והרדיפות שעברו עליו כל ימי חייו מנער ועד זקן חרפוהו ובוהוהו כאחד הריקים, רחמנא לצלן, ולא היתה לו שום חשיבות אצל אנשי העולם כלל, וכן אצל אנשי שלומנו זעירין אינון שהשיגו את גדלתו. והיו להם רק טענות עליו, על שהמשיך את המחלקת על אנשי שלומנו וכו' וכדומה, פידוע ומפרסם דבר זה בין אנשי שלומנו.

מו) וספר לי ר' לוי יצחק (נרו זאיר) [ז"ל], ששמע מהאיש האלקי ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, שבשנים הראשונות בשעת הקבוצ הקדוש בראש השנה, הלכו כל אנשי שלומנו לשמע תורה מפי הרב הקדוש ר' שמואל איזיק ז"ל, מתלמידי רבנו ז"ל, שהיה אש להבה. ואצל מוהרנ"ת ז"ל ישבו רק כמה בחורים ואברכים ארחי פרחי (פך שמעתי מפיו בפרוש), ולבסוף האט זיך אלטן איבער גידרייט (נתהפך הכל). והיום רבם של אנשי שלומנו מחזיקים עמו. ודבר זה נעשה כבר אחר הסתלקותו...

מז) שמעתי מאנשי שלומנו, שהעולם חושבים, שענין השמחה הוא רק איזו חמרה בעלמא, שרצה רבנו ז"ל מאנשי שלומנו, באפן שלא נפל, חס ושלום, פל אחד כפי ענינו וכו'. ובאמת צריכים לידע, כי ענין השמחה הוא העקרי ושרש פל היהדות וכל הקדשות וכל המדרגות שבעולם. פי כל זמן שהאדם מנח בעצבון, זהו סימן שעדין מסבב עם קלפות שברא בעוונותיו, ועדין רחוק מקדשה

וְטַהֲרָה, כִּי אָצְלוּ יִתְבַּרְךָ הוּא רַק עֵז וְחֶדְוָה בְּמִקְוָמוֹ. וּבְזֶה שְׂאֵדָם מְקַיֵּם מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, בְּזֶה נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרְךָ. וּכְפִי שְׂאֵדָם מְשַׂמַּח עֲצָמוֹ בְּעֵשִׂית הַמִּצְוֹת, כְּמו־כֵן נִכְלָל יוֹתֵר בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא וּמִצְוֹתָיו אַחַדוֹת גְּמוּרָה הֵם. וְעַל-יְדֵי שְׂאֵדָם מְשַׂמַּח אֶת עֲצָמוֹ, וְאֵינוֹ מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לִפְלִי, יוֹתֵר הוֹלֵךְ וְנִתְעַלָּה בְּקִדְשָׁהּ וְטַהֲרָה, וְזוֹכָה וּמִתְאַהֵב עֲצָמוֹ עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ.

מח) וְצָרִיךְ לִידַע, אֲשֶׁר כְּמוֹ שֶׁאֵת דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל אָסוּר לְצַבֵּעַ (צוֹ פֶּאֶרְפוּצָן^ב) בְּצַבְעִים, רַק לְקִיּוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּמו־כֵן עֲנִין הַשְּׂמִחָה, אָסוּר לְצַבֵּעַ (צוֹ פֶּאֶרְפוּצָן), רַק צָרִיכִים לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְלִשְׂמֹחַ עַל נִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, שְׂזוֹכָה לְחֻטֵּף בְּכָל יוֹם רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהֵם קִיּוֹם מִצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ וְתוֹרָה וְתַפְלָה, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר מֵהֵם, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית.

מט) שְׂמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁכָּל מֵה שְׂאֵדָם שׁוֹתֵק עַל הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַשְּׂפִיכוֹת דָּמִים שְׁעוֹבֵר עָלָיו, יוֹתֵר אֱמֶת יֵשׁ בּוֹ. וְרַבְּנוֹ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מִוֶּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), שְׁעָקֵר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְדָם וְלִשְׂתֵּק לְמַחְרָפוֹ וְלִמְבִזּוֹ. כִּי בְּזֶה שְׂמַחְרָפִים וּמְבִזִּים אוֹתוֹ וְשׁוֹתֵק, בְּזֶה נִכְנָע אָצְלוֹ הַדָּם הָרַע שֵׁישׁ בּוֹ, שְׂמֶשֶׁם יוֹנֵק יִצְרוֹ הָרַע כָּחוֹ, וּכְשֶׁהוּא שׁוֹתֵק, בְּזֶה נִזְדַּבְּרָה וְנִתְבַּרְרָה דָּמוֹ, וְזוֹכָה לְהַמְשִׁיךְ בְּעֲצָמוֹ אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ בְּאוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת נִפְלָא.

נ) רָאוּ אֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, אֵף שֶׁקָּמוּ עֲלֵיהֶם עֲזֵי פָּנִים מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, הֵם שְׁתָּקוּ וְלֹא עָנוּ לָהֶם שׁוֹם דְּבָר, רַק בְּרַחוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּפָרְשׁוּ כָּל שִׂיחָתָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְהִתְחַבְּאוּ בְּצֵל כְּנָפָיו יִתְבַּרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תתיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי שְׁבַת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּצוּהָ ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ
יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִּי.

אודות שְׁאֵלְתְךָ וְכו', בְּעֵינַי חֲדָשׁ אֶדְר, חֲדָשׁ הַשְּׂמֵחָה, אוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּעֵנִית כ.ט.): "מִשְׁנִינְסֵי אֶדְר מְרַבִּים בְּשְׂמֵחָה"; הֵמֶן
הַרְשָׁע, צוֹרֵר הַיְהוּדִים, חָשַׁב שֶׁהָיִיתָ שְׁבַחֲדָשׁ זֶה נִפְטָר מִשֵּׁה רַבְּנוּ,
עַל-כֵּן הוּא יוֹכֵל לְהַתְגַּבֵּר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל נִשְׁפַח מִמֶּנּוּ שְׁבוּ
בְּחֲדָשׁ גַּם נוֹלַד מִשֵּׁה רַבְּנוּ (מְגִלָּה יג.). וְאוֹמְרִים עַל זֶה הַצְּדִיקִים,
שְׂמֵשֵׁה רַבְּנוּ נִמְצָא בְּכָל דוֹר וְדוֹר אֲצֵל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה,
וְזוֹ הָיְתָה טְעוּת הֵמֶן, שֶׁחָשַׁב, שֶׁפִּינּוֹן שְׁנִסְתַּלַּק מִשֵּׁה רַבְּנוּ, יוֹכֵל
לְעֲשׂוֹת עִם עִם יִשְׂרָאֵל כְּאֹת נִפְשׁוֹ, אֲבָל לֹא יָדַע, שֶׁאֵין מִשְׁגַּ אֲצֵל
עִם יִשְׂרָאֵל, שְׂמֵשֵׁה רַבְּנוּ מֵת, כִּי כְּתוּב בְּזֵהָר (ח"ב קעד.): מִשֵּׁה לֹא
מֵיֵת, וְאֵי תִימָא, וְהָא כְּתִיב: "וַיָּמָת שָׁם מִשֵּׁה"? — מִסְטָרָא דִּילָן
אֲקָרִי הַכִּי'צ; הֵינּוּ מִשֵּׁה רַבְּנוּ לֹא מֵת אֶלָּא מִצְדָּנוּ, בְּזֵה שְׂאָדָם לוֹמַד
תּוֹרָה, אֲצֵלוּ מִשֵּׁה חַי וְקַיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מְלָאכֵי ג, כב): "זְכְרוּ תּוֹרַת
מִשֵּׁה". לְכֵן עִם יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם מֵאֵז שְׁנֵהִיו לְעַם, עַל-יְדֵי קִבְּלַת
הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר רַק עַל-יְדֵהָ אָנוּ עִם, קִבְּלָנוּ עַל עֲצָמֵנוּ חֲקֵי הַתּוֹרָה,
וְרַק עַל פִּיהֶם אָנוּ מִתְנַהֲגִים, וְכֵן אָנוּ מְצוּיִם לְשִׁמְעַ לְחֲכָמֵי הַתּוֹרָה,
שְׁכָלָם הֵם בְּחִינַת מִשֵּׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁנִשְׁמַע לָהֶם וּלְתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
תּוֹרַת מִשֵּׁה, זֶה יִתֵּן לָנוּ אֶת הַכֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ. כִּי הֵנָּה הֵנָּה כְּבָר אָנוּ
מְצַפִּים לַיּוֹם הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא, שְׁבָא יָבוֹא וְלֹא יֵאָחַר, וְכֹל עִם יִשְׂרָאֵל
יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וַיִּשׁוּבוּ וַיִּתְקַבְּצוּ מִכָּל אֲרָצוֹת תְּבֵל אֶל אֲרָצָנוּ
הַקְּדוּשָׁה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ יִבְנֶה אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וַיָּבוֹאוּ כָל־ם
בְּיַחַד לְהַתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּתְפָּרְדּוּ כָּל הַפְּלוּגִים וְהַפְּרוּדִים, כָּל

צ) מִשֵּׁה לֹא מֵת, וְאִם תֹּאמַר וְהָרִי כְּתוּב: וַיָּמָת שָׁם מִשֵּׁה? — מִהַצַּד שְׁלָנוּ זֶה נִקְרָא כָּף.

הגזענות למיניה; פי, כידוע, בבית-המקדש שהיה שם גלוי שכינה נורא ונפלא מאד, שם לא היתה גזענות: אשכנזים, ספרדים, ובין הספרדים עדות, עדות, ובין אשכנזים — חסידים וליטאים, ובין החסידים — חסידיות שונות וכו', אלא היה גלוי שכינה בתכלית המדרגה העליונה, והיו מאחדים כל העם באחדות אחת; פי כשיהודי נכנס לבית-המקדש, החל להרגיש נעם זיו כזה, שהחל לדבר אל השם יתברך ולבכות לפניו, נכנסה בו אהבה עזה אל הבורא יתברך שמו, ושכח לגמרי שיש עולם, הרגיש רק אורות וזקוקים, וממילא אהב את כל יהודי, בלא הפרשי מוצא ומעמד וכו'. אף, לדאבוננו הרב, מאז שחרב בית-המקדש, השנאת חנם מתפשטת יותר ויותר, ואין רוצים להבין איש את זולתו ולהתאחד בצומא, שזה עקר הגלות, ולכן פוקדות אותנו צרות רבות, צרה ורפת צרה, רחמנא לצלן, עד שאומרים חכמינו הקדושים (סוטה מח.): אין יום שאין בו קללה; וכל יום מקלל מחברו. וכך אמר המן-עמלק (אסתר ג): "ישנו עם אחד מפזר ומפרד", עם ישראל מפרדים, וכך יש להמן כח לשלט עליהם. לא-כן אסתר המלכה אמרה למרדכי הצדיק (שם ד): "לך פנס את כל היהודים", הינו על-ידי שעם ישראל יתפנסו ויתאחדו יחד, ויאהבו זה את זה, ויקא על-ידי-זה יזכו לנצח את המן-עמלק, ולהגאל בגאולה השלמה, שמחפים ומצפים לה כל-כך.

ולכן חדש אדר שהוא חדש השמחה, שבו בחדש נסתלק משה רבנו, ובו בחדש נולד משה רבנו, ובו חשב המן-עמלק שכבר גמר וכלה, חס ושלום, את עם ישראל, והנה בו בחדש נתגלה לו, אשר עם ישראל חי וקיים.

ואם תתבונן בראי ההיסטוריה, בתולדות עם ישראל — תנוכח, אשר אחר כל הסבל שסבלו עם ישראל אלפים שנות גלות, שהרגו, שחטו, שרפו, חנקו וטבחו בהם שבעים אמות, בכל מיני מיתות משנות ואכזריות, והיו שמדות וגרושין, וגזרות רעות, וחשבו הרשעים שנגדע עם ישראל, והנה, ברוף הוא וברוץ שמו, לא עלתה בידם, עם ישראל חי לעד, ותמיד מפריחים את השממה וההריסות.

והנה חוזרים בתשובה מאות ואלפים מבני ישראל, כן ירבו. ואנו מצפים כבר, שכלל נשמות ישראל יחזרו בתשובה, וכמאמרם ו"ל (מדרש אגדה): אין נשמות ישראל נגאלים אלא בתשובה; על-כן עקר הקווי והחכוי, שכל עם ישראל ישובו לצור מחצבתם, ויהיה לכל אחד חלק בחזרה בתשובה של משפחתו, ידידיו, קרוביו, חביריו, סביבתו וכו' וכו', עד שכל בני ישראל יחזרו בתשובה שלמה לאביהם שבשמים, שיבנה את בית-המקדש במלא יפיו והדרו.

הדורש שלומך...

ג' תתיג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי, שוטה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות הפחד שנופל עליך בעת האחרונה וכו', הלא רבנו ו"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו), שבאמת אם אדם מתבונן, רואה שהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, ואינו מפחד מאף אחד. אבל, בעוונותינו הרבים, נפלנו בשאול תחתית ומתחתיו, כאשר פל אחד ואחד יודע בנפשו, אזי מדת הדין מתלבשת בכל הדברים, וכל הדברים נעשים שלוחים למקום ברוך הוא לעשות לזה האיש משפט. כמאמרם ו"ל (נדרים מא): "למשפטיך עמדו, אזי הכל עבדך" — לעשות דין לזה האדם. ולכן פשאדם חטא, הוא מפחד מפל דבר: מחיות רעות, ממשפטים, נסתבך עם השלטונות ונשבר, ומה העצה לזה? אומר רבנו ו"ל: אם אדם מרגיל עצמו לשפט עצמו, ומתבודד לפניו יתברך, וכל דבר שהוא צריך, הוא מבקש רק ממנו יתברך, ועושה לעצמו משפט: "האם הייתי צריך להתנהג כך? ! האם הייתי בישר כלפיו יתברך? ! האם נהגתי כשורה בזה שעשיתי עול לזולת? ! " בזה שאדם שופט עצמו פה למטה, אין לו משפט

למעלה. וכמאמרם ו"ל (דברים נב, פ' פ' ה', סימן ה'): כשיש דין למטה אין דין למעלה; ולכן אפלו אדם חטא כבר בכל החטאים שבעולם, רחמנא לישזבן, אם חוזר בתשובה שלמה, ועושה לעצמו שנוי לטובה, ומתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ושופט את עצמו, על-ידי-זה הוא מוריד מעצמו את היראות חיצוניות, שמתקרא מחיה רעה או מאיזה גוי, או מאיזה משפט וכדומה; כי ברגע שאדם שופט עצמו ודבוק בהקדוש-ברוך-הוא, כבר אין לו מה לפחד. ולכן אומר רבנו ו"ל: העצה — לשפט עצמו ולהתבודד אל הקדוש-ברוך-הוא. ומי שמרגיל עצמו בעבודה קדושה זו, אינו מפחד מאף אחד, ונכנס בתוך היער, ודבוק באין סוף ברוך הוא, ומטיל שם כמי שמטיל בגן-עדן. כי אדם שתמיד שופט עצמו על כל דבר שעושה: "האם עשיתי כראוי אם לאו?!" הוא זוכה ליראה עלאה, ומתחיל לפחד רק מהקדוש-ברוך-הוא ולא מבני-אדם. ולכן אשרי מי ששופט את עצמו, ועושה לעצמו משפט אמת; כי לפעמים אדם פוגע בזולתו, מבנה את חברו, ואינו שם על לב, שצערו או בנהו וכו', ומכל שפן וכל שפן פשאדם מצער את הרב שלו, את הצדיק שלמדו תורה, הרב שקרבו להקדוש-ברוך-הוא, אינה עגש יקבל! ומהו העגש? שיפחד מהצל שלו. ולכן, אם אדם שופט עצמו — "האם הייתי צריך לעשות כדבר הזה?! האם הייתי צריך לפגם באמונת חכמים?! ושב בתשובה שלמה, אזי מוריד מעצמו יראה חיצונית, ומלביש עצמו ביראה עלאה, שאיננו מפחד מאף אחד, אלא מהבורא יתברך שמו; אשרי הזוכה להגיע לזה!

הדורש שלומך...

ג' תתיד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר תצוה ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל היקר והנעלה, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

אֲשֶׁר ג' תתיד בַּנְחָל ריא

מִכְתָּבָךְ עִם הַכֶּסֶף לְפִדְיוֹן — לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְיַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר! חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (כְּתוּבוֹת
ק"י): כָּל הַדָּר בְּחוּץ לְאֶרֶץ, דּוֹמָה כָּמִי שְׂאִין לוֹ אֱלוֹק, וּמִי שְׁדָר
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דּוֹמָה כָּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ אֱלוֹק. מַה זֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? אוֹמֵר
רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה שְׂרֵשׁ
הָאֱמוּנָה; כִּי עַל-יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִתְגַּלֶּית הָאֱמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וּמִתְחִילִים לְשָׂאֵל זֶה אֵת זֶה: בְּמָה אֶרֶץ זוֹ שׁוֹנָה מִכָּל
הָאֲרָצוֹת? ! כִּי בְּאֵמַת הָאֶרֶץ הַזֹּאת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל,
כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה כג, סִימָן ז'): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
חֲבִיבָה עָלַי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הָאֲרָצוֹת, חֲבִיבִין עָלַי יִשְׂרָאֵל
מִכָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם, אֵתָן אֵת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁחֲבִיבָה עָלַי מִכָּל
הָאֲרָצוֹת, לְעַם יִשְׂרָאֵל שְׁחֲבִיבִין עָלַי יוֹתֵר מִכָּל הָאֲמוֹת; וְלִכֵּן עַל-יְדֵי
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל — מִתְגַּלֶּה הָאֱמוּנָה. וְעַל-כֵּן כְּשִׂיְהוּדֵי חֲזַק בְּאֱמוּנָה בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, הֵיכָן שָׁגַר — הוּא גָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּכְשִׂיְהוּדֵי מִסְפֵּן, רְחוּק
מֵאֱמוּנָה, אָזִי אֵף שְׂיִגּוֹר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא רְחוּק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי
רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

כִּי כְּאֵמֹר, עִם יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ מִתְּנֶה אֵת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מִפְּנֵי
חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאֲרָצֵנוּ, וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדָמָתֵנוּ, וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים
לְעֵלוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּלְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת, אָנוּ בְּגֵלוֹת, עִם יִשְׂרָאֵל
מִפְּזָר וּמִפֶּרֶד בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, עַד שְׂיָבֹאוּ מִלֶּךָ הַמְּשִׁיחַ, וְהוּא יִגְאֵל
אֵת עַם יִשְׂרָאֵל, הוּא יִקְבֹּץ אֵת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּי אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל — חֲשִׁיבוּתָהּ וּמַעֲלָתָהּ הִיא רַק כְּשִׂמְקִימִים אֵת הַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוֹת, אֲבָל, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשִׂאֲדָם מִדְּבַר פְּתוּחַ נֶגֶד הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, בַּר מִיָּנִן, אִם אָדָם חוֹטֵא בְּעוֹנוֹת, לְבִסּוֹף נִתְקָיִם אֲצֵלוֹ (וַיִּקְרָא
יח, כה): "וַתִּקְרָא הָאֶרֶץ אֵת יִשְׁבִּיָּה"; לִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא), הֵיכָן שְׂיִהוּדִים גָּרִים, שָׁם זֶה בְּחִינַת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם מְקַדְּשִׁים אֵת הַמָּקוֹם בְּלִמּוּד תּוֹרָה, בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת,
מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמָם אֱמוּנָה. וְזֶה מָה שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים:
כָּל הַדָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל 'דּוֹמָה' כָּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ אֱלוֹהִים, הֵינּוּ גַם הַדְּמִיוֹן

ריב אשר ג' תתיד בנחל

שְׁלוֹ הוּא עִם אֱלֻקוֹת, תְּמִיד חוֹשֵׁב רַק מִהֲקִדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, תְּמִיד חֵי עִם הֲקִדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכָל מִי שְׁאִינוֹ דָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, 'דוֹמָה' כְּמִי שְׁאִין לוֹ אֱלוֹהַּ, הֵינּוּ אָדָם שְׁאִינוֹ חֵי עִם הֲקִדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֵה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַיְדִמְיוֹן שְׁלוֹ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עִם כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת.

וְלִכֵּן בְּנֻדְאֵי כְּשִׁיהוּדֵי זוֹכָה לְגוֹר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵין עוֹד דְּכָר גְּדוֹל יוֹתֵר מְזֵה, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן כ'), שְׁכַדֵי לְגוֹר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים מְסִירוֹת נֶפֶשׁ. אָבֵל גַּם אֵלוֹ הַיְהוּדִים הַגָּרִים בְּקַהְלֹת הֲקִדוּשׁוֹת, הַמְּפִזְרוֹת בְּכָל קִצְוֵי תִבֵּל, גַּם אֲצֻלָּם זֶה בַּחֲנִינֵת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; כִּי מֵאֲמִינִים בְּהֲקִדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְקִימִים אֵת הַמְּצוּוֹת, מִמְּשִׁיכִים אֵת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ אֲלֵיהֶם. וְאֵנוּ מְחַכִּים וּמְצַפִּים וּמְקוּיִם בְּכָל יוֹם, בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רֵגַע, שֶׁהֲקִדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ יִשְׁלַח לָנוּ אֵת מְלֶכֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהוּא יִגָּאֵל אוֹתָנוּ, וְיִקְבֹּץ נִדְחֵינוּ, וְנַחֲזֹר אֶז לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְכָל זְמַן שְׁעֵדִין אָנוּ בְּגָלוּת, מָה אָנוּ רוֹאִים? שְׁגַם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָנוּ נִמְצָאִים בְּגָלוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, גָּלוּת שֶׁל עֵרֶב-רֶב, שְׁרוּצִים לְעַקֹּר אֵת הַיְהוּדוֹת מֵעַם יִשְׂרָאֵל, עוֹקְרִים אֵת הָאֲמוּנָה מִיְלַדֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכַמְלִיּוֹן וְחֲצֵי יְלָדִים מְקַבְּלִים חֲנוּף כְּפָרְנֵי קְלוּקֵל, וְאֵינָם יוֹדְעִים מָה זֶה: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְוָי"ה אֱלֹקֵינוּ הַיְוָי"ה אֶחָד", עוֹקְרִים אֵת הַשְּׁבֵת, רוּצִים לְעֲשׂוֹתָהּ יוֹם חַל, מְמַלְאִים אֵת כָּל הָאֶרֶץ עִם בְּשׂוֹר הַחֲזִיר, הַשְּׁפָן וְהַגָּמֵל, מְפַטְמִים אֵת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, אֲזִי עֲדִין אָנוּ בְּגָלוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, אֲפֵלוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵנוּ מְחַכִּים וּמְקוּיִם, שְׁתַּהֲיֵה הַגָּאֵלָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, וְאֶז נִתְקַבֵּץ יַחַד כָּל עַם יִשְׂרָאֵל מְכָל הָאֲרָצוֹת, וְנַעֲלֶה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אַקוּהָ לְהַתְנוּעַד עִמָּךְ בְּשָׁבוּעַ הַבָּא, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

אֲשֶׁר ג' תתטו בַּנְחַל ריג

ג' תתטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וְשִׂמְחָתִי לְשִׁמְעַע הַטוֹב מִמֶּךָ.

יְדִידֵי הַיָּקָר! הֲלֹא כְּתִיב (מְשָׁלִי כֹא, לֹא): "סוֹס מוֹכֵן לְיוֹם מִלְחָמָה
וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה", אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהִכִּין דְּבַר גִּשְׁמִי, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא יַעֲזֹר לוֹ. עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הָאָדָם — לְהִגְיַע לְאַמוּנָה בְּרוּרָה
וּמְזַכֶּכֶת, וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת אַחֲרֶיהָ, שֶׁאָדָם יִסְתַּכֵּל רַק עַל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִחְיֶה רַק עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יִנְשֵׂם רַק
רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְאִז הוּא בְּשֵׁלוֹם עִם כָּל־ס, בְּשֵׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ,
עִם יְלָדָיו, עִם שְׂכָנָיו וְכוּ', כִּי הוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ
שׁוֹרָה אֶצְלוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת י'): שִׁמוּ שֶׁל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם.

אָבֵל לְזִכּוֹת לְהִגְיַע לְאַמוּנָה אִי אֶפְשָׁר, אֲלֹא עַל-יְדֵי שְׂמִתְקָרְבִים
אֶל הַצְּדִיק, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת טו, לֹא): "וַיֵּאֱמִינוּ בַּהֲנוּיָהּ וּבַמֶּשֶׁה
עֲבָדוּ", שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח): אִם בַּמֶּשֶׁה
הָאֱמִינוּ, בַּהֲנוּיָהּ לֹא כָּל שְׂכָן? אֲלֹא שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִגְיַע לְאַמוּנָה
בְּבוֹרָא, אֲלֹא עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים. לְכֵן אָנוּ מְצוּיִם לְשִׁמְעַע בְּקוֹל
חֲכָמֵי הַתּוֹרָה וְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, שֶׁהֵם הַמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג,
וְאֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ לְזַכּוֹת לְאַמוּנָה.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, רְאֵה גַם רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנַת
חֲכָמִים. וּמִכָּל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן שֶׁאֵתָה נִתּוֹן בְּבַעְיָה, וְעַדִּין אֵתָה רְחוּק
מִלְדַּבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַדִּין אֵתָה רְחוּק מְאַמוּנָה בְּרוּרָה
וּמְזַכֶּכֶת, עָלֶיךָ לְבוֹא אֶל הַצְּדִיק, וְהַצְּדִיק יַחְדִּיר בְּךָ אֱמוּנָה. כִּי
הַצְּדִיק כְּבָר נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק
א, סִימָן ד'), וּבַעֲצַת שְׂבָאִים אֵלָיו, וּמְסַפְרִים לְפָנָיו צְרוּתֵיהֶם, הֵן
בְּשֵׁלוֹם-בֵּית, הֵן בְּעִיּוֹת עִם יְלָדִים, חֵס וְשֵׁלוֹם, אוֹ שֵׁישׁ לוֹ חוּלָה

ריד אָשֶׁר ג' תתטז בנחל

בתוך ביתו, רחמנא לצלן, הלא כבר אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קטז): כל שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם, ויבקש עליו רחמים; ולא זו בלבד אלא החכם ילמדנו איך להתפלל אליו יתברך. ולכן אין דבר גדול מלילך אל צדיק הדור וכו'.

והנה, בעונותינו הרבים, אנו עדים, שהערכ-רב עשו לעצמם עקר — לבזות את חכמי התורה, להשפילם ולרדפם, כדי שעם ישראל יתרחקו מהם, כי יודעים, שברגע שמתרחקים מגדולי ישראל, על-ידי-זה מתרחקים מהקדוש-ברוך-הוא. על-כן הזהר על נפשך לא לפל ברשתם הטמאה, כי ההכרח להיות קשורים אל גדולי הדור, צדיקי אמת, הנמצאים בכל דור ודור, ואשרי מי שמתאחד עמם! ועל ידם בודאי תזכה לכל טוב אמתי ונצחי.

ההכרח לקצר מפני טרדותי הרבות.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תתטז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי, שוטה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

העקר בזה העולם להיות רגיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, עד שלא יהיה שיף דבר כזה, שלא יהיו לו דבורים לדבר אליו יתברך. ואם בכל זאת אתה בא לפגוע יתברך, ואין לך דבורים, אזי עליך לעשות מזה בעצמו תפלה; הינו לבוא לפגוע יתברך ולומר לו: "רבונו של עולם, כל-כך נתרחקתי ממך, עד שאינני יכול לדבר עמך, וזה סימן שעדין חסרה לי אמונה, כי אם היתה לי אמונה ברורה ומזככת, שאתה פה עמי, אתי ואצלי, הייתי מרבה בתפלה, ואם אינני יכול לדבר עמך, סימן שחסרה ממני האמונה, אז אנא,

אָשֶׁר ג' תתטז בְּנַחֵל רטו

ה' אֶלְקֵי, עֶזֶר נָא לִי שְׁתַּהַיֶּה לִי אֲמוּנָה". כִּי עֲלֶיךָ לַעֲשׂוֹת מִזֶּה בְּעֶצְמוֹ, שְׂאִינְךָ יְכוּל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ — תְּפִלָּה.

וּבְאֵמֶת אִם נִתְבוֹנֵן, נִרְאֶה — שְׁנֵי אַנְשִׁים פּוֹגְשִׁים זֶה אֶת זֶה, רְאוּבֵן וְשֹׁמְעוֹן, אַחַר שֶׁלֹּא רָאוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ זְמַן רַב, וְהִנֵּה הֵם יְכוּלִים לִפְטֹט רְבַע שָׁעָה, חֲצֵי שָׁעָה, שְׁעֵתִים וְשִׁלְשׁ וְכוּ', וְאִינֶם שָׂמִים לֵב, שֶׁהַזְּמַן פּוֹרַח. וְהִנֵּה כְּשֶׁבָּאִים לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כָּל־כֶּף קָשָׁה לִפְתַּח אֶת הַפֶּה, הַכִּיצַד? אֵינן זֹאת אֶלָּא מַחֲמַת רַבּוּי הַחֲטָאִים. וְכִמּוֹ שְׂאוּמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן כב): הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנִּים כְּפִירָה לְאָדָם; כִּי בְּאֵמֶת אִם הִיְתָה לְאָדָם אֲמוּנָה, שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נִמְצָא וְאֵינן בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְהוּא יִתְבַּרְךָ פֶּה אִתּוֹ, עֵמוּ וְאַצְלוֹ, וְשׁוֹמֵעַ כָּל דְּבוּר מִמֶּנּוּ, הִיָּה נִזְהָר מְאֹד מְאֹד, וְהִיָּה מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ כָּל הַזְּמַן.

חֲמַדַּת לְבָבִי! הֵעֵקֶר זֶה אֲמוּנָה. רְאֵה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שֶׁתּוֹזֵבָה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה, וְתִשְׁיַח בִּינְךָ לְבֵין קוֹנֶךָ, וְזֶה יְכַנִּים בְּלִבְךָ שְׂמִחָה עֲצוּמָה. כִּי לְמָה אָדָם כָּל־כֶּף מִמְרַמֵּר? בִּינּוֹן שְׂאִינן לוֹ יָשׁוּב הַדַּעַת, אֵינן לוֹ אֵל מִי לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָתוֹ. אֵף אִם תִּהְיֶה חֶזֶק בְּעֶצְמְךָ, וְתִרְבֶּה בְּדַבּוּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, תִּכְף תִּתְיָשֵׁב וְעֵתְךָ, וְתִבּוֹא לְגַדְלוֹת הַמַּחֲזִין. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן נו): מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה, הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְכַבֵּד אוֹתוֹ וּפּוֹקֵד אֶת לוֹחֲצָיו; וְכֵן אוֹמֵר (שֵׁם, סִימָן ע'): עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בְּשִׂמְחָה, תִּבּוֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ; עַל־יְדֵי שְׂמִחָה, נִתְרַחֵב הַמַּחַ וְהַדַּעַת, עַד שְׂיִכּוּל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שֵׁם, סִימָן פא): תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה, הִיא עֲרֵבָה וּמִתְקָה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ.

וְלָכֵן אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שֶׁתְּמִיד שׁוֹמֵעַ כְּלִי זִמְרָה וְשִׁיר, וּמְשַׂמַּח אֶת עֶצְמוֹ, וְזֶה יְכַנִּים בּוֹ בְּטַחֲוֹן עֲצָמִי וְאַמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, עַד שֶׁיִּתְחַיֵּל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן ג'), עַל־יְדֵי שְׁשׁוֹמֵעַ כְּלִי זִמְרָה וְנִגּוּנִים מִמְּנַגְנִים צְדִיקִים, זֶה מְקַרְבּוֹ אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ. וְלִהְפֹּךְ — אִם שׁוֹמֵעַ נִגּוּנִים מִמְּנַגְנִים רְשָׁעִים, זֶה מְפִיל אוֹתוֹ לְשִׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתְחַתֵּי. וְלָכֵן צְרִיךְ לְהִזְהָר

לא לשמע נגינה מזמרים נואפים, כי הם יוליכוך שולל, ויורידו אותך מהאמונה, ויפילוך לנקבא דתהומא רבא.

והנה דיקא בדור הזה, שעובר על נשמות ישראל מה שעובר, המציא הקדוש-ברוך-הוא, שכל אחד ואחד מאתנו יכול לשמע כלי זמר בתוך ביתו, כי בקסטה אחת ישנן תף ונבל וכנור ועגב וכו'. כי ראה הקדוש-ברוך-הוא מה שעתידין עם ישראל לסבל, עד שמרב צרות ויסורים, יפלו ליאוש ולדכאון, לעצבות ומרירות, עד שידמה להם כאלו עוב אלקים את הארץ, וממילא איך יכולים לדבר אליו יתברך? אכל בזה שעושים לעצמם מזמן לזמן אתנחתא קלה לשמע נגונים, זה מרחיב דעתם ומחם ולבם, ופותרים פיהם לדבר אל קונם. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב): "אזמרה לאלקי בעודי" — איך אני יכול לזמר להשם יתברך? על-ידי שאני מוצא בעצמי עוד מעט טוב, ואינני מתיאש, ואני דן את כל אחד לכף זכות, וזה עוזר לי לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. ואמר רבנו ז"ל, שכל יהודי ויהודי, אם רוצה להתפלל ולדבר אל השם יתברך, ההכרח לו לשמע כלי זמר, שזה ירחיב לו את הדעת והמח, כי צריך לשמח את עצמו וכן לשמח את אחרים, ולהיות בשלום עם כל אחד; כי אי אפשר לדבר אליו יתברך, אלא כשהוא בשלום עם כל בר ישראל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלט), שדוד המלך אומר (תהלים קכב): "אדברה נא שלום" — עקר הדבור בא משלום. ולכן תקן האר"י הקדוש קדם התפלה, לקבל על עצמו מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך".

הכפל הדבר, אם קשה לך לקיים עצת רבנו ז"ל, שהיא תפלה והתבודדות, לדבר אליו יתברך, ההכרח לך לעשות לעצמך מעת לעת אתנחתא של שמחה, ועל-ידי השמחה תוכל לאהב את הקדוש-ברוך-הוא ואת כל יהודי, וכן על-ידי שמחה תזכה לגאולה, כמו שפתיב (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו", עקר היציאה מהגלות — רק על-ידי שמחה. אשרי האדם שתמיד שמח, ותמיד מדבר אל השם יתברך, ואז אינו מפחד מאף אחד, ושום דבר בעולם אינו יכול לשבר אותו, ויש לו פחות הנפש לא רק לחזק את

אָשֶׁר ג' תתיז בַּנְחַל ריז

עצמו, אלא את כל נשמות ישראל. אשר זו מדרגת הצדיקים, שכל-כף דבוקים בו יתברך, עד ששום דבר בעולם אינו יכול לנתקם ממנו יתברך. ולכן יש להם כחות הנפש בלתי מגבלים לקרב נשמות ישראל אליו יתברך. וזו היתה מדרגת הנביאים. ולכן אנו מוצאים, שהנביאים לא זכו לנבואה, רק על-ידי שמחה, שהיה מנח לפניהם תף ונגבל וכנור. אשרי האדם המקרב אל הצדיק האמת, שהוא בן השמחה, העוסק לקשרנו למקור השמחה, ונוצה כבר לשמע קול שופרו של מלך המשיח, שהוא ישמח את כלל נשמות ישראל, כי 'משיח' אותיות 'ישמח'.

הדורש שלומך...

ג' תתיז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וינדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

מה אמר לך?! מוהרנ"ת ז"ל אמר: אני יודע כבר את כל העצות של הסמ"ך-מ"ם, איך שמונע את האדם להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, אזי הוא בא אלי בצורה אחרת שלא תאיתי ושעיתי כלל. כמו-כן בזה שאטה אומר שאטה מקרב אל רבנו ז"ל, ומחזק אחרים, אבל אינך יכול להתבודד אל הקדוש-ברוך-הוא, כי אין לך דבורים. האמת היא, שזו תחבולת הס"מ שתפסך היטב. כי באמת למה אנו אומרים שדרך רבנו ז"ל היא אמת? הלא כל אחד ואחד צועק שהדרך שלו היא אמת, ואומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין צו.) על הפסוק (ישעיה נט, טו): "ותהי האמת נעדרת", מלמד שהאמת נעשית עדרים עדרים, וכל אחד צועק שאצלו האמת. עם כל זאת איך אנשי שלומנו כל-כף חזקים ואומרים על דבר רבנו

ריח אֲשֶׁר ג' תתיז בְּנַחֵל

ו"ל שזו דרך האמת? אלא אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נא): אמת הוא רק הקדוש-ברוך-הוא, ולא יכולים לומר על שום אדם ועל שום דבר אמת, כי הכל שקרנים ומרמים זה את זה, ומנחים עדין בשאול תחתית ומתחתיו, אבל רק הבורא יתברך שמו זה אמת! ומי שבא אל הקדוש-ברוך-הוא, נדבק בו יותר אמת, מי שמתקרב יותר אל הקדוש-ברוך-הוא, נדבק בו יותר ויותר אמת, עד שיש בני-אדם שפותחים פיהם ומדברים אליו יתברך, והולכים במקום שאין שם בני אדם, ואף אחד אינו מכירם, ואינם עושים עבודתם בשביל משהו, נכנסים לשדה ומפרשים כל שיחתם אליו יתברך, אשר אין אמת יותר גדולה מזו.

ואודות שאתה אומר, שבעת שאתה בא לשדה, אין לך דבורים לדבר אליו יתברך, ואף שאתה יודע כל החזוקים, אין לך מה לדבר, סימן שעדין לא טעמת טעם רבנו ז"ל, ואין לך חזוקים כלל, כי אם אין לך דבורים, סימן שלא למדת מספיק את ספרי רבנו ז"ל. חכמינו הקדושים אומרים (אבות פ"ק ר'): כל הלומד תורה לשמה, זוכה לדברים הרבה; אומר על זה מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, אפוטרופוס, הלכה ג'): מי שלומד תורה לשמה, זוכה לדבורים רבים; כי אם אדם לומד הרבה ספרי רבנו ז"ל, יש לו דבורים. כגון: אדם בא אל השדה ורוצה לפתח פיו ואין לו דבורים, וכל התחבולות שיעשה ויתחזק — נאלם פיו, אבל אם למד היטב ספרי רבנו ז"ל, הוא עושה מזה בעצמו דבורים: "רבנו של עולם, תראה לאיזו שפלות נפלתי, לאילו ירידות וכו', באתי לשדה ואין לי דבורים לדבר, ואני פה בשדה, ויש לי הרהורים רעים, ואני אוכד עצות" וכו', מזה בעצמו יעשה תפלה והתבודדות. ולכן כל הענין של התבודדות זו אמת כל-כך עמקה, שבאיזו נפילה וירידה שאדם נמצא אינו מתאש, כי מזה בעצמו עושה דבור להקדוש-ברוך-הוא.

ואף אם בא הסמ"ך-מ"ם ושוכר אותך: "אתה יודע?! על עברה זו אין תקנה" וכו', אזי בא תבא להקדוש-ברוך-הוא ותאמר לפניו: "רבנו של עולם, תראה איזו עברה עשיתי, ואני מתחרט" [כמו שאומר הרמב"ם (הלכות תשובה, פ"ק א', הלכה א'), 'שעקר

אֲשֶׁר ג' תתיז בַּנְחַל ריט

הַתְּשׁוּבָה זֶהוּ וְדוּי דְּבָרִים]. וְתַתְּנֶנָּה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ הַרְבֵּה: "כְּזֹאת וְכְזֹאת עֲשִׂיתִי, וְהִס"מ שׁוֹבֵר אוֹתִי, וּבְנֵי-אָדָם אוֹמְרִים, שְׂאִין לִי תִקְוָה", מִזֶּה בְּעֶצְמוֹ אִתָּה עוֹשֶׂה שִׁיחַ, וְאִז תְּמִיד יֵשׁ לָךְ מֵה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ. כִּי בְּכָל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ אִתָּה מְסַפֵּר לְפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְאֵה מַה קָּרָה לִי, אֵין לִי שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, וְאֵנִי מְסַתְּפֵל עַל אָרֶיךָ אֲנִפִּין דְּקַלְפָּה, בְּמָקוֹם לְהִסְתַּפֵּל עַל אָרֶיךָ אֲנִפִּין דְּקַדְשָׁה" וְכו' (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רמב), שֵׁישׁ אָרֶיךָ אֲנִפִּין דְּקַלְפָּה לְהִסְתַּפֵּל עַל נְשִׁים, וְיֵשׁ אָרֶיךָ אֲנִפִּין דְּקַדְשָׁה, לְהִסְתַּפֵּל עַל הָאֱלֻקוֹת שֵׁישׁ בְּתוֹף הַבְּרִיאָה. וְכֵן מְכַל פָּרֵט וּפָרֵט שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תַתְּנֶנָּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמֵאמָרָם ז"ל (תּוֹרַת כֹּהֲנִים בְּחֻקֵּי כו): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִיָּד שֶׁהֵם מִתְּנַדִּים עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, מִיָּד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. וְכֵן רְאֵה לְהִתְמַיֵד הַרְבֵּה בְּסַפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְאִז יִהְיוּ לָךְ הַמּוֹן דְּבוּרִים לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, שְׁנֵה מַה שְׂאוֹמֵר הַתְּנַא הַקְדוּשׁ (אֲבוֹת, פָּרָק ו'): כָּל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמְהָ, זוֹכֵה לְדְבָרִים הַרְבֵּה — לְדְבוּרִים הַרְבֵּה. וּבְאִפְסָן הִנֵּה יִהְיוּ לָךְ תְּמִיד דְּבוּרֵי הַתְּבוּדוֹת וְתַצְלִיחַ דְּרַבְּךָ תְּמִיד.

רַבְּנֵנוּ ז"ל כְּשֶׁבֵּא לְגוּר בְּעִיר בְּרֶסֶלַב, אָמַר לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ, שֶׁהִיָּה עִמּוֹ: הֵיִשׁ בְּעִיר הַזֹּאת מְקוֹם טוֹב לְהַתְּבוּדָד? עָנָה הָאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ: יֵשׁ כָּאֵן חוּץ מִהָעִיר אִיזוּ מְעַרָה בְּתוֹף הַר, וְאֵם נִכְנָסִים לְשֵׁם, כְּבָר אֵין אִישׁ רוֹאֶה, וְשֵׁם טוֹב לְהַתְּבוּדָד. וּבִקְשׁוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל, שִׁירָאָהוּ הֵיכָן זֶה, וְעָנָה וְאָמַר לְרַבְּנֵנוּ ז"ל: זֶה רְחוֹק, וְלָמָּה צְרִיכִים לְהִטְרִיחַ עֲצַמְכֶם?! וְעָנָה לוֹ רַבְּנֵנוּ ז"ל: כַּמָּה רְחוֹק הִפָּה מִהֵלֶב וְהֵלֶב מִהִפָּה?! הֲלֹא כְּבָר עָתָה נִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַד שְׁנִגִּיעַ לְשֵׁם, כְּבָר נִהְיָה בְּאֲמֻצַּע הַהַתְּבוּדוֹת. וְהַתְּחִילוּ לְלַכֵּת עַד שְׁיֻצְאוּ חוּץ מִהָעִיר, וְהִרְאָה לְרַבְּנֵנוּ ז"ל אֵת הַמְּקוֹם. וְזֶה לְמוֹד עִמָּךְ שְׁלַמֵּד אוֹתְנֵנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל. וְעַקֵּר הַלְמוּד בְּזֶה, שְׂאִין שִׁיף לֹאמֵר, שְׂאִין לִי דְבוּרִים לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, אֲלֹא כְּבָר כְּשִׁיוּצְאִים מִפֶּתַח הַבַּיִת, מִתְּפַלְלִים אֵלָיו יִתְבַּרַךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תְּשֹׁמֵר אֶת עֵינַי, עָתָה הִקְיֵן בּוֹעֵר כְּתַנּוּר, אֲנִי תָן לִי שְׁמִירַת הָעֵינַיִם. וְכֵן כְּשֶׁאֲפַגֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם, שְׁמֹר פִּי שֶׁלֹּא אֲדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע" וְכו' וְכו'.

רכ אשר ג' תתיח בנחל

כי באמת אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד), שצריכים להתקשר אל הנקדה השיקה ללבנו בעת הזאת; הינו כל אחד צריך לבקש על מה שמעיק לו. הינו כשאתה בבית, אז לא תבקש: "רבנו של עולם, אני צריך שמירת העינים, או אילו מדרגות" וכו', אלא תבקש מה שאתה צריך עכשו בבית: "רבנו של עולם, עזר לי שלא אבטל תורה, שהילדים יהיו צדיקים וצדקניות, שהיה לי שלום-בית", וכצאתך לחוץ תבקש על שמירת העינים, האזנים, הפה וכו'; "רבנו של עולם, עזר לי שלא אפשל בדבורים אסורים" וכדומה. אתה בא לבית-המדרש — תבקש: "רבנו של עולם, עזר נא לי שלא אבטל זמני ואלמד תורה" וכו'. באשר תלמד באפן הזה ספרי רבנו ז"ל, יהיו לה אין ספר דבורים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא.

אקנה שתכניס דבורים אלו בלבך, ואז יהיו לה דבורים לדבר כל ימי חיך. וכמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו, פרק טו): לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלוים אותו עד שמגיע לבית עולמו; מי שמרגיל עצמו לדבר אליו יתברך, זה מלוהו עד יומו האחרון. הנה היום אנו רואים אנשים גלמודים, ישישים, ישישות, מצויים בבתי אבות, והמשפחה עזבה אותם, ידידים בקשי באים לבקדם, ואין להם למי לפנות, והם רצוצים ושבורים. אבל אם היו מרגילים עצמם בגיל צעיר לשיח בינם לבין קונם, אף פעם לא היו לבד, תמיד היו מדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, עד הרגע האחרון. ודבר זה אנו מקבלים מרבנו ז"ל! אשרי המצית, ולרב טוב הצפון והגנוז יזכה!

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תתיח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי

מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך וכו', ראשית צריך אדם להיות בקי בספרי רבנו ז"ל: "לקוטי-מוהר"ן", "ספורי-מעשיות", "ספר-המדות", "שיחות-הר"ן", "חי-מוהר"ן", והם צריכים להיות שגורים על פיו. ואחר-כך יחזר פעמים אין מספר על "לקוטי-הלכות", עד שיהיה בקי בהם היטב. ואמר מוהר"ן ז"ל (לקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ה', אות לח): על-פי דברי רבנו ז"ל ועל-פי דברינו, תוכל לעשות לעצמך הרף בקבלה. ותבין את הכל; כי באמת אמר רבנו ז"ל על ספר "עץ חיים", שזה הספר מוסר שלו. ורצה שגלמד את כל הספרים. וכמוכן גם את ה"עץ חיים", ה"פרי עץ חיים", ה"שמונה שיעורים", "אוצרות חיים", "מבוא שיעורים" וכו', כלל כתבי האר"י ז"ל ותלמידיו ותלמידי תלמידיו. אבל קדם שמתחילים ללמד קבלה, צריכים ללמד הרבה "לקוטי הלכות", אשר מוהר"ן ז"ל הלביש ספריו בלבושים כאלו, שאפלו אנשים פשוטים כמונו יוכלו להשיג אלקות. ולכן צריך קדם שיהיה שגור על לשונו כל ה"לקוטי-הלכות", ואחר-כך יוכל להבין כתבי האר"י ז"ל. ואמר רבנו ז"ל (עין חיי-מוהר"ן, סימן סג), שעוד יתקרב אליו אברה, שהוא יפרש את כל כתבי האר"י ז"ל, עד שילדים יבינו אותם גם-כן. פי הרי האר"י ז"ל ממשיך את אורו יתברך אל זה העולם, ומי שלומד בכתביו, רואה איך הקדוש-ברוך-הוא נמצא אתנו, עמנו ואצלנו, ואיך כל העולמות קשורים זה בזה. וכגון: רבנו ז"ל אמר פעם: "אתם יודעים מה זה יהודי?" ונטה ביד ימינו, "אם יהודי עושה כף בידו, נעשה כף בכל העולמות", ונטה ביד שמאל, ואמר: "ואם יהודי עושה כף, נעשה כף בכל העולמות"; הינו כל אבר ואבר וגיד וגיד של אדם, קשורים בו כל העולמות (עין חיי-מוהר"ן, סימנים: תקד, תקה). ואת זאת רואים ומשפילים ומבינים, בשלומדים כתבי האר"י ז"ל, שבכל פרט ופרט יש שם שאדם זוכה ליחד יחודים כאלו, אבל לזה צריכים טהרת המחשבה. כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק

רכב אשר ג' תתיח בנחל

א', סימן ב'): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּפָגַם הַבְּרִית, יִשְׁנֵם עֲנִינִים הַמְכַסִּים עֵינָיו, שֶׁהֵם מַחְשָׁבוֹת זְרוֹת, וּבְמָקוֹם לַחֲשֵׁב מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חוֹשֵׁב מֵהַבָּלִים. וְלִכֵּן אָדָם צָרִיךְ לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְבּוֹדְדוֹת רַבָּה, אָז נִתְגַּלָּה אֵלָיו אֹר אֱלֹקֵי, שְׁזֶה מְנוקָבָא דְפִרְדֵּי שְׁקָא מְשִׁיךְ רוּחָא דְחַיָּא לְמְשִׁיחָא, מֵהַחֲלוּנוֹת הָעֲלִיּוֹנִים נִמְשָׁךְ רוּחַ חַיִּים שֶׁל מְשִׁיחַ, שְׁזֶה הַד' שְׁמוֹת מֵהַד' עוֹלָמוֹת: ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וְכַתְּרֵיהֶם. אִם אָדָם זוֹכֶה וּמִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְטַהֵר מִחַ מַחְשָׁבָתוֹ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְיַחֲוּדִים אֱלוֹ. וּבְזֶה מְשִׁיחַ יִכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם, וְלֹא בְּחִנָּם שְׁפָתוֹב בְּמִכְתָּב שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע: שֶׁהִיָּה בְּהִיכַל הַמְּשִׁיחַ, וְשֶׁאֵלּוֹ: מְתִי אַתָּה בָּא? וְעֵנָה לוֹ: כְּשִׁיפּוּצוֹ מְעִינֹתֶיךָ חוּצָה, וְיִתְבַּעְרוּ כָּל הַקְּלָפוֹת, וְיֻוכְלוּ לַעֲשׂוֹת יַחֲוּדִים כְּמוֹךָ, אָז אָנִי בָּא. וְהִנֵּה זֶה הַתּוֹרָה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב', שֶׁשֵּׁם מְגַלָּה רַבְּנוּ ז"ל מֵהוּ הַכְּלִי זִינוּ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְכִיצַד יִכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם, וְלֵאלֹהֵי מַדְרָגוֹת נִגְיַע בְּעַת בֹּא מְשִׁיחַ, שִׁיפְתָּחוּ לָנוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְנִזְכֶּה לְתַרְפּוּי אִוּרוֹת, וְלִכְּל הַשְּׁמוֹת וְכַתְּרֵיהֶם: קס"א, קמ"ג, קנ"א, שְׁזֶה בֵּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף עֲלֵי עֵינַי, שֶׁנִּזְכֶּה לְגִלּוּי אֱלֻקוֹת בְּמַדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה, עַד שֶׁכָּלְנוּ נִזְכֶּה לְיַחַד יַחֲוּדִים וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכֵּן עָקַר הָעֲצָה קָדָם לְלַמֵּד הַרְבֵּה הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם אָדָם מִתְמַיֵּד בָּהֶם, יוּכַל לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ דֶּרֶךְ בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י ז"ל, וּבְסִפְרֵי הַרְמ"ק ז"ל, שֶׁמְסַבֵּיר אֶת הָעֵשֶׂר סְפִירוֹת וְהָעוֹלָמוֹת, בְּ"פִרְדֵּס רְמוֹנִים", בְּסִפְרֵי "אֵילִימָה" וְכוּ', וּכְשִׁילְמַד בָּהֶם, אָז יוּכַל לְהִתְחִיל לְלַמֵּד בְּ"עֵץ חַיִּים" וּבְ"פְרֵי עֵץ חַיִּים", וְלֵאֵט לֵאֵט יָבִין. כִּי אָנוּ יוֹדְעִים, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר לְמוֹהַר"ן ז"ל, שִׁיִּתְחִיל לְלַמֵּד אֶת הָ"עֵץ חַיִּים", וּבְאִיזָה מְקוֹם שֶׁלֹּא יָבִין, יַעֲשֶׂה נִקְדָּה, וְיִמְשִׁיךְ הַלָּאָה עַד שִׁיִּסִּים, וְשׁוֹב יִתְחִיל לְלַמֵּד, וְהִיכֵן שֶׁלֹּא יָבִין, יַעֲשֶׂה נִקְדָּה, וְעַל-יְדֵי רַבּוּי פְּעָמִים שִׁילְמַד, יָבִין כְּבָר הַכֹּל וְיֻוכַל לְמַחֵק אֶת כָּל הַנִּקְדָּוֹת וְכוּ'.

הָעָקַר רַק לְמַצָּא אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל הַלְמוּדִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לִקְוֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְלַמֵּד

אָשֶׁר ג' תתיט בנחל רכג

תמיד בצורה כזו, שימצא לעצמו עצה איך להתקרב להקדוש-ברוך-הוא. ושם גם אומר רבנו ז"ל, שיש ספרים ועתידים להיות ספרים, וכלם צריכים לעולם. וברוך השם, אנו רואים שעכשו נתקיים הדבור הזה, שנתחברים המון ספרים בכל יום ויום, כן ירבו, וכלם צריכים לעולם. וכן על כתבי האר"י ז"ל יוצאים ספרים, כל מיני פרושים והסברים וקצורים וכו' וכו', ואסור ללעג על שום ספר, חס ושלום. אבל צריכים ללמד בסדר הנ"ל, ואז תזכה לראות את יפי התורה והדר גאון עזו ותברך.

ואודות ששאלת וכו', באמת יש לי עוד המון ספרים בכתב יד, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שיגיע הזמן שנדפיס את זאת. כגון: "שפת הנחל", פרוש על ה"לקוטי-מוהר"ן", "נהרי אפרסמון" פרוש על "ספורי-מעשיות", "באורי-המדות" פרוש על "ספר-המדות", וכן ספרים על התורה ומועדים וכו' ועל כל כתבי האר"י ז"ל וכו' וכו'. הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שזוכה להדפיס את כל הספרים בחיים חיותנו, ואם לאו — אז אחר-כך נזכה שיודפסו.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתיט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב אל ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ומפאת טרדוטי בעסק הרבים — נתעכב עד כה.

אודות שאלתך וכו', באמת, הנה כדאי לכל הפחות פעם אחת בחיים לכל איש ואשה וילד להיות אצל ציון רבנו ז"ל, כי אם יש הבטחה כזו מרבנו ז"ל, עם שני יעדים פשרים, שמי שיהיה אצל ציונו הקדוש בעיר אומן, ויתן פרוטה לצדקה, אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו, הוא יוציא מהשאל תחתית. אזי מה לא

יַעֲשֶׂה אָדָם בְּשָׂבִיל תְּקוּן נַפְשׁוֹ?!

הנה היום ישנם כל מיני שקרנים ונוכלים, המרמים בגי-אדם ונותנים 'תקונים', שאגב צריכים להזהר בזה מאד, כי הנה שלשום עבר אדם על כל התורה כלה, ואכל טרפות ונבלות, חלל שבת, עבר על כל מיני עריות, ואתמול שב בתשובה — אשריו ואשרי חלקו, ותשובה מועלת תמיד, והנה היום הוא כבר נותן תקונים ומתערב בשמות בגי-אדם, מחליף שם ומוסיף שם וכו', האין זה מגחף?! אדם שחטא כל חייו, והיה צריך לישוב בין תנור לכירים, וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן מט): לפי גדלת הקדוש-ברוך-הוא, אפלו מחשבה אחת שאנו חושבים נגדו יתברך, כבר צריך המון תקונים, מכל שכן בפעושים איזה מעשה נגדו יתברך, ומכל שכן וכל שכן פשאדם עובר עברות, בר מינן, ואיך יתכן שאדם ששלשום עשה כל העברות שבעולם, ואתמול שב בתשובה, והיום כבר נותן תקונים?! האין זה ברור שהוא 'עובד' על הבריות?! ואפלו שהוא מסתובב בין אנשי שלומנו, חסידי ברסלב — מה בכך?! בעל תשובה צריך להיות מכיר את מקומו, ולישב בין תנור וכירים, ולבכות כל ימי חייו על גדל הזהמה שעשה, ומכל שכן שהוא גם בן הנדה וכו', ואיך מעיז לתת תקונים וכו', ולהתערב בשמות בגי-אדם וכו'?! הלא מימות האר"י ז"ל נגמרו כל התקונים, ואפלו אצל האיש האלקי הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע ותלמידיו, ותלמידי תלמידיו, כבר לא מוצאים בספריהם שנתנו תקונים, ואיך בדור הזה יתנו תקונים. ובפרט מי? בעל תשובה שנוול פגום, רחמנא לצלן. אדם אינו יכול לתת תקונים לזולתו, וכל ענין השמות והגלגולים, צריך להשמר מדברים אלו מאד.

והנה בא רבנו ז"ל, ונותן לנו תקון קל לכפר על כל עברנו המגנה, ולקח שני עדים בעבור זה, ואמר: אם תבואו לציוני אחר הסתלקותי, ותתנו שם פרוטה לצדקה, ותאמרו את העשרה מזמורי תהלים, שהם ה'תקון הכללי', אני מבטיח לכם הבטחה עם שני עדים, שאפלו עצמו וגבהו חטאיכם ופשעיכם, אוציאכם מן השאול תחתית ומתחתיו. רק בשביל הבטחה זו פדאי לבזבז כל הפסף

אָשֶׁר ג' תתכ בַּנְּחָל רכה

שְׁבַע עוֹלָם, וְלָבוֹא לְצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ.

וְאוֹדוֹת שְׂאֵלְתָךְ לְגַבֵּי אֲשֶׁה, הָאֵם הִיא צְרִיכָה גַם-כֵּן לָבוֹא וְכוּ', הֲלֵא גַם אֲשֶׁה חֲטָאָה, וְצְרִיכָה לַעֲשׂוֹת בְּעֵבוֹר תְּקוּנָהּ, וְלָכֵן שְׂתַרְאָה לְהִיּוֹת גַּם הִיא לְכָל הַפְּחוֹת פַּעַם אַחַת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל. וּבְמִקּוֹם לְהִסְתַּוֵּב אֶצֶל שְׁקָרְנִים וְרַמָּאִים, הַמְּשַׁטִּים בְּגִי-אָדָם, כְּדֹאֵי לְבָרַח לְרַבְּנוּ ז"ל לְאוֹמֵן, וְלִתֵּן שָׁם פְּרוּטָה לְצַדֻּקָה וְלוֹמַר אֵת ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי, וְאִזּוֹ זֹכִים לְתִקּוֹן נִצְחִי. וּמִלְכָּד זֹאת הַהִכָּרַח לְפָרְסָם עֲנִין נִשְׁגָּב זֶה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׂיִזְכּוּ גַם-כֵּן לְתִקּוּנָם.

וּמִלְכָּד זֹאת בִּקְשׁ רַבְּנוּ ז"ל, שְׁנִבּוֹא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה! וְאִף שָׁנָה קָשָׁה מְאֹד, וַיֵּשׁ הַרְבֵּה מְנִיעוֹת עַל כָּף, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׂצָרִיךְ לְשֹׁבֵר אֵת הַמְּנִיעוֹת וְלָבוֹא אֶצְלוֹ. וּבְאֵמַת כְּלָנוּ צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, כִּי לְצַעֲרָנוּ הָרַב, אֵין יוֹם שְׁלֵא נִכְשַׁל בְּאִיזָה עוֹן, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, אֵין יוֹם שְׁלֵא נִכְשַׁל בְּלִשׁוֹן-הָרַע, רַכִּילוֹת וְלִיצְנוּת, אֵין יוֹם שְׁלֵא נִטְמָא עֵינֵינוּ וְנִבּוֹא לְפָגְמִים וְכוּ', וּבְעֵבוֹר זֶה עָלֵינוּ לָבוֹא שׁוֹב וְשׁוֹב לְרַבְּנוּ ז"ל לְתִקּוּן נִפְשָׁנוּ, כִּי הַיֵּצֵר הָרַע אֵינוֹ עוֹזְבָנוּ וּמְכַשִּׁילָנוּ שׁוֹב וְשׁוֹב. עַל-כֵּן צְרִיכִים לָבוֹא שׁוֹב לְרַבְּנוּ ז"ל בְּבוֹשָׁה וְלוֹמַר: "הִנֵּה בָאתִי שׁוֹב, כִּי חֲטָאתִי" וְכוּ', וְשׁוֹב לְתַת פְּרוּטָה לְצַדֻּקָה וְלוֹמַר הַעֲשֶׂרָה מְזִמּוֹרֵי תְהִלִּים וְכוּ', וְאֵין תְּקוּן גְּדוֹל מִזֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תתכ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תִּשְׁמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי.

אוֹדוֹת שְׂשֵׂאֵלְתָ וְכוּ', הָאֵמַת שְׂאֵין שִׁיחָה כְּזוֹ מְמוֹהַרְנֵי ת' ז"ל,

רכו אשר ג' תתכ בנחל

ולא אמרה כלל, רק בהקדמה ל"לקוטי-תפלות", שם מסביר מוהרנ"ת ז"ל ואומר: אף שכל ספרי רבנו מלאי עצות וסגלות, הסגלה הכי גדולה לקיים כל העצות והסגלות — זו תפלה. וזה מוכן מאליו. ואם רבנו ז"ל נותן לנו תקון ועצה על משהו, אזי צריכים להרבות על זה בתפלה: "רבנו של עולם, וננו לבוא לסגלה זו". וכגון: אם רבנו ז"ל אומר בספר-המדות (אות הרהורים, סימן ח): סגלה להנצל מהרהורים רעים — להלביש אבנט של הצדיק; אזי צריכים לבקש ולהתפלל על זה: "רבנו של עולם, ונני לידע מהצדיק, ולזכות להלביש אבנטו". ולכן לא די שרבנו ז"ל כותב סגלות ועצות, אלא צריכים להרבות בתחנה — לזכות לקימם. וזו פונת הענין.

ובאמת כל הסגלות שמביא רבנו ז"ל, זה בדוק ומנסה, ואני יכול להעיד על זה. וכגון: רבנו ז"ל אומר בספר-המדות (אות בנים, סימן פא, וכן אות הריון, סימן ב'): כשלוקחים עץ מקבר הצדיק, או מגנט — זו סגלה לבנים. והנה הרופא ייאש אותי, ואמר שאין לנו סכוי לילדים, ואני נטלתי ענף מקבר של צדיק וכן מגנט, והקדוש-ברוך-הוא עזר, ויש לי ילדים, ברוך הוא וברוך שמו; פי כל עצות רבנו ז"ל בדיוקות ומנסות, וצריכים לבקשו יתברך שנוזקה לקבלן.

ואודות השיחה ששאלת וכו', הלא היא מר' נחמן טולשטיינער, תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, שאמר, שצריך ללמד "לקוטי-הלכות" יותר מאשר ספרי "לקוטי-מוהר"ן" ו"ספורי-מעשיות", כי מוהרנ"ת ז"ל הוריד יותר ויותר דבר רבנו ז"ל, שיהא מוכן לאנשים. ואי אפשר להבין "לקוטי-מוהר"ן" בלי "לקוטי-הלכות", כי מוהרנ"ת ז"ל הנה הפלי הראשון שקבל מרבנו ז"ל, והבין דבר רבנו ז"ל יותר מכל התלמידים. ולכן אמר ר' נחמן שיחה זו.

וכיום שהדור נפול וירוד כל-כף, והמחות קטנים, ויוצאים כל מיני עתוננים ודברי תעוב וכו', ראיתי שההכרח לצמצם את דברי מוהרנ"ת ז"ל ולהורידם עוד יותר, עד שגם אנשים ברחוב יבינו דברי רבנו ז"ל, שזה כלל הספרים החדשים, שזפני הקדוש-ברוך-

אָשֶׁר ג' תתכא בנחל רכז

הוא, כגון: ספרי "אָשֶׁר בנחל", שהם תשובות לשאלות ששאלו אותי מקרבים חדשים וגם ישנים, ובפּרָטיות הספר: "אָרְךָ אפיים", שנדפס יותר מחמשים פעמים, וכן החוברות והקונטרסים שיוצאים לאור, שהם תמצית דברי מוהרנ"ת ז"ל, שגם אנשים פחותים ונפולים יוכלו להבין דבר רבנו ז"ל.

ההכרח לקצר — מפאת טרדותי הרבות.

הדורש שלומך...

ג' תתכא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר פי תשא ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל היקר והנעלה, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתביך קבלתי זה כמה פעמים.

עליך לדעת, אָשֶׁר רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנד), שמי שמאמין בצדיק בלי דעת, יכול לפל מאמונה. אבל מי שמאמין בצדיק עם דעת, אף פעם לא יפל מאמונה. הינו עלינו לידע שעם ישראל בני הקדוש-ברוך-הוא, וכל יהודי הוא בן יחיד אצלו יתברך, ולא יתכן שלאחד יש יחוס יותר אצלו יתברך. אלא בקבלת התורה פתוב (דברים ה, ה): "אנכי עומד בין הניי"ה וביניכם בעת ההיא להגיד לכם את דבר ה'"; הינו משה רבנו, הצדיק האמת, הוא עומד בין עם ישראל לבין הקדוש-ברוך-הוא. משה רבנו הוא מוריד את הקדוש-ברוך-הוא אל עם ישראל, ומעלה את עם ישראל אל אביהם שבשמים. וזהו שרבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פט), שהצדיק הוא השדכן, ומשדך נשמות ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא. פי העקר שעם ישראל יתקרבו אליו יתברך, ואז הוא יתברך יתקרב אלינו. ומי עושה את זאת? משה רבנו. וכמו שאומר רש"י הקדוש (דברים ה, ד), אָמַר רבי ברכיה, כָּךְ אָמַר מֹשֶׁה: אַל

רכח אֲשֶׁר ג' תתכא בַּנְחַל

תאמרו אני מטעה אתכם על לא דבר, כְּדָרְךָ שֶׁהִסְרִסוּר עוֹשֶׂה בֵּין המוכר ללוקח, הרי המוכר עצמו מדבר עמכם; הינו זה כל ענין הצדיק, שהוא רק סרסור ומקרבנו אליו יתברך. ואם נאמין בצדיק בצורה כזו, אף פעם לא נפל מאמונה. אבל אם נעשה אמונות טפלות, ומהעקר טפל ומהטפל עקר, אז נפל מהאמונה הקדושה. כי הצדיק הוא מקרבנו אל הקדוש-ברוך-הוא, וכלנו בני המקום ברוך הוא, אלא שרב בני-אדם אינם יודעים את חשיבותם אצלו יתברך, רק אלו שזוכים להתקרב אל הצדיק האמת, המעוררנו מהשנה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'); כי על-ידי הצדיק מתעוררים מהשנה, ומתחילים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ומצטערים מאד כשרואים יהודים שבורים ורצוצים ומה שעובר עליהם, שאינם יודעים מעצות הצדיק המעורר מהשנה, ויוצאים בחוץ ואומרים להם: באו תתקרבו אל הצדיק ותדברו אליו יתברך.

וזה הענין של אלו שמקרבים אל הצדיק, שהם יודעים מהעצות הללו, ומקיימים אותן, אבל לא שהם יותר חשובים אצלו יתברך, והבן למעשה.

ואודות שאלתך בענין רופאים; אנו יודעים, שרבנו ז"ל אמר: אם כבר הולכים לרופא, שילכו אל רופא הכי גדול. ומקבל. אצל אנשי שלומנו, שצריכים לילך לשמע בעצת שלשה רופאים ממחים, וכפי עצתם — יעשה. אבל צריכים לתת לצדיק על פדיון, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ג'), שקדם שהולכים אל הרופא, צריכים ללכת אל צדיק ולתת על פדיון נפש, כי פדיון מועיל מאד. ואחר-כך הייתי מיעץ להתיעץ עם שלשה רופאים, וכפי המלצתם — ינהג. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רא): נפ"ל ראשי תבות: "פ'זר נ'תן ל'אביונים", סגלה לחלי נופל — לפ'זר הרבה צדקה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתזכה לרפואה שלמה.

הדורש שלומך...

ג' תתכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גַּר יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְשִׁמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ.

אוֹדוֹת שְׂאֵלְתָךְ וְכוּ', צְרִיכִים לְזַכֵּר הַיֵּטֵב אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַעֲמָלָקִים לְעַם יִשְׂרָאֵל. לְצַעֲרֵנוּ הָרַב כָּכָר עֲכָשׁוּ, כְּשֶׁלֶּנְגַד עֵינֵינוּ מִסְתּוֹכְבִים מֵאוֹת וְאַלְפֵי יְהוּדִים עִם מִסְפְּרֵי קַעֲקַע עַל יָדָם, שְׁחַקְקוּ הַעֲמָלָקִים הָאֲרוּרִים, וְהֵם אוֹדִים מְצָלִים מֵאִשׁ וּמִסְפָּרִים מָה עָבְרוּ, וְהִנֵּה יִשָּׁנִם הַמְכַחֲשִׁים אֶת הַשּׂוֹאָה. וְאִם-כֵּן מָה נַעֲשֶׂה בְּדוֹר הַכֹּהֵן?! עַל-כֵּן מִצְוָה לְזַכֵּר אֶת מַעֲשֵׂי עַמְלָק וּלְהוֹדֵעַ מֵהֶם.

כְּתוּב בַּתּוֹרָה (וַיִּקְרָא יח, ג): "וּבַחֲקִיתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ", אֵין לָנוּ עֶסֶק אִתָּם, יוֹתֵר טוֹב לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ, וּבְמִקּוֹם לְרוּץ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם גּוֹי, אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל כָּלֵל, כִּי מֵאֵז שְׂיִרְדָּה תוֹרָה בְּסִינִי, יִרְדָּה שְׂנֵאָה מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל (שְׁבַת פט); גּוֹי אֵינוּ יָכוֹל לְסַבֵּל יְהוּדִי, שֶׁהוּא בֶּן לְעַם הַנִּבְחָר, וַיֵּשׁ לוֹ תוֹרָה וּמִצְוֹת. וְתַחַת אֲשֶׁר לְהַתְרוּצֵץ בְּעַבּוֹר שְׁלוֹם עִם הָאֲמוֹת, רָאָה לְהִתְמַקְּדַע עַל עֲשִׂית שְׁלוֹם בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׂזוּ גַם עַקֵּר מִצְוֹת הַפּוּרִים: "מִשְׁלוֹחַ מְנוֹת" וּמִתְנֹת לְאֲבִיּוֹנִים, עֲנִינֵן שֶׁל אַחֲדוֹת, לְעוֹר זֶה לְזֶה, וְצִדְקָה לְזוּלַת, עַל זֶה צְרִיכִים לְשִׂים אֶת הַדְּגֵשׁ, לְחַדֵּל מִהִסְתּוֹת הַפְּרוּעוֹת בֵּין אֶחָד לְשֵׁנִי. לְמָה לְחַכּוֹת שְׂאֲמוֹת הָעוֹלָם יִאֲחָדוּ בֵּינֵינוּ?!

נָא וְנָא רָאָה מִפּוּרִים הַזֶּה לְעַבְדֵי הָעַקֵּר עַל נִקְדָּה זוּ — לְהִסִּיר אֶת הַגְּזֵעָנוֹת, שְׁלֹא תִהְיֶינָה אֲפֻלּוֹת בֵּין יְהוּדִי לְיְהוּדִי, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְשִׁמְעַע קוֹל שׁוֹפְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שְׁבוּא יְבוּא וְלֹא יֵאָחֵר. אֲבָל זֶה תְּלוּי כְּפִי הַגְּבֵרַת הָאֵהָבָה וְהַחֲסָד בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, אֲזוּ יִרְאֶה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּאֲמַת תְּזוּרוּ בַּתְּשׁוּבָה,

רל אֲשֶׁר ג' תתכג בַּנְחָל

וְאוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה. וְזֶה סוּד מַצּוֹת פּוּרִים, שְׂדֵיקָא עַל-יְדֵהּ וְכִינוּ
שְׁהָמָן נִתְלָה. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׁבָמוּ עֵינֵינוּ נִזְכָּה לְרֵאוֹת
בְּמַפְלַת עַמְלָקִים וּבְהִרְמַת קָרְנֵן יִשְׂרָאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תתכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ לִידֵיד נִפְשֵׁי, גַר לְהַצְדִיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

אוֹדוֹת שְׂאֵלְתְךָ וְכו', עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר חֲדָשׁ אָדָר מְסַגֵּל לְהַכְנִיעַ
אֶת הַמֶּן-עַמְלָק, וְכִידוּעַ, "מִלְחָמָה לֵה" בְּעַמְלָק מְדוּר וְדוּר" (שְׁמוֹת יז,
טז), וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵין רש"י בְּשֵׁלַח יז, טז; וְתִנְחוּמָא סוּף
פְּרַשְׁתַּת תַּצֵּא): אֵין הַשֵּׁם שְׁלָם וְאֵין הַפֶּסֶא שְׁלָם, עַד שְׂיִמְחָה עַמְלָק.
מַהוּ עַמְלָק? מְכַנִּים סְפָקוֹת בְּאָדָם — "הַיֵּשׁ הַזֶּה" בְּקָרְבָנוּ אִם אֵין
(שְׁמוֹת יז, ז), וְשׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם. וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּפְלַ בְּפָגַם הַבְּרִית,
מְכַנִּסוֹ בְּיָאוֹשׁ וּבְדָפְאוֹן וְכו'. וְכֵן כְּתוּב (דְּבָרִים כה, יז): "זְכוּר אֶת
אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עַמְלָק בְּצִאתְךָ מִמִּצְרַיִם, אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ, וַיִּזְנֶב בְּךָ
כָּל הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ, וְאַתָּה עֵיף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹקִים". תְּכַף-וּמִיד
כְּשִׂיפְצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְרָאוּ שְׂדוּד הַטְּבַע מִמֶּשׁ, נְסִים וְנִפְלְאוֹת,
רָאוּ בָמוּ עֵינֵיהֶם אֶת עֲשֵׂרֵת הַמַּכּוֹת, קָרִיעַת יַם סוּף, וְאַחֲר־כֵּן עִם
יִשְׂרָאֵל הִתְאַחְדוּ כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד וְקִבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְהִגִּה בָּא
עַמְלָק וּמִטְמָא אוֹתָם, "וַיִּזְנֶב בְּךָ כָּל הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ", מְקַרֵּר אֶת
הָאָדָם לֵאמֹר: "מַה פֶּתָאם, אֵלוֹ לֹא הָיוּ נְסִים כָּלֵל, לְמָה לִילֶךְ אַחֲרֵי
מִשֶׁה רַבָּנוּ" וְכו', וּמִצְוֹן אֶת הָאָדָם מְאַמְנֵת חֲכָמִים, מְאַמְנֵה
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַחֲר־כֵּן מְטַמָּא אוֹתוֹ בְּפָגַם הַבְּרִית. וְאוֹמֵר
רַבְנוּ ז"ל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת, מַעֲשֶׂה י"ג, מִהַשְׁבָּעָה קִבְצָנִים מִיּוֹם ו'), שְׁעַקֵּר
רְפוּאֵת הַבַּת מְלֶךְ זוֹהִי רַק שְׂמִחָה. וְהִגִּה גַם בְּפוּרִים קָם הַמֶּן הַרְשָׁע

אָשֶׁר ג' תתכג בַּנְחַל רלא

מִזְרַע עֲמֶלֶק, וְהַפִּיל פּוֹר הוּא הַגּוֹרֵל, וְחָשַׁב לְלַכְּד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, דִּיקָא בְּחֻדָּשׁ אָדָר, וְלִהְפִּילָם בְּעֲצָבוֹת, כִּי יָדַע שֶׁנִּסְתַּלַּק אֶז מֹשֶׁה רַבְּנוּ, וְחָשַׁב שֶׁיִּצְלִיחַ לְלַכְּדֵם, הָיִיתׁ שְׂבוּדָאֵי אֵין מִי שֶׁיִּשְׁמַר עֲלֵיהֶם, אָבֵל לֹא יָדַע שֶׁבְּאוֹתוֹ יוֹם גַּם נוֹלַד מֹשֶׁה רַבְּנוּ.

וְאוֹמֵר עַל זֶה מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הַלְכָה ה'), שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ הֵנִיחַ תְּלִמִּידִים כִּיהוֹשֻׁעַ וְהַזְקֵנִים, הַנְּבִיאִים וְאֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה, עַד דּוֹרוֹתֵינוּ אֵלוֹ, כָּל תְּלִמִּיד-חֻכְּם נִקְרָא בְּחִינַת מֹשֶׁה, כָּל רַב בְּיִשְׂרָאֵל הַמְּרַבֵּץ תּוֹרָה בְּרַבִּים, כָּל צַדִּיק הַדְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמְקַרֵּב יְהוּדִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ נִקְרָא בְּחִינַת מֹשֶׁה, זֹאת הֵמֶן-עֲמֶלֶק לֹא יָדַע. וְכֵן שִׁפְתּוֹב בְּזִהַר (ח"ב קעד): מֹשֶׁה לֹא מָת, וּמָה שֶׁאֲנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ מָת, אֵין זֹאת אֱלָא מַחְמַת חֻטְאֵינוּ, כִּי מֹשֶׁה רַבְּנוּ חֵי וְקַיִם, וְנִמְצָא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר אֲצֵל חֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן זֶה עֲקַר הַשְּׂמֻחָה שְׁלֵנוּ, שֶׁהֵמֶן-עֲמֶלֶק חָשַׁב שֶׁנַּעֲשֶׂה קֶץ וְסוּף לְעַם יִשְׂרָאֵל, כִּי מֹשֶׁה נִסְתַּלַּק, אָבֵל שִׁכַח אֲשֶׁר (מֵלֶאכִי ג, כב): "זְכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי", מֹשֶׁה רַבְּנוּ נִמְצָא בְּיַנְיָנוּ, וְהוּא עִם חֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל יוֹם וְיוֹם אָנוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה", "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה".

וְזֶה עֲקַר הַשְּׂמֻחָה בְּחֻדָּשׁ זֶה, וְכִמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּעֲנִית כט): "מִשְׁנֹכְנֵס אָדָר מְרַבִּים בְּשִׂמְחָה" — מְרַבִּים אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּשִׂמְחָה. וּבְזִכּוֹת הַשְּׂמֻחָה, עִם יִשְׂרָאֵל מְכַנְיַעִים אֶת הַקְּלָפוֹת. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְאַזֵּר וּלְהִתְחַזֵּק בְּנִקְדַּת הַשְּׂמֻחָה, וְלִקְרַב כַּמָּה שְׁיִוְתָר יְהוּדִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלִגְלוֹת לְיִוְתָר יְהוּדִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ. וְכִמוֹ שֶׁאוֹמֵר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְפִילַת אֲפִיס, הַלְכָה ד') שֶׁעַל כָּל דְּבַר הַסְּטָרָא אַחֲרָא מוֹכְנִים לְסִלַּח, אָבֵל לֹא עַל שְׂמֻחָה שֶׁל יְהוּדִי. וְלִכֵּן מְצוּהָ עַל כָּל יְהוּדִי לְשַׂמַּח בְּחֻדָּשׁ זֶה, וּמַהֵי עֲקַר הַשְּׂמֻחָה? שֶׁאֲנוּ יְהוּדִים בְּנֵי מְאֻמִּינִים, וְשׁוֹמְרִים שְׂבֵת, וְהוֹלְכִים בְּגָאוּהָ וּבְגָאוֹן עִם הַמְּצוּוֹת, עִם הַתְּפִלִּין, עִם הַכַּפְּשֵׁרוֹת וְכוּ', וּבְזִכּוֹת הַשְּׂמֻחָה שֶׁעִם יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְחוּ נִזְכָּה לְגַרְשׁ אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת מֵאַתְנָה, וְיִתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ מֶלֶךְ מְלִכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, וְהִיְתָה לְהוֹיָ"ה הַמְּלוּכָה, וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תתכד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיָּקָר וְהַנְּעִלָה ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ולהשיבך יקצרו המון יריעות. ובפרטיות, כי ספרי רבנו ז"ל בידך — הפך בהם ושם תמצא מרגוע לנפשך.

אודות בלבולי מחשבותיך מה שעובר עליך, הנה ראוי לך להיות רגיל ללמד בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ע"ב, ולומר עליה התפלה מ"לקוטי-תפלות", ושב ורפא לך. והעקר — להיות רגיל לדבר עמו יתברך, אשר אין לך עוד טוב ונעים מהשיחה בינו לבין קונו, אשר זוהי רפואה בכלליות ובפרטית ובפרטי פרטיות; כי באמת נשמות ישראל הן חלק אלוק ממעל ממש, אך מרב העוונות, נעלמה ונסתרה ונתלבשה בלבושים שחורים וכו', עד שאין מאיר לו כלל. וכל מה שגעתק ונפרד ממנו יתברך, כמו-כן יותר חשך ובלבולים וספקות ומרירות עובר עליו וכו'. ועל-פן בזה שאדם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה (שזו נקראת התבודדות), ומספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו, על-ידי-זה מוריד מעצמו לאט לאט את כל מיני לבושים והסתרות והעלמות וכו'. וכפי רבוי עוונותיו, כמו-כן צריך להתמיד בזה, ויכול לקחת לאחד ימים ושנים וכו', אבל אם האדם עקשן בדבר זה, ומדי יום ביומו הולך למקום מיחד שאין שם בני-אדם, ומדבר ומשיח עמו יתברך, ומספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליו, וכל נגעי לבבו, על-ידי-זה סוף כל סוף יזכה להתקרב באמת אליו יתברך.

וצריך שתדע, ידידי היקר! אשר בתחלה נדמה להאדם כאלו אין רוצים בו כלל, וכאלו אין שומעים אותו כלל, וכל זה מצד העוונות, שהם הקלפות והדמיונות שנבראו על-ידי חטאיו ועוונותיו

אֲשֶׁר ג' תתכד בְּנַחֵל רלג

הַרְבִּים, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִיּוֹת עֹקֵשׁ עַל דְּבַר זֶה עַד מְאֹד; כִּי בַתְּחִלָּה מְעַקֵּם הַסְטֵרָא אַחֲרָא אֶת לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם, עַד שֶׁשָּׁקְשָׁה עָלָיו לְקַיֵּם זֹאת.

וְעַל-כֵּן צָרִיכִים עַל דְּבַר זֶה הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, וְנִדְפָס כָּבֵד סֵפֶר: "הַשְּׂתַפְכוֹת הַנֶּפֶשׁ", מִהֶרֶב הַחֲסִיד ר' אֶלְטֵר טֵעֶפְלִיקֵר ז"ל, הַמְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּעֵינֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, תִּרְאָה לְעֵינֵי בּוֹ, וְשֵׁם תִּמְצָא נִפְלְאוֹת רַבּוֹת. וְעַכְשָׁו אֲנִי מִדְּפִיס סֵפֶר "שַׁעַר שְׁמַיִם", וְשֵׁם יִבְאֵר נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת עֵינֵי הַתַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, אֵיךְ לְהַתְּבוּדַד וְלְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדוֹת, וְכַמָּה מֵאוֹת שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים מְעִינֵי זֶה, וְשֵׁם תִּרְאָה נִפְלְאוֹת.

אוֹרוֹת עֵינֵי תוֹכְחָה שְׂפַתְבָּתָּ, צָרִיךְ שְׂתַדַּע, כִּי הִיא מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "הוֹכַח תוֹכִיחַ אֶת עַמְתְּךָ", אֲבָל רַבְּנוּ ז"ל מְבַאֵר בְּאַרְיֵכוֹת (בְּלֻקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח') אֵיךְ לְהוֹכִיחַ, כִּי לֹא כָּל אֶחָד רְאוּי לְהוֹכִיחַ, כִּי מִי שְׂאִינּוּ רְאוּי לְזֶה, יְכוּל לְהַבְּאִישׁ רֵיחַ הַשּׁוֹמְעִים דְּכָרְיוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. עַקֵּר תוֹכְחָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּאַהֲבָה וּבְרַחֲמָנוּת, וְלֹא, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְעַקֵּץ וּלְגַשֵּׁף, חֶסֶד וְשְׁלוֹם...

וּבְעֵינֵי שְׁלָף שְׂפַתְבָּתָּ לִי וְכוּ', תִּאֲמִין לִי שְׂרַבְנוּ ז"ל לְלַמַּד אוֹתָנוּ דְרָף, שְׂפָדָאִי לְשַׁכַּח הַכֹּל — כָּל הָעֶבֶר לְגַמְרֵי (עֵינֵי שִׁיחוֹת-הֶר"ן, סִימָן כו); וּבְאַמַּת כְּפִי שְׁהָאָדָם זוֹכֵה לְדַבֵּק עֲצוּמוֹ בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וְכֹל מִחֲשַׁבְתּוֹ הִיא תְּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כָּבֵד אֵינּוּ רוֹאֶה שׁוֹם רַע עַל אַחֲרִים, וּמִתְחִיל לְחַפֵּשׂ בְּעֲצוּמוֹ אֵיךְ הוּא מִתְנַהֵג. וְזֶהוּ עַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת — תַּכְף-וּמִיד כְּשִׁזּוֹכֵה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, נִפְתָּחוֹת עֵינָיו לְרְאוֹת וְלְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצוּמוֹ, אֵיךְ אוֹחֵז בְּמִדּוֹתָיו (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז); וְעַל-כֵּן מַה לָּךְ לְהִסְתַּפֵּל עַל חֻבְרִיךָ?! וְכֵן מַה לָּךְ לְהִסְתַּפֵּל לְכָאן אוֹ לְכָאן?! יוֹתֵר טוֹב לְהִסְתַּפֵּל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצוּמוֹ, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה יֵשׁ לְהָאָדָם שְׂתִי עֵינַיִם: בְּאַחַת — לְהִסְתַּפֵּל בְּגִדְלַת הַבוּרָא יִתְבָּרֵךְ, אֵיךְ שֶׁהוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וּבְעֵינֵי אַחַת — לְהִסְתַּפֵּל עַל שְׁפִלוֹת עֲצוּמוֹ וְעַל מִדּוֹתָיו הַמְּגִנּוֹת — וּלְתַקְּנָן.

רלד אָשׁר ג' תתכה בנחל

הַרְגַל עֲצַמָּךְ לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים, וְאֵז תִּצְלִיחַ דְּרָכְךָ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יְהִיָּה בְּעֲזָרְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

שְׁלַחְתִּי לְךָ חֲבִילָה עִם סְפָרִים, תִּכְתֹּב לִי פְּשֵׁתְקִבְלָם.

ג' תתכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִידֵי הַיָּקָר ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

אוֹדוֹת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ו:):
לְעוֹלָם יְהִיָּה אָדָם זֶהִיר בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, וַיֵּשׁ לוֹמֵר הַפְּנֹנָה בְּפִשְׁיטוֹת;
כִּי בְּאֲמִצֵּעַ הַיּוֹם הָאָדָם טְרוּד, וְעַל-פִּי-רַב מִתְרַשֵּׁל, עַד שֶׁהִרְבֵּה
פְּעָמִים עוֹבְרֵת הַשְּׂקִיעָה, וְכִמָּה פְּעָמִים כָּבֵר לִילָה גָמוּר, וְצָרִיךְ
לְהִתְפַּלֵּל שְׁתִּי פְּעָמִים תְּפִלַּת שְׁמוֹנָה-עֶשְׂרֵה; וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִזְהָר
בְּזֶה מְאֹד, וּמִשְׁעָה שְׁלֹשׁ הוּא כָּבֵר זְמַן תְּפִלַּת מִנְחָה קִטְנָה. וְעַל-כֵּן
הַזְרִיזוּ בְּזֶה — הֲרִי הוּא מְשַׁבַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

א. אֲצַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִקְפִּידִים לְהִתְפַּלֵּל קִדְם הַשְּׂקִיעָה תְּפִלַּת
מִנְחָה.

ב. וְכֵן מִתְפַּלְלִים מִנְחָה בְּהִתְעוֹרְרוֹת רַבָּה יוֹצֵאת מִן הַכֶּלֶל, כְּמוֹ
מִנְחָה שֶׁל עָרַב רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהַטַּעַם הוּא — מֵאַחַר שֶׁהִזְהִירוּ עַל
זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים כָּל-כָּף, וְכֵן אֵז הוּא זְמַן דִּין, וְצָרִיכִים לְהִמְתַּיֵּק
אֶת הַדִּינִים.

ג. הִיוּ הִרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁבָּעֵת מִנְחָה אַחַר שְׁמוֹנָה-עֶשְׂרֵה

אָשֶׁר ג' תתכו — ג' תתכו בַּנְּחָל רלה

אָמְרוּ אֶת סֵדֶר הַיְהוּדִי שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים.

ד. בִּירוּשָׁלַיִם וְכֵן בְּאוֹמֵן בְּהַקְלוּזוֹ, הַמְנַהֵג לְלַמַּד "לְקוּטֵי-
מוֹהֲר"ן" בְּרַבִּים בֵּין מְנַחֵה לְמַעְרִיב.

ג' תתכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּשֵׁא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהַאֲבִיחַ ... גְּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְלֹא יָכַלְתִּי לְהַשִּׁיבְךָ, מִחֲמַת טְרֹדוֹתִי
בְּעֶסֶק הַרְבִּים. וּבִפְרָט שְׂאֵנִי מְדַפֵּס עֲכָשׁוּ כְּמֵה סְפָרִים חֲדָשִׁים, וְזֶה
לוֹקַח מִמֶּנִּי אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר. אֵךְ זֹאת נִחְמָתִי, כִּי, תְּהִלָּה לְאֵל, אֲנִי
מִבְּלָה עִם זֶה אֶת זְמַנִּי.

אוֹדוֹת הַכַּעַס שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, עָלֶיךָ לְהִיּוֹת רְגִיל בְּטְבִילַת מְקַנָּה בְּכָל
יוֹם, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּיוֹם שְׁהִיִּית בְּכַעַס, לֹא יִתְפַּפֵּר לְךָ בְּשׁוּם אִפְּן בְּלִי
טְבִילַת מְקַנָּה. וְרְאוּי לְךָ לְכַוֵּן שֵׁם קַנ"א כְּזֶה: אֶל"ף, ה"ה, יו"ד,
ה"ה, הַעוֹלָה כְּמַגִּיז מְקַנָּה. וְרְאוּי לְךָ לְטַבֵּל עֲשׂוֹר טְבִילוֹת, וּלְכַוֵּן בְּכָל
טְבִילָה אוֹת אַחַת מִשֵּׁם הַנ"ל, וְתִתְחַרַּט מְאֹד מְאֹד, וְתִתְּוֹדָה בְּמְקַנָּה:
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מִקְבֵּל עָלַי, שֶׁלְּבַל אֲכַעַס מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה, וְאִז
"וְשָׁב וְרָפָא לוֹ".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּשֵׁא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם לְהַאֲבִיחַ ... גְּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

העקר ראה להרגיל את עצמך להתמיד בספרי רבנו ז"ל, ורק זה יהיה כל חייך. ואל תלך אל אחרים המבלבלים אותך.

ודע לך, כי זה היה עקר הצלחתי בברסלבר חסידות, שהכנסתי את כל ראשי ומחי וחושי רק בתוך ספרי רבנו ז"ל, וחרתי על זה פעמים אין מספר. ובפרטיות בספרי "לקוטי הלכות", ולא הצרכתי את שום בריה. והעקר — להיות עקשן גדול בדבר זה, ואז תצליח דרכך; כי עקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל הוא רק על-ידי למוד ספריו הקדושים. ורבנו ז"ל רצה שנלמד כל-כף, עד שיהיה שגור על פינו בעל-פה ממש.

הדורש שלומך...

ג' תתכח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי נפשי, נר להצדיק נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר, הזוכה ומזכה את הרבים, זכות הרבים תהיה בעזרך.

מכתבך הדחוף — לנכון קבלתי, והנה שלחתי לך תכף-ומיד שלש חבילות ספרים מכל המינים, שנדפסו עכשו אצלנו: "אילן החיים", "סדר דרך הלמוד", "קול קורא", "העין הרוואה", "ירחון טבת", בכלליות בערך שבע או שמונה-מאות ספרים. גם שלחתי כמה חבילות להאברך ... גרו יאיר. והנה אבקש אותך, שתראה לעזור להאברך ... גרו יאיר, להדפיס או להפיץ את ספר "תזרח השמש", שהוא ברבת החמה בתקופתה, כי עכשו הזמן לזה, וכל המוסיף בהדפסה והפצה, הרי זה משבח בחסדים; כי ההכרח למלא עכשו את כל העולם עם ספרי רבנו ז"ל.

גם תדע, שכפי הנראה לא אדפיס עכשו את ספר "שמירת הברית", יותר טוב שינדפס שם בארץ ישראל מפני כמה טעמים,

אֲשֶׁר ג' תתכט בַּנְחַל רלז

ובפֿרטיִות שְׁהַכַּל מוֹכֵן אֶצֶל ... גְּרוֹ זְאִיר, הִינּוּ הַפִּילִים וְהַפֿלֶאטִים
וְכוֹ', וְצָרִיכִים רַק לְקִנּוּת נֶזֶר. וְלִדְעָתִי יִהְיֶה שָׁם זוֹל יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר
לְהַדְפִּיס כָּאֵן וְלִשְׁלַח מִכָּאֵן לְשָׁם.

וְהִנֵּה אֲנִי מוֹכֵן לְשַׁלַּח לָכֶם כַּמָּה אֲלֵפֵי סְפָרִים, וַיֵּשׁ אִפֵּן לְשַׁלַּח
דְּרָךְ הָאֲנִיָּה שְׁתַּגִּיעַ לְחוּף חִיפָה. אֵךְ אֲנִי צָרִיךְ אֶחָד שְׂיִלְךָ וַיִּקְבְּלֵם
שָׁם. עַל־כֵּן תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי תַכְף־וּמִיד בְּדָאֵר אֶקְסֶפֶרס, אִם אַתָּה
מְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ לְסִדֵּר הַכֹּל. וּבִפְרִטִיּוֹת אִם תּוּכַל לְרְאוֹת שְׁזֵה הוֹלְךָ,
וְלַחְלָקֵם לְשִׁכְבוֹת הָעֵם וְכוֹ', וְאִזּוֹ אִם אַתָּה מְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ, אִזּוֹ
אֶשְׁלַח לָךְ כַּמָּה מֵאוֹת קַפְסָאוֹת עִם סְפָרִים. וּבִפְרִטִיּוֹת עֲכָשׁוּ,
שְׁהַדְפֶּסְתִּי בְּהַדְוִיר רַב אֵת סֵפֶר: "פְּרִנְסָה טוֹבָה", וְכֵן אֲנִי מְדַפִּיס
עֲכָשׁוּ הַמּוֹן סְפָרִים קְטַנִּים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ בְּלִשׁוֹן קִלָּה מְאֹד מְאֹד, שְׁכַל
בֵּר יִשְׂרָאֵל יִבְיִנוּ. אֲקַוֶּה לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, שְׁנִזְכֶּה לְהַפִּיץ אֵת אוֹר רַבִּנוּ
ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְאַתָּה רְאֵה לְעִזּוֹר לָזֶה.

מָה אָמַר לָךְ? ! אֵין מְלִים בְּפִי, וּמִכָּל שְׁפֵן בְּכַתֵּב לְתֵאֵר אֵת גְּדִל
הָעִנְיָן שֶׁל הַפְּצַת דְּעַת רַבִּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְעִזּוֹר לָנוּ בְּכָל
מִינֵי אֲפִנִים, וְתַכְתֵּב לִי תַכְף־וּמִיד תְּשׁוּבָה — הֵאֵם יְכוּלִים לְשַׁלַּח
דְּרָךְ הָאֲנִיָּה, וְאַתָּה תִּהְיֶה אַחֲרָאֵי עַל זֶה.

הַהִכְרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תתכט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אוֹר לְיוֹם שְׁשֵׁי לְסִדֵּר כִּי תִשָּׂא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב יִשְׁיֵגוּ וַיִּרְדְּפוּ לִידֵיד נִפְשֵׁי, שׁוֹתָה מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגָּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ זְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי.

אוֹדוֹת מֵה שְׁשָׂאֵלְתָּ וְכוֹ', בְּאַמַּת עֲלִיךָ לְזִכֹּר, אֲשֶׁר בְּנִי־אָדָם בְּזָה

רלח אָשֶׁר ג' תתכט בַּנְחַל

העולם צריכים רק את הקדוש-ברוך-הוא. וכך אומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין כב.): המתפלל צריך שיראה עצמו כאלו שכנה כנגדו, שנאמר (תהלים טז, ו): "שויתי הני"ה לנגדי תמיד"; כשאדם בא אל הקדוש-ברוך-הוא, ומדבר אליו, ושח עמו מכל העובר עליו, בזה ממשיך על עצמו שכנת עזו ותברך. ובעוונותינו הרבים, ישנם עתה יסורים וצרות נוראות על עם ישראל, אשר עוברים מצבים קשים שלא עברו מימות עולם; כי בגשמיות נכחדו מליוני יהודים על קדוש השם, בכל מיני מיתות משנות, מיתות אכזריות, על-ידי אמות העולם. וברוחניות העבירו על הדת מליוני בני ישראל, עד שמליון וחצי ילדים מתחנכים בכל יום בחנוך כפרני, ואינם יודעים מה זה: "שמע ישראל הני"ה אלקינו הני"ה אחד"; שעם ישראל, אשר מסרו נפשם משה כל ימי הגלות, ועלו על המוקד עם המלם: "שמע ישראל", והוכיחו בריש-גלי, שמאמינים בו ותברך עד הרגע האחרון, ולא ימירו אותו ותברך באל אחר, חס ושלום, והנה, בעוונותינו הרבים, בשלשים שנה האחרונות ישנה גזרת שמה, עד שלא יודעים הילדים מה זה: "שמע ישראל", באשר עוקרים מנשמות ישראל את האמונה הצרופה, את קיום המצוות, ומבזים את השבת, לועגים לשבת אשר היא שמו של קדשא בריך הוא (וזה ח"ב פח:), מתלווצצים מן המתנה היקרה שנתן הקדוש-ברוך-הוא לישראל (שבת י:), הערב-רב מתרפים ורומסים את השבת, ושאר מצוות הני"ה ותברך שמו לעד ולנצח. והיושב בשמים, ברצותו לעורר את צאן מרעיתו, לבל יתפתו לילך אחר קלפת הערב-רב, מביא מכות ושר על בניו, כדי לעוררם בתשובה.

ואם אפה שואל, אם-כן למה אלו שומרי השבת, מקימי המצוות, הם מקבלים את המכות, וסובלים את הסבל, למה לא ינחית הבורא ותברך מפתו, על אלו שרחמנא לצלן, רחוקים מאמונה, ומחללים שבת? אלא זאת עליך לדעת, הקדוש-ברוך-הוא אוהב חסד וצדק, ואומרים חכמינו הקדושים (בבא קמא ס.), שפינן שנתנה רשות למשחית, אינו מבחין בין צדיקים לרשעים, ומה גם שכבר אמרו חכמינו הקדושים (שבת נד:): כל מי שיש בידו למחות ואינו

אָשֶׁר ג' תַּחֲכַט בְּנַחֵל רַלֵט

מוֹחָה, נַעֲנֵשׁ עָלָיו. עַל עִם יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, יְהוּדִים מְאֻמְיָנִים בְּנֵי מְאֻמְיָנִים, נְאֻמְנִים לֵה' וּלְתוֹרָתוֹ, מִנַּח הַחֹב עֲכָשׁוּ לְגִלוֹת וּלְפָרֶסֶם לְכָל עִם יִשְׂרָאֵל אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ, שְׁעָקַר רְצוֹנוֹ שְׁנִלְמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַק הִיא קוֹבְעַת בְּחַיִּים, וְרַק בְּזִכּוֹתָהּ עִם יִשְׂרָאֵל אָמְהָ. וּמְחַיֵּב כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל לְשָׁמַע רַק בְּקוֹל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה, וְלִרְאוֹת לְעוֹרֵר מֵה שְׁיֹתֵר נְשִׁמוֹת שְׁיִתְקַרְבוּ אֶל מְקוֹרָם, לְדַאֵג שְׁמָה שְׁיֹתֵר יְלָדִים מְאֻחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִרְשָׁמוּ בְּבִתֵּי חֲנוּף טְהוּרִים, שְׁלוֹמֵדִים בָּהֶם תּוֹרָה וְאַמוּנָה, צְנִיעוֹת וְקִיּוּם הַלְכוּת, כִּי כָל יִשְׂרָאֵל עֲרַבִּים זֶה בְּזֶה (שְׁבוּעוֹת ט.). וְלִכֵּן אַף הַחֲרָדִים לְדַבֵּר ה' מְקַבְּלִים מִכּוֹת נוֹרְאוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

עַל-כֵּן נָא וְנָא רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת דַּעַת הַקְּהָל, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדִיעַ, שְׁאֲנוּ מְאֻמְיָנִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם אֶלָּא הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ.

וְאוֹדוֹת הָעֲנִיָּן שְׁסַפְרָתָ לִי וְכוּ', הֲלֹא אֵין דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה, שְׁיִהוּדִים מִתְקַבְּצִים יַחְדָּו וּמִתְפַּלְלִים לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ. כִּי כָּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ, שְׁאֵין לָהֶם לֹא מְלֶךְ וְלֹא נְבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְחַמִּים, וְאֵין לָהֶם אֶלָּא תְּפִלָּה זֹו בְּלִבָּד, אָמַר דָּוִד לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תְּבַזֶּה תְּפִלָּתִי. דָּוִד הַמְּלֶךְ הִזִּיחַ תְּפִלָּתִי שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, דָּוִד הַמְּלֶךְ גָּלָה לְכָל יְהוּדֵי, שְׁבַעַת צָרָה אֵין לָמִי לְפָנֹת אֶלָּא לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי בִקְשׁוּ יִתְבַּרַךְ, כִּיּוֹן שְׁיִגִיעַ זְמַן, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ בּוֹדְדִים, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם לֹא מְלֶךְ וְלֹא נְבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְחַמִּים, וּמָה יִשְׁאַר לָהֶם? רַק תְּפִלָּה. וְאוֹמֵר רַבּוֹנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פּד), שֶׁהַפֶּתַח וְהַדְּלֵת לְהַפְּנֹס אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה רַק תְּפִלָּה. וְלִכֵּן עַל כָּל עִם יִשְׂרָאֵל לְהִרְתֵּם יַחַד, וּלְהַצְטַרֵף וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים רַבִּים, אֲשֶׁר זֶה מֵה שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָפֵץ — שְׁנִבּוֹא וְנִדְבַר אֵלָיו. וְגָלָה לָנוּ רַבּוֹנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה): הַהִתְבּוֹדְדוֹת הִיא מַעֲלָה גְּדוּלָּה מִהַכֵּל; הֵינּוּ שְׁאֲדָם יִרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי שְׁלוֹ, וְכָל מֵה שֶׁהוּא צָרִיף — יִבְקֵשׁ אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, אֵין עוֹד

דְּבַר גָּדוֹל מְזֵה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ק'): כָּל הַצְּדִיקִים לֹא הִגִּיעוּ לְמִדְרַגָּתָם, אֲלָא עַל־יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, שֶׁשָּׁפְכוּ לָבָם וְשִׁיחָם אֵלָיו יְתָבְרָךְ. וְכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא בִּירָא, פָּרָשָׁה א'): אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ זְהִירִים בְּתַפְלָה, שְׂאִין מִדָּה אַחֲרַת יָפָה הַיְמִנָּה, וְהִיא גְּדוּלָּה מְכַל הַקְּרַבְנוֹת, וְאִפְלוּ אִין אָדָם כְּדַאי לַעֲנוֹת בְּתַפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, בִּינֵן שְׂמַתְפַּלֵּל וּמְרַבֵּה בְּתַחֲנוּנִים, אָנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמוֹ; וְלֹאֲחֵר שְׂשׂוּמְעִים דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ, הִיֵּשׁ עוֹד אֵיזָה סְפִק סְפִקָא, אִם צְרִיךְ לְהַצְטַרֵּף אֶל תַּפְלָתָם שֶׁל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה, וְלְהַתְפַּלֵּל בְּעִבּוּר עַם יִשְׂרָאֵל?! אֲשֶׁר בּוֹדַי יִמְשִׁיף הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יְשׁוּעוֹת וְרַחֲמִים לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵן אֵל כְּבִיר לֹא יִמָּאֵס תַּפְלַת רַבִּים, כִּי אֲצִלוּ יְתָבְרָךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׂוֹב כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל מִתְפַּלְלִים אֵלָיו, וְלִכֵּן מְבִיא עֲלֵיהֶם מַכּוֹת, כִּי רוּצָה וּמִשְׁתַּקֵּק לְשִׁמְעַע קוֹלָם. וְכִמּוֹ אֲבָא הַרוּצָה לְכַדֵּק אִם בְּנוּ חֵי אִם לֹאוּ, אָזִי נוֹתֵן לוֹ צְבִיטָה, וְאִם הֵיֵלֵד מִתְחִיל לַצֶּעֶק: "אֵי, אֵי", אָזִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חֵי. כְּמוֹ־כֵן הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ מְבִיא עַל בְּנָיו יְסוּרִים וְצָרוֹת, כְּדִי לַעֲוֹרְרָם בְּתַשׁוּבָה, וְיִשְׁמַע אֶת קוֹלָם צוֹעֲקִים בְּתַפְלָה; וְעַל־יְדֵי רַבּוּי הַתַּפְלָה — הֵם נַעֲנִים, וְכִמָּאֲמָרָם ו"ל (לְקוּטֵי וְאַתְחַזֵּן תַּחֲתֵהּ): "בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו" — בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִין לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא — עוֹנֶה אוֹתָם; כִּי רַק זֹאת שׁוֹאֵל מֵאֲתָנוּ הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ — תַּפְלָה. וּבַפֶּרֶט כְּשֶׁמִּתְקַבֵּץ כָּל הַצְּבוּר בְּצִוְתָא וּמְפִיל תַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת, וְכִבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרַכּוֹת ח.): אֵימְתִי עַת רְצוֹן? בְּשַׁעָה שֶׁהַצְּבוּר מִתְפַּלְלִין.

וְעַל־כֵּן לְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, רְאֵה לְהַרְבּוֹת בְּתַפְלָה וּבְהַתְּבוּדוֹת, וּבַפֶּרֶט דְּבַר כְּזֶה שְׂאִינוּ עוֹלָה מְאוּמָה, לֹא מְמוֹן, וְאִפְלוּ לֹא טְרַחָה, רַק מְבַקְשִׁים אוֹתְךָ, שֶׁתַּפְתַּח פִּיךָ וּתְדַבֵּר אֵלָיו יְתָבְרָךְ. וְאִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים אֵיזוֹ מַעֲלָה וְחַשְׁבִּיבוֹת יֵשׁ לְתַפְלַת יְהוּדֵי לְמַעֲלָה בְּשָׂמִים, וּבַפֶּרֶט בְּשַׁעָה שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְגַלִּים וּמִשְׁבָּרִים, וְהוּא בּוֹרַח מִהַכּוֹל אֵלָיו יְתָבְרָךְ, וְשׁוֹפֵף צָקוֹן לְחֲשׂוֹ אֶל קוֹנוֹ, אָזִי תְּמִיד הָיוּ שְׂשִׁים וּשְׂמִחִים וּמִתְפַּלְלִים אֵלָיו יְתָבְרָךְ. וְלֹא בְּתַנּוּם שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שׁוֹחֵר טוֹב תְּהִלִּים ק'): בְּשַׁעָה שֶׁאֲתָה

עומד ומתפלל יֵהא לְבַךְ שְׂמַח, שְׁנַאֲמַר (תהלים ק): "עבדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה"; וְלִכֵּן זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לְהַרְגִיל עֲצָמוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּשִׂפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, וְכֹל מִי שְׁמַרְגִישׁ עֲצָמוּ רְחוּק יוֹתֵר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא חֵשׁ יוֹתֵר עֲנִי וְשָׁבוּר וְרָצוּץ, הוּא יַעֲלֶה שְׁעִשׂוּעִים כְּאֵלוֹ, שְׂשׂוּם צְדִיק אֵינוֹ יָכוֹל לְהִרְאוֹת. וְכֵךְ כְּתוּב בְּזִהַר (בְּלֶק קצה.), דְּוֹד הַמְּלָךְ חִבֵּר אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים, וְכְתוּב שֵׁם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים לְשׁוֹן תְּפִלָּה: "תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה", "תְּפִלָּה לְדָוִד", "תְּפִלָּה לְעֲנִי". רָאָה נָא וְהִתְבּוֹנֵן, כְּשִׁמְשָׁה רַבְּנוּ הֵלֶךְ לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּוִדְאֵי יָדַע אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל, וְתַפְּלָתוֹ שְׁבָרָה אֶת כָּל הַרְקִיעִים, זֹהֵי "תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה", "תְּפִלָּה לְדָוִד" — הֵינּוּ דְוֹד הַמְּלָךְ בְּוִדְאֵי יָדַע אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל, כִּי בְּזֶה עֶסֶק כָּל יָמֵי חַיָּיו, וְאִם-כֵּן בְּוִדְאֵי תְּפִלַּת מֹשֶׁה רַבְּנוּ וְדָוִד הַמְּלָךְ הָיוּ בְּשִׁלְמוֹת, בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שְׂאִין שְׁלֵמוֹת אַחֲרֶיהָ, בָּא הַזִּהַר וְאוֹמֵר, יִשְׁנֶה תְּפִלָּה אֲשֶׁר הִיא יוֹתֵר חֲשׂוּבָה לְמַעַלְהָ בְּשָׁמַיִם מִתְּפִלַּת מֹשֶׁה רַבְּנוּ וְתַפְּלַת דְּוֹד הַמְּלָךְ, וְאִיזוֹהֵי? "תְּפִלָּה לְעֲנִי כִי יַעֲטֵף וְלִפְנֵי הַוְיָ"ה יִשְׁפָּף שִׁיחוֹ", אוֹמֵר הַזִּהַר, אֲשֶׁר אֶצֶל הָעֲנִי כְּתוּב: "כִּי יַעֲטֵף", הֵינּוּ שֶׁתְּפִלַּת הָעֲנִי עוֹשֶׂה עֲטִיפָה וּמַעֲטֵפֵת אֶת תְּפִלַּת מֹשֶׁה רַבְּנוּ וְדָוִד הַמְּלָךְ, הָאֵם נִתֵּן לְתַאֵר וּלְשַׁעַר דְּבַר כְּזֶה?! תְּפִלוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים הַקְדוּשִׁים הַדְּבּוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, צְרִיכוֹת לְהַמְתִּין עַד שְׁעֲנִי, שְׁבוּר וּמְדַכָּא, עֲנִי מִמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, יָבֵא לְבַכּוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא מַעֲלֶה תְּפִלוֹתֵיהֶם. תְּפִלָּה לְעֲנִי עוֹשֶׂה עֲטוּפִים לְתַפְּלוֹת הַצְּדִיקִים, וְלָמָּה? כִּי כְּשֶׁאָדָם חֵשׁ עֲצָמוּ שְׁבוּר וְרְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׁפֵל וּבְזוּי [וּכְפִי שְׁפֵל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ הֵיטֵב אֶת עֲבָרוֹ וְגִרְעוֹת מַעֲשָׂיו, שְׁעָלָיו לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה עַל כָּל אֲשֶׁר פָּגַם וְכוּ', וְעַדִּין הוּא רְחוּק לְגַמְרִי, וְאֶפְלוּ שְׁמִשְׁתַּדֵּל לְחִזּוֹר לְשִׁרְשׁוֹ, עַדִּין אֲרַכָּה הַדֶּרֶךְ לְפָנָיו, וְלֹא יִטְעֶה אֶת עֲצָמוֹ, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבְּנוּ ו'ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא): אֶת זֹאת תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי, שְׁלֹא יִטְעֶה אֶתְכֶם הָעוֹלָם]; דִּיקָא אַז עָלָיו לְזַכֵּר, שְׁבִשְׁמַיִם אֵין עֲרָף לְתַפְּלוֹתָיו, וּמִלְּאָכִים וּשְׂרָפִים מְחַפִּים לְתַפְּלוֹתָיו. וְלִכֵּן רָאָה לְהִיּוֹת חֲזֵק בְּתַפְּלָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְלִבָּא עָרֵב, וּבִקֵּר וְצִהְרִים לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית-הַפְּנִסָּת הַשְּׁלֹשׁ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּמַנְיֵן דִּיקָא, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר חֲשׂוֹב מְזֵה, כִּי זֶה עוֹשֶׂה רַעַשׁ בְּשָׁמַיִם. וְכִמְאֲמַרְם ו'ל (בְּרִכוֹת ח.): כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ

רמב אֲשֶׁר ג' תתל בנחל

בית-הכנסת בעירו, ואינו נכנס שם להתפלל, נקרא שכן רע; וכן אומרים (ירושלמי ברכות ה, א): כל מי שאינו נכנס לבית-הכנסת בעולם הזה, אינו נכנס לבית-הכנסת לעתיד לבוא; על-כן ראה לישוב עצמך: כמה ימי שנותיו של אדם? שבועים שנה. וכמה פרחו כבר מהשבועים שנה?! ועוד מעט יהיה בעולם הבא, ואיזו בושה וחרפה תהיה לו, שלא נכנס פה לבית-הכנסת, כי גם למעלה לא יכניסוהו. ואומרים חכמינו הקדושים (מגלה כט.): "ואהי להם למקדש מעט" — אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות; בית-הכנסת זהו בחינת בית-המקדש עתה לאחר החרבון. לכן עליך להכנס בכל יום ויום לבית-הכנסת להתפלל ולבית-המדרש ללמד תורה. וכמאמרם ז"ל (שיר השירים רבה, פרשה ה', סימן ב'): "אני ישנה" — מבית-המקדש, אבל "ולפי ער" — לבתי כנסיות ולבתי מדרשות.

ראה לצית לכל אשר כתבתי לך, ואז לרב טוב הגנוז תזכה.

הדורש שלומך...

ג' תתל.

בעזרת השם יתברך, אור ליום ששי לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב ישיגו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות שאלתך וכו'. ראשית, עליך להבין, ששהתקרבות אל רבנו ז"ל, זה רק על-ידי ספריו הקדושים. וכמו שאומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), אשר פניו, שכלו וחקמתו טמונים בתוך הספר. ולכן כל מי שלומד יותר ספרי רבנו ז"ל, הוא יותר מקרב אליו ז"ל.

והנה ידוע, אשר ענין של שלום-בית היה אצל רבנו ז"ל יותר

אֲשֶׁר ג' תתל בַּנְחָל רמג

מהכל, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן רסג), שְׁהִסְמִי-דְמִי"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהַפְרִיד בֵּין זוגוֹת צְעִירִים, כְּדֵי לְהַכְשִׁילָם בְּעִבְרוֹת, הַסְמִי-דְמִי"ם אֵינוֹ יָכוֹל לְרֹאוֹת שְׂיֵשׁ שְׁלוֹם בֵּין בְּנֵי הַזּוּג. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוֹטָה יז): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם, לֹא זָכוּ — אֵשׁ אוֹכְלֶתָן; אֶצֶל הָאִישׁ יֵשׁ י', וְאֶצֶל הָאִשָּׁה יֵשׁ ה', שְׁזָהוּ שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ, "כִּי בִי"ה הַנִּי"ה צוּר עוֹלָמִים" (יִשְׁעִיָה כו, ד), אִם רָבִים בֵּינֵיהֶם, אֲזַי מִסְלָקִים אֶת הַשְּׂכִינָה, וְנִשְׁאַר רַק אֵשׁ וְאֵשׁ. אַךְ כָּל הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל — לַחֲיוֹת בְּאֵהָבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וּלְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ. וְכֵמוֹ שְׂאוֹמֵר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סט), שְׁכַל הַעֲשִׂירוֹת שֶׁל הָאָדָם בְּאֵה רַק בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה. וְכִמְאֻמְרָם ז"ל (בְּבֹא מִצִּיעָא נט): אוֹקִירוּ לְנִשְׂיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ; תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נִשְׂוֹתֵיכֶם, כְּדֵי שֶׁתַּתְעַשְּׂרוּ. וְלִכֵּן אִם הָאִישׁ בְּאֻמַּת מְקַרֵּב לְרַבֵּנוּ ז"ל, הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְשֹׂמֵחַ מְאֹד, שְׁבַעֲלָה זָכָה לְהִתְקַרֵּב, כִּי מַעֲתָה בְּוִדְאֵי יְהִיָה לָהּ שְׁלוֹם-בֵּית אִמְתִּי. וְאַתָּה רְאֵה לְשִׂמְחָה וּלְעוֹדֵדָה וּלְחִזְקָה, כְּמֻאֻמְרָם ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו): אִשָּׁה — בַּעֲלָה מְשֻׁמְחָה, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר תְּפִקִּידוֹ. וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵּן, כַּמִּים פְּנִים לְפָנִים, וְאֶדְרָבָה, הֵיא תְעוֹדֵד אוֹתָךְ לְהַצְטַרֵף וּלְהִתְחַבֵּר אֶל אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

ואודות ששאלת וכו', עליך לדעת, אשר בענין חזרה בתשובה צריך להבין, שאי אפשר להכריח את הצד השני, ולכפות דעתו עליה, כי אף אחד אינו רוצה שיכפו דעתו עליו, ועל-כן בענין ההתקרבות אל הקדוש-ברוך-הוא, זה צריך להיות רק בדרך נעם, כי רק כך התורה נקנית, וכמו שכתוב (משלי ג, יז): "דרכיה דרכי נעם", בדרך אהבה והבנה, כך יכולים לשבר אפלו קיר של בטון, ולפתח בו פתח; כי כשאדם מדבר יפה, מסביר בנחת וברגוע, יכול לפעל הכל, והכל יבוא על מקומו בשלום.

הדורש שלומך באהבה רבה...

רמד אָשֶׁר ג' תתלא בנחל
ג' תתלא.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר פי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר.

בענין חזרה בתשובה ששאלת וכו', צריכים לידע שאין זה קל כלל ועקר, ואין זה נעשה בפעם אחת. כי אדם שהיה רגיל לחיות חיי הפקרות, שהיה רחוק מהקדושה, ועתה חוזר בתשובה, אזי עד שיזכה לזכך את גופו ולהפך את טבעו הרע — אורך זמן. ולכן רואים הרבה אנשים שמתחילים לשוב בתשובה, וכשנוכחים בקשיים הנעצמים בדרך — נסוגים אחורנית, כי חשבו כשישובו בתשובה, יזכו לאורות וזקוקים, ולראות מראות ותזיונות, ותחת זאת הם עוברים סבל ויסורים. אף באמת צריכים לדעת, שהכל נסיון מהשמים, לראות אם תזרו באמת לאמתו אליו יתברך, או לאו. ודיקא אז כשאדם מחזיק מעמד ומחזק עצמו, אז דיקא יראו לו הקדוש-ברוך-הוא דברים יפים עד מאד.

וכמו-כן עליך לזכור, אם שבת אמה בתשובה, אי אפשר לך להכריח את אשתיך, שההכרח לה גם-כן לשוב בתשובה, היות שאמה זכית לזה, כי אם לך גרד אור מהשמים, והחילות להרגיש כסופים והארה לאין סוף ברוך הוא, אין זאת אומרת, שגם לבת זוגך ירדה הארה זו, ועליך להמתין ולהתאזר בסבלנות, עד שיחול שנוי גם בה. ולכן עקר העצה בעבורך — לא לכעס ולהתפרץ, חס ושלום, עליה ועל ילדיה, אלא המשך לקיים את המצוות, ותדבר בנעם ובנחת על מעלת המצוות, עד שכל בני הבית גם יזכו לשוב ליצור מחצבתם. וצריכים רק סבלנות גדולה.

הדורש שלומך...

ג' תחלב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב אַל ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

אודות ששאלתם וכו', עליה באמת להשמר בזה מאד, כי כיום ישנם טפוסים קשים, ועלולים לאמללה כל חיייה. ולכן אם היא חזקה באמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ואיתנה בצניעות ובכבוד עצמי, אל לה לחשש, אכל אם עדין חלשה היא בכל אלו, ראוי שלא תסע לעבודה זו דיקא, והשם יתברך בודאי יזמן לה עבודה אחרת. אכל אם אינה מפחדת, הרי רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן פה): כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם נְסִיעָה לְפָנָיו, אֵין לוֹ לְהִתְעַקֵּשׁ לְמָנַע מִזֶּה לִישֵׁב בְּבֵיתוֹ דִּיקָא; ואולי תמצא זיווגה, אכל העקר שתשמר שבת, ותשמר לאכל בשרות, ותהא צנועה, ואז יזמן לה הקדוש-ברוך-הוא זיווגה, ותזכה להצליח ולעלות עמו במעלות הקדשה.

הדורש שלומכם...

ג' תחלבג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב אַל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גֵּרוּ יֵאִיר.

מכתבך עם המעות לפדיון — לנכון קבלתי, יעזר השם יתברך, שימתקו ממך כל הדינים.

ואודות ששאלת וכו', הלא אומרים חכמינו הקדושים (אבות ב, ב): יפה תלמוד תורה עם הרף ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון; אנו רואים רבבות רבבות נשמות ישראל מחלקים את הזמן: עובדים ולומדים. ועקר העצה בעבורך — להתפלל אליו יתברך, שיתרחב

רמו אָשֶׁר ג' תתלד בנחל

לך, ותוכל ללמד יותר ויותר. אבל מוהרנ"ת ז"ל אמר: פרנסה אסור לזרק, אלא אם הפרנסה תזרק אותך; כי אם יש לאדם עבודה מסודרת, אסור לו להשליכה.

על-כן עקר עצתך לבקשו יתברך, שתהייה לך יותר שעות ללמד, ועל-ידי תפלה תוכל לפעל רבות, שהשם יתברך יתן לך זמן רב בעבור למוד התורה, העקר לא להגיע למריבה בבית, כמאמר ז"ל (בבא מציעא נט): אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו — תכבדו ותיקרו את נשותיכם, כי אז תתעשרו; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סט), שהעשירות באה לאדם בזכות האשה, ולכן צריכים ליקרה ולהזהר בכבודה מאד. ויעזר הקדוש-ברוך-הוא שיהיה לכם שפע בפרנסה, ותוכל להוסיף שעות בכל יום ויום ללמד ולהתמיד בתורה הקדושה.

הדורש שלומך באהבה...

ג' תתלד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד, שותה ממני הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך משבוע שעבר — לנכון קבלתי, ומחמת טרדותי הרבות — נתאחרתי עד כה.

חמדת לבבי! הלא תדע, אשר אי אפשר לגרש את החשך במקלות, כי כאשר מנפנפים במקלות בחשכה, מזיקים ומכים איש את זולתו, מחמת שאין רואים. אלא איך מגרשים את החשך? על-ידי גפרור אחד — נעשה אור, ורואים שפה נמצא אדם, ושם נמצא אדם וכו', ואחר-כך מדליקים עוד ועוד גרות ומבעירים מדורה, עד שנעשה אור גדול מאד; כמו-כן בדורנו עתה, שנמצאים בחשך גלות הערב-רב, אשר מסיתים ומדיחים איש כנגד רעהו, ואף

רמז בנחל ג' תתלה אָשֶׁר

שְׁכַל עִם יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיהו ס, כא): "וְעַמְּךָ כָּלָם צְדִיקִים", אֲבָל כְּתוּב בְּזִהַר (פִּינְחָס קכה.): רֵאשִׁי הָעֶרְכָּב־רַב הֵם מְזַרְעֵם עֲמֻלְךָ, וְהֵם מְחַרְחָרִים קְטָטוֹת וּמְרִיבוֹת וְהִסְתּוֹת בֵּין כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִהְסְתָה גּוֹרְמַת חֲשָׁכוֹת וְאֶפְלָה, שְׂאֲחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְדַבֵּר עִם הַשָּׁנִי, וְאֲחָד שׁוֹנֵא אֶת זוּלְתוֹ, וְהַשָּׁנֵא מִתְפַּשֵּׁט בְּקָרֵב הָעָם. וּמַהי הָעֵצָה? לְהַדְלִיק אֹר: לְקָרֵב עוֹד וְעוֹד יְהוּדִי, לְגַלוֹת לְכָלֵם אֲמוּנָה, לְפָרְסֵם אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעוֹלָם, לְהַפְיֵץ אֶת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים שְׂיֻצְאוּ זֶה עִתָּה מִהַדְפּוּס, וּמִעַט מִן הָאוֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִהַחֲשֶׁךְ. כִּי אֵין זֶה עֵצָה לְהַכְנִס בְּכּוֹחֵים וְכו', אֲלֵא לְהַכְנִס רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ רַק לְגַלוֹתוֹ וּלְפָרְסָמוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָלֵם, וְזֶה יָבִיא אֶת הַגְּאֻלָּה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (יִלְקוּט הוֹשַׁע, רַמְזוֹ תְקִיט): אֵין כָּל הַגְּלִיּוֹת מִתְכַּנְסוֹת, אֲלֵא בְּשֶׁכֶר אֲמוּנָה. הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתלה.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שִׁבְת־קִדְשׁ לְסַדֵּר כִּי תִשָּׂא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֶהוּבִי, אַחִי, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ לְנִכּוֹן קִבְלָתִי, וּמֵאֵד נִצְטַעֲרָתִי לְשִׁמְעַ בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִמָּה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

יְדִידִי הֵיָקָר! אֹדוֹת שְׁכַתְּבָתְךָ, שְׂאֲתָה נִכְשָׁל בְּעוֹן הַמֵּר שֶׁל לְשׁוֹן־הָרַע וְכו', הַכֵּל בָּא מִן הַבְּטָלָה וְכו', כִּי כָף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת נט:), הַבְּטָלָה מְבִיאָה לְיַדֵּי זְמָה, וְלְיַדֵּי שְׁעֵמוֹם וְשִׁגְעוֹן. כְּשִׂאָדָם מְבַלָּה זְמָנוֹ לְרִיק, הוּא הוֹרֵס אֶת חַיּוֹ בְּיַדֵּי מִמָּשׁ, וְכְמֵאֲמָרָם ו"ל (אֲבוֹת דְּרַבִּי גֵתָן יא, א): אֵין אָדָם מֵת, אֲלֵא מִתּוֹךְ הַבְּטָלָה; כִּי כְּשִׂאָדָם עָסוּק וְעָמַל לְפָרְנִסְתּוֹ, וְיוֹדֵעַ שְׁמֻקְבֵּל מְעוֹת עַל כָּל שְׁעַת עֲבוּדָה וְכו', לוֹ אֵין פְּנָאֵי לְפִטְפוּטֵי הַבֵּל וְרִיק, כְּשִׂאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה וּמְקַיֵּם מִצְוֹת, אֵין לוֹ פְּנָאֵי לְדַבּוּרֵי סָרְק. אֶף מִי יֵשׁ לוֹ פְּנָאֵי לְשַׁבֵּת וּלְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע? זֶה שְׂיוֹשֵׁב בְּטֵל. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ

רמח אָשֶׁר ג' תתלה בנחל

הַקְדוּשִׁים (אבות ג, ב): שְׁנַיִם שְׂיוֹשְׁבֵינָּה וְאֵין בִּינֵיהֶן דְּבָרֵי תוֹרָה, הָרִי זֶה מוֹשֵׁב לְצִיָּם; אִף שְׂאִינָם מְדַבְּרִים כָּלֵל, זֶה כָּבֵר מוֹשֵׁב לְצִיָּם! כִּי אִם אֵינָם מְשׁוֹחֲחִים בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, בְּוַדָּאֵי מוֹעֲדִים הֵם לְכָל מִינֵי גְרִיעוֹת, לְדַבֵּר רַכִּיל וְכָל דְּבַר רַע עַל זוּלָתוֹ.

וּבְאֵמֶת, הַתְּבוּנָה וְרָאָה מִמָּה נּוֹבֵעַ, שְׂאָדָם יְדַבֵּר עַל זוּלָתוֹ? אֵין זֹאת אֶלָּא מִגְּאֻוָּה וְיִשׁוּת, שְׁחֹשֵׁב שֶׁהוּא יוֹתֵר גְּעֵלָה מְזוּלָתוֹ, יוֹתֵר מְצֻלָּח מִמֶּנּוּ וְכוּ', וְכַדִּי לְהוֹכִיחַ אֲמִתוֹת דְּבָרָיו, הוּא מְדַבֵּר רַע עַל הַזּוּלָּת וּמְשַׁפִּילוֹ וּמוֹרִיד חֲנוּ בְּעֵינֵי אֲחֵרִים. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵין מִדְּרַשׁ מְשַׁלֵּי כה, יח): קָשָׁה לְשׁוֹן־הֶרֶע כְּנֶגֶד רְמַחִים וְחֲצִים וְחֲרָבוֹת שֶׁהֵם מְמִיתִים; כִּי זֶהוּ הָעוֹן הַחֲמוּר בְּיוֹתֵר. וְהֵם הֵם הָעַרְב־רַב, שְׁעָקֵר כְּוָנָתָם לְהַסִּית אֶת הַבְּרִיּוֹת אֵלָיו נֶגֶד אֵלָיו, וְלִכֵּן מְדַבְּרִים רַע כָּל הַיּוֹם וְלַרְבוֹת הַלַּיְלָה נֶגֶד עַם יִשְׂרָאֵל, הַמְּאֲמִינִים בְּאֵל עֲלִיּוֹן וּמִלְּךָ עוֹלָם, שׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמְצוּוֹת. וּמֵאַיִן זֶה בָּא? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵין מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים יב, ב): אֵין אָדָם מְסַפֵּר לְשׁוֹן־הֶרֶע, עַד שְׁכַפֵּר בְּעֵקֶר; כִּי אִם אָדָם הֵיךָ מֵאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא עִמוֹ, אֵתוֹ וְאֶצְלוֹ, לֹא הֵיךָ מֵעַז לְדַבֵּר עַל זוּלָתוֹ. וְכֵן אוֹמְרִים (עֵרְכִין טו:): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן־הֶרֶע, אָמַר הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: אֵין אָנִי וְהוּא יְכוֹלִים לְדוֹר בְּעוֹלָם.

וְכָלֵל זֶה תַּקַּח בְּיַדְךָ — אִם אַתָּה רוֹאֶה אֶחָד הַמְּתַלּוֹצֵץ מִבְּנֵי־אָדָם, וְלוֹעֵג לָהֶם, וּמְדַבֵּר בְּגִנוּתָם, תִּדַע שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ שָׂרוּי בְּדַפְאוֹן פְּנִימִי, וְאֵין לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת בְּזִמְנוֹ הַיָּקָר, וְלִכֵּן מְמַלֵּא פִּיו הַבָּל וְהוֹצָאת דְּבָרָה לְדַבֵּר עַל כָּלֵם. כִּי מִי שֶׁבֵּר דַּעַת הוּא, מְשַׁכִּיל וּמְבִין אֲשֶׁר אֵין אֲבֻדָּה כְּאֲבֻדַת הַזְּמַן, וְשׁוֹמֵר עַל זְמָנוֹ לְנַצֵּלוֹ כְּרְאוּי — אוֹ עוֹבֵד, אוֹ לוֹמֵד, אוֹ מְתַפְּלֵל, אוֹ מְתַבְּוֹדֵד, אוֹ מְקַיֵּם מְצוּוֹת, אוֹ עוֹשֵׂה חֶסֶד, כִּי יִשְׁנֶם אֵין־סֵפֶר מְצוּוֹת וְעֵנִינִים טוֹבִים לַעֲסֹק בָּהֶם; אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְשׁוֹמֵר עַל זְמָנוֹ הַיָּקָר — אֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקוֹ!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

אֲשֶׁר ג' תתלו בנחל רמט

ג' תתלו.

בעזרת השם יתברך, מוצאי־שבת־קדש לסדר כי תשא ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד, שותה ממני הנחל הנובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי.

בענין התכלת ששאלת; ידוע, שמאז חרבן־בית־המקדש נעלם
התכלת. ורבנו ז"ל התבטא פעם ואמר: ממני עד משיח, כבר לא
יהיה חדשות, רק דבר אחד, והתאנח ואמר: אה, תרחם; ולא הבינו
מה פונתו. ובאמת בשנת תרמ"ח, היה צדיק קדוש: הרבי מראדזין
זי"ע, שחבר שלשה ספרים מענין התכלת, ומצא את החלזון
שממנה עושים את התכלת, והיתה עליו הרבה מחלקת, כי לא כל
חכמי ישראל קבלו דעתו, אבל היו גם הרבה שפן קבלו דבריו.
והביא ראיות מחכמינו הקדושים, שהתכלת הזה הוא התכלת שהיה
לעם ישראל מימות עולם. ואצל חסידי ברסלב, מאז ששמעו דבור
זה מרבנו ז"ל, שיתגלה דבר אחד, והתברר שזהו התכלת, אזי ישנם
חלק גדול מחסידי ברסלב שהולכים עם תכלת. ואף שאין יודעים
בברור, אם זה באמת התכלת, אבל אין מה להפסיד, כי היום
הולכים עם ציצית של צמר, ולכן אין חשש שעטנוז.

ובאמת נכון הוא לילף עם תכלת, כי תכלת דומה לים, וים
דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד (חלין פט.), ולכן ראוי
לעשות כן.

ובענין ששאלת האם לילף עם ציצית בגלוי מעל הבגדים, אצל
חסידים נוהגים לילף כף, כי בזה מגלים, שאנו יהודים המעטפים
כל היום עם ציצית, שנאמר עליה (במדבר טו, לט): "וראייתם אתו
וזכרתם את כל מצות ה'"; תכף פשרואים את הציצית, נזכרים בו
יתברך. ולכן אצל חסידים המנהג לילף עם הציצית בגלוי, ואשרי
הנוהג כף, אשריו ואשרי חלקו! וכמאמר ז"ל (עין תנחומא שלח טו):
"וראייתם אותם" אין פתיב, אלא 'אתו', מלמד שכל ההולף עם

רנ אָשֶׁר ג' תתלז בַּנְחַל

ציצית, מְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו'ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'), שְׁעַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית נְצוּלִים מִתְאַוֶּת נְאוּף. וְלִכֵּן דְּבַר גְּדוֹל לְהַזְהִיר בְּמְצוּהָ זֹו וְלִקְיָמָה כְּהַלְכָתָהּ. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים כה.): שְׁקוּלָה מְצוֹת צִיצִית כְּנִגְדַּךְ כָּל מְצוּוֹת שְׁבִתוֹרָה; וְכֵן כְּתִיב (קֹהֶלֶת ט, ח): "כָּכֵל עֵת יִהְיֶה בְּגִדֶיךָ לְבָנִים", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבִת קנג.): אֵלּוּ צִיצִית; וְכֵן מְשַׁבְּחִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹמְרִים (מְנַחוֹת מג.): חֲבִיבֵינּוּ יִשְׂרָאֵל, שְׁסַבְּבֵן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמְצוֹת צִיצִית.

עַל-כֵּן רָאָה לְשַׁמַּח מְאֹד שֶׁנִּכְרְאֵת מְזַרְעֵ יִשְׂרָאֵל וְלֹא מְגוּיֵי הָאֲרָצוֹת, וְאֵתָה זֹוכָה לְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו, שֶׁהֵן רְצוּנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאֵתָה הוֹלֵךְ עִם צִיצִית וּמְסַתְּפֵל עָלֶיהָ, אָשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְפָרֵי שְׁלַח קטו): "וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים" — זֹו קִדְּשֵׁת צִיצִית, מְגִיד שֶׁהַצִּיצִית מוֹסְפֵת קִדְּשָׁה לְעַם יִשְׂרָאֵל; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁהוֹלֵךְ עִם צִיצִית, וְאֵינוֹ מְחַבֵּישׁ מְאֹף אֶחָד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

ג' תתלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וַיְקַהֵל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנְּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מְכַתְּבְךָ הָאֲרוּךְ — לְנִכּוֹן קַבְּלַתִּי, וְלְהַשִּׁיבְךָ — יִקְצְרוּ הַיָּמִין יְרִיעוֹת.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידֵי הַיְקָר! רַבְּנוּ ו'ל אוֹמֵר (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שְׁאָדָם צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שְׁיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה. וְהָאֲרוּךְ בְּזֶה מוֹהַר"נ'ת ו'ל (לקוטי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הַלְכָה ה'), שֶׁזֶהוּ דְּבַר קָשָׁה בְּמֵאֹד מְאֹד לְמַצֵּא אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שְׁיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה. וְלִכֵּן צָרִיכִים לְחַפֵּשׁ הַרְבֵּה מְאֹד אַחַר מְנַהִיג

אֲשֶׁר ג' תתלוז בְּנַחַל רנא

אֲמַתִּי, שְׂיֻכַּל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו; כִּי כָּל מְנַהֵיג וּמְנַהֵיג יֵשׁ לוֹ רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, וְהִרְאָהָ, שֶׁהוּא מְנַהֵיג הַדּוֹר, וַיֵּשׂ אֲנָשִׁים הַהוֹלְכִים אַחֲרָיו, אֲבָל צְרִיכִים תָּמִיד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׂ אַחַר הַצַּדִּיק הַזֶּה שְׂיֻכּוֹל לְהוֹרִיד עֲצָמוֹ אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. כִּי הִנֵּה אָדָם נִמְצָא בְּבוּז, בְּלִכְלוּף עַב וְגַם, מִחֲמַת שְׁחָטָא בְּעוֹנוֹת וּבְכַפְשָׁעִים, לְכַלֵּף עֲצָמוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּכָל מִינֵי עֲרִיּוֹת, בְּכָל מִינֵי עֲבוּדָה זָרָה וּשְׂאָר זְהוּם וְטִנוּף, וְעַתָּה רוּצָה לָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה, וּמְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק שְׂיֻכּוֹל לְהַבִּין אוֹתוֹ וּלְהֵאִיר גַּם בּוֹ אוֹר אֱלֹקֵי. וְעַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׂ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת הַצַּדִּיק וְלְהַתְעַנֵּג מִזִּיוּ, כִּי אֵין זֶה קַל, וְצָרִיף לְזֶה הַרְבֵּה תְּפִלָּה וּבְקִשָּׁה. וּכְמוֹ שְׂאוּמֵר רַבְּנֵי וַיֵּל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עח), שְׂצָרִיף לְהַתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יְתִבְרַךְ, שְׂיִמְצָא אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, כִּי אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ, כִּי הַבַּעַל-דְּבָר שֵׁם לְבוֹ הַרְבֵּה מְאֹד עֲכָשׁוּ לְבַלְבַּל אֶת הָעוֹלָם, כִּי יִשְׂרָאֵל קְרוּבִים עֲכָשׁוּ אֶל הַקֶּץ מְאֹד, וַיֵּשׂ עֲכָשׁוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל הַרְהוּרִים גְּדוּלִים וְכַסּוּפִים גְּדוּלִים לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, אֲשֶׁר לֹא הִיָּתָה כְּזֹאת מִימֵי קֶדֶם, עַל-כֵּן הַעֲלִים הַסֵּמ"ך-מ"ם וְהַסְתִּיר אֶת הַצַּדִּיקִים הָאֲמֵתִים, וְגִלָּה מִפְּרִסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר, וְגַם בֵּין הַצַּדִּיקִים הָאֲמֵתִים הַכְּנִיס מַחְלָקָת, עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִים הֵיכָן הָאֲמֵת. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׂ עַל זֶה הַרְבֵּה מְאֹד יְתִבְרַךְ.

וְהַעֲקָר — צְרִיכִים אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלְהֵאֲמִין בְּכָל חֲכָמֵי הַדּוֹר, וְאִם יֵאֲמִין בְּכֻלָּם, יִזְכֶּה לְבַסּוּף לְהַגִּיעַ לְאֲמֵת. בּוֹדָאֵי יִשְׁנֵם צְבוּעִים וְרִמָּאִים, תְּדַשִּׁים מְקֻרָב בָּאוּ, הַעוֹבְדִים עַל בְּנֵי-אָדָם וְכוּ'. וְהַסִּימָן לְתַהוֹת עַל קַנְקָנָם — פְּשׁוּט בְּתַכְלִית: רַבְּנֵי וַיֵּל אוֹמֵר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ו'): הַיֵּצֵר הָרַע נִדְמָה כְּאֶחָד הַהוֹלֵךְ עִם יָד סְגוּרָה, וְכֻלָּם רָצִים אַחֲרָיו, וְחוֹשְׁבִים שְׂיֵשׁ לוֹ מִשְׁהוּ בִּיד, וְרוֹדְפִים אַחֲרָיו יוֹם אַחַר יוֹם וְכוּ', וּלְבַסּוּף פּוֹתַח יָדוֹ, וְרוֹאִים שֶׁאֵין בָּהּ כְּלוּם. וּמִתְחִילִים לְכַכּוֹת וְלִמְרַט שְׁעַר רֵאשִׁים: "הַכֵּיצַד בְּלִינוּ יָמִים, שְׁבוּעוֹת וְחֻדָּשִׁים וְשָׁנִים לְרוּץ אַחַר פְּלוּגֵי, וּלְבַסּוּף נִתְגַּלָּה שֶׁאֵין אֲצִלוֹ מְאוּמָה, וְהוֹלִיכֵנוּ שׁוֹלָל?! " כְּמוֹ-כֵן אוֹתָם רִמָּאִים וְנוֹכְלִים, רִיקִים וּפּוֹחֲזִים, שְׂמֻטְעִים אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְאָדָם נוֹתֵן לָהֶם כָּל כֶּסֶף וּזְהָבוֹ, וּמְצַפֶּה לְתַקוּנָם

רנב אָשֶׁר ג' תתלח בנחל

וְלִישׁוּעוֹת, וְאֵינוֹ שָׁם עַל לֵב, שֶׁהַכֹּל הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ. וּמֵאַיִן יוֹדְעִים הַיֶּכֶן הָאֱמֶת? אֲלֹא צְרִיכִים לְזַכֵּר אֶת הַכֹּלֵל הַזֶּה: "מִה שֶׁבִּיד בְּטוֹחַ", אֲנִי נִמְצָא בַחֲשֵׁךְ, רַחוּק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַתָּה אֲנִי שָׁב בַּתְּשׁוּבָה וְרוּצָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ הַדְּרָךְ, אֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ הַיֶּכֶן הַדִּלֵּת לְהַפְגִּים אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק וּמוֹרָה לִי הַדְּרָךְ, מְגַלֶּה לִי הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח — לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְחַזְּקֵנִי וּמַעוֹדְדֵנִי וּמְשַׁמְחֵנִי, מֵרָאֵה לִי הַדְּרָךְ, אֵיךְ גַּם אֲנִי יְכוּל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, הַלְכוֹת וְאֲגָדוֹת, בְּרִיּוֹת וְתוֹסֵפּוֹת, וְאִם-כֵּן אֲנִי רוֹאֶה — מִה שֶׁבִּיד בְּטוֹחַ! הֲלֹא רַק זֶה מִה שִׁישְׂאָר מִמֶּנִּי; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ. וְכִמוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, אֶחָד אֵינוֹ יְכוּל לְאָכַל בְּשָׂבִיל זוּלָתוֹ, אִם אֵתָּה לֹא תֹאכַל — תִּהְיֶה רָעֵב, אִם לֹא תִשְׁתֶּה — תִּצְמָא. כְּמוֹ-כֵן בְּרִוּחָנוֹת — אִם לֹא תִלְמַד תוֹרָה — הַנְּשָׁמָה זוֹעֶקֶת מִחַמַּת רָעֵב, אִם לֹא תִזְהַר בַּתְּפִלוֹת: שִׁחְרִית, מְנַחֵה וְעֶרְבִית, הַנְּשָׁמָה צוֹעֶקֶת: אֲנִי צָמְאָה וְכוּ', וְאוֹי לוֹ לְאָדָם, שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ צִעֲקַת הַנְּשָׁמָה. וְלִכֵּן בְּזֶה תִּבְחַן אֶת הַתְּקַרְבוּתְךָ, אִם הִיא לְצַדִּיק הָאֱמֶת אִם לֹא: אִם אֵתָּה מֵתְחִיל לְהִתְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה, וּמֵרְגִישׁ צְמָאוֹן רוּחָנִי, רָעֵבוֹן רוּחָנִי, וּמֵתְחִיל לְלַמֵּד תוֹרָה, לְהִתְפַּלֵּל בְּדַבְּקוֹת, לְהִתְבּוֹדֵד בְּיַתֵּר שְׂאֵת, וּלְהִרְבּוֹת בְּמַצּוֹת וְכוּ', סִימֵן שְׂאֵתָּה מִסְתוּפֵף אֶצֶל צַדִּיק אֱמֶת; כִּי מִי שֶׁזִּזְכָּה אוֹתְךָ לְהִתְמַיֵּד הַרְבֵּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, עַד שֶׁתִּזְכָּה לְסִיִּים מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּךְ, זֶה־רַחֵם וְתִקְוֵנִים, סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ וְכוּ' וְכוּ', מִי שֶׁזִּזְכָּה אוֹתְךָ לְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, מִי שֶׁזִּזְכָּה אוֹתְךָ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה, הוּא הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת!

אַקוּהָ שֶׁתִּכְנִים דְּבוּרִים אֵלָיו עִמָּךְ בְּתוֹךְ לִבְךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וּנְקִיחַל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב אֶל אַבּוֹת הַבְּחוּרִים הַיְקָרִים, הַרוּצִים לְהֵאִיר נַפְשָׁם

אָשׁר ג' תתלח בנחל רנג

באור האורות, צח הצחצחות, הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרם יאיר.

מכתבכם לנכון קבלתי, ונצטערתי מאד לשמע בצערכם.

אודות שבקשתם עצה וחיזוק וכו'; ארוצה בשורותים אלה לפניכם.

ראו לשמח מאד מאד, שאתם זוכים לילדים היושבים בכחלי בית-המדרש, ולומדים בקדשה ובטהרה. אבל צריכים לזכור, שעל בחורים רחמנות גדולה מאד מאד, כי כן צעק הנביא במגלת איכה (א, טו): "קרא עלי מועד לשבר בחורי", הסמ"ך-מ"ם שובר בחורי ישראל; כי היום הנסיון הכי קשה לבחור להיות רוק, כי הנסיונות קשים מאד, הפריצות בחוצות עושים פריצות בנשמות ישראל, התמונות תועבה שמפיצים בכל עבר ופנה, הורסות את הנפש, מזהמות את הנשמה. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (פסחים קיב.): לומד תורה בטהרה, נושא אשה ואחר-כך לומד תורה; לכן על ההורים להבין, שעליהם למסור נפשם בשביל בנייהם לחתנם בגיל צעיר, ולא להסתפל על שום דבר — לא על יחוס, לא על ממון וכו' וכו', אלא להציל את הילדים; כי אם אב אוהב את בנו, הוא צריך לחתנו קדם שנוכשל בפגם הברית. ולכן כשרואים כל-כך הרבה בחורים, שנופל להם החשק מן הלמוד, ומפל שפן שמדרדרים, חס ושלום, עקר העצה — לחתנם מה שיותר מהר, ולא להסתפל על שום מונע ומעכב, אלא לקיים את הנאמר בשלחן ערוך (אבן העזר, סימן א'). כי הזוכה לרחם על בניו ובנותיו, ולחתנם בגיל צעיר, יהיה מבטח שיהיו לו ילדים קדושים וטהורים בקדשת הברית, ויהיה להם מח נקי ללמד תורה; ולכן ראו להרבות בתפלה להשם יתברך, שתמצאו להם זיווג הגון, ובנדאי על-ידי תפלה תענו. וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מנהר"ן, חלק ב', סימן פט), שהצדיק הוא השדכן, והוא משהו פל השדוכים, ולכן ראוי לבחורים לבא אל הצדיק האמת שהוא ישדכם. והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שיהיה לנו חלק בקדשת ובטהרת עם ישראל.

הדורש שלומכם, ומצפה לשמע הטוב מכם...

ג' תתלט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום רב אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע
מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך עם המעות להדפסה — לנכון קבלתי, ותשוואות חן
לך על זה.

אודות הדאגות שנתרבו אצלך וכו', מה אמר לך?! הלא
חכמינו הקדושים אומרים (סנהדרין ק:): לא תעיל דוּיָא בלבך, פי
גברי גברין קטל דוּיָא; לא יכניס אדם בלבו דאגות, פי אנשים
גבורים הרגה הדאגה; כל הדאגות — מקורן בחטאים, כמו שכתוב
(תהלים לח, ט): "אדאג מחטאתי", ואמר רבנו ז"ל, על-ידי שאדם
לא תקן חטאת נעורים, על-ידי-זה באות לו דאגות.

ולכן ראה העקר לשוב בתשובה שלמה, ולשפח עברך,
ולהתחיל בכל פעם התחלה חדשה; פי סגלה גדולה להנצל
מהדאגה שחדרה ללב — לשוב בתשובה אל קונו, ולא להסתפל
על עברו כלל, אלא להתבונן רק קדימה. ואמר רבנו ז"ל (שיחות-
הר"ן, סימן כו): אצל העולם השכחה היא חסרון גדול, אבל אצלי
היא מעלה גדולה, פי תכף כשעבר — כבר שכחתי.

ולכן ראה לא לבלבל עצמך ממה שהיה, אף שנפלת בעמק בור
ודות, העבר אין, ראה לשפח הפל, ולהתחיל דף חדש בחיים,
וממילא תזכה לתשובה שלמה.

ומפאת טרדותי הרבות בעסק הרבים — אקצר.

הדורש שלומך...

ג' תתמ.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי ... גרו יאיר.

חסדי השם יתברך ביום רביעי שעבר שלחתי לך עוד שתי חבילות עם ספרים. אקווה להשם יתברך שתקבלם ותראה להפיצם בין אחינו בני ישראל.

מה אמר לך, ידידי הקר! בענין הפצת מעינות החכמה חוצה, אין דבורים בפה ומכל שכן בכתב לתאר מעלת הענין הנשגב הזה, וחבל מאד מאד שאין שאר אנשי שלומנו מתעסקים בזה, כי אם יחידי סגולה. ובזה שתהלה לאל, אנו עוזרים לזה, ראוי לנו לשמח מאד מאד, שזכינו להיות שמשים אצל רבנו ז"ל. ואסור להסתפל בדברים אלו על שום ברירה שבעולם, ואפלו על שאר אנשי שלומנו היקרים, כי זהו יסוד היסודות בחסידות ברסלב — לגלות ולפרסם את למודו הטוב של רבנו ז"ל, כי מהישר לעם סגלה לגלות להם את הסגלה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא); ובפרוש אמר רבנו ז"ל (שיחות ה"ן, סימן רט): אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטהוין? ורצה שנסע נסיעות בשביל לקרב בני-אדם, כמובא הרבה בחיי מוהר"ן. ואם-כן מה לנו להסתפל מה שאחרים אומרים?! עלינו להסתפל רק על מה שרבנו ז"ל אומר. ועל-כן, חמדת לבכי! ראה להפיץ את מעינות החכמה חוצה, וראה לדבר עם כל מי שבא אליך מדברי רבנו ז"ל. ובפרטיות שעכשיו יהיה לך חבר טוב ... גרו יאיר, ראוי לך להתועד עמו בכל יום ולחזק את עצמכם. ובפרטיות שהוא יוצא עכשו מהחפה, ראוי לו לתן שבח והודיה להשם יתברך, ולהתחיל לעבד את השם יתברך באמת עם מחות נקיים, כי לומד תורה בטוהרה — נושא אשה, ואחר-כך לומד תורה (פסחים קיב:), וכן היה רצון רבנו ז"ל: "א בחור דאס ערשטע א טלית", הינו בחור — קדם צריך להתחמן. ובפרטיות

שְׁזִכִּיתֶם שְׁנֵיכֶם לְמִצָּא אֶת בַּת זִוְגְכֶם, רְאוּי לָכֶם לְשִׂמַּח מְאֹד מְאֹד, כִּי כַּמָּה בַחֲוָרִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מִתְאַחֲרִים, וְקָשָׁה וְכָבֵד לָהֶם לְמִצָּא אֶת בַּת זִוְגָם, וְעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, כָּל אֱלוֹ הָעֲנֻנִים שְׁחֲסֵרִים עֲדִין קֹדֶם שֶׁהוּא נְשׁוּי, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יבמות סב:): שְׂמִיחָה, שְׁלוֹם, תּוֹרָה וְשִׂמְרָה וְכוּ'.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תִּבְרָחוּ מִכָּל מִינֵי סִכְסוּכִים וּמִחֻלְקֵת מִבֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ; כָּלֵם אֲהוּבִים, כָּלֵם בְּרוּרִים, אֵין לָנוּ אֵלָא דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (תְּנַחֲוּמָא פִּינְחָס, סִמָּן י'): כְּשֵׁם שְׁאֵין פְּרָצוּפִיָּהּ שְׁוִין זֶה לְזֶה, כָּף אֵין דַּעְתָּן שְׁוָה; וְאֵי אֶפְשָׁר לְצִאת יְדֵי חוֹבֵת כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ'. וְעַל-כֵּן טוֹב יוֹתֵר לְבָרַח וּלְהִטָּמֵן אֶת עַצְמוֹ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּלְקַיֵּם כָּל מֵה שְׁרַבְּנוּ ז"ל מְצֻנָּה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת בְּלֵי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת שֶׁל הַבַּל. וְאֲשָׁרֵינוּ וְאֲשָׁרֵי חֻלְקָנוּ, שְׁאָנוּ זִוְכִים לִישֵׁב בְּבֵית מְדַרְשׁוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הוּא כְּעֵין בֵּית מְדַרְשׁוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּעֵין שְׁאָמְרוּ בְּתַנָּא דְּבֵי אֱלִיהוּ רַבָּא (פָּרָק ג'): אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל דְּבָר שְׁעָתִיד לִהְיוֹת בְּסוּף כְּבָר נַעֲשֶׂה מִקְּצָתוֹ הַיּוֹם, לְעָתִיד יִהְיֶה יְשִׁיבָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שְׁלוֹ, וְצַדִּיקֵי עוֹלָם בְּאוֹר פְּנֵיהֶם יוֹשְׁבֵין לְפָנָיו, כְּבָר נַעֲשֶׂה מִקְּצָת יְשִׁיבָה לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְכוּ', עֵין שָׁם; בְּעוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה יוֹשְׁבִים צַדִּיקִים בִּישִׁיבָה כְּעֵין שֶׁל מַעֲלָה, וְלוֹמְדִים: מְקָרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, הַלְכוֹת וְאַגְדוֹת, וְנִהְגִין מִזִּיו הַשְּׂכִינָה וְכוּ', עֵין שָׁם; וְהֵיכָן בְּעוֹלָם תִּמְצָא אֶת זֶה, אִם לֹא בִישִׁיבַת רַבְּנוּ ז"ל הָאֱמַתִּית, שֶׁהוּא בּוֹנָה "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ" (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֻלְק א', סִמָּן נט), שְׁעֲלֵיהֶם נֹאמֵר: "וְהִנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַיִם קֹדֶשׁ יֹאמֵר לוֹ"; כִּי בְּאֵמַת הַרְבֵּה הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִתְחִילִים לְהַתְּלַחֵב בְּשִׁלְהוּבֵין דְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּשַׁעָה שְׁזוֹכִים לְהַתְּקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, כָּל אֶחָד כְּפִי בַחֲנִיתוֹ וְכְפִי שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ וְכוּ', אֶף לְהַשְׁאֵר קַיִם וְחֻזֵק עַד הַסּוּף בְּאוֹתָהּ הַהִתְעוֹרְרוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת כְּתַחֲלַת הַחֲסִידוֹת, זֶה רַק זְעִירוֹן אֵינוֹן, שֶׁהֵם מֵהֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ הַמוֹכָא בְּתוֹרָה הַנִּזְ"ל. וְעַקֵּר הַתְּחַזְּקוֹתָם שְׁלֹא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הֶרַע הוּא עַל-יְדֵי רַבּוּי תַפְּלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת. כִּי כָּל מֵה שֶׁהָאָדָם מְרַבֵּה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, יוֹתֵר

מאירה אצלו האמונה הקדושה, ו"איש אמונות רב ברכות" (משלי כח, כ); ומי שתזק באמונה הקדושה בו יתברך, אינו ירא ואינו מתפחד משום בריה שבעולם, וגדל וצומח בעבודת השם יתברך, כאשר דברנו מזה הרבה בסעדה שלישית פרשה זו על-פי התורה קנ"ה, ומחמת שהיו הרבה דבורים נפלאים, וקשה עלי הפתיכה, ובפרט שאמרתי להעתיק לה עוד הרבה שיחות וספורים, על-כן קשה וכבדה עלי הפתיכה. ולכן אמר לאחד מהחברים, שיעתיק לה את כל התורה שדברנו.

חמדת לבבי! אם אכתב לה מה שעובר אצלנו בשבת אחת. — תקצר היריעה. חסדי השם יתברך, דבורינו הם רק מדברי רבנו ז"ל. ואם אמנם שהבעל-דבר מכסה הכל ושופך זבל וכו', כבר גלה לנו רבנו ז"ל (בהמעשה של הו' בעטלירס), אשר החתנה שלהם הייתה בתחיתות הארץ מכסה עם זבל וכו', כמו-כן אצלנו. והשם יתברך יזכנו להיות תמיד מקשרים יחד בזה ובבא.

ולמען השם יתברך אל תהיה בטלן, חטף ואכל בכל יום פרקים משניות, וחטף ושתה מזמורי תהלים, ותלביש עצמך במצוות בשמחה עצומה, והרגל עצמך לפרש שיחתך בכל יום אליו יתברך, ובפרטיות במקום קדש הקדשים הדר הטוב שמול ביתך, ששם חלקת מחוקק האריז"ל והבית-יוסף והאלשיך והרמ"ק והמבי"ט וכו' וכו'. ומפעם לפעם לטבל בהמקנה הקדוש של האריז"ל — אין למעלה מזה. והתמד מאד בכל יום במקרא, משנה, גמרא, מדרש, שלחן ערוך וספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לה לגצח נצחים, פי נקוּתָא כְּלִילָא דְוֵרְדָא (שבת קנב.); ועכשו בימי הנעורים הוא הזמן הכי יפה והכי נעים. ובפרטיות כשאנים בישוב, אשר בדרך כלל מבלבלים ומבטלים את האדם מעבודת השם יתברך. ויש דבור מהבעל-שם טוב הקדוש זי"ע, פי אם היה יכול, היה נשאר כל ימיו ביערות, רחוק מבני-אדם, פי לא יתכן כשאדם בין בני-אדם שלא יכשל בדבורים אסורים וסכסוכים ומחלקת וכו'. אתה נמצא בצפת, יכולים למצא שם את השם יתברך, ולהתמיד מאד בתורה הקדושה.

רנח אָשֶׁר ג' תתמ בנחל

וְרָאָה לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם גַּם עָלַי וְעַל בְּרִיאוֹתַי, וְשִׂאזְכָּה לְבוֹא
לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן אֶזְכָּה לְגַמֵּר הַדְּפֻסֹת סֵפֶר "שְׂפַת הַנַּחַל" עַל כָּל
הַ"לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, כִּי צְרִיכִים עַל זֶה הַרְבֵּה תְּפִלָּה, וְתַפְלַת רַבִּים
מְקַבֵּלִת לְמַעַלָּה מְאֹד מְאֹד. וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנּוֹצְחִית, אֵל
תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ מִשׁוּם בְּלִבּוֹל, כִּי הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ אִתָּךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

פֹּה תִקְבַּל הַעֲתָקַת הַתּוֹרָה שְׂדֵבְרָנוּ בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, שֶׁהַעֲתִיק
אֶחָד מֵהַחֲבָרִים לְעֲצָמוֹ, וְגַם עוֹד הַעֲתָקָה מִחֵבֵר שְׁנִי, שְׁגַם-כֵּן הַעֲתִיק
לְעֲצָמוֹ בְּאַפֵּן אַחֵר קֶצֶת (חֹסֵר). וְכָל זֶה אֲנִי שׂוֹלַח לְךָ, לְמַעַן לְהַחֲיֹת
אוֹתְךָ עַל-כָּל-פְּנִיָּם, שְׂאִינְךָ יָכוֹל לְהִיּוֹת אֶצְלָנוּ. הַרְצוֹנוֹת וְהַפְּסוּפִים
הָעוֹזִים שְׁלָךְ הֵם אֶצְלָנוּ, וְ"כַמִּים הַפְּנִיָּם לְפָנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם"
(מְשַׁלֵּי כו, יט); וְהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ יִזְכְּנוּ שְׁנֵתְעוֹרֵר יַחַד. וְלִמְעַן הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ
שְׁלַבֵּל יִהְיֶה בְּלִבְךָ עָלַי שׁוּם רַע, רַק לְדוֹן אוֹתִי תָמִיד לְכַף זְכוּת,
וְהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ יְדִין אוֹתְךָ לְכַף זְכוּת.

כָּל אֵלוֹ הַעֲתָקוֹת שֶׁהַעֲתִיקוּ חֲבָרִים, הֵם הַעֲתָק חֲפָשִׁי שֶׁכְּתָבוּ
כְּפִי שֶׁשָּׁמְעוּ, וְעֵבֶרְתִּי עֲלֵיהֶם, וְהֵם רָבָא דְרַבָּא נְכוּנִים. וְהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ
יַעֲזֹר, שִׁיעֲשֶׂה רֶשֶׁם אֶצְלָךְ וְגַם אֶצְלָם וְגַם אֶצְלִי, שִׁיְהִיו הַדְּבוּרִים
הַיּוֹצְאִים מִן הַלֵּב — נִכְנָסִים אֶל הַלֵּב, הֵן בְּלִבִּי זֶהֵן בְּלִבְכֶם,
וְנִתְעוֹרֵר יַחַד לְעִבּוּדְתוֹ יִתְּבַרְךָ. כִּי רַק זֶה עֵקֶר הַתְּכִלִּית מִכָּל
הַתְּכִלִּיתִין, וְלֹא יִשְׁאַר שׁוּם דְּבַר, רַק מֵה שֶׁנִּחְטָף בְּזֶה הָעוֹלָם.

הַנִּ"ל.

מֵרַב אֶהְבְּתִי אֵלֶיךָ, אַעֲתִיק לְךָ עוֹד כְּמָה שִׁיחֹת וְסִפּוּרִים לְמַעַן
הַחֲיֹת נַפְשְׁךָ.

(א) פַּעַם הַתְּאוּנָן אֶבְרַךְ אֶחָד לְפָנָי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים,
שִׁישׁ לוֹ חֲלִישוֹת הַדַּעַת גְּדוֹלָה, יַעַן שִׁישׁ לוֹ רְצוֹנוֹת וְהַשְׂתַּוְקוֹת
לְבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ וְ"ל זֶה יָמִים וְשָׁנִים, וְעַדִּין לֹא עָלְתָה לוֹ. וּבֵין
כֵּן רוֹאֶה בַּחֲוָרִים וְאַבְרָכִים אַחֲרֵים נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים וּבָאִים וּמַגִּיעִים

אָשֶׁר ג' תתמ בַּנְחָל רנט

אַל הַצִּיּוֹן, עַל-כֵּן נַחֲלֶשָׁה דַעְתּוֹ מְאֹד. וְהַשִּׁיב לוֹ זֶה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ:
אֲתָה בְטָלָן, אֲדַרְבָּה עֲלֶיךָ לְשִׂמְחַת מְאֹד כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה שְׂאֲחֵרִים זֹכִים
לְנִסֵּעַ וּלְהִגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כִּי בָזָה גִרְאָה שְׂקָרוּכָה יְשׁוּעָתְךָ
לְבוֹא. כִּי אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ רְשִׁימָה אֲרַכָּה מִי שְׂצָרֶיךָ לְהִגִּיעַ אֵלָיו,
וּמִסְתַּמָּא אֵלָיו שְׁנָסְעוּ הֵם רְשׁוּמִים לְפָנֶיךָ. וְעַל-כֵּן לְאַחַר שֶׁהֵם כָּבַר
הָיוּ, עֲלֶיךָ לְשִׂמְחַת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יֵרְדוּ עוֹד כַּמָּה שְׂמוֹת מִהַרְשִׁימָה,
וּבְקָרוֹב יָבוֹא הַתּוֹר שְׁלָךְ.

ב) כְּשֶׁנִּסְעוּ מִנֵּי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בַּפֶּעַם
הָרֵאשׁוֹנָה בַּשָּׁנָה תשכ"ד, וְזוֹ הָיְתָה הַפֶּעַם הָרֵאשׁוֹנָה אַחַר תְּקוּפָה
שֶׁל כַּמְעַט אַרְבָּעִים שָׁנִים, שְׁנָסְעוּ קְבוּצַת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִחוּץ לְרוּסְיָה
אֶל צִיּוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה הָיָה בַּחֲנֻכָּה, וְקָבְלוּ אוֹתָם שֵׁם בְּכַבּוּד
גָּדוֹל. עָנָה וְאָמַר הָרַב הַחֲסִיד ר' ... גִּרּוֹ יְאִיר: נוּ, חֲנֻכָּה הָאֵט דָּאָךְ
א גְּרוֹיִסֵּן שְׂיִכּוֹת מִיִּטְ'ן רַבֵּינ'ס צִיּוֹן, כִּי אוּמ"ן רְאִשֵׁי תְּבוּת (מְשָׁלִי
ו, כג): גִּר מ'צוּה ו'תוֹרָה א'ור. וְאֶצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיְתָה אִזּוֹ שְׂמִיחָה
עֲצוּמָה, כִּי אַחַר תְּקוּפָה כָּל-כָּף אֲרַכָּה, שְׁנֻזָּכָה שְׂיִוְכְלוּ לְהַכְּנִס אֶל
צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל. וְתַהֲלָה לְאֵל, זֶה הָיְתָה הַתְּחִלָּה וְיִסוּד גָּדוֹל, שְׂמֵאֵז
וְעַד עַתָּה בְּעִזְרַתוֹ יִתְבַּרֵךְ, נוֹסְעִים מִפֶּעַם לְפֶעַם קְבוּצַת וְיַחֲדִידִים אֶל
צִיּוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יַעֲזָרֵנוּ, שְׁנֻזָּכָה שְׂיִפְתַּח הַגְּבוּל לְכָלל בֵּית
יִשְׂרָאֵל.

ג) שְׂמַעְתִּי מֵאַחַד שְׂשָׂאֵל אֶת אֶחָד מִגְּדוּלֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַטַּעַם,
לְמָה צְרִיכִים לֵילֵךְ אֶל קְבָרֵי צַדִּיקִים, הֲלֹא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֹא
כֹּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ? וְהַשִּׁיב לוֹ: אֲתָה צוֹדֵק, הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֹא
כֹּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל לְכָל עַצְם אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ מִמֶּשׁ, אָךְ אֲנִי
רְחוּקִים מִהַשְּׂגָה זֶה מְאֹד מְאֹד מִצַּד גְּשָׁמִיּוֹת גּוֹפְנוֹ, וּמְרַב עוֹנוֹתֵינוּ
הַרְבֵּים נַעֲלָם וְנִסְתָּר מֵאַתְּנוֹ אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲנִי כְּסוּמִים מִמֶּשׁ, וְאֵין
אֲנִי מְרַגִּישִׁים אֶת זֶה כָּלָל. מַה שְּׂאֵין כֵּן הַצַּדִּיק הוּא דְּבוּק בְּקַבִּיעוֹת
בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּדַבְּקוֹת אֲמִתִּית וּבְכַטּוֹל כֹּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, וְאֶצֶל גְּלוּיָהּ
אֲמִתַּת מְצִיאוֹת יִתְבַּרֵךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלְאָ עַד מְאֹד, וְעֵינָיו תָּמִיד

ר) נוּ, לְחֻנּוּכָה יֵשׁ שְׂיִכּוֹת גָּדוֹלָה עִם צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל.

מִסְתַּכְלוֹת עַל אֹרֹו יִתְבַּרַךְ הַמַּחֲיָה וּמִהֵנָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה וְכוּ'.
 וְהִנֵּה בְּכָל אָדָם יֵשׁ נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה חַיָּה יְחִידָה, אֵךְ לֹא כָּל אֶחָד
 זֹכֵה אֶפְלוּ לְנֶפֶשׁ דְּנֶפֶשׁ, מִכָּל שֶׁכֵּן לְנֶפֶשׁ דְּרוּחַ וְכֵן לְמַעֲלָה וְכוּ',
 וְהַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, עֲלֵה בְּמָקוֹם שֶׁעֲלָה לְפִי
 הַשָּׂגָתוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ, עַד שֶׁגְדוּלֵי הַצְדִּיקִים עָלוּ אֶל נֶפֶשׁ, רוּחַ, נְשָׁמָה
 דְּאֲצִילוֹת וְכוּ'. וְעַל-כֵּן גְּלוּי לְפָנֶיהֶם אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּגִלּוּי
 נוֹרָא וְנִפְלְא מְאֹד מְאֹד, וּכְשֶׁנִּסְתַּלְקִים, אֲזִי הַמָּקוֹם שֶׁנִּטְמָנִים שָׁם,
 הֵינּוּ בְּקַבְרֵיהֶם, שָׁם טְמוּן וְנִגְנָז בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ שְׁלֵהֶם, וְאֵךְ שֶׁהוּא רַק
 בְּחִינַת נֶפֶשׁ דְּנֶפֶשׁ, כִּי הַכֹּל עוֹלָה לְמַעֲלָה, אֵךְ אֶפְלוּ הַנֶּפֶשׁ דְּנֶפֶשׁ
 שְׁלֵהֶם, הֵם בְּחִינַת חַיָּה יְחִידָה, נִגְדַּד הַמְדַרְגָּה הַכִּי גְבוּהָה שְׁלָנוּ כְּפִי
 יְרִידָתָנוּ וְכוּ', וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבָּאִים אֶל קַבְרֵיהֶם הַקְדוּשׁ, וְשָׁם מְאִירָה
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּגִלּוּי יוֹתֵר, כִּי שָׁם מְאִירָה בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ דְּנֶפֶשׁ
 שְׁלֵהֶם, שֶׁהֵם גַּם בְּחִינַת גְּלוּי אֱלֹקוֹת לְגַבְנוֹ, וְלָכֵן אָנוּ נִתְעוֹרְרִים שָׁם
 מְאֹד. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, כִּי כְּשֶׁהוֹלְכִים אֶל קַבְרֵי צְדִיקִים,
 נִתְעוֹרְרִים בְּיוֹתֵר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וְנִכְנָסֵת בְּהֵלֵב הַתְּעוֹרְרוֹת וְתִשׁוּקָה
 עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבַּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַל-כֵּן, הֵן אֲמַת
 שְׁמַלְא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֵךְ אֵין מְרַגִּישִׁים אֶת זֶה, וּכְשֶׁבָּאִים אֶל
 קַבְרֵי הַצְדִּיקִים, מִתְחִילִים לְהִרְגִּישׁ אֶת זֹאת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזֹּכִים
 לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל וּבָאִים אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁכְּפֹרוּשׁ אָמַר
 (עֵין חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רסז), שֶׁהוּא זֹכֵה לְיְחִידָה דִּיתְחִידָה, שֶׁהִיא הַמְדַרְגָּה
 הַכִּי גְבוּהָה שֵׁשׁ רַק לְהַשִּׁיג וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּנוֹדָי שָׁם מְאִירָה הַנֶּפֶשׁ
 דְּנֶפֶשׁ שְׁלוֹ בְּגִלּוּי כְּזֶה, שֶׁהוּא לְגַבְנוֹ בְּחִינַת אֵין סוּף. וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִתְעוֹרְרִים שָׁם מְאֹד מְאֹד לְתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְחוֹזְרִים אֵלָיו יִתְבַּרַךְ.

ד) שְׁמַעְתִּי מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כְּשֶׁזֹּכֵה לְשַׁבֵּר אֶת כָּל
 הַמְּנִיעוֹת, וּבָא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְחָשַׁב כָּל הַדְרָךְ: בְּנוֹדָי כְּשֶׁאֶהְיָה
 בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, תִּהְיֶה לִי הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה וְכוּ' וְכוּ', וּמֵה מְאֹד
 נִתְפַּלֵּא כְּשֶׁבָּא לְשָׁם, וְלֹא הִרְגִּישׁ שָׁם שׁוֹם הִרְגָּשָׁה כְּלָל, אֲדַרְבָּה לְבוֹ
 נַעֲשֶׂה אֲטוֹם מְאֹד מְאֹד, וְהַכֹּל עָבַר עָלָיו בְּקִרְיֹוֹת עֲצוּמָה וּבְחִלְשׁוֹת
 הַדַּעַת גְּדוּלָה וְכוּ'. אֵךְ אַחֵר כְּמָה יָמִים שֶׁכָּבַר הֵלֶךְ מִשָּׁם, נִכְנָסָה בּוֹ
 תִשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחֹזֵר לְהִיּוֹת עוֹד פְּעַם בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל וְעוֹד פְּעַם,

והכסופין והרצונות שלו עזים וחזקים מאד מאד.

ה) וכן שמעתי מהרבה מאנשי שלומנו, שתכף-ומיד כשזכו להוציא מהכח אל הפעל חשקם ורצונם וכסופם, וזכו להיות בציון רבנו ז"ל פעם אחת, נכנסת בהם אחר-כך עוד פעם תשוקה עצומה לחזור ולהיות עוד פעם ועוד פעם. ויש מאנשי שלומנו שאומרים, שאינם יכולים להרוות את צמאונם הרוחני, אם לא חוזרים ובאים בכל פעם אל ציון רבנו ז"ל (והכל מטעם הנ"ל, ששם מאיר ברוחניות אור גדול, ואף על גב דאיהו לא חזי מזלי חזי. ועל-כן נפשם משתוקקת מאד מאד לקבל על-כל-פנים איזו בחינת הארה מנפש דנפש הצדיק, שהוא גלוי עצם אלקותו יתברך לגבנו).

ועל-כן ראוי לדון לכף זכות את כל אלו שרצים ובאים בכל פעם על קברי הצדיקים. כי מרב ירידתם ונפילתם, נפשם משתוקקת להאיר עצמה באור הרוחני המאיר שם בקברי הצדיקים האמתיים, וישראל קדושים הם, ונפשם משתוקקת אל קדשה וטהרה ואור רוחני).

ו) ר' לוי יצחק (גרו זאיר) [ז"ל], ספר לי, שראה כבר המון מאנשי שלומנו על ציון רבנו ז"ל, הולכים ובאים וכו', אף כמו שהיה הרב החסיד ר' ... ז"ל, זה לא ראו כלל אצל כלל אנשי שלומנו. והיה דבר זה לפלא גם בעיני כלל אנשי שלומנו הזקנים באומן, איך שלאברך יש בו פחות פאלו לישוב בקביעות רב היום והלילה רק על הציון הקדוש, כי לא ירד משם רק להתפלל בהקלוז ולאכל ולישן, ושאר כל הזמן ישב רק בציון הקדוש עם השתוקקות וכסופין פאלו, אשר אי אפשר לשער מיט אזא ברענונג, מיט אזא גלוסטעניש" וכו' וכו'. ופעם אחת שאל אותו אחד מאנשי שלומנו: מה אתכם שאתם שם כל היום והלילה? והשיב בתמימות: אני ליד ארץ ישראל, וחסר לי מאד מאד אוירא דארץ ישראל. אף רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קט), כי במקום קבר הצדיק, מאיר

(ש) עם פזו תבערה, עם פזו השתוקקות.

אֹיֶרָא דְאָרְצָא יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֲנִי אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲנִי מְרַגֵּישׁ
בְּאֵמֶת טַעַם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְתַכְףּ-וּמְדִד כְּשֶׁאֲנִי יוֹרֵד מִשָּׁם, אֲנִי מְרַגֵּישׁ
אֶת אֹיֶר חוּץ לְאָרְץ, וְאִינִי רוֹצֶה לְהִיּוֹת בְּחוּץ לְאָרְץ, וְעַל-כֵּן אֲנִי
בוֹרֵחַ בְּכָל פַּעַם אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ.

ז) אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מְסַפְּרִים, שְׁמִי שֶׁהָיָה מְתַבּוֹנֵן בְּעֵין הָאֵמֶת, הָיָה
רוֹאֶה נְסִים נְגָלִים מִמֶּשׁ שֶׁנֶּאֱרַע שָׁם לְכָל אֶחָד שֶׁעָמַד שָׁם וּבָכָה
וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁיַעֲזָרֵהוּ בְּזָכוֹת הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ הַשּׁוֹכֵן בְּמִקְוֵם
הַזֶּה. וּבִיּוֹתֵר רָאוּ נְסִים נְגָלִים, אִיךָ שֶׁבְּרוּחַנִיּוֹת נוֹשְׁעוּ אֲנָשִׁים רַבִּים
עַד אֵין מְסַפֵּר וְכו', שֶׁהָיוּ קֹדֶם רְחוּקִים בְּתַכְלִית הָרְחוּק, וּבָאוּ אֶל
צִיּוֹנוּ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּפָרְשׁוּ שָׁם כָּל שִׂיחוֹתֵיהֶם בְּוִדּוּי דְבָרִים
וְכו', וְהִתְנוּדוּ אֶת חֲטָאתָם בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וַיְרִדוּ מִשָּׁם אֲנָשִׁים אַחֲרֵים
לְגַמְרֵי. וּבְפִרְטֵיּוֹת אֱלוֹהִים שֶׁהָיָה לָהֶם לֵב רַךְ, וּבָכוּ שָׁם הִרְבָּה, יְרִדוּ עִם
פָּנִים חֲדָשׁוֹת רְחוּצוֹת (מִיט א פֶּאֶרְוֹאֵשׁעֶנְעֶם פָּנִים). וְזֶה רָאוּ הִרְבָּה
מְאֹד.

ח) וְכֵן מְסַפְּרִים אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁבְּהַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ רָאוּ בְּחוּשׁ
שְׁנַתְקִים מֵאֲמָרָם ז"ל (אָבוֹת ה, ה): עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמְשַׁתְּחָוִים
רְנָחִים; וּפִרְשׁוּ רַש"י: כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁמַע אֶחָד אֶת וְדוּי חֲבָרוֹ. כֵּן הָיָה
אֶצֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, אִיךָ שֶׁעָמְדוּ צְפוּפִים אֶחָד עַל יַד הַשָּׁנִי, אֲשֶׁר
בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע יְכוּלִים לְשַׁמַּע מֶה שֶׁכָּל אֶחָד מְדַבֵּר וְאוֹמֵר, אִיךָ כְּשֶׁרַק
הִגִּיעוּ אֶל הַצִּיּוֹן, שָׁכַח אֶחָד מֵהַשָּׁנִי, וְכָל אֶחָד הִתְנוּדָה עַל כָּל חֲטָאֵיו
וּמַעֲשָׂיו, וְאִיךָ אֶחָד לֹא עָלָה עַל דַּעְתּוֹ לְשַׁמַּע אוֹ לְהִטּוֹת אֶזֶן לְדַבּוּרֵיוֹ
אוֹ וְדוּי שֶׁל חֲבָרוֹ. כָּל אֶחָד הָיָה עֶסוּק בְּעֶסֶק שְׁלוֹ.

ט) וְסִפֵּר לִי אֶחָד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁבְּשָׁנַת תַּשְׁכ"ט נִסְעוּ
מֵאֲרִצוֹת-הַבְּרִית קְבוּץ שֶׁל ל"ה אֲנָשִׁים, וּבְדֶרֶכָם מִקְיָב לְאוּמָן
בְּאוֹטוֹבוֹס דְּבָרוּ הִרְבָּה בִּינֵיהֶם, יַעַן שֶׁנִּתְּנוּ רְשׁוֹת רַק לְזִמְן קָצֵר
לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְאִיךָ יִתְכַּן שֶׁקְבוּץ גָּדוֹל כֵּזֶה יִהְיֶה לָהֶם מְקוֹם
לְעַמֵּד יַחַד בְּד' אֲמוּתָיו שֶׁל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְעַל-כֵּן עָשׂוּ כָּל מִינֵי
תְּכָנִיּוֹת מִי וְמִי יִלְכוּ בְּרֹאשׁ, וְעָשׂוּ כַּמָּה קְבוּצוֹת, שֶׁקְבוּצָה זֹאת תַּעֲמֵד
רֵאשׁוֹנָה אֶצֶל הַצִּיּוֹן, וְאַחֲרֶיהָ קְבוּצָה שְׁנִיָּה, וְאַחֲרֶיהָ קְבוּצָה

שְׁלִישִׁית וכו', וְכַדוּמָה שְׁטִיּוֹת וְקַטְנוֹת הַדַּעַת כְּאֵלוֹ (כְּמוֹ יְלָדִים קְטָנִים), וְיָמָה מְאֹד נִתְפָּלְאוּ כָלָם, שְׁכַאֲשֶׁר הִגִּיעַ אֶל שַׁעַר הַחֲצָר, עָמַד הָעָרֶל שָׁגַר שָׁם, וְלֹא הִרְשָׁה לְשׁוּם בְּרִיָּה לְהִכָּנֵס, וְאִף שֶׁבָּאוּ בְרִשׁוֹת, וְכֵן הָיוּ אַתֶּם אֲזוּ כַּמָּה מִפְּקִידֵי הַמְּשָׁלָה, וְהוּא בְּאַחַת — שְׂזוּ הַדִּירָה הַפְּרָטִית שְׁלוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ רִשׁוֹת לְאַסֵּר אֶת שְׁלוֹ, וְאֵינוֹ מְנִיחַ לְהִכָּנֵס בְּשׁוּם אִפֶּן. וְשִׁדְלוּ אוֹתוֹ הַפְּקִידִים בְּדַבְרִים וְלֹא הוֹעִיל שׁוּם דָּבָר, וְהָיָה הַדָּבָר פְּלֵא גָדוֹל, אִיךָ יִתְחַצֵּף נֶגֶד אֲנָשֵׁי הַמְּשָׁלָה, כִּי שָׁם אֵין מְצוּי דָּבָר כְּזֶה כִּידוּעַ, עַד שֶׁחֲשָׁבוּ הִרְבָּה, שְׂזוּ רַק אִמְתָּלָא וְכו'. עָנָה וְאָמַר אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ שֶׁעָמַד מִן הַצַּד כְּלֵאחֲרֵי יָד בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "דָּאָס אִיז אֶלְעֵס צוֹלִיב אַיִנְעֶרע פֿלֶענְעֶר, דְּעֵר הַיִּלְיִגְעֵר רַבִּי וּוִיזִט אִיךָ אֲזוּ בִּי אֵיהֶם זְעַנִּין אֶלְע אַוּנֶזְעֶרע לִיִּט חֲשׁוּב אֲוִן עֵס אִיז נִישְׁטֵא בִּי אֵיהֶם קִיִּינְע מִיְחֻסִּים זִיִּט מְהִרְהֵר בְּתִשׁוּבָה וְוֵעֵט מְעַן אִיךָ אֶלְע צוּזֵאמְעַן אֵין אִיִּינְעֵם אַרִּיִן לְאִזִּין"; זֶה הַכֹּל מִפְּנֵי כָּל הַתְּכַנְיּוֹת שֶׁלְכֶם, שֶׁחִלְקֶתֶם אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים בְּשֵׁלֶשׁ כְּתוּבֹת: זֶה יִלְךְ רֵאשׁוֹנָה וְכו' כְּנ"ל. רַבְּנוּ ז"ל מְרָאָה לְכֶם, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ הִיָּקְרִים חֲשׁוּבִים, וְאֶצְלוֹ אֵין שׁוּם מִיְחֻסִּים. תְּהַרְהֵרוּ בְּתִשׁוּבָה, אֲזִי יִפְתָּחוּ לְכֶם, וְיִנְיָחוּ לְהִכָּנֵס לְכָלְכֶם יַחַד. וְרָאָה אֵיזָה פְּלֵא, לֹא עָבְרוּ כַּמָּה רְגָעִים מִשְׁעָה שֶׁהַפְּלִיט דְּבוּרִים אֵלוֹ מִפְּיוֹ, וְהִרְהֵר קֶצֶת הָעָרֶל, וְנִתְהַפְּכָה דַּעַתוֹ לְגַמְרִי, וְאָמַר: נוֹא פְּשָׁלִי; רָצָה לוֹמַר: לָכוּ וְהִכָּנְסוּ. וְתַכְּף־וּמִיד נִכְנְסוּ כָלָם יַחַד, וְנִגְשׁוּ אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְכָל אֶחָד שָׁכַח מִחֲבֵרוֹ, וְהָיָה מְקוּם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְלֹא חָשַׁב וְהִסְתַּפֵּל אֶחָד עַל הַשְּׂנִי, רַק כָּל אֶחָד עָסַק בְּעִבּוּדְתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהָיָה לוֹ אֲזוּ, וְלֹא אָמַר אֶחָד לְחֲבֵרוֹ: צֵר לִי הַמְּקוּם.

(י) וְכֵן סִפֵּר לִי אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁעַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה אֶחָד הִתְאַרְגְּנוּ קְבוּץ לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּמְאַרְגֵּן הַנְּסִיעָה רָצָה לְנִסְעַ כַּמָּה יָמִים קִדְּם עִם אֵילוֹ יְחִידִים, וּבְזֶה חָשַׁב שֶׁהוּא יִגִּיעַ בְּטוּחַ קִדְּם שִׁיתְאַסְפוּ וְיָבֹאוּ כָּל הַקְּבוּץ. לְבִסּוֹף הָיָה, שֶׁהִטִּיסָה שְׁלָהֶם נִתְבַּטְּלָה בְּאִפְּן פְּלֵא, שֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע כָּלָל, וְהִכָּרְחוּ לְנִסְעַ יַחַד כָּלָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ. וְאֲזוּ עָנָה וְאָמַר אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ לְרֵאשׁ הַמְּאַרְגְּנִים: אַתָּה רוֹאָה! אֶצְל רַבְּנוּ ז"ל אֵין מִיְחֻסִּים, כָּלָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ

חשובים אצל רבנו ז"ל, ועל-פן רוצה שיסעו ביחד כלם. ועוד ארע אז מעשה פלא, כי ההוא שארגן את הנסיעה, היו לו אילו חשבונות פרטיים, ועשה כל מיני פעלות, שאחד מהקבוצה לא יסע וישאר באמצע הדרך וכו', אף זה מאנשי שלומנו לא נתפעל כלל, רק הרבה בתפלה והתבודדות, ולבסוף היה, שלא די שנסע עם כלל אנשי שלומנו, אלא הוא הגיע עם מנזן מאנשי שלומנו על ציון רבנו ז"ל, ואמר שם: "זכר ברית", וההוא שארגן את הנסיעה עם אנשיו לא הגיע אל הציון, אלא אחר ראש השנה, ואז ראו אנשי שלומנו עין בעין, כי אצל רבנו ז"ל לא יכולים לבוא עם חכמות והשכלות ועם חשבונות פרטיים, אצל רבנו ז"ל הוא האמת, כשבאים אל רבנו ז"ל צריכים לצית אותו עד הסוף. רבנו ז"ל רצה שתהיה אהבה ואחווה ורעות בין אנשי שלומנו, עד שהתבטא פעם אחת (עין חיי-מוהר"ן, סימן רצב): העולם ראוי שיתמהו על גדל האהבה שיהיה בינינו; ועל-פן צריכים למסר נפשו על דבר זה, שתהיה אהבה ואחווה ורעות בין אנשי שלומנו, וזה רצונו של רבנו ז"ל, ואם נוסעים אליו — צריכים לצית אותו.

יא) מוהרנ"ת ז"ל נסע פעם אל ציון רבנו ז"ל עם ר' נחמן טולטשינער ז"ל, וכשהגיעו לעיר אומן, הניח מוהרנ"ת ז"ל את חפציו באכסניה שלו, והזדרז תכף-ומיד לילך אל ציון רבנו ז"ל כדרך תמיד, שהדבר הראשון שעשה כשהגיע לעיר אומן היה — שהניח חפציו ורץ אל ציון רבנו ז"ל, ונדף אתריו ר' נחמן טולטשינער ז"ל להיות אתו עמו יחד בציון רבנו ז"ל, אף בגדו היה אז קרוע. ענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל: לך קדם ותפר את בגדיך. והתחיל ר' נחמן להתעקש קצת שיתפר אחר-כך, כי מאד רצה להיות בצותא עם מוהרנ"ת ז"ל אצל הציון. ענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל: אז מען גייט צו איין רבי'ן דארף מען איהם פאלגין. רבנו ז"ל הזהירנו שלא נלך עם בגדים קרועים, ואיך תעזו לבא אל ציונו הקדוש בבגדים קרועים? אלא לך ותפר אותם, ואחר-כך תבא אל הציון.

ת) כשהולכים אל רבי, צריכים לצית אותו.

יב) אַצֵּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים הַיְתֵה קַפִּידָה גְדוֹלָה לֹא לִילָף אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל בְּלִי מִקְוֵה.

יג) בְּדַרְךְ כָּלֵל כָּל אֱלוֹ מַאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר זָכוּ לְגוֹר בְּעִיר אוֹמֵן, הָיָה לָהֶם חֶק קְבוּעַ לִילָף עַל-כָּל-פְּנִים פְּעַם אַחַת בַּיּוֹם לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְאִף אֱלוֹ שְׁגָרוּ כְּבָר בְּעִיר הַחֲדָשָׁה (כִּי אוֹמֵן נַחֲלָקַת לְשָׁנֵי חֲלָקִים: עִיר הַיְשָׁנָה שְׁשָׁם הַצִּיּוֹן הַקְדוּשׁ, וְעִיר הַחֲדָשָׁה), הַשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מַחִיר לְבֹא עַל-כָּל-פְּנִים פְּעַם אַחַת בַּיּוֹם לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְזֶה עָשׂוּ בַקְּבִיעוֹת, אִף בַּחֲרָף בְּעַת שְׁהַקּוֹר וְהַשְּׁלַג הָיוּ גְדוֹלִים עַד מְאֹד.

יד) יְחִידֵי סִגְלָה מַאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַגְּדוֹלִים הָיוּ דָרְכָם לְבֹא בְּעַת חֲצוֹת לִילָה אַצֵּל הַצִּיּוֹן הַקְדוּשׁ, וּבְלוּ שָׁם כַּמָּה שָׁעוֹת, וְהָיָה הַדְּבָר כְּרוּף בַּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּעַת הַקּוֹר וְהַכְּפוֹר בַּחֲרָף וְהַשְּׁלָגִים זָכוּ, אִף-עַל-פִּי-כֵן מְסָרוּ נַפְשָׁם וְהִלְכוּ לְשָׁם לְהִיּוֹת בְּעַת חֲצוֹת עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל.

טו) וְשִׁמְעָתִי מִהֶרֶב הַחֲסִיד ר' הִרְשֵׁ לֵיִב ו"ל, כִּי בַלִּילָה הָיָה אֵימָה וּפְחַד גְּדוֹל לִילָף אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל — הֵן מִצַּד הַחֲשָׁף וְהָאֶפְלָה בְּאֲמֻצֵּעַ הַלִּילָה, וְאֲשֶׁר עַל-פִּי-רֵב אֵין מְאִירָה הַלְּבָנָה, כִּי הִיא מְכַסִּית עִם עֲנָנִים, וְכֵן בַּלִּילָה הִסְתַּוְּבְבוּ שָׁם כְּלָבִים גְּדוֹלִים כְּמוֹ אַרְיֹת, וְנִבְחָו מְאֹד, וּכְשֶׁרַק הִרְגִּישׁוּ מִרְחוֹק אֵיזוֹ צוּרַת אָדָם הַתְּחִילוּ לְרֹדֵף כְּנִגְדוֹ מַחְנֵה שְׁלֵמָה שֶׁל כְּלָבִים אֲשֶׁר נִבְיַחְתָּם הַטִּילָה אֵימָה יְתָרָה, וְכַמְעַט שְׁנַגְּוְעוּ מֵרֵב פַּחַד, וְעַל-כֵּן הָיוּ כַּמָּה מַאֲנֵשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מִתְּלַכְדִּים יַחַד, וְהָיוּ הוֹלְכִים בַּלִּילָה עִם מַקְלוֹת, אִף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה הַדְּבָר כְּרוּף בַּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, וְעַל-כֵּן לֹא הָיוּ הִרְבֵּה שְׁהִלְכוּ בְּאֲמֻצֵּעַ הַלִּילָה אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל.

טז) וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּשָׁנִים הַקּוֹדְמוֹת לֹא הִלְכוּ אִף אֶחָד אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל בְּאֲמֻצֵּעַ הַלִּילָה מֵרֵב פְּתָדִים, כִּי אִם הֶרֶב הַקְדוּשׁ ר' אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן ו"ל הוּא אֲשֶׁר מְסָר נַפְשׁוֹ, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם פְּתָדִים, וְהָיָה הוֹלָף בְּכָל לִילָה בְּשַׁעַת חֲצוֹת אֶל הַצִּיּוֹן. וְהָיְתָה דְרָכּוֹ לְהַדְּלִיק אֶת הַנֵּר תְּמִיד שָׁם. וּכְשָׁבָא וְהָיָה דוֹלֵק, נִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם

יִתְבַּרֵךְ, שְׁתִּהְיֶה לְאֵל, בּוֹעֵר הַגֵּר תָּמִיד שֶׁהַדְּלִיק עוֹד מֵאֲתָמוֹל, וְכִשְׁבָּא וּמֵצֵא שְׁהִיָּה מְכַבֵּה, הִיְתָה דְרָכּוֹ לְבַקֵּשׁ מְחִילָה מִרְבֵּנוּ ו'ל, וְהִתְחַנֵּן מְאֹד מְאֹד שְׁאוּרוֹ שֶׁל רְבֵנוּ ו'ל יֵאִיר וְיִתְפַּשֵּׁט בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ.

(ז) לְעֵת זְקֻנָתוֹ, כְּשֶׁהִיְתָה קֶשֶׁה לוֹ הִרְאִיָּה מְאֹד, מְרַב בְּכִיָּה שְׁבָכָה לְהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, הִיָּה לוֹ קֶשֶׁה מְאֹד מְאֹד לִילָף בְּלִילָה בְּשַׁעַת חֲצוֹת אֶל צִיּוֹן רְבֵנוּ ו'ל, כִּי הִצְרִיךְ לְהִשְׁעֵן עַל מִישֵׁהוּ, וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁהוֹלִיךְ עִמּוֹ גַם אֶת הַשָּׁמֶן זֵית, וְאֵז נִתְקָרַב בְּחוּר אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׁהִיָּה אֵשׁ לְהִבָּה מִמֶּשׁ, וְגַם הוּא הִיְתָה דְרָכּוֹ לִילָף בְּשַׁעַת חֲצוֹת אֶל צִיּוֹן רְבֵנוּ ו'ל, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִתְעוֹדַע עִם ר' אַבְרָהָם ו'ל, בִּרְף עָלָיו שֶׁהִחֲיִינוּ בְּשֵׁם וּמַלְכוּת, כִּי הוּא הִיָּה מְשִׁתַּקֵּק מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשַׁעַת חֲצוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רְבֵנוּ ו'ל, אִךְ הִיָּה קֶשֶׁה וְכָבֵד לוֹ מְאֹד מְאֹד לְעֵת זְקֻנָתוֹ, וְעַל-כֵּן כְּשְׁבָא הַבְּחוּר הַזֶּה, הָיוּ הוֹלְכִים בְּכָל לַיְלָה יַחַד, וְהוּא הִיָּה עוֹזֵר לוֹ עִם הַשָּׁמֶן זֵית, וְכֵן הִיָּה ר' אַבְרָהָם ו'ל נִשְׁעֵן עָלָיו.

(ח) וְהִיָּה הַבְּחוּר רְגִיל לְסַפֵּר נִפְלְאוֹת מַעֲבֹדַת הַחֲצוֹת שֶׁל ר' אַבְרָהָם ו'ל בְּצִיּוֹן רְבֵנוּ ו'ל, שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ, וְאוֹמֵר מְלָה בְּמִלָּה אֶת סֵדֵר הַתְּקוּן בְּחֵן שֶׁל אֲמַת וּבִנְגוּן חֲרִישֵׁי נִפְלְאָ מְאֹד וּבִהַתְעוֹרְרוֹת רַבָּה, וְהִדְמַעוֹת הָיוּ מִתְגוֹלְלוֹת עַל פָּנָיו, וְעַל-פִּי-רַב הִיְתָה הַתְּבוּדָתוֹ שֶׁם בְּקוֹל דְּמָמָה דְקָה, שְׁלֹא שָׁמְעוּ שׁוֹם דְּבַר, רַק כְּמוֹ נְהִימָה שְׁהִיָּה נוֹהֵם בְּהַתְלַהֲבוֹת עֲצוּמָה כְּשִׁיּוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ, וְכִף בְּלָה זְמַן רַב שֶׁם בְּכִסּוּפִים וּבִהַשְׁתַּוְּקוּת וּרְצוּנוֹת חֲזָקִים אֲחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ. וְכַמָּה פְּעָמִים חָשַׁב הַבְּחוּר, שֶׁנִּפְשׁוּ שֶׁל ר' אַבְרָהָם ו'ל תֵּצֵא בְּדַבְּרוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מִרַב הַשְׁתַּוְּקוּת.

(ט) וְסַפֵּר הַבְּחוּר, שְׁעַל-פִּי-רַב לֹא הִיָּה יָכוֹל לְהַשְׁאֵר שֵׁם כָּל הַלֵּילָה, כִּי אַחַר אֲמִירַת תְּקוּן חֲצוֹת וְתְקוּן הַכְּלָלִי וְעַם וְדוּי דְבָרִים, נִתְעוֹרַר בּוֹ חֶשֶׁק לְחֹזֵר אֶל הַקְּלוּזֵי בְּאִמְצַע הַלֵּילָה, וְהִבִּין שֶׁזֶה בָּא לוֹ מִתְּפִלָּתוֹ שֶׁל ר' אַבְרָהָם ו'ל, שֶׁהִתְפַּלֵּל שִׁילָף מִשָּׁם, כִּי רָצָה לְהַשְׁאֵר שֵׁם לְבַד. וְכַמָּה פְּעָמִים נִסְכַּם אֶצְלוֹ, שִׁיעֵבַר עָלָיו מָה, הוּא

יִשְׂאֵר שֵׁם עַד קֶדֶם אוֹר הַיּוֹם. אֵךְ לְבִסּוּף נִכְנָסָה בּוֹ תְּשׁוּקָה לְחֹזֵר
 אֶל הַקְּלוּיָז, וּמָה שֶׁעָשָׂה שֵׁם ר' אֲבָרְהָם ז"ל לֹא יָדוּעַ.

(כ) וְסֵפֶר, שֶׁפַּעַם אַחַת כְּשֶׁהִתְוַעַד עִם ר' אֲבָרְהָם ז"ל בְּהַקְּלוּיָז
 בְּאֲמֻצֵּעַ הַלֵּילָה לֵילֵךְ אֶל הַצִּיּוֹן, פָּגַשׁ אֶז אֶת ר' אֲבָרְהָם ז"ל, שֶׁהָיָה
 מְאִים מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה מְלֵהָב, וְלֹא דִבֵּר מְאוּמָה, וְהָלְכוּ יַחַד אֶל צִיּוֹן
 רַבְנוּ ז"ל בְּחֻשְׁכוֹת הַלֵּילָה כְּדַרְכָּם. וְיָהִי כִי הִגִּיעוּ אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ,
 בִּקְשׁוּ ר' אֲבָרְהָם ז"ל מְאֹד, שְׂיִחְזֹר אֶל הַקְּלוּיָז, כִּי רוּצָה לֵהִיּוֹת שֵׁם
 לְבַד, וּבְאִיִן בְּרִירָה, מִחֻמַּת שֶׁבִקְשׁוּ מְאֹד מְאֹד, יֵצֵא לְחוּץ, אֵךְ לֹא
 רָצָה לָלֶכֶת מִשָּׁם, מִפְּנֵי כַּמָּה טְעָמִים: רֵאשִׁית, שֶׁהָרִי כָּבֵד מְסַר נַפְשׁוֹ
 לְבוֹא לְכָאֵן בְּאֲמֻצֵּעַ הַלֵּילָה, וְרָצָה עַל-כָּל-פָּנִים לוֹמַר חֲצוֹת וְתַקּוּן
 הַכְּלָלִי. וְכֵן רָצָה לְרֵאוֹת וְלִשְׁמַע מֶה עוֹשֶׂה שֵׁם ר' אֲבָרְהָם ז"ל,
 וְעַל-כֵּן יֵצֵא לְחוּץ, וְהִתְחַבֵּא שֵׁם בֵּין הַמַּצְבּוֹת, וְר' אֲבָרְהָם ז"ל יֵצֵא
 לְרֵאוֹת אִם הֵלֵךְ, אֵךְ מִחֻמַּת שֶׁלֹּא רָאָה כָּל-כֶּף טוֹב לְכֵן לֹא רָאָהוּ,
 וְחֹזֵר וְנִכְנָס אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְשָׁמַע הַבְּחוּר אֵיךְ שָׁר' אֲבָרְהָם ז"ל
 מִתְחִיל לְבָכוֹת בְּבִכּוּיֹת עֲצוּמוֹת, וְצוּעֵק: רַבִּי, עָס אִיז מִיר
 פֶּאֶרְפְּרַעֶסֶט דָּאֵס הָאֶרֶץ (נִתְעַקֵּם לְבִי מְאֹד), עָס אִיז מִיר פֶּאֶרְהֶאֶקֶט
 דָּאֵס הָאֶרֶץ (נִסְתָּם לְבִי מְאֹד). וּבְכָה שֵׁם הַרְבֵּה, וּפִרְשׁ שִׂיחְתּוֹ אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ. וּבָעֵת הַהִתְבּוֹדְדוֹת חֹזֵר עַל הַ"לְקוּטִי-מוֹהֲרִין" וְהַ"לְקוּטִי-
 הַלְכוֹת" וְכֹתְבֵי הָאֶרִיז"ל, וְעָשָׂה מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת.

(כא) אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁהָיוּ גָרִים בְּאוּמָן, הָיָה עֲלֵיהֶם חֵן מִיַּחַד,
 הַיְשׁוּב הַדַּעַת שֶׁלָּהֶם הָיָה בְּאֶפֶן אַחַר לְגַמְרִי, וּמְרַב תְּשׁוּקָה אֶל רַבְנוּ
 ז"ל וּבִטּוּלָם אֵלָיו ז"ל, הָיָה עֲלֵיהֶם נֶעַם נִפְלָא, וְדִבְרוּ מְרַבְנוּ ז"ל
 עִם אֲמַת כּוֹז, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְצִיר כָּלֵל. וְהָיְתָה בֵּינֵיהֶם בְּדֶרֶךְ כָּלֵל
 אֲהָבָה רַבָּה וְדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוֹל, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ כְּבֹד מְאֹד מְאֹד, עַד
 שֶׁהָיָה הַדְּבָר מִפְּלִיא לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ אֲשֶׁר בָּאוּ מִחוּץ לְמַדִּינָה
 הַהִיא אֶל צִיּוֹן רַבְנוּ ז"ל. וּבִפְרָטִיּוֹת אֲנָשִׁי פּוֹלִיִן, אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ כָּלֵל
 הֵם חֲרִיפִים וּבוֹעֲרִים בְּהִתְלַהֲבוֹת וְכוּ', כְּדֶרֶךְ חֲסִידֵי פּוֹלִיִן, וּמָה מְאֹד
 נִתְפָּלְאוּ כְּשֶׁבָאוּ לְאוּמָן, וְרָאוּ אֶת הַמְּתִינּוֹת וְהַדְּבָקוֹת שֶׁל אֲנָשִׁי
 שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים שֶׁגָּרוּ בְּעִיר אוּמָן.

כב) סֵפֶר לִי אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁהָיָה גֵר הַרְבֵּה שָׁנִים בְּעִיר אוֹמֵן, כִּי מִי שֶׁהָיָה מְסַתְּפֵל עַל הַצִּיּוֹן מִרְחוֹק, הָיָה נִדְמָה כְּכֹרֶת דְּבוּרִים — זֶה בָּא וְזֶה הוֹלֵךְ, וְכֵן הָיָה בַקְּבִיעוֹת.

כג) הַהֲנַהגוֹת שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל הָיוּ שׁוֹנוֹת מְאֹד אֲצֵל כָּל אֶחָד: זֶה צָעַק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְלֹא הִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה, וְזֶה הִתְפַּלֵּל בְּשֶׁקֶט וּבְקוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, זֶה אָמַר תְּהִלִּים, וְזֶה לָמַד "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ו", וְזֶה קָרָא "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" עִם נִגּוֹן מִיָּחַד, זֶה אָמַר תְּקוּנֵי-זֹהַר, וְזֶה אָמַר "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וְרָאוּ בְּחוּשׁ מַה שֶּׁסֵּפֶר רַבְּנוּ ו"ל בְּהַמְעָשָׂה שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ וּבֶן הַשֶּׁפְחָה שֶׁנִּתְחַלְּפוּ (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יֵא), שֶׁעַל מִי שֶׁרַק הִנִּיחוּ אֶת הַכְּלִי, שָׁר אֶת הַנִּגּוֹן הַנִּפְלָא, עֵינַן שָׁם; כִּי כָל אֶחָד וְאֶחָד הָיְתָה לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת וְעִבּוּדָה מִיָּחַדָּת, וְכָל אֶחָד קָבַל דֵּי סְפוּקוֹ מֵהַצִּיּוֹן הַקָּדוֹשׁ.

כד) אֲנָשֵׁי הָעִיר לֹא הִבִּינוּ כָּלֵל מַה רוֹאִים שָׁם, וְלָמָּה מִמְּשִׁיכִים אֶת עַצְמָם שָׁם כָּל-כֶּף, עַד כִּי בָאוּ לְשֵׁם אֲנָשִׁים מִכָּל קְצוֹי תִּבְלַת בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ כְּזוֹ, אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֹּר, אִךְ כְּבָר פָּרַשׁ רַבְּנוּ ו"ל (שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן א') הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קל"ה, ה): "כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גְדוֹל ה'", "אֲנִי" דַּיְקָא, כִּי גְדוֹלוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ אִי אֶפְשָׁר שֶׁאֶחָד יִסְפֹּר לְהַשְׁנִי, כִּפִּי הַהֲתַנַּחֲצוֹת שֶׁמִּתְנוּצֵץ וּמֵאִיר לוֹ וְכוּ', עֵינַן שָׁם; כְּמוֹ-כֵן הוּא עֲנִין הַצִּיּוֹן הַקָּדוֹשׁ, הַהֲאָרָה וְהַחִיּוֹת וְהַשְּׁתוֹקְקוֹת שֶׁמְקַבְּלִים שָׁם כָּל אֶחָד כִּפִּי בְּחִינָתוֹ וְשֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ וְכִפִּי הַהֲכָנָה לְזֶה וְכוּ', דְּבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לְחִבְרוֹ כָּלֵל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁרְחוֹק מֵעֲנִינִים אֵלּוּ.

כה) וְשָׁמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֲשֶׁר לְזָפוֹת לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל לְהִיּוֹת עַל-כָּל-פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּחַיּוֹ בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, כְּדֹאֵי וּכְדֹאֵי לְבָלוֹת הַרְבֵּה הַרְבֵּה עַל זֶה — הֵן בְּטִלְטוּלִים וְכוּ' וְהֵן בְּבִטּוּלִים, וְאִסוּר לִפְּלֵ בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם זֶה כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ מְקוֹם בְּעוֹלָם, שֶׁשָּׁם תְּקוּנוֹ הַנִּצְחִי, אֵינּוּ מְסַתְּפֵל עַל שׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם.

כו) וְסֵפֶר לִי אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כִּי בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה כְּשֶׁהָיְתָה לוֹ הַזְּדַמְנוֹת לְגִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, נִתְגַּבְּרוּ וְנִתְפַּשְׁטוּ עָלָיו

המניעות מאד מאד מבית ומבחוץ, ואף שקבל כָּבֵר ויָזָה (רשיון כניסה לרוסיה), אף-על-פי-כן התגברו עליו מאד מאד המניעות, הן מבני-הבית, והן מצד המעות, והן מצד מניעות המצח והספקות שונכנסו בו, ולא היה יכול להפטר מזה. פעם אחת כשהתבודד עמו יתברך, וציר בדעתו כָּאֵלֹהֵי כָּבֵר מֵת וּנְפֹטֵר מֵהָעוֹלָם, ומחמת עוונותיו הרבים, אין לנשמתו יכלת לעלות למעלה מעלה בעולמות העליונים, והיא רק משוטטת באויר עולם הזה, וכך מסתובבת ממקום למקום. וגדל צער הנשמה הזו — אי אפשר לשער ולספר כָּלֵל, כי אין לה רשות לדבר עם שום ברִיה, ואף אחד אינו רואה אותה, והיא רואה את הכל, והיא מסתובבת ומשוטטת ממקום למקום, וסובלת ענויים קשים ומרים מהקלפות המסבכות אותה, שברא מרב עוונותיו, ורודפים אותה ממקום למקום, ופתאום בא אחד ואומר לה: תדעי, כי יש מקום בזה העולם, אם תבואי לשם ותתפללי על נפשך, אזי תכף-ומיד תכנסי אל עולם העליון, ויהיה נעשה סוף נקץ לצרותיך ורדיפותיך וכו'. הַיֵּשׁ שִׁמְחָה וְתַעֲנוּג שְׂנַעֲשֶׂה אֲזִי לְהַנְשֵׁמָה הַזֹּאת? הֲלֹא תִכְף־וּמַיד הַיֵּשׁ מְדַלְגָת עַל הַהָרִים וּמְקַפְצָת עַל הַגְּבָעוֹת וְרוֹדְפָת אֶל הַמְּקוֹם הַהוּא, וְשׁוֹם דְּבָר וְשׁוֹם בְּרִיה אֵינָה יְכוּלָה לְמַנֵּעַ וּלְעַכֵּב אוֹתָהּ. כִּי צִיר בְּדַעְתּוֹ עַל עַצְמוֹ בְּשַׁעַת הַהִתְבּוֹדְדוּת. הֲלֹא דְבָר זֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה עִמּוֹ, וְאֲזִי מִי יִרְחַם עָלָיו? לֹא יִהְיֶה לוֹ — לֹא מִשְׁפָּחָה וְלֹא קְרוֹבִים וְיָדִידִים וְאוֹהֲבִים וְכוּ', כִּי יִשׁוּטֵט לְבַד כְּנֹל. הֲלֹא עָקֵר תְּקוּנָתוֹ הוּא אֲצֵל רַבְּנוֹ ז"ל, כְּאֲשֶׁר הִבְטִיחַ לְכָל הַזּוֹכֵה לְבוֹא אֶל צִיוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ, שְׂיַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה גְּדוּלָה, וּבְפֹאוֹת יוֹצִיאוֹ מִהַשָּׂאוֹל תַּחֲתִית, וְיָנִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְאַרְךְ וְלִרְחֹב לְהוֹשִׁיעַ אֶת הָאָדָם הַזֶּה. וְעַל-כֵּן הֵיִתְכַן שְׂיִהְיוּ לִי בְּלִבּוֹלִים מַחֲמַת מָמוֹן אוֹ מַחֲמַת מִשְׁפָּחָה אוֹ מַחֲמַת סִפְּקוֹת וְכוּ'? וְנִכְנַס בְּתוֹךְ תוֹךְ לְבָבוֹ הַמְּרָאֵה הַנּוֹרָא הַנִּלְא, אֵיךְ שְׂנַשְׂמָה מְשׁוּטֵטת וְכוּ' ז"ל, וְאֲזִי נִתְעוֹרֵר לְבָבוֹ אַחַר הַתְּבּוֹדְדוּת כְּזֹאת, וְנִכְנַסָּה בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה, וְהִחֲלִיט — יַעֲבֹר עָלֵי מָה, אֲנִי מִכְּרַח לְהִיּוֹת עַל-כָּל-פְּנִימִים פֶּעַם אַחַת בְּצִיוֹן רַבְּנוֹ ז"ל. וּמֵאֲזִי נַעֲלָמוֹ מִמֶּנּוּ כָּל הַפְּחָדִים וְהַסְּפָקוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת, כִּי הָיָה לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, אֲשֶׁר שׁוֹם בְּרִיה לֹא תִרְחַם עָלָיו, אִם לֹא יִלָּךְ אֶל הַצִּיוֹן הַקָּדוֹשׁ. וְזֶה הוֹעִיל לוֹ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד,

ונתחזק על-ידי-זה מאד.

(כז) כְּשֶׁהָיוּ אֲבָרְכִים וּבַחֲוָרִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְדַבְּרִים בֵּינֵיהֶם
עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, הָיוּ אוֹמְרִים לָהֶם הַזְּקֵנִים: "דָּא רַעֲדֵט מְעַן, עָס
אִיז דָּאָךְ אַ שְׂאָד יַעֲדֵעַן מִינוּט"^א.

(כח) וּפְעַם אַחַת בָּא הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' אֲבָרְהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל אֶל
צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּמָצָא שָׁם כַּמָּה בַּחֲוָרִים מְדַבְּרִים בֵּינֵיהֶם, עָנָה וְאָמַר
לָהֶם: קִינְדֶּעְרֶלְעָךְ, עָס אִיז אַ שְׂאָד צוֹ רַעֲדִין דָּא, כַּאֲפֹטֵס אַרִיין וואס
אִיר קַענֵט נוֹארוּם אִיךְ הָאָב בְּקַבְּלָה דָּאָס עָס וועט זיין אַ צִיִּיט
מ'וועט נִישֶׁט קַענען אַהער קומען מְעַן וועט זיך רִיִּיסִין און מְעַן
וועט נִישֶׁט קַענִין?^ב!

(כט) הִיָּתָה תְּקוּפָה, שֶׁהָיוּ רְגִילִים לְהִבְיֵא פְּסָאוֹת (בְּעִנְקֶלְעָךְ) אֶל
צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, כִּי רָצוּ לְבַלּוֹת שָׁם כַּמָּה שְׁעוֹת, וְהִיָּתָה קֶשֶׁה הַעֲמִידָה,
וְכֵן עַל הָאָרֶץ לֹא רָצוּ לִישֹׁב, וְעַל-כֵּן הִבְיָאוּ כְּסָאוֹת. וּכְשֶׁרָאָה זֹאת
פְּעַם הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' אֲבָרְהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל, תָּרָה לוֹ דָּבָר זֶה מְאֹד
מְאֹד, עָנָה וְאָמַר לָהֶם: אָנִי אֲסַפֵּר לָכֶם סְפּוּר. פְּעַם אַחַת כְּשֶׁהִלְכְּתִי
אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְנִלְוָה עִמִּי הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִטְּשֶׁהֲרִין ז"ל, וּכְשֶׁהִגַּעְנוּ
אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, הוֹצִיא הָרַב מִטְּפַחַת מִפִּיסוֹ וּשְׂטַחָה עַל הַרְצָפָה,
וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ (אֶף שֶׁהָיָה אִישׁ גְּבוּיָה וּבַעַל בְּשׂוֹר, אֲשֶׁר קֶשֶׁה וּכְבֵּדָה לוֹ
מְאֹד הַיִּשְׁבִּיבָה עַל הָאָרֶץ, עָס אִיז אִים זִייער שְׁווער גִּיעווען זיך אַראַפ
צוֹ בֵּייגֶען). וּכְשֶׁיֵּשֶׁב עַל הָאָרֶץ, הוֹצִיא מִפִּיס מְעִילוֹ 'תְּקוּן הַכְּלָלִי',
וְהִתְחִיל לומר בְּמִתִּינּוֹת, וּשְׁנֵי טוּרֵי דְמַעוֹת (צְנוּי רִיטְשֶׁקֶס טְרַעֲרִין)
יָרְדוּ עַל לְחִיּוֹ. וְכֵךְ יֵשֶׁב שָׁם שְׁעוֹת שְׁעוֹת, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הָיָה לוֹ
מְסִירוֹת נֶפֶשׁ גְּדוּלָּה, לִישֹׁב עַל הָאָרֶץ כַּנ"ל. וְסִיִּים: און הֵינֵט נַעֲמֵט
מְעַן מִיט זיך בְּעִנְקֶלְעָךְ.^ג

(א) פּוּה מְדַבְּרִים? ! הֲלֹא חָבַל עַל כָּל רַגְעַ.

(ב) יְלָדִים, חָבַל לְדַבֵּר פּוּה, רָאוּ לְתַפֵּס וְלַחֲטוֹף מֵה שְׂתוּכְלוּ, כִּי יֵשׁ לִי בְּקַבְּלָה, שִׁיְהִיָּה זְמַן,
שִׁיְהִיָּה הַצִּיּוֹן סְגוּר וּמְסֻגָּר וְלֹא יוּכְלוּ לְבוֹא לְכָאן, וְכַמָּה שִׁירְצוּ לְבוֹא, לֹא תִהְיֶה

הַאֲפֶשְׁרוּת, וְעַל-כֵּן מֵה לָכֶם לְבַלּוֹת אֶת הַזְּמַן כָּאן? !

(ג) וְהִיּוֹם לֹקַחִים עִמָּם כְּסָאוֹת.

(ל) וְאָמַר: הִזָּה לִי רַבִּי שֶׁלְמַד עִמִּי גַמְרָא וְשִׁלְחַן עָרוּף (ר') מֵאִיר לֵיבֵב בְּלַעֲכֶעֱר מִתְלַמְּדֵי הָרַב הַקְדוֹשׁ ר' שְׁמוּאֵל אֲזִיק ו"ל), אֲשֶׁר קָדַם שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, הִכִּין אֶת עֲצָמוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, מְרַב פֶּחַד וְאֵימַת הַמָּקוֹם הַקְדוֹשׁ הַזֶּה. וְהַיּוֹם לּוֹקְחִים עִמָּהֶם כְּסָאוֹת (אוֹן) הַיֵּינֵט נֶעֱמַט מֵעַן מִיט זִיף בְּעִנְקָלְעָף). וְנִפְל פֶּחַד גְּדוֹל עֲלֵיהֶם. וּמֵאֵז פֶּסֶק הָעֲנָנִן הַזֶּה — לְהַבִּיא כְּסָאוֹת, כִּי אֶחָד הִתְבַּיֵּשׁ מֵהַשְּׁנֵי, וְהוּא גָרַם זֹאת.

(לא) סֵפֶר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁפָּעַם אַחַת הֵלֵךְ עִם הָאִישׁ הָאֱלֹקִי ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן ו"ל אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁנִּכְנַס לְשָׁם, הִתְלַהֵב מְאֹד מְאֹד, וְשָׂכַח הִיכָן הוּא נִמְצָא, וְאֲשֶׁר סָבִיבוּ יֵשׁ אַנְשִׁים, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהִתְלַהֲבוֹת עֲצוּמָה עַד מְאֹד, וּבִתְוֹךְ דְּבָרָיו שָׁמְעוּ אִיף שְׁאוּמֵר: רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַעַה אִיף זָאל זִיף פֶּאָרְכֻטִין גָּאָר פּוֹן דִּיר'. וְנִפְל פֶּחַד גְּדוֹל עַל כָּל אֱלוֹ שְׁהִיוּ שָׁם אֲז. וְרָאוּ עֵינֵן בְּעֵינֵן אִיף אָדָם יְכוֹל לְזַכּוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם לְמַדְרָגוֹת כְּאֱלוֹ, כִּי בְּשַׁעַה שְׁאָמַר זֹאת, הִרְגִּישׁוּ עֵינֵן בְּעֵינֵן אִיף שְׁאִין לוֹ שׁוֹם אַהֲבָה אֶל שׁוֹם דְּבָר בְּזֵה הָעוֹלָם, כִּי אִם אֱלִיו יִתְבָּרַךְ, וְאִין לוֹ שׁוֹם יִרְאָה בְּעוֹלָם, רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

(לב) וְסֵפֶר לִי אֶחָד שְׁהִיָּה גֵר בִּירוּשָׁלַיִם עִם אָבִיו, וְהֵם הָיוּ עוֹזְרִים וְתוֹמְכִים הַרְבֵּה אֶת ר' אַבְרָהָם ו"ל, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִיָּה נוֹסֵעַ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְעִיר אוֹמֵן, אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, הָיוּ הֵם עוֹזְרִים לוֹ עִם כְּסָף. וּפָעַם אַחַת לָוּוּ אוֹתוֹ עַד הִרְפָּכַת, אֲשֶׁר מִשָּׁם נָסַע עַד יָפוֹ, וּמִשָּׁם לָקַח אֲנִיָּה. וּכְשֶׁלְּוִוְהוּ עַד הִרְפָּכַת, מֵה מְאֹד הִשְׁתּוֹמְמוּ, כִּי תַכְף-וּמְיָד עָלָה עַל הִרְפָּכַת אַחַר שְׁאָמַר לָהֶם בְּלֵיבָט גִּיזוֹנָד (תְּשִׁאָרוּ בְּכַרְיָאוֹת וּבְחַיִּים) כְּנֵהוּג, וַיָּשָׁב בְּמִקּוֹמוֹ, וְעֲצָם עֵינָיו וּפְנָיו אֶל הַקִּיר, וְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאִף שְׁהִיָּה עוֹד זְמַן רַב עַד נִסִּיעַת הִרְפָּכַת, שָׂכַח מֵהֶם, אֲשֶׁר לָוּוּ אוֹתוֹ, וּכְאֱלוֹ כָּבַר הִיָּה בְּעוֹלָם אַחַר לְגַמְרֵי, לֹא הִיָּה אַכְפַּת לוֹ שׁוֹם דְּבָר. וְהֵם הִבִּינוּ זֹאת, עַל-כֵּן דָּנּוּ אוֹתוֹ לְכַף זְכוֹת.

(ד) רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי לְהִתְאַהֵב רַק עִמָּךְ.

ערב אֲשֶׁר ג' תתמ בַּנְחָל

לג) וְדָבַר זֶה הוּא יְדִיעָה עֲצוּמָה, שְׁצָרִיכִים לִידַע אֵיךְ לְדוֹן לְכַף זְכוּת אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמְכַל שְׂכָן אִישׁ אֱלֹקִים קְדוֹשׁ הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי אֵף שְׁעוֹשִׂים לוֹ טוֹבוֹת וּמְשֻׁמְשִׁים אוֹתוֹ וְכוּ', וְאַחֲר־כֵּן נִדְמָה שְׁעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאִינוֹ יוֹדֵעַ, וְכְאִינוֹ רוֹאֶה אוֹ מְבַטִּיחַ מִשְׁהוּ, וְאִינוֹ עוֹמֵד בְּדַבְּרוֹ וְכוּ', צָרִיכִים לִידַע כִּי אִישׁ כָּשֶׁר וְעוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּדַבְּקוֹת אֲמַת בְּבִטּוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, אֵט אִיז עַר דָּא אֹן אֵט אִיז עַר שׁוִין נִישֵׁט דָּא". כְּמוֹ שֶׁאָמַר עוֹבְדֵי הַלְּאִלְיָהוּ הַנְּבִיא (מְלָכִים-א יח, יב): "וְהָיָה אֲנִי אֵלֶיךָ מֵאַתְּךָ וְרוּחַ ה' יִשְׁאַף עַל אֲשֶׁר לֹא אָדַע" וְגו'; כִּי הַרְגִיל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּבְפִרְטִיּוֹת עַל-פִּי הַרְךָ הַתָּם מְרַבְּנוּ וְ"ל, כְּכֹר שׁוֹכַח כָּל מַה שְּׁסָבִיבוֹ וְכָל מַה שְּׁעֵבֵר וְכוּ', וּמְכַל שְׂכָן מְבַגֵּי-אָדָם. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת תְּמִיד.

לג) וּבִימֵי נְעוּרַי הָיוּ לִי הַרְבֵּה דְבָרִים כְּאֵלוֹ, שְׁזָכִיתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת אֶחָד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אֲשֶׁר בְּאֲמַת הָיָה אִשׁ לוֹהֵט, כְּלוֹ רוּחָנִי, לֹא הָיָה בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, רַק דְּבוּק תְּמִיד בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּדַבְּקוֹת אֲמַת, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁלוֹ הָיָה מֵיחַד יַחֲוּדִים קְדוֹשִׁים וְנוֹרָאִים וְכוּ'. וְאִז לֹא יָדַעְתִּי מְכַל זֶה, כִּי צִמְצַם עֲצָמוֹ אֵלַי מְאֹד מְאֹד בְּחֻכְמָה וּבְשִׁכּוֹל גַּפְלָא, עַד שֶׁלֹּא הַרְגָּשְׁתִּי כְּלוּם רַק מְעַט מְזַעִיר, אֵף עֲבָרוֹ עָלַי הַרְבֵּה דְבָרִים כְּאֵלוֹ. פַּעַם אָמַר לִי לְחַכּוֹת לוֹ, וְהֵלֶךְ וְלֹא חִזַּר כְּכֹר וְכוּ', וְהִיתָה לִי חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, אֵיךְ לֹא יַעֲמֵד בְּדַבְּרוֹ וְכוּ', פַּעַם אָמַר לִי בְּבִקְרָה דְבַר זֶה... וְאַחֲר־כֵּן שָׁנָה לְגַמְרֵי מִמֶּה שֶׁאָמַר קִדְּם... יוֹם זֶה הַתְּנַהֵג כֵּן וּבִיּוֹם זֶה הַתְּנַהֵג בְּעֵנִין אַחֵר, עַד שֶׁהָיוּ לִי עָלָיו הַרְבֵּה קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת, אֵף בְּמִשְׁךָ הַזְּמַן כְּשֶׁהִתְחַלֵּתִי לְעַקֵּב אַחֲרָיו וְלַחְקֹר אַחֵר דְּרַכְיוֹ וְהַנְּהַגוֹתָיו, אִזִּי הִתְחַלֵּתִי לִרְאוֹת וּלְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל, שֶׁאָדָם זֶה אִינוֹ מִזֶּה הָעוֹלָם כָּלֵל, וּמְעַט שֵׁישׁ לוֹ שִׁיכּוֹת אֵל זֶה הָעוֹלָם — הָיָה עִמִּי, וְאֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעְתִּי לְשַׁאֵל קִשְׁיוֹת עָלָיו, וְלְהִיּוֹת בְּסִפְקוֹת וּבְחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת בְּשִׁבְלִי?! וְכָל מַה שֶׁהִתְחַלֵּתִי לְדוֹנוֹ לְכַף זְכוּת, וּלְהַבִּיט עָלָיו בְּעֵינֵי אֲמַת, רְאִיתִי שֶׁאָדָם

ה) הִנֵּה הוּא כָּאֵן וְהִנֵּה הוּא כְּכֹר אִינוֹ כָּאֵן.

אָשֶׁר ג' תתמ בַּנְחָל רעג

זֶה אֵינוֹ מִהֶעוֹלָם הִזָּה כָּלֵל, רַק הוּא כָּלוּ רִוְחָנִיּוֹת, מְלַבֵּשׁ רַק בְּלִבוֹשׁ גְּשָׁמִי: כּוֹבֵעַ וּמְעִיל וּמְכַנְסִים וְנֹעְלִים כְּמוֹ אַחֲרִים, אַבְּל לְמַעֲשֵׂה הוּא אֹר רִוְחָנִי. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָמַר לִי זֹאת, אָחֻז בְּזֶה, וּמָה שֶׁאָמַר לִי שַׁיחֹזר אֵלַי, מְרַב דְּבָקוֹתוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׂכַח לְגַמְרֵי הֵיכָן נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם. וּכְשֶׁאָמַר לִי לְחַפּוֹת כַּמָּה רְגָעִים, וְלָקַח לוֹ כַּמָּה שְׁעוֹת, כָּבַר שְׂכַח לְגַמְרֵי וְכוּ'. וְדָבַר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לְאַחַר כָּלֵל, כִּי הוּא בְּכָלֵל הַשְּׂגָת אֱלֻקוֹת, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְסַפְּרָה וּלְהַסְבִּירָה לְאַחַר, כִּי הוּא רִוְחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהִתְחִיל לְהַבִּין וּלְהִרְגִישׁ אֵיךְ שֶׁאֲנִי מְסַתְּפֵל עָלָיו בְּעֵינֵי הָאָמֶת, אֲזִי הִתְחִיל לְהֵאִיר אֵלַי פְּנֵי הַקְּדוּשׁוֹת, וְגִלָּה אֶת עֲצָמוֹ קִצָּת אֵלַי, וְגִלָּה לִי נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְדוֹן תְּמִיד לְכַף זְכוֹת אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמְכַל שֶׁכֵּן אֶת אִישׁ כְּשֶׁר הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

לד) ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, היתה דרכו לנסע בכל שנה מירושלים אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה משך עשרים שנה, ואף שהיה עני ומדכא ביסורים, ולא היה בידו לפרטת אפלו שנה פרוטה מרב עניות ודחקות, אף-על-פי-כן בכל שנה עשה עמו השם יתברך נס אחר, שהיה לו על ההוצאות. וראו בחוש שנה היה רק על-ידי כח התפלה שלו. כי בדרך הטבע, עני כזה, מאין יסע בכל שנה ושנה!?

לה) ואודות נסיעותיו הקבועות אל ציון רבנו ז"ל, מספרים אנשי שלומנו נפלאות, כי מרב עניות היתה דרכו לשכר מקום בהספינה בחלק השלישי, שבדרך כלל שם ישבו פחותי עם וכו', ערלים מסוג הנמך ביותר וכו'. ופעם אחת כשעלה על הספינה בעיר יפו, וראה ערבוביה גדולה של פחותי ערך ערבים אנשים ונשים וכו', התישב בקרן זוית בהספינה, עד שאפלו לא ראו אותו. ובחוף יפו פתח את ה"לקוטי-מוהר"ן" (הינו שהתחיל אז את הספר), ובחוף אדעסא סגר את ה"לקוטי-מוהר"ן" (כלומר ששים שם את הספר). כל-כך שקוע היה בעיונו ב"לקוטי-מוהר"ן", עד שלא הרגיש את כל הנעשה סביבו.

עדר אָשֶׁר ג' תתמ בנחל

לו) ובכל שנה כשחזר מאומן לארץ ישראל, עשה גדר, שלא יצא עוד מארץ ישראל, מרב טרח הדרך שהיה לו והערבוביה והתערובות שהיו על הספינה פנ"ל, אך כשהגיע אמצע הקיץ, כבר לא היה יכול להתאפק שלא להיות על ראש השנה בציון רבנו ז"ל, והכרח להתיר גדרו. ודבר זה ארע בכל שנה.

לז) וספרו אנשי שלומנו, כי בארץ ישראל דבר בהתלהבות עצומה תמיד רק מציון רבנו ז"ל, ואיך שהעקר להיות על-כל-פנים פעם אחת בחייו בציון רבנו ז"ל, ובאומן דבר בהתלהבות עצומה תמיד רק מארץ ישראל, איך שדבר רבנו ז"ל הוא בארץ ישראל, וצריכים לילך על-כל-פנים ד' אמות בארץ ישראל, ולהמשיך על עצמו קדושתה.

לח) שמעתי מאנשי שלומנו, שכל"ג בעמר היה הציון מלא עם אנשי שלומנו שבאו מכל העירות והכפרים הסמוכים לעיר אומן, ואמרו שם את התפלה המיסדת על מאמר רבי שמעון בר יוחאי, והיתה אז התעוררות גדולה בין אנשי שלומנו.

לט) וספר לי ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [ז"ל], שר' אברהם בר' נחמן ז"ל אמר לו, שיש לו קבלה מאביו ר' נחמן טולטשינער ז"ל, שלא ישנה אברהם באומן על ציון רבנו ז"ל יותר משני שבועות רצופים, ואחר-כך ההכרח לחזור אל ביתו. והקבלה הזו היתה לו ממותה רנ"ת ז"ל, שהקפיד מאד מאד לאברהם, שלא יבלה יותר משני שבועות בעיר אומן על ציון רבנו ז"ל, כי אחר-כך עליו לחזור לביתו בשביל שלום-בית וכו'.

מ) והיתה דרכו של ר' נחמן טולטשינער ז"ל לזרוז בדבר זה את האברכים שהשאירו את ביתם, ונעשו יושבים באומן. והיה אומר להם בזו הלשון: אומן איז נישט קיין ערי מקלט, וועסט זיך צו קריגען מיטן ווייב וועסטו זיך באזעצן אין אומן?! (וידעה זו היא מאד מאד מכרחת, כי במשך הזמן מטעים את האברכים

1) אומן אינה ערי מקלט, כשתקוטט עם אשתך, תבוא לישב באומן! :

אֲשֶׁר ג' תתמ בַּנְחַל ערה

בְּעִבּוּדוֹת וְחִמְרוֹת וְשִׁטּוֹת וְכוּ', שֶׁהֵם נֶגְדַת הַתּוֹרָה, וְכִבְרָא אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות ה'ר"ן, סימנים: רסג, רסד), שֶׁהַבְּעַל־דָּבָר עוֹשֶׂה מַה שֶׁעוֹשֶׂה שְׂהִיּוּ פְּרוּדִים בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּנֵי הַנְּעוּרִים אַחַר חֲתֻנָּתָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה לּוֹכֵד אוֹתָם אַחֲר־כֶּף בְּמִצְוֹתָיו וְכוּ', וְעַל־כֵּן הַזְּהִיר מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכָל אֵלּוּ הַהֲנַהֲגוֹת וְהַשִּׁטּוֹת שֶׁמְנַהֲיגִים אֶת הָאֲבָרְכִים, הֵם רַק דְּמִיוֹנוֹת לְהַכְשִׁילָם בַּחֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם).

מא) וְסִפֵּר לִי ר' לֹוִי יִצְחָק (נֵרוֹ יֵאִיר) [ז"ל], כִּי פָּעַם אַחַת יָשַׁב שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת בְּעִיר אוֹמֵן אַחַר חֲתֻנָּתוֹ, כִּי הָיָה גֵר עוֹד בְּקוֹבְלִיטְשׁ סְמוּךְ עַל שְׁלֹחֲנוֹ, וּבָא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וְהִתְמַהֵמָה שָׁם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת. וּנְגַשׁ אֵלָיו ר' אַבְרָהָם ז"ל, וְאָמַר לוֹ: תִּסַּע הַבַּיְתָה, וְסִפֵּר לוֹ כָּל הַנֶּ"ל. וַיַּעַן שְׂהִיּוּ סְמוּךְ מְאֹד לְ"ג בְּעַמֶּר, עָנָה וְאָמַר לוֹ ר' לֹוִי יִצְחָק: אֲשָׁאֵר כָּבֵד כָּאֵן עַד לְאַחַר ל"ג בְּעַמֶּר, וְכֵן יַעֲצוּ אוֹתוֹ הַרְבֵּה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ. עָנָה וְאָמַר לוֹ ר' אַבְרָהָם: אֵיךְ זְעָה דָּאֵס מְעַן רַעֲדַט דִּיר אֵן צוּ בְּלִיבְעֵן פֶּאֲלֵג מִיר פֶּאֲר אַהֲיִים אוֹן קוּם צוּרִיק'; וְכֵן עָשָׂה.

מב) הֵרַב הַקְּדוֹשׁ ר' יוֹדֵל, תְּלֵמִיד רַבֵּנוּ ז"ל, קָבַל הַרְבֵּה מִרַבֵּנוּ ז"ל, וְהָיָה לוֹ כַּח מִיַּחַד עַל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וְהָיָה יָכוֹל לְהַתְּדַבֵּק רוּחָא בְּרוּחָא, כְּמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וּלְהוֹרִיד אֶת נְשִׁמַּת הַצַּדִּיק וּלְדַבֵּר עִמּוֹ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָיוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ צְרִיכִים אֵיזָה דְּבָר נְחוּץ מְאֹד, הָיוּ מְבַקְשִׁים מִמֶּנּוּ כְּשֶׁהָיָה בְּעִיר אוֹמֵן, שְׂיִלְף לְשָׂאֵל אֶת רַבֵּנוּ ז"ל, וְכֵן עָשָׂה. וְהָיָה מְדַבֵּר עִם רַבֵּנוּ ז"ל וְכוּ'. וּפְעַם אַחַת עָמְדוּ מוֹהֲרֵי"ת ז"ל וְר' נִפְתָּלִי ז"ל לְהַשְׁתַּדֵּף בִּינֵיהֶם, וְדַבְּרוּ בִּינֵיהֶם, וּפְתָאוּם הַגִּיעַ ר' יוֹדֵל ז"ל לְעִיר אוֹמֵן, וְהִסְפִּימוּ שְׂנִיָּהֶם לְשָׂאֵל אוֹתוֹ, שְׂיִלְף אֶל רַבֵּנוּ ז"ל וּלְשָׂאֵל בְּעַצְתּוֹ. וְעָלָה אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וּכְשֶׁחָזַר — עָנָה וְאָמַר: רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר, טְאֲמַעַר הָאֵב אֵיךְ נֶאֱדָף צְוּוּי גוֹטַע פְּרִינְדַּזְאֵלִין זַיִי זַיִף אוֹיף צוּקְרִיגְעֵן"? ! וְלֹא הִסְפִּים אֶל הַשְּׂדוּף.

ז) הֵינּוּ, רוּחָא אֲנִי שְׁמִסִּיתִים אוֹתָךְ לְהַשָּׂאֵר, תְּצִיַת אוֹתִי וְסַע לְבֵיתְךָ, וְאַחֲר־כֶּף חִזַּר לְכָאֵן.
ח) אֵם יֵשׁ לִי עוֹד שְׁנֵי יְדִידִים טוֹבִים, שֶׁהֵם גַּם יְרִיבֵינוּ? !

מג) הָיוּ הַרְבֵּה מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שָׁבְאוּ בְקִבְעוֹת מִמְקוֹמוֹת רְחוֹקִים בְּכָל עָרֵב רֵאשׁ חֲדָשׁ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְהָרַב הִתְחַסֵּד ר' סְעֻנְדִּיר מְטִירֵהוּוִיצָא בָּא פְּעָמִים בְּחֲדָשׁ, בְּעָרֵב רֵאשׁ חֲדָשׁ וּבִט"ו בְּחֲדָשׁ, וְזֶה הָיָה אֶצְלוֹ קִבְעוֹת, וְהָיָה מְבַלָּה שָׁם שְׁעוֹת שְׁעוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת.

מד) פְּעַם אַחַת שָׁמַע ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ז"ל, שֶׁר' חֵיִיקֵל הַחֲזוֹן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל מִתְּבוּדַד הַרְבֵּה בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּבְתוֹךְ הַתְּלַהֲבוֹתָיו הוּא אֹמֵר: רַבִּי, אֵיךְ הָאֵב אֲלֵיִן גִּיהֶעֱרַט פּוֹן אֵיִיךְ דָּאס אַז מָעַן אִיז זוֹכֶה מְסִיִּים זֵיִן ש"ס צֵיט מָעַן אֵיִיךְ זֵיךְ אַרְוִיף אַ צָלָם אֱלֹקִים ט, וּבְקֶשׁ הַרְבֵּה אֶת רַבְּנוּ ז"ל, שְׁבַנְיֵו וְיִנְכְּדִיּוּ יִזְכּוּ לְסִיִּים עַל-כָּל-פָּנִים פְּעַם אַחַת בְּחַיֵּיהֶם ש"ס.

מה) ר' אֵיִיזִיקֵל מְאוּמָן ז"ל הָיָה בְּתַחֲלָה עָנִי גְדוֹל, וַיֵּשֶׁב כָּל הַיּוֹם בְּהַקְלוּיָו, וְהָיָה שְׁבוּר מְשַׁבֵּר כְּחֶרֶס הַנְּשַׁבֵּר מְרַב עֲנִיּוֹתוֹ. וּפְעַם אַחַת לֹא הָיָה לוֹ אֶפְלוֹ מַה לְאַכֵּל, וְעָלָה אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְהִתְחִיל לְבַכּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד וְצָעַק וּבְכָה: רַבִּי אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שְׁאַתֶּם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת מִמֶּנִּי, אֲבָל אֵינִי יָכוֹל לְסַבֵּל עֲנִיּוֹת, וְהֶאֱרִיךְ בָּזֶה מְאֹד. וְכֵן בְּקֶשׁ מְאֹד שְׂרוּצָה לְנִסֵּעַ לְאַרְצַי יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ אֵינִי לוֹ כֶּסֶף לְזֶה, וּכְשֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ וַיֵּרֵד מִהַצִּיּוֹן, פָּגַשׁ אוֹתוֹ אֵיזָה עֲשִׂיר גְדוֹל, שֶׁהָיָה לוֹ אֵיזָה סְכָסוֹף בְּעֵנִין יִרְשָׁה עִם מְשַׁפְּחָתוֹ שְׁגָרוּ בְּאַרְצַי יִשְׂרָאֵל, וְהוּא — יַעַן שֶׁהָיָה עֲשִׂיר גְדוֹל וְעָסוּק בְּעֲשִׂירוֹתוֹ וּבְמִסְחָרוֹ, לֹא הָיָה יָכוֹל לְנִסֵּעַ לְאַרְצַי יִשְׂרָאֵל לְהַתְּפַשֵּׁר עִם הַיִּרְשָׁה, וְחִפְּשׁ אֵיזָה אָדָם הֶרְאוּי לְזֶה, וּכְשֶׁהִתְעוּד עִם ר' אֵיִיזִיקֵל בְּשַׁעַר שְׂרָד מִהַצִּיּוֹן, נִכְנַס בְּלִבּוֹ אֵט אֲזַא מְעַנְטֵשׁ וְוֹאֵלֵט גִּיּוּעֵן גוֹט פֶּאָר אֵיִין שְׁלִיחַ'. וְנִגַּשׁ אֵלָיו, וְהִצִּיעַ לוֹ אֶת כָּל הָעֵנִין, וּשְׁאַלוֹ — הֲאֵם הוּא רוֹצֶה לְנִסֵּעַ לְאַרְצַי יִשְׂרָאֵל עַל הוֹצָאוֹתָיו, כְּדִי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם וּלְהַתְּפַשֵּׁר עִם מְשַׁפְּחָתוֹ. וְתַכְךָ-וּמִיד רָאָה ר' אֵיִיזִיקֵל כִּי תְּפִלָּתוֹ נִתְקַבְּלָה — וְהִסְכִּים. וְאִזּוֹ זָכָה לְהִיּוֹת בְּאַרְצַי יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה בְּמִקְוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכֵן עָשָׂה שְׁלוֹם, וְנִתְפַּשְׂרוּ

ט) רַבִּי, שְׁמַעְתִּי בְּעֲצָמֵי מַכֶּם, כְּשׁוֹזְכִים לְסִיִּים ש"ס, מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמוֹ צָלָם אֱלֹקִים. (י) אִישׁ כְּזֶה הָיָה טוֹב לְהִיּוֹת שְׁלִיחַ.

אָשׁר ג' תתמ בַּנְחַל רעז

על הצד היותר טוב. וכשחזר, עוד נתן לו העשיר סכום גדול, כי נהנה מאד ממנו, איך שהתפשרו עם העסק. ואחר-כך מצא חן בעיניו, והכניס אותו בעסקיו, עד שר' אייזיקל נעשה עשיר גדול, והוא אשר בנה את הקלוז בעיר אומן בשנת תרס"ג, וחלק סכומי עתק לצדקה לאנשי שלומנו היקרים.

(מו) ר' לוי יצחק (גרו יאיר) [י"ל] אמר לי פעם אחת, שבשבת לא נהגו לילך אל ציון רבנו ז"ל, עד שהתחילו להגיע אל אומן אנשי שלומנו מפולין, והם לא הסתכלו על שום דבר והלכו גם בשבת.

(מז) וכן בליל ראש השנה ובראש השנה קדם תקיעת שופר, היתה דרפם של אנשי שלומנו מפולין לילך, והזקנים הקפידו על זה. ופעם אחת אחרו תקיעות שופר וכו'.

(מח) פעם אחת בליל ראש השנה הלך אל הציון ר' מרדכי סוקולובר ז"ל, אשר היה איש קדוש ונורא מאד וגאון גדול, ופגש אותו הרב החסיד ר' אברהם שטערנינהארץ ז"ל, ושאל אותו: למה הלכת אצל הציון?! כי אצל אנשי שלומנו לא הלכו מרב אימה ופחד שהיה שורה אצל אנשי שלומנו, ורצה להתחמק ממנו, ענה ואמר לו: כָּאָבו לי השנים, והלכתי להזכיר את עצמי אצל רבנו ז"ל.

(מט) ושמעתי מר' לוי יצחק (גרו יאיר) [י"ל], שהאמונה הפשוטה שהיתה לאנשי שלומנו ברבנו ז"ל באומן בשעת הקבוץ בראש השנה, זה אי אפשר לשער ולספר כלל, וממש היו יכולים להרגיש את רבנו ז"ל בהקלוז. ועצם השמחה והאהבה שהיתה שרויה בין אנשי שלומנו אז, זה אי אפשר להסביר כלל. איש נפל על צואר רעהו בנשיקות ובדמעות וכו', אשר עוררו גם את אחרים לבכיות מתוך שמחה.

(נ) הרב הקדוש מטשהרין ז"ל, כשבא אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, ואחר-כך בהקבוץ הקדוש הסתיר את עצמו מאד מאד,

וְלֹא סָבַל שִׁיקְרָאוֹ אוֹתוֹ רַב, וּכְשֶׁאֶחָד שָׁאֵל אֵיזוֹ שְׂאֵלָה, וְהִלָּה קָרָאוֹ רַב, הַשִּׁיב לוֹ: הַשְּׂאֲרָתִי אֶת הָרַב בְּטִשְׁהָרִין, פֶּה אֲנִי שׁוֹהַ עִמָּךְ (אִיךָ הָאֵב אֵיבְעֵרְגֶעֱלֶאזְט דַּעַם רַב אֵין טִשְׁהָעֵרִין דָּא בֵּין אִיךָ גְּלִיִּיךְ וְוִי דו). וְהִיָּה מִתְּפַלֵּל כָּל הַתְּפִלוֹת מְעַמֵּד וּפְנִי אֶל הַקִּיר, וּכְשֶׁסָּבַב פְּנֵיו, רָאוּ שֶׁהֵן רְחוּצוֹת עִם דְּמָעוֹת וּבּוֹעֵרוֹת כְּלִפִּיד אֵשׁ. לַעֲת מִנְחָה סָּבַב בְּהַקְלוּיָו, וְהִסְתַּכַּל עַל פְּנֵי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ עִם חִיוּךְ נְעִים. וּפְעַם אַחַת שָׁאֵל אוֹתוֹ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ סִבַּת הַדְּבָר, וְהַשִּׁיב — כִּי רַבְּנוּ ז"ל שׁוֹרָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְעַל-כֵּן רוֹצֵה לְהִסְתַּכַּל עַל פְּנֵי רַבְּנוּ ז"ל.

(נא) ר' יִשְׂרָאֵל מְעִיר טִירְהוּוּיָצָא שְׁהִיָּה בְּזִמְן ר' נַחֲמָן טוֹלְטִשְׁיִנְעֵר, הָיָה חֲדוּשׁ גְּדוֹל בְּעַבְדוּת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וּגְדֹל מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ לְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, זֶה אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל. וְהִיָּה מְבַלָּה עַל זֶה יָמִים שְׁלֵמִים. וְהִיָּתָה דְּרַכּוֹ לְבוֹא בְּכָל כַּמָּה שְׁבוּעוֹת אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וְהִיָּה יוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם וּלְרַבּוֹת הַלֵּילָה, וְהַתְּבוּדָד שָׁם בְּהַתְּלַהֲבוֹת עֲצוּמָה, וְגַם הָיָה מִתְּמִיד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ מְסַפְּרִים, שְׁהִיָּה בְּקִי בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נִגְלָה וְנִסְתָּר. כִּי מִלְּבָד שֶׁקִּידְתּוֹ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, זָכָה לְלִמּוּד בְּתַמִּימוֹת וּכְפִשִׁיטוֹת הַרְּבָה ש"ס וְשִׁלְחָן עֲרוּךְ וְזֵהר הַקְּדוּשׁ וּמְדַרְשִׁים וְכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל. וְגַם הָיָה מְחַדֵּשׁ הַרְּבָה חֲדוּשִׁים עַל-פִּי תוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, וְהָיָה לוֹ חֲבוּרִים שְׁלֵמִים מִחֲדוּשָׁיו.

(נב) וּבְעֵינֵי חֲדוּשָׁיו שְׁזָכָה לְחַדֵּשׁ הַרְּבָה עַל-פִּי תוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, מְסַפְּרִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁנֶּאֱרַע עַל-פִּי מְעֵשָׂה, שֶׁפְּעַם אַחַת בָּלָה הַרְּבָה עַל הַצִּיּוֹן הַקְּדוּשׁ, וְהַתְּבוּדָד שָׁם הַרְּבָה מְאֹד, וְנִרְדָּם שָׁם. וְחָלַם שְׁרוּאָה נְהַר גְּדוֹל, וְרַבְּנוּ ז"ל עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַנְּהַר, וְנִתֵּן לוֹ רַבְּנוּ ז"ל כְּלִי וְאָמַר לוֹ בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: שְׁעַפ מִיִּין קִינֵד שְׁעַפֵּי. וְהַקִּיץ, וּמֵאָז הַתְּחִיל לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים דְּאוּרִיִּיתָא. וְהָיָה לוֹ חֲבוּרִים שְׁלֵמִים, דְּבָרִים נִפְלְאִים.

אֲשֶׁר ג' תתמא בנחל רעט

נג) דרכו היתה לצעק הרבה על ציון רבנו ו"ל, וכל תפלתו ותחינתו ובפרטיות האמירת תהלים שלו, הנה נגון ותנועה המיוחדת אליו, ומי שרק שמע קולו, נתעורר אז מאד מאד.

הדורש שלומך...

ג' תתמא.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום רב להאברהם ... גרו יאיר.

אמרתי כבר לאשתך, שראוי שתדליק ארבעה גרות כנגד שם הנו"ה ברוך הוא. ומה טוב ומה נעים אם יכול שיהיו שני גרות עם שמן זית. ועין ברמב"ם (פרק ה', מהלכות שבת, הלכה ה'), שהדלקת גר לשבת היא "חובה", ואחד אנשים ואחד נשים "חובין" להיות בבתיהן גר דולק בשבת, אפלו אין לו מה לאכל, שואל על הפתחים ולוקח "שמן", ומדליק את הגר, שזה בכלל ענג שבת וכו', עין שם.

והנה מחמת שעובר על אשתך, רחמנא לצלן, טרוף הדעת כזה, שבדרך כלל באה מהקלפות, רחמנא לצלן, על-כן הזהרתי אותה מאד על הדלקת גרות, כי רבנו ו"ל אמר (ספר-המדות, אות קלפה, סימן ד'): הגר מכניע שליטת הקלפות, עין שם; וכן אמרתי לה להיות זהירה לומר בכל יום מזמור כ"ט בתהלים, אשר רבנו ו"ל אמר (שם, סימן ו'): השבועה קולות שאמר דוד על המים בדבורן מכניעין הרוח רעה, עין שם; וראוי לומר זאת שבע פעמים בכל יום. והעקר בקש רחמים מבעל הרחמים, שיחוס וירחם עליכם, אף על הדלקת גרות תעשה כל מיני פעולות שהיא תדליק, והיא תברך. ודבר זה יביא לה רפואה שלמה ושלום ושמחה ובנים זכרים.

ועל כלם — חמדת לבבי! ראה לפרש שיחתך אליו יתברך תמיד, כי יש על כל אדם ענשין קשים ומרים ודינים רבים מרב עוונותיו. ובפרטיות מי שחטא הרבה בפגם הברית — הוצאת זרע

לבטלה, והם מקטרגים עליו. ועל-כן מלמעלה רוצים שהאדם בעצמו יהיה הסגור שלו. ועל-כן מה טוב ומה נעים לספר תמיד לפניו יתברך את כל לבו וכל מה שעובר עליו, ולהתנכח, כביכול, עמו יתברך. ויש להקדוש-ברוך-הוא הנאה גדולה מזה שאדם מנצח אותו, כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכד) את הגמרא (פסחים ק"ט): "שיר מזמור למנצח" — זמרו למי שמנצחין אותו ושם; כי כשמדבר לפני הקדוש-ברוך-הוא, ומפרש שיחתו בטענות ובקשות, רוצה לנצח את הקדוש-ברוך-הוא כביכול, והשם יתברך יש לו תענוג מזה וכו', עין שם. ובפרטיות כשיש לאדם דינים ומקטרגים עליו, והוא טוען לפני הקדוש-ברוך-הוא את נקדתו ואת ענינו וכו', על-ידי-זה מבטל את הדינים והמקטרגים, וכל מה שטוען יותר, כמו-כן מבטל יותר את הדינים והמקטרגים, כמו שני בני-אדם הבאים אצל דין, מי שטוען ומסביר יותר את טענתו, ומדבר הרבה, ואינו מניח את עצמו, כי כואב לו העול שעשו לו, לבסוף הוא מנצח, כמו-כן בענין התבודדות, צריכים לטען ולהתנכח עמו יתברך הרבה, ולספר לפניו יתברך בפרטי פרטיות את כל ענינו ומצבו וכו', ועל-ידי-זה ימתקו ממנו כל הדינים.

אחי, אחי! למה לך לפל בדעתך כל-כך, הלא זכית להתודע מרבי אמת כזה, רבי המחיה אותך כל-כך, רבי המוליק אותך בדרך הישר, ראוי לך לשמח בזה מאד מאד.

הדורש שלומך...

ג' תתמב.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום רב להרב הקסיד ... גרו יאיר.

מכתבו לנכון קבלתי, והנני להשיבו מפני הפכוד במה שבקש ממני לילך לבקר את... בשלחן ערוך כתוב הפך דעתכם (ע"ז ב"ורה

אֲשֶׁר ג' תתמב בַּנְחַל רפא

דעה, סימן של"ה, סעיף ב'), שכתב הרמ"א: לא יבקר חולה שהוא שונאו, שלא יחשב ששמח לאידו, ואינו לו אלא צער, עין שם; וכתב הש"ך: ומיהו הכל, לפי מה שהוא השנאה ולפי מה שהם השונאים, עין שם; והנה גלוי וידוע לכל באי ביתי כי אני שלום והמה עלי למלחמה. מצדי אין לי שום עסק עם שום ברך, אדרבה כל ישעי וכל חפצי להפיץ דעת רבנו ו"ל בעולם, וכלל ישראל יחזרו אליו יתברך, ויזיר עליהם אורו יתברך בגלוי רב, וכל אחד ידבר עמו יתברך. אף מה לעשות?! כי יצא כנגדי ברציחה כזו, שלא נשמע כבר מכמה דורות על לא דבר, מעולם לא עשיתי לו שום רע, אדרבה מצדי הייתי רגיל לילף אליו, ומיום שהתחלתי להדפיס את הספרים, יצא כנגדי ברציחה כזו, עד שהכניס שנאה עמקה וכבושה עלי על לא דבר, והוא מוסר השכל איך שהרע יותר חזק מהטוב, כי אדם אחד יכול לגרם מהפכה כזו, להפך דעת אנשים עלי, והכל בשביל כמה דולר שמקבלים ממנו. ולא בחנם אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין קג:): גדולה לגימה, שמעלמת עין מן הרשעים, ומשרה שכינה על נביאי הבעל וכו', עין שם. כי רב רבם של אנשי שלומנו, ובפרטיות אלו העוסקים לקרב רחוקים, כלם מודים שהצדק עם הספרים, ורק כף צריכים לכתב, ובפרטיות בדורות אלו, ואשר את המציאות רואים, שרבם של המקרבים החדשים משנים אלו נעשו רק על-ידי הספרים החדשים. אף תכף-ומיד עונים: אף מה לעשות הוא מחלק חלוקה... תראה גם אתה לחלק מעות, יהיה שלום ושלנה. אדרבה אתה ראה לתן יותר, יחזיקו יותר ממך ולא יתפחדו ממנו... תאמינו לי, שאני למדתי ברסלבר חסידות באפן אחר, כי האם בשביל נזיד עדשים או להנות משלחן איזבל, כבר צריכים למכר הכל?! האמת של רבנו ו"ל היא אמת אחרת לגמרי, הלא האדם הזה שונא אותי בתכלית השנאה על לא דבר, רק חקק בדעתו הפגומה אדם וכו', וחולק עליו, ועבר בכל רגע על לאו "לא תשנא את אחיך" וכו' וכו', מעולם לא עשיתי לו שום דבר, אדרבה, הייתי רגיל לכבדו, אף מדת הקנאה נכנסה בו, והוא נעשה שרש פורה ראש ו'לענה, שהוא שופ"ר דסטרא אחרא, השמחים מאד מאד פשרק מוצאים איזה רע על זולתו. כי

הסֵטְרָא אַחְרָא תְּמִיד מְחַפְּשִׁים אַחְרֵי אַבְדּוֹת וּפְגָמִים שֶׁל אַחֲרִים, וְתַכְּף-וּמְיָד כְּשֶׁרַק מוֹצְאִים אִיזוֹ אַבְדָּה וּפְגָם, הֵם שְׂמַחִים בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פח), כְּמוֹ-כֵן הוּא עֲמוּ. וְאִף עֲכָשׁוּ בְּשִׂמְחָתָגְלָגַל בִּיְסוּרִים בְּבֵית חוּלִים, מְדַבֵּר עָלַי כֹּל דְּבַר אֲסוּר, וּמְצַוָּה כֹּל מִינֵי צְוֹאוֹת רְעוֹת עָלַי וְכוּ', מִמֶּשׁ שֶׁגְּעוֹן נִכְנַס בּוֹ. וְעַל-כֵּן מְדוּעַ יִכְתֹּב לִי שֶׁאַלְף לְבַקְרוֹ, הֲלֹא יִחְשַׁב שֶׁאֲנִי שֶׁמַּח, חַס וְשָׁלוֹם, בְּצַעְרוֹ. עַל-כֹּל-פָּנִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים, רוֹאִים אִיךָ שֶׁהִשְׁנֵאתָ מְקַלְקֶלֶת אֶת הַשׁוּרָה, עַל לֹא דְבַר יֵצֵא כְּנִגְדִי. הָאֵם הוּא הָאֲפוּטְרוֹפּוּס עַל דְּבַר רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁיְכוּל לֹמַר שֶׁזֶה בּוֹנֵה... וְזֶה מַחְרִיב... וְתִמָּה תִּמָּה אֶקְרָא עַל הַשָּׂאָר, הָאֵם בְּשֶׁבִיל כְּמָה דוּלְרִים צָרִיכִים לְהַחֲנִיף אֶת בְּנֵי-אָדָם?! וְאֲפֹלוּ אִם מְקַבְּלִים כְּמָה עֲשָׂרוֹת אֲלֵפֵי דוּלָר מְבִנֵי-אָדָם, הָאֵם בְּשֶׁבִיל זֶה לְהַחֲנִיף לָהֶם?! הָאֵם נִשְׂאָר כָּאֵן לְנֶצַח?! הֲלֹא הַיּוֹם אָנּוּ כָּאֵן וּמַחֲרָ כְּבָר נִסְתַּכַּל מִלְמַעְלָה, וְנִתְבַּיֵּשׁ בְּשֶׁבִיל כְּמָה דוּלְרִים גְּרַקֵּד לְפָנַי מִפְּרִסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר, וְנִכְתַּב וּמְלַכְנּוּ בְּרֵאשֵׁנוּ וְכוּ', שְׂטִיּוֹת וּכְפִירִיוֹת כְּאֵלוּ וְכוּ' וְכוּ'. חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, מָה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ, אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְהוּא נוֹתֵן לִי כְּמָה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ. הֲלֹא בְּעֵינֵיכֶם תִּרְאוּ וּבְכִינֵתְכֶם תִּבְּיֵנוּ וְתִשְׁכִּילוּ, אֲשֶׁר כֹּל הַסְּפָרִים מִסְּפָרֵי רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁזִּכִּיתִי לְהַדְפִּיס כְּבָר עַד הַיּוֹם, חֲשׁבוֹן שֶׁל כְּמַעַט שֶׁנִּי מְלִיּוֹן סְפָרִים בְּמִשְׁךָ כֹּל הַשָּׁנִים, אֲשֶׁר עִם הַמְּעוֹת יְכוּלִים לְהַחֲזִיק אֶת הַתְּלֻמוֹד תּוֹרָה עֲשׂוּר שָׁנִים, כִּי רַק שָׁנִים וּשְׁלֹשָׁה סְפָרִים עוֹלִים לִי כְּבָר חֲמִשִּׁים אֲלֵף דוּלָר. הַ"לְקוּטִי-תְּפִלוֹת" עָלָה לִי עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֲלֵף דוּלָר וְכוּ' וְכוּ'. וְחֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֲנִי צָרִיךְ לְהַחֲנִיף אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה. אֲנִי מְבַקֵּשׁ רַק אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְרַק אֲלִיו עֵינֵי צוֹפִיּוֹת וְחִלּוּיּוֹת, וְהוּא מְשַׁפִּיעַ עָלַי בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. וּמָה שֶׁאֲנִי מְעוֹרֵר אֶת אֲנִשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הוּא רַק שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם גַּם-כֵּן אִיזוֹ זְכוּת, אֲבָל כֹּל כְּסֶפֶם אֵינּוּ עוֹלָה אֲפֹלוּ לְשִׁבוּשׁ כְּפִי הַהוֹצָאָה, וְעַל-פִּי-רַב אֲנִי מְחַלֵּק אֶת הַסְּפָרִים בְּחִנָּם וּבְכֶמֶה פְּרוּטוֹת, הֲרִי שֵׁישׁ פֹּה יָד ה', אֲשֶׁר עָלֶיהָ נֶאֱמַר (בְּמִדְבָר יא, כג): "הַיָּד ה' תִּקְצֹר", וְכִתִּיב (חגי ב, ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאֵם ה'"; וְעַל-כֵּן לָמָּה לְהַחֲנִיף לְבִנְי-אָדָם, אֲשֶׁר הוּא עוֹן גְּדוֹל. וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר בְּפִרוּשׁ (לְקוּטִי-

אָשֶׁר ג' תתמג בְּנַחֵל רפג

מוֹהַרְ"ן, חֵלֶק א', סִימָן סו), שְׁשָׁלְמוֹת הָאֵמֶת הוּא כְּשֵׁאִינוּ נִצְרָךְ אֶל
הַבְּרִיּוֹת, עֵינֵי שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתמג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיִּקְהַל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנְּעֻלָּה,
שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.
אֶת מִכְתָּבְךָ בְּצִרוּף הַמַּעֲוֹת לְהַדְפָּסָה — לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי,
וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה.

חֲמִדַת לְבָבִי! בְּעֵנֵן שְׁשֹׂאֵלֶת וְכו', הֲלֹא כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדָרִין צו): אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּר נַחְמָנִי, אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן:
תַּפַּח עֲצָמַן שֶׁל מַחְשָׁבֵי קִצִּין, שְׁהִיו אוֹמְרִים: בֵּינֵן שְׁהִיֵּעַ אֶת הַקֶּץ
וְלֹא בָּא, שׁוֹב אֵינּוּ בָּא, אֶלֶּא חֲכָה לוֹ, שְׁנֹאֲמַר: אִם יִתְמַהֲמַה חֲכָה
לוֹ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים הַתְּנַגְדוּ מְאֹד לְהַתְּעַסֵּק בְּגִלּוּי קִצִּין, כִּי כֹּאֲשֶׁר
הַקֶּץ לֹא בָּא, זֶה גּוֹרֵם צָרוֹת וְיִסוּרִים לְרַב. וְאֵנּוּ עֲדִים מְשִׁיךְ כָּל שְׁנוֹת
הַגְּלוּת, שְׁמֵצָאוּ רְמָזִים עַל שָׁנָה פְּלוֹנִית אוֹ אֶלְמוֹנִית, שְׁהִנֵּה הַמְּשִׁיחַ
עוֹמֵד לְבוֹא, וְהִנֵּה הַגְּאֻלָּה כָּבֵר, וְחֻלְפָּה לָהּ הַשָּׁנָה וּמִשְׁלֵא בָּא,
נִגְרָמָה כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת גְּדוּלָּה. וְלִכֵּן אֶצֶל צַדִּיקִים אֵף פֶּעַם לֹא
אָמְרוּ שְׁדַיְקָא בְּשָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, אֶלֶּא אָנּוּ מֵאֲמִינִים בְּגִי
מֵאֲמִינִים, שְׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִגְאֵל אוֹתָנוּ; הַסִּימָנִים שֶׁל הַגְּאֻלָּה
יִשָּׁנֵם כָּבֵר. רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לה), שְׁקִדְּם בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ
יִהְיֶה עֶקֶר הַנְּסִיּוֹן — לְהַחְזִיק בְּאֵמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי
תַתְּפֹשֵׁט הַמִּינּוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְהַאֶפִיקוֹרְסוֹת. וְלִצְעֲרָנוּ הָרַב, הַדּוֹר הַזֶּה
מְלֵא מִינּוֹת, וְשׁוֹכְחִים לְגַמְרֵי מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנוּ
ו"ל, שְׁאֵנּוּ צְרִיכִים לְהַתְּחַזֵּק בְּאֵמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא לְבַלְבֵּל
עֲצָמָנוּ מִשׁוּם דְּבָר, רַק לְהַמְּשִׁיךְ עֲצָמָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

והנה התבונן נא, מה יהיה כשיבא משיח? ! הלא הוא יגלה את הקדוש-ברוך-הוא, ויתקיים (ישעיה יא, ט): "ומלאה הארץ דעה את הוי"ה כמים לים מכסים"; יהיה גלוי אלקות כזה בתכלית המדרגה עליונה, פי "עין בעין יראו בשוב הוי"ה ציון" (ישעיה נב, ח); יראו, כביכול את הקדוש-ברוך-הוא, פי יהיה גלוי אלקות במדרגה גבוהה ביותר, וכל אחד ידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, פי יתקיים (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'"; פי יראו את הקדוש-ברוך-הוא; וזאת משיח יגלה — גלוי אלקות כזה, שתהיה שמחה עצומה. ולכן 'משיח' אותיות 'ישמח', וכן 'משיח' נקרא על שם 'משיח' אלמים, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג), שעכשו אדם אלם, אינו מדבר אל השם יתברך, אינו יודע שהוא יתברך נמצא אתו עמו ואצלו, אבל משיח צדקנו יגלה לכלם, שהשם יתברך נמצא אצל כל אחד ואחד, וצריך כל בר ישראל לפתח פיו ולשיח בינו לבין קונו.

ואם-כן עקר החוב והתפקיד שלנו עתה — להכין עצמנו לגאולה, ואיך? על-ידי שנגלה ונפרסם לכלם את הבורא יתברך שמו, ולחזק את האמונה בנשמות ישראל, ולהתחזק בהתבודדות — לדבר אליו יתברך, וכזה אנו עוזרים לגלוי משיח שיתפשט בעולם, והבן למעשה.

הדורש שלומך...

ג' תתמד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל האברך היקר, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

את מכתבך המלא מרירות — לנכון קבלתי, ונצטערתי מאד לשמע מה שעובר עליך.

אֲשֶׁר ג' תתמד בנחל רפה

ידידי היקר! עליך לדעת, אשר חזרה בתשובה, אומר רבנו ז"ל
(לקוטי מוה"ר ז, חלק א', סימן לה), צריך להיות רק אל הקדוש-ברוך-
הוא. כי כך כתוב בזהר (עין תקוני זהר, תקוני כא): ורקא דאזדריקת
לאתר דאיתנטילת מתמן; אדם צריך לזרק עצמו חזרה מהיכן שבא.
ומאן האי אתר? חכמה; כי חכמה היא שרש כל הדברים, כמו
שכתוב (תהלים קד, כד): "כלם בחכמה עשית". יהודי הוא חלק אלוק
ממעל, נשמתו היא רוחניות אלקות, שבאה מעולם האצילות,
והורידה אל עולם העשיה הגשמי והחמרי הזה למספר שנים. כל
נשמה יש לה שליחותה שגשלה לזה העולם. והנה הנשמה יורדת
לעולם הזה המלא העלמות והסתרות, מדות ותאוות רעות, ונמשכת
אחר החברה, אחר גאוף, אין יכולים לילך בחוץ, בלי להכשל
בראיות אסורות, שזה מבעיר את היצר, עד שאדם נכשל בפגם
הברית, ואחר-כך בא לכפירות ואפיקורסות, ומסתובב בעולם
הדמיון, עולם התהו, כי אינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא. והנה
מתגלה אליו רוח מפרום: "איפה אתה, בני?! בא חזר אלי!"
והנשמה מתחילה להשתוקק אל השם ותברך, ולפתע פתאם
מתחילות צרות חדשות; ואדם חושב: "עד כה הייתי בשקר, בחשף,
ישנתי בתרדמה, והייתי משקע בכל התאוות ומדות רעות, הסתפלתי
בהסתכליות רעות, עשיתי מעשים מגנים, והנה זכיתי, ונכנס בי רוח
מפרום, תשוקה עצומה לחזר בתשובה שלמה, והנה דיקא עתה
מתחילים עמי כל-כך הרבה יסורים, כי כל אחד מושף אותי לדרך
אחרת, לכוון אחר, ואיני יודע הדרך, כי כל אחד צועק, שרק הדרך
שלו נכונה, ורק על ידו יכולים לחזר בתשובה, ואם לא די בזה,
עוד יש שנאת חנם, מחלקת ומריבה רבה בעם בין עדות אלו לאלו,
וכן גם בענין רבנו ז"ל, כל אחד מושף לכוון אחר, ואני אנה אני
בא?!!" אף תדע, שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר ז, חלק א', סימן ה'):
כשאדם חוטא ובפרט בפגם הברית, עליו נאמר (משלי ב, יט): "כל
באיה לא ישוכון ולא ישיגו ארחות חיים". וכתוב בזהר (חלק א' קפח.
ריט:), שמי שפגם בברית אינו יכול לשוב בתשובה. אף אומר רבנו
ז"ל (שיחות-ה"ר ז, סימן עא), שאף אחד אינו מבין הפשט בזהר הזה,
רק אני. ואני אומר לכם, שיש גם על זה תשובה. ובא מוה"ר ז"ל

וימסביר (לקויטי-הלכות, תפלין, הלכה ד'), איך יתכן — אדם רוצה לחזור בתשובה, והזהר אומר, שמי שפגם בברית — אינו יכול לשוב בתשובה, ולא יראה את השכינה, וכא רבנו ז"ל ואומר, שיש על זה תשובה, ואם לא די בזה, עוד שומעים מחלקת, שזה חולק על זה, וזה מדבר על זה? אלא זה מה שאמר החכם מכל האדם (משלי טו, לא): "אזן שמעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין", אם האזן שלך שומעת תלונה ומריבה, הינו מריבות שבין הצדיקים, תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטפי מחך.

ובזה תבין מדוע קשה מאד לבעל תשובה, כשרוצה לחזור לצור מחצבתו, אשר ההכרח לו לשמע התנגדות על הצדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, על הצדיק שיכול לעזר לו, ולהוציאו מהבוץ שטבע ונשקע בו; כי בכל דור ודור הקדוש-ברוך-הוא שולח לנו צדיקים, שיחזירו את עם ישראל בתשובה, אבל בשביל הבחירה והנסיון וקיום העולם, הוא יתברך רוצה לראות אם אדם באמת חפץ לשוב בתשובה שלמה, ולכן שולח לו מגיעות, עד שהבעל תשובה צריך לשמע מריבות וחלוקי דעות בין חכמי ישראל, בין תלמידי חכמים, בין גדולי התורה. ואם אדם עושה לעצמו חשבון: "מה אכפת לי מכל אלו המריבות? אני רוצה לשוב בתשובה שלמה, על-כן אקבל את הטוב מכלם, לא אכפת לי מאומה! אני חפץ ומשתוקק לחזור רק אל השם יתברך, ואקבל את הנעם והחיות מכל חכם מחכמי ישראל, מכל צדיק שבדור", כשהולך בדרך זו, אף פעם לא יפל ולא ישבר ולא יתרחק.

ועל-כן תדע גם תדע, אהובי, ידידי, אשר תכף-ומיד כשהחילות בדרך חזרתך בתשובה, יבוא לפניך הנסיון הקשה, המר והנמקרה הזה, שתצטרך לשמע מריבות מאחד על זולתו, וכל אחד ימשך אותך לכיוון אחר, ויאמר: "רק הדרך שלי נכונה, רק השיטה שלי ראויה" וכדומה וכדומה, ואם תשליך אחר גוף כל ההבלים הללו, ותתקרב אל חכמי הדור האמתיים, אל חכמי ישראל, אל כל צדיקי הדור, ותקבל הטוב מכלם, אז באמת תזכה להיות חוזר בתשובה אמתי.

ומלבד זאת עליך לזכר מאמר חכמינו הקדושים (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בו — מדכאו ב'סורים, ואם קבלם — יראה זרע יאריך ימים. אדם נפטר איננו חש בדקירות ובמכות, אבל החי — כשמקבל דקירה — יכאב לו, ויזעק מכאב. אומרים חכמינו הקדושים (ברכות יח.): רשעים בחייהם קרויים מתים; כל זמן שאדם רחוק מהקדוש-ברוך-הוא, הוא בחינת 'מת', אינו יודע כלום, ואז כשמקבל מכות — תולה אותן במקרה, טבע ומזל, וחושב: "בנדאי האשמה בי, כי אני שלומיאל, לא יצלח", ושאר מיני שמות יכנה את כשלונו, אבל לא בשם: 'השגחה'. כיון שאדם שוב בתשובה, ובכפרט שמרגיל עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אז מתחיל להרגיש: "הנה צובטים אותי, הנה דוקרים אותי", וחושב: "מה קורה פה, חזרתי בתשובה, אני אומר תהלים, מדבר אליו יתברך, ועם כל זאת אני סובל יסורים?!" על זה אומרים חכמינו הקדושים כנ"ל: כל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בו — מדכאו ב'סורים, זה סימן שהשם יתברך אוהב אותך, ואדרכה, רוצה שבאמת תחזר בתשובה שלמה יותר ויותר, ואל תחשב, שהנה שבת בתשובה, ואתה כבר יהודי טוב וכו'; כי באמת לא שייך דבר כזה, אלא כל זמן שאדם חי, צריך לשוב בתשובה. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ר'), שגדולי הצדיקים, כל רגע ושעה שבים בתשובה; וכן אומרים חכמינו הקדושים (מנחות נג.): מה זית אינו מוציא שמנו אלא על-ידי כתיית, אף ישראל אינם חוזרים למוטב, אלא על-ידי יסורים; ולכן אסור להתיאש, אף שאתה מרבה בחרטה לפניו יתברך, ועדין אתה סובל יסורים, כי כך אומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ט'): "טוב מאד" — זו מדת יסורים, שעל ידה באים לחיי העולם הבא; על-כן נא ונא ראה להמשיך לומר תהלים ולהתפלל לפניו יתברך, ולשפוף לפניו לבך וצערך וכו' וכו', ותמשיך בקיום המצוות כהלכתן, ובנדאי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ויתגלה אליך מלך עליון לבד, ותזכה להרגיש הארת השכינה שתשרה עמך תמיד.

הדורש שלומך באהבה רבה...

ג' תתמה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקהל התשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל היקר והנעלה,
שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר
ויזרח לנצח נצחים.

את מכתבך מלפני פשני שבועות — לנכון קבלתי, ומחמת
טרדותי הרבות נתעכב עד כה.

מה אמר לך, ידידי היקר! כל ענין הצדיקים הוא — לגלות
ולפרסם את השם יתברך בעולם. והנה עם ישראל מוסרים נפשם
בשבילו יתברך זה אלפים שנה, שהורגים, שוחטים ושורפים בכל
מיני מיתות משנות, מיתות אכזריות את נשמות ישראל, והגויים,
ימח שםם וזכרם, חשבו שהנה מחקו כבר את זרע ישראל מעל פני
האדמה, והנה רואים שעם ישראל חי וקיים. אמות העולם אמפריות
גדולות ועצומות פלו ונעלמו, נתבטלו ונעקרו, ולא נותר מהם זכר,
אלא בספרי ההיסטוריה בלבד, ועם ישראל שהיו כבשה אחת קטנה
בין שבעים זאבים, חיה וקיימת. ולא זו בלבד, אלא אנו עדים,
שהקדוש-ברוך-הוא מסבב סבות לטובה, ומתקבצים נשמות ישראל
מכל חלקי העולם ומתישבים בארץ ישראל, ארץ הקדש. ולכן עלינו
לבקשו יתברך, שיחיש לגאלנו מהרה, וכל עם ישראל יעלו לארץ
ישראל, ויבנה לנו את בית המקדש, וכלנו נזכה להנות מזיו
השכינה; אבל רק על-ידי משיח צדקנו, ולא שנעשה פעולות
גשמיות, בשום פנים ואופן, שזה בכלל דחיקת הקץ, שהזהירנו
הקדוש-ברוך-הוא והשביע אותנו, שלא נדחק את הקץ, כי רק
משיח צדקנו יגאלנו, ואין לנו שום שיכות ואחיזה בשום ענין של
"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח, יז); אדרבה, אנחנו
מוסרים נפשנו רק בעבורו יתברך, ומחפים ומקוים בסבלנות, שרק
הוא יתברך יחזיר לנו את ארץ ישראל, וכבר מובא במגלת סתרים
מה שמוכא [ואין כאן המקום להאריך בזה].

הדורש שלומך...

ג' תתמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּקְהַל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ נִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ
יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי.

אודות שְׁאֵלְתְךָ בְּעֵגְנֵן צְדָקָה וְכו', רַבְּנוּ ו' ל אומר (לקוטי-מוהר"ן,
חלק ב', סימן ד'): כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְתַת צְדָקָה, עָלָיו לְדַעַת, שֶׁבַּהֲתַחֲלָה
יָבֹוא לוֹ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְהַפְרֵד מִהַפְסֵף; וְזֶה הִיָּה הַחֲדוּשׁ
שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁלַח לְאַלְיָהּוּ הַנְּבִיא אֶת הָעוֹרְבִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(מְלָכִים-א יז, ד): "וְאֵת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלָךְ", כִּי טָבַע הָעוֹרֵב
שֶׁהוּא אֲכֹרֵי אֶפְלוֹ עַל יְלָדָיו; מִסְבִּיר רַבְּנוּ ו' ל, שֶׁבְּכָל אָדָם יֵשׁ
אֲכֹרִיוֹת, שֶׁאֵינֹו רוֹצֶה לְתַת וּלְעֹזֵר. וְלִכֵּן כְּשֵׁישׁ לְאָדָם מְמוֹן, יֵשׁ לוֹ
שֶׁפַע שֶׁהַשְּׁפִיעַ לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עָלָיו לְעַבֵּר אֶת הַשֵּׁלֵב הַזֶּה —
לְשַׁבֵּר אֶת אֲכֹרִיוֹתוֹ וּלְפָזֵר כְּסָפוֹ לְצְדָקָה. וְאֵין מִצְוָה גְּדוּלָה יוֹתֵר
מִלְעֹזֵר לְזוּלָת; כִּי סוֹף כָּל סוֹף אֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תהלים צ, י): "יְמִי
שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה", כְּמָה יֵשׁ לְאָדָם לְחִיוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם? !
אֹמֵר רַבְּנוּ ו' ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא), שֶׁגַּם הַשְּׁבָעִים שָׁנָה
נִדְמִים כְּרַבֵּעַ שְׁעָה; וְאִם-כֵּן נִעְרַף נָא אֶת הַחֲשָׁבוֹן — כְּמָה דַקּוֹת
נוֹתְרוּ לָנוּ לְחִיוֹת? ! הָאֵם נִקַּח עִמָּנוּ אֶת כְּסָפְנוּ? לָאוּ! וּמָה יִלְךְ
לְפָנֵינוּ? הַצְּדָקָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נח, ח): "וְהִלַּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה",
הַצְּדָקָה שְׁנוֹתָנִים לְזוּלָת, זֶה מְלוּוֶה אֶת הָאָדָם לְנִצָּח. וְאֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (סֵפֶה מ ט): גְּדוּל הָעוֹשֶׂה צְדָקָה יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת. בְּזִמְן
שֶׁהִיָּה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הִבִּיאוּ קָרְבָן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִזֶּה נִעֲשׂוּ
יְחוּדִים גְּדוּלִים בְּכָל עוֹלָמוֹת, וְקָרְבוּ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, אֲשֶׁר
לִכֵּן נִקְרָא 'קָרְבָן'. וְהִנֵּה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים וְאֹמְרִים, שֶׁמַּעֲלַת
הָעוֹשֶׂה צְדָקָה הִיא גְּדוּלָה יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת; הֵינֹו כְּשִׁיְהוּדֵי עוֹזֵר
לִיהוּדֵי שְׁנֵי, תוֹמָךְ בּוֹ, דוֹאֵג לוֹ וְכו', הָרִי זֶה פְּאֵלוֹ הַקָּרִיב אֶת כָּל
הַקְּרָבָנוֹת וְכו'.

בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֵין חֲסָרִים עֲנִיִּים וְאִמְלָלִים, אִם תִּתְּבוֹנֵן תִּרְאֶה, שֵׁשׁ כָּל־כֶּף הַרְבֵּה נִצְרָכִים, וְלֹא חָסַר לָמִי לַתָּת, וּבְזָה שִׁתַּתֵּן לָהֶם צְדָקָה — זֶה נִחְשָׁב כְּמוֹ שֶׁנִּתְּתָ לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה לַד, סִימָן י'): הָעֲנִי הַזֶּה עוֹמֵד עַל פִּתְחָךָ, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ וְנוֹתֵן שְׂכָרְךָ, וְאִם לֹא נִתְּתָ לוֹ, דַּע, שְׁמִי שֶׁעוֹמֵד עַל יְמִינוֹ פּוֹרֵעַ מִמֶּךָ; כְּשֶׁבֵא עָנִי אֶל פֶּתַח בֵּיתְךָ, עָלֶיךָ לִזְכֹּר, שֶׁגַּם הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בָּא עִמּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קט, לא): "כִּי יַעֲמֵד לִימִין אֲבִיוֹן". וְאִם מְבֹזִים אוֹתוֹ — מְבֹזִים לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא. וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מִסְּתוּבָכִים עֲנִיִּים, וּמְחֻזְרִים עַל הַפִּתְחִים, אֶצֶל דְּלֹתֵי פִתְחֵי נְדִיבִים, וּבְמִקּוֹם לְקַבֵּל־בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת, וְלִתֵּן לוֹ צְדָקָה, שׁוֹלְחִים אֶת הַיְלָדִים: "לֵךְ תֹּאמַר שֶׁהָאָבִי אֵינְנוּ, אוֹ הָאֵמָא אֵינְנָה", וְאֵינָם יוֹדְעִים שְׂדֵנִים בְּזָה אֶת עֲצָמָם, פֶּסְקוֹ בַּעֲצָמָם גִּזַּר דִּינָם, שֶׁהָאָבִי אֵינְנוּ, אֲזִי הָאָבִי בְּאֵמַת לֹא יִהְיֶה בְּבֵית, חַס וְשָׁלוֹם, אוֹ הָאֵמָא בְּאֵמַת תַּעֲדַר מִן הַבַּיִת וְכוּ'; כִּי כָל־כֶּף צָרִיכִים לְהִזְהַר עַל הַדְּבִוּר, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי־מִוֵּהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קיג), שֶׁאֲדָם צָרִיךְ לְהִזְהַר בְּמָה שֶׁמוֹצִיא מִפִּיו, כִּי עַל־יְדֵי דְבִוּרוֹ שֶׁאֹמֵר שֶׁהָאָבִי אֵינְנוּ, אֲזִי הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּאֵמַת לֹקַח אֶת הָאָבִי אוֹ אֶת הָאֵם מִהַבַּיִת, חַס וְשָׁלוֹם.

וְהַפְּלֵל וְהַעֲקֹר, אֶהוּבִי, אַחִי, שֶׁצָּרִיךְ לְקַבֵּל כָּל עָנִי בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת וְלַתֵּת לוֹ צְדָקָה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּכָא בְּתָרָא י'): גְּדוּלָּה צְדָקָה שֶׁמְקַרְבֶּת אֶת הַגְּאֻלָּה; כָּלֵם מְדַבְרִים מִהַגְּאֻלָּה, כָּלֵם רוֹצִים אֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וּמָה עוֹשִׂים בַּעֲבוּר זֶה?! הָאֵם מְשִׁתְּדָלִים לַעֲזוֹר לְעֲנִיִּים?! הֲרֵי נִפְסַק בְּרַמְבַּ"ם בְּשִׁלְחַן עָרוּף, בְּהִלְכוֹת צְדָקָה, שֶׁגַּם עָנִי מְחִיב לִתֵּן צְדָקָה בְּכָל יוֹם, וּמִכָּל שָׁבֶן עֲשִׂיר; לָמָּה יִחְזִיק אֶת הַכֶּסֶף אֶצְלוֹ, הָאֵם כֶּסֶף הוּא?! הֲלֹא הָעֲשִׂיר הוּא כְּדָגְמַת בְּנֵק פִּקְדוֹן, שֶׁמִּפְקָדִים אֶצְלוֹ כֶּסֶף הָעֲנִיִּים, וְאִם יִתֵּן לְעֲנִיִּים — הַכֶּסֶף יִשָּׂאֵר אֶצְלוֹ, אֵךְ אִם לֹא יִתֵּן — יִטְלוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּסֶף. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ זוּטָא שִׁיר הַשִּׁירִים א'): הַדְּוֹרוֹן שֶׁל הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא — צְדָקָה, הַנּוֹתֵן צְדָקָה אֶפְלוּ הִיָּתָה בְּיָדוֹ עֲבָרָה, וְנִחְתָּם דִּינוֹ לְאָבֵד, יְכוּל לְהִיּוֹת מְקַבֵּל פָּנֵי שְׂכִינָה בְּכָל יוֹם, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־

אֲשֶׁר ג' תתמו בַּנְחָל רצא

הוא אומר למלאך של פורענות: אל תגע בו; אדם חטא בחטאים ועוונות, ומלאך הפורענות רוצה להרגו, אבל אם נותן צדקה, הקדוש-ברוך-הוא אומר למלאך המשחית לא לגע בו, וכמאמר החכם מכל האדם (משלי י, ב): "וצדקה תציל ממות"; וכן אומרים חכמינו הקדושים (תנחומא משפטים טו): גפשו של העני היתה מפרקסת לצאת מן הרעב, ונתת לו פרנסה והחיית אותו, חייך שאני מחזיר לך גפוש תחת גפוש, למחר בנה או בתך באים לידי חלי, ואזכר אני להם את המצוה שעשית עם העני.

ועל-כן היות שחננך השם יתברך בנכסים ובממון, נא ונא היה פקח ותתן מעותיך לצדקה, הן לעניים, הן לתמוך בשיבות, בכוללים, בתלמודי תורה ובתי ספר שלומדים בהם תורה ואמונה. והצדקה הזו חשובה מאד מאד בעיניו יתברך. ואומרים חכמינו הקדושים (רות רבה, פרשה ה', סימן ד'): בא וראה כמה גדול כחה של צדקה וכחן של גומלי חסדים, שאין חסין — לא בצל שחר ולא בצל פנפי ארץ, ולא בצל פנפי שמש, אלא בצל מי שאמר והיה העולם; אם אדם נותן צדקה, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יג), נמשכת עליו השגחה פרטית מהקדוש-ברוך-הוא, ומשבר בזה תאות ממון. ולכן אשרי הנותן צדקה בכל יום ויום, ואם אין לו, יתן אפלו כמה פרוטות, כי כף אומרים חכמינו הקדושים (בבא בתרא ט:): מה שריון זה כל קלפה וקלפה מצטרפת לשריון גדול, אף צדקה — כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול; מכל שפן וכל שפן אתה, שחננך הקדוש-ברוך-הוא בשפע, בנדאי ראוי לך לפזר מעותיך לצדקה, ותתברך בכל מלי דמיטב. ואם תזכה לנדב בעבור הדפסת ספרי רבנו ז"ל, אין למעלה מצדקה זו, כי כף אמר מוהר"ן ת"ז"ל (לקוטי-הלכות, ברכות השחר, הלכה ה'), אשר אין עוד מעלה בצדקה יותר מאשר לעזור לתלמידי חכמים המחודשים חדושים דאורייתא ומחברים ספרים, לעזור להם להדפיס חבוריהם. וזה פרוש (תהלים קיט, קמב): "צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת", איזו צדקה נשארת לעולם? זה שנותן בעבור תורה מצדיק האמת, וזה סובב ביותר על ספרי רבנו ז"ל, המחיים ומחזקים את נשמות

רצב אָשֶׁר ג' תתמוז בַּנְחַל

יִשְׂרָאֵל בְּאִמּוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּבִפְרָט בְּעֵתִים הַלְלוּ, אֲשֶׁר הִכְפִּירוֹת וְהֶאֱפִיקוֹרְסוֹת כָּל-כָּף מִתְגַּבְּרוֹת בְּעוֹלָם, וְהִנְאוּף וְהִפְרִיצוֹת עוֹשׂוֹת פְּרָצוֹת בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרַק סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל מְצִילִים. וְלִכֵּן אֲשֶׁר מִי שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּהַדְפַּסַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָטִיּוֹת הַסִּפְרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁאֵתָּה נִהְיָה מֵהֶם וּמִתְקָרֵב עַל יָדָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְנִמְשָׁךְ עֲלֶיךָ מַחִין וְכוּ', בְּוַדַּאי רְאוּי לָךְ לְנִדָּב בְּכָל עֵת עַל הַדְפָּסָתָם. אֲשֶׁר־יָךְ אִם תִּקְוֶה דְבָרֶיךָ, כִּי עוֹד מְעַט נִצָּא מִזֶּה הָעוֹלָם, וְהַסִּפְרִים הָאֵלּוּ יִדְפְּסוּ וְיִחַזְרוּ וְיִדְפְּסוּ פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, אִם כֵּן רוֹצִים אוֹ שְׁלֹא רוֹצִים וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ג' תתמוז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּקְהַל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה.

מָה אִמַּר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין צְדָקָה גְּדוֹלָה מִלְּהַדְפִּים סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

אוֹדוֹת הַנְּסִיוֹנוֹת הַקְּשִׁים שֶׁעוֹכְרִים עֲלֶיךָ וְכוּ', הֵלֵא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדֶּיךָ, רְאֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, וְזֶה יַעֲזֹר לָךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַצְּרוֹת הָעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי-אָדָם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רְחוּק מֵהַצְּדִיק, וְאִם אָדָם הָיָה מִתְקָרֵב אֶל הַצְּדִיק, הַכֹּל הָיָה הוֹלֵךְ לוֹ בְּנִקְלָה. וְעַקֵּר הַהִתְקַרְבוּת אֶל הַצְּדִיק הוּא לְלַמֵּד אֶת סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְאֵת זֶה אֲנִי מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם לְכֹל, וְכֹל זְמַן שֶׁאֲחִיָּה, אֲפָרְסֵם לְכֹלָם, אֲשֶׁר אֵי אֲפָשֶׁר לְהִתְקָרֵב אֶל רַבְּנוּ ז"ל אֶלָּא עַל-יְדֵי לְמוֹד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה נִקְרָאִים מְקַרְבִּים אֵלָיו. כִּי

אֲשֶׁר ג' תתמח בנחל רצג

בלא זה כל ההתקרבות היא דמיון אחד גדול.

צריכים תמיד להצטער בצערן של ישראל, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך, שיחוס וירחם על עם ישראל בכל מקומות מושבותיהם, ויהיו שמורים מחטאים ועוונות, ויאמר סוף וקץ לכל צרותינו, תחלה נראש לפדיון נפשנו. וזו מצוה גדולה מאד. וכזה מראה אהבת ישראל אמתית, שמתפלל על זולתו. כי לצערנו הרב, זה אלפים שנה שהורגים, רוצחים, צולבים, חונקים, שורפים חיים יהודים, אנשים, נשים וילדים חפים מפשע במיתות משנות, מיתות אכזריות, ולכן עלינו לבקש תמיד רחמים על עם ישראל. וזו סגולה גדולה מאד להמתקת הדינים — כשיהודי מבקש תמיד את הקדוש-ברוך-הוא, שיחוס וירחם על עם ישראל, ויאמר לצרותינו די, ויגאלנו גאלת עולם, אשר זה חלק בגאלת ישראל; אשרי המתפלל תמיד על צרות ישראל!

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתמח.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך.

ראה להרגיל עצמך במדת הסבלנות ובכפרט בבית עם אשתך וילדיך. כי הסבלנות תלויה באמונה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר ז, חלק א', סימן קנה), שרבנו ז"ל מפרש שם את מאמרם ז"ל (שבת לא): אמונה — זה סדר זרעים; כמו שמכניסים זרע באדמה חרושה וטובה ומשקים אותה, אזי צומח וגדל הזרע כראוי, כמו-כן אם אדם חזק באמונה, ומשרש באדמה טובה, יש לו פח

רצד אָשֶׁר ג' תתמח בַּנְחָל

הַגְדֵּל וְכַח הַצּוּמָח, וְשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְעַקְרוֹ. וְלִכֵּן רָאָה לְקִנּוּת לְעֶמֶק מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְאֵל תִּצְעַק עַל אֲשֶׁתְּךָ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי רַבְּנוּ ו"ל הַקְּפִיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵינוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָנִים: רמג, רמד), וְכֵן אֵל תִּצְעַק עַל יְלָדֶיךָ, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּנִים): הַבְּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאֲבִיהֶם כְּעֶסֶן; וְלִכֵּן צָרִיכִים לְקִנּוּת מִדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁמְצִיקִים לָךְ, רַבְּנוּ ו"ל הַקְּפִיד לֹא לְהַכּוֹת יְלָדִים, וּבִפְרָט יְלָדִים גְּדוּלִים, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מוֹעֵד קָטָן יז.), שְׁעוּבָרִים עַל (וַיִּקְרָא יט, יד): "וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְּשׁוֹל", שֶׁזֶה הַמִּפְּהָ אֶת בְּנוֹ הַגְּדוּל. וְלִכֵּן תִּשְׁמַר עֲצֻמָּה מְאֹד מְאֹד, וְתִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

אוֹדוֹת הַבְּלָבוּלִים שֶׁנִּתְּהוּוּ וְכוּ' וְכוּ', שְׁמַעְתִּי מֵר' לױ יִצְחָק (גְּרוֹ יֵאִיר) [ו"ל], שֶׁסִּפֵּר לִי בְּאֵרִיכוֹת גְּדוּלָּה מֶה הָיְתָה הַמַּחְלָקֶת בְּקִלּוּזוֹ, שֶׁפַּעַם אַחַת הָיָה מִתְּנַגֵּד, וְהִשְׁכִּיב עֲצָמוֹ עַל אֶסְקַפַּת הַקִּלּוּזִי, וּבָכָה בְּבִכּוּיֹת עֲצוּמוֹת, וְאָמַר: אֵידַעַן! אֵידַעַן! הָאֵט רַחֲמָנוּת אוֹף זִיף רַחֲמָנוּת אוֹן גֵּיִט נִישְׁט אַרִיִין אֵיִן דִּי קִלּוּזִי; וּבָכָה (הֵינּוּ שֶׁהִשְׁכִּיב עֲצָמוֹ עַל קַרְקַע בֵּית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁלָּנוּ בְּאוּמָן וּבָכָה בְּבִכּוּיֹת עֲצוּמוֹת, וְהִתְחַנֵּן לְכָל מִי שֶׁרָצָה לְהַכְּנִס: יְהוּדִים, תְּרַחֲמוּ עַל עֲצָמְכֶם וְאֵל תִּכְנָסוּ פֹּה. וּמִסְפֵּן אָדָם זֶה הָיָה מִתְּנַגֵּד גְּדוּל, אֲבָל הָיָה לוֹ דְמִיּוֹן כְּזֶה, שֶׁאֲסוּר לְהַכְּנִס אֶל הַקִּלּוּזִי, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כֹּל-כֵּף חִזְקָה הָיְתָה אֲזִי הַמַּחְלָקֶת, עַד שֶׁאָדָם חָשַׁב אֶת זֹאת לְמַצּוֹה גְּדוּלָּה, לְמַנַּע אֲנָשִׁים לְהַכְּנִס אֶל הַקִּלּוּזִי. וְזֶה סוּבֵב גַּם הַיּוֹם, וְלִכֵּן עָלִינוּ לְשִׁמּוֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי אֲמַת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, וְאֲסוּר לְהַתְּבַלְּבֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, אֲדַרְבֵּה עָלֵינוּ לְהַחֲיוֹת עֲצָמָנוּ עִם סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל. כִּי עַקֵּר הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ו"ל זֶה רַק עַל-יְדֵי לְמוּד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, כַּמּוּבָא בְּסִפְרֵינוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנִיו, שֶׁכָּלוּ וְחֲכָמָתוֹ גְּנוּזִים בְּסִפְרֵינוּ וְלִכֵּן מִי שֶׁרוּצָה לְהַפִּיר אֶת רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁיִּלְמַד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְיִהְיֶה מִתְּמִיד גְּדוּל מְאֹד. וְאֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, אֲלֵא בְּכָל יוֹם יוֹם רָאָה לְלַמֵּד סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וְאֲזִי יֵאִיר בְּךָ אוֹר רַבְּנוּ ו"ל.

הַעֲקֵר לְלַמֵּד הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", כִּי דִּיקָא עַל-יְדֵי מוֹהֲרָנָא תְּ

אָשֶׁר ג' תתמט בנחל רצה

ו"ל אַנחְנוּ יְכוּלִים לְהִבִּין מַה זֶה דַּעַת רַבְנוּ ו"ל, כִּי בְּלִי הַקְּדָמוֹת מוֹהֲרָנִית ו"ל אָדָם טוֹעָה, וְכָל לַמּוֹד מוֹהֲרָנִית ו"ל זֹה הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה. וְאֵנוּ צְרִיכִים הַרְבֵּה הַתְּחִזְקוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִהְיֵת רַחֵק מִבְּעֵלֵי לְשׁוֹן-הָרֶעַ, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת וְהוֹלְכֵי רְכִיל.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתמט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל התשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר.

לנכון קבלתי מכתבך.

תדע לך, שְׁכָל הַגְּלוּי שֶׁל רַבְנוּ ו"ל זֶה עֲנִין תַּפְּלָה.

וְלָכֵן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן! תְּדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְתִסְפֹּר לוֹ כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים. חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (יְבָמוֹת כה.): בְּזָבַח וּבִמְנַחָה לֹא מִתְּכַפֵּר, אֲבָל מִתְּכַפֵּר בְּדַבְרֵי תוֹרָה וּבִגְמִילוֹת חֲסָדִים. וְכֵן אֵי תֵּא (ירושלמי סנהדרין א, ב): בְּזָבַח וּבִמְנַחָה אֵינוֹ מִתְּכַפֵּר, אֲבָל מִתְּכַפֵּר בַּתַּפְּלָה. וְלָכֵן רְאֵה רַק לְהַתְּחִזֵּק בַּתַּפְּלָה, וְאֵל תִּירָא מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם. מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵינוֹ צְרִיךְ לַחֲשֹׁשׁ מֵאִישׁ. וּבִכְפָּרְט מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא אֵף פֶּעַם אֵינוֹ לְבַד. וּבְאֲמַת מוּבָא (תנא דבי אליהו, פֶּרֶק טו), שֶׁאֵמַר אֵלָיָהוּ הַנְּבִיא: לְפִי שְׁכָל הַמְּרָבָה שִׁיחֹת וְתַפְּלוֹת, הֵם הַמְּלִוִים אוֹתוֹ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְבֵית עוֹלָמוֹ.

בְּדַרְךָ כָּלֵל אָדָם מִסְכָּן, אֵין לוֹ הֵיכָן לְלַכֵּת, וְאֵין לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר וְכו'. אֲבָל מִי שֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ מְגִיל קְטָנוֹת לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁהוֹרְנוּ רַבְנוּ ו"ל, הוּא אֵף פֶּעַם לֹא לְבַד, וְתִמְיֵד מְדַבֵּר וּמְשׁוֹחַח עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִדְבֵּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא

רצו אָשֶׁר ג' תתנ בנחל

וכו', עד ש'יוצאת נשמתו בנשיקה ממש; אשרי המרגיל עצמו לדבר תמיד אל הקדוש-ברוך-הוא, שאז יזכה, שנשמתו תצא במיתת נשיקה ממש. וזו היתה מיתת הצדיקים.

המאחל לך הצלחה רבה בכל דרכיך,
ומקווה לשמע ממך תמיד הטוב...

ג' תתנ.

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל האברך היקר,
שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תהיה
שבור משום דבר.

עליך לדעת, אשר כתיב (קהלת ח, ח): "ואין שלטון ביום המות".
והנה הצדיקים הדבקים באין סוף ברוך הוא, ושמים לפני עיניהם
תמיד את יום מיתתם, והם חיים ממש מיום ליום ומשעה לשעה,
הם כל-כף דבקים באין סוף ברוך הוא, עד שהם מוכנים למסור את
נפשם להקדוש-ברוך-הוא בכל שעה ובכל רגע ורגע, ומכל שכן
בכל יום ויום הם מתודים לפניו ותברך, ושמים לפני עיניהם כאלו
היום הנה הוא היום האחרון שלהם, צדיקים כאלו הנכללים באין
סוף ברוך הוא, אין לשום בן-אדם השגה בהם. ולכן אף אחד לא
שומע בקולם, כי "ואין שלטון ביום המות", צדיקים שזכו להגיע
למדרגה כזו, אין להם שום שלטון והנהגה בזה העולם, וככל
מזלזלים בהם. ולכן אסור לך להשבר משום דבר, אדרבה עליך
להכליל יותר ויותר באין סוף ברוך הוא, ואל תסתפל על אף אחד,
כי מה יכולים לעשות לך אם אתה בורח אליו ותברך, וזו כל
מגמתך, מה אתה צריך בני-אדם, ומי יכול להזיק לך, ומי יכול

אֲשֶׁר ג' תתנ בנחל רצו

לְעֹזֵר לָךְ, אֵינְךָ צָרִיךְ אֶף אֶחָד רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְאִם תִּלְךָ בְּצוּרָה כְּזוֹ, לֹא תתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם.

נָא וְנֹא הַדְּבֵק עֲצֻמְךָ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכֹל מֵה שְׁאַתָּה צָרִיךְ תִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ יִתְּבַרְךָ, וְאִז תִּרְאֶה אֲשֶׁר אֶת מִי שֶׁתִּצְטָרֶךְ יָבוא וְיִרְוֶן לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. וְזוֹ כְּנִגַּת הַתְּנֵא הַקְּדוֹשׁ (אָבוֹת ב, ד): "בְּטַל רְצוֹנְךָ לְרְצוֹנּוֹ, כְּדֵי שִׁיבְטַל רְצוֹן אֲחֵרִים לְרְצוֹנְךָ", וְלִכֵּן אֵל תִּבְלָבֵל עֲצֻמְךָ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְאִז תִּרְאֶה גְּסִים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

עֲלִיךָ לְזַכֵּר, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ אֶל שׁוּם נֶס, אֲלֹא כְּשֶׁאֲדָם עוֹקֵר אֶת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִדְּבִיק אֶת עֲצֻמוֹ בְּאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאִז דִּיקָא נַעֲשֶׂה כְּלֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְּבַרְךָ שְׁמוֹ, וְזוֹכָה לְרֵאוֹת גְּסִים נִגְלִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁהָרָאוּ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, קִדְּם עֲבָדוֹ הַרְּבֵה מְאֹד, עַד שֶׁעָקְרוּ מֵעֲצָמָם אֶת הַיִּשׁוּת וְהַגְּאוּת, עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּעֵינֵי עֲצָמָם כְּלֹא כְּלוּם, וְהָיוּ שְׂכָנִים לְעַפְרָ בְּחַיִּיהֶם, וְהִרְגִישׁוּ אֶת עֲצָמָם מְזֻמָּן, שֶׁהֵם מְנַחִים וּכְבָר קְבוּרִים תַּחַת הָאֲדָמָה. וְאֵין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה בְּזֵה הָעוֹלָם, וְדִיקָא אִז הִתְחִילוּ לְגַדֵּל וְלִצְמַח. וְדָבָר זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְהַסְבִּיר כָּלֵל, כִּי אֲנַחְנוּ בְּשִׁכְלָנוּ הַקָּטָן, לֹא יְכוּלִים לְהַבִּין מֵה זֶה שְׁאֲדָם יִהְיֶה בְּטַל וּמִבְטָל לְגַמְרֵי לְגַבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא תִהְיֶה לוֹ שׁוּם מְצִיאוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם, וּמִכָּל שְׂכָן אֵיךְ יְכוּל אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ בְּזֵה הָעוֹלָם וּמִסְתַּוְּבֵב, אוֹכֵל וְיֹשֵׁן, מְטִיל בֵּין אֲנָשִׁים, שֶׁיִּרְגִישׁ תְּמִיד כְּאִלוֹ הוּא כְּבָר מְזֻמָּן אַחַר הַהִסְתַּלְקוֹת שְׁלוֹ. לָנוּ אֵין מִשְׁגַּ בְּדַבְרִים כְּאֵלוֹ.

מוֹהַרְנ"ת ז"ל, רָדַפוּ אוֹתוֹ כָּל-כֶּף הַרְּבֵה, עַד שֶׁזָּכָה לְהַגִּיעַ אֶל זֶה בְּשִׁלְמוֹת. וְשֶׁאֲלוֹהוּ בַעַת שֶׁשְׁחָרְרוּהוּ מִבֵּית-הַסֵּהָר, אֵיךְ יְכוּל הָיָה לְסַבֵּל עֲלֻבוֹנוֹת וּכְזִיוֹנוֹת, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים כְּאֵלוֹ; כִּי בְּשַׁעֲה שֶׁהִמְשִׁטָּרָה הוֹלִיכָה אוֹתוֹ בְּאֲזִיקִים, הָיוּ עוֹמְדִים מְשֻׁנֵּי צְדִי הַרְּחוּב חֲסִידִים עִם זְקָן וּפְאוֹת עִם גְּשׁוּתֵיהֶם וְיִלְדֵיהֶם, וּמִחֲאוּ כֶּף אֶל כֶּף,

רחצ אשר ג' תתנא בנחל

וְשָׂרוּ נְגוּנִים שֶׁל שְׂמִחָה, עַל שְׂמוּלֵיכִים אוֹתוֹ לְבֵית-סֵהָר, וְגִדְלֵהָ
הַעֲלֹבוֹנוֹת וְהַשְּׂפִיכוֹת דְּמִים הָאֵלוּ – אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל. וְעַל
זֶה שְׂאֵלוֹהוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: אֵיךְ יִכְלְתֶם לְסַבֵּל עֲלֻבוֹנוֹת כְּאֵלוּ?! עֲנֵה
וְאָמַר: צִירְתִּי לְעֲצָמִי, שְׂנֵה כִּבְרֵי אַרְבָּעִים שָׁנָה אַחֵר הֵהֱסִתְּלִקוֹת
שְׁלִי... כְּאוֹמֵר שְׁבוּדָאֵי מָה אֲכַפֵּת לְאָדָם כְּזֶה מַה מְדַבְּרִים עֲלָיו.
רוֹאִים מְזֵה מַה נִּקְרָא בְּטוֹל בְּשִׁלְמוֹת. וְלִכֵּן אֲשַׁרִּי מִי שְׂמִשְׂתוֹקֵק
עַל-כָּל-פְּנִים לְהַגִּיעַ אֶל דְּבַר זֶה, וְאֵז תִּרְאֶה שְׂפָלָם יִתְבַּטְּלוּ לְפָנֶיךָ.

בְּאֵמֶת אִם תִּתְבוּנָן הֵיטֵב בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א',
סִימָן נב), שְׂאוֹמֵר שֵׁם, שְׂאָדָם צָרִיף לְהַגִּיעַ לְבְטוֹל כְּזֶה, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה
לְמִרְאָה עֵינָיו כְּלוּם, רַק יִהְיֶה נִכְלָל בַּמַּחֲיָב הַמְּצִיאֹת, אֵז כָּל הָעוֹלָם
כֵּלּוּ נִבְרָא בְּשִׁבְלֵוֹ, עֵינֵי שֵׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּקְהַל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר,
שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר.
לְנִכוּן קִבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמֶךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׂבַעוֹלָם, וְשׁוּם דְּבַר לֹא
יִוָּכַל לְשִׁבֵר אוֹתָךְ. כִּי בְּאֵמֶת בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים וּמְכַאוּבִים וְכוּ' וְכוּ', וְאָדָם מִתְבַּלְבֵּל מְאֹד
מְאֹד. וּבִפְרָט כְּשֵׁישׁ פֶּה לְשׁוֹן-הָרַע וְכוּ', אָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְמִי לְפָנוֹת.
וְלִכֵּן עֲצָתִי שְׂתַתְּמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל; כִּי בְּאֵמֶת אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם
רַק אֶת דְּבַרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְכִכֵּל שְׂאָדָם יוֹתֵר לוֹמֵד סִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים,
כְּזֶה מִתְקַרֵּב יוֹתֵר אֵלָיו ז"ל. כִּי כֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק
א', סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנָיו, שְׂכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ, הֵם בְּתוֹךְ הַסִּפֵּר. וְלִכֵּן לֹא
יִבְלָבֵל אוֹתָךְ שׁוּם בֶּן-אָדָם, כְּאֵלוֹ דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל תְּלוֹי בְּדַבְּרֵי אַחֵר,

לא לא! אל תסכים לזה, ואל תשמע ואל תאבה כלל!

מה אמר לך? ! בענין המחלקת שקורית עכשו, ההכרח לי לומר לך, שרבנו ז"ל גלה לנו (ספורי-מעשיות, מעשה יא), מבין מלך וכן שפחה שנתחלפו, וזו לשונו שם: והלך זה הבן מלך, שהוא באמת הבן שפחה, והתחיל לגרם רעות לאבי הבן, אשר באמת הוא אביו, ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד, והיה תמיד גורם לו רעות, רעה אחר רעה, כדי שיכרח לעקר עם בנו, עין שם. הינו, אם רואים שאחד גורם רעה לשני, צריכים לידע, שזה בן השפחה, ואם רואים אחד שרוצה לעשות טובות, סימן שהוא בן המלך. וזה תלוי גם בין אנשי שלומנו; אם רואים אחד שהוא רק רוצה להעביר את השני מן העולם, סימן שהוא בן השפחה, ואין לו שום שיכות לרבנו ז"ל כלל, וכך מה שרודף את הזולת, זה רק מפני גאות וישות. וידע, שאם ההוא יעמד בדרך, לא יהיה לו — לא כסף ולא כבוד. ולכן החליט לרדף אותו ותו לא. אחרת לא הייתה מחלקת ומריבות בין אנשי שלומנו. לכן כדאי ללמד הרבה ספרי רבנו ז"ל. והייתי מיעץ לך, שתלמד הרבה "ספורי-מעשיות", שכל סודות התורה מלבשים שם. ובפרט שגם בפשטות החכמה האלקית שיש ב"ספורי-מעשיות", לא תמצא בשום ספר. ולכן אל תבלבל את עצמך ממה שקורה.

מה אמר לך, ידידי היקר! צריכים לבטל עצמו לגמרי לאין סוף ברוך הוא, לידע ולהודע, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, לידע אשר העולם הזה לבוש לגבי העולם הבא; פי באמת אפה הוא קדם שבראת העולם ואפה משבראת העולם, אין שום הפרש בין קדם הבריאה לאחר הבריאה, מי שזוכה להגיע אל האמת האמתית, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן נא).

מה אמר לך, ידידי היקר! אם טועמים טעם רבנו ז"ל, כבר לא רוצים שום דבר רק את רבנו ז"ל בעצמו, כי רבנו ז"ל מחדיר בנו גלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה. ולכן ראה לא לבלות את

ש אשר ג' תתנב בנחל

הזמן היקר שלך, חבל על כל רגע ורגע, ואני רגיל לומר תמיד: "הדבור הולך לכל הרוחות, והכתב נשאר לדורי דורות". סתם לדבר — אין לי זמן, ולכן עדיף לי לכתב עוד ספר ועוד ספר ועוד ספר וכו'. ובפרט גלה לנו רבנו ו"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שלפעמים יש על האדם מחלקת, מפני שמתרושל לכתב ולחבר ספרים. עין שם. ועוברות בזה העולם כל-כף הרבה צרות, שמכל צרה ויסורים, נעשה מזה שאלה, והחכם צריך לענות תשובה, ומזה נעשה ספרי שאלות ותשובות. ולכן לא כדאי להתבלבל משום דבר.

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שהכל יתהפך לטובה, ותבשר לי בשורות משמחות.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתנב.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וינדפו אל הבחור היקר לי מאד, הרוצה להאיר נפשו באור האורות, צח הצחצחות הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יען שכתבת לי שזהו וכו' מסתכל בספרי חיצונים — תברח ממנו, כי היום מאד מאד מסכן לעמד על יד אדם המסתכל בספרי כפירות ואפיקורסות, ספרי חיצונים, כי אפלו מי שמסתכל בעתונים, הוא מסכן מאד, ומכל שכן וכל שכן ספרי חיצונים פתוח, הסכנה בזה גדולה עד מאד. שמעתי מאנשי שלומנו היקרים, שאצל מוהרנ"ת ו"ל הסתובב אדם, שנתנדע למוהרנ"ת ו"ל, שהוא מסתכל בספרי חיצונים, ענה ואמר לבנו ר' יצחק: אל תעמד בד' אמותיו! כל-כף הקפיד מוהרנ"ת ו"ל על דבר זה. וכן רבנו ו"ל הקפיד מאד מאד לא לעין בשום ספרי חיצונים של כפירות ואפיקורסות,

אֲשֶׁר ג' תתנב בנחל שא

וְצָרִיכִים הַיּוֹם לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד מִדַּעוֹת נִפְסְדוֹת, כָּל הַעֲצוֹת שֶׁלֹּנוּ עָלִינוּ לְקַבֵּל רַק מֵהַצַּדִּיק הָאֵמֶת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'), אֲשֶׁר עֲצוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק הֵן "כֹּלֵה זֶרַע אֵמֶת" (וְרַמְיָה ב, כא), עֲצוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. לָכֵן רָאָה לְשֹׁמֵר עֲצֻמָּה מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִסְתַּכֵּל בְּסִפְרֵי חִיצוֹנִים, וּמְכַל שֶׁפֶן וְכָל שֶׁפֶן לֹא לְדַבֵּר עִם אֶחָד הַמְּסַתְּפֵל בְּסִפְרֵי חִיצוֹנִים, כִּי צָרִיכִים לְבָרַח מִבְּנֵי-אָדָם כְּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִין מִבְּעָלֵי רְאֲתָן. וּפִרְשׁ רַש"י: שֶׁרָץ בְּמַחֶם. כִּי מִי שֶׁמְעִיץ בְּסִפְרֵי מִינּוֹת וּכְפִירוֹת, יֵשׁ לוֹ שֶׁרָץ בְּמַחוּ, וְיִכּוֹל לְהִזְיָקָה, כִּי זוֹ מַחֲלָה מְדַבְּקָת, וְכָל עֲנֵן רַבְּנוּ ז"ל זֶה תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלָל. וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנְּסִים אֶת עֲצֻמוֹ בְּזָה, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

נָא וְנָא הַרְגֵל עֲצֻמָּה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — זֶה הַצֵּלָחָה נִצְחִית, הַצֵּלָחָה כְּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל. וְאִם בְּנֵי-אָדָם הֵיוּ יוֹדְעִים מַה זֶה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵיוּ מְדַבְּרִים כָּל הַיּוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אֵף מִחֲמַת שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים גְּדֹל הָעֲנֵן הַזֶּה, וְכֵן נִדְמָה לָהֶם כְּאֵלוֹ אֵין שׁוֹמְעִים לָהֶם, בְּעִבּוֹר זֶה הוֹלְכִים בְּטֵל וְכוּ', וּמְסַתְּפִים בְּצָרוֹת וְיִסּוּרִים. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב): מַה שֶׁאָדָם אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מִחֲמַת שֶׁיִּצְרוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכַפִּירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְלָכֵן רָאָה לְהַחֲדִיר בְּעֲצֻמָּה אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ זֶה לְבוֹשׁ לְגִבֵי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. וְאֵת זֹאת צָרִיכִים תְּמִיד לְחַזֵּר פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, כִּי הַכַּפִּירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת זֶה אָרֶס שֶׁנִּכְנָס בְּאָדָם. וְכְמוֹ נִחַשׁ הַמְּכִישׁ אֶת הָאָדָם וּמַחֲדִיר בּוֹ אָרֶסוֹ, וְתַכְף-וּמִיד הָאָרֶס מִתְפַּשֵּׁט בְּדָם, וְהָאָדָם נִמְצָא בְּסַכְּנָה גְּדוֹלָה וְעָלוּל לָמוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּמוֹ-כֵן וְיֹתֵר מִכֵּן, בְּרַגַע שֶׁאָדָם רַק שׁוֹמֵעַ אֵיזָה דְּבוּר כַּפִּירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, זֶה כְּבָר מְבַלְבֵּלוֹ, וְיִכּוֹל לִפְלֹ בִירִידָה וּנְפִילָה, וּלְפָרֵק עַל לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וְלָכֵן רָאָה לְשֹׁמֵר עֲצֻמָּה — הֵן לֹא לְעֵין בְּסִפְרֵי מִינִים וְאֶפִיקוֹרְסִים וְעֵתוֹנִים שֶׁל נְאוּף, שְׁקוּץ, זְהוּם, תְּעוּבָה, הַמְּלָאִים כַּפִּירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, וּמְכַל שֶׁפֶן שֶׁלֹּא

יְהִי לָךְ עֵסֶק עִם בְּנֵי-אָדָם הַמְעִינִים בְּסִפְרֵי כְפִירוֹת וּמִינּוֹת, וְאֵל תִּפְגַּס עִמָּהֶם בְּכּוֹפְחִים, כִּי תִכַּל עַל הַזְמַן הַיָּקָר.

בְּאֵמֶת מִי שֵׁישׁ לוֹ יִשׁוּב הַדַּעַת, יוֹדֵעַ, שְׁכָל הָעוֹלָם כְּלוּ זֶה דְמִיּוֹן אֶחָד גָּדוֹל, אִם לֹא חוֹשְׁבִים מִהֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאִם לֹא מְדַבְּקִים עִצְמָם בְּהֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם לֹא מְהַרְהָרִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִם לֹא רוֹאִים אֶת הֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם לֹא שׁוֹמְעִים אֶת הֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם לֹא נוֹשְׁמִים אֶת הֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם לֹא מְדַבְּרִים אֶל הֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם לֹא הוֹלְכִים אֶל הֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ' וְכוּ', אָדָם הוּא בְּעַל דְמִיּוֹן גָּדוֹל, וְנִדְמָה לוֹ שְׂרוּאָה עוֹלָם, וּבְנֵי-אָדָם עֲסוּקִים בְּעִנְיֵיהֶם וְכוּ' וְכוּ', וּבְאֵמֶת הַכֹּל דְמִיּוֹן, הֲקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פֶה אֶתְנוּ עִמָּנוּ וְאֶצְלָנוּ, אֲשֶׁר עֲצֻמוֹתָו יִתְבַּרֵךְ נִמְצְאָת פֶּה אֶתְנוּ. אֲכַל לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לָזֶה. וּבִפְרָט מִי שֶׁפָּגַם בְּבְרִית, נִפְגַּמְת הָאֱמוּנָה שְׁלוֹ, כִּי אֱמוּנָה תְלוּיָה בְּבְרִית, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"א), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים פ"ט, כ"ט): "וּבְרִיתִי נִאֱמָנָת לוֹ", שְׁמִירַת הַבְּרִית תְלוּיָה בְּאֱמוּנָה וְאֱמוּנָה תְלוּיָה בְּבְרִית. וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל שֵׁם, שֶׁאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת צַדִּיק וְלִמְדוֹן, כִּי צָרִיכִים שְׁנֵיהֶם דִּיקָא, לְלַמֵּד הַרְבֵּה תוֹרָה, וְלְהִיּוֹת קְדוֹשׁ בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית.

נָא וְנָא אֵל תִּבְלַבֵּל עִצְמָךְ, מֶה שֶׁהָיָה הָיָה וְכוּ', אַף פַּעַם אֵל תִּתְחַרַּט עַל דְּבַר שֶׁכָּבַר קָרָה, בְּרַגַע שֶׁעָבַר — עָבַר, לֹא כְּדַאי לְחַשֵּׁב עַל הָעָבֵר כְּלָל, רַק מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה. וּבְאֵמֶת רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ר'), אֲשֶׁר סוּד הַתְּשׁוּבָה הוּא שֵׁם אֶהְיֶה, לְשׁוֹן: אֶהְיֶה — אֲנִי רוּצֶה לְהִיּוֹת. אֲנִי זְמִין לְמִיּהוּי, שְׁזֶה סוּד הַתְּשׁוּבָה. וְלִכֵּן שֵׁם אֶהְיֶה הוּא בָּא בְּכֶתֶר, כִּי זוֹ הַמְדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה, וּמְחִזִּיק בְּכֶתֶר הַמְּלָךְ, אֲנִי רוּצֶה לְהִיּוֹת מְעַכְשׂוּ יְהוּדֵי כָּשֶׁר, אֲנִי רוּצֶה מְעַכְשׂוּ לְחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, מֶה שֶׁהָיָה — הָיָה. וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (ש"ס): אֶהְיֶה בְּאַחֲרֵים עוֹלָה גִימְטְרִיָּה ד"ס, הֵינּוּ בְזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם. אִם אָדָם תְּמִיד מְסַתְּפֵל עַל אַחֲרֵים מֶה הָיָה וְמָה עָבַר, עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ רַק בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם. כִּי אָדָם צָרִיף תְּמִיד לְעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה.

אֲשֶׁר ג' תתנג בְּנַחַל שג

אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִיס דְּבוּרִים אֵלַי בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּקְהַל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבִירֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְשֹׁמֵר עֲצֻמָּךְ מְאֹד מְאֹד מְלֻשׁוֹן-הַרְעַע רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, וְכֵן תִּשְׁמַר מְאֹד לֹא לְהִתְנַפֵּחַ עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, כִּי לֹא כְּדֹאִיִּים כָּל הַנּוֹכּוּחִים, אֲשֶׁר סֵתָם לּוֹקְחִים לְךָ הַמַּחַ וְהַדַּעַת, וְאַחֲר־כֵּן תִּקְבַּל עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ'.

הַדְּבֵק עֲצֻמָּךְ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹם דְּבַר שְׁבַע עוֹלָם לֹא יוּכַל לְשִׁבֵר אוֹתְךָ, אֵינְךָ צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מְכַל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ, רַק תִּחְיֶה עֲצֻמָּךְ עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה, אֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם. מָה לְךָ עִם בְּנֵי-אָדָם?! תִּהְלֶה לְאֵל, אָנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבֵּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים כְּאֵלוֹ. רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח וְלִרְקֹד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמִשְׁמַח אֶת אַחֲרֵים!

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמַדְבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּבִכְרֵט בְּלֵב נִשְׁפָּר, עוֹשֶׂה רֶשֶׁם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתנד.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה אל האברך היקר ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ידידי היקר! אדם צריך לפשפש במעשיו, כל דבר שקורה עמו, הוא צריך תכף-ומיד לברח עד המכהו, כי דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון. וחקמינו הקדושים אמרו (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; אדם אינו מקבל מכה קטנה באצבע הקטנה בלי שיכריזו קדם מלמעלה. ובפרט הפסד כזה שנגרע לך, הצפה של מים וכו', בודאי זה ממנו יתברך, ועליך לפשפש במעשיך, מה תעשה נגד רצונו יתברך וכו'??

רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו), שאדם צריך לשפט עצמו תמיד, וכשיש דין למטה — אין דין למעלה (דברים רבה, פרשה ה', סימן ה'), ולכן צריכים מאוד מאוד להתחזק בתפלה והתבודדות, ולבקש את הקדוש-ברוך-הוא בכל אשר צריך, וכל דבר קטן שקורה עם האדם, צריך להתבודד אליו יתברך, לפשפש במעשיו, לחפש ולבקש אם אין הוא עושה נגד רצונו יתברך.

כל הצרות והיסורים שעוברים עליך, זה בחשבון צדק ממנו יתברך. עליך להתחזק לא להשבר, כי כשאדם נשבר אין לו — לא עולם הנה ולא עולם הבא, אבל אם אדם עושה לעצמו חשבון הנפש, וכל אשר קורה עמו הוא בא ומתחנן אליו יתברך, על-ידי-זה סוף כל סוף נמתקים ממנו כל הדינים, העקר בזה העולם רק התחזקות, להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם. ועליך להחיות עצמך, שיש לך רבי כזה, רבי המגלה לך עצות נוראות כאלו, עצות תמימות כאלו, עמק עמק מי ימצאנו, כי עצות רבנו ז"ל הן עמקות מאוד מאוד, כי גם התמימות של רבנו ז"ל אין בשום מקום, הדבורים של רבנו ז"ל — אין בשום מקום, ובודאי רב בני-אדם מסתכלים

אָשֶׁר ג' תתנה בנחל שה

על זה כאלו הם סתם דבורים של מה בכך וכו', כי דברי רבנו ז"ל הם פשוטות גדולה וכו', עם כל זאת בפשטות של רבנו ז"ל מנחת כל חכמת הקבלה וכל סודות הזוהר והתקונים. ודבר זה אי אפשר להסביר אלא מי שבקי בכתבי האר"י ז"ל, ורגיל בזוהר ובתקונים; אשרי מי שמעמיק עצמו בדברי רבנו ז"ל, ואז טוב לו כל הימים!
הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתנה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו ויירדפו אל הבחור היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הכסף להדפסה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתמיד תעזור לי להדפיס את ספרי רבנו ז"ל, כי אין טוב מזה, ואין צדקה יותר גדולה מזו, וזו זכות הרבים לדורי דורות. אדם צריך לחיות עם סדר, כל דבר בחיים צריך להיות מסדר, ואז מצליחים, פי אינו דומה מי שחי עם סדר כמי שחי בלא סדר, כי אם אדם מסדר בכל דבר ודבר שעושה, על-ידי-זה מצליח מאד, אבל אם אדם עושה בלי סדר, כל חייו הפוכים. ורואים שהקדוש-ברוך-הוא הטביע את עולמו בסדר: השמש, הלבנה, הכוכבים והמזלות, כלם מתגלגלים בסדר נכון מאד. ותתאר לעצמך אם לא היה שם סדר — מה היה?! לא אור ולא חשך ולא עולם, לא יום ולא לילה וכו' וכו', פי הפל צריך להיות מסדר. ועלינו להתדמות בכיכול, לקוננו. וגם-כן להתנהג בסדר, ואז הפל יסתדר על הצד הטוב ביותר.

עליך לקבץ לעצמך זמן — מתי אתה הולך לישן, זמן — מתי אתה קם, זמן — אימתי אתה מתפלל שלש תפלות, זמנים על כל שיעור ושעור, זמנים על עסקי העולם הזה וכו' וכו', ואם תהיה

שו אָשֶׁר ג' תתנה בְּנַחֵל

מסדר, כֵּל חַיִּיךָ יִהְיוּ אַחֲרַיִם לְגַמְרִי. וְזֶה זֹכִים עַל-יְדֵי תַקָּף הַשְּׂמִיחָה — מַצַּד אֶחָד, וְהַתְּבוּדוֹת — מַצַּד שְׁנַיִם. צְרִיכִים לְשִׂמְחָה עַל כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ. וְכֵן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשָּׁב דַּעְתּוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁחִי עִם סֵדֶר, וְאִז כָּל חַיִּיו חַיִּים אַחֲרַיִם לְגַמְרִי!

אודות הירידות והנפילות שעוברים עליך וכו', אל תבלבל עצמך, אלא תלך בכל יום למקנה ותטבל, ותהיה רגיל לומר בכל יום את התקון הכללי חק ולא יעבר, ואם תתנהג כן, בנדאי יהיה לך תקון נפלא, ובפרט כשתזכה לנסע אל ציון רבנו ז"ל, אשר הבטיחנו, שמי שיבוא לציון הקדוש שלו בעיר אומן, ויאמר שם עשרה מזמורי תהלים, אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו, יוציאו מהשואל תחתית ומתחתיו.

נא ונא אל יחר בעיניך, מה שאני כותב לך וכו'. כי כל הענין של שדוכים תלוי באדם. צריכים רק להוריד את הגאונה הסרוחה וכו' וכו'. ואמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג): נחות דרגה ונתיב איתתא; צריכים לרדת מדרגה, ואחר-כך מוצאים אשה. על-פי-רב בחור מחפש מה שעדין לא נולד וכו' וכו', כי הוא מחשיב עצמו לתכם ולפקח ביותר. ובאמת מי שיש לו ישוב הדעת, רואה שכל אחד ואחד מאתנו שוטה גדול, כי החכמה היא רק אצלו יתברך, ומי שרחוק ממנו יתברך, הרי הוא טפש גדול. ולכן צריכים לבטל עצמו תמיד אליו יתברך, ולהתחנן לשם שמים, ואז טוב לך כל הימים.

אל תקפיד עלי, שכתבתי לך דבר זה, אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתבין דבר מתוך דבר.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

אָשֶׁר ג' תתנו בַּנְחָל שז
ג' תתנו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ הָאֲרוּךְ.

לְמָה לָךְ לִפְלֵ בְדַכְּאוֹן תְּמִיד? ! מֵדוּעַ לֹא תִקַּח עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ
אֶחָת וּלְתַמִּיד, וְתִשְׁתַּמֵּשׂ עִם הָעֲצוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שֶׁגָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר
הֶעֱקָר בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְשִׁמְחָה, וְלֹא לְהִרְשוּת אֶת הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת
שֶׁתִּגַּע בּוֹ. וְזוֹ הָעֲבוּדָה הַכִּי קָשָׁה לְאָדָם, כִּי כָּל אָדָם נִמְשָׁךְ אַחֵר
הַמְרִירוֹת, הָעֲצָבוֹת וְהַדְּכָאוֹן, וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כְּכֹל אֲשֶׁר בִּיכְלֻתְךָ לְהִיּוֹת
תְּמִיד שְׂמֵחַ, וְתִדּוֹן עֲצָמְךָ לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין זֶה עֲצָה תְּמִיד לְדַאֵג
דְּאֵגַת חֲנָם. וּבְכִפְרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת עֲצָבוֹת, סִימָן
א'): מִי שֶׁלֹּא תִקַּח חֲטָאת נְעוּרִים, עַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים לוֹ דְּאֵגוֹת; וְלִכֵּן
עֲלֶיךָ לְפִשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ, אִם נִכְנָסוּ בְּךָ תְּמִיד דְּכָאוֹן וְדְּאֵגוֹת,
שֶׁבְּעֲצָמְךָ אֵינְךָ יוֹדֵעַ לְמָה אַתָּה דּוֹאֵג דְּאֵגַת חֲנָם, זֶה בּוֹדָאֵי מִפְּנֵי
שֶׁחֲטָאת בְּחֲטָא הַמְּגִנָּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאת זָרַע לְבִטּוּלָה וְכוּ', וְעֲלֶיךָ
לְתַקֵּן אֶת זֹאת.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְּמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּזֵעַ
לְנַפְשְׁךָ, וּבְכִפְרֻט כְּדָאֵי לָךְ לַעֲשׂוֹת שְׁעוֹר כְּסִדְרָן בְּ"לְקוּיֵי-הַלְכוּת",
וְאִם תִּהְיֶה חִזֵּק בְּזֶה לְלַמֵּד יוֹם אַחֵר יוֹם, אֲזוּ יִהְיֶה לָךְ בְּמָה לְהַתְּחַזֵּק
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. כִּי מוֹהֲרֵינֵנוּ ז"ל לֹא יִתֵּן לָךְ לִפְלֵ.

הֶעֱקָר הַרְגֵל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית,
הַצְּלָחָה כְּזוֹ שֶׁאֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

שח אֲשֶׁר ג' תתנו בנחל

ג' תתנו.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל האברך היקר לי
מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו
יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הפסך להדפסה, ותשואות חן לך
על זה.

העקר ראה לבטל עצמך לגמרי לאין סוף ברוך הוא, ותדע
שהקדוש-ברוך-הוא מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה בלה,
ודומם, צומח, חי, מדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך.
וצרכים להחדיר בעצמו תמיד רק את הקדוש-ברוך-הוא, וכפי
שפתחיר בעצמך אותו יתברך, בן ימתקו ממך כל הדינים. כי כל
הצרות שעוברות על בני-אדם, זה מפני ששוכח ממנו יתברך. ולכן
אם אדם זוכה וחושב רק מהקדוש-ברוך-הוא, אזי נמתקים ממנו
כל הדינים.

עליך לזכור, אשר אין עוד נעם וערבות, כמו הדבקות באין סוף
ברוך הוא. אשרי מי שחזק בזה, ואז טוב לו כל הימים!

עליך לזכור, שהכל משגח בהשגחה פרטית, דבר גדול ודבר
קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון. עליך
לבטל עצמך לגמרי אליו יתברך, והוא בודאי לא יעזב אותך. רק
חזק ואמן, ואל תסתכל על שום דבר. ותראה איך הקדוש-ברוך-
הוא ימשיך לך ישועות גדולות. בטח בהונ"ה ואז טוב לך כל
הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתנח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל האברהך היקר לי מאוד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת, אשר צריכים להכניס עצמו לגמרי בתוך התפלה. וצריכים להבין מה שמתפללים. ושמעתי לומר בשם היחזון איש ו"ל, שהתבטא פעם, שאצלו תפלת שמונה עשרה באה בעמק פנה, כמו שמתעמק בסגיה עמקה, כי בכל ברכה וברכה הוא מתעמק בה ביותר. למדים מכאן איך צריכים להכניס עצמו בתוך כל ברכה וברכה, ולכונן במה שהוא אומר. ובאמת המעין בכתבי האר"י ו"ל, רואה איך בכל ברכה וברכה יש סודות ושמות ויחודים, והכל לתקן בפונה העליונה. ולכן ראה מה לפניה! ואל תחטף את התפלה.

נא ונא הרגל את עצמך לדבר עמו יתברך אפלו דבור אחד, ותחזור על הדבור כמה וכמה פעמים, כי אין עוד דבר טוב מזה. ובפרט מי שיודע שנוכשל בפגם הברית, עליו להתעורר לדבר תמיד אל הקדוש-ברוך-הוא, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב. העקר חזק ואמץ, ואל תירא ואל תחת, ותראה את הנסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

הדורש שלומך באהבה רבה מאוד...

ג' תתנט.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה אל ידידי היקר לי מאוד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה לך עם אחרים?! למה לך להתייחס פלל למה שאחרים מדברים עליך, או מוציאים שם רע עליך וכו'?! אדרבה, ברח לך אליו יתברך, ותחיה חיים חדשים. מה אתה צריך את אחרים, ולמה לך להתערב בין אחרים?! שב במקומך ותחדש חדושים דאורייתא, אשר רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קה), אשר מי שפגם במחשבתו, והרהר הרהורים רעים, תקונו — שיחדש חדושי תורה. ובאמת אין עוד דבר יותר יפה מחדושי דאורייתא, פי אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סה): כשאדם זוכה להבטל אליו יתברך, אזי כשחוזר מהבטול, מתגברים עליו הבבלובלים, ונעצתו — שיחדש חדושים דאורייתא. וזה סימן אם היה הבטול באמת — אם חזר עם חדושים דאורייתא, ולכן אין עוד דבר יותר יפה מלחדש בתורה בנינים נפלאים. ולכן אל תהיה בטלן! קח את קולמוסך, ותרום בכל יום איזה חדוש שתחדש.

ידוע, שרבנו ז"ל הזהיר את מוהרנ"ת ז"ל, שיחדש בכל יום. וכך עשה כל ימי חייו. וכשיום אחד לא היה לו מה לחדש, יצא בחוץ בשדה להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ומהאצבע הקטנה הוציא איזה חדוש. פשוט לא היה יום אחד שלא חדש. ולכן גם אתה ראה לחדש בכל יום ויום, ותברח לך מאנשים, מה אתה צריך בכלל אנשים וכו', הם סתם מבבלבלים לך את המוח, ואחר-כך יצאו וינדברו עליך כל דבר אסור, מה אתה צריך את זאת?! ולכן ראה לברח רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ותחדש חדושי דאורייתא, ותראה איך שהקדוש-ברוך-הוא לא יעזב אותך.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתס.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקהל ה'תשמ"א.

שלום וברכה אל האברך היקר לי מאד ... גרו יאיר.

אֲשֶׁר ג' תתס בְּנַחֵל שִׂיא

הנה שְׁנֵי גִיּוֹסִיף הָיוּ פֹה, וְהֵם מִתְעַקְּשִׁים שֶׁתִּגְרַשׁ אֶת אֲשֶׁתְּךָ וְכו', וְאֲנִי אוֹמֵר, שְׁדִיִּקְא לֹא תִגְרַשׁ אֶת אֲשֶׁתְּךָ, וְתִלְךָ לְבֵית-דִּין וְתֹאמֶר שְׂאֲתָה רוּצָה שְׁלוֹם-בֵּית, וְאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם פְּנִים וְאֶפֶן לְהִכְרִיחַ אוֹתְךָ לְהִתְגַּרֵּשׁ. לְדַעְתִּי, שְׁנֵי גִיּוֹסִיף הֵם שְׁנֵי רְשָׁעִים אֲרוּרִים, שְׁרוּצִים לְשֹׁבֵר לֶךְ אֶת הַבַּיִת עַל לֹא דְבָר. וְלִכֵּן תִּקַּח טוֹעֵן מִמֶּלֶח, וְהוּא כְּבָר יִטְעֵן אֶת הַטְּעֵנוֹת שְׁלֶךְ, כִּי פֹה אֵין שׁוֹם עֵילָה שֶׁתִּצְטַרֵּף לְהִתְגַּרֵּשׁ, הֲרִי גַם חֲמִיד וְחֲמוֹתְךָ אֵינָם רוּצִים שְׂאֲשֶׁתְּךָ תִּתְגַּרֵּשׁ מִמֶּךָ, אֲלֹא הַגִּיּוֹסִים שׁוֹנְאִים אוֹתְךָ, וְעַל-כֵּן הֶעֱלִילוּ עֲלֶיךָ עֲלִילָה וְכו'. וְלִכֵּן אַל תִּתְפַּעֵל מֵהֵם, וְתִהְיֶה חֲזַק וְאִמִּץ מְאֹד.

בְּזֶה שְׂאֲתָה שׁוֹאֵל שְׂאֵלַת תָּם וְכו', לָמָּה זֶה מְגִיעַ לֶךְ וְכו'? אֵין שְׂאֵלָה כְּזוֹ 'לָמָּה' וְכו', כִּי "לָמָּה" יֹאמְרוּ הַגִּוִּיִּים, 'יְהוּדֵי יוֹדַע שְׂפָכָה רָצָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִי יוֹדַע אֵיזָה זְכוּף וְאֵיזָה תִּקּוֹן אֲתָה צְרִיף לְעֵבֵר, וְלִכֵּן אַל תִּשְׂאֵל קְשִׁיּוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, צְרִיכִים תִּמְיֵד לְזָכֹר (תְּהִלִּים קמ"ז): "צְדִיק הִנְיָ"ה בְּכָל דְּרָכָיו וְחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", אָדָם צְרִיף רַק לְחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאִזּוּ הַכֹּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַטּוֹב בְּיִוְתֵר. וְלִכֵּן אַל תִּבְלַבֵּל עֲצָמְךָ וְאַל תִּפְגַּס בְּכּוֹפְחִים עִם אֵף אֶחָד, רַק תִּלְךָ לְבֵית-דִּין עִם טוֹעֵן, וְאֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשִׁמְעַע מִמֶּךָ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת.

הַעֲקֵר תִּשְׁתַּדֵּל לְחַיּוֹת עִם אֲשֶׁתְּךָ בְּאַהֲבָה גְדוֹלָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְתִסְבִּיר לָהּ פְּנִים, וְאַף פֶּעַם אַל תִּתְרַגֵּז עָלֶיהָ, אֲדַרְבָּה, תִּכְבֵּד וְתִתְקַר אוֹתָהּ מְאֹד, וְאִזּוּ הִיא תִּהְיֶה קְשׁוּרָה אֵלֶיךָ, וְלֹא יוֹכְלוּ לְהַפְרִיד בֵּינֵיכֶם.

וְעַל כָּלֵם — צְרִיכִים לְצִאת בְּכָל יוֹם לְשׁוּדָה, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט, לְסַפֵּר לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ. וְאִם תִּהְיֶה חֲזַק בְּזֶה, אִזּוּ תִרְאֶה נִסִּים נְגִלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי כִּף גְּלָה לָנוּ רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'), אֲשֶׁר תִּפְלֶה וְאִמּוֹנָה וְנִסִּים תִּלְוִיִּים זֶה בְּזֶה; אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמַצִּית אֶת רַבְּנֵי ז"ל, וְאִזּוּ לֹא יִפְסִיד — לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתסא.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וניקהל ה'תשמ"א.

שלום רב יגיעו ויירדפו לידיד נפשי, צמוד בפנימיות לבכי לטוב
 כל הימים ... גרו יאיר.

כבר כתבתי לך שני מכתבים ארפים, אקנה להשם יתברך
 שקבלתם. והנה ביום חמישי שעבר, דברתי עם האברך היקר ... גרו
 יאיר, וספר לי, שבאת אל ביתו, ולקחת ממנו ספרים. ובפרטיות
 ספר "תזרח השמש", מאד מאד שמחתי, ובפרטיות כי ספר זה הוא
 מענינא דיומא, מצוה הבאה מכ"ח שנה לכ"ח שנה, ועל-כן מה
 טוב ומה נעים אם תראה להדפיס את הספר הזה עוד פעם, או
 על-כל-פנים לעזר לו להדפיס עוד, כי אמר לי, שפבר אול ונמפר
 הכל, ועכשו הוא הזמן לזה, כי היא מצוה עוברת. על-כל-פנים מאד
 מאד שמחתי, שתהלה לאל, אתה חזק בדעתך.

מה אמר לך, אהבתי אליך היא עד אין שעור, ובפרטיות כי
 אתה עוסק בזכוי הרבים, ולדבר עם אחרים, ואני יודע שכדי לדבר
 עם אחרים, צריכים שיהיה שגור על פיו הרבה שיחות, על-כן
 אמרתי ויהי מה, בכל פעם שאכתב לך, אעתיק לך כמה שיחות,
 בלי גדר, באפן שיהיה לך מה לדבר עם חבריך, אשר מאד מאד
 מכרח כל אחד מאנשי שלומנו היקרים להזהר בזה, כי נקדת החבר
 היא יסוד גדול בהתקרבותו אל רבנו ז"ל, כי אחד יכול לחזק את
 חברו, וכל אחד יש אצלו נקדה מה שאין בחברו (עין לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א' סימן לד), ואשר על-פי זה פרשתי פעם מדרש פליאה: "מה
 ראה אדם לחטא? לפי שראה בשמים, אלמלא ראה בשלש לא היה
 חוטא". והמדרש הזה צונח ואומר דרשני, ואמרתי על-פי התורה
 הנ"ל, שכדי לבטל ממנו את התרפות השורות על הלב, שמשם
 באות כל התאוות והמדות רעות, צריכים לשלש בחינות: נקדת הרב
 — ללמד אצל רב. נקדת החבר — לדבר ולחזר עם החבר מה

אֲשֶׁר ג' תתסא בנחל שיג

שְׁלֹמֹדוֹ אֶצֶל הָרֵב. וְנִקְדַּת עֲצָמוֹ. וְלִהְתְּבוֹנֵן אַחֲר־כֶּן מֵהַשְׁלֵמָה וְהַבִּינִי — הֵן מִהָרֵב וְהֵן מִהַחֲבֵר וְהֵן מֵעֲצָמוֹ (עֵין כָּל זֶה בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת, בְּרֵפֶת־הַמְּזוּז, הַלְכָה ג'). וְהִנֵּה אָדָם הִרְאִישׁוֹן הָיָה לוֹ רַק שְׁתֵּי נִקְדוֹת: נִקְדַּת הָרֵב, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: דְּבָרֵי הָרֵב וְדְבָרֵי הַתְּלָמִיד, דְּבָרֵי מִי שׁוֹמְעִין?! נִמְצָא, שֶׁכִּבְיָכוֹל הָיָה הָרֵב שָׁלוֹ, וְכֵן הָיְתָה לוֹ נִקְדַּת עֲצָמוֹ שֶׁהוּא דְבוּרוֹ, אִךְ הָיְתָה חֲסָרָה לוֹ נִקְדַּת הַחֲבֵר אֲשֶׁר הוּא הַיִּסוּד וְהַעֲקָרִי. כִּי לְקַבֵּל תְּמִיד מִהָרֵב, וְלִהְיוֹת דְּבוּק אֵצֶלוֹ, זֶה קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוֹת כִּי הָרֵב הוּא כְּלוֹ רוּחָנִי, וְכֵן לִהְיוֹת קְבוּעַ בְּהַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּקָבִיעוּת גַּם קָשָׁה, כִּי עַל־פִּי־רֵב נוֹפְלִים מְזֵה, אִךְ כְּשֵׁישׁ לְאָדָם חֵבֵר טוֹב, אִזּוֹ אִף כְּשֶׁנוֹפֵל — חֲבֵרוֹ מַחְזִקוֹ. וְהִנֵּה אָדָם הִרְאִישׁוֹן לֹא הָיָה לוֹ חֵבֵר, וְעַל־כֵּן בְּשַׁעַר שְׁנִכְשֵׁל בְּחֹטָא עַץ הַדַּעַת, נִחְלָשָׁה דַּעְתּוֹ, עַד שֶׁנֹּפֵל בְּדַעְתּוֹ ק"ל שָׁנִים. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְהוֹלִיד שְׁדִין וְרוּחִין בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים. וְאִם הָיָה לוֹ חֵבֵר טוֹב, הָיָה אוֹמֵר לוֹ: מַה לָּךְ אָדָם?! חֹטָאת — עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה! וְגִדּוּלָה תְּשׁוּבָה, שֶׁמִּגַּעַת עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד (יוֹמָא פו:); וּבְמִקּוֹם שֶׁבַע־לִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שֶׁסָּם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד (בְּרֵכּוֹת ל:), וְהָיָה מִתְּחִלָּה וְחִזְרוֹר בְּתְּשׁוּבָה, אִךְ לֹא הָיָה לוֹ חֵבֵר שֶׁיֹּאמֵר לוֹ: אַחֵי חֲזֹק! וְעַל־כֵּן נִתְרַשַׁל מְאֹד מְאֹד מִלְּחִזְרוֹ בְּתְּשׁוּבָה, וְנֹפֵל בְּיָאוֹשׁ ק"ל שָׁנִים. וְזֶה "מָה רָאָה אָדָם לְחֹטָא? לְפִי שֶׁרָאָה בְּשָׁנִים"; הֵינּוּ שֶׁהָיָה לוֹ רַק שְׁתֵּי נִקְדוֹת: נִקְדַּת הָרֵב וְנִקְדַּת עֲצָמוֹ, "אֶלְמֵלָא רָאָה בְּשַׁלְשׁ לֹא הָיָה חוֹטָא". אִם הָיְתָה לוֹ גַּם נִקְדַּת הַחֲבֵר, לְעוֹלָם לֹא הָיָה נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וְלֹא הָיָה נוֹפֵל לְמִקּוֹם שֶׁנֹּפֵל ק"ל שָׁנִים, וְהֵבִין.

וְעַל־כֵּן, חֲמִדַּת לְבָבִי! מֵאַחַר שֶׁסָּבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׁאֵתָה גֵר בְּצַפְתָּ, וַיֵּשׁ לָךְ חֲבָרִים טוֹבִים, רָאָה לְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וּבְזֵה תִּהְיֶה גַם אֵתָה חֲזֹק. וַיְדוּעַ אֶצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ, אֲשֶׁר מוֹהֲרֵנִת ו"ל הָיָה מְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם חֲבָרִים מִרְבֵּנוּ ו"ל, וְעַל־פִּי־רֵב הָיָה נִכְנָסִים אֶצְלוֹ בַּחֲוָרִים וְאַבְרָכִים, וְכֵן הָיָה אֶצְלוֹ בְּקָבִיעוּת, ר' נַחֲמָן בְּר' יוֹדֵל וְר' נַחֲמָן בְּר' עוֹזָר וְר' נַחֲמָן טוֹלְטְשֵׁינְעֵר, וְכִשְׁנֹאֲרַע פַּעַם, שֶׁלֹּא נִכְנָסוּ אֶצְלוֹ לְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ו"ל, הָיָה הוּא בְּעֲצָמוֹ יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ אֶל אֶחָד

שיד אָשֶׁר ג' תתסא בנחל

מאנשי שלומנו לדבר מרבנו ז"ל; כי באמת הדבור מרבנו ז"ל לבד מסגל מאד מאד להתעורר בתשובה, והבעל-דבר יודע זאת, ועל-כן אינו מניח שיתועדו אנשי שלומנו יחד. על-פי-רב היה מוהרנ"ת ז"ל מלהיב את אנשיו, עד שכבר לא היה להם זמן לבא אליו, מרב עבודת השם יתברך שהתמידו בזה. ועל-כן היה מוהרנ"ת ז"ל מפחד, פן ואולי במשך הזמן, כשלא יהיה להם נקדת החבר יתשלו, ועל-כן היה הוא נוסע נסיעות אליהם ומדבר עמם. והכלל, אהובי, אחי! הדבור עם החברים מרבנו ז"ל הוא יסוד גדול אצלנו, כי בעצמו יכולים להתרשל ולהתקרר מרב התמורות והחלישות הדעת שעוברות בכל יום ויום על כל אחד ואחד וכו'. ואנשי שלומנו מספרים, שפעם היה מוהרנ"ת ז"ל שבור מאד מאד, והיתה לו חלישות הדעת גדולה מאד מאד על גדל הלחץ והדחק ועל גדל הכחות שמסרו להסמ"ך-מ"ם שיכסה ויסתיר את האמת וכו', ונכנס אל בית-המדרש להתפלל מנחה, ומצא שם כמה מתלמידיו שדברו ביניהם דבורי אמונה כאלו, עד שממש הרגישו שהשכינה שם, וחרו אליו המחין, והתלהב מאד מאד, ואמר בזו הלשון: לא בחנם היה הבעל-שם-טוב הקדוש מה שהיה, כי היו תלמידים קדושים כאלו. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (תענית ז.): ומתלמידי יותר מכלם; כי לפעמים וכן הוא על-פי-רב התלמידים יש להם כחות להתחזר להרב את המחין, ורבנו ז"ל ספר לנו, שבכל פעם ששבחו החבריא קדישא את רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, גלה להם יותר תורה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכו).

ההכרח לקצר.

בשבת קדש זו למדנו בסעדה שלישית תורה ע"ח, ואם אתה רוצה העתק שהעתיקו לעצמם החברים — אשלה.

הדורש שלומך...

ג' תתסב.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אור ליום שני לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידֵיד נִפְשִׁי ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי תוֹף פְּדִי שֶׁהִתְחַלְתִּי לְכַתֵּב לְךָ מִכְתָּב
בְּאַרְיִכוֹת, לְנַחֵמְךָ עַל מַר נִפְשֶׁךָ, וּבִפְרָטִיּוֹת, שֶׁכָּבַר כְּתַבְתָּ לִּי כַּל-כָּף
הַרְבֵּה מִכְתָּבִים וְלֹא עָנִיתִי לְךָ.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדִידִי הַיְקָר! טְרִדוֹתַי רַבּוּ כִּמוֹ שָׂרְבוּ, וּבִפְרָטִיּוֹת
מִי שְׂרוּצָה לְחַגֵּר מִתְּנִי וּלְהַפִּיץ דַּעַת רַבְּנוֹ ז"ל, מִתְּרַבּוֹת הַמְּנִיעוֹת
כִּמוֹ שֶׁמִּתְרַבּוֹת וְכוּ'. וְהִנֵּה מְאֹד מְאֹד הִחֲיִיתָנִי בְּדַבְּרֶיךָ, שֶׁכְּתַבְתָּ לִּי
בְּמִכְתָּבְךָ הָאַחֲרוֹן, שֶׁהִשְׁלַכְתָּ נִפְשֶׁךָ מִנְּגֵד, וְאַתָּה הוֹלֵךְ עִכְשָׁו לַעֲסֹק
בְּקִדְּשִׁים, וְלִהְדַּפֵּס אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, וּבִפְרָטִיּוֹת הַסְּפָרִים שֶׁזִּכַּנִּי
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרַרְתִּי לְכַתֵּב לְךָ דְּבוּרִים אֵלָיו.

חֲמַדַּת לְבָבִי! תִּדַּע כִּי בְּמִצְבְּךָ שֶׁנִּפְלַת וְנִשְׁלַכְתָּ בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְלַת
וְנִשְׁלַכְתָּ, וְהִבְעַל-דָּבָר שָׂבַר אוֹתְךָ כְּחָרָס, וְהִכְשִׁיל אוֹתְךָ כַּל-כָּף וְכוּ'
וְכוּ'. צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת
הַחַצִּים שֶׁגָּנַב וְהוֹצִיא מִמֶּךָ וְכוּ' וְכוּ', כִּי אִם עַל-יְדֵי שֶׁתּוֹצֵה אֶת בְּנֵי
הַנְּעוּרִים עִם סְפָרִים, וּבִפְרָטִיּוֹת אִם תּוֹצֵה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִצְמָךָ לַעֲזוֹר
לְהַדְפֹּסָה וְהַפְצָה, אָחִי, אָחִי! רְאֵה וְגַם רְאֵה מַה שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ
הַסֵּמ"ך-מ"ם, שָׂבַר אוֹתְךָ כִּמוֹ שֶׁשָּׂבַר וְכוּ', וְאַשֶּׁר עַל-יְדֵי-זֶה אַתָּה
שְׂרוּי תְּמִיד בְּעִצְבוֹן וּבְדַכְּאוֹן כְּזֶה. עַקֵּר עֲצַתְךָ הוּא רַק לְהַשְׁלִיךְ
נִפְשֶׁךָ מִנְּגֵד וְיִוֵּם וְלִלְלָה תַּעֲסֹק בְּעִסְק הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שֶׁל הַפְּצַת מַעֲיִנוֹת
הַחֲכָמָה חוּצָה. וְסִפֵּר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁעוֹזֵר לִי הַרְבֵּה מְאֹד
מְאֹד בְּהַדְפָּסָה, וְהַעֲקֵר בְּהַפְצָה, יַעַן שְׂבִימִי נְעוּרָיו לָקַח אֶת עֲצָמוֹ
הַסֵּמ"ך-מ"ם עָלָיו עַד מְאֹד, וְהִכְשִׁיל אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי פְּגַם הַבְּרִית,
לְזֹאת כְּאֲשֶׁר נִשְׂבַּר כְּבָר לְגַמְרִי, וְהִבְעַל-דָּבָר רוּצָה לַעֲשׂוֹת קֶץ לְחַיָּיו
מִמַּשׁ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, לְכֵן לָקַח אֶת עֲצָמוֹ לַעֲזוֹר לִי, וְכָל זְמַן
שִׁיחָה, יַעֲזוֹר לִי לְהַפִּיץ אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים. וְתִהְיֶה לְאֵל, הוּא
נוֹסֵעַ בְּהַרְבֵּה עֲזָרוֹת עִם חֲבִילוֹת סְפָרִים, וּמְפִיצֵם לְכָל עוֹבֵר וְשׁוֹב,

וגם הלילה נסע לעיר לונדון באנגליה עם שבע-מאות ספרי "תזרח
 השמש" ועם ספרי קונטרס "סדר-דרך-הלמוד" להפיצם שם, ויזכהו
 השם יתברך להוציא מהכח אל הפעל כסופיו ורצונו, ומאד מאד
 נתפעלתי מדבור כזה: "יען שהבעל-דבר כבר השליך אותי במקום
 שהשליך, על-כן אחזיר לו עין תחת עין, שן תחת שן, יד תחת יד,
 כויה תחת כויה, שהוא לילך בכל מקום להפיץ דיקא את אלו
 הספרים המדברים בפרטי פרטיות מהחטא המגנה הזה שמכשיל
 הסמ"ך-מ"ם את בני הנעורים בדור הזה". וכן הוא מקיים את דבורו.
 ועל-כן אמרתי לעורך עכשו גם אותך, אחי, אחי! אל תפל בדעתך,
 אני יודע, שפר לך מאד מאד בכל מה שמכשיל והכשיל אותך
 הסמ"ך-מ"ם הרשע, אבל אין לך עצה אחרת איך לבטלו ולהרחיקו
 ממך, כי אם על-ידי שתלך ותפרסם את רבנו ו"ל בעולם. מה לך
 להסתפל על שאר אנשי שלומנו או על חבריך, מי מבין אותך?!
 מי נותן לבו אל צרותיך?! מי מסתפל על נפילותיך וירידותיך?!
 ועל-כן מה לך ולהם?! תדע, אחי היקר! כי רבנו ו"ל הוא רבי
 רחמן, רבי המחזק ומאמץ ומקרב אותנו אליו יתברך, ומוציא אותנו
 מלכלוך מעשינו, והוא רוחץ אותנו ומנקה אותנו ומלביש אותנו
 בכגדי ישע, שהם הנקודות טובות שאנו זוכים לחטף בכל יום יום
 על ידו, על-כן בדין הוא שגשלים לו תזרה אפלו רק אחוז אחד,
 והוא — להפיץ דעתו בעולם, ואף שהסמ"ך-מ"ם חורק שגיו על
 דבר זה ומעורר מריבות ומחלוקת, כי הוא מלביש את עצמו
 בלבושים ובכני-אדם שונים. עלינו לצחוק וללעג ממנו, ולמסר את
 נפשנו דיקא על אלו הספרים שפואבים לו ומעורר מדנים עליהם
 וכו' וכו'. דיקא ספרים אלו מצוה לגלות ולפרסם עכשו בכל העולם
 כלו, כי בעוונותינו הרבים, עובר על בני הנעורים מה שעובר,
 ובפרטיות בחטא המר הזה של הוצאת זרע לבטלה, ואין מי שיירחם
 עליהם, ואין מי שיידבר אליהם וכו', כי הבעל-דבר שובר אותם,
 ומשליך אותם בעצבות ובמרירות נוראה, עד שקצים בתייהם מרב
 מרירות, ועל-כן עלינו למסר נפשנו ולהדפיס ולהפיץ דיקא את אלו
 הספרים שפואבים לו כל-כך, מסתמא ספרים אלו מעבירים אותו
 לאט לאט מן העולם, ועוזרים ומצילים את בני הנעורים. ועל-כן,

אָשֶׁר ג' תתסב בַּנְחַל שׂוֹז

חֲמַדַּת לְכַבִּי! אַל תִּהְיֶה כָּל־כֶּף שְׁבוּר, אֲנִי יוֹדֵעַ וּמְבִין מִרְחוֹק
מְכַאוֹבֵי נַפְשִׁי מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלַי וּכְפָרְטִיּוֹת בַּפֶּגֶם הַבְּרִית, אֶךְ
הַתְּחַבָּאת בְּמָקוֹם יָפֵה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת
רְבָה, פָּרָשָׁה כ"ז, סִימָן ה'), שֶׁהִיָּה צִיָּד, וְרָצָה לְצוּד עוֹף אֶחָד, וְהֵלֵךְ וַיִּשָּׁב
לוֹ עַל כֶּתֶר הַמְּלָךְ, אָמַר הַצִּיָּד: בְּמָקוֹם יָפֵה הִתְיַשְׁבַּת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר
לְצוּד אוֹתָךְ מֵאַחַר שֶׁאַתָּה יוֹשֵׁב עַל כֶּתֶר הַמְּלָךְ, וְאֵיךְ אוֹכַל לִירוֹת
כֶּךְ, אוֹלֵי יִכְנַס הַחֵץ בְּרֹאשׁ הַמְּלָךְ?! כְּמוֹ-כֵן אַתָּה, מֵאַחַר שֶׁעָבַר
עָלַי כְּכֹר בַּחַיִּיךָ מֵהַ שְׁעָבֵר, וְקִבַּלְתָּ עַל עֲצָמְךָ לְהַדְפִּיס וּלְהַפְיִץ אֶת
אֵלוֹ הַסְּפָרִים, בְּמָקוֹם יָפֵה נִחְבָּאת, וְחֹזֵק חֹזֵק עַד מְאֹד מְאֹד, כִּי רַק
זוֹהִי תְּכֻלִּיתְךָ, וְרַק זֶה יִמְשִׁיךְ לָךְ יְשׁוּעָה, וְרַק זֶה יַעֲזֹר לָךְ לְמַצֵּא אֶת
זְוִיגְךָ, וְרַק זֶה יַעֲזֹר לָךְ לְתַקֵּן אֶת כָּל מֵה שֶׁעָבַר עָלַיךְ, וְרַק בְּזִכּוֹת
זֶה יִמְחַל לָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַכֹּל, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ וּמְחַזֵּר גַּם
אֶת אַחֵרִים בְּתִשׁוּבָה.

אָחִי, אָחִי! הַחֹזֵק בְּמִצְוֹת הַשְּׁמִחָה, וּמִי יִתֵּן שֶׁתִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס
אֶת סֵפֶר "מְקוֹר הַשְּׁמִחָה", כָּל הַסֵּפֶר בְּשִׁלְמוֹתוֹ, וְכֵן סֵפֶר "שְׁמִירַת
הַבְּרִית". וּלְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית אַל תִּפְחַד מִשׁוֹם
בְּרָהּ, מֵהַ לָּךְ עִם אַחֵרִים?! מִי מֵרַחֵם עָלַיךְ?! כֻּלָּם לוֹעֲגִים לָךְ וְכו'.
וּבְזֶה שֶׁאַתָּה תִּדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים, וְתַחְלָקֵם וְתַפְיִצֵם, אַתָּה לוֹעֵג מֵהֵם
וְהַבַּעַל־דָּבָר וְכו', וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שׂוֹמֵחַ שֶׁאַתָּם מִדְּפִיסִים אֶת סֵפֶר
"פְּעֻלַת הַצִּדִּיק", אֲשֶׁרִיכֶם וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְתֶּם! וּמֵה טוֹב וּמֵה נְעִים אִם
הֵייתָ מְעוֹרֵר וּמְחַזֵּק אֶת ... גֵּרוֹ יְאִיר, שֶׁיִּחְזֹר וְיִדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר "אֶרֶךְ
אַפִּים", כִּי הִיא זְכוֹת הַרְבִּים נוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד. אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי
חֲלַקְךָ! רְאֵה לְשִׂמְחָה אֶת עֲצָמְךָ בְּשְׁמִחָה שֶׁאֵין לָהּ סוּף וְקֵץ שֶׁאַתָּה
זוֹכֵה לְשִׂמְשׁ אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּהַדְפַּסַת סֵפְרֵיו הַקְּדוֹשִׁים.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם אַל תִּתְפַּעֵל מִשׁוֹם חוֹלֵק שֶׁהוּא שְׁלִיחַ הַסֵּמ"ך-
מ"ם, רְאֵה מֵה שֶׁכְּבָר עָשָׂה לָךְ, תִּכָּה אוֹתוֹ בְּחִזְרוֹהָ עַל־יְדֵי הַדְּפַסַת
וְהַפְּצַת הַסְּפָרִים הָאֵלוֹ הַמְּחִיִּים אוֹתָךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

אני מקבל עלי בלי גדר בזכות שאתה מדפיס את הספרים,
לכתב לך, אם ירצה השם, על-פל-פנים בכל שבוע מכתב.

ג' תתסג.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שלום רב לידיד נפשי ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, אף הטרדות מסבבות אותי בכל יום ויום, ובפרטיות פי, תהלה לאל, קבלתי על עצמי להדפיס ספר אחר ספר קטנים וגדולים, המגלים ומפרסמים את דעתו הקדושה של רבנו ז"ל באפן קל. ובחסדי השם יתברך ספר "תמים תהיה" יצא עכשו לאור. ועכשו מדפיסים את ספר "דרך התשובה", והוא יהיה בעזרתו יתברך ספר נפלא לבעלי תשובה בארץ ישראל.

מה אמר לך?! חזק ואמץ מאד מאד על גדל זכותך בזכות הרבים, ומה טוב ומה נעים אם תדפיס עוד פעם את הספר "ארך אפים", ששכר זכית להדפיסו פעמים שם בארץ ישראל. וכן היה טוב מאד מאד אם היית רושם על הכתב את כל הספורים שפורסמו בספר זה, ואיך שחזיר אנשים בתשובה וקרבים אל דעת רבנו ז"ל, כל ספור תכתב בפני עצמו, ותשלחם אלי, כי יצטרכו בעזרתו יתברך, כי עוד הרבה יספרו מהדפסת הספרים החדשים בדורות העתידים, ובפרטיות בעולם הבא, כי, בעוונותינו הרבים, עובר עכשו מה שעובר על בני הנעורים, ומה גם על כל בעל תשובה שחזיר בתשובה בכלליות ישראל, וכל זמן שאין לו למודו האמתי של רבנו ז"ל, שהוא גדל ההתחזקות, עדין מר לו מאד מאד, באשר רק השם יתברך יודע זאת; כי באמת צריך שתדע, אהובי, אחי! כי בלא דעת רבנו ז"ל, קשה להחזיק מעמד אפלו לסתם יהודי שלא חטא ולא עבר עליו מה שעובר עכשו וכו', מכל שפן על מי ששכר עבר בהחיים מה שעבר ובפרטיות בעל תשובה, שעבר בחייו על כל התורה כלה, ועכשו חוזר בתשובה, אי אפשר לו להחזיק מעמד

אֲשֶׁר ג' תתסג בַּנְחַל שֵׁט

בְּשׁוּם אַפֵּן, כִּי אִם עַל-יַדֵּי דַעַת רַבְּנוּ ו'ל, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּהַפְלִיּוֹת
הַטּוֹבִים שְׁנוּחַ לְשִׁתּוֹת בָּהֶם מִימֵי הַנְּחַל שְׁזָכִיתִי לְהַדְפִּיס. וְעַל-כֵּן
רְאֵה, אֶהְיֶה, אָחִי! לְעֹזֵר לָזֶה. וּכְבֹר שְׁלַחְתִּי לָךְ כַּמָּה חֲבִילוֹת
סְפָרִים, שְׁתִּרְאֶה לְהַפִּיצֵם בְּזוֹל גְּדוֹל דִּיקָא, וְלֹא לְתַבְעַ מְחִיר גְּבִהָה,
חֵס וְשְׁלוֹם, רַק כַּמָּה פְּרוּטוֹת מִמֶּשׁ, בְּאַפֵּן שְׁתּוּכַל לְזַכּוֹת אֶת כָּל בְּנֵי
הַנְּעוּרִים שְׁבָאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל.

אָחִי, אָחִי הַיְקָר! רְאֵה וְגַם רְאֵה מֵה שְׁעָבַר עָלֶיךָ, גִּשְׁלַחְתָּ
וְנִלְפַדְתָּ בְּפִח יְקוּשׁ וְכו', וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲזָרְךָ שְׁנֹצְלַת מִשָּׁם, וְהַכֹּל
כְּדֵי לְגַלוֹת לָךְ אֶת מַעֲלַת אֱלוֹ הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, וְאַשֶׁר מִקֶּדֶם כָּתַבְתָּ
לָמָּה לְהַזְכִּיר כָּל-כֶּף בְּחַרִּיפוֹת עַל הַמַּתְנַגְדִּים, וְתַכְף-וּמְדָד אַחַר
הַמַּכְתָּב הַהוּא לְקַחוּ אוֹתָךְ לְבֵית-הַסֵּהַר וְכו', וּבְחִסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
נִצְלַתָּ.

מָה אָמַר לָךְ, בְּדַרְךָ כָּלֵל אֲנִי גִזְהָר, וְאֲנִי רוֹצֵה לְהַזְהַר, אֵךְ מִפְעַם
לְפַעַם אֲנִי מִקְבֵּל מִכְתָּבִים מִבְּנֵי הַנְּעוּרִים תְּמִימִים, שְׁשׂוֹאֲלִים מֵה זֶה
וְעַל מָה זֶה?! וְהַהֲכָרַח לְגַלוֹת לָהֶם הָאֱמֶת, שְׁכָּל אֱלוֹ הַחֲוֹלְקִים עַל
הַסְּפָרִים הוּא רַק מַחֲמַת קִנְאָה וְכו'.

חֲמַדַּת לְכַבִּי! גַּא וְנָא אֵל תְּכַלְכֵּל עֲצָמְךָ מִשׁוּם בְּלָבוּל, וְהַמִּשָּׁךְ
אֶת עֲצָמְךָ אֵל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. וְצָרֶיךָ שְׁתַּחֲקַק הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, כִּי
אֵין בְּלַעְדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָךְ לְהִיּוֹת בְּעֲצָבוֹן
וּבְדַכְּאוֹן כְּזֶה?! הֵן אֱמֶת אֲנִי יוֹדֵעַ וּמַבִּין וּמְרַגֵּישׁ מִרְחוֹק אֶת מֵר
לְכַבֵּךְ, אֵךְ בְּזֶה רְאוּי לָךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ, שְׁאַתָּה מִמֶּשׁ אֲצַל רַבְּנוּ
ו'ל, וְאַתָּה מְדַפִּיס וּמְפִיץ אֶת סְפָרֶיךָ הַקְּדוּשִׁים.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ, וְחֲבַל מְאֹד מְאֹד עַל אָחֶיךָ
הַצָּעִיר, שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, וּמִי יִתֵּן וְהִיִּיתִי יָכוֹל לְכָתֵב לוֹ.
תְּכַתֵּב לִי הַיְכֵן הוּא נִמְצָא, כִּי הוּא נִפְּשׁ יְקָרָה.

אָחִי, אָחִי! רְאֵה לְהַדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר "תְּזוּרַח הַשֶּׁמֶשׁ" עוֹד פְּעַם,
כִּי אֵין כְּבֹר בְּאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל, וְעַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לָזֶה, מִצְּנֶה הַבָּאָה לְכ"ח
שָׁנִים. וְכֵן רְאֵה לְעֹזֵר לִי לְהַפִּיץ אֶת הַסְּפָרִים הַעֲקָרִיִּים, אֵל אַחֵינוּ

שכ אשר ג' תתסד בנהל

בני ישראל הלכודים וכו', שעליהם הרחמנות גדולה עד מאד מאד, כי נפשלים בכל מיני עברות, ובזכות זה תזכה להישע במציאת זוגך בקרוב, ולהיות על ציון רבנו ז"ל.

הדורש שלומך...

ג' תתסד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל האברה היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, ידידי היקר, בזה העולם צריכים לבטל את עצמו לגמרי לאין סוף ברוך הוא, עד שלא יהיה לו שום מחשבה, רק לחשב ממנו יתברך. וזו המדרגה הכי עליונה, שאדם צריך להגיע בזה העולם — לא להתפעל משום בריה שעולם, רק להשתוקק אל הקדוש-ברוך-הוא, ולראות באמת בשפלות עצמו, איך שהוא כלו טפה סרוחה וכו' וכו', וכל מה שאדם יבטל עצמו לגמרי לאין סוף ברוך הוא, בן יעלה מעלה מעלה. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (עין סוטה ה.): אין השכינה שורה אלא במקום ענוה ושפלות.

ובאמת ראיתי בספר "שושן סודות", שכתוב שם בזו הלשון: ראוי לכל אדם לחשב ולחקר על הבורא יתברך שמו, ולא על דבר אחר, כתוב בתורה, ושנוי בנביאים, ומשלים בכתובים, בתורה נאמר (דברים ד, ט): "וידעת היום והשבות אל לבבך" וגו', ובנביאים כתיב (ירמיה ט, כג): "כי אם בזה יתהלל המתהלל, השפל וידוע אותי". ובכתובים (דברי הימים א כח, ט): "ואתה שלמה, בני, דע את אלהי אביך ועבדהו". ועל-כן ראוי לכל אדם להזהר וללמד ולהוציא כל

אֲשֶׁר ג' תתסד בְּנַחֵל שְׂכָא

מחשבות מלבו, זולתי על הבורא עולם יתברך, כי כשידע אותו, אז ידע לעבדו, כי בקרבו קדוש ואין לו דמות וצלם. וזה שנאמר (ישעיה מ, כה): "אל מי תדמיוני ואשנה יאמר קדוש". ובאמת ובשבועה לבורא אין דמות וצלם, כי אם לכבודו, שבו מראה לנביאים, וכו' חפצו ורצונו, כי הוא ממלא כל העולמות וגו', עין שם; הרי שלך לפניך מה שדברנו, כי העקר בזה העולם לא לציר שום דמות ותבנית וכו', אלא להיות בטל ומבטל באין סוף ברוך הוא, ולידע שפלות עצמו, ודיקא על-ידי-זה ישרה שכנינתו יתברך עליך תמיד, כי כשאדם מבטל את עצמו לגמרי, ומרגיש עצמו כלא כלום, עפר ואפר, תולעת הרוחשת על הארץ, והוא בטל בעיני עצמו, עד שנדמה לו שאבד את עולמו וכו', דיקא אז כשמגיע לבטול כזה, אז יאיר עליו מלך עליון בהארה נוראה ונפלאה מאד. אשרי מי שזוכה לזה!

עלי לומר לך, כי החיים מלאים נסיונות קשים ומרים, וצריכים להתחזק מעמד, ולא להשבר משום דבר.

אודות בתך וכו', כדאי שתבא אל איזה צדיק, ותשמע אותו להתפלל, ואז יכנס בה הרהור תשובה.

וספר לי אדם, זה לפני עשרים שנה, שהיתה לו בת שהדרדרה, רחמנא לישזבן, והיה לו צער ועגמת נפש גדול מאד, כי הם במשפחה חרדים יראים לדבר ה'. ובא אל הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע, ושטח לבבו אליו — מה יעשה?! ואז שכנעו הרב הקדוש הנ"ל, שישתדל להביא את בתו לבית-הכנסת בליל יום כפור, בשעה שאומר "כל נדרי", והקדוש-ברוך-הוא יעזר לו. וכן עשה האב, ששדל את בתו שתבא אל בית-הכנסת הרב הקדוש הזה, בעת שאומר "כל נדרי". וידועה ההתעוררות שהיתה אז, אין לתאר ואין לשער כלל, אשר כלם בכו. כי הרב הקדוש הנ"ל היה לו כח עליון לעורר בני-אדם לבכיה. ומה נפלא היה הדבר, שהבת חזרה בתשובה שלמה. והיום היא כבר סבתא לנכדים, בית מלא תורה ויראת שמים. ולכן מה טוב ומה נעים להביא את בתך לאיזה צדיק

שכב אֲשֶׁר ג' תתסה בַּנְחַל

קְדוֹשׁ הַמִּתְפַּלֵּל בְּכוֹנֵה, וְהִיא תִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה.

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתִפְלִיתִי שְׁאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׂיִהְיֶה לָכֶם טוֹב בַּחַיִּים.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה בְּכָל הָעֲנָנִים.

ג' תתסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבֵרָה הַיְקָר, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבַע מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מִכְתְּבְּךָ.

עָלֶיךָ לְדַעַת, אִם רְצוֹנְךָ לְעִבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשְׁלוֹם וּבְנִקְל וְכו',
וְכו', עָלֶיךָ לְבָרַח מִכָּל מִינֵי מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת שְׁנוּהֵג עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם
וְכו', וְאָפְלוּ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יֵשׁ עֲכָשׁוּ מְרִיבוֹת, וְעָלֶיךָ לְבָרַח מִכָּל
זֶה. כִּי לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, לֹא חֲסֵרִים הוֹלְכֵי בְּטַל וְלִיְצָנִים וְכו'. וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (סוֹטָה מו:): מְשֻׁרְבוּ תִלְמִידֵי בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל
שֶׁלֹּא שִׁמְשׁוּ כָּל צָרְפָן, רַבָּה מַחְלָקַת בְּיִשְׂרָאֵל. וְכֵן הוּא הַדָּבָר בֵּין
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְלִכְּן לֹא צָרִיכִים לְהִתְבַּלְּבֵל מִשׁוּם דָּבָר, רַק לְבָרַח
וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיִתֵּר שְׁאֵת וּבְיִתֵּר עֵז עַל-יְדֵי תְּפִלָּה
וְהִתְבּוֹדָדוּת. כִּי כָּל הַסּוֹד שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל זֶה תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוּת, וְהִיא
עֲצָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, "עֲמַק עֲמַק מִי יִמְצְאוּנוּ", שְׁאֲדָם יִרְגִּיל
עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו,
וְכָל אֲשֶׁר צָרִיךְ הוּא מִבְּקֶשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת. עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר
לֹא נִשְׁאָר מִהָאָדָם רַק אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים שֶׁדַּבֵּר אֶל קוֹנוֹ. וְדַבֵּר זֶה צָרִיכִים
לְהַחֲדִיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַסּוֹד שֶׁל מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פג), שְׁמִשִּׁיחַ נִקְרָא עַל שֵׁם מְשִׁיחַ אֱלֹמִים,
כִּי מְשִׁיחַ יִפְתַּח פִּיּוֹת בְּנֵי-אָדָם לְהִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, כִּי הוּא יִגְלֶה אֶת אֲמֶתֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלְאָה

אֲשֶׁר ג' תתסה בַּנְחַל שכג

כִּזְוֵה, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכְּנֹא אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ בְּזֵה הָעוֹלָם, אֶלָּא מְרַבֵּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה אֲשֶׁר יִצִּילוּ.

כְּשֶׁאָדָם מְרַגִּיל עַצְמוֹ לְשִׁיחַ וּלְסִפּוֹר בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, אִזּוֹ הוּא אֶף פַּעַם לֹא לְבַד. וְאִם מְרַגִּיל עַצְמוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּל צְרִכָיו, לֹא יִזְוֵו מִשָּׁם, עַד שְׂיִרְאֶה יְשׁוּעָה, וְזֶה בְּרוּר! אֶף הַעֲקָר צְרִיף לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גְּדוֹל עַל זֶה. וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: "בְּחַנוּנֵי נָא בְּזֹאת, אִם תִּתְבּוֹדְדוּ עַל דְּבַר אֶחָד אַרְבָּעִים יוֹם, אִם לֹא תִרְאוּ יְשׁוּעָה". אֲבָל צְרִיכִים הֵרַבָּה הַתְּחִזְקוֹת עַל תְּפִלָּה, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּל כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן, וְאִינוּ מְקַבֵּל מֵה שְׂרוּעָה — אִזּוֹ נִשְׁבֵּר. וּבְקִאֲמַת זֹו טְעוּת, כִּי אָדָם צְרִיף לְשַׁפְּו נַפְשׁוֹ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא לְפַחַד מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם. וּכְשֶׁמְרַגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יֵשׁ לוֹ בְּמִי לְבַטַח, יֵשׁ לוֹ אֶל מִי לְבַרַח, יֵשׁ לוֹ עַל מִי לְסַמְו.

נָא וְנָא, רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, אֲנִי מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחַר הַרְעָ יְבוֹא הַטּוֹב, וְתִבְשֹׂר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת. אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַנְהָ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂתַצִּיַת אוֹתִי וְתִמְשִׁיף לְהַתְחַזֵּק עַל אֶף שְׂאֵנִי יוֹדַע שְׂעוֹבְרַת עֲלֶיךָ מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת עַד אֵין סוּף וּבְכַפְרֵט בְּבֵית וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהַחֲזִיק מְעַמַד, וְתִדְבֵּר רַק אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין לְךָ בְּזֵה הָעוֹלָם רַק הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

עֲלֶיךָ לְזַכֵּר, אֲשֶׁר רַבְנוּ ז"ל אִינוּ מְצַמְצָם בְּשׁוּם מְקוֹם בְּעוֹלָם, וְאֶף אֶחָד אִינוּ יְכוֹל לֹאמַר לְךָ שְׂאֵתָה כֵּן מְקַרְבֵּ לְרַבְנוּ ז"ל אוֹ לְאוֹ וְכוּ'. עֲקָר הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְנוּ ז"ל תְּלוּי רַק כְּפִי שְׁלוֹמְדִים סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל. כִּי כָף אָמַר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנְיוֹ, שְׁכָלוֹ וְחַכְמָתוֹ הֵם בְּתוֹף הַסִּפּוֹר. וְלִכְּנֹא כְּשֶׁאָדָם לֹאמַד יוֹתֵר סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, מְאִיר בּוֹ יוֹתֵר אוֹר רַבְנוּ ז"ל. וְלִכְּנֹא אֶל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, וְאֶל תִּתְפַּעַל מְשׁוּם בְּרִיָּה, וְאִזּוֹ תִרְאֶה נְסִים

שכד אָשֶׁר ג' תתסה בַּנְחַל

נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא. עקר ההתחזקות — שתתחזק ותתמיד בספרי רבנו ז"ל, ובזה דיקא תהיה מקרב לרבנו ז"ל.

ברח לך מלצים המסתובבים בין אנשי שלומנו, כי הם סתם פרחחים, נואפים ככלבים. כי לא יריב ולא יגרם מחלקת אלא נואף כפלב, ואני חזק במה שאני אומר. ובעוונותינו הרבים, מסתובבים מחות פגומים, אשר הם הגורמים פרודים בין אנשי שלומנו.

ידועה האמרה בין אנשי שלומנו: "את הכל רבנו ז"ל יכול לקבל, אבל לא עז פנים ובעל מחלקת". ובעוונותינו הרבים, נתקנים מה שאמר רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה יא), שמהפכים את האור לחשך והחשך לאור, על הַבֵּן-מֶלֶךְ אומרים שהוא בן השפחה, והבֵּן-שִׁפְחָה אומרים עליו שהוא בן מֶלֶךְ. ולא יכולים לעשות שום דבר, כי כבר נאָרַע החלוף. ואנחנו מחכים ומצפים בכל יום ויום שתהיה הגאֵלה, ואז יראו מי הוא הַיָּה בְּאֵמַת בֵּן הַשִּׁפְחָה, בֵּן נְדָה, וספק ממזר וכו', ודי לחכימא.

עוד פעם אני מתחזק אותך ומעודד אותך ומשמח אותך, שתתמיד בספרי רבנו ז"ל, ובפרט בספרו הקדוש והנורא: "לקוטי-מוהר"ן", תחזור הרבה עד שתהיה בקי בזה בעל-פה, ודיקא על-ידי-זה תהיה מקרב אל רבנו ז"ל, ולא שתלך ל"שול", או אל ר' ברל, או אל ר' שמרל, או אל ר' מיכל, או אל ר' זרח וכו' וכו', הפל הכל ורעות רוח, זקנים טפשים שלא שמשו כל צרכם, מאריכי זמים שאין בהם שלמות, (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ד'). ולכן אל תתפעל משום ברִיָּה שבעולם, עקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל זה תלוי רק כפי שמתמידים בספריו הקדושים, וכשמתמידים בהם, נפתח הפה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. וככל שאדם מדבר יותר אליו יתברך, יותר נפתח לבו להבין בדברי רבנו ז"ל, וכך הוא מקרב אל רבנו ז"ל. ודבר זה צריכים להחדיר במקרבים חֲדָשִׁים, ולא כמו שבאים עכשו פגומים, ורוצים לרחק את זה או את זה, מי הם בכלל!?

אָשֶׁר ג' תתסו בְּנַחֵל שְׁכָה

אָנִי מְקַנְהָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר תִּבְיֵן דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר.
הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נִפְשֵׁי ... נְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי לְשִׂמְעַע הַטּוֹב מִמֶּךָ.

חֲמֻדַּת לְבָבִי! רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד שְׂאֵתָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.
וְחֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּכָא קָמָא קִנְח.): אֲוִירָא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל
מִחֲכִים. וְאָמְרוּ (פְּתוּבוֹת קִיא.): כָּל הַמְהִלָּךְ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע אַמּוֹת,
מִבְּטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא; כִּי בְּאַמְתָּה הַכֹּל לְכֹל אֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, וְכִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּעוֹלָמוֹת, עַד עוֹלָם הַגִּשְׁמִי
הַזֶּה, שֶׁהוּא עוֹלָם הַעֲשִׂיָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּעֲנִית י'): אַרְץ
יִשְׂרָאֵל נִבְרָאת תַּחֲלָה; נִמְצָא, שֶׁבְּמִקּוֹם הַרְאִשׁוֹן שֶׁהִתְחִיל כְּבִיכּוֹל
לְהִתְלַבֵּשׁ בְּאַרְץ הַגִּשְׁמִית, הִיָּתָה אַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן דִּיקָא אַרְץ
יִשְׂרָאֵל סְמוּכָה יוֹתֵר אֶל הָאוֹר הָאֵין סוּף, וְכַעֲיֵן שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטִי-מוֹתֵר ז', חֲלָק א', סִימָן רו), שֶׁכֹּל מַה שֶׁהוּא צָעִיר בְּיוֹתֵר, עָלִיו
מְאִיר עַדִּין בְּיוֹתֵר אוֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה לֹא זְמַן רַב
שֶׁבָּא וְיָרֵד מִהָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְעַל-כֵּן עִם צָעִיר לְיָמִים, יְכוּלִים
לְדַבֵּר מִעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מַה שְׂאֵין בֶּן יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָאָדָם נוֹקֵן
וְהוֹלֵךְ, הוֹלֵךְ וּמִפְּרִיד אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְכִמוֹ-כֵּן הוּא לְעִנְיָן
הָאַרְצוֹת, כָּל מַה שֶׁהוֹלֵךְ וְנִתְרַחַק מִהַשְּׂרֵשׁ, כְּמוֹ-כֵּן נִחְבָּא וְנִצְטַמְצָם
הָאוֹר. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּתוּבוֹת קִי): הַדֵּר בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל, דּוּמָה כְּמִי שֵׁיֵשׁ לוֹ אֱלוֹהִים, וְהַדֵּר בְּחוּץ לְאַרְץ, דּוּמָה כְּמִי
שְׂאֵין לוֹ אֱלוֹהִים, כִּי נִתְרַחַק מִהַשְּׂרֵשׁ.

וְעַל-כֵּן, חֲמֻדַּת לְבָבִי! מֵאַחַר שֶׁסָּבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶתְךָ, שְׂתוֹזָה
לְנִסְעָה וְלְהִתְיַשֵּׁב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, רְאוּי לָךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד. וּבְזוֹה רְאוּי

לך לִשְׁמַע בְּעֵצַת אֲשֶׁתְּךָ, כִּי עֵצָה טוֹבָה יַעֲצֶה אוֹתְךָ. אַךְ יַעַן שֶׁכָּבַר זְכִיתָ לְנִסֵּעַ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, תִּדַע כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הִיא כְּלָה רוֹחֲנִיּוֹת, וְעַל-כֵּן רָאוּי לְנַצֵּל שָׁם הַזְּמַן הַיָּקָר רַק בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה טו, סִימָן ד') עַל הַפְּסוּק: "וַיְהִי בְּהָאָרֶץ הַזֹּאת טוֹב" — מִלְּמַד שֶׁאֵין תּוֹרָה כְּתוּרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַיִן שָׁם; וְעַל-כֵּן הַתְּמִיד יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּתוֹרָה בְּהַתְּמָדָה רַבָּה.

וְאֵנִי מִבְּקֵשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת אֲשֶׁתְּךָ שֶׁתַּעֲזֹר לְךָ שְׂתוּכַל לִישֵׁב בְּאַהֲלָה שֶׁל תּוֹרָה, וְאֲזוּ תִתְחַלֵּק יַחַד עִמָּךְ בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי אִשָּׁה שְׁעוֹזֶרֶת לְבַעֲלָהּ שְׂיוּכַל לְלַמַּד תּוֹרָה, אֲזִי שְׂכָרָה וּמַעֲלָתָה גְדוֹלִים מְאֹד מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵכוֹת יז): גְּדוֹלָה הַבְּטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְנָשִׁים יוֹתֵר מִן הָאֲנָשִׁים. וְאָמְרוּ שָׁם: מִפְּנֵי שְׁעוֹזֶרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן לְלַמַּד תּוֹרָה. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַא דְּבֵי אֵלֵיהּ רַבָּה, פָּרָק ט'): אֵיזוּהִי אִשָּׁה כְּשֶׁרָה? כָּל שְׁעוֹשָׂה רְצוֹן בְּעָלָהּ. וַיַּעַן שֶׁרְצוֹנְךָ מְאֹד מְאֹד לְלַמַּד תּוֹרָה, רָאוּי שֶׁתַּעֲזֹר לְךָ. וּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל-כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד".

וּמֵאַחַר שֶׁכָּבַר הַתְּחַתְּנָתְם וּזְכִיתֶם כְּבָר לְשָׁנֵי יְלָדִים חֲמוּדִים, תִּהְיֶה לָּאֵל, וְאַתֶּם כְּבָר עֲצָמָאִים, אֵין רָאוּי לְרוּץ עַל כָּל דְּבָר אֶל הַהוֹרִים, רַק לְבָרַח תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְפִרְטִיּוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם שֶׁעַר הַתְּפִלָּה.

וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִיךְ אִם אַתָּה תַּעֲזֹרֵי אֶת בְּעָלְךָ לְלַמַּד תּוֹרָה, וְאֲזוּ יִגְדֵל שְׂכָרְךָ עַד מְאֹד. וְאֵנִי מְקַוֶּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁתַּצְלִיחוּ שָׁם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל מְאֹד מְאֹד, וְעוֹד תּוֹלִידוּ בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.

הַעֲקֹר לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וּלְהַתְּבוֹנֵן עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה אִיפֹה אֵנִי הוֹרֵךְ? וַיִּשְׁיב לְעֲצָמוֹ: עַל אֲדַמַּת קֶדֶשׁ, אֲדַמַּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאַף שֶׁעֲדוֹן אֵין אַתָּה מְרַגֵּשׁ, אַךְ אִם תְּמַשְׁמֵשׁ תְּמִיד בְּמַחְשַׁבְתְּךָ אֶת הַזְּכָרוֹן הַזֶּה, אֲזוּ סוּף כָּל סוּף יִתְגַּלֶּה לְפָנַי עֵינִיךָ הַרְגֵּשָׁה עֲצוּמָה, וְהִיא כְּמוֹ תְּפִלִּין, אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁכַת יב): חֵיב אָדָם

אָשֶׁר ג' תתסז בַּנְחָל שְׂכֹז

לְמִשְׁמַשׁ בְּתַפְלִין כָּל שְׁעָה וְשְׁעָה. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר סוּד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
הוּא סוּד הַתְּפִלִּין, וְהַבֵּן. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִרְחִיב לָכֶם וְתִצְלִיחוּ דְרָכְכֶם
בְּחַיִּים.

הַעֲקָר אַהֲבָה אַמְתִּית, אַהֲבַת אַמֶּת, אַהֲבָה שֶׁהִזְהִירָה עָלֶיהָ
הַתּוֹרָה. וְכִמְאָמְרָם ז"ל (יְכָמוֹת סב.): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפוֹ
וְהִמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוֹפוֹ, עָלָיו הַפְּתוּב אוֹמֵר: "וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם
אַהֲלָךְ", עֵינַי שָׁם; כִּי עֲקָר הַשְּׁלוֹם בְּבֵית הוּא רַק כְּשֵׁישׁ אַהֲבָה אַמְתִּית
בֵּין הַבַּעַל וְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מִשׁוֹם דְּבָר, רַק מִפְּנֵי אַהֲבַת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ,
שֶׁהוּא צְנִה לְהַנְשֵׂא. וְאָמְרוּ (פְּסָחִים קיב:): מִצְּנִה וְגוֹף טְהוֹר נוֹשֵׂא
אִשָּׁה, עֵינַי שָׁם; כִּי אִם הָאֲהֲבָה הִיא לֹא מִצַּד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הִיא
רַק אַהֲבָה עֲצָמִית, שֶׁהוּא אוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה, אָבֵל אֵינוֹ
אוֹהֵב בְּאֵמֶת אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי אִם אֶת עֲצָמוֹ שֶׁיְכוֹל לְמַלֵּא תְאוּתוֹ וְכוּ'.
אָבֵל אִם הָאֲהֲבָה הִיא מִפְּנֵי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הִזְהִירָנוּ לְשֵׂא אִשָּׁה, וְאֵנוּ
יודְעִים מֵאֲמָרָם ז"ל, כִּי (יְכָמוֹת לט:): אִשָּׁה הִקְנֵנוּ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וְזוֹהִי
בֵּת זוּגוֹ, אִזּוֹ הוּא אוֹהֵב אוֹתָהּ בְּאֵמֶת, כְּמוֹ שְׂאוֹהֵב אֶת הַתְּפִלִּין וְאֶת
הָאֲתָרוּג, וְשֶׁאֵר הַמְצוּוֹת. וְרַק זֶה נִקְרָאת אַהֲבָה אַמְתִּית, אַהֲבָה שְׂאִינָה
תְלוּיָה בְּשׁוֹם דְּבָר בְּטַל, כִּי אִם אַהֲבָה אַמְתִּית.

אַקְנִיה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתְּבִינֵנוּ בְּאֵמֶת מֵהִי אַהֲבָה אַמְתִּית, וְתוֹכְלוּ
לְכַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְתַעֲזְרוּ אֶתְּךָ אֶת הַשֵּׁנִי, וְתַחֲיוּ חַיִּים שְׂמֵחִים
וְעֲלִיזִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִצְלִיחַ דְרָכְכֶם תָּמִיד.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר בְּמִקּוֹם שֶׁבְּאֵמֶת אָמְרוּ לְהֵאָרִיךְ, אִךְ אֵין לִי הַפְּנָאִי
עֲכָשׁוּ. תְּרָאֵה שְׁגָם אִשְׁתְּךָ תַּחֲוִי תִקְרָא אֶת הַמִּכְתָּב.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר פְּקוּדֵי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהִיקָר וְהַנְעֻלָּה ... נֵרוֹ זָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִּי. וְאוֹדוֹת בְּלְבוֹלְךָ וְכוּ'. מָה אָמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! תֵּאֱמִין לִי שְׂרָאוֵי לָנוּ לְשִׂמְחַת מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חִלְקֵנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהִתְדַבֵּעַ מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, רַבִּי הַמְּחִיָּה וּמְחֻזַּק אוֹתָנוּ. וְרַבְּנוּ ו'ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קעז): רָאוֹי לָכֶם לְשִׂמְחַת שְׂיִישׁ לָכֶם רַבִּי כְּזֶה, וְעַל-כֵּן הִתְמַד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ו'ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרַגּוּעַ לְנַפְשְׁךָ.

וְהִנֵּה שְׂמִיחָה הִיא הַמְּצֻנָּה הַכִּי גְדוֹלָה, כִּי בַלְעָדֵי שְׂמִיחָה הַחַיִּים אֵינָם שׁוֹיִם כָּלֵל, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ, יֵשׁ לָהֶם, תְּהִלָּה לְאֵל, עִם מָה לְשִׂמְחַת, אֵיךְ שֶׁהוּא נִבְרָאוּ מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְזוֹהִי שְׂמִיחָה אֵין סוּפִית, כִּי דָבָר זֶה נֶעֱשֶׂה לֹא מִרְצוֹנָנוּ. וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לְשִׂמְחַת מְאֹד שְׂשֵׁם חִלְקֵנוּ בַּחַיִּים, וְזַכֵּינוּ לְהִבְרָא מִזְרַע עִם קְדוּשׁ, וּמָה גַם שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְלֹא מִצְוֹת כְּרַמּוֹן, כְּמֵאֲמָרֵם ו'ל (בְּרִכוֹת נו:). אֶפְלוּ רִיקָנִין שְׂבֹךְ מְלֹאִין מִצְוֹת כְּרַמּוֹן, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ (יְרוּשָׁלַי בְּרִכוֹת פָּרָק ט', הַלְכָה ה'): אֵין לָךְ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה מֵאָה מִצְוֹת בְּכָל יוֹם: קוֹרָא אֶת שְׂמֵעַ, וּמְבַרְךָ לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ, וְאוֹכֵל אֶת פֶּתוֹ וּמְבַרְךָ לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ, וּמִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁל שְׂמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה, וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה שְׂאָר מִצְוֹת וּמְבַרְךָ עֲלֵיהֶן. וְאָמְרוּ (שָׁם): אֵין לָךְ אָדָם בְּיִשְׂרָאֵל, שְׂאֵין הַמִּצְוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ: תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ, תְּפִלִּין בְּזֵרוּעוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתָחוֹ, מִלָּה בְּבִשְׂרוֹ, אַרְבַּע צִיצִיּוֹת בְּטִלְתּוֹ מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ, עֵינֵי שָׁם; וְזֶה, תְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ בְּךָ, עַל-כֵּן רָאוֹי לָךְ לְשִׂמְחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בָּהֶם מְאֹד מְאֹד. וְאָמַר הָאֲרִיז"ל לְתַלְמִידָיו, הָעֵקֶר שְׂזָכָה לְהַגִּיעַ לְמִדְרַגְתּוֹ הַזֶּה רַק עַל-יְדֵי רַבּוֹי הַשְּׂמִיחָה שֶׁהִיא שְׂמִיחַת בְּקִיּוּם כָּל מִצְוָה כְּעַל כָּל הוֹן דְּעַלְמָא (עֵין בְּהַקְדָּמָה לְסִפְרֵי הַתְּרַדִּים). וְרַבְּנוּ ו'ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מִוֵּהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד) שְׂשִׂמְחָה הִיא רְפוּאָה גַם בְּגִשְׂמִיּוֹת, כִּי כָּל הַמְּחַלּוֹת וְהַחֲלָאִים בָּאִים לְאָדָם עַל-יְדֵי קְלָקוּל הַשְּׂמִיחָה, עֵינֵי שָׁם; כִּי בְּאֱמַת הָעֲצָבוֹת וְהַדְּפֹאֹן הוֹרְגִים אֶת הָאָדָם יוֹתֵר מִהַכֵּל, וְאֶפְלוּ חוּלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, סוּבַל הָעֵקֶר לֹא כָּל-כָּךְ מִהַמְּחָלָה, כִּי אִם מִהָעֲצָבוֹן וְדַכְאוֹן הַנֶּפֶשׁ. וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי! רָאֵה לְשִׂמְחַת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל מָה שְׂתוּכַל, וְהָעֵקֶר שְׂתַרְאָה שְׂבִבִיתָךְ תְּשֻׁרָה הַשְּׂמִיחָה, כִּי בְּבֵית שְׂשֵׁם שְׂרוּיָה הַשְּׂמִיחָה, יֵשׁ מְקוֹם לְהַשְׂכִּינָהּ

להכנס שם.

וְצָרִיף שְׁתַּדַּע, כִּי בַשֶּׁבֶת נִתְגַּלָּה לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל נִשְׁמָה יִתְרָה, הָאָרֶה עֲצוּמָה מְאֹד הָאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְעַל-כֵּן בַּשֶּׁבֶת אֵתָה מְרַגֵּישׁ שְׁמָחָה עֲצוּמָה, אֲשֶׁר אֵין כֵּן בְּאִמְצַע הַשְּׁבוּעַ, שְׁאֹז הָאָדָם עוֹסֵק בְּעוֹבְדֵי דָחַל, וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא שְׁרוּיָה וְכוּ', וּמִזֶּה בָּא שְׁנוּפֵל עָלֶיךָ אֹז עֲצָבוֹן גְּדוֹל. אִף רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), שְׁרָאוּי לְהַמְשִׁיף אֵת שְׁמַחַת הַשֶּׁבֶת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, עֵין שָׁם.

הַעֲקָר הַרְגֵל עֲצָמָךְ לְדַבֵּר תָּמִיד עִמוּ יִתְבַּרְךָ, וּתְבַקְשׁוּ מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת הַשְּׁמָחָה, כִּי שְׁמָחָה הִיא אֹזר אֵין סוּף, וְאֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ וּלְהַשִּׁיגוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, כָּל מַה שְּׁיִבְקֵשׁ וְיִשְׁתַּוְּקֵק אַחֲרֶיהָ. אִף צְרִיכִים לְדַעַת, כִּי לֹא מְסַפִּיק לְבַקֵּשׁ רַק פְּעַם אַחַת וּבִיּוֹם אֶחָד, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרַשְׁתַּ שְׁמִינֵי ב'): אֵין הַשְּׁמָחָה מִמְתַּנַּת לְהָאָדָם, לֹא כָּל מִי שְׁשָׁמַח הַיּוֹם שְׁמַח לְמַחַר, עֵין שָׁם; הֵינּוּ מְאֹחַר שֶׁהוּא אֹזר רוּחָנִי, הִיא הוֹלְכַת מִהָאָדָם תָּמִיד כְּדֶרֶךְ דְּבַר רוּחָנִי שְׁמַתְעֵלָה תָּמִיד רַק לְמַעְלָה, וּכְדֵי לְהַמְשִׁיף אֶל עֲצָמוֹ לְמַטָּה דְּבַר רוּחָנִי, הַהֲכָרַח לְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל זֶה. וְאִף שְׁבִין כָּף וּבִין כָּף אֵתָה נוֹפֵל וְיֹרֵד וְכוּ', כְּכַר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שְׁאָסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִשׁוּם דְּבַר יְהִיָּה אִיף שִׁיְהִיָּה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מח); וְאִנְשֵׁי שְׁלוּמָנוּ מְסַפְּרִים, שְׁפַעַם אַחַת הִלְכָה אֶדְל בַּת רַבְּנוּ ז"ל בְּעַבּוּר צְדָקָה עִם עוֹד אִשָּׁה, וּכְדַרְכָּם אֹז הִלְכוּ עִם שְׁמֵלוֹת אֲרַכּוֹת מִשׁוּם צְנִיעוּת, וְהִיָּה אֹז עַת גְּשָׁמִים וּבוּץ גְּדוֹל, וְלַחְבְּרָתָהּ נִתְלַכְלְכָה הַשְּׁמֵלָה מְאֹד בְּבוּץ, אִף שְׁמֵלַת אֶדְל הִיְתָה נִקְיָה, וְשִׂאָלָה אוֹתָהּ הָאִשָּׁה: הַכִּיצַד? וְהַשִּׁיבָה אֶדְל בַּת רַבְּנוּ ז"ל: אָבִי לְמַדְנִי, שְׁאָפְלוּ כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּבוּץ אָסוּר לְהַתְּלַכְלֵךְ, וְהֵבֵן כִּי נִפְלָא הוּא. כִּי אֶפְלוּ אָדָם שְׁכָכָר נִפְל בְּבוּץ גְּדוֹל בְּעוֹנוֹתָיו, עַל-כָּל-פְּנִים יִרְאֶה לֹא לְהַתְּלַכְלֵךְ וְכוּ'; כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל מִי שְׁכָכָר נִכְשַׁל בְּמָה שְׁנוֹכְשַׁל, עוֹזֵב אֵת עֲצָמוֹ וּמְתִיאֵשׁ, וְנוֹפֵל בְּעַצְבוֹת וּבְדַכְּאוֹן. וְרַבְּנוּ ז"ל גְּלָה לָנוּ דֶרֶךְ, שְׁאָפְלוּ אִם הָאָדָם מִנַּח כְּכַר בְּבוּץ יִרְאֶה לֹא לְהַתְּלַכְלֵךְ יוֹתֵר

של אשר ג' תתסח בנחל

עם עצבות ומרה שחורה, רק לעשות כל מיני פעולות לצאת משם.
והעקר — על-ידי מדת השמחה.

הדורש שלומך...

ג' תתסח.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שלום רב לידידי ... נרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי עד מאד שהגעת לשלום לעיר
הקדש צפת — אשריך ואשרי חלקך! כי שם חלקת מחוגק צפון,
קדושים עליונים כמו הארזי"ל והבית-יוסף והאלשי"ף והרמ"ק וכו'
וכו', ודירתך מול החר הקדוש והנורא הזה. ועל-פן ראה להיות
רגיל לדבר הרבה עמו יתברך שם לפני מקומות הקדושים האלו,
אשר מאד מאד מסגל לבקר בכל פעם שם.

והנה אודות שאלתך, שרבנו ו"ל רצה שיתבודדו כל היום כלו,
וכן רצה שגלמד הרבה ש"ס, שלחן ערוך, זהר הקדוש ומדכרשים
וכו', ואיך יכולים לקיים את שתי השיחות; מה אמר לך?! העקר
הוא אמונה, להכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין שום
מציאות בלעדיו יתברך כלל. וכשאדם מכניס בדעתו, אשר אין
בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אז יהיה רגיל
לדבר עמו יתברך אחר שהוא יודע כי השם יתברך אתו, עמו ואצלו,
ואז תמיד הוא קבוע לדבר עמו יתברך. נמצא, שמרגע שפותח את
עיניו מהשנה עד שהולך לישון, הוא מדבר עמו יתברך, מאחר
שיודע שהוא יתברך נמצא עמו, אתו ואצלו. ולכן עם הקדמה כזו
מקימים את המצוות ולמוד התורה הקדושה והשלא תפלות:
שחרית, מנחה, מעריב ואמירת חצות; הינו יודעים בידיעה ברורה,
שאין בלעדיו יתברך כלל, ומדברים עמו יתברך, ובין כך ובין כך
לומדים ומתפללים ומקימים מצוות ושמחים, והכל עם התבודדות;
הינו התבודדות הוא האויר לגשימה, וכמו שאי אפשר ללמד

אֲשֶׁר ג' תתסט בנחל שלא

וְלִהְתַּפְּלֵל וְלִקְרֹא מִצְוֹת וְלַחֲיוֹת בְּלִי אֲוִיר לְנִשְׁמָה, כְּמוֹ-כֵן צְרִיף
לְהִיּוֹת מְשַׁרֵּשׁ אֲצִלוֹ עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, שֶׁהוּא יְסוּד הָאֲמוּנָה
הַקְּדוּשָׁה.

הדורש שלומך...

תִּדַע שֶׁבְּבִנְיָן שְׁלֹךְ נִמְצְאִים כַּמָּה אֲבָרְכִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְרְאוּי
לְךָ לְהִתְנוּעַד עֲצָמְךָ עִמָּהֶם, כִּי נִקְדַּת הַחֶבֶר הוּא דָּבָר נִפְלָא וְנוֹרָא
מְאֹד מְאֹד, וְכֵן יֵשׁ בֵּית-הַפְּנִסֵּת עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל בְּצִפְת, רְאוּי לְךָ
לְהִתְפַּלֵּל שָׁם יַחַד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ.

הדורש שלומך...

ג' תתסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לִיְדִיד נִפְשֵׁי ... גְרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְאֵל,
יֵשׁ לוֹ שְׂיִכּוּת עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, וְעַם סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר
בְּיָדָאֵי יְכוּלִים לְהִתְעַלּוֹת עַל יָדָם בְּרוּם הַמַּעְלּוֹת.

אוֹדוֹת בְּנִכָּם הַיְקָר וְהַנְּחָמָד, הוּא מִתְקַדָּם מְאֹד מְאֹד, בְּעֶזְרַתוֹ
יִתְבַּרַךְ, וּכְכֹר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּנִים, סִימָן מ"ב): בְּנִים
הַטּוֹבִים הוּא רְפוּאָה גְדוּלָּה לְאָבוֹת. וְחִסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אֲנִי מִקְּנֶה
שָׁפָן יְקִים אֲצִלְכֶם, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, הוּא מִתְקַדָּם בְּכָל הָעֲנִינִים: הֵן
בְּהִתְמַדָּה וְהֵן בְּמִדּוֹת, וְכַמְעַט שְׂאִינוּ יוֹצֵא מִכְּתָלֵי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, אֲשֶׁר
הוּא בְּבִנְיָן אֶחָד עִם בֵּיתִי, וְאֲנִי מְשַׁגִּיחַ עָלָיו, וְיוֹתֵר מִזֶּה הוּא מְשַׁגִּיחַ
עַל עֲצָמוֹ. אֲקַנֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, שְׂיִתְעַלֶּה מְאֹד מְאֹד בְּתוֹרָה וּבִיְרֵאת
שָׁמַיִם. וְחִתְּמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אֲמָרוּ (עֲדִיּוֹת פָּרָק ב'): הָאֵב זוֹכָה לְבֵן בְּנוֹי
בְּכַח וּבְעֶשֶׂר וּבְחִתְּמָה וּבְשָׁנִים, אֲקַנֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, שְׂיִקְרִים אֲצִלוֹ
וְיִהְיֶה (עֲרוּבִין ע:): 'בְּרָא כְּרָעָא דְאָבוּה', וְתָרוּוּ מִמֶּנּוּ רַב נַחַת, וְהַשֵּׁם

שלב אשר ג' תתע בנחל

יתברך יאיר עינינו במאור תורתו באמת.

הדורש שלומך ומכבדו ומוקירו...

ג' תתע.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שלום רב להיקר והנעלה ... גרו יאיר.

מכתבך הנחויץ לתשובה — לנכון קבלתי. אודות להפנס לשם וכו', ואתה רוצה חנת דעתי, מה אמר לך? ! אלו כל הימים דיו וכל הגאמים קולמוסים וכל הקיעין גוילין, אי אפשר לכתב באילו עברות חמורות נכשלים שם, פי, בעוונותינו הרבים, שמו פניהם לעקר את היהדות, רחמנא לצלן, וכיותר עשו שם, שהתרו עריות לגמרי, כדי שיצרא דנאוף ימשיך להם בחורים, וכבר רבים חללים הפילה, אלפי אלפים ורב רבבות נשמות ישאל בלי גזמא נכשלו שם בעוונותינו הרבים, בכל מיני נאוף, רחמנא לצלן. וידוע לנו מדברי רבנו ז"ל, אשר זהו הנסיון הכי קשה לפני הגאלה — תקון הברית. ובכלל כבר אמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יז): אי סיפא לא ספרא ואי ספרא לא סיפא; פי התורה אינה הולכת שלובי זרוע עם חרב, אלא או תורה או חרב. מי שלומד תורה לשמה, אף פעם לא ירים יד על חברו, ומכל שכן שלא יצא למלחמה, רק ימסר את עצמו להשגחתו הפרטית, ולא יאמר "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ח, יז); והנראה לפי עניות דעתי כתבתי.

הדורש שלומך...

אָשֶׁר ג' תתעא בנחל שלג

ג' תתעא.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לַיְדִיד נַפְשִׁי, גַּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְהַדְפָּסָה — לְנִכּוֹן קַבְלָתִי, וְלְהַשִּׁיבְךָ יִקְצְרוּ
הַמּוֹן יְרִיעוֹת. וּבִפְרָט שְׁסָפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ — הַפֶּךָ בָּהֶם, וְשֵׁם
תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשְׁךָ.

אודות מצות צדקה וכו', תדע כי 'בְּרִסְלָכֵךְ חֲסִיד' צָרִיךְ שִׁידַע,
כִּי בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַצְדָּקָה הִכִּי גְדוּלָה הִיא הַדְּפָסַת סְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים
וְהַפְּצָתָם בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל, זוּהִי הַמְּדֻרָגָה הִכִּי גְדוּלָה בְּמִצְוֹת צְדָקָה,
כִּי בְּזֶה עוֹזְרִים שְׁתַּתְּפֹשֵׁט וְתַתְּפָרֵס דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל. וּמְדֻרָגָה שְׁנִיָּה
— לְבָנוֹת בְּתֵי פְּנִסְיוֹת עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל מְקוֹם וְלְהַחְזִיקָם, וְהוּא
עֲנִין נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד. וּמְדֻרָגָה שְׁלִישִׁית — הִיא יְשִׁיבָה
לְבַחְוָרִים הַלּוֹמְדִים עַל-פִּי דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל. וּמְדֻרָגָה רְבִיעִית — הִיא
לַעֲשׂוֹת כּוֹלָלִים לְאַבְרָכֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עוֹבְדֵי ה', אֲשֶׁר רוֹצִים
לְהַשָּׂאֵר אַחַר חֲתָנְתָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִצְוָה רַבָּה לְהַחְזִיקָם.
וּמְדֻרָגָה חֲמִישִׁית וְהִיא הַמְּדֻרָגָה הָאַחֲרוֹנָה — לְהַקִּים תְּלִמּוּד תּוֹרָה
עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל. וְאִם תֹּאמַר מִי אֲמַר, אֲשִׁיב לְךָ: רְאֵה אֵת
הַמְּצִיאוֹת, בְּמָה מְשִׁתְּנָה תְּלִמּוּד תּוֹרָה מִשָּׂאֵר תְּלִמּוּד תּוֹרָה'ס, כִּי
כָּבֵד אֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ב', סִימָן א'): אֲלֶיךָ
בְּנֵי-אָדָם נִכְנָסִין לְמִקְרָא, וַיּוֹצֵא מֵהֵן מֵאָה לְמִשְׁנָה, מֵאָה לְמִשְׁנָה
עֲשָׂרָה לְתִלְמוּד, וְאַחַד מֵאֲלֶיךָ יוֹצֵא לְהוֹרָאָה; הֵינּוּ כִּי מִתְּלִמּוּד תּוֹרָה
עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל עֲדִין אֵין אָנוּ יוֹדְעִים אִם יֵצְאוּ מִקְרָבִים, מֵה שְׂאִין
כֵּן יְשִׁיבָה לְבַחְוָרִים וְכוֹלָל לְאַבְרָכִים, הֲלֹא הֵם כָּבֵד מִקְרָבִים, וְהֵם
צָרִיכִים מְקוֹם, וּמְכַל שְׂפֵן וְכָל שְׂפֵן שְׂצָרִיכִים לְבָנוֹת בְּתֵי פְּנִסְיוֹת עַל
שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל. אִךְ הָעוֹלָה עַל הַכֹּל הוּא הַדְּפָסָה.

וְהִנְרָאָה בְּעֵינֵי כְּתִבְתִּי, "וְאֵתָה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ
שְׁלוֹם" (שְׁמוּאֵל-א כה, ו), אִם תִּזְכֶּה תִּבְחִין אֵת הָאֲמָת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתעב.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי התשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל האברהם היקר לי מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הפסך להדפסה.

מה אמר לך, ידידי היקר! ראוי לנו לשמח מאד מאד על שמחת יהדותנו, שזכינו להברא מזרע ישראל ולא עשנו גוי כגויי הארצות, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), אשר השמחה הזו עולה על כל השמחות, כי בזה שאנו שמחים שאין אנו גויים, זו השמחה הכי גדולה שלנו, ולכן ראוי לנו לשמח בזה מאד מאד.

ראוי לשמח ביתר שאת וביתר עז, שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, כי סוף כל סוף זו זכות חנם, יש כל-כף הרבה אנשים המתנגדים על רבנו ז"ל, ואינם יודעים גדלת רבנו ז"ל. ותהלה לאל אנו העניים הנרדפים וכו' וכו', זכנו הקדוש-ברוך-הוא לידע מרבנו ז"ל, זו הזכות הגדולה ביותר, כי סוף כל סוף מה רוצה מאתנו רבנו ז"ל? לקרב אותנו אליו יתברך, להאיר בנו דעת האמת, אשר הכל זה אלקות ואלקות זה הכל, ונדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אשר אין עוד דבר גדול יותר מזה, כי כל דבור ודבור שמדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, זה כלי להמשיך בו אורו יתברך, וחבל שעם ישראל אינם יודעים מהאור הגנוז הזה.

מה אמר לך, ידידי היקר! לי הולך בחיים לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בכל העולם כלו במסירות נפש הכי גדולה, ואני מוכן ומזמן למסור נפשי על קדוש השם, העקר שאור רבנו ז"ל יתגלה בעולם, ואעשה כל מיני פעולות שבעולם לגלות את רבנו ז"ל לכל עם ישראל. אני מבקש ומתחנן להקדוש-ברוך-הוא שאזכה לחבר

אֲשֶׁר ג' תתעב בַּנְחָל שְׁלֵה

חבורים כָּאלוּ עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ ו"ל, שְׂרַבְּנוּ ו"ל יִמְצָא בְּכָל חַג וְחַג אֶצֶל כָּל בַּיִת מִבְּתֵי יִשְׂרָאֵל. הֵינּוּ עַל פֶּסַח: הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח. עַל שְׁבוּעוֹת: תְּקוּן לַיִל שְׁבוּעוֹת. עַל סְכוּת: סֵדֶר הַלְמוּדִים שְׁלוֹמֵדִים בְּסֻכָּה. עַל חֲנֻכָּה וְעַל פּוּרִים, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל: עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְגִלוֹת וּלְפָרֶסֶם לְכָל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת גְּדֻלַּת הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, שְׂאֵז הוּא זְמַן קְבוּץ לְכָל, שְׂכָלֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ צְרִיכִים לְהִתְקַבֵּץ יַחַד. בְּיָדָאֵי אִם הֵינּוּ זוֹכִים וְלֹא הָיוּ מִחֻלְקָת וּמְרִיבוֹת בֵּינֵינוּ, אֵין עוֹד דְּבַר גְּדוֹל יוֹתֵר מִלְּהִתְפַּלֵּל יַחַד, אֲבָל יַעַן שֶׁמִּפְּנֵי כַּמָּה בְּעֲלֵי קִנְיָה, בְּעֲלֵי מִחֻלְקָת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַשְׁתַּוּת וְכוּ', כְּדָאֵי לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן כְּזֶה, שְׂאֵין שָׁם מִחֻלְקָת וְאֵי הֲבָנוּת. טוֹב יוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן שְׂאֵין בּוֹ שׁוּם קְטֻטוֹת וּמְרִיבוֹת, אֶלָּא רַק מְדַבְּרִים מִרַבְּנוּ ו"ל, וְשִׁמְחִים עִם רַבְּנוּ ו"ל, מֵאֲשֶׁר לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן גְּדוֹל שֵׁישׁ בּוֹ מִחֻלְקָת גְּדוֹלָה, וְאֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת רַעְהוּ, אֲשֶׁר זֶה בּוֹשֶׁה גְּדוֹלָה.

אֲנִי זוֹכֵר כְּשֶׁהִתְקַרְבְּתִי אֶל רַבְּנוּ ו"ל, וְהִלַּכְתִּי אֶל הַקְּבוּץ כְּאֵן בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית, הָיוּ סֵף הַכֹּל שֶׁלִּשְׁה-עֶשֶׂר אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבֵינֵיהֶם חֲמִשָּׁה בַחֲוָרִים צְעִירִים בְּגִיל בֶּר-מְצוּהָ, וְאֵת גְּדֹל הָאֱהָבָה שֶׁהִיָּתָה בֵּינֵינוּ — אֵינִי יוֹדֵעַ אִם יִהְיֶה דְבַר כְּזֶה עַד שְׁיָבוֹא הַגּוֹאֵל צֶדֶק, מִמֶּשׁ הַרְגִישׁוּ אֵיךְ שְׂרַבְּנוּ ו"ל בְּעֶצְמוֹ נִמְצָא בְּשִׁטְיָבֵל. אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דָּפָה הָיוּ תְּמִימִים, וְלֹא יָדְעוּ מִשׁוּם מְרִיבוֹת, וְהִיָּתָה אֱהָבָה גְּדוֹלָה, וְאֵלוּ הָיוּ כָּל חֲסִידֵי בְּרִסְלָב בְּכָל אַרְצוֹת-הַבְּרִית בַּעַת שֶׁהִתְקַרְבְּתִי. וּמִי יִתֵּן שֶׁזֶנְזָה עוֹד פַּעַם לְאַחַדוֹת כְּזוֹ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וּדְבָרִים אֵלוּ אֵינֵנִי יָכוֹל לְהַסְבִּירָם לָךְ, פֶּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, הֵינּוּ כְּאֲחִים שֶׁלֹּא רָאוּ זֶה אֶת זֶה כַּמָּה שָׁנִים, וְהִנֵּה נִתְּוַעַדְנוּ יַחַד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

כֵּה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיֶּקֶר! עֲכָשׁוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְקָרֵב כַּמָּה שְׁיִוְתֵר אֲנָשִׁים אֶל דַּעַת רַבְּנוּ ו"ל, וְלֹא לְהַסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב. אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּצְלִיחַ דְּרַבְּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

שלו אשר ג' תתעג בנחל

ג' תתעג.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי ה'תשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו ויךדפו אל הבחור היקר לי
מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו נגן עלינו ... גרו
יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד כואב לי מה שעובר עליך וכו'. מה אמר לך?!
צריכים בזה העולם הרבה סבלנות, כי עוברים על כל אחד כל-כך
הרבה משברים וגלים, ואשרי מי שמחזיק מעמד, ואינו נשבר משום
דבר. ועליך לזכור, כי מדת הסבלנות תלויה רק באמונה, כמוכא
בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנה): כפי שאדם חזק
באמונה, כך עובר את הכל. ולכן אבקש אותך מאד מאד — תתחזק
באמונה, כי עקר התקון של פגם הברית — זה אמונה. פי כנגד
שהפריד את היסוד מהמלכות וכו', כך צריכים לקשר חזרה את
המלכות אל היסוד. וידוע שמלכות הוא אמונה, ולכן העקר הוא
אמונה, ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (ספר-המדות, אות אמונה, סימן לג):
על-ידי אמונה, הקדוש-ברוך-הוא יסלח לך על עוונותיך. בזה
שאדם חזק באמונה בו יתברך, הקדוש-ברוך-הוא ימחל לו. והרב
הקדוש מטש"הרין ז"ל מצא רמז לזה (ירמיה ה, א): "מבקש אמונה
ואסלח לו", כי אם אדם מחפש ומבקש אחר אמונה, הקדוש-ברוך-
הוא מוחל לו על הכל, ובפרט מי שידע שפגם בברית — הוצאת
זרע לבטלה, עקר ההתחזקות רק באמונה. פי הפגם הזה לוקח
מהאדם את האמונה, פי פגם הברית הינו שהפריד את היסוד
מהמלכות, ועל-ידי-זה בא, רחמנא לישזבן, לקלקול וכו'. ולכן
צריכים להתחזק מאד באמונה פשוטה בו יתברך בלי שום חכמות,
ולחיות חזקים בזה מאד מאד. אשרי מי שאינו מטעה את עצמו
בזה העולם, ואז טוב לו כל הימים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

אֶשֶׁר ג' תתעד — ג' תתעה בנחל שלו

ג' תתעד.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי התשמ"א.

שלום רב אל היקר והנעלה ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

אם היה איזה דבר, ראוי שתבוא אלי לדבר פנים אל פנים, וכך היה טוב יותר, כי דברים כאלו אי אפשר להעלות על הכתב כמוכן.

עליכם לזכור, אשר כל הענין של רבנו ז"ל זה רק גלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה, לחזק ולעודד ולשמח את נפשות ישראל, ולקרוב אליו יתברך. והספר "לקוטי מוהר"ן" הוא עמק עמק מי ימצאנו, עם כל זאת כל אחד ואחד יכול למצא את עצמו בספר הזה, אם ישקד על דברי תורתו.

מי שלומד הרבה "לקוטי מוהר"ן", במשך הזמן נפתח לו המוח והדעת, וזוכה להגיע אל דבקות אמת, עד שמאיר עליו הקדוש-ברוך הוא אור נפלא כשמש בצהרים, וזה אי אפשר להסביר לבני-אדם, כי על זה נאמר (משלי לא): "נודע בשערים בעלה", ואמרו בזה: כל חד כפי מה דמשער בלביה. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (שיחות ה"ן, סימן א') על הפסוק (תהלים קלה, ה): "כי אני ידעתי כי גדול הנו"ה", אני דיקא, גלוי אלקות לא שיף להסביר לשני, כי כל אחד מבין כפי דעתו ותכמתו ושכלו. ולכן יש בזה הרבה אריכות, ואי אפשר לדבר מזה עכשו, ואני מקנה מאד להקדוש-ברוך הוא, שעוד יצא לנו לדבר מך.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

ג' תתעה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר פקודי התשמ"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וינדפו אל האברך היקר לי

שלח אשר ג' תתעה בנחל

מאד, שותה ממי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו
יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך עם מה שכתבו כל הבחורים.

עליך להבין, אשר אינני מחפש ללכת בישיבה ולדרש וכו', אני
יושב בד' אמות שלי ולומד ומתפלל. תהלה לאל, יש לי מנגן משלי,
יש לי מקוה משלי, ואינני צריך את אף אחד, והקדוש-ברוך-הוא
מזכה אותי בכל פעם לחבר ספרים חדשים, ולכן הדלת שלי
פתוחה, ומי שבא אני מדבר עמו בעבודת השם ותברך כל היום
וכל הלילה, אינני מגבל בזמן, תהלה לאל, ולכן אם אלך לישיבה,
זה יתפרש כאלו אני רוצה לתפס נשמות, ועל-ידי-זה תהיה מחלקת
עם הראש ישיבה והמשגיח, ואינני רוצה בזה. ובכלל אין זה ענין
רבנו ז"ל לילך בכח, כי ענין רבנו ז"ל זה גלוי אלקות במדרגה
עליונה, עד שכל אחד ואחד יבין שהקדוש-ברוך-הוא פה, עמו, אתו
ואצלו, ועל-ידי-זה יחדיר בעצמו אמונה פשוטה, ויבוא אליו
יתברך, וידבר אליו יתברך. וזה נעשה על-ידי הספרים, וספרי רבנו
ז"ל יש בזה כח אלקי בזה, שמושך את כל הרחוקים אליו יתברך.
ויש בספרי רבנו ז"ל מעלה כזו, שכל אחד מוצא עצמו שם. ולכן
עלינו רק להפיץ ספרי רבנו ז"ל, ומי שרוצה — יבוא בעצמו אלינו.
אנו מחיבים רק להפיץ אור רבנו ז"ל מסוף העולם ועד סופו על-ידי
הפצת מעינות החכמה חוצה. ורבנו ז"ל כבר יעשה את שלו, אבל
ללכת ולהפגס במריבות ווכוחים עם משגיחים וראשי ישיבות, אין
זה ענינינו. אדרבה אנו, צריכים לכבד ראשי ישיבות ומשגיחים,
ולהחדיר בתלמידים שיכבדו את רבותיהם, וצריכים לברח
ממריבות, כי זה לא חסר. ולכן ראה להתחזק, והקדוש-ברוך-הוא
בודאי לא יעזב אותך.

ותאמר לבחורים, שבכל ליל רביעי יש לי שעור קבוע בדברי
רבנו ז"ל. ולכן שישתדלו לבוא אל השעור, ותו לא.

וכן תאמר להם, שמי שרוצה לכתב לי — יכתב, ואשתדל

אֲשֶׁר ג' תתעו בְּנַחַל שלט

לְעֵנֹת לוֹ. אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר
בְּשׁוֹרֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

ג' תתעו.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִשְׁיֵגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר לִי
מְאֹד, הַרוֹצֵה לְהַאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת, צַח הַצְחָצְחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהַשְׁלִים עִם הַמְשַׁפְּחָה, כִּי כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל זֶה רַק
גְּלוּי אֱלֻקוֹת. וְשִׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם, כְּמוֹכָא בְּדִבְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבַת י.), וְלִכֵּן אִם יֵשׁ שְׁלוֹם — יֵשׁ הַכֵּל, וְאִם
אֵין שְׁלוֹם — אֵין כְּלוּם! וְהַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן — שְׁצָרִיכִים לְהַשְׁלִים
עִם אֲשֶׁתוֹ וְעִם הַמְשַׁפְּחָה, אֵין זֶה עֲצָה לִילֵךְ בְּמַרְיָבוֹת וּצְעָקוֹת וְכוּ',
אֲשֶׁר זֶה גּוֹרֵם שֵׁם רַע עַל דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל, כְּאֵלוֹ לְמַדְּנוּ אֶת זֹאת אֲצֵל
רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵנּוּ יוֹדְעִים אֵיךְ רַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל
שְׁלוֹם-בֵּית. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְשִׁמּוֹר אֶת שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, שְׁלֵא יִתְלַכְלַךְ,
חַס וְשְׁלוֹם. כִּי בְּזֵה שְׁאָדָם הוּא פְּרָא אָדָם, וְרַב עִם אֲשֶׁתוֹ וְעִם חֲמִיו
וְחַמּוֹתוֹ, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהוּא מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, מְשַׁלִּיכִים אֶת הַלְּכָלוֹךְ
אֲחֵר-כֶּף עַל רַבְּנוּ ז"ל. וּבְאֵמַת בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת,
אוֹת צְדִיק, סִימָן ט): מִי שְׁאוּהֵב אֶת הַצְּדִיק, צָרִיךְ לְשִׁמּוֹר אֶת הַצְּדִיק,
שְׁלֵא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע. וְתֵאמִין לִי, מִי שֶׁמְתַבַּדֵּד הַרְבֵּה לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, יֵשׁ לוֹ מִח אַחֵר, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְגַם בְּבֵית נִמְצָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן מִתְנַהֵג עִם
אֲשֶׁתוֹ בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְגַם אֲצֵל חֲמִיו וְחַמּוֹתוֹ נִמְצָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
וְלִכֵּן מִתְנַהֵג שֵׁם בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוּל.

שם אָשֶׁר ג' תתעז בנחל

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא שהכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך שלום וכל טוב...

ג' תתעז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויקרא ה'תשמ"א.

שלום רב ... גרו יאיר.

אחי, אחי! דעם רבינ'ס ואך איז נישט צו חנפנ'ן יענעם פאר א פאר דולר, דעם רבינ'ס ואך איז צו הייליג פאר אזעלכע זאכן ווי נארישע פאליטיק, פאר א פאר דולר פארקויפט מען זיך נישט די נשמה... דבר רבנו ז"ל הוא קדש הקדשים ולא נתן לעשות מזה עסקי פרנסה, אם אברכים רוצים פרנסה, שילכו להיות מלמדים בשיבות אחרים, או ידפיסו ספרי משניות וש"ס ושלחן ערוך וחקשים וסדורים, ומזה יעשו בעזרת השם יתברך פרנסה, אבל בשביל תלמוד תורה לשם פרנסה, אסור לחנוף שום אדם, והוא ממש כמו לקחת מעות מהערב-רב, שגם שם מחניפים אותם, ודי לחכימא. וכן ספרי רבנו ז"ל לא נתן לעשות מזה שום מסחרים כלל, רק להדפיס, כדי להפיץ בזול גדול.

הדורש שלומך...

(ל) דבר רבנו ז"ל הוא לא להתחנף לזילת בשביל כמה דולר, דבר רבנו ז"ל הוא יותר מדאי קדוש בשביל כאלו דברים כמו פוליטיקה שטותית, בשביל כמה דולר לא מוכרים את הנשמה...

ג' תתעה.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר ויקרא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לַיְדִיד נִפְשֵׁי ... גְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלִהְיִיבְךָ — יִקְצְרוּ הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

תֵּאֱמִין לִי, אָחִי הַיְקָר! אִם מְכַנְיָסִים אֶת עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוֹ ז"ל, אֲזִי כָּל רִגְעַ יִקָּר מְאֹד מְאֹד, וְשׁוֹמְרִים מְאֹד עַל הַזְּמַן הַיְקָר. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, כִּי רַב הַצְּרוּת שְׁסוֹבֵל הָאָדָם הֵן בַּקִּמְחָמַת הַבְּטָלָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת נט.): הַבְּטָלָה מְבִיאָה לַיְדֵי שְׁעָמוֹם, שֶׁהוּא שְׁגָעוֹן וְלִיְדֵי זְמָה שֶׁהוּא נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי מִי שֶׁהוּא עֶסוּק בַּתּוֹרָה אוֹ בְּדַרְךְ אַרְץ שֶׁהוּא מִשָּׂא וּמִתֵּן, אֲזִי אֵין לוֹ זְמַן לַחֲשֵׁב וּלְדַמּוֹת דְּמִינּוֹת וְכוּ'.

עַל-כֵּן, חֲמֻדַת לְבָבִי! רְאֵה לְהִתְיַשֵּׁב בְּאַמֶּת הַיְכָן אַתָּה בְּעוֹלָם, וְהַרְגַל עֲצָמְךָ לְשִׁקֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשֶׁךָ. כִּי רַבְּנוֹ ז"ל מוֹצִיא אֶת כָּל הַנְּפוּלִים בְּשִׂאוֹל וְכוּ', וּמַעֲלָה אוֹתָם בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה, וּמְנַקֵּה וּמְכַבֵּס אוֹתָם וּמְלַבֵּשֵׁם לְבוּשֵׁים יְקָרִים שֶׁהֵם תּוֹרָה וּתְפִלָּה, מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, דְּבוּרֵי אַמּוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית.

וּמְחַמַּת שְׁבָקְרוּב נְתוּעַד, עַל-כֵּן אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

ג' תתעט.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שלישי לסדר ויקרא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהָאֲבִירָךְ הַיְקָר לִי ... גְרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ עִם הַמְּעוֹת לְפִדְיוֹן לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְלְדַעַתִּי אַתָּה עוֹשֶׂה

שמב אָשֶׁר ג' תתפ בְּנַחֵל

עוֹלָה, כִּי רַבְּנוּ ו'ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ (עִין שיחות-ה'ר"ן, סימנים: רסג, רסד), וּבִפְרָטִיּוֹת בְּלִי אִשָּׁה אֶתָּה עָלוּל לְבוֹא לְכָל הָעֵבְרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ' וְכוּ'. וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבֻמוֹת ג.) : דַּיִינוּ שְׂמֻצִילוֹת אוֹתָנוּ מִהַחֲטָא. וְעַל-כֵּן אֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶתָּה. זְכוֹר כַּמָּה סְבֻלָּת בַּהֲיוֹתָךְ בַּחֲזוֹר, וְעַכְשָׁו אַחֲרֵי שֶׁכָּבַד עֲזָרָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִצָּאָתָּה אֶת בַּת זִוְגָךְ, וְהָיוּ לְךָ גִּסְיִים וְנִפְלְאוֹת, כַּאֲשֶׁר אֶתָּה בְּעֶצְמָךְ יוֹדֵעַ זֹאת, וְכֵן זְכוּיָת לְבֵן וּלְבַת, אֲשֶׁר הוּא הַחֲסֵד הַכִּי גָדוֹל שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִם הָאָדָם, כִּי כַּמָּה וְכַמָּה אֲנָשִׁים הָיוּ מְשֻׁלְּמִים כָּל הוּן דְּעֵלְמָא, שִׁיְהָיוּ לָהֶם בְּנִים אוֹ בָנוֹת וְכוּ', וְאַחֲרֵי כָּל זֹאת אֶתָּה מִתְקוּטָט עִם אִשְׁתְּךָ. מִדּוּעַ לֹא תִזְכָּר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו'ל, כִּי בְּעוֹלָם הִזְהִיר נְדָמָה כָּל הַשְּׂבָעִים שָׁנָה כְּמוֹ רַבְעֵי שְׁעָה מִמָּשׁ (עִין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סא); וְעַכְשָׁו בְּשִׁבִיל רַבְעֵי שְׁעָה כְּדָאִי לְהִתְקוּטָט וְכוּ'?! תֵּאֲמִין לִי, אִם הֵייתָ מְכַבְּדָה וְעוֹזֵר לָהּ, אִז הִיָּה כַּמִּים פְּנִים לְפָנִים, וְדִי לְחִפְיָמָא. וּמִחֲמַת שֶׁקָּשָׁה לִי עַכְשָׁו הַכְּתִיבָה, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּעִנְיָן כְּזֶה עַל פְּנֵי הַכְּתָב, עַל-כֵּן אֶקְצֹר, וּרְאֵה לְהִתְנַעַד עִמִּי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ג' תתפ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא ה'תשמ"א.

שְׁלוֹם רַב לְהַיְיָקָר וְהַנְּעֻלָּה ... גְּרוֹ וְאִיר.

שְׂמַחְתִּי מְאֹד מְאֹד בְּבִשׁוּרָה הַטּוֹבָה שֶׁבִשְׂרָתָנִי, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, אֶתָּה מְדַפִּיס עַכְשָׁו אֶת הַסֵּפֶר הַיְיָקָר "אֶרְךָ אַפִּים" בַּפַּעַם הַתְּשִׁיעִית. חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד שֶׁגָּמַל עִם עָנִי כְּמוֹנִי, אַחֲרֵי רַבּוּי תְּלָאוֹת וּמַחֲלָקֶת שֶׁעָבַר עָלַי בְּשִׁבִיל סֵפֶר זֶה דִּיקָא, זְכוּיָתִי בְּזְכוּיֹת חֲנָם, שְׁעוּד בְּחִיִּים חִיּוֹתֵי אַחֲרִים מְדַפִּיסִים אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה, וְהוּא כָּבַד הוֹצָאָה תְּשִׁיעִית. מָה אָמַר, מָה אָדְבַר, חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁגָּמַל עִמִּי, וְהִנֵּה פֶה הַדְּפִיסוֹ לְפָנַי שֶׁשָּׂה שְׁבוּעוֹת אֶת סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד בְּאוֹתִיוֹת חֲדָשׁוֹת בְּחֻמְשַׁת אֲלָפִים טַפְסִים, וּבְעִזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא נִשְׁאָר

אֲשֶׁר ג' תתפא בנחל שמג

לי כלום מזה. והיום אמרתי להמדפיס, שיחזור וינדפס עוד פעם חמשת אלפים טפסים, ומסתמא למחר יגמר, כי פה זה הולך בזריזות. בן הדפיסו היום את ספר "אשר בנחל", חלק ט"ז.

והנה, ידידי היקר! העקר ראה לחזק את עצמך בשיחה בינך לבין קונך, אשר כל דבור ודבור הוא הצלחה נצחית, ואם היו בני-אדם יודעים מעלת הזוכה לדבר עמו יתברך, ואיך שכל דבור ודבור הוא כלי להמשכת רוחניות אלקותו יתברך בעולם, הנה מזדרז בזה מאד מאד, והיה רואה שחבל מאד על כל רגע ורגע, כי כל דבור ודבור שזוכים לדבר עמו יתברך מקשר את נשמת האדם עמו יתברך, וממשיך שפע לכל העולמות.

חסדי השם יתברך עכשו מדפיסים חמשת אלפים טפסים של "שיחה בינו לבין קונו" מתרגם לאנגלית, והוא ספר יפה מאד. וכן זכינו כבר למכר עד עכשו בארצות-הברית ובאירופה שבעת אלפים ספרי "תזרח השמש", ויש לנו עוד ערך של שלשת אלפים. אקנה להשם יתברך למכר את זה עד ראש חודש ניסן, בן זכנו השם יתברך להדפיס את יתר הספרים שיש תחת ידי בכתב יד, ובפרטיות ספרי קבלה מפרשים על-פי דעת רבנו ז"ל, והם הסדור "אור האורות" פונת האר"ל, וספר ה"עץ חיים" וה"פרי עץ חיים" וספר היחודים, והשם יתברך יאיר עינינו במאור תורתו.

ועקר הכל — אני חפץ מאד להדפיס יתר חלקי "שפת הנחל" על כל ה"לקוטי-מוהר"ן", והשם יתברך יצליח ברכי, ומחמת טרדותי — אקצר.

הדורש שלומך...

ג' תתפא.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקרא התשמ"א.

שלום רב לידידי ... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, וחספתי ולא התמהמהתי להשיבך. אַשְׁרִיךְ וְאֲשֵׁרִי חֲלָקְךָ שְׁאַתָּה זוֹכָה לְשִׁמְשׁ אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּהַפְצַת סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְרֵאוי לךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצֻמָּךְ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד. וְשִׁמְעֵתִי פַעַם אַחַת מֵאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִיָּה אָדָם פְּשוּט מְאֹד אֲשֶׁר לֹא הָיָה יָכוֹל לְלַמֵּד כָּלֵל, וְגַם אֶת פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שֶׁבַתְּפִלָּה לֹא יָדַע, רַק הָיָה תָּמִיד בּוֹעֵר אֵלָיו יְתִבְרַךְ בְּדַבְּרוּרֵי הַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְהִיָּתָה דְרָכּוֹ לְהַתְּעַסֵּק בְּעֵסֵק הַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְכִשְׁשָׁאֵלוּ אוֹתוֹ, לְמָה הָיָה עוֹשֶׂה וּמִתְּעַסֵּק בְּהַפְצַת סִפְרִים? הָיָה עוֹנֶה בְּתַמִּימוֹת: אֵיךְ וּוייל זַיִן כְּאֵטֶשׁ דְּעַר אוֹיְבֵן הֵיִצְעֵר^מ; דְּהֵינּוּ מֵאַחַר שֶׁלֹּא זָכָה לְכֹלֵם, הוּא רוֹצֶה עַל-כָּל-פְּנִים לְהַחֵם אֲחֵרִים, וְדַבְּרֵי פִי חָכָם חֵן; כְּמוֹ-כֵן אַתָּה צְרִיךְ לְהַכְּנִים דְּבִוּרִים אֵלָיו הַיֵּטֵב בְּלִבְךָ. וְהַעֲקֵר — אַל תִּתְּאַשׁ, כִּי בְּעִזְרָתוֹ יְתִבְרַךְ עוֹד תִּזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת בַּת זִוְגָךְ הַקְּאֻמְתִּית, וְצְרִיךְ שֶׁתְּחַוֶּקֶת הַיֵּטֵב בְּדַעְתָּךְ, כִּי הַכֹּל בְּיַד יְתִבְרַךְ וְאַסּוּר לְכַטֵּחַ עַל שׁוֹם בְּשֵׁר וְדָם, כִּי "שְׂוֹא תִּשׁוּעַת אָדָם" (תהלים ס, יג), וְאַזּוּ יִתְקַיֵּם בְּךָ (שם נא, יז): "אַ'דְּנִי" שֶׁפְּתִי תִּפְתַּח", שִׁיִּפְתַּחוּ שִׁפְתוֹתַיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתִבְרַךְ, כִּי כָל זְמַן שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם שִׁישׁוּעַתוֹ תְּלוּיָהּ בְּיַדִּי בְּשֵׁר וְדָם, וּבוֹטֵחַ עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְּרַשֵּׁל בַּתְּפִלָּה, אֲבָל תִּכְרַף-וּמִיָּד כְּשִׁזְזָה לְכוּא לְהַכְרִיחַ זֶה, אֲשֶׁר שְׁוֹא תִּשׁוּעַת אָדָם, וְאַדָּם אֵינוֹ יָכוֹל לְעֹזֵר לוֹ כָּלֵל, וְאֵין לוֹ רַק הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, אֲזַי פּוֹתַח פִּיּוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתִבְרַךְ, וּמִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ כָּל מַה שֶׁצְּרִיךְ. וּבְכַרְט א'ש'ה', הַעֲקֵר לְשִׁמְחַת אֶת עֲצֻמָּךְ שְׁאַתָּה שִׁמְשׁ אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר רַבָּם כָּכֵלֵם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְּקָרִים אֵינָם זוֹכִים לָזֶה, וְאַדְרָבָּה עוֹד מְזַלְזָלִים וְרוֹקְקִים עַל אֵלּוֹ הַסִּפְרִים, אֲשֶׁר מְקַרְבִּים אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים בְּדוֹר הַזֶּה, לִילֵךְ עַל-פִּי דְרָךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְעוֹד יִהְיֶה זְמַן שִׁיִּתְחַרְטוּ, וּבְגִיהֶם אֲשֶׁר יוֹלְדוּ לָהֶם, הֵם יִדְפִּיסוּ אֶת הַסִּפְרִים, וְיַחְזְרוּ וְיִדְפִּיסוּם וְיַפְּיִצוּם בְּכָל קְצוּי תִּבְל, אֲבָל לַעַת עֵתָה רְאֵה לְהִיּוֹת חֲזָק בְּעִבּוּדְךָ עֲבוּדַת הַקִּדְשׁ לְהַפִּיץ אֶת הַסִּפְרִים הָאֵלּוֹ לְכָל דּוֹרֵשׁ וּמִבְּקֵשׁ, וּבְכַרְטִיּוֹת לְאַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַסִּפְרָדִים, שֶׁהֵם אַנְשֵׁים תְּמִימִים, אֵךְ הַסִּמְ"ך-מ"ם לֹקַח אֶת עֲצֻמוֹ

(מ) אָני רוֹצֶה לְהִיּוֹת עַל-כָּל-פְּנִים הַמְּסִיק אֶת הַתַּנּוּר.

אֲשֶׁר ג' תתפא בנחל שמה

על-ידי הערב-רב, אשר הרסו אותם לגמרי, ועלינו לעשות עכשו כל מיני פעלות שבועולם להחדיר ביניהם את אור ודעת רבנו ז"ל. והעקר — להרגילם בעבודת התפלה ושיחה בינם לבין קונם, אשר זוהי הצלחה נצחית, כי כל דבור שזוכים לדבר עמו יתברך, הוא הצלחה נצחית, שאין לשער ולספר כלל.

הדורש שלומך...

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

* * *

ברוך רחמנא, שזכנו לסיים את כל החבור הנפלא הזה, והוא כרך כד, וזכנו השם יתברך לסדר עכשו לדפוס את כרך כה להגדיל תורה ולהאדירה.
אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא.

❖ ❖ ❖

תִּכְוֵן הָעֲנֻנִים

חֶלֶק כֹּד

- ג פֶּתַח דְּבָר
- ה הַקְדָּמָה
- יג ג' תרעו
יגלה למה זוכה כל אחד מאנשי שלומנו המציית את רבנו ז"ל, והיאף
יכולין להקרא בן ותלמיד רבנו ז"ל.
- יד ג' תרעז
יגנה מאד מדת חנפה, ויבאר שרשה על-פי דברי רבנו ז"ל. ויעורר לינדע
שהכל ממנו יתברך.
- יד ג' תרעח
יורה דעה לאברך לשאל כל ספקותיו בדיני טהרה לרב מבקה, ואל
בינתו לא ישען.
- טו ג' תרעט
יגלה שרבנו ז"ל לוחם עם שתי הקלפות: גאוף וכפירות, ונותן עצות
והדרכות איף להנצל מהן.
- טז ג' תרפ
יגלה פשעובדים את ה' בפשיטות על-פי שלחן ערוך באמונה תמה
ופשוטה, אז אין שום קשיות וספקות ששרשם בנפילות וכו', ויחזק לא
להחליש דעתו מהרשעים המדברים על רבנו ז"ל.
- יח ג' תרפא
ידבר נעימות נפלאות מגדל החסד שאנו יודעים מרבי ותלמיד כזה,
ויעורר על למוד דבריהם, ויגלה מה שזכה לפתח חסידות ברסלב
בעולם, וכל המדפיסים נתעוררו אצלו, ויקבל על עצמו להמשיך בזה
ביתר שאת.

- ג' תרפב יט**
 ידבר נפלאות מהנסיונות שעברו על אברהם אבינו, שגלה ופרסם אותו
 בתברך, וידבר שלום אל עמו, למוד זכות נורא ונפלא על דור האחרון
 הזה, שהוא פלט לטובה אחרי כל מה שעבר בשואה האימה בגשמיות
 וברוחניות וכו', אשר עדין גר ישראל דולק ומאיר עד בוא ינון.
- ג' תרפג כג**
 יסביר היטב פעלתה הנפלאה של עצת ההתבודדות שגלה לנו רבנו ז"ל,
 ויתן עצה איך לקימה, ויורה להחשיב אפלו דבורים מועטים שזוכים
 להם, ויגלה שעקר הארת אור רבנו ז"ל הוא על-ידי למוד ספרי
 הקדושים, שהם פניו.
- ג' תרפד כה**
 יגלה נפלאות ממעלת הזוכה להתמיד בתפלה, שהיא התרופה לנצח את
 כל המשברים שהם יסורי אהבה בין אב לבנו, ויחזק מאד על זה.
- ג' תרפה כז**
 יורה דרך ועצה איך להתנהג בדרך נכון לילך לישן מקדם, ועל-ידי-זה
 לקום מקדם ולנצח את עצת היצר.
- ג' תרפו כז**
 יורה דרך ועצות נכונות איך לזכות לחנף את הילדים כראוי, ולזכות
 שלא יצאו לתרבות רעה, חס ושלום, ויזרו לכבוד את מחנכי הבנים
 והבנות.
- ג' תרפז כט**
 יגלה שענין זכוי הרבים שיף לנשים כלגברים, וידבר מנפלאות מדת
 החסד, איך שבצעוונותינו הרבים, יש הרבה מה לפעל בתחום הזה.
- ג' תרפח לא**
 יעורר על למוד משניות, ויגלה מעלת הזוכה להתמיד בהן.
- ג' תרפט לב**
 מכתב להמדפיס "אשר בנחל" בענין חוב ששלם ולא קבל תגובה וכו'.
- ג' תרצ לב**
 יגלה מעלת הצדקה להדפיסת ספרי רבנו ז"ל, שעולה על כל הצדקות,
 ויעורר על מדת ההתחזקות הנצרכת מאד, ולדבר אליו בתברך, ולעסוק
 בגמרא ומשניות.

תִּכְנֵן הָעֲנִינִים

שמט

ג' תרצא לד
יגלה איך זוכים להמשיך פרנסה — על-ידי המשכה אל המלכות, ויורה
דרך לעבדה ולמעשה.

ג' תרצב לד
יחזק באמונה, תפלה ולמוד התורה, וידבר ממשלות ספרים שצריך על
זה כתבת מדיקת.

ג' תרצג לה
ידבר מענין צ'ק שחזר לבחור אחד ששלם רעה תחת טובה, וידבר
ממדה מספר-המדות בענין גם שעושה הקדוש-ברוך-הוא לאדם, ויחזק
על שעורין פסדון.

ג' תרצד לו
יביע את שמחת התקרבותנו לרבנו ז"ל, ויעורר לשוב אליו ותברך
כשעדין הוא בכחו ובצעירותו.

ג' תרצה לז
ידבר מגדל זכותנו לידע מרבנו ז"ל, שגלה לנו את ענין התפלה
שקטהרת ומזככת מאד.

ג' תרצולח

יחזק מאד להיות בשמחה, פי הימים פורחים במהירות ובהבל וריק,
ורק על-ידי תפלה ושמחה יש את שני העולמות יחדו.

ג' תרצז לט
יחזק אחד שמתבלבל מאנשי שלומנו, ושעל-ידי-זה רוצה לעזוב כל דרך
רבנו ז"ל וכו', ויעוררו לא להסתפל על שום ברך שבעולם, ולהיות
פועל בעצמו בדבר רבנו ז"ל, פי ענין רבנו ז"ל אינו שיק ליחודים
מסימים.

ג' תרצח מ
ידבר ממעלת מדת השמחה ומלמוד משניות ומאמירת חצות.

ג' תרצט מא
יעורר להפיץ דעתו של רבנו ז"ל ביותר בימי השוכבי"ם, וידבר מענין
הפצת ה"ספורי מעשיות" הקדושים של רבנו ז"ל, ויגלה ענין המתקת
הדינים, ויעורר להיות רגיל לשיר.

תִּכְן הָעֲנִינִים

שנ

- ג' תש מב
יחזק מאד להכנס לבית־הכנסת בכל יום, ולילך למקנה.
- ג' תשא מב
ידבר מהגלוי של רבנו ז"ל, שענינו נמשך מאור שער הנו"ן — בינה, שהוא שער החמשים, ויגלה נוראות נפלאות מנשגבות רום מעלתה.
- ג' תשב מג
ידבר מענין "אחד היה אברהם" ומלמוד שעורין כסדרן.
- ג' תשג מד
ידבר מגדל הזכות להפיץ את ספרי רבנו ז"ל, ויגלה מעלת המפיץ את ה"אשר בנחל".
- ג' תשד מה
יחזק ויאמץ מאד לשמח עם השגחה פרטית, שאין שום מקרה בעולם כלל.
- ג' תשה מה
ידבר מהתקשרות הנפשות מרחוק, ויחזק לדבר עמו יתברך בכל יום, וישמח על זכותנו לידע מרבנו ז"ל, ויחזק מאד באמונת השגחה פרטית.
- ג' תשו מו
יחזק להיות בשמחה, ויעורר מאד לעבד בעבודה הפשוטה של "להיות בשמחה".
- ג' תשז מז
ידבר מגלוי האמונה שהוא על־ידי הפצת דעת רבנו ז"ל, ורק עם זה מכניעים קלפת הערב־רב, ויבקש עזר על זה.
- ג' תשח מח
יחזק לשמח בשמחת ההתקרבות לרבנו ז"ל, ולהתבודד אליו יתברך, וללמד משניות.
- ג' תשט מח
ידבר מהתבודדות, ומהזכיה על ידה, ויחזק להתחדש מחדש, ויתנצל שכל כסופיו שם, שכלם יגלו דעת רבנו ז"ל בעולם.
- ג' תשי מט
יחזק אב על מציאת הזווג של בנו, ויעורר לעסק בתפלה ולברח מדאגה.

תַּכְּן הָעֲנִינִים

שנא

- ג' תשיא נ
יְדַבֵּר מִיִּשְׂרָאֵל לְדַרְשָׁן מִפְּלֶגֶת, אִיךָ שֶׁצָּרִיךְ לְהִכְנִיס בְּדַרְשׁוֹתָיו יְסוֹד דְּעֵתוֹ
שֶׁל רַבְּנֵינוּ ז"ל, שֶׁהוּא הַהִתְבּוּדוֹת, שֶׁזֶהוּ הַתְּקוּן כְּגוֹד קְלַפְת הָעֲרֹכ־רַב.
- ג' תשיב נא
יִזְכִּיחַ אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁחָתַם עָלָיו, וַיִּגְלֶה חֲפוּתוֹ, וַיַּעֲזֹר
לְמַחֵק אֶת הַכֶּתֶב.
- ג' תשיג נב
יְדַבֵּר עַל חַיִּיב הַשְּׁלוֹם בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיַּעֲזֹר עַל תְּפִלָּה מִיַּחַדָּת לָזֶה.
- ג' תשיד נב
יְבַאֵר מֵאֲמָרָם ז"ל, אִיךָ אֲמָרִים בְּפָנָי מֵת אֶלֶּא דְבָרָיו שֶׁל מֵת וְכוּ', עַל-פִּי
הַהִתְבּוּנָנוֹת בְּאֶפְסֵי־הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וַיַּחֲזֵק עַל עֲנֵן הַהִתְבּוּדוֹת.
- ג' תשטו נג
יַחֲזִיק אֶחָד מִיּוֹצְאֵי תִימָן, שֶׁיַּחֲזִיק בְּמִדַּת הַתְּמִימוֹת יִרְשָׁה מֵאֲבוֹתָיו,
לְאַחֵז בְּאֲמוּנָה וּבַהִתְבּוּדוֹת לַהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, וּלְקַרֵּב אַחֲרֵים בְּתִשׁוּבָה.
- ג' תשטז נד
יַעֲזֹר לְצִיַּת אֶת רַבְּנֵינוּ ז"ל כִּכֵּל אֲשֶׁר יֵאמַר כִּי הוּא זֶה, וְשִׁיְהֵא רְגִיל
לְשִׁפְךָ נִפְשׁוֹ עַל קְבֻרוֹת הַצַּדִּיקִים סְמוּךְ לְמִקְוֵם מְגוּרָיו בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ צְפַת.
- ג' תשיז נה
יַחֲזִיק מְאֹד לֹא לְפַל בְּדַעְתּוֹ, וַיַּעֲזֹר עַל הַהִתְבּוּדוֹת, וַיִּפְרֹשׁ מֵאֲמָרָם ז"ל
בְּבִרְכוֹת עַל סוּד שְׂכִינָה מִתְיַחַדָּת עִם קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁאֵז הַזְּמַן טוֹב
לְהִתְבּוּדֵי קִדְּם אֹר הַיּוֹם.
- ג' תשיח נה
יְדַבֵּר נְעִימוֹת לְרַב אֶחָד יָקָר וְנֹעֵלָה, הַמְּשַׁתְּוֵקֵק לְפָרְסָם אֹר רַבְּנֵינוּ ז"ל
בְּעֵתוֹ.
- ג' תשיט נו
יֵאמַר סוּדוֹת לְאַחַד הַבָּא בְּסוּד ה' בְּשַׁעֲרֵי שָׁמַיִם, וַיַּעֲזֹר עַל עֲנֵן
הַיַּחֲזִידִים הַקְּדוּשִׁים בְּשַׁעַת חֲצוֹת.
- ג' תשכ נו
יִפְרֹשׁ מֵאֲמָרָם ז"ל בְּבִרְכוֹת עַד חֲצוֹת וְכוּ', עַל קֶטֶב עֲנֵן שֶׁלְּחַן עֲרוּךְ
וְהַהִתְבּוּדוֹת קִדְּם חֲצוֹת וְאַחַר חֲצוֹת.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שנב

ג' תשכא נז
יגלה, שְׁעָקַר הַקְּבֵלָה מִרַבְּנוּ ו"ל היא על-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת.

ג' תשכב נח
יגלה מַעֲלַת הַמַּקְוָה, ויעורר תּוֹשֵׁב חֶרֶוֹן לִהְיוֹת רָגִיל בַּתְּפִלָּה אֶצֶל
אֲבוֹתֵינוּ, ויאחל לוֹ כָּל טוֹב.

ג' תשכג נח
יקצֹר בְּחִזּוּק לְבַחֹר שְׁמֵתְקַרֵב לְרַבְּנוּ ו"ל, ויזְרוֹז על לַמּוֹד סְפָרֵי רַבְּנוּ
ו"ל וְסֵדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד שְׁלוֹ.

ג' תשכד נט
יְדַבֵּר מַעֲנֵן תְּפִלָּה לֹא רַק כְּשֶׁצָּר וְמָר, עַל-פִּי דְבָרֵי הַפֶּתַח-סוֹפֵר, ויצַרֵף
לְזוֹה דְבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל, ויזְרֶה לֹא לְהַתְּבַלְבֵּל מִמַּקּוֹם מְסִים שֶׁל אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנו שְׁחוֹשְׁכִים שְׁרַבְּנוּ ו"ל נִמְצָא רַק אֶצְלָם, ויעוֹרֵר בְּפִרְטוּיֹת לְלַמֵּד
כְּסִדְרָן כְּרַצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל.

ג' תשכה סא
יגלה גְנוּת הַחוֹלֵק עַל סְפָרִים קְדוּשִׁים, ויְדַבֵּר מַעֲנֵן לַמּוֹד "תּוֹרָה
לְשִׁמָּה", ויַעֲתִיק כְּמָה צְרוּפִים נִפְלְאִים בְּתַבַּת בְּרֵאשִׁי"ת מִהַסְפֵּר הַקְּדוּשׁ
"מְקוֹר חַיִּים", ויחַזֵּק עַל כֵּן, וְשִׁלָּא לְהַתְּבַלְבֵּל מֵאֵף בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם.

ג' תשכו סב
יגלה סוֹד מְדֻרְגֵת עִם יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת וּגְאֻלַּת מְצֻרִים, שְׁעַל דְּרָךְ הָעֵבֹדָה
הוּא שְׁתֵּי הָעֵבֹדוֹת שֶׁל רְצוּא וְשׁוֹב, עֲנֵן סְבִלְנוֹת וְלֹא לְדַחַק אֶת
הַשְּׁעָה, ויחַזֵּק עַל עֲנֵן סְפִירַת הַיָּמִים, לְדַלֵּג עַל כָּל הַקְטָנוֹת וְהַגְדֻלוֹת,
עַד שְׁזוֹכִין לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה.

ג' תשכז סג
יחַזֵּק מְאֹד אֶחָד שְׁנִתְעַרְעַר שְׁלוֹם בֵּיתוֹ, ויַיַּעֵץ לוֹ עַל מִדַּת הַשְּׁתִיקָה, לֹא
לְעִנּוֹת אֵף שְׁאִין הַצָּדֵק עִמָּה, ויַעֲתִיק שִׁיחַת צַדִּיק אֶחָד בְּעֵנֵן הַשְּׁתִיקָה
הַמְכַרְחַת, ויגִלָּה שְׁלָה זֹכִים עַל-יְדֵי אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵּךְ.

ג' תשכח סד
יְדַבֵּר מִהַדְרוֹשׁ שֶׁהַכְּנִיס בִּינְחוֹן אוֹר הַצַּדִּיק מַעֲנֵן קְדוּשַׁת הַדְּבִוּר, ויחַזֵּק
עַל כֵּן וְעַל תְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבַרֵּךְ.

ג' תשכט סה
יחַזֵּק ויעוֹרֵר לְלַמֵּד בְּסִפֵּר "שְׁמִירַת הַזְּמַן", וְלְהַתְּחִיל מִחֲדָשׁ.

תִּכְן הָעֲנִינִים

שנג

ג' תשל סו
יְדַבֵּר מִהִיסוּדוֹת לְתַקּוֹן הַבְּרִית: מִקְנָה, תַּקּוֹן הַכְּלָלִי, סִבְלָנוּת, צְדָקָה,
שְׂמֵחָה וְהַתְּבוּדוֹת.

ג' תשלא סו
יִחַזֵּק עַל שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וְעַל חֲזוּק בְּהַלִּיכָה קְבוּעָה
לְמִקְנָה.

ג' תשלב סז
יִחַזֵּק עַל אֲמִירַת תְּהִלִּים וְעַל הַרְחַקַת הַכַּעוֹר וְתַכְעֲרַת הַלֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
וְכֵן עַל הַתְּבוּדוֹת וְיַחֲוּדִים.

ג' תשלג סח
יֹכִיחַ שְׂאָסוּר לְלַעַג עַל אֵף עֲבוּדָה פְּשׁוּטָה שֶׁל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, וַיִּסְפֹּר
הַסְּפּוֹר הַמוּבָא בְּכַתְּבֵי הָאָר"י ו"ל עַל אוֹתוֹ אִישׁ פְּשׁוּט, שֶׁהֵבִיא בְּכָל
שְׁבוּעַ שְׁמֵי הַלְחָם לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכו', וְהַעֲנֵשׁ שֶׁהִגִּיעַ לְמֵי שְׂמֻנֶע
אוֹתוֹ, וַיִּחַזֵּק עַל עֲנִין יְרַחֲמֵנָא לְבָא בְּעֵי.

ג' תשלד ע
יִזְרִיף לְעוֹרֵר עַל עֲנִין הַדְּבוּר לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר זֶה תְּלוּי כְּפִי
הָאֲמוּנָה, וְכֵן עַל לְמוּד ד' חֲלָקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף בְּעִיּוֹן עִם סְכוּמִים וְכו',
וַיִּדְבֹּר מֵעִנֵּן הַהִכָּרַח שֶׁתְּהִיָּה אֲהָבָה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הָאֲמִתִּיִּים, וַיֹּכִיחַ
מְאֹד אֶת מֵי שְׂמֻשְׁלָם רָעָה תַּחַת טוֹבָה, וּמְבֹזָה אֶת הָאָדָם שֶׁקָּרְבוּ לְדַעַת
רַבְּנֵי ו"ל, וַיֹּכִיחַ מֵאֲהָבָה אֶךְ בְּלִשׁוֹן חֲרִיפָה.

ג' תשלה עג
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת מִהַתְּכַלִּית הַנּוֹצְחִית, וַיִּסְפֹּר מִדְּמוּתָם שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
הָאֲמִתִּיִּים, אֵיךְ זָכְרוּ יוֹם הָאֲחֻרּוֹן, וְהָיוּ דְּבָקִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, אֵף
שֶׁעָסְקוּ בְּפִרְנֻסָתָם וְכו'. וַיְבִיא שְׁמֵי דְגִמְאוֹת מְשֻׁנִּים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ,
שֶׁהָיוּ בְּעֵלֵי בְּתִים, וְהַתְּנַהֲגוּ כְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים בְּחַיֵּיהֶם הַיּוֹם-יּוֹמִיִּים.

ג' תשלו עה
יְדַבֵּר מִחֲזוּק אֲמוּנָה וְזִכְרוֹן עֲלֵמָא דְאֲתֵי וְהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית וְהַדְּבָקוֹת בּו
יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה נִמְשָׁכוֹת בְּרָכוֹת, וַיִּדְבֹּר מִבְּטָחוֹן שְׁעוֹשֶׂה זְמַן
לְהִגִּיעַ הַפְּרֻנְסָה לְאָדָם, כְּדַבְּרֵי רַבְּנֵי ו"ל, וַיּוֹרֶה לְקַח מֵעֲבוּדַת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמְנוּ, אֵיךְ שֶׁבְּעִנְיֹתָם לֹא חָסְרוּ דְבָר מְרַב דְּבָקוּתָם בְּמִקּוֹר הַשְׂמֵחָה.

ג' תשלז עז
יְדַבֵּר מִבְּטוֹל הַדְּאָגוֹת הַבָּאוֹת עַל-יְדֵי חֲטָאוֹת נְעוּרִים, וַיִּנְגִּיל לְדַבֵּר אֵלָיו

יתברך, וזה על־ידי התמדה בספרי רבנו ז"ל, וידבר מגדלת מוהרנ"ת ז"ל.

ג' תשלה עח

יעורר להקפיד לחטף טוב אמתִי בכל שעה כדרך מוהרנ"ת ז"ל, ויקבע בשעורים קבועים.

ג' תשלט עט

ידבר מענין שאין צריך להתבלבל מאף אחד בכתיבת חדושים, הדפסתם, הפצתם ולמודם.

ג' תשמ עט

יעורר על שיחה בינו לבין קונו ועל למוד שלחן ערוך, ויזכיר לשמר עצמו מפעם וגדלות.

ג' תשמא פ

יחזק על ענין הפצה והרחקה מעצבות ולהרבות בהתבודדות.

ג' תשמב פא

יבהיר כמה נקודות הטעונות באור בענין ההתבודדות — בטיי לאמונה, ובענין קיום ענין זה בשדה, וידבר מענין קבוצ ראש השנה והתפלות הקבועות ושעורי תורה קבועים.

ג' תשמג פב

ידבר אריכות בנעימות לאב שבנו חפץ ומשתוקק ללמד אצלו, ויספר לו מה דמותם של תלמידי ישיבתו, ויקח אחריות עליו, ויגלה גנות של לשון־הרע, שרק בזכותה זוכה למה שזוכה, וידבר מהצלחת האב עם בניו.

ג' תשמד פה

יגלה, שעקר הצרות שסובלים בדור האחרון הוא רק מחמת שנאת חנם, ועקר התקון לזה הוא — שיעשו גמ"ח זה עם זה, ויאהבו כל אחד את זולתו בלי שום פרווד וגזענות, אז יאמר השם יתברך למלאך המשחית הרף!

ג' תשמה פח

יגלה דרך נפלאה היאך לחנך את הילדים למשמעת עם סבלנות, וחנוף עקבי לדעת מה אסור ומה מותר.

תְּכֵן הָעֲנִינִים

שנה

ג' תשמו פט

יתן עצה לאחד, שצריך לתן חנוף מיחד לאחד מבניו, איך להתמודד עם כך שהילד לא יקבל את הדבר קשה.

ג' תשמז צ

ידבר מענין ראש השנה של רבנו ז"ל וגדל מעלתו, וענין ההשתטחות על ציון רבנו ז"ל, אפלו פעם אחת בחיים, ויהיה לו תקון, ויזכיר ענין התגברות היצר דיקא בעת התקרות לקדשה, ויתן עצה לאברך שקם מאחר וחס ירידה עצומה בעבור זה — שילך לישן מקדם, ועל-ידי-זה לא יאבד זמן קריאת שמע ותפלה, ועל-כל-פנים ישתדל תמיד להתפלל במנין יהיה איך שיהיה.

ג' תשמח צב

ידבר מסגלת ה'תקון הכללי' הקדוש שגלה לנו רבנו ז"ל, וענין התפלה שלאחריו שגלה מוהרנ"ת ז"ל.

ג' תשמט צג

ידבר נוראות נפלאות ממדת הבטחון כפי שגלה לנו רבנו ז"ל, שהוא כלי על פרנסה, ויעתיק קטע נפלא מהספר הקדוש "חובת הלבבות" על ענין, שהסבות הן גם-כן ממנו יתברך, ויחזק על זה, ועל תפלה ועל הפרנסה.

ג' תשנ צה

ירגיל מאד בטבילת מקנה המטהרת מכל הפגמים, ויחזור על אמרה מאחד מאנשי שלומנו בענין זה, ויעתיק דברים נוראים חוצבים להבות אש מהספר הקדוש "עמוד העבודה", המבאר ענין טהרת הגוף והנפש על-ידי טבילת המקנה באפן נפלא מאד, ויעורר מאד על כך, שזהו אחד מהענינים שגלה הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, ואנשי שלומנו נזהרים בזה מאד.

ג' תשנא צח

ידבר מהדפסת הספרים הקדושים וממעלת הזוכה להיות לעזר לזה, וידבר מאברך רשע שעושה מחלקת על הספרים, ויעתיק ווארט מ'אלחנן וסרמן על זה, ויגלה שכל עקר הסבה שחולק על גלויים כאלו, הוא מפני שמקבל כסף, ויתנה צערו על החולקים, שרבים אברכים שהסתובבו אצלו יומם ולילה, והוא זכה לנקותם מחולאת זהמת נעוריהם, ויבהיר שאינו נשבר מזה כלל.

ג' תשנב קא

בְּאֵרֶיךָ לְדַבֵּר מִשְׁבַּח הַנוֹתֵן צְדָקָה, וּבִכְפָּרֶט לְהַחְזֹקת תְּלִמִּידי חֲכָמִים, וַיַּעֲמִיק מִסְפָּרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמִסְפָּר הַחַיִּים לְאַחֵי הַמִּתְּהַר"ל, עַל גְּדֹל הַחַיּוּב וְהַמַּעֲלָה לְהַחְזִיק לּוֹמְדֵי תּוֹרָה.

ג' תשנא קה

יְעוֹרֵר עַל הַדְּבִיר אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, וְלִהְסֹתְפֵל עַל הַשֶּׁכֶּל שֶׁבְּכֹל דְּבָר, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים לְשִׁמְחָה, וַיְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַמְּבָרָךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְרִיחָה מְבַעַס, וּמִהַקּוֹנֵטְרַס "סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד" וּמִהַפְּצָתוֹ.

ג' תשנד קז

יּוֹכִיחַ לְזֶרֶק מַעֲצָמוֹ כָּל הַשְּׁטִיּוֹת וְהַהֲבָלִים, עַל-יְדֵי הַבְּטוּל אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, וַיִּכְתֹּב לְנִמְצֵן ג' הַנְּהַגוֹת: מִשְׁנִיּוֹת, תְּהֵלִים, צְדָקָה, בְּקַפְיָה יוֹם יוֹמִית.

ג' תשנה קח

יִכְתֹּב בְּאֵרִיכוֹת לְתוֹשֵׁב הָעִיר צָפַת, אֲשֶׁר גָּר מוֹל הַבַּיִת-הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ, וַיִּתְנַצֵּל עַל שְׁלֹא בְקָר אֲצִלוֹ בְּהִיּוֹתוֹ בְּצַפַּת, וַיִּסְבִּיר מִדּוּעַ לֹא אֶסְתַּיַע מִלְּתָא, וַיִּחְזְקוּ מְאֹד עַל נְצוּל יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו בְּעִיר קְדוֹשָׁה כְּזוֹ, וַיַּעוֹרְרוּ עַל תְּפִלָּה וְשִׁיחָה רַבָּה אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, וְעַל סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלְמוּד וְשְׁעוֹרִין קְבוּעִין בְּכָל יוֹם, וְלִהְיוֹת בְּיָשׁוּב הַדַּעַת, וְלִשְׁמַח בְּחֻלְקָנוּ, וְלִכְרַח מִדְּמִיוֹנוֹת, וּמִמַּעַלְת הַכֶּתֶה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה, שְׁעוֹסְקַת בְּתַכְלִית הַנְּצַחִית, וַיִּבְאֵר מַה שְּׂאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל, לְשִׁמְעַת הַתּוֹרָה עִם הַנְּגוֹן שְׁלוֹ, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ וְקַבְּלַת בְּזִיוּנוֹת, וַיַּעוֹרֵר לְרוּץ מִכָּל הַבְּלִבוֹלִים אֶל תּוֹךְ חֲדָרֵי הַתּוֹרָה, וַיְדַבֵּר מִהַדְּפַסֵּת וְהַפְּצַת הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, וּמִהַרְגָּשָׁה בְּסִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל", עַל-יְדֵי בְטוּל יְשׁוּת וְלִיצְנוּת, וְלִמְצָא אֵיזָה חֶבֶר לְדַבֵּר עִמּוֹ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְקַיְמִים אֶת הַמַּצְווֹת הַתְּדִירִיּוֹת, וְלִהְפֹּךְ הַכֹּל לְשִׁמְחָה.

ג' תשנו קיג

יִחְזַק אֶחָד שְׁעוֹבְכֶרֶת עֲלָיו עֲנִיּוֹת וְדָלוּת עַל-יְדֵי הַסְּתַבְּכוֹת עִם גּוֹי אֶחָד, וַיִּמְלִיץ לוֹ לְהַפְּטֵר מִמֶּנּוּ, וַיּוֹכִיחֵנוּ לְהִבָּא, וַיַּעוֹרְרוּ עַל תּוֹרָה וְתְּפִלָּה.

ג' תשנז קיד

יְעוֹרֵר עַל לְמוּד גְּמָרָא עִם רַש"י דִּיקָא, וַיִּגְלֶה מַעַלְת לְמוּד פְּרוּשׁוֹ הַקְּדוֹשׁ וּמִשְׁבַּח סְפָרוֹ "אֶרְךָ אִפִּים", וּמַה שֶּׁהָיָה עִם אָבִיו שְׁלִיט"א, שְׁדִיָן אֶחָד בְּקָשׁוֹ עֵתָק מִסְפָּר זֶה וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִזְכָּרוֹן יוֹם הַמִּיתָה, וּמִהַתְּכַלִּית הַנְּצַחִית, וְשִׁיחַת ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחְמָן ז"ל, וַיִּגְלֶה נְפִלְאוֹת מַעֲצָה שְׁהוֹעִילָה, שְׁנִתֵּן לְאַבְרָךְ שֶׁהָיוּ לוֹ בְּלִילָה הַרְהוּרִים.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שנו

ג' תשנח קטז

ידבר בפרטיות מהדפסת ספריו, ומענין הפצה למי ואיך מפיצים, ומעקר דעת רבנו ו"ל, שהיא רק תורה ותפלה וכו'.

ג' תשנט קיח

ידבר מחשיבות ומעלת התפלה, אשר כשאנו מלאים פסויים, איננו יכולים להשיג דבר זה. וצריך לידע, שאפלו דבור אחד חשוב אצלו ותברך. וידבר ממעלת הזוכה להתבודדות, אשר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

ג' תשס קיט

ידבר ממעלת הנותן צדקה למקום הראוי, שעל-ידי-זה יהיו נעשים כל התקונים מזאת הצדקה, ויזהיר שלא לעשות ענין של עסק פרנסה מהדפסת הספרים, כי אם להדפיס בזול מאד, ולא להסתכל על אף אחד, ומי שאינו יכול להדפיס, שיעזר להדפסה באיזה אופן, ויגנה אלו שמונעים התפשטות ההדפסה מחמת כונת עצמם, וכן שלא לאסור את זכיות ההדפסה וכו'.

ג' תשסא קכב

יחזק לשמח בשמחת התקרבותנו, שזהו חסדו ותברך, וידבר מענין תקוון הדבור, לשקד בתורה, וללמד זכות על ישראל, ויעורר לקבל על עצמו לא לדבר על אחרים, אלא רק דבורים טובים של אמונה והשגחה פרטית.

ג' תשסב קכג

ישיב בענין עליה לקבר הנפטר בשנה הראשונה, ויורה דרך איך להתנהג אז, כדי שיהיה לעלוי נשמתו ותקוונה.

ג' תשסג קכד

יורה דרכים נכונות ונתיבות שלום ואמת לבעל תשובה בראשית דרכו, איך יתנהג עם אשתו שעדין רחוקה לעת עתה, ומהי הדרך הישרה להביא לכך, שיחיה עמה בשלום ובהתקרבות אל אבינו שבשמים.

ג' תשסד קכה

יבהיר לבעל תשובה, שלוקח זמן עד שיוצא מן הדמיונות, ויחזקו בסוד מצות תפלין, שהוא ענין הדבוק בה' אחד, שעל-ידי-זה זוכים לחיים אמתיים.

ג' תשסה קכו

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעַלְתַּת הַתַּנָּא הָאֱלֹקִי הַקְדוֹשׁ רַבִּי עֲקִיבָא, וַיִּמְזַע
עֲנִינֵנוּ בְּצַרוּף שְׁמוֹ הַקְדוֹשׁ עַל עֲנִין מְסִירוֹת נֶפֶשׁ בְּשִׁבְלֵי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, לְגַלּוֹתוֹ בְּעוֹלָם — מִטְרַת כָּל הַבְּרִיאָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין בְּגִי-אָדָם
שֵׁשׁ-שָׁנִים אֶת מֵיהֶם וּמֵעֲנִין מַעַלְתַּת הַתַּפְּלָה — הַפֶּתַח לְהַגִּיעַ אֵלָיו יִתְבַּרַךְ,
שְׂזוֹ מִדְּרַגַּת כָּל הַצְּדִיקִים, וְכֵן מִדְּרַגַּת יוֹסֵף הַצְּדִיק שֶׁשָׁם שָׁמַיִם הָיָה
שְׂגוּר בְּפִיו וְכוּ'. יוֹכִיחַ עַל עֲנִין "דוֹר הַהַפְּלָגָה", שְׁחוֹזֵר עַל עֲצָמוֹ
בְּדוֹרָנוּ, וַיִּדְבֵּר מִמַּעַלְתַּת לַמּוֹד שְׁלַחַן עֲרוּף וְהַלִּיכָה בְּדַרְכָּיו, שֶׁהוּא כָּל-לֵיזוֹת
עֲמָנוּ, בְּלִי הַבְּדֵל שֶׁל עֲדוֹת וְכוּ', וַיַּחֲזֵק מְאֹד מְאֹד עַל כָּל זֶה.

ג' תשסו קל

יְשִׁיב בְּעֲנִין אִשָּׁה הַעוֹבְדַת אֶצֶל גּוֹי, בְּשִׂאֵילַת אֶסוּר יְחוּד וְכוּ'.

ג' תשסז קלא

יִמְצָא רְמִזִּים בְּאִמְרָה: "טָעוֹת לְעוֹלָם חוֹזְרוֹת", עַל-פִּי הַדְּבוּר מִהַבְּעַל-
שֵׁם-טוֹב הַקְדוֹשׁ, וַיַּעֲזֹר לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה הַמְּבִיאָה לְיִשְׁרָאֵל הַדְּעַת, וַיַּחֲזֵק
לֹא לְהַצְטַעַר עַל מַה שֶׁעָבַר, כִּי הַכֹּל יָד ה', וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין "אֶמְת", שֶׁכָּל
אֶחָד מִתְּפָאֵר עִמּוֹ, וַיִּגְלֶה שֶׁעָקְרוּ הוּא עֲנִין הַתַּפְּלָה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁל
רַבֵּנוּ ו"ל.

ג' תשסח קלב

יֹכִיחַ אֶחָד שֶׁמְדַפֵּיס עֲנִינִים בְּלַמּוֹד זְכוֹת וְכוּ', וְהוּא בְּעֲצָמוֹ אֵינּוּ אוֹחֵז
בְּזֶה, וַיִּגְלֶה עֲנִינֵנוּ, מִדּוּעַ הוּא נִרְאֶה כְּמַתְבַּדֵּל מִשְׂאֵר אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי
הוּא בְּעֲצָמוֹ אֵינּוּ שׁוֹנֵא, חַס וְשְׁלוֹם, לְאִף אֶחָד מִמִּתְנַגְדָּיו, רַק הַהֶפֶךְ הוּא
הַנִּכּוֹן, וְהוּא מוֹכֵן לְכַבְּדֵם וְכוּ', וַיּוֹדַע לְדוֹן לְכָף זְכוֹת כָּל אֶחָד. וַיִּסְפֹּר
מַה שֶׁהַתְּפָרֵץ פֶּעַם בְּקוֹל רֶם הַעוֹבֵד ה' הַגְּדוֹל — רַבִּי גְּעָצִי ו"ל, וַיִּדְבֵּר
מֵאֲהַבְתּוֹ לְכֹלֵם תַּחַת הַשִּׁנְאָה שֶׁמְשִׁיבִים לוֹ.

ג' תשסט קלד

יְדַבֵּר מִיִּשְׁרָאֵל הַדְּעַת הַבָּא עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, וּמִגְּנֻבַת זְמַן לְשַׁעוּרִים
קְטָנִים בְּתוֹרַת הַקְדוֹשָׁה, וַיִּגְלֶה שְׂזוֹ דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁהַעֲצָה שֶׁל "מַעֲט
גַם-כֵּן טוֹב" מְבִיאָה לְיְדֵי הַסֵּפֶק רַב בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר.

ג' תשע קלה

יְדַבֵּר נַחוּמִים לְאֶחָד שֶׁמִּתְנַגֵּעַ הַרְבֵּה בְּעִבוּר פְּרִנְסָה עַל-פִּי גְמָרָא וּפְרוּשָׁה
בְּסִפְרֵי הַמִּקְנָה, עַל טְרַחַת הַמְּכַרְחַת בְּפְרִנְסָה, מְקוֹרָה וְטַעֲמָה, וַיַּחֲזֵק
עַל-פִּי זֶה, וַיּוֹרָה הַיֶּאֱרָךְ לְתַקֵּן שְׂיִזְכָּה שֶׁתְּבוֹא לוֹ הַפְּרִנְסָה בְּנִקְלָה.

תִּכְוֵן הָעֵינַיִם

שנט

ג' תשעא קלז
יחזק להיות בשמחה, ולא להשבר מרובי הנסיונות והתמורות, ויעורר
על למוד מתמיד בספרי רבנו ז"ל.

ג' תשעב קלח
יורה דעת ועצה נכונה לבעל תשובה, איך יגרם שאשתו שעדין רחוקה,
תתהפך לרצונו, ותשוב אף היא בתשובה שלמה, והכל בדרך של אהבה
וקבוד.

ג' תשעג קלט
יעורר על שמירת העינים, על-ידי הסתכלות חיובית רק על האלקות
שבבריאה, ויבאר חמר האסור של הסתכלות בנשים, וידבר מענין אריף
אנפין דקדשה והפוכו, המזכר בדברי רבנו ז"ל.

ג' תשעד קמא
ידבר ממעלת הנחשק, שגראה על-ידי גדל המניעות, ועקר העבודה —
להפכן לנעימות ולהמשיך הלאה.

ג' תשעה קמא
ידבר ממעלת הלמוד בספריו הקדושים של רבנו ז"ל — "לקוטי-
מוהר"ן", שזה היה רצונו, ויעורר לחפש את תלמידו הצדיק שמשאיר
אחריו ברכה.

ג' תשעו קמג
ידבר מענין מציאת שדוף, שהצדיק הוא השדכן, וסגלה גדולה לבוא
אל ציונו הקדוש של רבנו ז"ל למציאת זוגו, ויבהיר שרש ענין זה
וטעמו.

ג' תשעז קמד
יגלה מעלת חדש תמוז, שמאז מתחלת הארת התשובה דאלול, וידבר
מענין נתינת צדקה לרבנו ז"ל, שהוא על-ידי סיוע לתלמידיו שבדור
הזה, לפרסם ולהשמיע דעתו בכל העולם כלו, שעל-ידי-זה עושה
צדקה עם רבנו ז"ל בעצמו, שאין ערף לצדקה זו.

ג' תשעח קמז
ידבר מרובי המניעות והירידות שכנגדן יש את אורו של הנחל נובע
מקור חכמה, וידבר מתכנית להקים חבורה של בחורים עובדי ה',
שיתמידו כל-כף, עד שייסימו כל חלקי התורה הקדושה.

תַּכְּן הָעֲנִינִים

ג' תשעט קמח
 ידבר מקדשת הדבור הנצרכת לדבק בו יתברך, ופגם הירידה הנגרמת
 על-ידי קלקול הדבור.

ג' תשפ קמח
 יעזר על "לקוטי-מוהר"ן" ו"לקוטי-תפלות", ועל החוב של מי שבאים
 אליו מבקשי ה', שישפיע עליהם בתורה ובתפלה.

ג' תשפא קמט
 יעזר אחד המסגל לזה, שיתרגם ספרי רבנו ו"ל לאנגלית, וישקד
 בשלחן ערוך, וילמד זכות, ויתבודד, וילמד משניות.

ג' תשכב קמט
 ידבר מענין הקמת ישיבה, שהוא זוכה לזה על-ידי הדפסת הספרים,
 שפסי המקבל מאנשי שלומנו הוא בגנין ישיבה דהיכל-הקדש, שהזכיר
 רבנו ו"ל.

ג' תשפג קנ
 יענה לקשיה ששאל אחד על מקור דבורו בשיחותיו בענין פרות שהן
 המצוות, ויוכיחו באהבה על נקדת "קבל האמת ממי שאמרה" בלי
 דקדוקי הבל מיתרים, וידבר מעבודת מציאת רמזים מפל דבר ודבר
 כהנהגת מוהרנ"ת ו"ל, על-פי דעת רבנו ו"ל.

ג' תשפד קנא
 ידבר ממשלות ספרי רבנו ו"ל להפצה, ויתנה בכאב מה שגרמו רשעי
 הערב-רב לאחינו בני ישראל הספרדים, ושעלינו לחזקם ולאמץם
 על-ידי אור רבנו ו"ל, ויבאר שרש ענין ההתנגדות והקנאה, וייעץ
 להפיץ דעת רבנו ו"ל במקום הנמצא — צפת עיר הקדש, ועל-ידי
 שמתזקקים את הזולת, יש לו בעצמו חזוק. והעקר — להאיר בבחורים
 ענין ההתבודדות וסדר-דרך-הלמוד, ויגלה שהמתלקת על המקרב
 אחרים מכרחה להיות, על-פי דברי רבנו ו"ל.

ג' תשפה קנג
 ידבר משמחת הבשורה על התארגנות קבוצה המשתוקקת לדרכי רבנו
 ו"ל, ויזכיר משלות ספרים, ויגלה הערכות שירגיש מי שיכניס את עצמו
 בעבודת ה' — סדר דרך הלמוד והתבודדות, ויעזר מאד על מצות
 השמחה בפרטיות.

תְּכַן הָעֲנִינִים

שסא

ג' תשפו קנד

יחזק שלא להמשיך את עצמו אל הצער, וצריך למצא בו הרחבה, וידבר מענין מציאת הזווג במענה פרטי, ויעורר להכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה, ויספר עבדה מאחד מאנשי שלומנו, איך שחזק את עצמו עם הפסוק: "ועת צרה ליעקב" וכו', ויעורר על קביעות שעורים והתפללות הקבועות, וירחיק מפתחים של הכל, וידבר מהפיכת היגיון לתוף שמחה.

ג' תשפז קנו

ידבר נפלאות מהסבה שלא ראו אצלנו 'מופתים', ולא דברו מזה, ויבהיר הענין היטב בטוב טעם ודעת, על-פי מאמר זהר, ועל-ידי-זה מוכן החלוק בין ההולכים בדעת רבנו ז"ל לאחרים.

ג' תשפח קנז

ירחיק ויגנה מאד מדה הרעה של חנפה, ויעורר למאמין לשוח הכל להשם? תברך, ולבטח בו, כי ממנו ישועתו.

ג' תשפט קנז

יחזק את עצמו, שכל תלאותיו ורדיפותיו הן בענין גלוי אור רבנו ז"ל ועסקיו, ויבאר ענין המקבל עליו על תורה וכו', וירחיק מריצה אחר ההכל ויורו לברח מעמל העולם הזה אל עמל התורה, ולהתרחק משעבודים אל בני-אדם וכו', כי צריך לבקש רק מהשם? תברך.

ג' תשצ קנח

ירחיק מעצבון שמשתלט בפתע על אדם, ויעורר לילך עם הגלוי של "בצר הרחבת לי", ויגלה ענין רבנו ז"ל שהוא גלוי אמונה, ויעורר על הדבור להשם? תברך, ועל הסכנה של בני-אדם, שהם מונעים גדולים, ויזהיר להסתכל על טובות השם? תברך.

ג' תשצא קנט

יחזק על שמחתנו ביצענו מרבנו ז"ל, והעקר — אי התנגדותנו עליו, ויספר עבדה בשם ר' לוי יצחק ז"ל על התחזקות משמחתם המערבבת של המתנגדים לנו, וימשיל זאת לענין החולקים על ספריו, ויזכיר דברי הליצנות שהמציאו על מוהרנ"ת ז"ל, ורק ממנו נשאר זכרון קדוש, ויחזק מאד על תפלה והתבודדות, ומלבד סדרי הישיבה, לעשות סדרים בכל התורה, ויאמץ מאד מאד על אמונת ההשגחה פרטית.

ג' תשצב קסא
 זְהִיר מֵאֵד מֵאֵד עַל הַמְצָוָה הַחֲמוּרָה שֶׁל כְּבוֹד אָב וְאִם, שֶׁהִיא חֲמוּרָה
 שֶׁבְחֲמוּרוֹת בְּכָל אִפֵּן שֶׁבְעוֹלָם.

ג' תשצג קסב
 יַעֲנֶה לְשׂוֹאֵל — הֲאִם אֶפְשֶׁר לְקַיֵּם מִצְוֹת צְדָקָה וּמִתְנּוֹת לְאֲבוֹנִים עִם
 בְּחֹר יְשִׁיבָה.

ג' תשצד קסג
 יְדַבֵּר מִגְדֻלְתּוֹ שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיָּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה מַעֲלָתוֹ גְּדוּלָה וְנִפְלְאוֹת
 עַד מֵאֵד, וְיִכּוֹל לְהַתְעַלּוֹת מִכָּל הַמְקוֹמוֹת שְׁלוֹ, כִּי יֵשׁ בּוֹ נִקְדָּה קְדוּשָׁה
 שֶׁל מְסִירוֹת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשׁ ה', אֶפְלוּ הַקֵּל שֶׁבְקָלִים, וַיַּעֲזֹר שֶׁלֹּכֵן כָּלֵם
 יְכוּלִים לְחַזֵּר בַּתְּשׁוּבָה, אֶפְלוּ מִעֲבֻרוֹת הַחֲמוּרוֹת בְּיֹתֵר.

ג' תשצה קסה
 יְחִזֵּק אֶתְּךָ, שְׁבִית־דִּין דְּנוּהוּ לְחֻבָּה, וְהוּא יוֹדֵעַ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא פְּטוּר,
 וַיַּעֲזֹרוּ לְצִיַּת לְפָסֵק דִּין תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁבּוֹדָאֵי הוּא אֲמַת וְכו',
 וַיִּגְלֶה מַעֲלַת בְּתֵי דִינִים הָאֲמַתִּיִּים, לְעַמַּת הַמִּתְחַזֵּים שֶׁהַתְּפֹשֶׁטוּ בְּדוֹרְנוּ.

ג' תשצו קסו
 יְגַלֶּה לְאִיזוֹ מִטְרָה נוֹתְנִים הַמְטַבֵּעַ שֶׁהוּא זָכָר לְמַחְצִית הַשָּׁקָל בְּעָרֵב
 פּוּרִים.

ג' תשצז קסז
 יְדַבֵּר מִכֶּף שְׂרוּצָה לְהַשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחַת רַבּוֹ, הַיֵּאָדָּר יִצְרָף לְזֶה שְׂמִינָה עַל
 שְׁלוֹם וְשִׂמְחַת בֵּיתוֹ.

ג' תשצח קסז
 יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִקְדָּשֵׁת יוֹם הַפּוּרִים הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, וַיִּגְלֶה
 מַעֲלָתוֹ שֶׁהִיא יוֹתֵר מִיּוֹם הַכּוֹפּוּרִים, וַיִּבְאֵר גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְפַעַל
 יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת וְנִצּוּרוֹת בְּיוֹם נִשְׁגָּב זֶה — אַחַת בְּשָׁנָה.

ג' תשצט קסט
 יְדַבֵּר מֵאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל הַמְבִיאָה לְקִרְבַּת אֱלֹקִים, שְׂזוֹ תְהִיָּה הַגְּאֻלָּה, וַיִּגְלֶה
 סוֹד עֲנִיָּן פּוּרִים שֶׁהוּא רַעֲיוֹן הַעֲזֹר לְזוּלַת וּלְשִׂמְחוֹ.

ג' תת קסט
 יְדַבֵּר מִעֲנִיָּן הַשְּׂכָרוֹת בְּפוּרִים, וַיִּזְכֵּר מִדְּבָרֵי הַ"סוֹד וְשֶׁרֶשׁ הַעֲבוּדָה",
 שֶׁאִסוּר שְׂתִיָּה עַל חֶשְׁבוֹן קִיּוֹם הַמְצוּוֹת וְהַתְּפִלוֹת, וַיִּבְאֵר מֵאִמְרָם ז"ל:

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שסג

גְּדוּלָה הַסֵּרֶת טַבְעַת וְכוּ', וְעַל-פִּי זֶה יִבְהִיר לְשׁוֹן חַז"ל 'עַד דָּלָא יָדַע
בֵּין אֲרוּר הַמֶּן לְבְרוּךְ מְרַדְכִי, וַיִּדְבֵר מְקַדְשֵׁת פּוּרִים — הַמַּתְקַת הַדֵּינִים
וְקַבְּלַת הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ.

ג' תתא קעא

יִדְבֵר מִמַּעַלֶּת כְּלָלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל בְּדוֹר הַזֶּה, אִיךָ שֶׁהִשְׁתַּקְמוּ אַחַר הַחֲרָבָן
הַנּוֹרָא, וַיִּתְאַר חֲרִיקַת שְׁגִיָּהֵם שֶׁל הָעַרְב־רַב, שֶׁחָלְמוּ עַל נְתוּק הָעַם מִדַּת
וְהַתְּבִדּוּ, וְלָכֵן מִחֲרָפִים אֶת גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה הַמַּעֲמִידִים הַדַּת עַל תְּלָה,
וַיִּגְלֶה שְׁעֲלִינוּ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה עַל בְּזִיוֹן הַתּוֹרָה.

ג' תתב קעג

יִדְבֵר מִעֲנִין הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת", וַיִּגְלֶה מֵהוּת הַחֲבוּר הַזֶּה
וְעֲנִינוּ, וַיִּתֵּן עֲצָה בְּעֲנִין סֵדֶר הָאֲמִירָה בְּסֵפֶר נִפְלָא זֶה.

ג' תתג קעד

יִדְבֵר מִעֲנִין הַכּוֹנֵה שֶׁל הַשְּׁמוֹת "אֵל אֱלֹהִים" שֶׁבַעֶת אֲמִירַת הַתְּקוּן
הַכְּלָלִי, וַיִּגְלֶה שֶׁרָשׁ עֲצָתוֹ לְכוֹנֵם בַּעַת אֲמִירַת מְזִמּוֹר ע"ז, וַיִּגְלֶה
בְּכָל-לִיּוֹת מַעַלֶּת אֲמִירַת 'תְּקוּן הַכְּלָלִי' בְּכָל יוֹם, וְעֲנִין אֲמִירַתוֹ בְּצִיּוֹן
רַבּוּ ו"ל.

ג' תתד קעו

יִדְבֵר נִפְלְאוֹת מִעֲנִין סֵדֶר-דְּרָךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבּוּנוּ ו"ל, שֶׁהַמְּלִיץ עַל רַבּוּי
הַלְמוּד מְאֹד, אֲבָל יַחֲזֵק עַל עֲנִין 'מְעַט גַּם-כֵּן טוֹב', שֶׁאֲסוּר לְהַבְהִיל
מִרַבּוּי וְלַעֲזֹב אֶפְלוּ הַמְּעַט, אֲלֵא לְהַמְשִׁיל זֹאת לְמִזּוֹן גִּשְׁמִי, שֶׁמָּה
שְׂאוּכָלִים הוּא טוֹב, הָעֶקֶר שְׂאוּכָלִים, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד מְאֹד עַל שְׂקִידָה
בְּדִלְתוֹת הַתּוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה.

ג' תתה קעז

יִבְאֵר מְדוּעַ צְרִיכִים לְהַתְקַרֵּב אֶל צַדִּיק, וַיִּסְבִּיר בִּיצֵד הַיָּא הַהִתְקַרְבוֹת
וּבִמָּה, וַיִּגְלֶה שֶׁצְרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ אַחַר הַצַּדִּיק שֶׁיִּכּוֹל לַעֲזֹר לוֹ
בְּחַפּוּשׁ אַחַר חַפּוּשׁ, וְהָעֶקֶר — לְמַצָּא מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהָאִיר הַשְּׁגַת הָאֱלֻקוֹת
בְּנִמְצָא בְּתוֹךְ הַחֲשָׁךְ.

ג' תתו קעט

יִדְבֵר מִעֲנִין הַחֲשָׁךְ שֶׁקָּדַם לְאוּר כְּבִכְרִיאַת הָעוֹלָם, וַיִּגְלֶה שֶׁזֶה סוּד
הַיְרִידָה שֶׁהִיא צִרְךָ הָעֲלִיָּה, כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה הַתְּחִיָּקוֹת וְהַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל
פַּעַם וַיַּחֲזֵק מְאֹד.

ג' תתז קפ
 יגלה נפלאות בהלמוד העמק של חזוק אמונה, שממשיכת שמחה, ולצדיק יש ישיבה שלומדים שם אמונה, ומשם נשפעות כל הברכות.

ג' תתח קפא
 יעורר את האדם שלא יהיה בטלן, ויסתכל תמיד על עצמו, ועקר ההתקרבות לה' הוא על-ידי הצדיק, ויעורר על שיחה בינו לבין קונו ועל שעורין כסדרן, ויספר עבדה מאנשי שלומנו, איך שחזקו אברך חקף אחר השבע ברכות שלו על קימת חצות כסדר, ויחזר על שיחת אנשי שלומנו בענין הרגל הגוף להתבודדות, וירגיל לברח אל שער השמים, לפרש שיחתו ולומר תקון הכללי.

ג' תתט קפב
 ירוז לצית את רבנו ו"ל ומוהרנ"ת ו"ל בכל עצותיהם, ובעקר בעצת ההתבודדות, שהדבור הוא הצמצום, ויגלה לנמען, שרק על-ידי זה יזכה להיות בציון רבנו ו"ל, אך יבאר, שעקר ענינו של רבנו ו"ל — לעשותנו אנשים פשרים וצדיקים, ויעורר לצית בענין תורה בהתמדה ותפלה במתיקות, ויגלה, שענין רבנו ו"ל הוא רק תורה ותפלה, ולשאף לפשטות יהדות, בחינת פראקטיק, שהזכיר רבנו ו"ל, ויבהיר ההפרש בין אלו שלוקחים ענין ברוסלבר חסידות לספורט ומשחק, לאלו הרציניים בקבלת על של למוד התורה, שזוכים לכל טוב אמתי ונצחי.

ג' תתי קפג
 ידבר נפלאות לאברך צעיר בשנה הראשונה לנשואיו, ויגלה לו מעלת נקדת החבר, שהיא עקר גדול בדבר רבנו ו"ל, וירגילנו לדבר אליו ותברך בכל עת מצוא, ויגלה לו יקרת כל דבור ומעלת כל למוד ולמוד שחוטפים, שזהו הצלחה לנפש, ויעורר שלא להסתכל על אחרים, כי אין לנו אלא את רבנו ו"ל ותלמידיו, ורק אותם נצית, ויעוררו מאד על שעורין כסדרן בכל יום.

ג' תתיא קפז
 ידבר ידידות לנמען, שמעוררו על חבור ספרים בלשון פשוטה לבעלי תשובה, באפן של חוכרות קטנות, ויגלה מדוע נמנע מלכתב בשפה העברית, ויביע הסכמתו להצעה לקרב רחוקים על-ידי זה, ויעורר הנמען תושב צפת לקרב נפשות להשם ותברך במקומו דיקא, ולא לעשות מציאות דיקא מרכז אנשי שלומנו שבירושלים, ויבאר ענין נקדת החבר ואור ישר ואור תוור, ויחזק מאד על זה, ויורהו על תפלה

בציוני הצדיקים דשם וכו', ויגלה נוראות בשמחת רבנו ז"ל, שרצונו להתבודדות כל היום, ויבאר היטב ענין זה, ויעורר על נחיצותה לכל אנשי שלומנו, ויחזיק מוכיחים, ויחזק האהבה והאחדות שבין אנשי שלומנו, ויזרו לחבר את עצמו עם בתי כנסיות של אנשי שלומנו, וידבר מהספר "תורח השמש", ויעורר על סדר-דרך-הלמוד, ויזכיר הדבורים שנדברו בסעדה שלישית, ויצית אש ההתלהבות של שמחת התקרבותנו, ואי זלולנו בספרים הקדושים, ויעתיק חמשים סעיפים של שיחות וספורים, עבודות ומעשיות נוראים ונפלאים מאנשי שלומנו הקדושים שבכל דור בענין "לדבר עם הזולת מעבודת ה'", תוכם רצוף אהבה, דבורים יקרים מאד.

ג' תתיב רז
 ידבר מקדשת חדש אדר ומעניני דפוריא, וממעלת נשמות ישראל כשמתאחדות יחדו, ומענין הגאולה והגלות וקלפת הקן-עמלק והכנענה במהרה בימינו.

ג' תתיג רט
 ידבר מענין היראות הנפולות והעלתן ותקונן על-ידי ששופט את עצמו ועושה דין למטה, ואזי אין דין למעלה.

ג' תתיד רי
 יבאר מאמרם ז"ל: "כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוך", ויגלה שבכל מקום יהודי יכול להמשיך על עצמו בחינת קדשת ארץ ישראל, ולהפך, חס ושלום, ויתנה מצב הדור בארצנו הקדושה, ויקנה לגאולה הקרובה.

ג' תתטו ריג
 ידבר מענין שלמות ושלום, שהיא האמונה והדבקות בה, שזוכים לזה על-ידי צדיקי הדור, ויעורר לבוא אל הצדיק, ולספר לו מה שעובר, והצדיק ילמדו דרך בתפלה והתחזקות, ויעורר מאד על ענין אמונת חכמים.

ג' תתטז ריד
 ידבר נפלאות מענין שחסרים לאדם דבורים בעת ההתבודדות, וימליץ לעשות מזה בעצמו תפלה, ויגלה שזה בא מחסרון אמונה, ועל-כן צריך לבקש על זה בעצמו, ועל-ידי-זה יבוא לישוב הדעת ושמחה, ויגלה מעלת התפלה כשהיא בשמחה, וידבר ממעלת הנגינה הקדושה, ויחזק מאד לעשות פעולות שונות להיות בשמחה, ולהחיות את עצמו,

ועל-ידי-זה יזכה לדבר אליו יתברך ולהשראת הקדושה.

ג' תתיז ריז

ידבר נוראות נפלאות בענין הדבורים אל השם יתברך, לנצח מלחמת הסמ"ך-מ"ם שעושה מניעות על הדבור בעצמו, ויגלה שעל-ידי השקיפה בספרי רבנו ז"ל, נפתח הפה ויש דבורים, וייעץ לעשות מזה בעצמו תפלה נאה, ומכל ירידה שרק לא תהיה להמשך אל האמת — שהוא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ויבאר שענין תפלה צריך להיות בנקדה השיכת לו בעת ההיא.

ג' תתיח רכ

יעורר את הרוצה להכנס לגנויא דמלכא, היכלי סודות התורה וחקמת האמת, שקדם יהיה בקי בספרי רבנו ז"ל, וכן ב"לקוטי-הלכות", עד שיהיו שגורים על פיו וכו', ואחר-כך יפנה אל ספרי הרמ"ק, ומשם יוכל להבין היטב את כתבי האר"י ז"ל, ויגלה, שהעקר למצא את הקדוש-ברוך-הוא בכל הלמודים, ואסור ללעג על אף ספר חדש שיוצא, ויגלה מאלו הספרים בכתב יד שיש תחת ידיו.

ג' תתיט רכג

ידבר מגדלת הציור הקדוש של רבנו ז"ל, ומעלת הזוכה להיות שם, וזה שיך אף לנשים וקטנים, ויגנה המצב, שיש בעלי תשובה שכבר נותנים 'תקונים' לאחרים, ויגלה שבדור הזה אין כאלו דברים, ויעורר על ענין התקבצות אצל רבנו ז"ל בראש השנה.

ג' תתכ רכה

יגלה שכל ענין הסגלות המובאות בספרי ודברי רבנו ז"ל, עקר הכוונה להרבות בתפלה עליהן, שנוזקה לקיים הסגלה בעצמה, ויפליא באמתות הסגלות שבדק ונסה על עצמו, וידבר משיחת ר' נחמן טולטשינער ז"ל, שפהיום צריך לעסק ביותר בספרי מוהרנ"ת ז"ל, ויגלה מדוע מחבר ספרים חדשים יותר ויותר פשוטים כפי מצב הדור.

ג' תתכא רכז

יסביר באפן נפלא ענין הצדיק והתקשרות עם בני ישראל אליו, ויבהיר מהו 'אמונה עם דעת', שצריך שתהיה בהצדיק, אשר בלי זה אפשר לפל מהאמונה, ויבאר מעלתם של כל ישראל בשוה וכו', ומענין רופאים ורפואות, איך בן אפשר לסמך עליהם על-פי דעת רבנו ז"ל.

תְּכַן הַעֲנִינִים

שסז

ג' תתכב רכט

יְדַבֵּר מִמְצוֹת זְכוּת מַעֲשֵׂה עֲמֶלֶק, וּבִפְרָט מַעֲשֵׂה הַעֲמֶלְקִים שֶׁבְדוֹר
הָאֶחָרוֹן שְׂרוּצִים לְהִכָּחִישׁ וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִעֲנִין אֵי הַתְּעַרְבוֹת גּוֹיִים וַיהוּדִים
שֶׁזָּהוּ חֵק וְכוּ', וְעֲנִין אַהֲבָה בֵּין אֶחָד לְזוּלָתוֹ שֶׁנִּתְגַּלָּה בַּפּוּרִים, שֶׁזָּהוּ
סוּד מִצְוֹת הַיּוֹם.

ג' תתכג רל

יְדַבֵּר מִעֲנִין קְלִפַּת עֲמֶלֶק וּמַהוּתוֹ לְהַטִּיל סִפְקוֹת, וּבִכְחוֹ שֶׁל מִשָּׁה שֶׁהוּא
נִצְחִי, מְנַצְחִים אֶת עֲמֶלֶק, וַיִּגְלֶה מַהוּת הַשְּׂמֻחָה שֶׁל פּוּרִים וְחֻדֵּשׁ אֲדָר,
שֶׁעַל־יְדִי־זֶה מְגַרְשִׁים הַקְּלָפוֹת וּמְמַשִּׁיכִים הַגְּאֻלָּה בְּעוֹלָם.

ג' תתכד רלב

יִתֵּן עֲצָה לְבַלְבוֹל הַמַּחְשְׁבוֹת, לְלַמֵּד אֵיזֶהוּ עֲנִין, וַיֵּאָרֶךְ לְתֹאֵר הַיֶּאֱרָךְ
הַתְּפִלָּה לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בְּהַתְּבוּדוֹת מוֹעִילָה לָזֶה, וּבִפְרָט אִם עוֹסֵק בְּזֶה
יָמִים וְשָׁנִים, שֶׁעַל־יְדִי־זֶה יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לַה', וַיַּעֲוֹרֵר לְהִתְאַזֵּר בְּעִקְשׁוֹנוֹת
עַל דְּבַר זֶה, וַיִּזְכֹּר הַסֵּפֶר "הַשְּׂתַפְכוֹת הַנֶּפֶשׁ" וְסִפְרוֹ "שֶׁעַר הַשָּׁמַיִם",
וַיִּבְאֵר אֵיךְ צָרִיךְ לְקַיֵּם מִצְוֹת תּוֹכְחָה, וַיְדַבֵּר מִשְׂכַּחַת דְּקַדְשָׁהּ, וּמִעֲנִין
לֹא לְהִסְתַּפֵּל עַל אַחֵרִים וְרַעְתָּם, רַק הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד, שֶׁפְּלוֹת עֲצָמוֹ
וַיְגַדְלוֹת הַבוֹרָא.

ג' תתכה רלד

יַעֲוֹרֵר מֵאֵד לְהַקְפִּיד עַל תְּפִלַּת הַמְּנַחָה בְּזִמְנָה קִדְּם הַשְּׂקִיעָה כְּהַקְפִּידַת
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וַיִּזְכֹּר עוֹד אַרְבַּעַת עֲנִינִים שֶׁהֵיוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ נוֹהֲגִים
בָּהֶם בְּעֲנִין תְּפִלַּת הַמְּנַחָה.

ג' תתכו רלה

יְדַבֵּר מִעֲנִין זְמַנוֹ שֶׁמְבַלָּה לְעֲנִין קְדוֹשׁ כְּזֶה, וַיִּתֵּן עֲצָה לְכַעַס — טְבִילָה
בַּמַּקְנָה עִם יְחוּד הַשִּׁיף לָזֶה.

ג' תתכז רלה

יִגְלֶה שֶׁעָקֵר הַהֲצִלָּחָה לְמִי שְׂרוּצָה בְּעֲנִין חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב הוּא רַק עַל־יְדִי
שֶׁשׁוֹקֵד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ וְ"ל וּמוֹהֲרֵי" ת וְ"ל, וְאֵינוֹ מְסַתְּפֵל עַל אַחֵרִים.

ג' תתכח רלו

יְדַבֵּר מִעֲנִין מְשֻׁלוֹת שֶׁל סִפְרִים שׁוֹנִים, וּמִהַדְּפָסֵת קוֹנְטְרַס "תְּזַרַח
הַשָּׁמֶשׁ" עַל בְּרִפְתַּת הַחֲמָה, וּמִהַדְּפָסוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁל סִפְרִים חֲדָשִׁים
וּמְשֻׁלוֹת לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּגְלֶה אֲגַב מַעֲלַת הַהַדְּפָסָה וְהַהֲפָצָה שֶׁל אֱלוֹ
הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים.

ג' תכט רלז

ידבר מהשואה הרוחנית הנוראה שעשו הערבי־רב בשנים האחרונות, שגדלו דור על ברכי הכפירה, רחמנא לצלן, ולכן באות כל־כף הרבה צרות עלינו, כי כיון שנתנה רשות וכו', ועל זה שלא מוחים ומקריבים אחרים וכו', וידבר מענין בנוס לתפלת רבים במצמד גדולי הדור, שבודאי צריך להשתתף, ויגלה מעלת תפלה כזו, ויארץ לדבר מענין תפלה בכלל, איך מקבלת ומרצה בשמים וכו', ומתפלה לעני, וכן מענין הנכנס לבית־הכנסת ולבית־המדרש בעולם הזה, שאז לכל טוב נצחי יזכה.

ג' תתל רמב

ידבר מענין שלום־בית, שהוא יסוד חזק בנרקי רבנו ו"ל, וירחיב הדבור במעלת הזוכה להשרות השכינה בביתו, על־ידי השלום, ויחזק מי שחוזר בתשובה היאך יתנהג עם אשתו להפקה לגמרי.

ג' תתלא רמד

ימן דרך נכונה ונכונה לחזור בתשובה, שההכרח לו להמתין עד שיתהפך גופו לטוב, כי עדין רגיל ברע, ואין זה כל־כף מהר, וייעץ לו להתנהג בתכונה עם אשתו והילדים, אשר על־ידי סבלנות יזכה להשיב גם אותם.

ג' תתלב רמה

ימן עצה פרטית בענין איזו עבודה לבת ישראל, ויתנה עצתו באופיה של הבת — לעליה ולא לירידה.

ג' תתלג רמה

ידבר מענין יפה תלמוד תורה עם הדרך ארץ, ושיחת מוהרנ"ת ו"ל בענין זה, וייעץ למי שרוצה לזכות ללמד כל היום — מה יעשה, ויזרו על ענין כבוד האשה המביא עשירות.

ג' תתלד רמו

ידבר נעיונות על־פי המאמר: "חשך אין מגרשים במקלות", ויזרו לעבד בכוון של 'מצט מן האור דוחה הרבה מן החשך'.

ג' תתלה רמז

יגנה המדה הרעה שאדם יושב לדבר בתברו, ויגלה מאין בא החטא של לשון־הרע והתלווצות מהזולת, וידבר מענין שמירת הזמן.

תִּכְן הָעֲנִינִים

שסט

ג' תתלו רמט

יְדַבֵּר מֵעֲנִין ה'תְּכַלֵּת' שְׁחָדַשׁ הָרַב הַקְּדוֹשׁ מְרַאדִּיזִין, וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ נִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו בְּזֶה, וַיְגַלֶּה מַעֲלַת עֲנִין זֶה כְּפִי הַנְּרָמָז מְרַבְנוּ ו"ל, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין לְבִישַׁת צִיצִית, מַעֲלַת הַבְּגָדִים, וּמִקֶּרֶת מְצוּהָ נִוְרָאָה זוּ, עֲנִינָהּ וּמַהוּתָהּ וּסְגֻלָּתָהּ.

ג' תתלו רנ

יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַבְּקָשָׁה וְהַחֲפוּשׁ אַחַר הַצְּדִיק הָאָמֵת, שְׂיָכוֹל לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְאָדָם, וַיְדַבֵּר מִהֶסְתֵּרָה הַנִּוְרָאָה שְׂיֵשׁ עַל הַצְּדִיקִי אָמֵת וְכוּ', וְעֲנִין הַתְּפָרְסָמוֹת מִפְּרָסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר, וַיִּתֵּן עֶצֶה לִידַע מִי הוּא הַצְּדִיק הָאָמֵת, שְׂיָכוֹל לַעֲשׂוֹת עִמִּי טוֹבָה אָמֵתִית וְנִצָּחִית.

ג' תתלח רנב

יְדַבֵּר לְאֲבוֹת הַבְּחוּרִים שְׂיִוָּשְׁבִים וְלוֹמְדִים, שְׂכָפִי הַנְּסִיוֹנוֹת שְׂיֵשׁ עַל הַדּוֹר הַשֶּׁפֶל שְׁלֵנוּ, בְּנֹדָאֵי רְאוּי וּמְכָרָח כָּל אֶחָד לְהַשִּׂיא אֶת בְּנָיו בְּנִעוּרֵיהֶם מִמֶּשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לִילָדִים קְדוֹשִׁים וְטַהוּרִים.

ג' תתלט רנד

יְדַבֵּר מֵעֲנִין דְּאָגוֹת וּבִטוּלָן, וַיַּעֲוֹר לְשַׁכַּח כָּל הָעֵבֶר, וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עִם פָּנִים אֶל הָעֵתִיד.

ג' תתמ רנה

יְדַבֵּר מִהַחֲיוֹב שְׂמַנָּח עַל כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לַעֲסֹק בַּהֲפָצָה, וּמִהַחֲוֹב לְהַנְּשֵׂא מִקֶּדָם, וַיַּחֲזֹק עַל אֲהַבָה שְׂפִינְ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְהַעֲקָר — לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ סִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וַיִּתְאַר גְּדֻלַּת בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, בְּחֵינַת: "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין הַתּוֹרָה הַמְּדַבֵּרֶת מִזֶּה, וַיִּזְכִּיר דְּבוּרִים שֶׁדַּבֵּר בְּסַעֲדָה שְׂלִישִׁית עַל-פִּי הַתּוֹרָה קִנְיָה, וַיִּתְאַר מַה שְׁנֹדַבֵּר בְּשַׁבַּת אַחַת אֶצְלָם, אֲף שֶׁהִבְעֵל-דְּבָר שׁוֹפֵף זָבֵל, וַיַּעֲוֹר עַל אֲכִילָהּ וּשְׂתִיָּהּ וּלְבוּשָׁהּ שֶׁל תּוֹרָה וְתַפְלָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וַיַּחֲזֹק אֶת הַנִּמְעָן הַדָּר בְּצַפַּת לְנֹצֵל אֶת הַמָּקוֹם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, וַיִּשְׁבַּח הַהֲמָצָאוֹת מִחוּץ לְיִשׁוּב, וַיִּבְקֹשׁ שְׂיִתְפַּלֵּל בְּעֵדוֹ, וַיְדַבֵּר אֹדוֹת שְׁשׁוּלַח תּוֹרָתוֹ מִהַעֲתָקַת הַתְּלִמִּידִים, וַיִּסְפֹּר שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים מֵעֲנִין הַמְּתַנֶּה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וּמִהַנְּסִיעָה שֶׁל שַׁבַּת חֲנֻכָּה תַשְׁכַּח"ד, וּמִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה עַל קְבָרֵי צְדִיקִים בְּכָלֵל, וּמִהָעֲנִין שֶׁלְּפָעֲמִים אֵין הַתְּעוֹרָרוֹת בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, וּמִהַחֲשֵׁק שְׂנֵהִיָּהּ לְהִיּוֹת שׁוֹב וְשׁוֹב עַל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ וּמִתְבַּעֲרַת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּצִיּוֹן רַבְּנוּ ו"ל, כְּפִי שֶׁסִּפֵּר ר' לױ יִצְחָק ו"ל. וּמִהִישׁוּעוֹת שְׂזוּכִים לְפַעַל שָׁם, וְהַעֲקָר הַתְּקַרְבוֹת

ברוחניות, ומקיום ענין 'עומדים צפופים' וכו' שם בציון, וממעשה שהיה, איך על-ידי תכניות של שטות, כמעט לא יכלו להכנס לציון, ועל-ידי הבטול נתבטלה הגזרה. ועוד מעשה, איך שעל-ידי קטנוניות, לא זכה אחד להגיע לציון, ורק על-ידי שמציתים לרבנו ז"ל — זוכים. ואז הרת מוהרנ"ת ז"ל לר' נחמן טולטשינער ז"ל תלמידו, לתפר הבגד לפני שבא אל הציון, ומענין הטבילה קדם, וקפידת אנשי שלומנו תושבי אומן לבא לציון לכל הפחות פעם אחת ביום, ומהמסירות נפש שלהם להיות שם בעת חצות, ואף שהיה פחד וכלבים וכו', והנהגת ר' אברהם בר' נחמן ז"ל עם הגר תמיד שהיה על הציון, ומענין התקרבות בחור אחד לר' אברהם ז"ל, שהועיל לו בענין הציון לעת זקנתו, ותאור אותו בחור על הנהגת ר' אברהם ז"ל בעת חצות, ויתאר ישוב דעתם של אנשי שלומנו תושבי אומן, ואיך התפעלו מהם אנשי שלומנו בני פולין. ויספר איך היה נראה הציון ברקע העיר אומן, והנהגת אנשי שלומנו היקרים בשבתם בקלויז, ומפליאת אנשי העיר על הנהיגה לציון, ושיחת אנשי שלומנו על הבלבולים הכדאיים קדם הנסיעה לציון הקדוש על-פי התחזקות אחד מאנשי שלומנו, ממה שציר לעצמו בעת המניעות הגדולות שהיו לו על ענין ציון רבנו ז"ל, ואז הרת אנשי שלומנו לא לבטל את הזמן שם, ונבואת ר' אברהם ז"ל על הזמן שהיה נמנע לבוא אל ציון רבנו ז"ל, ויספר מה שספר ר' אברהם ז"ל, כשהקפיד על שהחלו להביא כסאות לציון, ומה שספר מההכנה שהיתה לר' מאיר ליב בלעכער לפני ביאתו לציון, ומהדבורים שדבר ר' אברהם בעת ההתבודדות, ואיך התנהג עם המלויים אותו לנסיעה לציון, מרב דבקותו בו יתברך. ויגלה, שצריך ללמד זכות על אדם שדבוק בה, אם מרב דבקותו שוכח מסובביו, ויספר איך ארע דבר זה אצלו, כשזכה בימי נעוריו לשמש איש אלקי מאנשי שלומנו, שהיה דבוק בו יתברך, והנסים שהיו לר' אברהם בענין ממון הנסיעה לציון, ומענין איך סים בנסיעתו את כל ה"לקוטי-מוהר"ן", והגדר שעשה תמיד כשחזר מהציון וכו', ודבוריו בארץ ישראל — מאומן, ובאומן — מארץ ישראל ומהתקבצות אנשי שלומנו על הציון בל"ג בעמר, ומהקפידה שהיתה לו בקבלה, שאברהם לא ישהה בציון יותר משבועים, וידבר מענין ר' נחמן טולטשינער ז"ל, שהקפיד על זה מאד, ואיך שיעזר ר' אברהם ז"ל לר' לוי יצחק ז"ל, שלא ישמע למסיתים, רק יסע הביתה וכו', ואיך שר' יודל תלמיד רבנו ז"ל, היה לו פח לקבל מענה מרבנו ז"ל על ציונו הקדוש, ומקביעות אנשי שלומנו להיות בציון בזמנים מיחדים, ומה

שְׁשֹׁמֵעַ ר' חִיִּיקֵל מֵרַבְּנֵי ו"ל עַל-פִּי מַה שְׁשֹׁמְעוּהוּ מִתְּבוּרָד בְּצִיּוֹן, וְאִיךָ ר' אִיזִיקֵל מֵאוּמָן פָּעַל בְּצִיּוֹן רַבְּנֵי ו"ל, שִׁיְהִי לֹא מַעוֹת עַל הוֹצָאוֹת נְסִיעַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעִשְׂרֵי רוֹת שְׂבָאָה בְּעֵטְהָ, וְשִׁיחַת ר' לֹוי יִצְחָק ו"ל עַל עֲנִין הַשְּׁהִיָּה בְּצִיּוֹן בְּשַׁבָּת, וְכֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קִדְּם הַתְּקִיעוֹת. וְסִפּוּר מִדֹּו שִׁיחַ בֵּין ר' מֵרְדִכֵי סוּקוּלוֹבֵר לְר' אַבְרָהָם שְׁטֵרִינְהֵרֵץ בְּעֲנִין הַלִּיכָה לְשֵׁם בְּלִיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמֵהָאֵהָבָה שִׁהִיְתָה לְאַנְשֵי שְׁלוֹמְנוּ בַּעַת הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ, וְהַנְּהַגַת הַרֵב מִטְּשִׁהֲרִין בַּעַת הַקְּבוּץ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמֵהַפְּלִגַת מַעֲלַת רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִטְּיֵרוּוֹיִצָּא, וְסִבַּת הַתְּחַלְתּוֹ לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, וּמַעֲנִין תְּפִלוֹתָיו הַנְּעִימוֹת.

ג' תתמא רעט

יְחִזֵּק בַּעַל שְׂדַעַת אֲשֶׁתּוֹ נִטְרָפָה עֲלֶיהָ, וַיִּנְעֵץ בְּעֲנִין הַדְּלָקַת גְּרוֹת בְּשַׁבָּת וְאִמִּירַת מְזֻמּוֹר כֹּט וְכו', וַיְחִזֵּק עַל שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וַיַּעוֹרֵר בְּעֲנִין שְׂאָדָם צָרִיךְ לְלַמֵּד זְכוּת עַל עֲצֻמוֹ וְכו', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְתְּקוּ הַדִּינִים מֵעַלְיוֹ.

ג' תתמב רפ

יַעֲנֶה עַל הַתְּמִיּהָה, מִדּוּעַ אֵין הוֹלֵךְ לְבַקֵּר אֶת שׁוֹנְאוֹ שְׁשׁוֹכֵב עַל עֶרֶשׁ דָּוִי, וַיִּבְאֵר שְׁזֵהוּ דִין בְּשִׁלְחַן עֶרוֹף, וַיִּתְאֵר הַשָּׁנְאָת תְּנִים שֶׁל הַלָּה, וַיִּגְלֶה שְׁלוֹ — אֵין עֶסֶק עִם אֶף אֶחָד, רַק הַשׁוֹנֵא הַקִּים עֲלָיו מַעֲרָכָה, וְכֹלֶם נִשְׁמָעִים לָזֶה, מִחֲמַת גְּזִיד עֲדָשִׁים, וַיִּגְלֶה אִיךָ הוּא סוֹמֵךְ עֲלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּעֲנִין הַדְּפָסָה וְהַכְּסָף הַנְּצָרָךְ לָזֶה, וְאִינוּ מַחְנִיף לְשׁוֹם נִכְרָא.

ג' תתמג רפג

יְדַבֵּר מַעֲנִין מַחְשָׁבֵי קִצִּין וּמַעֲנִין הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה שְׁקָרוּכָה לְבוֹא, וּמַעֲנִין הַתְּגָלוֹת מְשִׁיחַ וְכו', וּמִתְּפַקִּידְנוּ בַּעַת הַזֹּאת.

ג' תתמד רפד

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נְפִלְאוֹת לְבַעַל תְּשׁוּבָה בַּתְּחִלַּת דְּרָכּוֹ, שִׁיְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּאֵמַת בְּלִי לְהַסְתַּכַּל עַל מַחְלוּקוֹת וְדַעוֹת שׁוֹנוֹת, וַיִּנְעֵץ בַּתְּבוּנָה אִיךָ לְהַגִּיב לְהֵן, וַיִּבְאֵר בְּאֶפֶן נְפִלְאָ מֵאֲמָרָם ו"ל: 'כָּל שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תִּפְּץ בּוֹ — מְדַבְּאוּ בִּיסוּרִים', וַיְחִזֵּק מֵאֵד מֵאֵד.

ג' תתמה רפח

יְדַבֵּר מִנְּחִצְיוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲנִין הַגְּאֻלָּה שְׁלֵא תִהְיֶה עַל-יְדֵי הַשְּׁתַּדְּלוֹת בְּגִי-אָדָם בְּעֲנִינִים גְּשָׁמִיִים, כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּקָשָׁה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא לְדַחֵק אֶת הַקֶּץ עַל-יְדֵי 'כַּחֲזִי וְעֲצִם יָדִי'.

ג' תתמו רפט

יאריף לדבר בשבחה של מצות צדקה ומעלתה המפלגת, ובגדלתן של גומלי חסדים ועוזרים לזולת, ובגנות מי שמתעלם ואינו עוסק בצדקה וגמילות חסדים, ויגלה נוראות נפלאות בנה.

ג' תתמוז רצב

יגלה המעלה של למוד ספרי רבנו ו"ל, עצה בדוקה כנגד הצרות, ויעזור להתפלל ולבקש על צערן של ישראל.

ג' תתמח רצג

ידבר מהסבלנות הנצרכת שהיא תוצאת האמונה, ויספר מעשה, איף מתנגד עלינו בקש למנע אותנו מ'להפשל' להתקרב, ויגלה שעקר ההתקרבות היא למוד בספריו הקדושים של רבנו ו"ל, ודיקא בצרוף ספרי מוהרנ"ת ו"ל.

ג' תתמט רצה

ידבר ממעלת ענין תפלה ודבור להקדוש-ברוך-הוא.

ג' תתנ רצו

יבאר באפן נפלא פסוק: "ואין שלטון ביום המות", מגדלת הצדיקים שזוכרים תמיד יום המיתה, ויגלה מעלת ודרגת צדיקי האמת בעלי מופת, ומדרגת הבטול אליו ותברך, ואיף אחז בזה מאור עינינו מוהרנ"ת ו"ל בתכלית השלמות.

ג' תתנא רחצ

יוכיח שדבר רבנו ו"ל הינו רק — ההתמדה בספריו הקדושים, ויגלה שרש המחלקת שהתחילה אז, וענין בן המלך וכן השפחה שנהלפו, ויגדלת הספר "ספורי-מעשיות", ויחזק בענין השגחה וקדם הבריאה ואחר הבריאה, וידבר ממעלת הזוכה לטעם טעם אור רבנו ו"ל, ומענין מעלת חבור ספרים לעמת דבורים הפורחים באויר.

ג' תתנב ש

יעזור לברח מאד מאד מספרים חיצוניים, וממי שמסתפל בהם, ויבאר גדל הסכנה שבהם, ומי שנדבקה בו איזו תפיסה מכפירות ואפיקורסות וכו', ויחזק על אמונה, הפך הדמיון של זה העולם, שעל-ידי-זה באה שמירת הברית, ומענין שם אהי"ה שזו התחלה חדשה — לא להסתפל על העבר.

תְּכַן הָעֲנִינִים

שעג

ג' תתנג שג
יִחְזֹק מְאֹד מוֹכּוּחִים, וַיִּחְזַק לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל וְכוּ', וְלִשְׂמַח בְּרַבְּנוּ ו"ל,
וַיִּדְבֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ג' תתנד דש
יִדְבֹר מֵעֲנִין הַשְּׁגָחָה הַפְּרִטִית, וּמִכֶּף שְׂאֲדָם צָרִיף לְדוֹן וְלִבְדֵּק אֶת
עֲצָמוֹ, שֶׁהֵכֵל בְּחֻשְׁבוֹן צָדֵק וְכוּ', וַיִּתְאַר אֶת גְּדֻלַּת סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל,
וְהַדְּבוּרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁבָּהֶם, שֶׁהֵם עֲמָקִים מְאֹד.

ג' תתנה שה
יִדְבֹר מֵעֲנִין הַחַיִּיב שֶׁל הָאָדָם שִׁיְהִיָּה לוֹ סֵדֵר כְּדָרְכוֹ שֶׁל עוֹלָם, וַיִּחְזַק
עַל הַגְּפִילוֹת — לוֹמַר תִּקּוֹן הַכְּלָלִי וְכוּ', וַיִּדְבֹר מֵעֲנִין שְׂדוּכִים, וְשִׁפְלָנוּ
שׁוֹטִים גְּדוּלִים, וְלִכֵּן צָרִיף לְהוֹרִיד הַגְּאוּהַ הַסְּרוּחָה.

ג' תתנו שז
יִחְזַק כְּנֶגֶד עֲצָבוֹת, עֲצָלוֹת, דְּכָאוֹן וּדְאָגָה, שֶׁבָּאָה עַל-יְדֵי חֲטָאת נְעוּרִים,
וַיַּעֲזֹר עַל לְמוּד "לְקוּטֵי-הַלְּכוֹת", וַיִּדְבֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

ג' תתנוז שח
יִדְבֹר מֵעֲנִין הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים וּבִטּוֹל אֵל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְּחִיָּה כָּל הַבְּרִיאָה
כְּלָה וּמֵעֲנִין הַשְּׁגָחָה.

ג' תתנח שט
יִדְבֹר מֵהָעֲנִין הָעֵמֶק שֶׁצָּרִיף שִׁיְהִיָּה בְּעֵת שֶׁמִּתְפַּלֵּל שְׂמוּנָה-עֲשָׂרָה,
וַיַּעֲזֹר עַל הַדְּבוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲפִלוּ אוֹתוֹ דְּבוּר כַּמָּה פְּעָמִים — תִּקּוֹן
לְפָגַם הַבְּרִית.

ג' תתנט שז
יִחְזַק עַל חֲדוּשֵׁין דְּאוּרִיָּתָא, וְלֹא לְהִתְיַחֵס לְאַנְשִׁים שְׂמִדְבָּרִים עָלָיו,
וַיִּדְבֹר מֵהַנְּהַגַּת מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל בְּעֲנִין חֲדוּשֵׁין דְּאוּרִיָּתָא.

ג' תתס שי
יִדְבֹר לְאַחַד, שְׂגִיטָיו רוֹצִים לְהַפְּרִיד בֵּינוּ לְבֵין אִשְׁתּוֹ, וַיַּעֲזֹרוּ לְעֲמֵד תְּזַק
שֶׁלֹּא יִהְיֶה גֵט, חֵס וְשְׁלוֹם, וַיִּחְזַק שֶׁלֹּא לְהִרְהַר אַחֲרֵי רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם,
וַיִּחְזַקוּ עַל שְׁלוֹם-בֵּית וְעַל תְּפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשֻׁדָּה.

ג' תתסא שיב
יִדְבֹר מֵעֲנִין הַדְּפִסַּת הַסֵּפֶר "תְּזַרַח הַשֶּׁמֶשׁ", וּמִמְעַלַּת הַזּוֹכָה לְדְבַר עִם
אַחֵר וְעִם חֲבֵרִים, וַיְבָאֵר עַל-פִּי זֶה מִדְּרַשׁ פְּלִיאָה בְּעֲנִין חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם

הראשון, ויאריך מאד להפליג בגדלת ומעלת הזוכה להחזיק בנקודת החבר, ויספר איך התנהג מוהרנ"ת ז"ל בענין זה, ויגלה שלעתיים התלמידים בשיחתם זוכים להחזיר להרבי את המחין.

ג' תתסב שטו

יחזק מאד אחד שקבל על עצמו לנקם בהבעל-דבר שהכשיל אותו כל-כך בימי נעוריו, ויאריך בדבר זה ומעלתו מאד, ויעוררו ויחזקו שיהיה חזק בזה, בלי להסתפל על אף ברזיה שפעולם וכו'.

ג' תתסג שיח

ידבר מזכות ההדפסה והפצה של ספרים חדשים המגלים בכלים נוחים וקלים את אור רבנו ז"ל, וידבר מהקשי שיש לבעלי תשובה חדשים, ורק על-ידי ספרים כאלו יכולים להתחזק וכו', ויחזק באמונה, ויגלה מדוע נפלט מקולמוסו לפעמים דבורים חריפים, וידבר מענין הדפסת "תנחומי השמש".

ג' תתסד שכ

ידבר מהדבקות בו יתברך ומהמדרגה שלאדם לא תהיה מחשבה אחרת זולתי ממנו יתברך. ויעתיק קטע נפלא מהספר 'שושן סודות', על דרך הבטול בו יתברך, ויחזק הנמצא, שיש לו בעיות עם בתו, ויספר לו איך החזיר הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע בת ישראל בתשובה בתפלתו, ויחזק מאד.

ג' תתסה שכב

ידבר בגנות המריבות והמתלקת ובפרטיות בין אנשי שלומנו, ויאריך לעורר בדבר נחיצות השיחה בינו לבין קונו בעקשנות גדולה, עד שזוכים לפעל ישועה בנדאי, כדברי מוהרנ"ת ז"ל, ויחזק מאד, ויזרו לא להתבלבל מאף זקן וכו', כי דבר רבנו ז"ל אינו מצמצם במקום פרטי. ועקר ההתקרבות היא על-ידי למוד ספריו הקדושים.

ג' תתסו שכה

ידבר נוראות נפלאות מקדשת ומעלת ארץ ישראל, ששם גלוי אור ה', וממעלת ימי הנעורים ומזכות תורת ארץ ישראל, וממעלת אשה העומדת לעזר לבעלה שיוכל לשבת וללמד, וידבר מענין אהבה שבין בני הזוג על-פי התורה הקדושה, ודרך בחיים איך להתנהג.

ג' תתסז שכז

ידרבן לשמח ברבנו ז"ל ובשמחת יהדותנו ובקיום המצוות, ויגלה גנות

תִּכְן הָעֲנִינִים

שעה

קלקול השמחה והעצבון, וידבר מענין שמחת השבת, שצריך להמשיכה לימות החל, ויעורר לבקש על דרך זה תמיד, ויוציא רמזים מספור של בת רבנו ו"ל וחברותיה, שעל-ידי שמחה לא נופלים לבוץ.

ג' תתסח של

יעודד תושב צפת על גדל זכותו שדר במקום קדוש כזה, וינצל המקומות האלו לתפלות, ויבאר היאך הפונה בשתוף שתי השיחות — ללמד כל היום ולהתבודד כל היום, ויעורר על התחברות לאנשי שלומנו.

ג' תתסט שלא

ישלח דרישת שלום להורים מבנם שלומד אצלו ומתקדם מאד בסלם העליה.

ג' תתע שלב

יתן עצה לאחד לברח ממסגרת שבה נקשלים אלפי בחורים, ואי סיפא לא ספרא.

ג' תתעא שלג

יחלק את סוגי הצדקות לעניני רבנו ו"ל לחמש חלקות, לידע מה קודם למה בהקמת בניני רבנו ו"ל ועניניו.

ג' תתעב שלד

ידבר מהשמחה 'שלא עשני גוי', והתקרבותנו לרבנו ו"ל, שמגלה לנו ענין הדבור אליו ותברך. ויגלה כסופיו למסר נפשו על גלוי אור ודעת רבנו ו"ל, ובפרט בחבור חבורים לכל ענין ועת, וידבר מקבוץ פרטי שעושים פשאים משתוים כלם, ויספר איך זכה להפיר קבוץ נפלא בארצות-הברית בתחלת התקרבותו.

ג' תתעג שלו

ידבר מאמונה שהיא תקון הפגם, והעקר לזכות לאמונה, ומזכה את האדם למחילת עוונות.

ג' תתעד שלז

ידבר מגלוי ענין רבנו ו"ל בספרו "לקוטי-מוהר"ן", שפותח את המוח והדעת, ואת זה אי אפשר להסביר לאחר כלל.

ג' תתעה שלז

ידבר מן שהוא אינו מחפש לילך בכת, ולתפס בחורים מישיבות

וְלִדְרֹשׁ בְּפָנֵיהֶם, רַק מִקְרֹב אֶת אֱלוֹ הַבָּאִים לְאַהֲלוֹ, וּמְזֹרוּ לְכַבֵּד אֶת
הָרְאשֵׁי יְשִׁיבוֹת וְהַמְשַׁגִּיחִים, וְלִכְרַח מִמְרִיבוֹת.

ג' תתעו שלט

יְדַבֵּר עַל שְׁלוֹם בְּכָל הַמְשַׁפְּחָה, וְעַם אֲשֶׁתּוֹ צָרִיף בְּיֹתֵר לְדַקְדָּק עַל
שְׁלוֹם־בַּיִת, וְיַעֲזֹרֵר לְשֹׁמֵר עַל כְּבוֹד הַצַּדִּיק, וְהַזֹּכֶה לְהַתְּבוֹדֵד — מֵחוֹ
מִיָּשָׁב, וְשׁוֹמֵר עַל שְׁלוֹם בַּיִתוֹ.

ג' תתעז שמ

יְגַלֶּה אִיךָ שֶׁעֲנָן רַבֵּנוּ ז"ל הוּא הַהֶפֶךְ מִחֲנֻפָּה לְכִנְיָ־אָדָם בְּעִבּוֹר מַעֲוֹת,
וְיִזְהִיר שֶׁהַפְּצַת דְּבַר רַבֵּנוּ ז"ל צָרִיף לְהִיּוֹת לְשֵׁם שְׁמַיִם וְלֹא לְשֵׁם פְּרִיָּסָה
וְכו'.

ג' תתעח שמ

יְדַבֵּר מֵעֲנָן שְׁמִירַת הַזְּמַן וְגִנוּת הַבְּטָלָה וְיִשׁוּב הַדַּעַת וְגִדְלַת רַבֵּנוּ ז"ל,
שֶׁמִּכְבֵּד אוֹתָנוּ וְכו'.

ג' תתעט שמא

יְדַבֵּר מֵעֲנָן שְׁלוֹם־בַּיִת וְכְבוֹד הָאִשָּׁה, וְיַעֲזֹרֵר וְיֹזְכִיחַ מְאֹד עַל זֶה.

ג' תתפ שמב

יְבִיעַ שְׂמֵחָתוֹ הַגְּדוּלָּה עַל סְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁנִּדְפְּסִים וְחוֹזְרִים וְנִדְפְּסִים,
וְעַל־יְדֵי אֲחֵרִים וְכו', וְיַעֲזֹרֵר עַל הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְיִדְבֵּר מִסְפָּרִים
הַנִּדְפְּסִים אֲזוֹ, וּמִתְּכֵנִית לְעוֹד סְפָרִים חֲדָשִׁים קְדוּשִׁים.

ג' תתפא שמג

יְדַבֵּר מִזְכוּתוֹ שֶׁל הַמְשַׁמֵּשׂ אֶת רַבֵּנוּ ז"ל בְּהַפְּצַת דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל, וְעִבְדָּה
מֵעֲנִינַת מֵאֲחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִתְבַּטָּא עַל דְּבַר שְׂמוּשׁוֹ אֶת רַבֵּנוּ ז"ל,
וְיִדְבֵּר מֵעֲנָן מְצִיאַת הַזְּוִיג, וְיִגְלֶה שְׂאֵלוֹ הַרוֹקְקִים עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים
שֶׁמְגַלִּים אֶת רַבֵּנוּ ז"ל — עוֹד יִתְחַרְטוּ, וַיִּחְזַק עַל עֲבוֹדָה קְדוּשָׁה זו
שֶׁל הַפְּצָה.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תְּקוּן הַכֶּלֶל

תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת הַחֲטָאִים
וְהוּא פָּגֵם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצִלָּן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנָסָה וְלַהֲצִלָּתָהּ
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת
אֲשֶׁר־י מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תְּקִנּוֹ, גָּלוּ וְצָוָה לְפִרְסָמוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל.
רַבְּנֵנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא אֹרֵר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אָדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יַדִּי
חֲסִידֵי בְּרִסְלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

תקון הפללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה ברחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז.

מכתם לדוד שמרני אל פי-חסייתי בך: אמרת ליהנה אדני אתה, טובתי בל-עליך: לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי כל-חפצי-כם: ירבו עצבותם אחר מהרו, בל-אסיה נספיהם מדם, ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: יהנה מנת חלקי וכוסי, אתה תומיה גורלי: חבלים נפלו-לי בנעימים, אף-נחלת שפרה עלי: אברך את-יהנה אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: שויתי יהנה לנגדי תמיד, פי מימיני בל-אמוט: לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: פי לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך לראות שחת: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך נצח:

לב.

לְדוֹד מְשָׁפִיל, אֲשֶׁרִי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: אֲשֶׁרִי-אָדָם,
 לֹא יִחַשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן, וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ
 עֲצָמִי, בְּשֹׁאֲגָתִי כָּל-הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדְךָ, נִהַפְּךָ
 לְשֵׁדִי בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה: חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ, וְעוֹנֵי לֹא-כִסִּיתִי,
 אִמְרָתִי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיְהוָה, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה:
 עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל-חֹסֵיד אֲלֶיךָ לְעַת מְצֵא, רַק לְשֹׁטֶף מִיָּם רַבִּים
 אָלָיו לֹא נִגְיַעוּ: אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרַנִּי רַגְלִי פִּלֵּט תְּסוּבְּכֵנִי
 סֵלָה: אֲשֶׁפִילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זֶה תִּלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: אֵל תִּהְיוּ
 כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבֵּינ בְּמִתְגַּוְרֶסֶן עֲדִיו לְבָלוּם בַּל קָרַב אֲלֶיךָ:
 רַבִּים מְכֹאֲבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה חֹסֵד יְסוּבְּכֵנוּ: שְׂמַחוּ
 בִּיהוָה וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְגִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל-לֵב:

מא.

לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: אֲשֶׁרִי מְשָׁפִיל אֶל-דָּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלִטְהוּ יְהוָה: יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וַיֹּאשֶׁר בְּאַרְצוֹ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ
 בְּנַפְשׁ אִיבָיו: יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרְשׁ דָּוִי. כָּל מְשֻׁכְּבוֹ הִפְכֵת
 בְּחֻלָּיו: אֲנִי-אִמְרָתִי יְהוָה חֲנֻנִי, רִפְּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי
 יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: וְאִם-כָּא לְרֵאוֹת, שׂוֹא יִדְבֵר,
 לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵר: יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל-שֹׁנְאָי,
 עָלַי יִחַשְׁבוּ רָעָה לִי: דְּבַר-כְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף
 לְקוֹם: גַּם-אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר-כָּטְחָתִי בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְדִּיל עָלַי
 עֶקֶב: וְאַתָּה יְהוָה חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֹמָה לָהֶם: בְּזֹאת יִדְעָתִי

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

כִּי־חִפְצָתָּ בִּי, כִּי לֹא־יָרִיעַ אִיבִי עָלַי: וְאֲנִי, בְּתַמִּי, תִּמְכַּתְּ בִּי,
וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מ.ב.

לְמַנְצַחַ מִשְׁכִּיל לְבַנֵּי קִרְחַ: כְּאִיל תִּעְרַג עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם, כֵּן
נִפְשֵׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צְמָאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי, מְתִי
אָבוֹא וְאֶרְאֶה פָּנַי אֱלֹהִים: הִיָּתָה לִי דְמַעְתִּי לְחֵם יוֹמָם וְלִילָה
בְּאִמֹר אֵלַי כָּל הַיּוֹם, אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֲזַכְּרָה וְאֶשְׁפָּכָה עָלַי
נִפְשֵׁי, כִּי אֶעְבֹּר בְּסֶף, אֲדַדְּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה,
הַמּוֹן חוֹגֵג: מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחֵי נִפְשֵׁי וְתִהְיֶה עָלַי הוֹחֲלֵי לְאֱלֹהִים כִּי
עוֹד אֲוֹדְנֹו יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: אֱלֹהֵי, עָלַי נִפְשֵׁי תִשְׁתַּוְּחַח עַל־כֵּן
אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן, וְחַרְמוֹנִים, מִהַר מְצָעַר: תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם
קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עָבְרוּ: יוֹמָם יִצְוֶה
יְהוָה חֲסֵדוֹ וּבִלְיִלָה שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלֶה לְאֵל חַיִּי: אִמְרָה לְאֵל
סִלְעֵי לָמָּה שְׂכַחְתָּנִי, לָמָּה־קִּדְרָ אֶלְךָ, בְּלַחֲץ אוֹיֵב: בְּרִצַּח
בְּעִצְמוֹתַי חֲרַפּוֹנֵי צוּרְרֵי, בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ:
מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחֵי נִפְשֵׁי וּמַה־תִּהְיֶה עָלַי הוֹחֲלֵי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד
אֲוֹדְנֹו, יִשׁוּעַת פָּנָי וְאֱלֹהֵי:

נ.ט.

לְמַנְצַחַ אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְּתָם, בְּשִׁלַּח שְׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ
אֶת־הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי, מִמֵּתִקוּמֵמִי תִשְׁגָּבֵנִי:
הַצִּילֵנִי מִפְּעֵלֵי אֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנִפְשֵׁי
יְגוּרוֹ עָלַי עֲזִים, לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־חַטָּאתַי יְהוָה: בְּלִי־עוֹן יִרְצוֹן
וַיְכַוְּנֵנוּ, עוֹרָה לְקִרְאתִי וּרְאָה: וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לַפֶּקֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן כָּל־בְּגָדֵי אֹן סֵלָה:
 יָשׁוּבוּ לְעָרֵב יַהֲמוּ כַּכֶּלֶב, וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: הִנֵּה יִבְיַעוֹן בְּפִיָּהֶם,
 חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, פִּי־מִי שָׁמַע: וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לָמוּ,
 תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: עֲזוּ, אֱלֹהֵי אֲשֶׁמְרָה, כִּי אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי: אֱלֹהֵי
 חֲסָדֵי יִקְדְּמֵנִי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשֹׁרְרֵי: אֶל־תִּהְרַגְם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי,
 הַנִּיעַמּוּ בְּחִילָךְ וְהוֹרִידֵמוּ, מִגִּנְנוּ אֲדָנִי: חֲטֹאת־פִּימוּ דְבַר־
 שְׁפָתַימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וַיִּמְאָלְהוּ וַיִּמְכַּחֲשׁוּ יִסְפְּרוּ: כִּלְהַ בְּחִמָּה,
 כִּלְהַ וְאִינָמוּ וַיִּדְעוּ פִּי־אֱלֹהִים מִשָּׁל בְּיַעֲקֹב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה:
 וַיִּשְׁבוּ לְעָרֵב יַהֲמוּ כַּכֶּלֶב, וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֵל,
 אִם־לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסִדְךָ,
 כִּי־הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי, וּמְנוּסָה, בְּיוֹם צָר־לִי: עֲזֵי אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה,
 כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

ע.ז.

לְמַנְצַח עַל־יְדוּתוֹן לְאַסֵּף מִזְמוֹר: קוּלִי*) אֶל־אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוּלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: בְּיוֹם צָרָתִי אֲדָנִי
 דָּרַשְׁתִּי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג מֵאַנְהָ הַנִּנְחָם נִפְשֵׁי: אֲזַכְּרָה
 אֱלֹהִים וְאֶהְמֶיָה, אֲשִׁיחָה, וְתַתְּעִטֵּף רוּחִי סֵלָה: אֲחִזֶּתֶ שְׁמֵרוֹת
 עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים:
 אֲזַכְּרָה נִגְיַנְתִּי בְּלִילָה, עִם־לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי:
 הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי וְלֹא־יִסִּיף לְרַצוֹת עוֹד: הָאֶפֶס לְנִצַּח
 חֲסָדוֹ, גָּמַר אֲמָר לְדוֹר וָדוֹר: הַשִּׁכַּח חַנוּת אֵל, אִם־קִפֵּץ בְּאֵף
 רַחֲמָיו סֵלָה: וְאֲמָר חַלוּתִי הִיא, שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: אֲזַכּוֹר
 מִעֲלִילֵי יְהוָה, כִּי אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאָף: וְהִגִּיתִי בְּכָל־פְּעֻלָּךְ

(*) באמרך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

וּבְעִלְיוֹתַיךָ אֲשִׁיחָה: אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ דְּרָכֶךָ, מִי־אֵל גָּדוֹל
 בְּאֱלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָרָךְ: גְּאֻלַּת
 בְּזָרוּעַ עַמֶּךָ, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיֹּסֶף סֵלָה: רְאוּךָ מִים אֱלֹהִים, רְאוּךָ
 מִים יַחִילוּ אִף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת: זָרְמוּ מִים עֲבוֹת קוֹל נְתָנוּ
 שְׁחָקִים, אִף־חֲצִצְיִיךָ יִתְהַלְכוּ: קוֹל רַעַמְךָ בַּגִּלְגָּל, הָאִירוּ בְּרִקִּים
 תַּבַּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: בַּיָּם דְּרָכֶךָ וּשְׂבִילְךָ בַּמַּיִם רַבִּים,
 וַעֲקֹבוֹתַיךָ לֹא נוֹדְעוּ: נַחִיתָ כְּצֹאֵן עַמֶּךָ, בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ.

תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדַנִּי מְעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר
 וָדֹר: בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחֲוִלֵּל אֶרֶץ וַתַּבַּל, וּמַעֲוֹלָם עַד־עוֹלָם
 אַתָּה אֵל: תָּשָׁב אָנוּשׁ עַד־דִּפְא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם: פִּי אָלַף
 שָׁנִים בְּעֵינַיִךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה: זָרְמָתָם,
 שָׁנָה יִהְיוּ, בִּבְקָר כְּחֲצִיר יִחַלֵּף: בִּבְקָר יִצְיִן וַחֲלָף, לְעָרֵב יִמּוֹלֵל
 וַיִּבֶשׁ: כִּי כָלִינוּ בְּאַפֶּךָ, וּבַחֲמָתְךָ נִבְהַלְנוּ: שְׁתָּה עֲזוֹנְתִינוּ לְנִגְדֶךָ
 עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיָּךָ: כִּי כָל־יָמִינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כָּלִינוּ שָׁנִינוּ
 כְּמוֹ־הֶגֶה: יָמֵי שְׁנוֹתֵנוּ בָהֶם שְׂבָעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים
 שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאוֹן, כִּי גִז חֵישׁ וַנַּעֲפָה: מִי יוֹדֵעַ עַז אַפֶּךָ,
 וּכְיִרְאָתְךָ עִבְרַתְךָ: לְמִנּוֹת יָמִינוּ פֶּן הוֹדַע, וְנָבִיא לִבֵּב חֲכָמָה:
 שׁוֹבָה יִהְיֶה עַד־מָתִי וְהִנָּחֵם עַל עִבְדֶיךָ: שְׂבַעֲנוּ בִּבְקָר חֲסִדֶךָ,
 וְנִרְנָנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יָמִינוּ, שְׂמַחְנוּ פִּימוֹת עֲנִיתָנוּ, שְׁנוֹת רְאִינוּ
 רָעָה: יִרְאָה אֶל־עִבְדֶיךָ פְּעֻלָּךָ וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם: וַיְהִי נַעַם אֲדַנִּי
 אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה.

הודו ליהוה קדאו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו: שירו לו זמרו-לו שיחו בכל נפלאותיו: התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה: דרשו יהוה ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפאתו ומשפטי-פיו: זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יהוה אלהינו בכל-הארץ משפטיו: זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר פרת את אברהם ושבועתו לישחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן את ארץ כנען חבל נחלתכם: בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל-עם אחר: לא הניח אדם לעשקם ויכח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו: ויקרא רעב על-הארץ כל מטה-לחם שבר: שלח לפניהם איש לעבד נמפר יוסף: ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו: עד ית בא דברו אמרת יהוה צרפתהו: שלח מלך ויתירהו משל עמים ויפתחהו: שמו אדון לביתו ומושל בכל-קנינו: לאסור שריו בנפשו וזקניו יחפם: ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ-חם: ויפר את-עמו מאד ויעצמהו מצריו: הפך לבם לשנא עמו להתנכל בעבדיו: שלח משה עבדו אהרן אשר בחר בו: שמו-כם דברי אתותיו, ומופתים בארץ חם: שלח חשך ויחשיך ולא מרו את דברו: הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם: שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם: אמר ויבא ערב פנים בכל גבולם: נתן גשמייהם ברד, אש להבות בארצם: ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: ויאכל כל-עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל-אונם: ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל: שמח

תקון הפללי

מִצְרִים בְּצִאתָם, כִּי־נִפְל פָּחַדְם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עָנָן לְמִסְךְ, וְאִשׁ
 לְהָאִיר לַיְלָה: שָׁאֵל וַיָּבֵא שָׁלְיוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׂבִּיעֵם: פָּתַח צוּר
 וַיִּזְוְבוּ מַיִם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נֹהַר: כִּי זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ, אֶת־אֲכָרְהֶם
 עֲבָדוֹ: וַיּוֹצִיא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה אֶת בַּחֲרִיוֹ: וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
 גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: בְּעֵבֹר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ,
 הַלְלוּהָ:

קלז.

עַל נִהְרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ, גַּם־בְּכִינוּ בְּזַכְרָנוּ אֶת־צִיּוֹן, עַל
 עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ: כִּי שָׁם שָׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יִשׁוּר,
 וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֵחָה, שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אִיךָ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר יְהוָה,
 עַל אֲדַמַּת נָכַר: אִם־אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי
 לַחֲפִי, אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִי, אִם־לֹא אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ
 שְׂמֹחַתִּי: זָכַר יְהוָה לְכַנִּי אָדוּם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם, הַאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ
 עַד הַיְסוּד בָּהּ: בַּת־בְּכָל הַשְּׂדוּדָה, אֲשָׁרֵי שֵׁשֶׁל־לָךְ אֶת־גְּמוּלָךְ
 שְׂגַמְלַת לָנוּ: אֲשָׁרֵי, שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת־עַלְלֶיךָ אֵל הַסֶּלַע:

קנ.

הַלְלוּהָ, הַלְלוּ־אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עִזּוֹ: הַלְלוּהוּ
 בְּגִבּוֹרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל
 וּכְנֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמְחוּל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעָגַב: הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעַ, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשַׁמָּה תְהִלֵּל יְהוָה,
 הַלְלוּהָ:

אחר שסיים תהלים, יאמר שלשה פסוקים אלו:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח
 ישראל: ותשועת צדיקים מיהוה מעזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם,
 יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו:

השתתפו בהדפסה לספר הקדוש

להצלחת משפחת מלמד

צדוק יעקב בן מאיה

ושרית בת ניצה וילדיהם:

דוד בן שרית, חיים בן שרית,

אליעזר שלמה בן שרית,

נועה בת שרית, נחמן נתן בן

שרית.

שניזכה לקנות בית גדול ומרווח

פה ביבנאל

כבר בקרוב ממש בלי חובות

אמן כן יהי רצון

הספר הקדוש הזה נדפס

לרפואה לישועה ולאריכות

ימים

רפואה שלימה בדחיפות

לפלורה בת פרחה

שהמחלה הארורה תצא ממנה

ושתזכה להיות בהרבה שמחות

ובריאות איתנה ואריכות ימים

ושנים

אמן כן יהי רצון.